

ព្រះ
ច្បាប់ប្រជុំកងច្បាប់
និង
សេចក្តីប្រជុំកងសាលាខ្មែរ
អភិបាលប្រជុំកង
បណ្ឌិត អង្គបក្ស

១០១

ក្រុមប្រឹក្សានាយករដ្ឋមន្ត្រី ភ្នំពេញ

៣៧ ២៧១២

អភិធម្មបិដក
បដ្ឋានស្ស អដ្ឋមោ ភាគោ
អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

សញ្ញាជនទុក្ខំ
បដិច្ចវិញ

[១] សញ្ញាជនំ ធម្មំ បដិច្ច សញ្ញាជនោ
ធម្មោ ឧប្បដ្ឋានំ ហេតុឧប្បដ្ឋយា កាមរាគសញ្ញាជនំ
វដិច្ច វិជ្ជាសញ្ញាជនំ អវិជ្ជាសញ្ញាជនំ កាមរាគ-
សញ្ញាជនំ បដិច្ច សីលត្ថតបរាមាសសញ្ញាជនំ
អវិជ្ជាសញ្ញាជនំ កាមរាគសញ្ញាជនំ បដិច្ច អាណ-
សញ្ញាជនំ អវិជ្ជាសញ្ញាជនំ កាមរាគសញ្ញាជនំ
បដិច្ច អវិជ្ជាសញ្ញាជនំ បដិយសញ្ញាជនំ បដិច្ច
សីលសញ្ញាជនំ អវិជ្ជាសញ្ញាជនំ បដិយសញ្ញាជនំ
បដិច្ច បច្ចុប្បយសញ្ញាជនំ អវិជ្ជាសញ្ញាជនំ បដិយ-
សញ្ញាជនំ បដិច្ច អវិជ្ជាសញ្ញាជនំ អាណសញ្ញាជនំ

អភិធម្មបិដក
បដ្ឋាន អដ្ឋមភាគ
អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

សញ្ញាជនទុក្ខំ
បដិច្ចវិញ

[១] សញ្ញាជនធម្មិ (ធម្មិវេលចរិសត្តទុក្ខនិវដ្តិ) កាស្រ័យ
នូវសញ្ញាជនធម្មិ ទើបតែច្បាប់នៃ ព្រោះហេតុឧប្បដ្ឋយ គឺ វិជ្ជាសញ្ញាជនៈ
ក្តី អវិជ្ជាសញ្ញាជនៈក្តី កាស្រ័យ នូវកាមរាគសញ្ញាជនៈ សីលត្ថតបរាមា-
សសញ្ញាជនៈក្តី អវិជ្ជាសញ្ញាជនៈក្តី កាស្រ័យ នូវកាមរាគសញ្ញា-
ជនៈ អាណសញ្ញាជនៈក្តី អវិជ្ជាសញ្ញាជនៈក្តី កាស្រ័យ នូវកាមរាគ-
សញ្ញាជនៈ អវិជ្ជាសញ្ញាជនៈ កាស្រ័យ នូវកាមរាគសញ្ញាជនៈ វស្សុ-
សញ្ញាជនៈក្តី អវិជ្ជាសញ្ញាជនៈក្តី កាស្រ័យ នូវបដិយសញ្ញាជនៈ មច្ចុ-
ប្បយសញ្ញាជនៈក្តី អវិជ្ជាសញ្ញាជនៈក្តី កាស្រ័យ នូវបដិយសញ្ញាជនៈ
អវិជ្ជាសញ្ញាជនៈ កាស្រ័យ នូវបដិយសញ្ញាជនៈ កាណសញ្ញាជនៈក្តី

បដិច្ច វាវកសរោញាជនំ អវិជ្ជាសរោញាជនំ វាវក-
 សរោញាជនំ បដិច្ច អវិជ្ជាសរោញាជនំ វិនិច្ឆ័យសរោញា-
 ជនំ បដិច្ច អវិជ្ជាសរោញាជនំ ។ សរោញាជនំ ធម្មំ បដិច្ច
 វោសរោញាជនោ ធម្មោ ទុប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា សរោញា-
 ជនេ បដិច្ច សម្បយុត្តកា ទទ្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានេត្ថ
 រូបំ ។ សរោញាជនំ ធម្មំ បដិច្ច សរោញាជនោ ច
 វោសរោញាជនោ ធម្មោ ទុប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា
 វាវកសរោញាជនំ បដិច្ច វិនិច្ឆ័យសរោញាជនំ អវិជ្ជា-
 សរោញាជនំ សម្បយុត្តកា ទ ទទ្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានេត្ថ
 រូបំ អត្ថំ តទ្ធិតទ្ធិ ។ វោសរោញាជនំ ធម្មំ បដិច្ច
 វោសរោញាជនោ ធម្មោ ទុប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា វោ-
 សរោញាជនំ វិភង្គំ ទទ្ធិ បដិច្ច វោសោ ទទ្ធា ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានេត្ថ រូបំ ទេ ទទ្ធា . . . បដិសទ្ធិក្ខណោ
 ទទ្ធា បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច ទទ្ធា វិភង្គំ មហា-
 ក្ខតំ . . . អហាក្ខតេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ
 កាជន្តារូបំ ទកាជារូបំ ។ វោសរោញាជនំ ធម្មំ
 បដិច្ច សរោញាជនោ ធម្មោ ទុប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា
 វោសរោញាជនេ ទទ្ធា បដិច្ច សរោញាជនោ ។

អវិជ្ជាសរោញាជនេក្កំ កាស្រីយ ទ្ធិវាទសរោញាជនៈ អវិជ្ជាសរោញាជនៈ
 កាស្រីយ វាវកសរោញាជនៈ អវិជ្ជាសរោញាជនៈ កាស្រីយ ទ្ធិវិចិត្ត-
 សរោញាជន ។ វោសរោញាជនេធម្មំ (ធម្មិមិទិវេបថាសរោញាជនៈ) កា-
 ស្រីយ ទ្ធិសរោញាជនេធម្មំ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ គឺ ភ្នក
 សម្បយុត្តកត្តក្កំ ចិត្តសមុដ្ឋានេត្ថក្កំ កាស្រីយ ទ្ធិភ្នកសរោញាជនៈ ។
 សរោញាជនេធម្មិក្កំ វោសរោញាជនេធម្មិក្កំ កាស្រីយ ទ្ធិសរោញាជនេធម្មំ
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ គឺ វិនិច្ឆ័យសរោញាជនេក្កំ អវិជ្ជាសរោញា-
 ជនេក្កំ ភ្នកសម្បយុត្តកត្តក្កំ ចិត្តសមុដ្ឋានេត្ថក្កំ កាស្រីយ ទ្ធិកាម-
 កសរោញាជនៈ បណ្ឌិត គប្បីចង ជាចក្ខុវិទូ ។ វោសរោញាជនេធម្មំ
 កាស្រីយ ទ្ធិវាទសរោញាជនេធម្មំ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ
 គឺ ទទ្ធាក្កំ ចិត្តសមុដ្ឋានេត្ថក្កំ កាស្រីយ ទ្ធិទទ្ធា ទ ជាវាទសរោញា-
 ជនៈ ទ្ធិទទ្ធា ៥ . . . វត្ថុ កាស្រីយ ទ្ធិភ្នកទទ្ធា ភ្នកទណៈវិទេបដិ-
 សម្មំ ភ្នកទទ្ធា កាស្រីយ ទ្ធិវត្ថុ ទ្ធិមហាក្ខត ទ . . . ចិត្តសមុដ្ឋានេត្ថ
 កដក្ខារូប និងឧបាទារូប កាស្រីយ ទ្ធិភ្នកមហាក្ខត ។ សរោញាជន-
 េធម្មំ កាស្រីយ ទ្ធិវាទសរោញាជនេធម្មំ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្ប-
 ទូយ គឺ ភ្នកសរោញាជនៈ កាស្រីយ ទ្ធិភ្នកវោសរោញាជនេក្កំ ។

សញ្ញានិទាន បដិដូរ

៣ លោសញ្ញាជន ធម្មំ បដិដូ សញ្ញាជនោ ឧ លោ-
 សញ្ញាជនោ ធម ធម្មា ធម្មដ្ឋង្គិ លោភុប្បដ្ឋយា លោ-
 សញ្ញាជនំ ឯតំ ទដ្ឋំ បដិដូ តាយោ ទដ្ឋា សញ្ញាជ-
 នោ ឧ និគ្គសមុដ្ឋានត្ប រូបំ រដ្ឋ ទៈ ដូ . . . ។ សញ្ញា-
 ជនត្ប លោសញ្ញាជនត្ប ធម្មំ បដិដូ សញ្ញាជនោ
 ធម្មោ ធម្មដ្ឋង្គិ លោភុប្បដ្ឋយា តាមរាតសញ្ញាជនត្ប
 សញ្ញប្បត្តតោ ៣ ទដ្ឋេ បដិដូ វិដ្ឋិសញ្ញាជនំ អវិដ្ឋា-
 សញ្ញាជនំ ធម្មំ ធម្មិតតំ ។ សញ្ញាជនត្ប លោ-
 សញ្ញាជនត្ប ធម្មំ បដិដូ លោសញ្ញាជនោ ធម្មា
 ធម្មដ្ឋង្គិ លោភុប្បដ្ឋយា លោសញ្ញាជនំ ឯតំ ទដ្ឋត្ប
 សញ្ញាជនេ ធម បដិដូ តាយោ ទដ្ឋា និគ្គសមុដ្ឋានត្ប
 រូបំ រដ្ឋ ទៈ ដូ . . . ។ សញ្ញាជនត្ប លោសញ្ញាជនត្ប
 ធម្មំ បដិដូ សញ្ញាជនោ ឧ លោសញ្ញាជនោ ឧ ធម្មា
 ធម្មដ្ឋង្គិ លោភុប្បដ្ឋយា លោសញ្ញាជនំ ឯតំ ទដ្ឋត្ប
 តាមរាតសញ្ញាជនត្ប បដិដូ តាយោ ទដ្ឋា វិដ្ឋិ-
 សញ្ញាជនំ អវិដ្ឋាសញ្ញាជនំ និគ្គសមុដ្ឋានត្ប រូបំ
 ធម្មំ ធម្មិតតំ ។

កាមរូណប្បដ្ឋយោ រូបំ ធម្មំ ។ អង្គបដិប្បដ្ឋយា
 លោភុសនិសោ វិចិត្តសញ្ញាជនំ ធម្មំ ។ កណ្ណ-
 ប្បដ្ឋយា អវិកតប្បដ្ឋយា ។

សញ្ញានិទាន បដិដូរ

សញ្ញាជនមិក្ខំ លោសញ្ញាជនមិក្ខំ កាស្រីយ ខ្លះខាសញ្ញាជនមិ
 លើបតិកខ្សឹន ព្រោះលោភុប្បដ្ឋយ គឺ ទដ្ឋ ៣ ក្តី លោសញ្ញាជនៈ
 ក្តី វិក្ខសមុដ្ឋានត្ប កាស្រីយ ខ្លះខ្ល ១ ជាសញ្ញាជនៈ
 ខ្លះខ្ល ៦ . . . ។ សញ្ញាជនមិ កាស្រីយ ខ្លះសញ្ញាជនមិផង
 ខ្លះខាសញ្ញាជនមិផង លើបតិកខ្សឹន ព្រោះលោភុប្បដ្ឋយ គឺ វិដ្ឋិ-
 សញ្ញាជនៈក្តី អវិដ្ឋាសញ្ញាជនៈក្តី កាស្រីយ ខ្លះតាមរាតសញ្ញាជនៈ
 ផង ខ្លះតាមរូបដ្ឋង្គង បណ្ឌិត ភ្សីចងជាចក្កៈចុះ ។ លោ-
 សញ្ញាជនមិ កាស្រីយ ខ្លះសញ្ញាជនមិផង ខ្លះខាសញ្ញាជនមិផង
 លើបតិកខ្សឹន ព្រោះលោភុប្បដ្ឋយ គឺ ទដ្ឋ ៣ ក្តី វិក្ខសមុដ្ឋានត្ប
 កាស្រីយ ខ្លះខ្ល ១ ជាសញ្ញាជនៈផង ខ្លះតាមសញ្ញាជនៈផង
 ខ្លះខ្ល ៦ . . . ។ សញ្ញាជនមិក្ខំ លោសញ្ញាជនមិក្ខំ កាស្រីយ
 ខ្លះសញ្ញាជនមិផង ខ្លះខាសញ្ញាជនមិផង លើបតិកខ្សឹន ព្រោះ
 លោភុប្បដ្ឋយ គឺ ទដ្ឋ ៣ ក្តី វិដ្ឋិសញ្ញាជនៈក្តី អវិដ្ឋាសញ្ញាជនៈក្តី
 វិក្ខសមុដ្ឋានត្ប កាស្រីយ ខ្លះខ្ល ១ ជាសញ្ញាជនៈផង ខ្លះតាម-
 រាតសញ្ញាជនៈផង បណ្ឌិត ភ្សីចងជាចក្កៈចុះ ។

ក្នុងការខ្មួលប្បដ្ឋយ មិនមានរូបៈ ។ ឯអង្គបដិប្បដ្ឋយ ដូច
 លោភុប្បដ្ឋយផង មិនមានវិចិត្តសញ្ញាជនៈទេ ។ ព្រោះអទ្ធកប្បដ្ឋយ
 ព្រោះអវិកតប្បដ្ឋយ ។

អំពីធម្មបទិក អនុលោមទុក្ខប្បដ្ឋាន

[២] រោគុយោ ធរ អាម្មណោ ធរ អធិបតំយោ-
ធរ អធិប្បុរោ ធរ សទ្ធកុ ធរ វិចារោ ធរ ឯកំ អាហារ-
ោ ធរ វរិតោ ធរ ។

[៣] សន្តោជនំ ធម្មំ បដិច្ច សន្តោជនោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នរោត្តម្បត្តយោ វិចិត្តិញ្ចាសន្តោជនំ
អធិច្ច អវិជ្ជាសន្តោជនំ ។ រោសន្តោជនំ ធម្មំ បដិច្ច
រោសន្តោជនោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នរោត្តម្បត្តយោ
អរោត្តមំ រោសន្តោជនំ ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច គ-
យោ ទន្ធិ ពិគ្គសម្មដ្ឋានេ រូបំ រុទ្ធ ទន្ធិ . . . យាវ
អរោត្តមន្តា ។ រោសន្តោជនំ ធម្មំ បដិច្ច សន្តោ-
ជនោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នរោត្តម្បត្តយោ វិចិត្តិញ្ចា-
សហតោ ឧទ្ធចុសហតោ ទន្ធិ បដិច្ច អវិជ្ជាស-
ន្តោជនំ ។ សន្តោជនេ រោសន្តោជនេ ធម្មំ
អធិច្ច សន្តោជនោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នរោត្តម្បត្តយោ
វិចិត្តិញ្ចាសន្តោជនេ សម្បយុត្តោ ធរ ទន្ធិ បដិច្ច
អវិជ្ជាសន្តោជនំ ។ សន្តិកំ ។ អាសវតោច្ឆកសនិ-
សំ ។ នអាម្មណាបំ សាទ្ធ ឧទ្ធវត្តា ។

អំពីធម្មបទិក អនុលោមទុក្ខប្បដ្ឋាន

[៤] កុណិយោកុប្បដ្ឋយ ហនារា វ កុណិយោកុប្បដ្ឋយ ហន-
ារា វ កុណិយោកុប្បដ្ឋយ ហនារា វ កុណិយោកុប្បដ្ឋយ ហនារា វ
កុណិយោកុប្បដ្ឋយ ហនារា វ កុណិយោកុប្បដ្ឋយ ហនារា វ
កុណិយោកុប្បដ្ឋយ ហនារា វ កុណិយោកុប្បដ្ឋយ ហនារា វ
កុណិយោកុប្បដ្ឋយ ហនារា វ កុណិយោកុប្បដ្ឋយ ហនារា វ ។

[៥] សន្តោជនេ អស្រ័យ ទ្ធិសន្តោជនេ វេចិត្ត-
ម្បិទំ ព្រោនោហកុប្បដ្ឋយ គី អវិជ្ជាសន្តោជនោ អស្រ័យ វិចិត្តិញ្ចា-
សន្តោជនោ ។ នោសន្តោជនេ អស្រ័យ នោសន្តោជនេ
វេចិត្តម្បិទំ ព្រោនោហកុប្បដ្ឋយ គី ទន្ធិ ព កិ ពិគ្គសម្មដ្ឋានេ
អស្រ័យ ទ្ធិសន្តោជនេ ១ នោសន្តោជនោ ទ្ធិ ១ ២ . . .
ព្រោនោហកុប្បដ្ឋយ ។ សន្តោជនេ អស្រ័យ ទ្ធិសន្តោ-
ជនេ វេចិត្តម្បិទំ ព្រោនោហកុប្បដ្ឋយ គី អវិជ្ជាសន្តោជនោ
អស្រ័យ ទ្ធិសន្តោជនេ វេចិត្តម្បិទំ ព្រោនោហកុប្បដ្ឋយ គី ទន្ធិ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ៩ ១០ ១១ ១២ ១៣ ១៤ ១៥ ១៦ ១៧ ១៨ ១៩ ២០ ២១ ២២ ២៣ ២៤ ២៥ ២៦ ២៧ ២៨ ២៩ ៣០ ៣១ ៣២ ៣៣ ៣៤ ៣៥ ៣៦ ៣៧ ៣៨ ៣៩ ៤០ ៤១ ៤២ ៤៣ ៤៤ ៤៥ ៤៦ ៤៧ ៤៨ ៤៩ ៥០ ៥១ ៥២ ៥៣ ៥៤ ៥៥ ៥៦ ៥៧ ៥៨ ៥៩ ៦០ ៦១ ៦២ ៦៣ ៦៤ ៦៥ ៦៦ ៦៧ ៦៨ ៦៩ ៧០ ៧១ ៧២ ៧៣ ៧៤ ៧៥ ៧៦ ៧៧ ៧៨ ៧៩ ៨០ ៨១ ៨២ ៨៣ ៨៤ ៨៥ ៨៦ ៨៧ ៨៨ ៨៩ ៩០ ៩១ ៩២ ៩៣ ៩៤ ៩៥ ៩៦ ៩៧ ៩៨ ៩៩ ១០០ ។

បច្ចុយវិញ

[៧] សាស្ត្រាជនំ ធម្មំ បច្ចុយា សាស្ត្រាជនោ
 ឈោ ឧប្បដ្ឋានំ ហេតុប្បដ្ឋយា តិណិ បដិគ្គហេសិសំ ។
 យោសាស្ត្រាជនំ ធម្មំ បច្ចុយា យោសាស្ត្រាជនោ ធម្មោ
 ឧប្បដ្ឋានំ ហេតុប្បដ្ឋយា យោសាស្ត្រាជនំ ឯកំ ទន្ធ
 បច្ចុយោ គយោ ទន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានោ រូមំ ទ្រេ ទទ្រេ
 ... បដិសន្ធិក្ការោ ឧទ្ធ បច្ចុយា វត្ថុ វត្ថុ បច្ចុយា
 បរា ឯកំ បរោក្ខតំ ... បរោក្ខតេ បច្ចុយា ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូមំ ធម្មត្ថារូមំ ឧបាសារូមំ វត្ថុ បច្ចុយា
 យោសាស្ត្រាជនោ ឧទ្ធ ។ យោសាស្ត្រាជនំ ធម្មំ បច្ចុយា
 សាស្ត្រាជនោ ធម្មោ ឧប្បដ្ឋានំ ហេតុប្បដ្ឋយា យោ-
 សាស្ត្រាជនេ ឧទ្ធ បច្ចុយា សាស្ត្រាជនោ ។ យោ-
 សាស្ត្រាជនំ ធម្មំ បច្ចុយា សាស្ត្រាជនោ ឧ យោសាស្ត្រា-
 ជនោ ឧ ធម្មោ ឧប្បដ្ឋានំ ហេតុប្បដ្ឋយា យោសាស្ត្រា-
 ជនំ ឯកំ ទន្ធ បច្ចុយា គយោ ទន្ធ សាស្ត្រាជនោ
 ចិត្តសមុដ្ឋានោ រូមំ ទ្រេ ទទ្រេ ... វត្ថុ បច្ចុយា
 សាស្ត្រាជនោ បរោក្ខតេ បច្ចុយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូមំ

បច្ចុយវិញ

[៧] សាស្ត្រាជនេចមិ ពិនិវដ្ឋក ធម្មិសាស្ត្រាជនេចមិ វេយភិក្ខុទ្ធិនិ
 ព្រោមោហេតុប្បដ្ឋយ គី មាឧសៈ ព ដូចមនិទ្ធករវេយ ។ យោសាស្ត្រាជន-
 េចមិ ពិនិវដ្ឋក ធម្មិសាស្ត្រាជនេចមិ វេយភិក្ខុទ្ធិនិ ព្រោមោហេតុប្បដ្ឋយ
 គី ឧទ្ធ ព ភី ចិត្តសមុដ្ឋានោ ពិនិវដ្ឋក ធម្មិសាស្ត្រាជនេចមិ ធម្ម
 ទទ្ធល ... វត្ថុ ពិនិវដ្ឋក ធម្មិសាស្ត្រាជនេចមិ ភី ឧទ្ធល ពិនិ-
 វដ្ឋក ធម្មិវត្ថុ ធម្មិមហោក្ខត ។ ... ចិត្តសមុដ្ឋានោ កដ្ឋក្ការូម ធម្មិឧបាសារូម
 ពិនិវដ្ឋក ធម្មិក្ការូមហោក្ខត ក្ការោយោសាស្ត្រាជនេចមិ ពិនិវដ្ឋក ធម្មិវត្ថុ ។
 សាស្ត្រាជនេចមិ ពិនិវដ្ឋក ធម្មិសាស្ត្រាជនេចមិ វេយភិក្ខុទ្ធិនិ ព្រោម
 ោហេតុប្បដ្ឋយ គី ក្ការោយោសាស្ត្រាជនេចមិ ពិនិវដ្ឋក ធម្មិក្ការោយោសាស្ត្រាជនេចមិ ។
 សាស្ត្រាជនេចមិ យោសាស្ត្រាជនេចមិ ពិនិវដ្ឋក ធម្មិសាស្ត្រាជនេចមិ
 វេយភិក្ខុទ្ធិនិ ព្រោមោហេតុប្បដ្ឋយ គី ឧទ្ធ ព ភី សាស្ត្រាជនេចមិ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានោ ពិនិវដ្ឋក ធម្មិសាស្ត្រាជនេចមិ ធម្មិទទ្ធល ... ភី
 សាស្ត្រាជនេចមិ ពិនិវដ្ឋក ធម្មិវត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋានោ ពិនិវដ្ឋក ធម្មិក្ការូមហោក្ខត

[៨] ហេតុយោ ធម៌ វោច្ឆយោ ធម៌ សត្វត្ថ ធម៌
វិហារោ ឯតំ អភិកេត ធម៌ ។

[៩] ធម្មោត្តយា ចត្តាភិ ។ យត្ថ យត្ថ វត្ថុ
លក្ខណំ តត្ថ តត្ថ ធិត្តានំ កាតត្ថំ ។ ធម្មោច្ឆយោ
តិណំ យោវិចារេ តិណំ ។

ឯវំ ឥតំវេនិ ទ្វេ កណ្តានា ធម៌ ធិស្សយវិកោ
ធម៌ កាតត្ថា ។

សិល្បដ្ឋានិកា

[១៥] សុត្តោជនំ ធម្មំ សំសរដ្ឋោ សុត្តោជ-
យោ ធម្មោ ទម្មដ្ឋតិ ហេតុប្បដ្ឋយោ កាមាណកសុត្តា-
ជនំ សំសរដ្ឋំ ធិដ្ឋិសុត្តោជនំ អវិជ្ជាសុត្តោជនំ ឯវំ
ធម្មា អរូមាយេវ កាតត្ថា ។

សំសរដ្ឋវិកោចិ សម្បយុត្តវិកោចិ ឯវំ កាតត្ថា ។

បញ្ញាវិកា

[១៦] សុត្តោជនោ ចាម្មោ សុត្តោជនស្ស ធម្មស្ស
ហេតុប្បដ្ឋយេន ចច្ចយោ សុត្តោជនា ហេតុ សម្ប-
យុត្តកានំ សុត្តោជនានំ ហេតុប្បដ្ឋយេន ធម្មយោ ។
សុត្តោជនោ ធម្មោ យោសុត្តោជនស្ស ធម្មស្ស

[៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយោ មានៈ ៧ ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយោ មាន
៧ ក្នុងបដ្ឋយោ មានៈ ៧ សុត្តោច្ឆយោ ៧ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយោ មាន
៧ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយោ មានៈ ៧ ។

[៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយោ មានៈ ៦ ។ វិក្ក ដែលបាន ក្រុង
អវិទ្ធិណា ។ បណ្ឌិត អប្បិដ្ឋិ ឯទទ្ធស្រុត្ត ក្រុងអវិទ្ធិណា ។ ចុះ ។
ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយោ មានៈ ៧ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយោ មានៈ ៧ ។

ការាបំ ៦ យ៉ាងគ្រោះខន្តិ ធិស្សយវិកោ
បណ្ឌិត អប្បិដ្ឋិ យ៉ាងនេះផង ។

សិល្បដ្ឋានិកា

[១៥] សុត្តោជនធម៌ ច្រឡកច្រឡំ ធិសុត្តោជនធម៌ ទើប
កើតឡើង គ្រោះហេតុប្បដ្ឋយោ គឺ ធិសុត្តោជនក្ខិ ក៏យោសុត្តោជនក្ខិ
ច្រឡកច្រឡំ ធិសុត្តោជនក្ខិ ឯន្តកអរូម មានប្រេស្ន ៧ បណ្ឌិត
អប្បិដ្ឋិ យ៉ាងនេះផង ។

សំសរដ្ឋវិកោចិ សម្បយុត្តវិកោចិ បណ្ឌិត អប្បិដ្ឋិ យ៉ាងនេះផង ។

បញ្ញាវិកា

[១៦] សុត្តោជនធម៌ ជាបដ្ឋយោ នៃសុត្តោជនធម៌ ដោយហេតុ-
ប្បដ្ឋយោ គឺ ភ្នកហេតុ ជាសុត្តោជន ជាបដ្ឋយោ នៃន្តកសម្បយុត្តកសុត្តោ-
ជន ដោយហេតុប្បដ្ឋយោ ។ សុត្តោជនធម៌ ជាបដ្ឋយោ នៃនោសុត្តោជនធម៌

អាម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នោសញ្ញាជនោ
 នេន សញ្ញាជនស្ស ធម្មស្ស អាម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ឆានំ . . . សីលំ . . . ទោសាជកម្មំ . . .
 បុព្វេ . . . ណាតា . . . ធម្មំ . . . វិជ្ជំ . . . នោសញ្ញា-
 ជនេ ទាទូ មស្សនេតិ អភិទទ្គតិ តំ អាវុត្ត កាតា
 . . . យោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ។ នោសញ្ញាជនោ នាម្ម
 សញ្ញាជនស្ស ច នោសញ្ញាជនស្ស ច ធម្មស្ស
 អាម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឆានំ . . . សីលំ . . .
 ទោសាជកម្មំ . . . បុព្វេ . . . ណាតា . . . ធម្មំ . . .
 វិជ្ជំ . . . យោសញ្ញាជនេ ទាទូ មស្សនេតិ អភិទទ្គតិ
 តំ អាវុត្ត សញ្ញាជនោ ច សញ្ញាជនសម្បយុត្តា ច
 ទទ្ធា ឧប្បជ្ជតិ ។ សញ្ញាជនោ ច នោសញ្ញាជនោ
 ច នេន សញ្ញាជនស្ស ធម្មស្ស អាម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ តីលិ អាវុត្តាយេវ កាតត្វា ។

[១៣] សញ្ញាជនោ នេន សញ្ញាជនស្ស
 ធម្មស្ស អនិបត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាម្មណាជិបតិ
 សញ្ញាជនេ តុំ កត្វា . . . តីលិ កុត្តារម្មណា ។

ដោយអាម្មណាប្បច្ចយេន ។ នោសញ្ញាជនេនិ ឆាបច្ចយេ នៃសញ្ញាជនេនិ
 ដោយអាម្មណាប្បច្ចយេន ភី ខ្លុំខាន . . . ខ្លុំសីល . . . ខ្លុំទោសាជកម្ម
 . . . ភូមិកាលមុខ . . . អំពិយាន . . . ខ្លុំចក្ក . . . ខ្លុំវិក្ក . . .
 បុគ្គល ប្រករាវ វិភាយ ខីនិព្វតនោសញ្ញាជនុក្ខ កត្តៈ ប្រាជ្ញ ខ្លុំ
 ខន្ធនា . . . ពោមមស្ស កើតឡើង ។ នោសញ្ញាជនេនិ កំបច្ចយេ
 នៃសញ្ញាជនេនិ ខែនោសញ្ញាជនេនិ ដោយអាម្មណាប្បច្ចយេ
 ភី ខ្លុំខាន . . . ខ្លុំសីល . . . ខ្លុំទោសាជកម្ម . . . ភូមិកាលមុខ
 . . . អំពិយាន . . . ខ្លុំចក្ក . . . ខ្លុំវិក្ក . . . បុគ្គល ប្រករា
 វិភាយ ខីនិព្វតនោសញ្ញាជនុក្ខ កុត្តលោក្ខន្តិ កុវន្ត ប្រករ
 ដោយសញ្ញាជនេនិ កើតឡើង ប្រាជ្ញាជ្ញ ខ្លុំខន្ធនា ។ សញ្ញា-
 ជនេនិ ខែនោសញ្ញាជនេនិ កំបច្ចយេ នៃសញ្ញាជនេនិ ដោយអា-
 ម្មណាប្បច្ចយេ ភី បណិក ឧប្បិប្រាជ្ញាត្វិ ឱ្យខានវិញ ផនិច្ច ។

[១៤] សញ្ញាជនេនិ កំបច្ចយេ នៃសញ្ញាជនេនិ ដោយកំ-
 បតិប្បច្ចយេ បុគ្គល ប្រករ ខ្លុំព្វតនោសញ្ញាជនៈ
 ឱ្យកើតវិញ . . . ពោមវិញ ពោមវិញ ពោមវិញ ពោមវិញ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទកប្បដ្ឋាន

លោសត្រាជនោ ទន្ធា លោសត្រាជនស្ស ធម្មស្ស
 អភិធម្មប្បដ្ឋានេន មទ្ធាយោ អនុលោមិយតិ សមាជា-
 យោ មតិ ។ អនុលោមិយតិ មាណសំ ធម្មា ភីលំ . . .
 ទិយោ ។ ទិល្ហឃ្មំ អនុលោមិយតិ សមាជាតាមិ-
 យតិ លោកត្វា វិភជិតត្វា ភីលំយំ ។ សត្តោជនោ
 ធម្មា លោសត្រាជនោយ ធម្មា សត្តោជនស្ស ធម្មស្ស
 អភិធម្មប្បដ្ឋានេន មទ្ធាយោ អនុលោមិយតិសត្តោ-
 ជនេន ធម្មសម្មយុត្តរតោ ធម្មទុ ធម្មុ ធម្មុ ធម្មុ . . .
 ភីលំ ។

[១២] សត្តោជនោ ធម្មោ សត្តោជនស្ស
 ធម្មស្ស អនុលោមប្បដ្ឋានេន មទ្ធាយោ បុរិមា បុរិមា
 សត្តោជនោ មច្ឆិមាមំ មច្ឆិមាមំ សត្តោជនោ អនុលោ-
 មប្បដ្ឋានេន មទ្ធាយោ ភីលំ ។ លោសត្រាជនោ
 ធម្មា លោសត្រាជនស្ស ធម្មស្ស អនុលោមប្បដ្ឋានេន
 មទ្ធាយោ បុរិមា បុរិមា លោសត្រាជនោ ទន្ធា មច្ឆិ-
 មាមំ . . . ។ មេ ។ ធម្មសមាមត្តិយោ អនុលោមប្បដ្ឋា-
 នេន មទ្ធាយោ ។ លោសត្រាជនោ ធម្មោ សត្តោ-
 ជនស្ស ធម្មស្ស អនុលោមប្បដ្ឋានេន មទ្ធាយោ បុរិមា
 បុរិមា លោសត្រាជនោ ទន្ធា មច្ឆិមាមំ មច្ឆិមាមំ

លោសត្រាជនេន ជាបច្ច័យ វៃលោសត្រាជនេន ដោយអនិច្ចតិប្បច្ច័យ
 បានដល់អនុលោមិយតិ វិភសោជាភតិមតិ ។ អនុលោមិយតិ គឺ
 បុគ្គល ឲ្យ ឲ្យខាង ឲ្យសីល . . . មានវិញ ។ អនុលោមិយតិ
 ទិសោជាភតិមតិ បណ្ឌិត អធិប្បិ (ដោយអំណាច) វៃវិញ ។
 ពំនិស្សិវិចក ជំនិះ ពុទ្ធ ។ សត្តោជនេនិក្ខំ លោសត្រាជន-
 េនិក្ខំ ជាបច្ច័យ វៃលោសត្រាជនេន ដោយអនិច្ចតិប្បច្ច័យ បានដល់
 អនុលោមិយតិ គឺ បុគ្គល ធ្វើ ឲ្យភកសត្តោជនៈ ឱទ្ធិភកសម្មយុត្ត-
 កត្ត ឲ្យជាទីគោរព . . . មានវិញ ។

[១២] សត្តោជនេនិ ជាបច្ច័យ វៃលោសត្រាជនេន ដោយ
 អនុលោមប្បច្ច័យ គឺ ភកសត្តោជនៈ មុខ ។ ជាបច្ច័យ វៃភកសត្តោជនៈ
 ក្រោយ ។ ដោយអនុលោមប្បច្ច័យ មានវិញ ។ លោសត្រាជនេនិ ជា
 បច្ច័យ វៃលោសត្រាជនេន ដោយអនុលោមប្បច្ច័យ គឺ ភកលោសត្រា-
 ជនក្ខត្ត មុខ ។ ក្រោយ . . . ។ មេ ។ ជាបច្ច័យ វៃដលសមាមត្តិ
 ដោយអនុលោមប្បច្ច័យ ។ លោសត្រាជនេនិ ជាបច្ច័យ វៃលោសត្រាជនេនិ
 ដោយអនុលោមប្បច្ច័យ គឺ ភកលោសត្រាជនក្ខត្ត មុខ ។ វៃភកសត្តោជនៈ

សញ្ញាជនទុក... ឃុំ ឬមិន គោតង្វា ។ សញ្ញា-
ដេតា ៥ លោកសញ្ញាជនទុក ៥ ច្បាប់ សញ្ញាជនស្ប
មនុស្ស អង្គបញ្ញត្តិយេន មន្ទីរយោ ភីណិ ។ សញ្ញា-
ដេតា ៥ ច្បាប់ សញ្ញាជនស្ប មនុស្ស សមនគ្គបញ្ញត្តិ-
យេន មន្ទីរយោ ៥ ។ សហគោតង្វាច្បាប់យេន មន្ទី-
រយោ ៥ ។ អង្គបញ្ញត្តិច្បាប់យេន មន្ទីរយោ ៥ ។
វិស្សយមច្បាប់យេន មន្ទីរយោ ៥ ។

(១៧) ... ទមនិស្សយមច្បាប់យេន មន្ទីរយោ អា-
ស្សន្ទមនិស្សយោ អន្តរមនិស្សយោ មកត្តមនិស្ស-
យោ ។ មេ ។ មកត្តមនិស្សយោ សញ្ញាដេតា សញ្ញា-
ដេតា ៥ ទមនិស្សយមច្បាប់យេន មន្ទីរយោ ឃុំ ភីណិមិ ។
សញ្ញាដេតា ៥ ច្បាប់ លោកសញ្ញាជនស្ប មនុស្ស
ទមនិស្សយមច្បាប់យេន មន្ទីរយោ អាស្សន្ទមនិស្សយោ
អង្គបញ្ញត្តិមនិស្សយោ មកត្តមនិស្សយោ ។ មេ ។ ម-
កត្តមនិស្សយោ សង្ឃ ទមនិស្សយេន ទាន់ ទេតិ
។ មេ ។ សេយមន្តី ទម្បារេតិ ទាន់ ធម្មេតិ ទិដ្ឋិ
មន្តិកា ភីណិ ... ។ មេ ។ មន្តិ ភតិ ។ មេ ។
មន្តិ ... សេយមនិ ទមនិស្សយេន ទាន់ ទេតិ ។ មេ ។
សេដ្ឋី ភិក្ខុតំ សេតា ។ មេ ។ សេយមនិ សេតាយ ។ មេ ។

មន្តិកា ... ភតិ ៦ មន្តិក មន្តិក្ខិ យ៉ាងនេះ ។ សញ្ញាជន-
ទមនិ លោកសញ្ញាជនទមនិ ជាច្បាប់ ៤ សញ្ញាជនទមនិ ដោយអន្ត-
រច្បាប់ គឺ មានភៈ ៣ ។ សញ្ញាជនទមនិ ជាច្បាប់ ៤ សញ្ញា-
ជនទមនិ ដោយសមនគ្គច្បាប់ គឺ មានភៈ ៧ ។ ជាច្បាប់ ដោយ
សហគោតង្វាច្បាប់ គឺ មានភៈ ៧ ។ ជាច្បាប់ ដោយអង្គបញ្ញត្តិច្បាប់
គឺ មានភៈ ៧ ។ ជាច្បាប់ ដោយវិស្សយមច្បាប់ គឺ មានភៈ ៧ ។

(១៨) ... ជាច្បាប់ ដោយឧបទមនិស្សយមច្បាប់ ទានដល់
អាស្សន្ទមនិស្សយេន អន្តរមនិស្សយេន និងមកត្តមនិស្សយេន ។ មេ ។ ឯ
មកត្តមនិស្សយេន គឺ ភ្នាក់សញ្ញាជន ជាច្បាប់ ៤ ភ្នាក់សញ្ញាជន
ដោយឧបទមនិស្សយមច្បាប់ មានភៈ ៣ យ៉ាងនេះ ។ លោកសញ្ញាជន-
ទមនិ ជាច្បាប់ ៤ លោកសញ្ញាជនទមនិ ដោយឧបទមនិស្សយមច្បាប់ មាន
ដល់អាស្សន្ទមនិស្សយេន អន្តរមនិស្សយេន និងមកត្តមនិស្សយេន ។ មេ ។
ឯមកត្តមនិស្សយេន គឺ មកត្ត កាស្រ័យ ខ្លឹមស្ថា ដោយទិ ខ្លឹមស្ថា
។ មេ ។ ក្លានិសាមភ័ ខ្លឹមស្ថា ខ្លឹមស្ថា ខ្លឹមស្ថា ខ្លឹមស្ថា ខ្លឹមស្ថា ខ្លឹមស្ថា ខ្លឹមស្ថា
ខ្លឹមស្ថា ខ្លឹមស្ថា ... ។ មេ ។ ខ្លឹមស្ថា ខ្លឹមស្ថា ។ មេ ។ ខ្លឹមស្ថា
ខ្លឹមស្ថា ... កាស្រ័យ ខ្លឹមស្ថាសា ដោយខ្លឹមស្ថា ។ មេ ។
ឯមក ខ្លឹមស្ថា ស្ថា ។ មេ ។ សេតាសា ជាច្បាប់ ៤ សញ្ញា ។ មេ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុក្ខប្បដ្ឋានំ

ដល់សមាហមគ្គិយោ ឧបទិស្សយប្បច្ចុយេន មច្ចុយោ ។
 លោសន្តោជនោ ធម្មោ សន្តោជនស្ស ធម្មស្ស ឧប-
 ទិស្សយប្បច្ចុយេន មច្ចុយោ វរោធិណ្ណបទិស្សយោ អ-
 មច្ចុបទិស្សយោ មគកត្វបទិស្សយោ ។ មេ ។ មគកត្វ-
 បទិស្សយោ សង្ខំ ឧបទិស្សយោ ខានំ ជរាម្បតិ ទិដ្ឋិ
 កណ្ណកតិ សីលំ . . . ។ មេ ។ សេនាសនំ ឧបទិស្សយ
 ចាលំ វរោធិ ។ មេ ។ សង្ខំ កិច្ចតិ សទ្ធា ។ មេ ។
 សេនាសនំ ធម្មស្ស ។ មេ ។ មច្ចុយោ ឧបទិស្សយ-
 ប្បច្ចុយេន មច្ចុយោ ។ លោសន្តោជនោ ធម្មោ
 សន្តោជនស្ស ម លោសន្តោជនស្ស ម ធម្មស្ស
 ឧបទិស្សយប្បច្ចុយេន មច្ចុយោ វរោធិណ្ណបទិស្សយោ
 អមច្ចុបទិស្សយោ មគកត្វបទិស្សយោ ។ មេ ។ មគ-
 កត្វបទិស្សយោ សង្ខំ ឧបទិស្សយោ ខានំ ជរាម្បតិ
 ទិដ្ឋិ កណ្ណកតិ សីលំ . . . ។ មេ ។ សេនាសនំ ឧប-
 ទិស្សយោ ចាលំ វរោធិ ។ មេ ។ សង្ខំ កិច្ចតិ សទ្ធា
 ។ មេ ។ សេនាសនំ សន្តោជនានំ សម្បយុត្តកាមព្វ
 ទដ្ឋានំ ឧបទិស្សយប្បច្ចុយេន មច្ចុយោ ។ សន្តោជ-
 នោ ម លោសន្តោជនោ ម ធម្មោ សន្តោជនស្ស
 ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចុយេន មច្ចុយោ តីលំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុក្ខប្បដ្ឋានំ

ខែវលសមាហមគ្គិ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ចុយេ ។ លោសន្តោជនេនមិ ជា
 បច្ចុយេ ខែសន្តោជនេនមិ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ចុយេ បាទដល់ការម្នាហ្ម-
 ថទិស្សយ អនុប្បទិស្សយេ វិទិមកត្វបទិស្សយេ ។ មេ ។ ឯមកត្វ-
 បទិស្សយេ គី បុគ្គល កាស្រីយេ ខ្ញុំសត្វ ហើយនាំឡើង ខ្ញុំមាន
 ប្រកាន់ ខ្ញុំវិច្ឆិ ខ្ញុំសីល . . . ។ មេ ។ កាស្រីយេ ខ្ញុំសេនាសនៈ
 ហើយសម្រាប់ ខ្ញុំសត្វ ។ មេ ។ បំបែក ខ្ញុំសន្សំ សត្វ ។ មេ ។
 សេនាសនៈ ជាបច្ចុយេ ខែវគៈ ។ មេ ។ ខែសេនក្តីប្រាថ្នា ដោយ
 ឧបទិស្សយប្បច្ចុយេ ។ លោសន្តោជនេនមិ ជាបច្ចុយេ ខែសន្តោជន-
 េនេនមិ ខែសេនាសន្តោជនេនមិ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ចុយេ បាទដល់
 ការម្នាហ្មបទិស្សយេ អនុប្បទិស្សយេ វិទិមកត្វបទិស្សយេ ។ មេ ។
 ឯមកត្វបទិស្សយេ គី បុគ្គល កាស្រីយេ ខ្ញុំសត្វ ហើយនាំឡើង ខ្ញុំ
 មាន ប្រកាន់ ខ្ញុំវិច្ឆិ ខ្ញុំសីល . . . ។ មេ ។ កាស្រីយេ ខ្ញុំសេនា-
 សនៈ ហើយសម្រាប់ ខ្ញុំសត្វ ។ មេ ។ បំបែក ខ្ញុំសន្សំ សត្វ ។ មេ ។
 សេនាសនៈ ជាបច្ចុយេ ខែវគ្គសន្តោជនេនេន ខែវគ្គសម្បយុត្តកត្តនេនេន
 ដោយឧបទិស្សយប្បច្ចុយេ ។ សន្តោជនេនេនក្តី លោសន្តោជនេនេនក្តី ជា
 បច្ចុយេ ខែសន្តោជនេនមិ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ចុយេ គី មានវិញ ។

[១៦] តោសត្តោជនេ ធម្មា តោសត្តោ-
 ជនេស្ស ធម្មស្ស បុរោគច្ឆន្ទយេន ធម្មយោ អា-
 ម្មណបុរោគំ វត្តបុរោគំ ។ អាម្មណបុរោគំ
 វត្តំ . . . វត្តំ វរិទ្ធាតា . . . ពោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ
 វិទ្ធាន ធម្មតា រូបំ ធម្មតិ វិទ្ធានេ តោតោតុ-
 យោ សម្មំ សុហតំ វ្រាយំនំ ធម្មវិញ្ញាណស្សំ
 វរិទ្ធានេនំ កាយវិញ្ញាណស្ស អាម្មណច្ឆន្ទយេន
 ធម្មយោ ។ វត្តបុរោគំ ធម្មតាយនំ ធម្មវិញ្ញាណស្ស
 តោតោតុយេនំ កាយវិញ្ញាណស្ស វត្ត តោសត្តោ-
 ជនេនំ ធម្មតំ បុរោគច្ឆន្ទយេន ធម្មយោ ។ តោ-
 សត្តោជនេ ធម្មា សត្តោជនេស្ស ធម្មស្ស បុរោ-
 គច្ឆន្ទយេន ធម្មយោ អាម្មណបុរោគំ វត្តបុរោ-
 គំ ។ អាម្មណបុរោគំ វត្តំ . . . វត្តំ វស្សានតិ
 វរិទ្ធានតិ វំ អាម្ម វតោ . . . ពោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ។
 វត្តបុរោគំ វត្ត សត្តោជនេនំ បុរោគច្ឆន្ទយេន
 ធម្មយោ ។ តោសត្តោជនេ ធម្មា សត្តោជនេស្ស
 ធម្មស្ស បុរោគច្ឆន្ទ-
 យេន ធម្មយោ អាម្មណបុរោគំ វត្តបុរោគំ ។

[១៦] តោសត្តោជនេនំ ជំបន្តិយ នៃតោសត្តោជនេនំ ដោយ
 បុរោគច្ឆន្តិយ បានដល់អាម្មណបុរោគំ នឹងវត្តបុរោគំ ។ អាម្មណ-
 បុរោគំ គឺ (បុគ្គល) ខ្ញុំចក្ក . . . ខ្ញុំវត្ត ជាដើម្បីនៃ . . . ពោមនស្ស
 កើតឡើង បុគ្គល ឃើញ ខ្ញុំវត្ត ដោយវត្តចក្ក ឬ ខ្ញុំសំឡេង ដោយ
 វិទ្ធានសាគរាតុ រូបាយគនៈ (ជំបន្តិយ) នៃធម្មវិញ្ញាណ ដោយរូបាយគនៈ
 ជំបន្តិយ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយអាម្មណច្ឆន្តិយ ។ វត្តបុរោគំ
 គឺ ចក្កាយគនៈ (ជំបន្តិយ) នៃធម្មវិញ្ញាណ កាយាយគនៈ (ជំបន្តិយ)
 នៃកាយវិញ្ញាណ វត្ត ជំបន្តិយ នៃតួគោសត្តោជនេនុន្ត ដោយបុរោ-
 គច្ឆន្តិយ ។ តោសត្តោជនេនំ ជំបន្តិយ នៃសត្តោជនេនំ ដោយ
 បុរោគច្ឆន្តិយ បានដល់អាម្មណបុរោគំ នឹងវត្តបុរោគំ ។ អាម្ម-
 ណបុរោគំ គឺ (បុគ្គល) ខ្ញុំចក្ក . . . បុគ្គល វិភាយ នឹងវត្ត
 គនៈ ប្រាសាទ ខ្ញុំវត្តគោ . . . ពោមនស្ស កើតឡើង ។ វត្តបុរោគំ
 គឺ វត្ត ជំបន្តិយ នៃតួគោសត្តោជនេនំ ដោយបុរោគច្ឆន្តិយ ។ តោ-
 សត្តោជនេនំ ជំបន្តិយ នៃសត្តោជនេនំនៃ នៃតោសត្តោជនេនំនៃ
 ដោយបុរោគច្ឆន្តិយ បានដល់អាម្មណបុរោគំ នឹងវត្តបុរោគំ ។

អភិធម្មបំណិក អនុលោមទុក្ខប្បដ្ឋានំ

អាម្មណាបុរេជាតំ ធម្មំ . . . វត្ថុំ អស្សាជេតិ អភិ-
ធម្មតិ តំ អាម្ម សាញាជិតា ធម្មសម្មយុត្តកា
ធម្មំ ទុច្ចា ទុច្ចប្បដ្ឋំ ។ វត្ថុបុរេជាតំ វត្ថុ សញ្ញាជិ-
តាវៈ សម្មយុត្តកាធម្មំ ទុច្ចាចំ បុរេជាតប្បដ្ឋាយេន
អច្ចយោ ។

[១៧] សញ្ញាជិតោ ធម្មោ ចោសញ្ញាជិតស្ស
ធម្មស្ស វត្ថុជាតប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ឋិតំ ។ ចោ-
សញ្ញាជិតោ ធម្មោ ចោសញ្ញាជិតស្ស ធម្មស្ស
វត្ថុជាតប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។ សញ្ញាជិតា ធម្ម-
ណាសញ្ញាជិតោ ធម្មំ ធម្មោ ចោសញ្ញាជិតស្ស ធម្មស្ស
វត្ថុជាតប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។

[១៨] សញ្ញាជិតោ ធម្មោ សញ្ញាជិតស្ស
ធម្មស្ស វាសវិទប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ធរំ ។

[១៩] ចោសញ្ញាជិតោ ធម្មោ ចោសញ្ញា-
ជិតស្ស ធម្មស្ស តត្ថប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ តិណំ ។
វិការាម្មដ្ឋាយេន បច្ចយោ ឋិតំ ។ កល្យាណប្បដ្ឋាយេន
បច្ចយោ តិណំ ។ វត្ថុយម្មដ្ឋាយេន បច្ចយោ តិណំ ។
លោកប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ តិណំ ។ បត្តប្បដ្ឋាយេន
បច្ចយោ ធរំ ។ សម្មយុត្តកប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ធរំ ។

អភិធម្មបំណិក អនុលោមទុក្ខប្បដ្ឋានំ

អាម្មណាបុរេជាតំ តិ (បុគ្គល) ទុវច្ឆុ . . . វត្ថុកមា វិភាយ ខីដ
វត្ថុ ភូតសញ្ញាជិតំ ភូតសម្មយុត្តកត្ថំ តើនាម្មិធិ ប្រោសប្រាជ្ញ
នូវវត្ថុនោះ ។ វត្ថុបុរេជាតំ តិ វត្ថុ ជាច្រើន ខែភូតសញ្ញាជិតំ ផង
ខែភូតសម្មយុត្តកត្ថំ ផង ដោយបុរេជាតប្បដ្ឋាយេន ។

[១៧] សញ្ញាជិតេ ជាច្រើន ខែនាសញ្ញាជិតេ ដោយ
បច្ចុជាតប្បដ្ឋាយេន គឺ មានវិភាគ ។ នោសញ្ញាជិតេ ជាច្រើន
ខែនាសញ្ញាជិតេ ដោយបច្ចុជាតប្បដ្ឋាយេន ។ សញ្ញាជិតេ
នោសញ្ញាជិតេ ជាច្រើន ខែនាសញ្ញាជិតេ ដោយបច្ចុ-
ជាតប្បដ្ឋាយេន ។

[១៨] សញ្ញាជិតេ ជាច្រើន ខែសញ្ញាជិតេ ដោយ
ការសវិទប្បដ្ឋាយេន គឺ មានវិភាគ ។

[១៩] នោសញ្ញាជិតេ ជាច្រើន ខែនោសញ្ញាជិតេ
ដោយតត្ថប្បដ្ឋាយេន គឺ មានវិភាគ ។ ជាច្រើន ដោយវិការាម្មដ្ឋាយេន
គឺ មានវិភាគ ។ ជាច្រើន ដោយកល្យាណប្បដ្ឋាយេន គឺ មានវិភាគ ។
ជាច្រើន ដោយវត្ថុយម្មដ្ឋាយេន គឺ មានវិភាគ ។ ជាច្រើន ដោយ
លោកប្បដ្ឋាយេន គឺ មានវិភាគ ។ ជាច្រើន ដោយបត្តប្បដ្ឋាយេន គឺ
មានវិភាគ ។ ជាច្រើន ដោយសម្មយុត្តកប្បដ្ឋាយេន គឺ មានវិភាគ ។

អំពីប្រតិទិន អនុលោមទុក្ខផ្គន់

បញ្ជាជាតិ ។ សន្តិវត្ថុ ។ សន្តោជនោ ធម្មោ
 សន្តោជនស្ស ធម៌ វោសន្តោជនស្ស ធម៌ ធម្មស្ស
 អតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ មង្គសនិសំ ។ វោស-
 ន្តោជនោ ធម្មោ វោសន្តោជនស្ស ធម្មស្ស អតិប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ បញ្ចជាតំ
 លោកំ វត្ថុវិយំ ។ សន្តិវត្ថុ ។ វោសន្តោ-
 ជនោ ធម្មោ សន្តោជនស្ស ធម្មស្ស អតិប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។ សហជាតា
 វោសន្តោជនោ ឧទ្ធា សម្មយុត្តកាចំ សន្តោ-
 ជនាចំ អតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បុរេជាតំ ធម្មំ . . .
 វត្ថុ វសន្តោជនំ អតិប្បច្ចិតំ អារត្ត វិវាទោ ឧប្បជ្ជិតំ
 វោសនស្ស ឧប្បជ្ជិតំ វត្ថុ សន្តោជនាចំ អតិប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។ វោសន្តោជនោ ធម្មោ សន្តោ-
 ជនស្ស ធម៌ វោសន្តោជនស្ស ធម៌ ធម្មស្ស អតិ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។ សហ-
 ជាតា វោសន្តោជនោ . . . សន្តិវត្ថុ វាសវិសនិសំ ។
 សន្តោជនោ ធម៌ វោសន្តោជនោ ធម៌ ធម្មោ សន្តោ-
 ជនស្ស ធម្មស្ស អតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហ-
 ជាតំ បុរេជាតំ ។ វោសវិសនិសំ ។ សន្តោជនោ

អំពីប្រតិទិន អនុលោមទុក្ខផ្គន់

និវិប្បាជាត ។ សេចក្តីបំប្រុង ។ សន្តោជនមិ ជាបច្ច័យ វៃ
 សន្តោជនមិផនិ វោសន្តោជនមិផនិ ដោយអតិប្បច្ច័យ គឺ ដូច
 គ្នានឹងបង្អែកវិវាទ ។ វោសន្តោជនមិ ជាបច្ច័យ វៃវោសន្តោ-
 ជនមិ ដោយអតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បុរេជាត បញ្ចជាត
 អាហារ នឹងវត្ថុវិយំ ។ សេចក្តីបំប្រុង ។ វោសន្តោជនមិ ជា
 បច្ច័យ វៃសន្តោជនមិ ដោយអតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត នឹង
 បុរេជាត ។ សហជាត គឺ ភូគយោសន្តោជនក្នុង ជាបច្ច័យ វៃភូគ
 សម្បយុត្តកសន្តោជន ដោយអតិប្បច្ច័យ ។ ឧបុរេជាត គឺ (បុគ្គល)
 ខ្ញុំវិបត្ត . . . ក្រេតាយ ភោយ នឹងវត្ថុ ភគៈ ក្រេតោ ខ្ញុំវិវាទោ
 ទើបកើតឡើង ខោបស្ស កើតឡើង វៃ ជាបច្ច័យ វៃភូគសន្តោ-
 ជនៈ ដោយអតិប្បច្ច័យ ។ វោសន្តោជនមិ ជាបច្ច័យ វៃសន្តោ-
 ជនមិផនិ វោសន្តោជនមិផនិ ដោយអតិប្បច្ច័យ បានដល់
 សហជាត នឹងបុរេជាត ។ សហជាត គឺ ភូគសន្តោជនៈ . . .
 សេចក្តីបំប្រុង ដូចគ្នានឹងវាសវិវាទ ។ សន្តោជនមិភិ វោសន្តោ-
 ជនមិភិ ជាបច្ច័យ វៃសន្តោជនមិ ដោយអតិប្បច្ច័យ បានដល់
 សហជាត នឹងបុរេជាត ។ ដូចគ្នានឹងវាសវិវាទ ។ សន្តោជនមិភិ

សញ្ញាជនបុរា បញ្ញាវិទ

៨ ខោសញ្ញាជនបុរា ៩ ធម្មា ខោសញ្ញាជនស្ស
 ៩ ធម្មស្ស អត្ថប្បក្កយេន បច្ចយេន សហជាតំ បុរេជាតំ
 បញ្ញាជាតំ អាហារំ វិញ្ញ័យំ ។ វិភជិតតំ វាសវិស-
 ធិកំ ។ សញ្ញាជនបុរា ៩ ខោសញ្ញាជនស្ស ៩ ធម្មស្ស
 សញ្ញាជនស្ស ៩ ខោសញ្ញាជនស្ស ៩ ធម្មស្ស
 អត្ថប្បក្កយេន បច្ចយេន សហជាតំ បុរេជាតំ ។
 វិភជិតតំ វាសវិសធិកំ ។

[២២] កោតុយា បញ្ញាវិ វាសវិសធិកំ
 យេ ៧ វាសវិសធិកំ ៧ វាសវិសធិកំ ៧ សហជាតេ ៧ អញ្ញ-
 បរញ្ញ ៧ ធិស្សៈយេ ៧ ឧបទិស្សៈយេ ៧ បុរេជាតេ
 តិណំ បញ្ញាជាតេ តិណំ អាហារេ ៧ វិញ្ញ័យេ តិណំ
 វិភាគេ ឯតំ អាហារេ តិណំ វិញ្ញ័យេ តិណំ ឈានេ
 តិណំ បាតុ ៧ សម្បយុត្តេ ៧ វិជ្ជយុត្តេ បញ្ញ
 អត្ថយា ៧ ធម្មយា ៧ វិភគេ ៧ អវិភគេ ៧ ។

សញ្ញាជនបុរា បញ្ញាវិ

ខោសញ្ញាជនបុរា ជាបច្ច័យ ខែនាសញ្ញាជនបុរា ដោយអត្ថប្បក្កយ
 បានដល់សហជាត បុរេជាត បញ្ញាជាត អាហារ និងវិញ្ញ័យ ។
 បណ្ឌិត អប្បិចកចុះ ដូចគ្នានឹងវាសវិស ។ សញ្ញាជនបុរា ខោ-
 សញ្ញាជនបុរា ជាបច្ច័យ ខែនាសញ្ញាជនបុរា ដោយអត្ថប្បក្កយ
 បានដល់សហជាត និងបុរេជាត ។ បណ្ឌិត
 អប្បិចកចុះ ដូចគ្នានឹងវាសវិស ។

[២២] ក្នុងវេទកប្បក្កយ មានព្រះ ២ ក្នុងវេទកប្បក្កយ មាន
 ព្រះ ៧ ក្នុងអត្ថប្បក្កយ មានព្រះ ៧ ក្នុងធម្មស្ស មាន
 ព្រះ ៧ ក្នុងសមមន្តស្ស មានព្រះ ៧ ក្នុងសហជាតប្បក្កយ មានព្រះ ៧
 ក្នុងអនាមតប្បក្កយ មានព្រះ ៧ ក្នុងទិស្សយប្បក្កយ មានព្រះ ៧
 ក្នុងឧបទិស្សយប្បក្កយ មានព្រះ ៧ ក្នុងបុរេជាតប្បក្កយ មានព្រះ ៧
 ក្នុងបញ្ញាជាតប្បក្កយ មានព្រះ ៧ ក្នុងអាហារប្បក្កយ មានព្រះ ៧
 ក្នុងវិញ្ញ័យប្បក្កយ មានព្រះ ៧ ក្នុងវិភាគប្បក្កយ មានព្រះ ៧ ក្នុងវា-
 ហារប្បក្កយ មានព្រះ ៧ ក្នុងវិញ្ញ័យប្បក្កយ មានព្រះ ៧ ក្នុងឈា-
 នប្បក្កយ មានព្រះ ៧ ក្នុងបាតុប្បក្កយ មានព្រះ ៧ ក្នុងសម្បយុត្ត-
 ប្បក្កយ មានព្រះ ៧ ក្នុងវិជ្ជយុត្តប្បក្កយ មានព្រះ ៧ ក្នុងអត្ថប្ប-
 ក្កយ មានព្រះ ៧ ក្នុងធម្មប្បក្កយ មានព្រះ ៧ ក្នុងវេទកប្បក្កយ
 មានព្រះ ៧ ក្នុងវេទកប្បក្កយ មានព្រះ ៧ ។

[២៥] ហេតុប្បដ្ឋាយា ឧបាស្សណោ ចត្តារិ ។
 សង្ខតំ ។ . . . ឧបាស្សណោ ចត្តារិ ឧបាស្សណោ ទ្វេ
 ឧបាស្សណោ ចត្តារិ ។ សង្ខតំ ។ . . . ឧបាស្សណោ ចត្តារិ
 ឧបាស្សណោ ទ្វេ ឧបាស្សណោ ចត្តារិ ហេតុប្បដ្ឋាយា
 ចត្តារិ ហេតុប្បដ្ឋាយា ចត្តារិ ។

[២៦] ហេតុប្បដ្ឋាយា អានុលោមនិយមនិយម
 អភិធម្មនិយម ឧបាស្សណោ ចត្តារិ ។

អនុលោមនិយម ចត្តារិ ។

សញ្ញាជនិយទុក្ខំ
 បដិច្ចវិវាទ

[២៧] សញ្ញាជនិយំ ធម្មំ បដិច្ច សញ្ញាជនិ-
 យោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋាយា សញ្ញាជនិយំ
 ឯតំ ចន្ទំ បដិច្ច នយោ ទន្ទា ចិត្តសមុដ្ឋានក្ក
 រូបំ រទ្ធ ទទ្ធ . . . បដិសន្ធិក្កលោ ទទ្ធ បដិច្ច វត្ថុ
 វត្ថុ បដិច្ច ទន្ទា ឯតំ មហាក្កតំ . . . ។ ច្រឡោត្រឡោត
 លោកិយនុសាសនិសំ ចិញ្ញាណករណំ ។

សញ្ញាជនិយមុតំ ចត្តារិ ។

[២៨] ក្កលោ បុណ្យប្បដ្ឋាយ មានព្រះ ២ ព្រះហេតុប្បដ្ឋាយ ។
 សេចក្តីប្រែប្រួល ។ . . . ក្កនិសេសបទ្ការប្បដ្ឋាយ មានព្រះ ២ ក្ក
 ឧបាស្សណោប្បដ្ឋាយ មានព្រះ ២ ក្កនិសេសបទ្ការប្បដ្ឋាយ មានព្រះ ២ ។
 សេចក្តីប្រែប្រួល ។ . . . ក្កនិសេសបទ្ការប្បដ្ឋាយ មានព្រះ ២ ក្កនិសេសប្ប-
 យុត្តប្បដ្ឋាយ មានព្រះ ២ ក្កនិសេសប្បដ្ឋាយ មានព្រះ ២ ក្ក
 ហេតុប្បដ្ឋាយ មានព្រះ ២ ក្កនិសេសប្បដ្ឋាយ មានព្រះ ២ ។

[២៩] ក្កនិសេសបទ្ការប្បដ្ឋាយ មានព្រះ ២ ព្រះហេតុប្បដ្ឋាយ
 . . . ក្កនិសេសបទ្ការប្បដ្ឋាយ មានព្រះ ២ ក្កនិសេសប្បដ្ឋាយ មានព្រះ ២ ។

ឧប បញ្ញាតនិយម ។
 សញ្ញាជនិយទុក្ខំ
 បដិច្ចវិវាទ

[៣០] សញ្ញាជនិយមិ (ឧបបញ្ញាតនិយមសញ្ញាជនិយម)
 ក្កនិសេសបទ្ការប្បដ្ឋាយ មានព្រះ ២ ព្រះហេតុប្បដ្ឋាយ ធម្ម
 ទន្ទ ព្រះ ២ ចិត្តសមុដ្ឋានក្ក ក្កនិសេសបទ្ការប្បដ្ឋាយ មានព្រះ ២ ។
 ក្កនិសេសបទ្ការប្បដ្ឋាយ មានព្រះ ២ ។ ក្កនិសេសបទ្ការប្បដ្ឋាយ មានព្រះ ២ ។
 ក្កនិសេសបទ្ការប្បដ្ឋាយ មានព្រះ ២ ។ ក្កនិសេសបទ្ការប្បដ្ឋាយ មានព្រះ ២ ។

សញ្ញាជនសម្បយុត្តទុក្ខំ
បដិច្ចវិណ

[២៧] សញ្ញាជនសម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សញ្ញា-
ជនសម្បយុត្តា ធម្មា ទម្បជ្ជតំ ហេតុប្បទូយា
សញ្ញាជនសម្បយុត្តំ ឯកំ ទន្ធ�ំ បដិច្ច កាយា ទទ្ធា
វេទ ម្ពុទ្ធ . . . ។ សញ្ញាជនសម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច
សញ្ញាជនសម្បយុត្តា ធម្មា ទម្បជ្ជតំ ហេតុប្បទូយា
សញ្ញាជនសម្បយុត្តា ទទ្ធិ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ
វរំ ។ សញ្ញាជនសម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សញ្ញាជន-
សម្បយុត្តា ធម្ម សញ្ញាជនសម្បយុត្តា ធម្ម ធម្មា ទម្ប-
ជ្ជតំ ហេតុប្បទូយា សញ្ញាជនសម្បយុត្តំ ឯកំ ទន្ធឱ
បដិច្ច កាយា ទទ្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានំ វរំ ទ្វេ ទទ្ធិ
. . . ។ សញ្ញាជនសម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សញ្ញាជន-
សម្បយុត្តា ធម្មា ទម្បជ្ជតំ ហេតុប្បទូយា សញ្ញា-
ជនសម្បយុត្តំ ឯកំ ទន្ធឱ បដិច្ច កាយា ទទ្ធា ចិត្តស-
មុដ្ឋានំ វរំ ទ្វេ ទទ្ធិ . . . ទទ្ធិសហគតំ ហេតិ
បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ វរំ(១) បដិសន្ធិ ។ សញ្ញាជន-
សម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សញ្ញាជនសម្បយុត្តា ធម្មា

សញ្ញាជនសម្បយុត្តទុក្ខំ
បដិច្ចវិណ

[២៧] ធម្មំ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ កាស្រ័យ ទ្វារិ
ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ គឺ
ទទ្ធិ កាស្រ័យ ទ្វារិ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ទ្វារិ ២
. . . ។ ធម្មំ ដែលប្រាសពាកសញ្ញាជនៈ កាស្រ័យ ទ្វារិ ដែលប្រ-
កបដោយសញ្ញាជនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋា-
នំ កាស្រ័យ ទ្វារិ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ។ ធម្មំ ដែល
ប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ធម្មំ ដែលប្រាសពាកសញ្ញាជនៈ កាស្រ័យ
ទ្វារិ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ
គឺ ទទ្ធិ កាស្រ័យ ទ្វារិ ដែលប្រកបដោយ
សញ្ញាជនៈ ទ្វារិ ២ . . . ។ ធម្មំ ដែលប្រាសពាកសញ្ញាជនៈ
កាស្រ័យ ទ្វារិ ដែលប្រាសពាកសញ្ញាជនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បទូយ គឺ ទទ្ធិ កាស្រ័យ ទ្វារិ ដែលប្រកបដោយ
សញ្ញាជនៈ ទ្វារិ ២ . . . ចិត្តសមុដ្ឋានំ កា-
ស្រ័យ ទ្វារិ ដែលប្រកបដោយទទ្ធិ ហេតុសន្ធិ ។ ធម្មំ ដែល
ប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ កាស្រ័យ ទ្វារិ ដែលប្រាសពាកសញ្ញាជនៈ

។ ធម្មំ ធម្មតំ ទ្វារិ ទិស្សតំ ។

ទុក្ខដ្ឋានំ ហេតុប្បដ្ឋយា ទុក្ខទូសហាគតំ ហោសំ
 មដិទ្ធ សម្មយុត្តកា ទុក្ខា ឥ សាញោជនវិប្បយុត្ត
 នវ្ណំ មដិទ្ធ សាញោជនសម្មយុត្តា ឥ សាញោ-
 ជនវិប្បយុត្តា ឥ ធម្មា ទុក្ខដ្ឋានំ ហេតុប្បដ្ឋយា
 ទុក្ខទូសហាគតំ ហោសំ មដិទ្ធ សម្មយុត្តកា ទុក្ខា
 ចិត្តសមុដ្ឋានត្ថ រូមំ ។ សាញោជនសម្មយុត្តកា
 សាញោជនវិប្បយុត្តកា ធម្មំ មដិទ្ធ សាញោជនសម្ម-
 យុត្តា ឥ ធម្មា ទុក្ខដ្ឋានំ ហេតុប្បដ្ឋយា ទុក្ខទូសហាគតំ
 វេសំ ទុក្ខត្ថ វេសាតត្ថ មដិទ្ធ តយោ ទុក្ខ ទ្វេ
 ឧទ្ធច្ច ... ។ សាញោជនសម្មយុត្តកា សាញោជន-
 វិប្បយុត្តកា ធម្មំ មដិទ្ធ សាញោជនវិប្បយុត្តា ឥ ធម្មា
 ទុក្ខដ្ឋានំ ហេតុប្បដ្ឋយា សាញោជនសម្មយុត្ត ឧទ្ធច្ច
 ឥ មហាត្ថេ ឥ មដិទ្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូមំ ទុក្ខទូ-
 សហាគតេ ឧទ្ធច្ច ឥ វេសាតត្ថ មដិទ្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូមំ ។ សាញោជនសម្មយុត្តកា សាញោជនវិប្បយុត្តកា
 ធម្មំ មដិទ្ធ សាញោជនសម្មយុត្តា ឥ សាញោជនវិប្ប-
 យុត្តា ឥ ធម្មា ទុក្ខដ្ឋានំ ហេតុប្បដ្ឋយា ទុក្ខទូ-
 សហាគតំ វេសំ ទុក្ខត្ថ វេសាតត្ថ មដិទ្ធ តយោ ទុក្ខ
 ចិត្តសមុដ្ឋានត្ថ រូមំ ឃ្យ ឧទ្ធច្ច ... ។

ទើបតែភ្ញើន្ត ត្រូវហេតុប្បដ្ឋយា គឺ តួសម្បយុត្តកត្ត កាស្រីយ ទ្វេ
 មេហា ដែលច្រឡំដោយទុក្ខច្ចៈ ១ ធម៌ ដែលប្រកបដោយសាញោជនៈ
 ធម៌ ដែលប្រាសចាកសាញោជនៈក្តី កាស្រីយ ទ្វេធម៌ ដែលប្រាសចាក
 សាញោជនៈ ទើបតែភ្ញើន្ត ត្រូវហេតុប្បដ្ឋយា គឺ តួសម្បយុត្តកត្ត
 ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានត្ថ កាស្រីយ ទ្វេមេហា ដែលច្រឡំដោយទុក្ខច្ចៈ ១
 ធម៌ ដែលប្រកបដោយសាញោជនៈ កាស្រីយ ទ្វេធម៌ ដែលប្រកបដោយ
 សាញោជនៈធម៌ ទ្វេធម៌ ដែលប្រាសចាកសាញោជនៈធម៌ ទើបតែភ្ញើន្ត
 ត្រូវហេតុប្បដ្ឋយា គឺ ទុក្ខត្ថ កាស្រីយ ទ្វេទុក្ខ ដែលច្រឡំដោយ
 ទុក្ខច្ចៈធម៌ ទ្វេមេហាធម៌ ទ្វេទុក្ខ ... ។ ធម៌ ដែលប្រាសចាក
 សាញោជនៈ កាស្រីយ ទ្វេធម៌ ដែលប្រកបដោយសាញោជនៈធម៌ ទ្វេធម៌
 ដែលប្រាសចាកសាញោជនៈធម៌ ទើបតែភ្ញើន្ត ត្រូវហេតុប្បដ្ឋយា គឺ
 ចិត្តសមុដ្ឋានត្ថ កាស្រីយ ទ្វេតួកត្ត ដែលប្រកបដោយសាញោជនៈធម៌
 ទ្វេតួកមហាត្ថកត្ត ចិត្តសមុដ្ឋានត្ថ កាស្រីយ ទ្វេតួកត្ត ដែលច្រឡំ
 ដោយទុក្ខច្ចៈធម៌ ទ្វេមេហាធម៌ ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយសាញោ-
 ជនៈក្តី ធម៌ ដែលប្រាសចាកសាញោជនៈក្តី កាស្រីយ ទ្វេធម៌ ដែល
 ប្រកបដោយសាញោជនៈធម៌ ទ្វេធម៌ ដែលប្រាសចាកសាញោជនៈធម៌
 ទើបតែភ្ញើន្ត ត្រូវហេតុប្បដ្ឋយា គឺ ទុក្ខត្ថ ចិត្តសមុដ្ឋានត្ថ
 កាស្រីយ ទ្វេទុក្ខ ដែលច្រឡំដោយទុក្ខច្ចៈធម៌ ទ្វេមេហាធម៌ ទ្វេ

[២៩] សញ្ញាជនសម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សញ្ញា-
 ជនសម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អាម្មណប្បទូយា
 សញ្ញាជនសម្បយុត្តំ ឯកំ ខន្ធំ . . . ទេ ទានុ . . . ។
 សញ្ញាជនសម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សញ្ញាជនវិប្ប-
 យុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អាម្មណប្បទូយា . . . ឧទ្ទុត្ត-
 សហគត ខន្ធ បដិច្ច ឧទ្ទុត្តសហគតា រោហោ ។
 សញ្ញាជនសម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សញ្ញាជនសម្ប-
 យុត្តោ ធម្មោ សញ្ញាជនវិប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 អាម្មណប្បទូយា ឧទ្ទុត្តសហគតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 រោហោ ខន្ធ រោហោ ធម្ម ទេ ទានុ . . . ។ សញ្ញា-
 ជនវិប្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សញ្ញាជនវិប្បយុត្តោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អាម្មណប្បទូយា សញ្ញាជនវិប្បយុត្តំ
 ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច រោហោ ខន្ធ ទេ ទានុ . . . បដិ-
 សន្ធិក្កុណោ វន្តំ បដិច្ច ខន្ធ ។ សញ្ញាជនវិប្បយុត្តំ
 ធម្មំ បដិច្ច សញ្ញាជនសម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 អាម្មណប្បទូយា ឧទ្ទុត្តសហគតំ រោហំ បដិច្ច
 សញ្ញយុត្តកា ខន្ធ ។ សញ្ញាជនសម្បយុត្តកា

[២៩] ធម៌ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ កាស្រីយ ខ្លាចធម៌
 ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ទើបគឺកខ្វើន ព្រោះអាម្មណប្បទូយ
 គឺ ខ្លាចខ្ល ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ . . . ខ្លាចខ្ល ៦ . . . ។
 ធម៌ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ កាស្រីយ ខ្លាចធម៌ ដែលប្រកបដោយ
 សញ្ញាជនៈ ទើបគឺកខ្វើន ព្រោះអាម្មណប្បទូយ គឺ រោហោ ដែល
 ច្រឡំដោយឧទ្ទុត្តៈ កាស្រីយ ខ្លាចខ្ល ដែលច្រឡំដោយឧទ្ទុត្តៈ ។
 ធម៌ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ធម៌ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ កាស្រីយ
 ខ្លាចធម៌ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ទើបគឺកខ្វើន ព្រោះ
 អាម្មណប្បទូយ គឺ ខ្លាច កាស្រីយ ខ្លាចខ្ល ដែល
 ច្រឡំដោយឧទ្ទុត្តៈ ខ្លាចខ្ល ៦ . . . ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយ
 សញ្ញាជនៈ កាស្រីយ ខ្លាចធម៌ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ទើបគឺក
 ខ្វើន ព្រោះអាម្មណប្បទូយ គឺ ខ្លាច កាស្រីយ ខ្លាចខ្ល ៦
 ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ខ្លាចខ្ល ៦ . . . ក្នុងខ្ល កាស្រីយ ខ្លាច
 ក្នុងខ្លាចធម៌សន្ធិ ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ កាស្រីយ
 ខ្លាចធម៌ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ទើបគឺកខ្វើន ព្រោះអាម្ម-
 ណប្បទូយ គឺ ក្នុងសម្បយុត្តកក្កុខ កាស្រីយ ខ្លាចរោហោ ដែល
 ច្រឡំដោយឧទ្ទុត្តៈ ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ

អភិធម្មវិនិកា អនុណាមទុកប្បដ្ឋានំ

សត្តោជនវិញ្ញយុត្តកា ធម្មំ បដិច្ច សត្តោជនសម្ម-
យុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ វាចាប្បណិវ្យាណ ឧទ្ធច្ចស-
ហតតិ ឯតំ ចន្ទត្វ មោហត្វ បដិច្ច តយោ ចត្វា-
រេ ចន្ទេ ... ។

[៣០] :សត្តោជនសម្មយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច ស-
ត្តោជនសម្មយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ វាចាប្បណិវ្យាណ
តីណិ ។ សត្តោជនវិញ្ញយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សត្តោជន-
វិញ្ញយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ វាចាប្បណិវ្យាណ ឯតំ ។
សត្តោជនសម្មយុត្តកា សត្តោជនវិញ្ញយុត្តកា ធម្មំ
បដិច្ច សត្តោជនវិញ្ញយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ វាចាប្ប-
ណិវ្យាណ សត្តោជនសម្មយុត្តោ ចន្ទេ ច មហាគុតេ
ព បដិច្ច ចំគ្គសម្មដ្ឋានំ រូបំ ។ សង្កិតំ ។

[៣១] ហតុយា នវ វាចាប្បណិវ្យាណ ច អនិច្ចតិយា
មក្ខ អនន្តរេ ច សមនន្តរេ ឆ សហាណាតេ នវ អត្តា-
បន្លោ ច វិស្សយេ នវ ឧបវិស្សយេ ច បុរាណាតេ ច
អាសេវនេ ច កម្មេ នវ វិចារកេ ឯតំ អាហារេ នវ

អាស្រ័យ ព្រំបំ វិលប្រកថាវោយសាត្តោជនៈផនី ខ្លវមិ វិល
ព្រាសចាកសាត្តោជន ផនី ទើបកើតឡើង ព្រោះអនិច្ចតិច្បវ័យ គឺ
ខន្ធត អាស្រ័យ ខ្លវខ្ល វិលប្រកថាវោយខន្ធតៈផនី ខ្លវហតៈផនី
ខ្លវខ្ល ២ ... ។

[៣២] ធម្មំ វិលប្រកថាវោយសាត្តោជនៈ អាស្រ័យ ខ្លវមិ
វិលប្រកថាវោយសាត្តោជន ទើបកើតឡើង ព្រោះអនិច្ចតិច្បវ័យ គឺ
មានវាៈ ក ។ ធម្មំ វិលប្រកថាវោយសាត្តោជនៈ អាស្រ័យ ខ្លវមិ
វិលប្រកថាវោយសាត្តោជន ទើបកើតឡើង ព្រោះអនិច្ចតិច្បវ័យ គឺ
មានវាៈ ខ ។ ធម្មំ វិលប្រកថាវោយសាត្តោជនៈ អាស្រ័យ ខ្លវមិ
វិលប្រកថាវោយសាត្តោជនៈផនី ខ្លវមិ វិលប្រកថាវោយសាត្តោជនៈ
ផនី ទើបកើតឡើង ព្រោះអនិច្ចតិច្បវ័យ គឺ ចំគ្គសម្មដ្ឋានេវ អាស្រ័យ
ខ្លវកខន្ធ វិលប្រកថាវោយសាត្តោជនៈផនី ខ្លវកខន្ធតៈផនី ។
សេចក្តីបំប្រែ ។

[៣៣] ក្រិសិប្បវ័យ មានវាៈ ៧ ក្រិសិប្បវ័យ មាន
វាៈ ៦ ក្រិសិប្បវ័យ មានវាៈ ៧ ក្រិសិប្បវ័យ មានវាៈ ៦
ក្រិសិប្បវ័យ មានវាៈ ៦ ក្រិសិប្បវ័យ មានវាៈ ៧
ក្រិសិប្បវ័យ មានវាៈ ៦ ក្រិសិប្បវ័យ មានវាៈ ៧
ក្រិសិប្បវ័យ មានវាៈ ៦ ក្រិសិប្បវ័យ មានវាៈ ៦
ក្រិសិប្បវ័យ មានវាៈ ៦ ក្រិសិប្បវ័យ មានវាៈ ៧

បច្ចុប្បន្ន

[៣៦] សម្ពោធសម្បយុត្តរៈ ធម្មំ បច្ចុប្បន្ន
 សម្ពោធសម្បយុត្តរៈ ធម្មំ ឧប្បជ្ជន្តិ ។ ហេតុប្បទូយា
 ភីសំ បដិទូសដិសំ ។ សម្ពោធសម្បយុត្តរៈ ធម្មំ
 បច្ចុប្បន្ន ។ សម្ពោធសម្បយុត្តរៈ ធម្មំ ឧប្បជ្ជន្តិ ។ ហេតុ-
 ប្បទូយា យា បដិសទ្ធិ យំ បច្ចាគ្គន្តិ . . . ក្នុង បច្ចុ-
 ប្បន្ន ។ សម្ពោធសម្បយុត្តរៈ ឧត្តា ក្នុង បច្ចុប្បន្ន ឧត្តស-
 ហេតុ ហេតុ ។ សម្ពោធសម្បយុត្តរៈ ធម្មំ បច្ចុប្បន្ន
 សម្ពោធសម្បយុត្តរៈ ធម្មំ ឧប្បជ្ជន្តិ ។ ហេតុប្បទូ-
 យា ក្នុង បច្ចុប្បន្ន សម្ពោធសម្បយុត្តរៈ ឧត្តា ឧត្តស-
 ហេតុ ហេតុ បច្ចុប្បន្ន សម្បយុត្តរៈ ឧត្តា ។
 សម្ពោធសម្បយុត្តរៈ ធម្មំ បច្ចុប្បន្ន សម្ពោធសម្ប-
 យុត្តរៈ ។ សម្ពោធសម្បយុត្តរៈ ។ ធម្មំ ឧប្បជ្ជន្តិ
 ហេតុប្បទូយា ក្នុង បច្ចុប្បន្ន សម្ពោធសម្បយុត្តរៈ
 ឧត្តា មហាគ្គតេ បច្ចុប្បន្ន ចិត្តសម្មាសម្ពុត្តំ រូបំ ឧត្តស-
 ហេតុ ហេតុ បច្ចុប្បន្ន សម្បយុត្តរៈ ឧត្តា ចិត្តស-
 ម្មាសម្ពុត្តំ រូបំ ។ សម្ពោធសម្បយុត្តរៈ ។ សម្ពោធសម្ប-
 យុត្តរៈ ធម្មំ បច្ចុប្បន្ន សម្ពោធសម្បយុត្តរៈ ធម្មំ

បច្ចុប្បន្ន

[៣៦] ធម្មំ ដែលប្រកបដោយសម្ពោធនៈ ភីសំផ្នែក ធម្មំ
 ដែលប្រកបដោយសម្ពោធនៈ ទើបភីសំផ្នែក ព្រោះហេតុប្បទូយា គឺ
 មានរា ព ដូចគ្នាធម្មំបដិទូសដិសំ ។ ធម្មំ ដែលប្រកបដោយសម្ពោធនៈ
 ធម្មំ ភីសំផ្នែក ធម្មំ ដែលប្រកបដោយសម្ពោធនៈ ទើបភីសំផ្នែក
 ព្រោះហេតុប្បទូយា គឺ អរាបដល់បដិសទ្ធិ ដូចហេតុ ។ . . ក្នុង
 ដែលប្រកបដោយសម្ពោធនៈ ភីសំផ្នែក ធម្មំ ហេតុ ដែលប្រកបដោយ
 ឧត្តស ភីសំផ្នែក ភីសំផ្នែក ។ ធម្មំ ដែលប្រកបដោយសម្ពោធនៈ ភីសំ
 ផ្នែក ធម្មំ ដែលប្រកបដោយសម្ពោធនៈ ទើបភីសំផ្នែក ព្រោះហេ-
 តុប្បទូយា គឺ ក្នុង ដែលប្រកបដោយសម្ពោធនៈ ភីសំផ្នែក ធម្មំ
 ក្នុងសម្បយុត្តរៈ ភីសំផ្នែក ធម្មំ ហេតុ ដែលប្រកបដោយឧត្តស ។
 ធម្មំ ដែលប្រកបដោយសម្ពោធនៈ ធម្មំ ដែលប្រកបដោយសម្ពោធនៈ
 ធម្មំ ភីសំផ្នែក ធម្មំ ដែលប្រកបដោយសម្ពោធនៈ ទើបភីសំផ្នែក
 ព្រោះហេតុប្បទូយា គឺ ក្នុង ដែលប្រកបដោយសម្ពោធនៈ ភីសំផ្នែក
 ធម្មំ ក្នុងសម្បយុត្តរៈ ភីសំផ្នែក ធម្មំ ក្នុងសម្បយុត្តរៈ ក្នុងសម្បយុត្តរៈ
 ភីសំផ្នែក ធម្មំ ហេតុ ដែលប្រកបដោយឧត្តស ។
 ធម្មំ ដែលប្រកបដោយសម្ពោធនៈ ភីសំផ្នែក ធម្មំ ដែលប្រកប
 ដោយសម្ពោធនៈ ធម្មំ ធម្មំ ដែលប្រកបដោយសម្ពោធនៈ ធម្មំ

អំពីឧប្បដិសេស អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ឧប្បដ្ឋាន ហេតុប្បដ្ឋយា សញ្ញាជនសម្បយុត្តំ ឯកំ
 ទម្រង់ វត្ថុនា មត្តយា តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទន្ធា . . .
 ឧប្បដ្ឋានហេតុនំ ឯកំ ទន្ធា ហេតុនា មត្តយា
 តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទន្ធា . . . ។ សញ្ញាជនសម្បយុត្តកា
 សញ្ញាជនវិប្បយុត្តកា ធម្មំ មត្តយា សញ្ញាជនវិប្ប-
 យុត្តោ ធម្មោ ឧប្បដ្ឋានិ ហេតុប្បដ្ឋយា សញ្ញាជន-
 សម្បយុត្តោ ទន្ធា ធម្មហាគ្រេ ធម្មត្តយោ ចិត្ត-
 សម្មដានំ រូបំ ឧប្បដ្ឋានហេតុនា ទន្ធា ធម្មហេតុ
 មត្តយោ ចិត្តសម្មដានំ រូបំ ។ សញ្ញាជនសម្បយុត្តកា
 សញ្ញាជនវិប្បយុត្តកា ធម្មំ មត្តយា សញ្ញាជនសម្ប-
 យុត្តោ ធម្មោ សញ្ញាជនវិប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បដ្ឋានិ
 ហេតុប្បដ្ឋយា សញ្ញាជនសម្បយុត្តំ ឯកំ ទន្ធា វត្ថុនា
 មត្តយា តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទន្ធា . . . សញ្ញា-
 ជនសម្បយុត្តោ ទន្ធា ធម្មហាគ្រេ ធម្មត្តយោ ចិត្ត-
 សម្មដានំ រូបំ ឧប្បដ្ឋានហេតុនំ ឯកំ ទន្ធា ហេ-
 តុនា មត្តយា តយោ ទន្ធា ចិត្តសម្មដានកា រូបំ ទ្វេ
 ទន្ធា . . . ។

អំពីឧប្បដិសេស អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

វេយកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ទម្រង់ ព័ន្ធវិជ្ជា ខឹងខន្ធទ
 ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជន ផង ព័ន្ធវិជ្ជា ខឹងខន្ធទ . . . ទម្រង់
 ព័ន្ធវិជ្ជា ខឹងខន្ធទ ដែលប្រឡំដោយឧប្បដ្ឋាន ខឹងហេតុផល ខឹង
 ខន្ធទ . . . ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជន ព័ន្ធវិជ្ជា ខឹងធម៌
 ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជន ផង ម្នីធម៌ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជន
 ផង វេយកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសម្មដានរូប ព័ន្ធវិជ្ជា
 ខឹងត្បូងខន្ធ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជន ផង ខឹងត្បូងមហាត្បូងផង ចិត្ត-
 សម្មដានរូប ព័ន្ធវិជ្ជា ខឹងត្បូងខន្ធ ដែលប្រឡំដោយឧប្បដ្ឋាន ខឹងហេ-
 តុផល ។ ធម៌ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនក្តី ធម៌ ដែលប្រកបដោយ
 សញ្ញាជនក្តី ព័ន្ធវិជ្ជា ខឹងធម៌ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជន ផង ខឹង
 ធម៌ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជន ផង វេយកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
 គឺ ទម្រង់ ព័ន្ធវិជ្ជា ខឹងខន្ធទ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជន ផង ខឹងវត្ថុ
 ផង ខឹងខន្ធទ . . . ចិត្តសម្មដានរូប ព័ន្ធវិជ្ជា ខឹងត្បូងខន្ធ ដែល
 ប្រកបដោយសញ្ញាជន ផង ខឹងត្បូងមហាត្បូងផង ទម្រង់ ក្តី ចិត្តសម្មដា-
 នរូបក្តី ព័ន្ធវិជ្ជា ខឹងខន្ធទ ដែលប្រឡំដោយឧប្បដ្ឋាន ខឹងហេតុ-
 ផល ខឹងខន្ធទ . . . ។

សញ្ញាជនសម្បយុត្តុក្កា បដ្ឋយាវា

(៣៧) សញ្ញាជនសម្បយុត្តុក្កា ធម្មំ បដ្ឋយា
 សញ្ញាជនសម្បយុត្តុក្កា ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ អាម្មណប្ប-
 ដ្ឋយា តិណិ បដិច្ចសទិសា ។ សញ្ញាជនវិប្បយុត្តុ-
 ក្កា ធម្មំ បដ្ឋយា សញ្ញាជនវិប្បយុត្តុក្កា ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ
 អាម្មណប្បដ្ឋយា យាវ បដិសទ្ធិ វត្ថុ បដ្ឋយា
 សញ្ញាជនវិប្បយុត្តុក្កា ទន្ធិ ធម្មាយតនំ បដ្ឋយា
 ឧត្តវិញ្ញាណំ កាយាយតនំ បដ្ឋយា កាយវិញ្ញាណំ
 វត្ថុ បដ្ឋយា សញ្ញាជនវិប្បយុត្តុក្កា ទន្ធិ វត្ថុ បដ្ឋយា
 ឧត្តវសហគតា មោហា ។ សញ្ញាជនវិប្បយុត្តុ-
 ក្កា ធម្មំ បដ្ឋយា សញ្ញាជនសម្បយុត្តុក្កា ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ
 អាម្មណប្បដ្ឋយា វត្ថុ បដ្ឋយា សញ្ញាជនសម្បយុត្តុ-
 ក្កា ឧត្តវសហគតំ មោហំ បដ្ឋយា សម្បយុត្តុក្កា
 ទន្ធិ ។ សញ្ញាជនវិប្បយុត្តុក្កា ធម្មំ បដ្ឋយា សញ្ញា-
 ជនសម្បយុត្តុក្កា ធម្មា សញ្ញាជនវិប្បយុត្តុក្កា ធម្មា
 ឧប្បជ្ជតិ អាម្មណប្បដ្ឋយា វត្ថុ បដ្ឋយា ឧត្តវស-
 ហគតា ទន្ធិ ធម្មា មោហា ធម្មំ ។ សញ្ញាជនសម្ប-
 យុត្តុក្កា សញ្ញាជនវិប្បយុត្តុក្កា ធម្មំ បដ្ឋយា សញ្ញា-
 ជនសម្បយុត្តុក្កា ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ អាម្មណប្បដ្ឋយា

សញ្ញាជនសម្បយុត្តុក្កា បដ្ឋយាវា

(៣៧) ធម្មំ វេលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ តិវិវដ្តក ធម្មំ
 ធម្មំ វេលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្នាល-
 ប្បដ្ឋយ គឺ ហទរា ព ដូចគ្នាខឹងបដិច្ចករដែរ ។ ធម្មំ វេល
 ប្រាសពាកសញ្ញាជនៈ តិវិវដ្តក ធម្មំធម្មំ វេលប្រាសពាកសញ្ញាជនៈ
 ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្នាលប្បដ្ឋយ គឺ វកប ជនបដិសទ្ធិ វត្ថុក
 ខ្លះ វេលប្រាសពាកសញ្ញាជនៈ តិវិវដ្តក ធម្មំវិក ចក្កវិញ្ញាណ តិវិ
 វដ្តក ធម្មំចតុយកៈ កាយវិញ្ញាណ តិវិវដ្តក ធម្មំកាយយកៈ ក្នុង
 ខ្លះ វេលប្រាសពាកសញ្ញាជនៈ តិវិវដ្តក ធម្មំវិក មោហា វេលប្រជុំ
 ដោយឧត្តុក្កា តិវិវដ្តក ធម្មំវិក ។ ធម្មំ វេលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ
 តិវិវដ្តក ធម្មំធម្មំ វេលប្រាសពាកសញ្ញាជនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ការម្នាលប្បដ្ឋយ គឺ ក្នុងខ្លះ វេលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ តិវិវដ្តក
 ធម្មំវិក ក្នុងសម្បយុត្តុក្កា តិវិវដ្តក ធម្មំមោហា វេលប្រជុំដោយ
 ឧត្តុក្កា ។ ធម្មំ វេលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ធម្មំ វេលប្រាស
 ពាកសញ្ញាជនៈ តិវិវដ្តក ធម្មំធម្មំ វេលប្រាសពាកសញ្ញាជនៈ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះការម្នាលប្បដ្ឋយ គឺ ក្នុងខ្លះ វេលប្រជុំដោយឧត្តុក្កា
 ក្នុង មោហាក្នុង តិវិវដ្តក ធម្មំវិក ។ ធម្មំ វេលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ
 តិវិវដ្តក ធម្មំធម្មំ វេលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈធម្មំ ធម្មំធម្មំ វេល
 ប្រាសពាកសញ្ញាជនៈធម្មំ ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្នាលប្បដ្ឋយ គឺ

អភិធម្មបិដក អនុណាមទុកប្បដ្ឋានំ

សាញាជនសម្បយុត្តំ ឯកំ ខុទ្ទកុ វត្ថុកុ បច្ចយោ
 តាយា ខុទ្ទា ទ្វេ ខទ្ទេ . . . ឧទ្ធចុសហតតំ ឯកំ
 ខុទ្ធកុ ហេហកុ បច្ចយោ តាយា ខុទ្ទា ទ្វេ ខទ្ទេ
 . . . ។ សាញាជនសម្បយុត្តកុ សាញាជនវិច្ឆយុ
 យុត្តកុ ធម្មំ បច្ចយោ សាញាជនវិច្ឆយុត្តា ធម្មោ
 ឧប្បដ្ឋិតំ អាម្មណប្បច្ចយា ឧទ្ធចុសហតតា ខទ្ទេ
 ក វត្ថុកុ បច្ចយោ ឧទ្ធចុសហតតា ហេហក ។
 សាញាជនសម្បយុត្តកុ សាញាជនវិច្ឆយុត្តកុ ធម្មំ
 បច្ចយោ សាញាជនសម្បយុត្តា ក សាញាជនវិច្ឆយុ
 យុត្តា ក ធម្មោ ឧប្បដ្ឋិតំ អាម្មណប្បច្ចយា ឧទ្ធចុស
 ហតតំ ឯកំ ខុទ្ធកុ វត្ថុកុ បច្ចយោ តាយា ខុទ្ទា
 ហេហក ក ទ្វេ ខទ្ទេ . . . ។

[៣៨] សាញាជនសម្បយុត្តំ ធម្មំ បច្ចយោ សា
 ញាជនសម្បយុត្តា ធម្មោ ឧប្បដ្ឋិតំ អនិច្ចតិប្បច្ច
 យា ។ អវិកតប្បច្ចយោ ។

[៣៩] ហេតុយា ធម៌ អាម្មណ ធម៌ អនិច្ចតិ
 យា ធម៌ សត្វតុ ធម៌ វិចារេន ឯកំ កណារេ ធម៌
 អវិកតេ ធម៌ ។

អភិធម្មបិដក អនុណាមទុកប្បដ្ឋានំ

ខុទ្ធក ពិនិវដ្តក វិនិខុទ្ធ ក ដែលប្រកបដោយសាញាជនៈផង វិនិវត្តផង
 វិនិខុទ្ធ ២ . . . ខុទ្ធក ពិនិវដ្តក វិនិខុទ្ធ ក ដែលប្រឡំដោយខុទ្ធច្នះផង
 វិនិវត្តផង វិនិខុទ្ធ ២ . . . ។ ធម៌ ដែលប្រាសចាកសាញាជនៈ ពិនិ
 វដ្តក វិនិធម៌ ដែលប្រកបដោយសាញាជនៈផង វិនិធម៌ ដែលប្រាស
 ចាកសាញាជនៈផង ទើបតើនឡើង ព្រោះអាម្មណប្បច្ច័យ គឺ ហេតុ
 ដែលប្រឡំដោយខុទ្ធច្នះ ពិនិវដ្តក វិនិវត្តកខុទ្ធ ដែលប្រឡំដោយខុទ្ធច្នះផង
 វិនិវត្តផង ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយសាញាជនៈក្តី ធម៌ ដែលប្រាស
 ចាកសាញាជនៈក្តី ពិនិវដ្តក វិនិធម៌ ដែលប្រកបដោយសាញាជនៈផង
 វិនិធម៌ ដែលប្រាសចាកសាញាជនៈផង ទើបតើនឡើង ព្រោះអាម្ម
 ណប្បច្ច័យ គឺ ខុទ្ធកក្តី ហេតុក្តី ពិនិវដ្តក វិនិខុទ្ធ ក ដែល
 ប្រឡំដោយខុទ្ធច្នះផង វិនិវត្តផង វិនិខុទ្ធ ២ . . . ។

[៣៧] ធម៌ ដែលប្រកបដោយសាញាជនៈ ពិនិវដ្តក វិនិធម៌
 ដែលប្រកបដោយសាញាជនៈ ទើបតើនឡើង ព្រោះអាម្មណប្បច្ច័យ ។
 ព្រោះអាម្មណប្បច្ច័យ ។

[៣៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានករៈ ៧ ក្នុងអាម្មណប្បច្ច័យ
 មានករៈ ៧ ក្នុងអនិច្ចតិប្បច្ច័យ មានករៈ ៧ ក្នុងប្បច្ច័យទាំងអស់ សុទ្ធ
 តែមានករៈ ៧ ក្នុងវិចារេប្បច្ច័យ មានករៈ ១ ក្នុងកណារេប្បច្ច័យ
 មានករៈ ៧ ក្នុងអវិកតប្បច្ច័យ មានករៈ ៧ ។

[២១] សញ្ញាជនសម្បជ្ជុត្តម ធម្មំ បច្ចយា
 សញ្ញាជនសម្បជ្ជុត្តម ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នរោត្តម្យ-
 ទូយា វិចិត្តិក្ខាសហគតេ ទន្ធិ បច្ចយា វិចិត្តិក្ខា-
 សហគតោ មោហោ ។ សញ្ញាជនសម្បជ្ជុត្តម ធម្មំ
 បច្ចយា សញ្ញាជនវិប្បជ្ជុត្តម ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 នរោត្តម្យទូយា ឧប្បជ្ជិសហគតេ ទន្ធិ បច្ចយា
 ឧប្បជ្ជុសហគតោ មោហោ ។ សញ្ញាជនវិប្បជ្ជុត្តម
 ធម្មំ បច្ចយា សញ្ញាជនវិប្បជ្ជុត្តម ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ នរោត្តម្យទូយា នរោត្តម្យទូយា សញ្ញាជនវិប្បជ្ជុត្តម
 ធម្មំ ទន្ធិ . . . យាវ អសញ្ញសន្តា ធម្មាយតនំ
 បច្ចយា ពន្ធវិញ្ញាណំ តាយាយតនំ បច្ចយា តា-
 រោវិញ្ញាណំ វត្ថុំ បច្ចយា នរោត្តម្យា សញ្ញាជន-
 វិប្បជ្ជុត្តម ទន្ធិ ធឧ ឧប្បជ្ជុសហគតោ មោហោ ច ។
 សញ្ញាជនវិប្បជ្ជុត្តម ធម្មំ បច្ចយា សញ្ញាជនសម្ប-
 ជ្ជុត្តម ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នរោត្តម្យទូយា វត្ថុំ បច្ចយា
 វិចិត្តិក្ខាសហគតោ មោហោ ។ សញ្ញាជនសម្ប-
 ជ្ជុត្តម សញ្ញាជនវិប្បជ្ជុត្តម ធម្មំ បច្ចយា សញ្ញា-
 ជនសម្បជ្ជុត្តម ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នរោត្តម្យទូយា

[២១] ធម្មំ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ពិនិវ្រ្តក ខិនធម៌
 ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនរោត្តម្យទូយ
 គឺ មោហា ដែលច្រឡំដោយវិចិត្ត ពិនិវ្រ្តក ខិនធម៌ ដែលច្រឡំ
 ដោយវិចិត្ត ។ ធម្មំ ដែលប្រាសចាកសញ្ញាជនៈ ពិនិវ្រ្តក ខិនធម៌
 ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនរោត្តម្យទូយ
 គឺ មោហា ដែលច្រឡំដោយឧប្បជ្ជុត្តម ពិនិវ្រ្តក ខិនធម៌ ដែលច្រ-
 ឡំដោយឧប្បជ្ជុត្តម ។ ធម្មំ ដែលប្រាសចាកសញ្ញាជនៈ ពិនិវ្រ្តក ខិន
 ធម៌ ដែលប្រាសចាកសញ្ញាជនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនរោត្តម្យទូយ
 គឺ ខិនធម៌ ពន្ធវិញ្ញាណ ពិនិវ្រ្តក ខិនធម៌ តាយាយតនៈ តាយាយតនៈ
 ពិនិវ្រ្តក ខិនធម៌ តាយាយតនៈ ពន្ធវិញ្ញាណ ពិនិវ្រ្តក ខិនធម៌ តាយាយតនៈ
 ពន្ធវិញ្ញាណ ពិនិវ្រ្តក ខិនធម៌ តាយាយតនៈ ពន្ធវិញ្ញាណ ពិនិវ្រ្តក ខិនធម៌
 ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ពិនិវ្រ្តក ខិនធម៌ ដែលប្រាសចាក
 សញ្ញាជនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនរោត្តម្យទូយ គឺ មោហា ដែល
 ច្រឡំដោយវិចិត្ត ពិនិវ្រ្តក ខិនធម៌ ។ ធម្មំ ដែលប្រកបដោយសញ្ញា-
 ជនៈ ពិនិវ្រ្តក ខិនធម៌ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ពិនិវ្រ្តក ខិនធម៌
 ដែលប្រាសចាកសញ្ញាជនៈ ពិនិវ្រ្តក ខិនធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនរោត្តម្យទូយ

វិជិតកិច្ចសហគមន៍ ខ្សែ ម វត្តភ្នំ មធ្យយា វិជិតកិច្ចសហគមន៍ ហេមោ ។ សញ្ញាជនសម្បយុត្តភ្នំ សញ្ញាជនវិប្បយុត្តភ្នំ ធម្មំ មធ្យយា សញ្ញាជនវិប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជិតិ ឧបោគុប្បទ្ធយា ឧប្បទ្ធសហគមន៍ ម វត្តភ្នំ មធ្យយា ឧប្បទ្ធសហគមន៍ ហេមោ ។ សង្កឹត្តិ ។

[៤១] ឧបោគុយា ន ឧអាម្ពលោ តីណិ ឧអនិវតិយោ នវ ឧអនន្តវេ តីណិ ឧសមនន្តវេ តីណិ ឧអពាមនោ តីណិ ឧឧបនិស្សយេ តីណិ ឧប្បវនិគេសត្ថំ មបច្ឆាជិតេ នវ ឧវាសវិទេ នវ ឧតេម្ពេនប្បវិ នវិចារេ នវ ឧអាហារេ ឯកំ ឧវត្តិយេ ឯកំ ឧណារេ ឯកំ ឧមក្កេ ឯកំ ឧសម្បយុត្តេ តីណិ ឧវិប្បយុត្តេ ន ឧោធម្មិយោ តីណិ ឧោវិគតេ តីណិ ។

[៤២] ហេតុប្បទ្ធយា ឧអាម្ពលោ តីណិ . . . ឧអនិវតិយោ នវ ឯវ កាតតំ ។

គឺ ហេតុៈ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តា វិនិវត្តន ឧបិវត្តន ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តាផង ឧបិវត្តន ។ ធម្មំ ដែលប្រាសចកសញ្ញាជនៈ វិនិវត្តន ឧបិវត្តន ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈផង ឧបិវត្តន ដែលប្រាសចកសញ្ញាជនៈផង រម្មេភិក្ខុនិ ព្រោះហេតុប្បទ្ធយា គឺ ហេតុៈ ដែលច្រឡំដោយឧប្បទ្ធា វិនិវត្តន ឧបិវត្តន ដែលច្រឡំដោយឧប្បទ្ធាផង ឧបិវត្តន ។ ហេតុប្បទ្ធា ។

[៤១] ក្នុងហេតុប្បទ្ធយា មានពៈ ៦ ក្នុងឧអាម្ពលាប្បទ្ធយា មានពៈ ៧ ក្នុងឧអនិវតិយាប្បទ្ធយា មានពៈ ៧ ក្នុងឧសមនន្តាប្បទ្ធយា មានពៈ ៧ ក្នុងឧអពាមនាប្បទ្ធយា មានពៈ ៧ ក្នុងឧឧបនិស្សយាប្បទ្ធយា មានពៈ ៧ ក្នុងឧប្បវនិគេសាប្បទ្ធយា មានពៈ ៧ ក្នុងឧសម្បយុត្តាប្បទ្ធយា មានពៈ ៧ ក្នុងឧវិប្បយុត្តាប្បទ្ធយា មានពៈ ៧ ក្នុងឧោធម្មិយាប្បទ្ធយា មានពៈ ៧ ក្នុងឧោវិគតាប្បទ្ធយា មានពៈ ៧ ។

[៤២] ក្នុងហេតុប្បទ្ធយា មានពៈ ៧ ព្រោះហេតុប្បទ្ធយា . . . ក្នុងឧអនិវតិយាប្បទ្ធយា មានពៈ ៧ ហេតុ គប្បីៈថ្មី យ៉ាងនេះ ផងចុះ ។

សញ្ញាជនសម្បជញ្ញត្តិ សំសង្ក្រាន

សញ្ញាជនសម្បជញ្ញត្តិ សំសង្ក្រាន

(២៣) ចេតនាប្បវត្តិយា អាមត្តលោ ធន . . .
សម្បត្តិ ច វិចារោ ឯតំ កាយាប ធន ឧត្តេ ច
អវិចារោ ធន ។

(២៣) ក្នុងការប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ចេតនាប្បវត្តិ-
យ . . . ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ សុទ្ធតែមានករៈ ៦ ក្នុងវិចារោប្បវត្តិយ
មានករៈ ១ ក្នុងវិចារោប្បវត្តិយ មានករៈ ៦ ក្នុងឧត្តេប្បវត្តិយ មានករៈ ៦
ក្នុងអវិចារោប្បវត្តិយ មានករៈ ៦ ។

ឯស្សយករៈ បច្ចុប្បន្នសិវិសា ។

ឯស្សយករៈ បច្ចុប្បន្នសិវិសា ។

សំសង្ក្រាន

សំសង្ក្រាន

(២៤) សញ្ញាជនសម្បជញ្ញត្តិ ធម្មំ សំសង្ក្រាន
សញ្ញាជនសម្បជញ្ញត្តិ ធម្មំ ឧប្បជញ្ញតិ ហេតុប្បវត្តិយា
សញ្ញាជនសម្បជញ្ញត្តិ ឯតំ ចន្ទំ សំសង្ក្រាន កយោ
មន្ទា មេ ចន្ទេ . . . ។ សញ្ញាជនវិប្បជញ្ញត្តិ ធម្មំ
សំសង្ក្រាន សញ្ញាជនវិប្បជញ្ញត្តិ ធម្មំ ឧប្បជញ្ញតិ ហេ-
តុប្បវត្តិយា សញ្ញាជនវិប្បជញ្ញត្តិ ឯតំ ចន្ទំ សំសង្ក្រាន
កយោ មន្ទា មេ ចន្ទេ . . . ធម្មំសន្តិក្កុលោ . . . ។
សញ្ញាជនវិប្បជញ្ញត្តិ ធម្មំ សំសង្ក្រាន សញ្ញាជនសម្ប-
ជញ្ញត្តិ ធម្មំ ឧប្បជញ្ញតិ ហេតុប្បវត្តិយា ឧទ្ធចូសមា-
កតំ លោកំ សំសង្ក្រាន សម្បជញ្ញត្តិកា ចន្ទា ។
សញ្ញាជនសម្បជញ្ញត្តិ សញ្ញាជនវិប្បជញ្ញត្តិ ធម្មំ
សំសង្ក្រាន សញ្ញាជនសម្បជញ្ញត្តិ ធម្មំ ឧប្បជញ្ញតិ

(២៤) ធម្មំ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ចេតនាប្បវត្តិ-
យ ធម្មំ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ចេតនាប្បវត្តិ ចេតនាប្បវត្តិយ
គឺ ខន្ធភ ចេតនាប្បវត្តិ ខន្ធភ ១ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ
ខន្ធភ ៦ . . . ។ ធម្មំ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ចេតនាប្បវត្តិ
ធម្មំ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ចេតនាប្បវត្តិ ចេតនាប្បវត្តិយ
គឺ ខន្ធភ ចេតនាប្បវត្តិ ខន្ធភ ១ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ខន្ធភ
៦ . . . ក្នុងករណីខណ្ឌសន្តិ . . . ។ ធម្មំ ដែលប្រកបដោយ
សញ្ញាជនៈ ចេតនាប្បវត្តិ ធម្មំ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ
ចេតនាប្បវត្តិ ចេតនាប្បវត្តិ គឺ ក្នុងសម្បជញ្ញត្តិកន្លង ចេតនា-
ប្បវត្តិ ខន្ធភ ១ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ។ ធម្មំ ដែលប្រកប
ដោយសញ្ញាជនៈ ចេតនាប្បវត្តិ ធម្មំ ដែលប្រកបដោយសញ្ញា-
ជនៈធម្មំ ធម្មំ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈធម្មំ ចេតនាប្បវត្តិ

អភិធម្មបំណិក អនុណោមទុកប្បដ្ឋានំ

អភិធម្មបំណិក អនុណោមទុកប្បដ្ឋានំ

ហេតុប្បដ្ឋយោ ទុក្ខដ្ឋសហតតំ វិភតំ ទុក្ខន្ធ ហេតុប្បដ្ឋ
សំសម្ពា នាយោ ទុក្ខា ទ្វេ ទុក្ខេ . . . ។ សង្ខត្តំ ។

ប្រោសហេតុប្បដ្ឋយោ គី ទុក្ខន្ធ ប្រដ្ឋកប្រដ្ឋន្តិ វិភតទុក្ខ វិសេប្រដ្ឋ
ដោយទុក្ខត្ថ. អំណាច អតិ ធម្ម ៦ . . . ។ សេចក្តីបំប្រែប្រួល ។

[៤៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយោ ហេតុវា ៦ ក្នុងវេទនាប្បដ្ឋយោ មាន
នាវា ៦ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយោ មានវា ៦ ក្នុងវេទនាប្បដ្ឋយោ មានវា ៦
ក្នុងសមមន្តាប្បដ្ឋយោ មានវា ៦ ក្នុងវេទនាប្បដ្ឋយោ មានវា ៦ ។

[៤៥] ហេតុយោ ធម្មាវិ អាម្មាយោ ធម អធិប-
តិយោ ធម្ម វេទនា ធម សមមន្តា ធម អវិភតេ ធម ។

[៤៦] ក្នុងវេទនាប្បដ្ឋយោ មានវា ៦ ក្នុងវេទនាប្បដ្ឋយោ
មានវា ៦ ក្នុងវេទនាប្បដ្ឋយោ មានវា ៦ ក្នុងវេទនាប្បដ្ឋយោ មានវា ៦
ក្នុងវេទនាប្បដ្ឋយោ មានវា ៦ ក្នុងវេទនាប្បដ្ឋយោ មានវា ៦ ។

[៤៦] ហេតុយោ វិភតំ ទុក្ខដ្ឋសតិយោ ធម ធម-
ប្បដ្ឋយោ ធម ធម្មាដិកេ ធម ធម្មាសាវិទ ធម ធម-
ប្បដ្ឋយោ ធម្មាវិ វិភតេ ធម ធម្មា ធម វិភតំ ទុក្ខ
វិភតំ ទុក្ខយុត្តេ ធម ។

សារាមំ ពំណិកយំនិវាសនំ ក្នុង វេទនាប្បដ្ឋយោ ក្នុង

សតវេ ទ្វេ កណ្តាចិ សម្បយុត្តនិវាសិ កាតត្វា ។

ចល្លិត កម្មវិទ្ធិធម្ម ។

បញ្ញាវិវា

បញ្ញាវិវា

[៤៧] សញ្ញាជនសម្បយុត្តា ធម្មា សញ្ញា-
ជនសម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយោ ធម្មាយោ
សញ្ញាជនសម្បយុត្តា ហេតុ សម្បយុត្តកាចំ ទុក្ខា-
តំ ហេតុប្បដ្ឋយោ ធម្មាយោ ។ សញ្ញាជនសម្ប-
យុត្តា ធម្មា សញ្ញាជនវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស ហេ-
តុប្បដ្ឋយោ ធម្មាយោ សញ្ញាជនសម្បយុត្តា ហេតុ

[៤៧] ធម្មិ វិសេប្រដ្ឋកថាដោយសញ្ញាជនៈ ដាច់ថ្វីយ វៃ
ធម្មិ វិសេប្រដ្ឋកថាដោយសញ្ញាជនៈ ដោយហេតុប្បដ្ឋយោ គី ភូតហេតុ
វិសេប្រដ្ឋកថាដោយសញ្ញាជនៈ ដាច់ថ្វីយ វៃភូតសម្បយុត្តកុក្ខ ដោយ
ហេតុប្បដ្ឋយោ ។ ធម្មិ វិសេប្រដ្ឋកថាដោយសញ្ញាជនៈ ដាច់ថ្វីយ វៃ
ធម្មិ វិសេប្រដ្ឋកថាដោយសញ្ញាជនៈ ដោយហេតុប្បដ្ឋយោ គី ភូតហេតុ

អភិធម្មវិហារ អនុណាមមុក្ខប្បដ្ឋានំ

[២៨] សាធារណៈជនសាម្បយុត្តោ ធម្មោ សាធារណៈ
 ជនសាម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អាម្មណាប្បទ្វយេន បទ្វយេន
 យោ សាធារណៈជនសម្បយុត្តោ ធម្មោ ធម្មោ សាធារណៈ
 ជនសាម្បយុត្តោ ឧត្តា ឧប្បដ្ឋន្តិ ។ មូលំ កាតត្ថំ
 សាធារណៈជនសម្បយុត្តោ ឧទ្ទេ អាត្ត សាធារណៈជនសម្បយុត្តោ
 ឧត្តា ឧ មោទនា ឧ ឧប្បដ្ឋន្តិ ។ មូលំ
 កាតត្ថំ សាធារណៈជនសម្បយុត្តោ ឧទ្ទេ អាត្ត ឧទ្ទេ
 សាមាគមា ឧត្តា ឧ មោទនា ឧ ឧប្បដ្ឋន្តិ ។
 សាធារណៈជនសម្បយុត្តោ ធម្មោ សាធារណៈជនសម្បយុត្តស្ស
 ធម្មស្ស អាម្មណាប្បទ្វយេន បទ្វយេន ទានំ ឧត្តា
 សិរិទំ . . . ឧទោសាសកម្មំ . . . តំ បទ្វយេត្តតំ ពុទ្ធ
 សុតិស្តោ ធិ ឧទ្ទេវត្តតិ យោ នា វុដ្ឋហិទ្ធា យោ ឯ បទ្វយេ
 វល្លតំ វារិយោ បត្តា វុដ្ឋហិទ្ធា ឧត្ថំ បទ្វយេត្តតិ ផលំ
 បទ្វយេត្តតិ ធិទ្ធានំ បទ្វយេត្តតិ ធិទ្ធានំ កោត្រកុស្ស
 ភោណនស្ស ឧត្តស្ស ផលស្ស អាវុដ្ឋនាយ អាម្មណា
 ប្បទ្វយេន បទ្វយេន វារិយោ សាធារណៈជនសម្បយុត្តោ
 វារិទេ តិវលេសេ បទ្វយេត្តតិ វិក្កម្ពិទេ តិវលេសេ
 បទ្វយេត្តតិ ឬទ្ទេ សុតុណាចិណ្ណោ តិវលេសេ ជាទិដ្ឋិ
 ទក្កំ . . . វត្ថុំ . . . សាធារណៈជនសម្បយុត្តោ ឧទ្ទេ ឧ

អភិធម្មវិហារ អនុណាមមុក្ខប្បដ្ឋានំ

[២៨] ធម៌ ដែលប្រកថាដោយសាញាជនៈ ជាបច្ច័យ វៃធម៌
 ដែលប្រកថាដោយសាញាជនៈ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ គឺ ពួកទទ្ធ ដែល
 ប្រកថាដោយសាញាជនៈ កើតឡើង ព្រោះប្រាជ្ញា ឡឺពួកទទ្ធ ដែល
 ប្រកថាដោយសាញាជនៈ ។ មូល បណ្ឌិត ធម្មវិទូ ពួកទទ្ធ
 ដែលប្រាសចាកសាញាជនៈ ភ្នំ មោហាភ្នំ កើតឡើង ព្រោះប្រាជ្ញា ឡ
 ពួកទទ្ធ ដែលប្រកថាដោយសាញាជនៈ ។ មូល បណ្ឌិត ធម្មវិទូ ពួក
 ទទ្ធ ដែលប្រកថាដោយឧទ្ធច្នៈភ្នំ មោហាភ្នំ កើតឡើង ព្រោះប្រាជ្ញា
 ឡឺពួកទទ្ធ ដែលប្រកថាដោយសាញាជនៈ ។ ធម៌ ដែលប្រាសចាក
 សាញាជនៈ ជាបច្ច័យ វៃធម៌ ដែលប្រាសចាកសាញាជនៈ ដោយ
 ការម្មណប្បច្ច័យ គឺ ពួកល ឲ្យ ឡឺទាន ឡឺសិល . . . ឡឺឧបាសម
 ភម្ម . . . ធិតារណា ឡឺកុសលនោះ ធិតារណា ឡឺពួកកុសល ដែល
 ទ្ធាចំបង្កើតហើយ ក្នុងកាលមុន គេឃ្ល ធិតិយាន ធិតារណា ឡឺឈាន
 ពួកប្រាសវាយ គេឃ្ល ធិតិមន្ត ធិតារណា ឡឺមន្ត ធិតារណា ឡឺផល
 ធិតារណា ឡឺប្រាខេត្តាន ឯប្រាខេត្តាន ជាបច្ច័យ វៃធម៌ក្រកូ វេទនា
 មន្ត ផល ធិតិកាធិតារណា ដោយការម្មណប្បច្ច័យ ពួកប្រាសវាយ
 ធិតារណា ឡឺពួកតិលេស ដែលលះលើហើយ ជាតិលេសដែលប្រាស
 ចាកសាញាជនៈ ធិតារណា ឡឺពួកតិលេស ដែលសន្តិកសន្តិហើយ
 ដឹង ឡឺពួកតិលេស ដែលទ្ធាចំបង្កើតហើយ ក្នុងកាលមុន ឡឺចក្ក . . .
 ឡឺវិក្ក . . . ឃើញច្បាស់ ឡឺពួកទទ្ធ ដែលប្រាសចាកសាញាជនៈ ផង

សាញោជនវិប្បយុត្តោ ខុទ្ទ ធម្មោ មោហាត្វ អាវុត្ត ទុទ្ធច-
 សហពណ ខុទ្ទា ធម្មោ មោហា ធម្ម ទុប្បដ្ឋន្តិ ។
 សាញោជនសម្បយុត្តោ ធម្ម សាញោជនវិប្បយុត្តោ ធម្ម
 ធម្ម សាញោជនសម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អាវុណ-
 វ្យាត្តយេន មន្ទយោ ទុទ្ធចសហាតេ ខុទ្ទ ធម្មោ
 មោហត្វ អាវុត្ត សាញោជនវិប្បយុត្តោ ខុទ្ទា ទុប្បដ្ឋន្តិ ។
 មូលំ កាតតំ ទុទ្ធចសហាតេ ខុទ្ទ ធម្មោ មោហាត្វ
 អាវុត្ត សាញោជនវិប្បយុត្តោ ខុទ្ទា ធម្មោ មោហា ធម្ម
 ទុប្បដ្ឋន្តិ ។ មូលំ កាតតំ ទុទ្ធចសហាតេ ខុទ្ទ ធម្ម
 មោហាត្វ អាវុត្ត ទុទ្ធចសហាតេ ខុទ្ទា ធម្មោ មោហា
 ធម្ម ទុប្បដ្ឋន្តិ ។

[២៧] សាញោជនសម្បយុត្តោ ធម្មោ សាញោជ-
 នសម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អាវុណវ្យាត្តយេន មន្ទយោ
 អាវុណវ្យាត្តយេន សហពណវ្យាត្តយេន ។ អាវុណវ្យាត្តយេន
 វាតំ . . . និដ្ឋិ . . . កុំ កាត្វា អស្សនេនិ វាតិទុតិ
 និ កុំ កាត្វា វាតា ទុប្បដ្ឋនិ និដ្ឋិ ទុប្បដ្ឋនិ ។ សហ-
 ពណវ្យាត្តយេនិ សាញោជនសម្បយុត្តាវ្យាត្តយេនិ សម្បយុត្ត-
 កាវំ ខុទ្ទាវំ អាវុណវ្យាត្តយេន មន្ទយោ ។ សាញោជ-
 នសម្បយុត្តោ ធម្មោ សាញោជនវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស

ត្ថកខន្ធ ដែលប្រឡំដោយទុទ្ធច្នះភ្នំ មោហាភ្នំ ភើតឡើង ប្រោរ
 ប្រាស្ត្រ ខ្លឹមត្ថកខន្ធ ដែលប្រាសចាកសាញោជនៈផង ខ្លឹមមោហាផង ។
 ធម៌ ដែលប្រកបដោយសាញោជនៈភ្នំ ធម៌ ដែលប្រាសចាកសាញោ-
 ជនៈភ្នំ ជាច្រើន ខែនមិ ដែលប្រកបដោយសាញោជនៈ ដោយកា-
 រយៈណប្បច្ច័យ នី ត្ថកខន្ធ ដែលប្រកបដោយសាញោជនៈ ភើតឡើង
 ។ ប្រោរប្រាស្ត្រ ខ្លឹមត្ថកខន្ធ ដែលប្រឡំដោយទុទ្ធច្នះភ្នំ ខ្លឹមមោហាផង ។
 មូល បណ្ឌិត ធម៌ច្រើន៖ ត្ថកខន្ធ ដែលប្រាសចាកសាញោជនៈភ្នំ
 មោហាភ្នំ ភើតឡើង ប្រោរប្រាស្ត្រ ខ្លឹមត្ថកខន្ធ ដែលប្រឡំដោយ
 ទុទ្ធច្នះភ្នំ ខ្លឹមមោហាផង ។ មូល បណ្ឌិត ធម៌ច្រើន៖ ត្ថកខន្ធ
 ដែលប្រឡំដោយទុទ្ធច្នះភ្នំ មោហាភ្នំ ភើតឡើង ប្រោរប្រាស្ត្រ ខ្លឹ
 មត្ថកខន្ធ ដែលប្រឡំដោយទុទ្ធច្នះភ្នំ ខ្លឹមមោហាផង ។

[២៧] ធម៌ ដែលប្រកបដោយសាញោជនៈ ជាច្រើន ខែនមិ
 ដែលប្រកបដោយសាញោជនៈ ដោយអធិបកិច្ចច្ច័យ កាន់ដល់ការម្ម-
 ណាតិបតិ ខិតិសហពណវ្យាត្តយេនិ ។ អាវុណវ្យាត្តយេនិ នី ខ្លឹមត្ថក . . .
 ខ្លឹមត្ថក . . . បុគ្គល ធ្វើ ឲ្យជាទីគោរព ដោយគ្រួសារ កែរយ កង
 ភើតឡើង ប្រោរធ្វើ ខ្លឹមមោហា ឲ្យជាទីគោរព ចំនុំ ភើតឡើង ។
 ដសហពណវ្យាត្តយេនិ នី អធិបកិច្ចមិ ដែលប្រកបដោយសាញោជនៈ ជា
 ច្រើន ខែនត្ថកសម្បយុត្តកក្កន្ធ ដោយអធិបកិច្ចច្ច័យ ។ ធម៌ ដែលប្រ-
 កបដោយសាញោជនៈ ជាច្រើន ខែនមិ ដែលប្រាសចាកសាញោជនៈ

អធិបតិប្បន្នយេន បទ្ធកាយោ សហជាតានិបតិ សង្ខារ-
 ជនសម្បយុត្តានិបតិ ចិន្តាសមុដ្ឋានានិ រូបានិ អធិ-
 រតិប្បន្នយេន បទ្ធកាយោ ។ សង្ខារជនសម្បយុត្តា-
 ននោ សង្ខារជនសម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស សង្ខារជនវិប្ប-
 យុត្តស្ស វ ធម្មស្ស អធិបតិប្បន្នយេន បទ្ធកាយោ
 សហជាតានិបតិ សង្ខារជនសម្បយុត្តានិបតិ សម្ប-
 យុត្តកានិ ១ន្ទានិ ចិន្តាសមុដ្ឋានានិ រូបានិ អធិ-
 រតិប្បន្នយេន បទ្ធកាយោ ។ សង្ខារជនវិប្បយុត្តា-
 ននោ សង្ខារជនវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អធិរតិប្បន្ន-
 យេន បទ្ធកាយោ អាមុណានិបតិ សហជាតានិបតិ ។
 អាមុណានិបតិ នានិ នត្តា សិលំ . . . ខុទោសថ-
 កម្មំ . . . តំ តវុំ កត្តា បទ្ធកេត្តតិ បុត្តេ សុខំ ភ្នំនានិ
 . . . លកនា វុឌ្ឍហិច្ឆា . . . អរិយា មគ្គា . . . ជលំ . . .
 ចិន្ទានំ . . . ចិន្ទានំ កោត្រកុស្សំ វេទានស្ស មគ្គស្ស
 ជលស្ស អធិបតិប្បន្នយេន បទ្ធកាយោ ។ សហជា-
 តានិបតិ សង្ខារជនវិប្បយុត្តានិបតិ សម្បយុត្តកានិ
 ១ន្ទានិ ចិន្តាសមុដ្ឋានានិ រូបានិ អធិបតិប្បន្នយេន
 បទ្ធកាយោ ។ សង្ខារជនវិប្បយុត្តា ននោ សង្ខារជន-
 សម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អធិរតិប្បន្នយេន បទ្ធកាយោ

ដោយអធិបតិប្បន្នយ បានជលំសហជាតានិបតិ គឺ អធិបតិបតិ ដែល
 ប្រកបដោយសង្ខារជនៈ ជាបច្ច័យ ខែត្តកចិន្តាសមុដ្ឋានិ ដោយអធិ-
 បតិប្បន្នយ ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយសង្ខារជនៈ ជាបច្ច័យ ខែត្តក
 ដែលប្រកបដោយសង្ខារជនៈផង ខែត្តក ដែលប្រាសចាកសង្ខារជនៈ
 ផង ដោយអធិបតិប្បន្នយ បានជលំសហជាតានិបតិ គឺ អធិបតិបតិ
 ដែលប្រកបដោយសង្ខារជនៈ ជាបច្ច័យ ខែត្តកសម្បយុត្តកក្ខន្ធវនំ ខែ
 ត្តកចិន្តាសមុដ្ឋានិ ដោយអធិបតិប្បន្នយ ។ ធម៌ ដែលប្រាសចាក
 សង្ខារជនៈ ជាបច្ច័យ ខែត្តក ដែលប្រាសចាកសង្ខារជនៈ ដោយ
 អធិបតិប្បន្នយ បានជលំអាមុណានិបតិ ចិន្តិសហជាតានិបតិ ។ អាមុ-
 នានិបតិ គឺ បុគ្គល ឱ្យ ខ្ញុំខាន ខ្ញុំសីល . . . ខ្ញុំខុសធម៌កម្ម
 . . . ធ្វើ ខ្ញុំកុសលនោះ ឱ្យជាទីសោយ ហើយនាំចរណា ខ្ញុំ
 ខ្ញុំកុសល ដែលភ្ជាប់សន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន . . . ចេញ អំពី
 លាន . . . ខ្ញុំគ្រោះអាយៈ (ចេញ) កំរើក្នុង . . . ខ្ញុំជល . . . ខ្ញុំព្រះ
 ចិន្ទាន . . . ឯព្រះចិន្ទាន ជាបច្ច័យ វេទកោត្រកុ វេទានៈ មគ្គ ចិន្តិសល
 ដោយអធិបតិប្បន្នយ ។ ឯសហជាតានិបតិ គឺ អធិបតិបតិ ដែលប្រាស
 ចាកសង្ខារជនៈ ជាបច្ច័យ ខែត្តកសម្បយុត្តកក្ខន្ធវនំ ខែត្តកចិន្តាសមុដ្ឋា-
 និ ដោយអធិបតិប្បន្នយ ។ ធម៌ ដែលប្រាសចាកសង្ខារជនៈ
 ជាបច្ច័យ ខែត្តក ដែលប្រកបដោយសង្ខារជនៈ ដោយអធិបតិប្បន្នយ

ពាក្យណាចំបង់ ដាច់ . . . អិល . . . ទេវោសថកម្ម
 វាយា វំ កុំ កត្វា អស្សារេនិ វំ កុំ កត្វា
 វាយា ទុប្បជ្ជនំ វិជ្ជំ ទុប្បជ្ជនំ ធុរ្យ សុតិល្លាវាណំ . . .
 វាយា . . . កត្វំ . . . កត្វំ . . . សាញាជិវិប្បយុត្ត
 វាយា វំ កុំ កត្វា អស្សារេនិ វំ កុំ កត្វា វាយា
 វាយុជ្ជនំ វិជ្ជំ ទុប្បជ្ជនំ ។

(៤៦) សាញាជិវិប្បយុត្តា ធុរ្យា សាញា-
 ជិវិប្បយុត្តស្ស ធុរ្យស្ស អនន្តរ្យុត្តយេន បច្ចុយា
 វុរិហ វុរិហ សាញាជិវិប្បយុត្តា ទុត្វា បដិបាធំ
 វត្តិវាណំ សាញាជិវិប្បយុត្តាណំ ទុត្វាណំ អនន្តរ្យុត្ត-
 យេន បច្ចុយោ ។ សាញាជិវិប្បយុត្តា ធុរ្យា សា-
 ញាជិវិប្បយុត្តស្ស ធុរ្យស្ស អនន្តរ្យុត្តយេន បច្ចុ-
 យោ វុរិហ វុរិហ ទុត្វុសហគតា ទុត្វា វត្តិវស្ស
 វត្តិវស្ស ទុត្វុសហគតស្ស វោហស្ស អនន្តរ្យុត្ត-
 យេន បច្ចុយោ សាញាជិវិប្បយុត្តា ទុត្វា វត្តិវស្ស
 អនន្តរ្យុត្តយេន បច្ចុយោ ។ សាញាជិវិប្បយុត្តា
 ធុរ្យា សាញាជិវិប្បយុត្តស្ស ធុរ្យ សាញាជិវិប្ប-
 យុត្តស្ស ធុរ្យ ធុរ្យស្ស អនន្តរ្យុត្តយេន បច្ចុយោ

ពានជល់ការម្មណាចំបង់ គី ឡុវាណ . . . ឡុវិល . . . ធ្វើ ឡុ
 ទេវោសថកម្ម ធ្វើ ឡុកុសលខោ ឡុវាវិគារា ហើយប្រគល
 ភតៈ កើតឡើង ព្រោះធ្វើ ឡុកុសលខោ ឡុវាវិគារា វិជ្ជំ កើត
 ឡើង ឡុកុសល ដែលព្យាប័សឡុហើយ កុដិភាលមុន . . . អំណាច
 . . . ឡុវកុ . . . ឡុវកុ . . . បុគ្គល ធ្វើ ឡុកុសល ដែលប្រាសពាក
 សញ្ញាជន ឡុវាវិគារា ហើយប្រគល ភតៈ កើតឡើង ព្រោះ
 ធ្វើ ឡុវាវិគារា ឡុវាវិគារា វិជ្ជំ កើតឡើង ។

(៤៧) ធម៌ ដែលប្រគល់ដោយសញ្ញាជន ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលប្រគល់ដោយសញ្ញាជន ដោយអនន្តរ្យុត្តយ គឺ តួកខ្ល មុន
 ប្រគល់ដោយសញ្ញាជន ជាបច្ច័យ បែកខ្លះ ក្រោយ ។ ដែលប្រគល
 ដោយសញ្ញាជន ដោយអនន្តរ្យុត្តយ ។ ធម៌ ដែលប្រគល់ដោយ
 សញ្ញាជន ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រាសពាកសញ្ញាជន ដោយអ-
 នន្តរ្យុត្តយ គឺ តួកខ្ល មុន ដែលប្រគល់ដោយឧប្បត្តិ ជាបច្ច័យ នៃ
 ហេតុ ក្រោយ ។ ដែលប្រគល់ដោយឧប្បត្តិ ដោយអនន្តរ្យុត្តយ តួកខ្ល
 ដែលប្រគល់ដោយសញ្ញាជន ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដោយអនន្តរ្យុត្តយ ។
 ធម៌ ដែលប្រគល់ដោយសញ្ញាជន ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រគល់ដោយ
 សញ្ញាជន គឺ នៃធម៌ ប្រាសពាកសញ្ញាជន ដោយអនន្តរ្យុត្តយ

បុរិស បុរិស ឧទ្ធច្ចសហគតា ឧទ្ធច្ច បត្តិណំ បត្តិ-
 ណំ ឧទ្ធច្ចសហគតា ឧទ្ធច្ច ហោហស្ស ឆ អនត្ត-
 ប្បត្តយេន បត្តយោ ។ សញ្ញាជនវិប្បយុត្តោ ឆេត្តា
 សញ្ញាជនវិប្បយុត្តស្ស ឆត្ថស្ស អនត្តប្បត្តយេន
 បត្តយោ បុរិសា បុរិសោ ឧទ្ធច្ចសហគតា ហោហា
 ឆ បត្តិសស្ស បត្តិបស្ស ឧទ្ធច្ចសហគតាស្ស ហោហស្ស
 អនត្តប្បត្តយេន បត្តយោ បុរិសោ បុរិសោ សញ្ញាជន-
 វិប្បយុត្តោ ឧទ្ធច្ច បត្តិណំ . . . ។ បេ ។ ផលសមា-
 បត្តិយា អនត្តប្បត្តយេន បត្តយោ ។ សញ្ញាជន-
 វិប្បយុត្តោ ឆេត្តា សញ្ញាជនសម្បជញ្ញបុត្តស្ស ឆត្ថស្ស
 អនត្តប្បត្តយេន បត្តយោ បុរិសោ បុរិសោ ឧទ្ធច្ច-
 សហគតា ហោហា បត្តិណំ បត្តិណំ ឧទ្ធច្ចស-
 ហគតា ឧទ្ធច្ច អនត្តប្បត្តយេន បត្តយោ អា-
 វប្បតា សញ្ញាជនសម្បជញ្ញាតំ ឧទ្ធច្ច អនត្តប្បត្ត-
 យេន បត្តយោ ។ សញ្ញាជនវិប្បយុត្តោ ឆេត្តា
 សញ្ញាជនសម្បជញ្ញស្ស ឆ សញ្ញាជនវិប្បយុត្តស្ស
 ឆ ឆត្ថស្ស អនត្តប្បត្តយេន បត្តយោ បុរិសោ
 បុរិសោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ ហោហា បត្តិណំ បត្តិ-
 ណំ ឧទ្ធច្ចសហគតា ឧទ្ធច្ច ហោហស្ស ឆ

គី ភូតទ្ធិ មុខ ។ វេលាប្រឡង្គវាយឧទ្ធច្ចៈ ជាបច្ច័យ ខែភូតទ្ធិ
 ក្រោយ ។ វេលាប្រឡង្គវាយឧទ្ធច្ចៈផង ខែហោហៈផង ដោយអនត្ត-
 ប្បត្តិយ ។ ធម៌ វេលាប្រាសាទសញ្ញាជនៈ ជាបច្ច័យ ខែធម៌
 វេលាប្រាសាទសញ្ញាជនៈ ដោយអនត្តប្បត្តិយ គឺ ហោហៈ មុខ ។
 វេលាប្រឡង្គវាយឧទ្ធច្ចៈ ជាបច្ច័យ ខែហោហៈ ក្រោយ ។ វេលាប្រឡង្គ
 វាយឧទ្ធច្ចៈ ដោយអនត្តប្បត្តិយ ភូតទ្ធិ មុខ វេលាប្រាសាទ
 សញ្ញាជនៈ ជាបច្ច័យ ក្រោយ . . . ។ បេ ។ វេលាសា-
 ហត្ថំ ដោយអនត្តប្បត្តិយ ។ ធម៌ វេលាប្រាសាទសញ្ញាជនៈ
 ជាបច្ច័យ ខែធម៌ វេលាប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ដោយអនត្តប្បត្តិយ
 គឺ ហោហៈ មុខ ។ វេលាប្រឡង្គវាយឧទ្ធច្ចៈ ជាបច្ច័យ ខែភូតទ្ធិ
 ក្រោយ ។ វេលាប្រឡង្គវាយឧទ្ធច្ចៈ ដោយអនត្តប្បត្តិយ ភាគីបាលា
 ជាបច្ច័យ ខែភូតទ្ធិ វេលាប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ដោយអនត្តប្ប-
 ត្តិយ ។ ធម៌ វេលាប្រាសាទសញ្ញាជនៈ ជាបច្ច័យ ខែធម៌ វេលា
 ប្រកបដោយសញ្ញាជនៈផង ខែធម៌ វេលាប្រាសាទសញ្ញាជនៈផង
 ដោយអនត្តប្បត្តិយ គឺ ហោហៈ មុខ ។ វេលាប្រឡង្គវាយឧទ្ធច្ចៈ ជា
 បច្ច័យ ខែភូតទ្ធិ ក្រោយ ។ វេលាប្រឡង្គវាយឧទ្ធច្ចៈផង ខែហោហៈផង

សញ្ញាជនសម្បជញ្ញាណ ជាញា សញ្ញាជនសម្បជញ្ញាណ
 ធម្មស្ម ឧបទិស្សយប្បដ្ឋាន បទ្ធាយោ ៧ ។ សញ្ញា-
 ណាមញ្ញាណ បទ្ធាយោ ៧ ។ អត្ថាធិប្បដ្ឋានយោ
 បទ្ធាយោ ៧ ។ ឧបទិស្សយប្បដ្ឋាន បទ្ធាយោ ៧ ។

(៧០) សញ្ញាជនសម្បជញ្ញាណ ជាញា សញ្ញា-
 ជនសម្បជញ្ញាណ ធម្មស្ម ឧបទិស្សយប្បដ្ឋានយោ
 បទ្ធាយោ ៧ ។ ឧបទិស្សយប្បដ្ឋានយោ អនន្តរម-
 បទ្ធាយោ ៧ ។ បទ្ធាយោ ៧ ។ ឧបទិស្សយ-
 បទ្ធាយោ ៧ ។ ឧបទិស្សយប្បដ្ឋាន ១ ។ សញ្ញា-
 ជនសម្បជញ្ញាណ ជាញា សញ្ញាជនសម្បជញ្ញាណ
 ធម្មស្ម ឧបទិស្សយប្បដ្ឋានយោ បទ្ធាយោ ៧ ។ អនន្តរម-
 បទ្ធាយោ ៧ ។ ឧបទិស្សយប្បដ្ឋានយោ ៧ ។ ឧបទិស្ស-
 យោ សញ្ញាជនសម្បជញ្ញាណ ១ ។ សញ្ញាជន-
 វិប្បជញ្ញាណ ១ ។ មហាស្ម ១ ។ ឧបទិស្សយប្ប-
 ដ្ឋានយោ បទ្ធាយោ ៧ ។ សញ្ញាជនសម្បជញ្ញាណ ជាញា
 សញ្ញាជនសម្បជញ្ញាណ ធម្មស្ម ឧបទិស្សយប្បដ្ឋានយោ
 បទ្ធាយោ ៧ ។ ឧបទិស្សយប្បដ្ឋានយោ បទ្ធាយោ

ធម្ម ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជន ជាបច្ច័យ វិនិច្ឆ័យ ដែលប្រកប
 ដោយសញ្ញាជន ដោយឧបទិស្សយប្បដ្ឋាន គឺ មានវិវា ៧ ។ ជាបច្ច័យ
 ដោយសហជាតិប្បដ្ឋាន គឺ មានវិវា ៧ ។ ជាបច្ច័យ ដោយអត្ថ-
 មត្តប្បដ្ឋាន គឺ មានវិវា ៦ ។ ជាបច្ច័យ ដោយឧបទិស្សយប្បដ្ឋាន គឺ
 មានវិវា ៧ ។

(៧១) ធម្ម ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជន ជាបច្ច័យ វិនិច្ឆ័យ
 ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជន ដោយឧបទិស្សយប្បដ្ឋាន បានដល់កម្ម-
 ណ្ឌបទិស្សយ អនន្តរមបទិស្សយ វិនិច្ឆ័យបទិស្សយ ៧ ។ ៧ ។ ឧ-
 បទិស្សយ គឺ ភ្នកទទ្ធិ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជន ជាបច្ច័យ
 វិនិច្ឆ័យ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជន ដោយឧបទិស្សយប្បដ្ឋាន ។
 ធម្ម ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជន ជាបច្ច័យ វិនិច្ឆ័យ ដែលប្រកប
 បាតសញ្ញាជន ដោយឧបទិស្សយប្បដ្ឋាន បានដល់អនន្តរមបទិស្សយ
 វិនិច្ឆ័យបទិស្សយ ៧ ។ ៧ ។ ឧបទិស្សយ គឺ ភ្នកទទ្ធិ ដែលប្រ-
 កបដោយសញ្ញាជន ជាបច្ច័យ វិនិច្ឆ័យ ដែលប្រកបបាតសញ្ញា-
 ជនផង វិនិច្ឆ័យផង ដោយឧបទិស្សយប្បដ្ឋាន ។ ធម្ម ដែលប្រកប
 ដោយសញ្ញាជន ជាបច្ច័យ វិនិច្ឆ័យ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជន
 ផង វិនិច្ឆ័យ ដែលប្រកបបាតសញ្ញាជនផង ដោយឧបទិស្សយប្បដ្ឋាន

អភិធម្មបិដក អដ្ឋកថាបិដក

អនុត្តរមុខិស្ស្រយោ មគកត្តមុខិស្ស្រយោ ។ មេ ។ មគកត្ត
 មុខិស្ស្រយោ សាឆ្លាជនិវ្យយុត្តោ ទន្ធា ទន្ធាស្ស
 យាទនាមំ មន្ទាមំ យោលស្ស ទ ទមុខិស្ស្រយោ មន្ទា
 មន្ទា ។ សាឆ្លាជនិវ្យយុត្តោ ទន្ធា សាឆ្លាជន
 វិវ្យយុត្តស្ស ទន្ធា ទមុខិស្ស្រយោ មន្ទា មន្ទា
 មន្ទា មន្ទា មុខិស្ស្រយោ អនុត្តរមុខិស្ស្រយោ មគកត្តម
 ុខិស្ស្រយោ ។ មេ ។ មគកត្តមុខិស្ស្រយោ សន្តំ ទម
 ុខិស្ស្រយោ ទានំ ទេតិ ។ មេ ។ សមាទត្តិ ទម្បារទតិ
 សីលំ . . . ។ មេ ។ មន្ទំ កាយិកំ សុខំ កាយិកំ
 មុត្តំ សេនាសនំ . . . យោហំ ទមុខិស្ស្រយោ ទានំ
 មេតិ ។ មេ ។ សមាទត្តិ ទម្បារទតិ សម្ភា ។ មេ ។
 សេនាសនំ មោហោ ម សទ្ធាយ ។ មេ ។ ធល
 សមាទត្តិយា ទមុខិស្ស្រយោ មន្ទា មន្ទា ។
 សាឆ្លាជនិវ្យយុត្តោ ទន្ធា សាឆ្លាជនិវ្យយុត្តស្ស
 ទន្ធា ទមុខិស្ស្រយោ មន្ទា មន្ទា មន្ទា មន្ទា
 មុខិស្ស្រយោ អនុត្តរមុខិស្ស្រយោ មគកត្តមុខិស្ស្រយោ
 ។ មេ ។ មគកត្តមុខិស្ស្រយោ សន្តំ ទមុខិស្ស្រយោ
 ទានំ ទេតិ ទិដ្ឋិ កត្តាតិ សីលំ . . . ។ មេ ។
 មន្ទំ កាយិកំ សុខំ ។ មេ ។ សេនាសនំ . . .

អភិធម្មបិដក អដ្ឋកថាបិដក

បាទដល់អនុត្តរមុខិស្ស្រយោ និងមគកត្តមុខិស្ស្រយោ ។ មេ ។ ឯមគកត្តមុខិស្ស្រយោ
 គឺ ភ្នកទន្ធា ដែលប្រកថាដោយសាឆ្លាជនៈ ជាមួយ ខែត្តកទន្ធា ដែល
 ប្រឡំដោយទន្ធាផង ខែត្តកទន្ធា ដោយឧបមិស្ស្រយោ ។
 ចម ដែលប្រាសពាកសាឆ្លាជនៈ ជាមួយ ខែត្តក ដែលប្រាសពាក
 សាឆ្លាជនៈ ដោយឧបមិស្ស្រយោ បាទដល់កម្មស្រមុខិស្ស្រយោ
 អនុត្តរមុខិស្ស្រយោ និងមគកត្តមុខិស្ស្រយោ ។ មេ ។ ឯមគកត្តមុខិស្ស្រយោ គឺ
 បុគ្គល អាស្រ័យ ខ្ញុំសម្ភា ហើយឱ្យ ខ្ញុំទាន ។ មេ ។ ក្លាន់សមាទត្តិ
 ទ្រព្យកិច្ចាទ្រព្យ ខ្ញុំសីល . . . ។ មេ ។ ខ្ញុំសម្ភា កាយិកសុខ
 កាយិកសុខ និងសេនាសនៈ . . . បុគ្គល អាស្រ័យ ខ្ញុំមោហៈ ហើយ
 ឱ្យ ខ្ញុំទាន ។ មេ ។ ក្លាន់សមាទត្តិ ទ្រព្យកិច្ចាទ្រព្យ សម្ភា ។ មេ ។
 សេនាសនៈ ខ្ញុំមោហៈ ជាមួយ ខែត្តក ។ មេ ។ ខែត្តកសមា
 ទត្តិ ដោយឧបមិស្ស្រយោ ។ ចម ដែលប្រាសពាកសាឆ្លាជនៈ
 ជាមួយ ខែត្តក ដែលប្រកថាដោយសាឆ្លាជនៈ ដោយឧបមិស្ស្រយោ
 ប្រឡំដោយទន្ធាផង អនុត្តរមុខិស្ស្រយោ និងមគកត្ត
 មុខិស្ស្រយោ ។ មេ ។ ឯមគកត្តមុខិស្ស្រយោ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យ ខ្ញុំសម្ភា
 ហើយខំឡើង ខ្ញុំទាន ប្រកាទំ ខ្ញុំទិដ្ឋិ ខ្ញុំសីល . . . ។ មេ ។
 ខ្ញុំសម្ភា ខ្ញុំកាយិកសុខ ។ មេ ។ ខ្ញុំសេនាសនៈ . . .

ហេតុនំ ឧបទិស្សនយេ វោសី វោនតិ ។ បេ ។
 សន្និ កំណុតិ សទ្ធា ។ បេ ។ តោនានា វេ វោស្រា
 រាតស្ស ។ បេ ។ ពត្តនយេ ឧបទិស្សយម្បន្ទយេន
 មច្ចយោ ។ សន្នោជនវិញយុត្តោ ធម្មា សន្នោជន-
 សម្បយុត្តស្ស ម សន្នោជនវិញយុត្តស្ស ម ធម្មស្ស
 ឧបទិស្សយម្បន្ទយេន មច្ចយោ អនត្តរូបទិស្សយោ
 មតតត្ថូបទិស្សយោ ។ បេ ។ មតតត្ថូបទិស្សយោ សទ្ធា
 ។ បេ ។ មត្តា តោយិតិ ស្កតំ ។ បេ ។ តោនានា វេ
 ហេតុនេ ម ឧទ្ធច្ចុសហាតតា ម ទាតំ វោសេស្ស
 ត ឧបទិស្សយម្បន្ទយេន មច្ចយោ ។ សន្នោជន-
 សម្បយុត្តោ ម សន្នោជនវិញយុត្តោ ម ធម្មា សន្នោ-
 ជនសម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស ឧបទិស្សយម្បន្ទយេន
 មច្ចយោ អនត្តរូបទិស្សយោ មតតត្ថូបទិស្សយោ
 ។ បេ ។ មតតត្ថូបទិស្សយោ ឧទ្ធច្ចុសហាតតា មទ្ធា ម
 ហេតុនេ ម សន្នោជនសម្បយុត្តា ម ទាតំ ឧប-
 ទិស្សយម្បន្ទយេន មច្ចយោ ។ សន្នោជនសម្ប-
 យុត្តោ ម សន្នោជនវិញយុត្តោ ម ធម្មា សន្នោជន-
 វិញយុត្តស្ស ធម្មស្ស ឧបទិស្សយម្បន្ទយេន មច្ចយោ

ភាស្រីយ ខ្ញុំវាហាៈ ហើយសម្កាប់ ខ្ញុំសត្វ ។ បេ ។ បំបែក ខ្ញុំសង្ឃ
 សទ្ធា ។ បេ ។ សេនាសនៈ ខិនីហោហៈ ជាប់ប្លាយ វៃនក្កតៈ ។ បេ ។
 វៃនសចក្កិត្តបាត្តិ ដោយឧបទិស្សយម្បន្ទយេ ។ ដប់ វែលប្រកាសពាក
 សន្នោជនៈ ជាប់ប្លាយ វៃនដប់ វែលប្រកាសដោយសន្នោជនៈផង វៃ-
 ដប់ វែលប្រកាសពាកសន្នោជនៈផង ដោយឧបទិស្សយម្បន្ទយេ បាត្តិ
 ដល់អនត្តរូបទិស្សយេ ឱបកក្ខបទិស្សយេ ។ បេ ។ ឱបកក្ខបទិស្សយេ
 គឺ សទ្ធា ។ បេ ។ មត្តា ភាយិតសុច ។ បេ ។ សេនាសនៈ
 ខិនីហោហៈ ជាប់ប្លាយ វៃនកក្ខន្ធម្ម វែលប្រកាសដោយឧទ្ធច្ចុផង វៃ-
 ហោហៈផង ដោយឧបទិស្សយម្បន្ទយេ ។ ដប់ វែលប្រកាសដោយ
 សន្នោជនៈក្តី ដប់ វែលប្រកាសពាកសន្នោជនៈក្តី ជាប់ប្លាយ វៃ-
 ដប់ វែលប្រកាសដោយសន្នោជនៈ ដោយឧបទិស្សយម្បន្ទយេ បាត្តិ
 ដល់អនត្តរូបទិស្សយេ ឱបកក្ខបទិស្សយេ ។ បេ ។ ឱបកក្ខបទិស្សយេ គឺ
 ក្ខន្ធម្ម វែលប្រកាសដោយឧទ្ធច្ចុក្តី ហោហៈក្តី ជាប់ប្លាយ វៃនកក្ខន្ធម្ម
 វែលប្រកាសដោយសន្នោជនៈ ដោយឧបទិស្សយម្បន្ទយេ ។ ដប់
 វែលប្រកាសដោយសន្នោជនៈក្តី ដប់ វែលប្រកាសពាកសន្នោជនៈក្តី ជាប់
 ប្លាយ វៃនដប់ វែលប្រកាសពាកសន្នោជនៈ ដោយឧបទិស្សយម្បន្ទយេ

អនន្តរូបនិស្សយោ មគក្ខត្ថបនិស្សយោ ។ វេ ។ មគក្ខត្ថបនិស្សយោ វុទ្ធច្នុសមាគតា ទត្ថា ច មោឃោ ច សាញាជនិវ្យយុត្តានំ ទត្ថានំ មោឃស្ស ច វុទ្ធបនិស្សយប្បដ្ឋយេន ចត្វាយោ ។ សាញាជនិវ្យយុត្តានំ ម ធម្មា សាញាជនិវ្យយុត្តស្ស ច សាញាជនិវ្យយុត្តស្ស ៣ ធម្មស្ស វុទ្ធបនិស្សយប្បដ្ឋយេន ចត្វាយោ អនន្តរូបនិស្សយោ មគក្ខត្ថបនិស្សយោ ។ វេ ។ មគក្ខត្ថបនិស្សយោ វុទ្ធច្នុសមាគតានំ ទត្ថានំ មោឃស្ស ច វុទ្ធបនិស្សយប្បដ្ឋយេន ចត្វាយោ ។

(៥២) សាញាជនិវ្យយុត្តានំ ធម្មា សាញាជនិវ្យយុត្តស្ស ធម្មស្ស បុរេវាសប្បដ្ឋយេន ចត្វាយោ អាម្មណបុរេវាសំ វត្ថុបុរេវាសំ ។ អាម្មណបុរេវាសំ ធម្មំ . . . វត្ថុំ អនិច្ចតោ . . . និទ្ទេន ធម្មតា រូបំ ចស្សតិ និទ្ទាយ សោភនាគុយា សន្តំ សុណាតំ រូបាយននំ ធម្មវិញ្ញាណស្ស ដោជ្ឈនាយននំ កាយវិញ្ញាណស្ស ។ វត្ថុបុរេវាសំ ធម្មាយននំ ធម្មវិញ្ញាណស្ស

បានដល់អនន្តរូបនិស្សយ ខិនិច្ឆក្ខត្ថបនិស្សយ ។ វេ ។ ឯមក្ខត្ថបនិស្សយ គឺ ត្រូវទទួលបានប្រឡាក់ដោយទុក្ខច្នៃក្តី មោហក្តី ជាប់ជំពាក់ ខែត្តកន្ត្រៃដែលប្រាសចាកសាញាជនៈ ខិនិវេទនា ដោយទុក្ខនិស្សយប្បដ្ឋយ ។ ធម្មិ ដែលប្រកបដោយសាញាជនៈក្តី ធម្មិ ដែលប្រាសចាកសាញាជនៈក្តី ជាប់ជំពាក់ ខែត្តកន្ត្រៃដែលប្រកបដោយសាញាជនៈ ខិនិវេទនា ដែលប្រាសចាកសាញាជនៈ ដោយទុក្ខនិស្សយប្បដ្ឋយ បានដល់អនន្តរូបនិស្សយ ខិនិច្ឆក្ខត្ថបនិស្សយ ។ វេ ។ ឯមក្ខត្ថបនិស្សយ គឺ ត្រូវទទួលបានប្រឡាក់ដោយទុក្ខច្នៃក្តី មោហក្តី ជាប់ជំពាក់ ខែត្តកន្ត្រៃ ដែលប្រឡាក់ដោយទុក្ខច្នៃក្តី ខែត្តកន្ត្រៃ ដោយទុក្ខនិស្សយប្បដ្ឋយ ។

(៥២) ធម្មិ ដែលប្រាសចាកសាញាជនៈ ជាប់ជំពាក់ ខែត្តកន្ត្រៃ ដែលប្រាសចាកសាញាជនៈ ដោយទុក្ខនិស្សយប្បដ្ឋយ បានដល់អាម្មណបុរេវាស ខិនិវេទនាដាក់ ។ អាម្មណបុរេវាស គឺ ទ្វិចក្ក . . . ម្យិក ជាដំនែក . . . បុគ្គល យើងទ្រង់ចេះដោយទិព្វចក្ក ឬ ទ្វិសិទ្ធិ ដោយទិព្វសាគតា ប្រាយនៈ (ជាប់ជំពាក់) ខែត្តកន្ត្រៃ ដោយនិព្វាយនៈ (ជាប់ជំពាក់) ខែត្តកន្ត្រៃ ។ ឯកម្មុរេវាស គឺ ចក្ខុយនៈ (ជាប់ជំពាក់) ខែត្តកន្ត្រៃ

កាយាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ សង្ខារជន-
 វិញ្ញយុត្តានំ ទទ្ធានំ មោហស្ស ព បុរោហិតប្បទូ-
 យេន បទ្ធាយា ។ សង្ខារជនវិញ្ញយុត្តោ ធម្មោ
 សង្ខារជនសម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស បុរោហិតប្បទូយេន
 បទ្ធាយា អាម្ពណបុរោហិតំ វត្ថុបុរោហិតំ ។ អាម្ពណ-
 បុរោហិតំ ធម្មំ . . . វត្ថុំ អស្សាមតិ អភិទទ្ធាតិ តំ
 អាម្ព ពាលា . . . លោកនស្មំ ឧប្បជ្ឈតិ ។ វត្ថុបុរោហិតំ
 វត្ថុ សង្ខារជនសម្បយុត្តានំ ទទ្ធានំ បុរោហិតប្បទូ-
 យេន បទ្ធាយា ។ សង្ខារជនវិញ្ញយុត្តោ ធម្មោ
 សង្ខារជនសម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស វិញ្ញយុត្តស្ស
 ធម្មស្ស បុរោហិតប្បទូយេន បទ្ធាយា អាម្ព-
 ណបុរោហិតំ វត្ថុបុរោហិតំ ។ អាម្ពណបុរោហិតំ
 ធម្មំ . . . វត្ថុំ អាម្ព ឧទ្ធច្ចសហគតា ទទ្ធា ច មោហា
 ព ឧប្បជ្ឈតិ វត្ថុ ឧទ្ធច្ចសហគតានំ ទទ្ធានំ មោហស្ស
 ធម្ម បុរោហិតប្បទូយេន បទ្ធាយា ។

កាយាយតនៈ (ជាច្រើន) នៃកាយវិញ្ញាណ វត្ថុ ជាច្រើន នៃតួនាទី
 ដែលប្រាសចាកសង្ខារជន-ផង នៃមោហ-ផង ដោយបុរោហិតប្បទ្រឹយ ។
 ធម៌ ដែលប្រាសចាកសង្ខារជនៈ ជាច្រើន នៃធម៌ ដែលប្រកប
 ដោយសង្ខារជនៈ ដោយបុរោហិតប្បទ្រឹយ បានដល់អាម្ពណបុរោហិត
 ផងនៃបុរោហិត ។ អាម្ពណបុរោហិត គឺ ខ្លឹមសារ . . . បុគ្គល
 ប្រកប កាយ ផងនៃ ពនៈ ប្រាណ ខ្លឹមនោះ . . . មោហ-
 នស្ស កើតឡើង ។ វត្ថុបុរោហិត គឺ វត្ថុ ជាច្រើន នៃតួនា
 ទី ដែលប្រកបដោយសង្ខារជនៈ ដោយបុរោហិតប្បទ្រឹយ ។ ធម៌
 ដែលប្រាសចាកសង្ខារជនៈ ជាច្រើន នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយ
 សង្ខារជនៈផង នៃធម៌ ដែលប្រាសចាកសង្ខារជនៈផង ដោយ
 បុរោហិតប្បទ្រឹយ បានដល់អាម្ពណបុរោហិត ផងនៃបុរោហិត ។ អា-
 ម្ពណបុរោហិត គឺ ខ្លឹមសារ . . . តួនាទី ដែលប្រឡំដោយខ្ពុត្តៈក្តិ
 មោហៈក្តិ កើតឡើង ប្រាណប្រាណ ខ្លឹមនៃ វត្ថុ ជាច្រើន នៃតួនាទី
 ដែលប្រឡំដោយខ្ពុត្តៈផង នៃមោហៈផង ដោយបុរោហិតប្បទ្រឹយ ។

[៨៣] សង្ខារជនសម្បយុត្តោ ធម្មោ សង្ខារជន-
 វិញ្ញយុត្តស្ស ធម្មស្ស បញ្ញាជនប្បទូយេន បទ្ធាយា
 បញ្ញាជន សង្ខារជនសម្បយុត្តោ ទទ្ធា បុរោហិតស្ស

[៨៣] ធម៌ ដែលប្រកបដោយសង្ខារជនៈ ជាច្រើន នៃធម៌
 ដែលប្រាសចាកសង្ខារជនៈ ដោយបុរោហិតប្បទ្រឹយ បានដល់បញ្ញា-
 ជន គឺ តួនាទី ដែលប្រកបដោយសង្ខារជនៈ ជាច្រើន នៃកាយនៃ

ឥវស្ស កាយស្ស មច្ឆាជាតប្បដ្ឋាយេន មច្ឆយោ ។
 សក្កោជនិវ្យយុត្តោ ចម្មា សក្កោជនិវ្យយុត្តស្ស
 ធម្មស្ស មច្ឆាជាតប្បដ្ឋាយេន មច្ឆយោ មច្ឆាជាតា
 សក្កោជនិវ្យយុត្តា មច្ឆា ធមោហោ ម មុរោជាតស្ស
 ឥវស្ស កាយស្ស មច្ឆាជាតប្បដ្ឋាយេន មច្ឆយោ ។
 សក្កោជនសម្បយុត្តោ ធម្មា សក្កោជនិវ្យយុត្តោ ធម
 ធម្មា សក្កោជនិវ្យយុត្តស្ស ធម្មស្ស មច្ឆាជាតប្បដ្ឋា
 យេន មច្ឆយោ មច្ឆាជាតា មច្ឆុត្តសហាតនា មច្ឆា
 ន មោហោ ន មុរោជាតស្ស ឥវស្ស កាយស្ស
 មច្ឆាជាតប្បដ្ឋាយេន មច្ឆយោ ។

[៩២] សក្កោជនសម្បយុត្តោ ចម្មា សក្កោជន
 សម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស កាយសម្បដ្ឋាយេន មច្ឆយោ
 នវ វាវដ្ឋជាតិ វុត្តានន្តំ ធម្មំ ។

[៩៣] សក្កោជនសម្បយុត្តោ ចម្មា សក្កោ
 ជនសម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បដ្ឋាយេន មច្ឆយោ
 សក្កោជនសម្បយុត្តោ ចម្មា សក្កោជនសម្បយុត្តា
 ជំ មច្ឆាជំ កម្មប្បដ្ឋាយេន មច្ឆយោ ។ សក្កោជន
 សម្បយុត្តោ ចម្មា សក្កោជនិវ្យយុត្តស្ស ធម្មស្ស
 កម្មប្បដ្ឋាយេន មច្ឆយោ សហាជាតា ជាតាទណ្ឌិកា ។

ដែលភីកមុន ដោយបច្ចាជាតប្បដ្ឋាយេន ។ ធម្មំ ដែលប្រាសចាកសក្កោ
 ជនៈ ជាបច្ច័យ ខែនមិ ដែលប្រាសចាកសក្កោជនៈ ដោយបច្ចាជាត
 ប្បដ្ឋាយេន បានដល់បច្ចាជាត នី ភ្នកខន្ធ ដែលប្រាសចាកសក្កោជនៈក្តី
 មោហាៈក្តី ជាបច្ច័យ ខែនាយនេ ដែលភីកមុន ដោយបច្ចាជាតប្ប
 ដ្ឋាយេន ។ ធម្មំ ដែលប្រកថាដោយសក្កោជនៈក្តី ធម្មំ ដែលប្រាសចាក
 សក្កោជនៈក្តី ជាបច្ច័យ ខែនមិ ដែលប្រាសចាកសក្កោជនៈ ដោយ
 បច្ចាជាតប្បដ្ឋាយេន បានដល់បច្ចាជាត នី ភ្នកខន្ធ ដែលប្រកថាដោយ
 ខន្ធម្មក្តី មោហាៈក្តី ជាបច្ច័យ ខែនាយនេ ដែលភីកមុន ដោយបច្ចា
 ជាតប្បដ្ឋាយេន ។

[៩៤] ធម្មំ ដែលប្រកថាដោយសក្កោជនៈ ជាបច្ច័យ ខែនមិ
 ដែលប្រកថាដោយសក្កោជនៈ ដោយកម្មប្បដ្ឋាយេន នី មោហាៈ ។
 កាលិវាលក្តី កាលចក្ខុក្តី ទិដ្ឋនាទេ ។

[៩៥] ធម្មំ ដែលប្រកថាដោយសក្កោជនៈ ជាបច្ច័យ ខែ
 ធម្មំ ដែលប្រកថាដោយសក្កោជនៈ ដោយកម្មប្បដ្ឋាយេន នី ចេតនា
 ដែលប្រកថាដោយសក្កោជនៈ ជាបច្ច័យ ខែភ្នកខន្ធ ដែលប្រកថា
 ដោយសក្កោជនៈ ដោយកម្មប្បដ្ឋាយេន ។ ធម្មំ ដែលប្រកថាដោយ
 សក្កោជនៈ ជាបច្ច័យ ខែនមិ ដែលប្រាសចាកសក្កោជនៈ
 ដោយកម្មប្បដ្ឋាយេន បានដល់សហាជាត នីនិទានាទណ្ឌិកា ។

សហជន សញ្ញាជនសម្បជន្ត ទេសនា ចិត្តសម្បជន្ត-
 រោង រូង កម្មប្បជន្តយេន មន្ទយោ ធុន្តសហគតា
 ទេសនា វេហស្ស ចិត្តសម្បជន្តនាទត្ត រូង កម្ម-
 ប្បជន្តយេន មន្ទយោ ។ យាទាទណីកា សញ្ញាជន-
 សម្បជន្ត ទេសនា វិចារកា ទត្ត កដត្តា ម
 រូង កម្មប្បជន្តយេន មន្ទយោ ។ សញ្ញាជនសម្ប-
 ជន្ត ទត្ត សញ្ញាជនសម្បជន្តស្ស ម សញ្ញាជន-
 វិជ្ជយុត្តស្ស ម មន្ទស្ស កម្មប្បជន្តយេន មន្ទយោ
 សញ្ញាជនសម្បជន្ត ទេសនា សម្បជន្តកា ទត្ត វេហ-
 ស្ស ម ចិត្តសម្បជន្តនាទត្ត រូង កម្មប្បជន្តយេន
 មន្ទយោ ។ សញ្ញាជនវិជ្ជយុត្ត ទត្ត សញ្ញាជន-
 វិជ្ជយុត្តស្ស មន្ទស្ស កម្មប្បជន្តយេន មន្ទយោ សហ-
 គតា យាទាទណីកា ។ សហគតា សញ្ញាជនវិជ្ជយុត្ត
 ទេសនា សម្បជន្តកា ទត្ត ចិត្តសម្បជន្តនាទត្ត
 រូង កម្មប្បជន្តយេន មន្ទយោ មនិសេដ្ឋិត្តាលោ . . . ។
 យាទាទណីកា សញ្ញាជនវិជ្ជយុត្ត ទេសនា វិចារកា
 ទត្ត កដត្តា ម រូង កម្មប្បជន្តយេន មន្ទយោ ។

សហជន គឺ ទេសនា វេហស្សនាយសញ្ញាជន៖ ជាបច្ច័យ
 ខែត្តកចិត្តសម្បជន្ត ដោយកម្មប្បជន្ត ទេសនា វេហស្សនាយ
 ទុត្តៈ ជាបច្ច័យ វេហស្សនា ខែត្តកចិត្តសម្បជន្ត ដោយកម្ម-
 ប្បជន្ត ។ ឯតាទណីកៈ គឺ ទេសនា វេហស្សនាយសញ្ញាជន៖
 ជាបច្ច័យ ខែត្តកវិចារកចិត្ត ខែត្តកដត្តាប្បជន្ត ដោយកម្មប្បជន្ត ។ មនិសេដ្ឋិត្ត
 វេហស្សនាយសញ្ញាជន៖ ជាបច្ច័យ ខែត្ត វេហស្សនាយ
 សញ្ញាជន ខែត្ត វេហស្សនាយសញ្ញាជន ដោយកម្ម-
 ប្បជន្ត គឺ ទេសនា វេហស្សនាយសញ្ញាជន៖ ជាបច្ច័យ ខែត្ត
 សម្បជន្តកចិត្ត ខែត្តកចិត្តសម្បជន្ត ដោយកម្មប្បជន្ត ទេសនា
 វេហស្សនាយទុត្តៈ ជាបច្ច័យ ខែត្តសម្បជន្តកចិត្ត វេហស្ស-
 នា ខែត្តកចិត្តសម្បជន្ត ដោយកម្មប្បជន្ត ។ មនិសេដ្ឋិត្ត
 តកសញ្ញាជន៖ ជាបច្ច័យ ខែត្ត វេហស្សនាយសញ្ញាជន៖ ដោយ
 កម្មប្បជន្ត បាទដល់សហគតា ឯតាទណីកៈ ។ សហគតា ទេសនា
 វេហស្សនាយសញ្ញាជន៖ ជាបច្ច័យ ខែត្តសម្បជន្តកចិត្ត ខែ
 ត្តកចិត្តសម្បជន្ត ដោយកម្មប្បជន្ត ក្នុងទណវេហស្សនាយ . . . ។
 ឯតាទណីកៈ គឺ ទេសនា វេហស្សនាយសញ្ញាជន៖ ជាបច្ច័យ
 ខែត្តកវិចារកចិត្ត ខែត្តកដត្តាប្បជន្ត ដោយកម្មប្បជន្ត ។

(៥៦) សាញ្ញាជនវិញ្ញយុត្តោ ធម្មោ សញ្ញា-
ជនវិញ្ញយុត្តស្ស ធម្មស្ស វិចារករ្យច្ឆ្ឆយន ចត្វយោ
យតំ ។

(៥៧) សាញ្ញាជនសម្មយុត្តោ ធម្មោ សញ្ញាជ-
នសម្មយុត្តស្ស ធម្មស្ស កាលារក្សច្ឆ្ឆយន ចត្វយោ
តត្តាវិ ។ កម្មិយម្បត្តយន ចត្វយោ តត្តាវិ ។
ណាមច្ឆ្ឆច្ឆ្ឆយន ចត្វយោ តត្តាវិ ។ មន្តម្បត្តយន ចត្វ-
យោ តត្តាវិ ។ សម្មយុត្តម្បត្តយន ចត្វយោ ធម្ម ។

(៥៨) សាញ្ញាជនសម្មយុត្តោ ធម្មោ សញ្ញា-
ជនវិញ្ញយុត្តស្ស ធម្មស្ស វិញ្ញយុត្តក្សច្ឆ្ឆយន ចត្វយោ
សហជាតំ មច្ឆាជាតំ ។ សម្ពិគ្គំ ។ សញ្ញាជនវិញ្ញ-
យុត្តោ ធម្មោ សញ្ញាជនវិញ្ញយុត្តស្ស ធម្មស្ស វិញ្ញ-
យុត្តម្បត្តយន ចត្វយោ សហជាតំ មច្ឆាជាតំ មច្ឆាជា-
តំ ។ សម្ពិគ្គំ ។ សញ្ញាជនវិញ្ញយុត្តោ ធម្មោ សញ្ញា-
ជនសម្មយុត្តស្ស ធម្មស្ស វិញ្ញយុត្តក្សច្ឆ្ឆយន ចត្វ-
យោ មច្ឆាជាតំ វត្ថុ សញ្ញាជនសម្មយុត្តានំ ទត្ថានំ

(៥៦) ធម៌ វេលព្រាសពាសសញ្ញាជនៈ ជាច្ឆ័យ វៃ
ធម៌ វេលព្រាសពាសសញ្ញាជនៈ ដោយវិចារករ្យច្ឆ័យ ភី មាន
ភារៈ ១ ។

(៥៧) ធម៌ វេលព្រាសពាសសញ្ញាជនៈ ជាច្ឆ័យ វៃ
ធម៌ វេលព្រាសពាសសញ្ញាជនៈ ដោយកម្មិយម្បត្តយ ភី មាន
ភារៈ ២ ។ ជាច្ឆ័យ ដោយកម្មិយម្បត្តយ ភី មានភារៈ ២ ។ ជាច្ឆ័យ
ដោយណាមច្ឆ័យ ភី មានភារៈ ២ ។ ជាច្ឆ័យ ដោយមន្តម្បត្តយ
ភី មានភារៈ ២ ។ ជាច្ឆ័យ ដោយសម្មយុត្តម្បត្តយ ភី មាន
ភារៈ ៦ ។

(៥៨) ធម៌ វេលព្រាសពាសសញ្ញាជនៈ ជាច្ឆ័យ វៃធម៌
វេលព្រាសពាសសញ្ញាជនៈ ដោយវិញ្ញយុត្តក្សច្ឆ័យ បានដល់សហ-
ជាត ភីវិចារករ្យ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ ធម៌ វេលព្រាសពាស
សញ្ញាជនៈ ជាច្ឆ័យ វៃធម៌ វេលព្រាសពាសសញ្ញាជនៈ ដោយ
វិញ្ញយុត្តក្សច្ឆ័យ បានដល់សហជាត មច្ឆាជាត ភីវិចារករ្យ ។ សេចក្តី
បំប្រួញ ។ ធម៌ វេលព្រាសពាសសញ្ញាជនៈ ជាច្ឆ័យ វៃ
ធម៌ វេលព្រាសពាសសញ្ញាជនៈ ដោយវិញ្ញយុត្តក្សច្ឆ័យ បានដល់
មច្ឆាជាត ភី វត្ថុ ជាច្ឆ័យ វៃត្ថុនៃ វេលព្រាសពាសសញ្ញាជនៈ

វិញ្ញយុត្តប្បដូរយេន បដូរយោ ។ សញ្ញាជនវិញ្ញយុត្ត
 យេន សញ្ញាជនសម្បយុត្តស្សៈ ធម្មស្ស ធម្មសញ្ញាជនវិញ្ញ-
 យុត្តស្ស ធម្មស្ស វិញ្ញយុត្តប្បដូរយេន បដូរយោ(១)
 មហាជានំ វត្ថុ ឧទ្ធចូសហាគតានំ ទដ្ឋានំ មោហស្ស
 ធម្មសញ្ញាជនសម្បយុត្តស្សៈ ធម្មស្ស ធម្មសញ្ញាជន-
 វិញ្ញយុត្តស្ស ធម្មស្ស វិញ្ញយុត្តប្បដូរយេន បដូរយោ
 សហាជានំ បដ្ឋាជានំ ។ សច្ចំត្ថំ ។

[៩៧] សញ្ញាជនសម្បយុត្តស្សៈ ធម្មសញ្ញា-
 ជនសម្បយុត្តស្សៈ ធម្មស្ស អត្ថប្បដូរយេន បដូរយោ
 ជានំ បដិទូសនិសំ ។ សញ្ញាជនសម្បយុត្តស្សៈ ធម្មសញ្ញា-
 ជនសម្បយុត្តស្សៈ ធម្មស្ស អត្ថប្បដូរយេន បដូ-
 រយោ សហាជានំ បដ្ឋាជានំ ។ សហាជានំ សញ្ញាជន-
 សម្បយុត្តស្សៈ ទដ្ឋានំ ចិទ្ធសម្បដ្ឋានានំ វុច្ឆានំ អត្ថប្បដូ-
 រយេន បដូរយោ ឧទ្ធចូសហាគតា ទដ្ឋានំ មោហស្ស
 ចិទ្ធសម្បដ្ឋានានានុ វុច្ឆានំ អត្ថប្បដូរយេន បដូរយោ ។
 បដ្ឋាជានំ សញ្ញាជនសម្បយុត្តស្សៈ ទដ្ឋានំ មហាជានស្ស
 វេសស្ស កាយស្ស អត្ថប្បដូរយេន បដូរយោ ។

១ ធម្ម. ធម្មោវិ វត្ថុនិ វិស្សនិ ។

ដោយវិញ្ញយុត្តប្បដូរយេន ។ ធម្មិ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ជាបច្ច័យ
 ខែធម្មិ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈផង ខែធម្មិ ដែលប្រកបដោយ
 សញ្ញាជនៈផង ដោយវិញ្ញយុត្តប្បដូរយេន បានដល់សហាជានំ គឺ វត្ថុ ជា
 បច្ច័យ ខែភូកខ្ម ដែលប្រឡំដោយឧទ្ធចូរៈផង ខែមោហាជានំ ដោយ
 វិញ្ញយុត្តប្បដូរយេន ។ ធម្មិ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈក្តី ធម្មិ ដែល
 ប្រកបដោយសញ្ញាជនៈក្តី ជាបច្ច័យ ខែធម្មិ ដែលប្រកបដោយសញ្ញា-
 ជនៈ ដោយវិញ្ញយុត្តប្បដូរយេន បានដល់សហាជានំ គឺ វត្ថុជាដាច់ ។
 សេចក្តីបំប្រុង ។

[៩៨] ធម្មិ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ជាបច្ច័យ ខែធម្មិ
 ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ដោយអត្ថប្បដូរយេន គឺ មោហាជានំ ដូច
 គ្នាគឺបដិទូសនិសំ ។ ធម្មិ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ជាបច្ច័យ ខែ
 ធម្មិ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ដោយអត្ថប្បដូរយេន បានដល់សហាជានំ
 គឺ វត្ថុជាដាច់ ។ ឯសហាជានំ គឺ វត្ថុខ្ម ដែលប្រកបដោយសញ្ញា-
 ជនៈ ជាបច្ច័យ ខែភូកខ្មសម្បដ្ឋានានុ ដោយអត្ថប្បដូរយេន វត្ថុខ្ម
 ដែលប្រឡំដោយឧទ្ធចូរៈ ជាបច្ច័យ ខែមោហាជានំ ខែភូកខ្មសម្បដ្ឋានានុ
 ផង ដោយអត្ថប្បដូរយេន ។ បដ្ឋាជានំ គឺ វត្ថុខ្ម ដែលប្រកបដោយ
 សញ្ញាជនៈ ជាបច្ច័យ ខែកាយានៈ ដែលកើតមុន ដោយអត្ថប្បដូរយេន ។

សម្រាប់ជនសម្បទានុត្តរ ជាធាតុ សម្រាប់ជនសម្បទានុត្តរ
 យុត្តស្ស ៦ សម្រាប់ជនវិញ្ញយុត្តស្ស ៣ ធម្មស្ស
 អត្ថិវ្យាគយន បច្ចុយោ សម្រាប់ជនសម្បទានុត្តរ
 ដរាប ១ ឆ្នាំ តំណាង ១ ឆ្នាំ តំណាង ១ ឆ្នាំ តំណាង ១ ឆ្នាំ
 រួចរាល់ អត្ថិវ្យាគយន បច្ចុយោ ១ ឆ្នាំ ១ ឆ្នាំ . . .
 ឧប្បត្តសហគមន៍ ដរាប ១ ឆ្នាំ តំណាង ១ ឆ្នាំ
 យោបស្ស ៦ តំណាង ១ ឆ្នាំ រួចរាល់ អត្ថិវ្យាគយន
 បច្ចុយោ ១ ឆ្នាំ . . . ។ សម្រាប់ជន
 វិញ្ញយុត្តស្ស ៣ ធាតុ សម្រាប់ជនវិញ្ញយុត្តស្ស ធម្មស្ស
 អត្ថិវ្យាគយន បច្ចុយោ សហគមន៍ បុរាណ ៧ បុរាណ
 ៧ បុរាណ ៧ បុរាណ ៧ បុរាណ ៧ បុរាណ ៧
 សម្រាប់ជនវិញ្ញយុត្តស្ស ៣ ធាតុ សម្រាប់ជនសម្បទានុត្តរ
 ធម្មស្ស អត្ថិវ្យាគយន បច្ចុយោ សហគមន៍ បុរាណ ៧
 សហគមន៍ ឧប្បត្តសហគមន៍ គោរព សម្បទានុត្តរ
 ៣ ឆ្នាំ ១ ឆ្នាំ អត្ថិវ្យាគយន បច្ចុយោ ៧ បុរាណ
 ៧ បុរាណ . . . រត្ន អស្សាមតិ អភិធម្មតិ តំ អារត្ត
 វាតា . . . យោបស្ស ឧប្បត្តសហគមន៍ តំ សម្រាប់ជន
 សម្បទានុត្តរ ១ ឆ្នាំ អត្ថិវ្យាគយន បច្ចុយោ ។

ដើម ដែលប្រកបដោយសញ្ញាដទៃ ជាច្រើន ខែដើម ដែលប្រកប
 ដោយសញ្ញាដទៃ ខែដើម ដែលប្រកបដោយសញ្ញាដទៃ ដោយ
 អត្ថិវ្យាគយន គឺ ១១១ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាដទៃ ជាច្រើន ខែ
 ១១៣ ៧ ខែ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាដទៃ ដោយអត្ថិវ្យាគយន ១១៦ . . .
 ១១១ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាដទៃ ជាច្រើន ខែ ១១៣ ៧ ខែ ខែ
 ដែលប្រកបដោយសញ្ញាដទៃ ដោយអត្ថិវ្យាគយន ១១៦ . . . ។ ដើម ដែល
 ប្រកបដោយសញ្ញាដទៃ ជាច្រើន ខែដើម ដែលប្រកបដោយសញ្ញាដទៃ
 ដោយអត្ថិវ្យាគយន បុរាណ បុរាណ បុរាណ បុរាណ បុរាណ
 បុរាណ ។ សេចក្តីប្រែប្រួល ។ បុរាណ អត្ថិវ្យាគយន ។ ដើម
 ដែលប្រកបដោយសញ្ញាដទៃ ជាច្រើន ខែដើម ដែលប្រកបដោយ
 សញ្ញាដទៃ ដោយអត្ថិវ្យាគយន បុរាណ បុរាណ បុរាណ ។
 បុរាណ គឺ បុរាណ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាដទៃ ជាច្រើន ខែ
 បុរាណ ដោយអត្ថិវ្យាគយន ។ បុរាណ គឺ បុរាណ
 . . . បុរាណ បុរាណ បុរាណ បុរាណ បុរាណ . . .
 . . . បុរាណ បុរាណ បុរាណ បុរាណ បុរាណ បុរាណ
 ដែលប្រកបដោយសញ្ញាដទៃ ដោយអត្ថិវ្យាគយន ។

សញ្ញាជនសទ្ធិយុត្តយោ បញ្ចវគ្គ

សញ្ញាជនវិប្បយុត្តោ ធម្មោ សញ្ញាជនសទ្ធិយុត្ត-
 ស្ស ធម្មសញ្ញាជនវិប្បយុត្តស្ស ឥ ធម្មស្ស
 អត្ថិយុត្តយោ ធម្មយោ សហជាតំ បុរោជានំ ។
 សហជាតោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ ខោយោ សទ្ធិយុត្ត-
 កាធំ ឧត្តាធំ វិក្កសឧត្តាធាធាត្វ វ្វតាធំ អត្ថិយុត្ត-
 យោធម្ម ធម្មយោ ។ បុរោជានំ វិក្កស្តំ . . . អត្ថ
 វិប្ប ឧទ្ធច្ចសហគតា ឧត្តា ឥ ខោយោ ធម
 ឧប្បជ្ជន្តិ វត្ថ ឧទ្ធច្ចសហគតាធំ ឧត្តាធំ ខោយស្ស
 ឥ អត្ថិយុត្តយោ ធម្មយោ ។ សញ្ញាជនសទ្ធិយុត្តោ
 ឥ សញ្ញាជនវិប្បយុត្តោ ឥ ធម្ម សញ្ញាជនសទ្ធិ-
 យុត្តស្ស ធម្មស្ស អត្ថិយុត្តយោ ធម្មយោ សហជាតំ
 បុរោជានំ ។ សហជាតោ សញ្ញាជនសទ្ធិយុត្តោ
 ឋរោកា ឧត្តា ធម វត្ថ ឥ វិណ្ឌាធំ ឧត្តាធំ អត្ថិ-
 យុត្តយោ ធម្មយោ វ្វ ឧត្តា . . . ឧទ្ធច្ចសហគតា
 ឋរោកា ឧត្តា ធម ខោយោ ឥ វិណ្ឌាធំ ឧត្តាធំ
 អត្ថិយុត្តយោ ធម្មយោ វ្វ ឧត្តា . . . ។ សញ្ញាជន-
 សទ្ធិយុត្តោ ឥ សញ្ញាជនវិប្បយុត្តោ ឥ ធម្ម សញ្ញា-
 ជនវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អត្ថិយុត្តយោ ធម្មយោ
 សហជាតំ បុរោជានំ ឧត្តាជានំ វិហារំ វត្ថុយំ ។

សញ្ញាជនសទ្ធិយុត្តយោ បញ្ចវគ្គ

ធម៌ វិសេស្តោសវាសញ្ញាជនៈ ជាប់ជួយ វិនិច្ឆ័យ វិសេស្តោស-
 វាយសញ្ញាជនៈ វិនិច្ឆ័យ វិសេស្តោសវាសញ្ញាជនៈ វាយ
 អត្ថិយុត្តយោ បុរោជានំ វិនិច្ឆ័យ ។ សហជាតំ ធម
 មោហៈ វិសេស្តោសវាយឧទ្ធច្ចៈ ជាប់ជួយ វិនិច្ឆ័យសទ្ធិយុត្តស្ស ឧទ្ធច្ច
 វិនិច្ឆ័យសទ្ធិយុត្តស្ស វាយអត្ថិយុត្តយោ ។ បុរោជានំ ធម វត្ថុ
 . . . វត្ថុ វិសេស្តោសវាយឧទ្ធច្ចៈ មោហៈ វិសេស្តោស
 វាយសញ្ញាជនៈ វត្ថុ វត្ថុ ជាប់ជួយ វិនិច្ឆ័យ វិសេស្តោសវាយ
 ឧទ្ធច្ច វិនិច្ឆ័យ វិនិច្ឆ័យ វាយអត្ថិយុត្តយោ ។ ធម៌ វិសេ
 ស្តោសវាយសញ្ញាជនៈ ធម៌ វិសេស្តោសវាយសញ្ញាជនៈ ជា
 ប់ជួយ វិនិច្ឆ័យ វិសេស្តោសវាយសញ្ញាជនៈ វាយអត្ថិយុត្តយោ បុរ
 ោជានំ វិនិច្ឆ័យ ។ សហជាតំ ធម វត្ថុ វិសេ
 ស្តោសវាយសញ្ញាជនៈ វត្ថុ វត្ថុ ជាប់ជួយ វិនិច្ឆ័យ វាយអត្ថិ-
 យុត្តយោ វត្ថុ វត្ថុ វត្ថុ វិសេស្តោសវាយឧទ្ធច្ចៈ មោហៈ
 វត្ថុ ជាប់ជួយ វិនិច្ឆ័យ វាយអត្ថិយុត្តយោ វត្ថុ វត្ថុ . . . ។
 ធម៌ វិសេស្តោសវាយសញ្ញាជនៈ ធម៌ វិសេស្តោសវាយសញ្ញាជនៈ
 វត្ថុ ជាប់ជួយ វិនិច្ឆ័យ វិសេស្តោសវាយសញ្ញាជនៈ វាយអត្ថិយុត្តយោ
 បុរោជានំ បុរោជានំ បុរោជានំ វាយ វិនិច្ឆ័យ ។

អំណាចសេចក្តី អនុលោមនាមប្បដិសន្ធិ

សាហាជានា សាញាជនសម្បជ្ឈតា ខន្ធ ច ខោហោ
 ៧ មហាត្វតា ៧ ចិត្តសម្បដ្ឋាតាចំ រូបាចំ អត្ថប្បដ្ឋ-
 យេម មច្ចយោ ឧទ្ធច្ចសហតតា ខន្ធ ច ខោហោ
 ៧ ចិត្តសម្បដ្ឋាតាចំ រូបាចំ អត្ថប្បដ្ឋយេម មច្ចយោ
 ឧទ្ធច្ចសហតតា ខន្ធ ច វិគុ ៧ ខោហស្ស អត្ថប្ប-
 ដ្ឋយេម មច្ចយោ ៧ មច្ចាជានា ឧទ្ធច្ចសហតតា
 ៧ ខោហោ ៧ មច្ចាជានស្ស វិសស្ស តា-
 យស្ស អត្ថប្បដ្ឋយេម មច្ចយោ មច្ចាជានា សាញា-
 ជនសម្បជ្ឈតា ខន្ធ ច តតាធិត្តិយោ អាហារោ ៧
 វិសស្ស តាយស្ស អត្ថប្បដ្ឋយេម មច្ចយោ មច្ចា-
 ជានា សាញាជនសម្បជ្ឈតា ខន្ធ ៧ រូបជំរិត្តិយោ
 ៧ មច្ចាធិត្តិយោ អត្ថប្បដ្ឋយេម មច្ចយោ ៧ សាញាជន-
 សម្បជ្ឈតា ៧ សាញាជនវិប្បជ្ឈតា ៧ មច្ចា
 សាញាជនសម្បជ្ឈតាស្ស ៧ សាញាជនវិប្បជ្ឈតាស្ស
 ៧ មច្ចស្ស អត្ថប្បដ្ឋយេម មច្ចយោ សហជានំ មុរ-
 ជានំ ៧ សហជានោ ឧទ្ធច្ចសហតតោ វិសោ ខន្ធ
 ៧ ខោហោ ៧ តិណ្ណាចំ ខន្ធ ៧ ចិត្តសម្បដ្ឋាតា
 ៧ រូបាចំ អត្ថប្បដ្ឋយេម មច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធ . . . សហ-
 ជានោ ឧទ្ធច្ចសហតតោ វិសោ ខន្ធ ៧ វិគុ ៧

អំណាចសេចក្តី អនុលោមនាមប្បដិសន្ធិ

សហជាន គឺ ភ្នកខ្លួន ដែលប្រកបដោយសាញាជនគឺ ខោហាគី
 ភ្នកមហាភ្នកគឺ ជាប់ជួយ ខែភ្នកចិត្តសម្បដ្ឋាធិត្តិ ដោយអត្ថប្បដ្ឋយ
 ភ្នកខ្លួន ដែលប្រឡំដោយឧទ្ធច្ចគឺ ខោហាគី ជាប់ជួយ ខែភ្នកចិត្ត-
 សម្បដ្ឋាធិត្តិ ដោយអត្ថប្បដ្ឋយ ភ្នកខ្លួន ដែលប្រឡំដោយឧទ្ធច្ចគឺ វិគុ
 គឺ ជាប់ជួយ ខែខោហា ដោយអត្ថប្បដ្ឋយ ៧ មច្ចាជាន គឺ ភ្នក
 ខ្លួន ដែលប្រឡំដោយឧទ្ធច្ចគឺ ខោហាគី ជាប់ជួយ ខែតាយោ
 ដែលកើតមុន ដោយអត្ថប្បដ្ឋយ មច្ចាជាន គឺ ភ្នកខ្លួន ដែលប្រកប
 ដោយសាញាជនគឺ កត្តិយោហាគី ជាប់ជួយ ខែតាយោ
 ដោយអត្ថប្បដ្ឋយ មច្ចាជាន គឺ ភ្នកខ្លួន ដែលប្រកបដោយសាញា-
 ជនគឺ ប្រដិវិគ្គិយគី ជាប់ជួយ ខែភ្នកភវក្កាធិត្តិ ដោយអត្ថប្បដ្ឋយ ៧
 ៧ ដែលប្រកបដោយសាញាជនគឺ ដប់ ដែលប្រាសហកសាញា-
 ជនគឺ ជាប់ជួយ ខែដប់ ដែលប្រកបដោយសាញាជនដង ខែដប់
 ដែលប្រាសហកសាញាជនដង ដោយអត្ថប្បដ្ឋយ ពុទ្ធសីសហជាន
 ចិត្តប្រដាន ៧ សហជាន គឺ ខ្លួន ដែលប្រឡំដោយឧទ្ធច្ចគឺ ខោ-
 ហាគី ជាប់ជួយ ខែខ្លួន ដង ខែភ្នកចិត្តសម្បដ្ឋាធិត្តិ ដោយអត្ថ-
 ប្បដ្ឋយ ខ្លួន . . . សហជាន គឺ ខ្លួន ដែលប្រឡំដោយឧទ្ធច្ចគឺ វិគុ

តិណ្ណត្ថំ ទទ្ធាតំ មោហាស្សំ ធ អត្តិប្បត្តយេន ធម្មយោ
ធូ មទ្ធា . . . ។ អត្តិប្បត្តយេន ធម្មយោ វិភត្តប្បត្ត-
យេន ធម្មយោ អវិភត្តប្បត្តយេន ធម្មយោ ។

[៦០] មោហយោ ធ អាម្មណេ ធរ អតិបតិ-
យោ ធរ អនត្តរេ ធរ សមនត្តរេ ធរ សមាជាតេ
ធរ អត្តាបត្តិ ធ ចិស្សយេ ធរ ឧបចិស្សយេ ធរ
ធម្មរណេ តិណ្ណំ ធម្មរណេ តិណ្ណំ អាសវរណេ ធរ
កាម្ម ធម្មាវិ វិទានេ ឯកំ អាហារេ ធម្មាវិ វិទ្រិយេ
ធម្មាវិ ណារេ ធម្មាវិ វត្តេ ធម្មាវិ សម្បយុត្ត
ធ វិច្ឆយុត្ត ធម្ម អត្តិយោ ធរ ធម្មិយោ ធរ វិភតេ
ធរ អវិភតេ ធរ ។

[៦១] សម្ពោធនៃសម្បយុត្តន្តរៈ ធម្មោ សម្ពោធនៃ-
នៃសម្បយុត្តន្តរៈ ធម្មស្ស អាម្មណេប្បត្តយេន ធម្មយោ

ជាច្រើន វិនិច្ឆ័យ ធម៌ វិនិច្ឆ័យ ដោយអត្តិប្បត្តិយ ទទ្ធា ៦
. . . ។ ជាច្រើន ដោយអត្តិប្បត្តិយ ជាច្រើន ដោយវិភត្តប្បត្តិយ
ជាច្រើន ដោយអវិភត្តប្បត្តិយ ។

[៦០] ក្រីហេតុប្បត្តិយ មានការ ៦ ក្រីហេតុប្បត្តិយ
មានការ ៧ ក្រីអនិបត្តិប្បត្តិយ មានការ ៨ ក្រីអនុប្បត្តិយ មាន
ការ ៩ ក្រីសមនុប្បត្តិយ មានការ ៩ ក្រីសមាជាតិប្បត្តិយ មាន
ការ ៩ ក្រីអត្តាបត្តិប្បត្តិយ មានការ ៦ ក្រីចិស្សយេប្បត្តិយ មាន
ការ ៩ ក្រីឧបចិស្សយេប្បត្តិយ មានការ ៩ ក្រីធម្មរណេប្បត្តិយ មាន
ការ ៧ ក្រីតិណ្ណត្ថំប្បត្តិយ មានការ ៧ ក្រីអាសវរណេប្បត្តិយ មាន
ការ ៩ ក្រីកាម្មប្បត្តិយ មានការ ៦ ក្រីវិទានេប្បត្តិយ មានការ ៩
ក្រីអាហារេប្បត្តិយ មានការ ៦ ក្រីវិទ្រិយេប្បត្តិយ មានការ ៦ ក្រី
ណារេប្បត្តិយ មានការ ៦ ក្រីវត្តេប្បត្តិយ មានការ ៦ ក្រីសម្ប-
យុត្តប្បត្តិយ មានការ ៦ ក្រីវិច្ឆយុត្តប្បត្តិយ មានការ ៨ ក្រីអត្តិប្ប-
ត្តិយ មានការ ៩ ក្រីអនិបត្តិប្បត្តិយ មានការ ៩ ក្រីវិភត្តប្បត្តិយ មាន
ការ ៩ ក្រីអវិភត្តប្បត្តិយ មានការ ៩ ។

[៦១] ធម៌ ដែលប្រកបដោយសម្ពោធនៃ ជាច្រើន
វិនិច្ឆ័យ ដែលប្រកបដោយសម្ពោធនៃ ដោយអាម្មណេប្បត្តិយ

ហេតុធម្មទ្ធករណ កសាញាជនិយោវេរោតសក្ខាជន
 ខន្ធមនិទ្ធកសាញាជនា ។ កសាញាជនិយោវេរោត-
 សក្ខាជនំ ធម្មំ បដិទ្ធកសាញាជនោវេរកសាញា-
 ជនិយោត កសាញាជនិយោវេរោតសក្ខាជនា ធម-
 មណ្ឌ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុធម្មទ្ធករណ កសាញាជនិយោវេរ-
 ហេតុកសាញាជនំ ឯកំ ខន្ធមនិទ្ធករណា ខន្ធក-
 សាញាជនា ត ធិត្តសមុដ្ឋានក្ស រូបំ រដ្ឋ ខន្ធក... ។
 កសាញាជនោវេរកសាញាជនិយោវេរ កសាញាជនិយោវេរ-
 ហេតុកសាញាជនក្ស ធម្មំ បដិទ្ធកសាញាជនោវេរ-
 កសាញាជនិយោត ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុធម្មទ្ធករណ
 កាមរាជកសាញាជនក្ស កសាញាជនក ០ ខន្ធមនិទ្ធក-
 ធិត្តិកសាញាជនំ អវិជ្ជាសាញាជនំ ធម្មំ ។ កសាញា-
 ជនោវេរកសាញាជនិយោវេរ កសាញាជនិយោវេរ ហេតុកស-
 ាញាជនក្ស ធម្មំ បដិទ្ធកសាញាជនិយោវេរ ហេតុ-
 កសាញាជនា ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុធម្មទ្ធករណ កសាញា-
 ជនិយោវេរ ហេតុកសាញាជនំ ឯកំ ខន្ធក កសាញា-
 ជន ធម បដិទ្ធករណា ខន្ធក ធិត្តសមុដ្ឋានក្ស រូបំ

ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ភូតសាញាជនៈ កស្រីយ ខ្ញុំភ្នកខន្ធក ជា
 ប្រយោជន៍ដល់សាញាជនៈ តែមិនមែនជាសាញាជនៈ ។ ធម៌ ជា
 សាញាជនៈ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់សាញាជនៈក្តី ធម៌ ជាប្រយោជន៍
 ដល់សាញាជនៈ តែមិនមែនជាសាញាជនៈក្តី កស្រីយ ខ្ញុំធម៌ ជា
 ប្រយោជន៍ដល់សាញាជនៈ តែមិនមែនជាសាញាជនៈ ទើបក៏ត្រូវ
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ខន្ធក ក្តី ភូតសាញាជនៈក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានក្ស
 ក្តី កស្រីយ ខ្ញុំខន្ធក ជាប្រយោជន៍ដល់សាញាជនៈ តែមិនមែនជា
 សាញាជនៈ ខ្ញុំខន្ធក ២ . . . ។ ធម៌ ជាសាញាជនៈ ទាំងជាប្រយោជន៍
 ដល់សាញាជនៈ កស្រីយ ខ្ញុំធម៌ ជាសាញាជនៈ ទាំងជាប្រយោជន៍
 ដល់សាញាជន ធម៌ ខ្ញុំធម៌ ជាប្រយោជន៍ដល់សាញាជនៈ តែមិន
 មែនជាសាញាជន ធម៌ ទើបក៏ត្រូវ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ខ្ញុំ-
 សាញាជនៈក្តី អវិជ្ជាសាញាជនៈក្តី កស្រីយ ខ្ញុំកាមរាជកសាញាជនៈធម៌
 ខ្ញុំភូតសមុយ្យក្តកខន្ធកធម៌ ធម្មៈ ។ ធម៌ ជាប្រយោជន៍ដល់សាញា-
 ជនៈ តែមិនមែនជាសាញាជនៈ កស្រីយ ខ្ញុំធម៌ ជាសាញាជនៈ ទាំង
 ជាប្រយោជន៍ដល់សាញាជនៈធម៌ ខ្ញុំធម៌ ជាប្រយោជន៍ដល់សាញាជនៈ
 តែមិនមែនជាសាញាជនៈធម៌ ទើបក៏ត្រូវ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ
 ខន្ធក ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានក្សក្តី កស្រីយ ខ្ញុំខន្ធក ដែលជាប្រយោជន៍
 ដល់សាញាជនៈ តែមិនមែនជាសាញាជនៈធម៌ ខ្ញុំភូតសាញាជនៈធម៌

សញ្ញាជនសញ្ញាជនសម្បយុត្តទុក បដិច្ចវាចា

ម្យ ទទ្ធា . . . ។ សញ្ញាជនលោក សញ្ញាជនិយត្យ
 សញ្ញាជនិយលោក ។ ពាសសញ្ញាជនត្យ ធម្មំ បដិច្ច
 សញ្ញាជនលោក សញ្ញាជនិយាន ។ សញ្ញាជនិយា-
 លោក ។ ពាសសញ្ញាជន ។ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ។ ហេតុប្ប-
 ពូយា សញ្ញាជនិយលោក ។ ពាសសញ្ញាជន ។ ឯកំ
 ។ ទុត្យ កាមរាគសញ្ញាជនត្យ បដិច្ច កាយោ ។ ទ្វា
 ជិដ្ឋិសញ្ញាជនំ អវិជ្ជាសញ្ញាជនំ ជិដ្ឋិសមុដ្ឋាមត្យ រូបំ
 ម្យ ទទ្ធា . . . ធម្មំ តទ្ធិតត្យំ ។ សញ្ញាជនលោក្ខតោ
 បឋមទុកសទិសិ បំ ឥមន្តិ ទុកំ វិញ្ញាបនត្យំ ជិដ្ឋា-
 តាករណំ វិបស្សា លោក្យត្តិ ។

សញ្ញាជនសញ្ញាជនិយទុកំ ធម្មំ ។

សញ្ញាជនសញ្ញាជនសម្បយុត្តទុក

បដិច្ចវាចា

[៦៦] សញ្ញាជនលោក សញ្ញាជនសម្បយុត្តទុក
 ធម្មំ បដិច្ច សញ្ញាជនលោក សញ្ញាជនសម្បយុត្តទុក
 ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បពូយា កាមរាគសញ្ញា-
 ជនំ បដិច្ច ជិដ្ឋិសញ្ញាជនំ អវិជ្ជាសញ្ញាជនំ ។
 សញ្ញាជនលោក សញ្ញាជនសម្បយុត្តទុក ធម្មំ បដិច្ច

សញ្ញាជនសញ្ញាជនសម្បយុត្តទុក បដិច្ចវាចា

ទ្ធាទ្ធា . . . ។ ធម្មំ ជាសញ្ញាជនៈ តំនិប្រយោជន៍សញ្ញា-
 ជនៈក្តី ធម្មំ ជាប្រយោជន៍សញ្ញាជនៈ កែខែវែខជាសញ្ញាជនៈក្តី
 កាស្រ័យ ទ្ធាធម្មំ ជាសញ្ញាជនៈ តំនិប្រយោជន៍សញ្ញាជនៈផង
 ទ្ធាធម្មំ ជាប្រយោជន៍សញ្ញាជនៈ កែខែវែខជាសញ្ញាជនៈផង
 វេចក៏ក្រឡឹង ព្រោះហេតុប្បពូយ គឺ ទទ្ធាក្តី ជិដ្ឋិសញ្ញាជនៈក្តី
 អវិជ្ជាសញ្ញាជនៈក្តី ជិត្តសមុដ្ឋាមត្យក្តី កាស្រ័យ ទ្ធាទទ្ធា ដែលជា
 ប្រយោជន៍សញ្ញាជនៈ កែខែវែខជាសញ្ញាជនៈផង ទ្ធាកាមរាគ-
 សញ្ញាជនៈផង ទ្ធាទទ្ធា . . . បណ្ឌិត ធម្មិច្ឆិ ជាចក្កៈចុះ ។ ទុកៈ
 លេងកិ រឿវលកិវេលាក្កន្តទុកៈពេញ បណ្ឌិត ធម្មិច្ឆិច្ឆិស្តា ដូច
 បឋមទុកៈក្តីសញ្ញាជនៈតាច្ឆកៈចុះ ខែខែខែខែច្ឆិច្ឆិច្ឆិច្ឆិច្ឆិច្ឆិច្ឆិច្ឆិ ។

ធម្មំ សញ្ញាជនសញ្ញាជនិយទុកៈ ។

សញ្ញាជនសញ្ញាជនសម្បយុត្តទុក

បដិច្ចវាចា

[៦៦] ធម្មំ ជាសញ្ញាជនៈ តំនិប្រយោជន៍សញ្ញាជនៈ
 កាស្រ័យ ទ្ធាធម្មំ ជាសញ្ញាជនៈ តំនិប្រយោជន៍សញ្ញាជនៈ កែខ
 កែខក្រឡឹង ព្រោះហេតុប្បពូយ គឺ ជិដ្ឋិសញ្ញាជនៈក្តី អវិជ្ជាសញ្ញា-
 ជនៈក្តី កាស្រ័យ ទ្ធាកាមរាគសញ្ញាជនៈ ។ ធម្មំ ដែលប្រកប
 ដោយសញ្ញាជនៈ កែខែវែខជាសញ្ញាជនៈ កាស្រ័យ ទ្ធាធម្មំ

អភិធម្មតំណ អនុលោមទុក្ខប្បដ្ឋាន

សញ្ញាជនសម្បយុត្តោចេវ លោមសញ្ញាជនោ ធម្មា
 ទុក្ខដ្ឋតិ ហេតុប្បដ្ឋយោ សញ្ញាជនេ វដិទ្ធ សម្ប-
 យុត្តកា ទទ្ធា ។ សញ្ញាជនោវេ សញ្ញាជន-
 សម្បយុត្តោ ធម្មំ វដិទ្ធ សញ្ញាជនោចេវ សញ្ញា-
 ជនសម្បយុត្តោចេវ សញ្ញាជនសម្បយុត្តោចេវ លោម-
 សញ្ញាជនោ ធម្មា ទុក្ខដ្ឋតិ ហេតុប្បដ្ឋយោ កាម-
 ភវសញ្ញាជនំ វដិទ្ធ វដិទ្ធិសញ្ញាជនំ អវិជ្ជាសញ្ញា-
 ជនំ សម្បយុត្តកា វ ទទ្ធា ។ សញ្ញាជនសម្ប-
 យុត្តោវ លោមសញ្ញាជនំ ធម្មំ វដិទ្ធ សញ្ញាជន-
 សម្បយុត្តោចេវ លោមសញ្ញាជនោ ធម្មា ទុក្ខដ្ឋតិ
 ហេតុប្បដ្ឋយោ សញ្ញាជនសម្បយុត្តោវ លោមសញ្ញា-
 ជនំ វដិទ្ធ វដិទ្ធិ ករយោ ទទ្ធា ទ្វេ ទទ្ធា . . . ។
 សញ្ញាជនសម្បយុត្តោវ លោមសញ្ញាជនំ ធម្មំ វដិទ្ធ
 សញ្ញាជនោចេវ សញ្ញាជនសម្បយុត្តោចេវ ធម្មា ទុក្ខ-
 ដ្ឋតិ ហេតុប្បដ្ឋយោ សញ្ញាជនសម្បយុត្តោចេវ លោម-
 សញ្ញាជនោ ទទ្ធា វដិទ្ធ សញ្ញាជនោ ។ សញ្ញា-
 ជនសម្បយុត្តោវ លោមសញ្ញាជនំ ធម្មំ វដិទ្ធ
 សញ្ញាជនោចេវ សញ្ញាជនសម្បយុត្តោចេវ សញ្ញា-
 ជនសម្បយុត្តោចេវ លោមសញ្ញាជនោ ធម្មា ធម្មា

ជាសញ្ញាជនៈ ព័ន្ធភ្រកថាដោយសញ្ញាជនៈ រឿបរកិកៈឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ភូតសម្បយុត្តកក្កដ អាស្រ័យ ខ្ញុំភូតសញ្ញាជនៈ ។
 ធម៌ ជាសញ្ញាជនៈ ព័ន្ធភ្រកថាដោយសញ្ញាជនៈក្តី ធម៌ ព្រកថា
 ដោយសញ្ញាជនៈ តែមិនមែនជាសញ្ញាជនៈក្តី អាស្រ័យ ខ្ញុំធម៌ ជា
 សញ្ញាជនៈ ព័ន្ធភ្រកថាដោយសញ្ញាជនៈ រឿបរកិកៈឡើង ព្រោះហេតុ-
 ប្បដ្ឋយ គឺ វដិទ្ធិសញ្ញាជនៈក្តី អវិជ្ជាសញ្ញាជនៈក្តី ភូតសម្បយុត្តកក្កដ
 ក្តី អាស្រ័យ ខ្ញុំកាមភវសញ្ញាជនៈ ។ ធម៌ ព្រកថាដោយសញ្ញាជនៈ
 តែមិនមែនជាសញ្ញាជនៈ អាស្រ័យ ខ្ញុំធម៌ ព្រកថាដោយសញ្ញាជនៈ
 តែមិនមែនជាសញ្ញាជនៈ រឿបរកិកៈឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ
 ទទ្ធា ធម៌ អាស្រ័យ ខ្ញុំទទ្ធា ១ ដែលព្រកថាដោយសញ្ញាជនៈ តែមិនមែន
 ជាសញ្ញាជនៈ ខ្ញុំទទ្ធា ២ . . . ។ ធម៌ ជាសញ្ញាជនៈ ព័ន្ធភ្រកថា
 ដោយសញ្ញាជនៈ អាស្រ័យ ខ្ញុំធម៌ ព្រកថាដោយសញ្ញាជនៈ តែមិន
 មែនជាសញ្ញាជនៈ រឿបរកិកៈឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ភូត
 សញ្ញាជនៈ អាស្រ័យ ខ្ញុំភូតកក្កដ ដែលព្រកថាដោយសញ្ញាជនៈ តែ
 មិនមែនជាសញ្ញាជនៈ ។ ធម៌ ជាសញ្ញាជនៈ ព័ន្ធភ្រកថាដោយ
 សញ្ញាជនៈក្តី ធម៌ ព្រកថាដោយសញ្ញាជនៈ តែមិនមែនជាសញ្ញាជនៈក្តី
 អាស្រ័យ ខ្ញុំធម៌ ព្រកថាដោយសញ្ញាជនៈ តែមិនមែនជាសញ្ញាជនៈ

សញ្ញាជនសញ្ញាជនសម្បយុត្តក្កៈ បដិច្ចវិញ

ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដូយា សញ្ញាជនសម្បយុត្តក្កោ-
 រោចសញ្ញាជនំ ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច តេយា ទន្ធា
 សញ្ញាជនា ទ ទ្វេ ទន្ធិ . . . ។ សញ្ញាជនោត្ថ-
 វសញ្ញាជនសម្បយុត្តក្កា សញ្ញាជនសម្បយុត្តក្កោ-
 រោចសញ្ញាជនត្ថ ធម្មំ បដិច្ច សញ្ញាជនោចេវ
 សញ្ញាជនសម្បយុត្តោច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុ-
 ប្បដូយា តោបទកសញ្ញាជនត្ថ សម្បយុត្តក្កោ ធម
 ទន្ធិ បដិច្ច និម្មិតសញ្ញាជនំ អវិជ្ជាសញ្ញាជនំ ធម្មំ ។
 សញ្ញាជនោត្ថវសញ្ញាជនសម្បយុត្តក្កា សញ្ញាជន-
 សម្បយុត្តក្កោ រោចសញ្ញាជនត្ថ ធម្មំ បដិច្ច
 សញ្ញាជនសម្បយុត្តោចេវ រោចសញ្ញាជនោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដូយា សញ្ញាជនសម្បយុត្តក្កោ-
 រោចសញ្ញាជនំ ឯកំ ទន្ធិ សញ្ញាជន ប បដិច្ច
 តេយា ទន្ធា ទ្វេ ទន្ធិ . . . ។ សញ្ញាជនោត្ថវសញ្ញា-
 ជនសម្បយុត្តក្កា សញ្ញាជនសម្បយុត្តក្កោ រោច
 សញ្ញាជនត្ថ ធម្មំ បដិច្ច សញ្ញាជនោចេវសញ្ញា-
 ជនសម្បយុត្តោច សញ្ញាជនសម្បយុត្តោចេវ រោច-
 សញ្ញាជនោ ធម ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដូយា

សញ្ញាជនសញ្ញាជនសម្បយុត្តក្កៈ បដិច្ចវិញ

ទើបតែក៏ឡើង ព្រោះហេតុប្បដូយ គឺ ទន្ធិ ក្នុង សញ្ញាជនៈក្តី
 កាស្រ័យ ទ្ធិទន្ធិ ១ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ តែមិនមែនជា
 សញ្ញាជនៈ ទ្ធិទន្ធិ ២ . . . ។ ធម៌ ជាសញ្ញាជនៈ ទាំងប្រកប
 ដោយសញ្ញាជនៈ កាស្រ័យ ទ្ធិធម៌ ជាសញ្ញាជនៈ ទាំងប្រកប
 ដោយសញ្ញាជនៈផង ទ្ធិធម៌ ប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ តែមិនមែនជា
 សញ្ញាជនៈផង ទើបតែក៏ឡើង ព្រោះហេតុប្បដូយ គឺ ទន្ធិសញ្ញា-
 ជនៈក្តី អវិជ្ជាសញ្ញាជនៈក្តី កាស្រ័យ ទ្ធិតោបទកសញ្ញាជនៈផង
 ទ្ធិត្ថកសម្បយុត្តក្កន្តផង ចក្កៈ ។ ធម៌ ប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ តែ
 មិនមែនជាសញ្ញាជនៈ កាស្រ័យ ទ្ធិធម៌ ជាសញ្ញាជនៈ ទាំងប្រកប
 ដោយសញ្ញាជនៈផង ទ្ធិធម៌ ប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ តែមិនមែន
 ជាសញ្ញាជនៈផង ទើបតែក៏ឡើង ព្រោះហេតុប្បដូយ គឺ ទន្ធិ ក្នុង
 កាស្រ័យ ទ្ធិទន្ធិ ១ ប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ តែមិនមែនជាសញ្ញា-
 ជនៈផង ទ្ធិត្ថកសញ្ញាជនៈផង ទ្ធិទន្ធិ ២ . . . ។ ធម៌ ជាសញ្ញាជនៈ
 ទាំងប្រកបដោយសញ្ញាជនៈក្តី ធម៌ ប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ តែ
 មិនមែនជាសញ្ញាជនៈក្តី កាស្រ័យ ទ្ធិធម៌ ជាសញ្ញាជនៈ ទាំង
 ប្រកបដោយសញ្ញាជនៈផង ទ្ធិធម៌ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ
 តែមិនមែនជាសញ្ញាជនៈផង ទើបតែក៏ឡើង ព្រោះហេតុប្បដូយ

សាញោជនសម្បយុត្តោត្ថោ ពោចសញ្ញោជនំ ឯតំ
 មនុស្សំ កាមភកសាញោជនញ្ច បដិច្ច តាយា មន្ទា
 បិដ្ឋសាញោជនំ អវិជ្ជាសាញោជនំ ទ្វេ មន្ទេ . . .
 ចត្តំ ។

(៦៧) ហេតុយា ធរ អាម្មណោ ធរ អធិប-
 តំយេ ធរ សត្វត្ថ ធរ តត្ថេ ធរ អាហារេ ធរ
 អវិចារេ ធរ ។

(៦៨) សញ្ញោជនោត្ថោ សញ្ញោជនសម្បយុត្តោ
 ជន្មំ បដិច្ច សញ្ញោជនោចេវ សញ្ញោជនសម្បយុត្តោ-
 ច ធម្មោ មន្ទដ្ឋតំ នហេតុប្បដ្ឋយា វិចិត្តិញ្ចាសញ្ញា-
 ជនំ បដិច្ច អវិជ្ជាសញ្ញោជនំ ។ សញ្ញោជនសម្ប-
 យុត្តោត្ថោ ពោចសញ្ញោជនំ ជន្មំ បដិច្ច សញ្ញោជ-
 នោត្ថោ សញ្ញោជនសម្បយុត្តោច ធម្មោ មន្ទដ្ឋតំ
 នហេតុប្បដ្ឋយា វិចិត្តិញ្ចាសហតតោ មន្ទេ បដិច្ច វិចិ-
 តិញ្ចាសហតតោ ហោហា ។ សញ្ញោជនោត្ថោ សញ្ញា-
 ជនសម្បយុត្តោ សញ្ញោជនសម្បយុត្តោត្ថោ ពោច-
 សញ្ញោជនញ្ច ជន្មំ បដិច្ច សញ្ញោជនោចេវសញ្ញា-
 ជនសម្បយុត្តោច ធម្មោ មន្ទដ្ឋតំ នហេតុប្បដ្ឋយា

តី ខន្ធាត្ថ ភិដ្ឋិសញ្ញោជនៈភិ អវិជ្ជាសញ្ញោជនៈភិ កាស្រ័យ ទ្វេ
 មនុស្សំ ប្រកថោយសញ្ញោជនៈ តែមិនមែនជាសញ្ញោជនៈផង ទ្វេ
 កាមភកសាញោជនៈផង ទ្វេមនុស្សំ . . . ចត្តៈ ។

(៦៧) ក្រីហេតុប្បដ្ឋយា ធរនារៈ វ ក្រីកាម្មណប្បដ្ឋយា
 ធរនារៈ វ ក្រីកាចិបតិប្បដ្ឋយា ធរនារៈ វ ក្រីបដ្ឋយាចំនីអស់ សុទ្ធ
 តែធរនារៈ វ ក្រីកាម្មណប្បដ្ឋយា ធរនារៈ វ ក្រីកាហារប្បដ្ឋយា ធរ
 នារៈ វ ក្រីកាភកសាញោជនៈ ធរនារៈ វ ។

(៦៨) ធម៌ ជាសញ្ញោជនៈ ចំនីប្រកថោយសញ្ញោជនៈ កា-
 ស្រ័យ ទ្វេធម៌ ជាសញ្ញោជនៈ ចំនីប្រកថោយសញ្ញោជនៈ ទើប
 កើតឡើង ត្រេវានហេតុប្បដ្ឋយា គឺ អវិជ្ជាសញ្ញោជនៈ កាស្រ័យ ទ្វេវិចិ-
 តិញ្ចាសញ្ញោជនៈ ។ ធម៌ ជាសញ្ញោជនៈ ចំនីប្រកថោយសញ្ញោជនៈ
 កាស្រ័យ ទ្វេធម៌ ប្រកថោយសញ្ញោជនៈ តែមិនមែនជាសញ្ញោជនៈ
 ទើបកើតឡើង ត្រេវានហេតុប្បដ្ឋយា គឺ ហេតុ ដែលប្រដ្ឋដោយ
 វិចិត្តិញ្ចា កាស្រ័យ ទ្វេត្ថកខន្ធាត្ថ ដែលប្រដ្ឋដោយវិចិត្តិញ្ចា ។ ធម៌ ជា
 សញ្ញោជនៈ ចំនីប្រកថោយសញ្ញោជនៈ កាស្រ័យទ្វេធម៌ ជាសញ្ញោ-
 ជនៈ ចំនីប្រកថោយសញ្ញោជនៈផង ទ្វេធម៌ ប្រកថោយសញ្ញោជនៈ
 តែមិនមែនជាសញ្ញោជនៈផង ទើបកើតឡើង ត្រេវានហេតុប្បដ្ឋយា

ហេតុធម្មត្ថយោ មច្ចុយោ ។ សញ្ញាជិគោតេសញ្ញា-
 ជនសម្មយុត្តានំ ធានា សញ្ញាជនសម្មតេសញ្ញាជិ-
 កសម្មយុត្តស្សំ ។ សញ្ញាជនសម្មយុត្តស្សំតេសោធន-
 សញ្ញាជនស្សំ ម ធម្មស្សំ ហេតុធម្មត្ថយោ មច្ចុយោ
 កាមភពសញ្ញាជនំ^(១) ធិដ្ឋិសញ្ញាជនស្សំ អភិដ្ឋា-
 សញ្ញាជនស្សំ សម្មយុត្តកាមត្ថ ទទ្ធានំ ហេតុធម្មត្ថ-
 យោ មច្ចុយោ ។

[៧០] សញ្ញាជិគោតេសញ្ញាជនសម្មយុត្តា-
 ម ធានា សញ្ញាជនស្សំតេសញ្ញាជនសម្មយុត្តស្សំ-
 ម ធម្មស្សំ អរម្មណធម្មត្ថយោ មច្ចុយោ សញ្ញាជិ-
 យោ អរម្ម សញ្ញាជនា ទម្មដ្ឋន្តំ ។ មូលំ កាតត្ថំ
 សញ្ញាជនេ អរម្ម សញ្ញាជនសម្មយុត្តតេសោធន-
 សញ្ញាជនា ទទ្ធា ឧប្បដ្ឋន្តំ ។ មូលំ កាតត្ថំ
 សញ្ញាជនេ អរម្ម សញ្ញាជនា ម សញ្ញាជន-
 សម្មយុត្តា ម ទទ្ធា ឧប្បដ្ឋន្តំ ។ សញ្ញាជន-
 សម្មយុត្តតេសោធនសញ្ញាជនា ធានា សញ្ញា-
 ជនសម្មយុត្តស្សំតេសោធនសញ្ញាជនស្សំ ធម្មស្សំ

១ ម. កាមភពសញ្ញាជនា ។

ហេយហេតុធម្មត្ថយ ។ ធម៌ ជាសញ្ញាជនៈ តំវិប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ
 ជាបច្ច័យ ខែធម៌ ជាសញ្ញាជនៈ តំវិប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ខែ
 ធម៌ប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ តែមិនមែនជាសញ្ញាជនៈ ហេយហេ-
 តុធម្មត្ថយ គឺ កាមភពសញ្ញាជនៈ ជាបច្ច័យ ខែធម៌សញ្ញាជនៈ ធម៌
 អភិសញ្ញាជនៈ ខែធម៌សម្មយុត្តកម្មដ្ឋន្តំ ដោយហេតុធម្មត្ថយ ។

[៧១] ធម៌ ជាសញ្ញាជនៈ តំវិប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ជា
 បច្ច័យ ខែធម៌ ជាសញ្ញាជនៈ តំវិប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ហេយ
 កាម្មណធម្មត្ថយ គឺ ភូតសញ្ញាជនៈ ប្រាត្ថ ខ្ញុំភូតសញ្ញាជនៈ
 ចៀបភីតាទ្យ័នំ ។ មូល បណ្ឌិត ធម្មិធ្វើចុះ ភូតន្ត ប្រកបដោយ
 សញ្ញាជនៈ តែមិនមែនជាសញ្ញាជនៈ ប្រាត្ថ ខ្ញុំភូតសញ្ញាជនៈ
 ចៀបភីតាទ្យ័នំ ។ មូល បណ្ឌិត ធម្មិធ្វើចុះ ភូតសញ្ញាជនៈ ភី ភូតន្ត
 ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ភី ប្រាត្ថ ខ្ញុំភូតសញ្ញាជនៈ ចៀបភីត
 ទ្យ័នំ ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ តែមិនមែនជាសញ្ញាជនៈ
 ជាបច្ច័យ ខែធម៌ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ តែមិនមែនជាសញ្ញាជនៈ

សញ្ញាជនសញ្ញាជនសម្បយុត្តទុក បញ្ជាក់ពេ

ការម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សញ្ញាជនសម្បយុត្ត-
 ទេវនោសញ្ញាជនេ ខន្ធ ការត្ថ សញ្ញាជនសម្ប-
 យុត្តាទេវនោសញ្ញាជនា ខន្ធ ឧប្បជ្ជន្តិ ។ សញ្ញា-
 ជនសម្បយុត្តាទេវនោសញ្ញាជនោ ធម្មា សញ្ញា-
 ជនស្សទេវសញ្ញាជនសម្បយុត្តស្សន ធម្មស្ស អា-
 រម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សញ្ញាជនសម្បយុត្តទេវ-
 នោសញ្ញាជនេ ខន្ធ ការត្ថ សញ្ញាជនា ឧប្ប-
 ជ្ជន្តិ ។ សញ្ញាជនសម្បយុត្តាទេវនោសញ្ញាជនោ
 ធម្មា សញ្ញាជនស្សទេវសញ្ញាជនសម្បយុត្តស្សន
 សញ្ញាជនសម្បយុត្តស្សនទេវ នោសញ្ញាជនស្សន
 ធម្មស្ស ការម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សញ្ញាជនសម្ប-
 យុត្តទេវនោសញ្ញាជនេ ខន្ធ ការត្ថ សញ្ញាជនា
 ច សញ្ញាជនសម្បយុត្តា ច ខន្ធ ឧប្បជ្ជន្តិ ។ សញ្ញា-
 ជនោទេវសញ្ញាជនសម្បយុត្តេន សញ្ញាជនសម្ប-
 យុត្តាទេវនោសញ្ញាជនោ ច ធម្មា សញ្ញាជនស្ស-
 ទេវសញ្ញាជនសម្បយុត្តស្សន ធម្មស្ស ការម្មណាប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ តីណិ ។

សញ្ញាជនសញ្ញាជនសម្បយុត្តទុក បញ្ជាក់ពេ

ដោយការម្មណាប្បច្ចយេន គឺ ភ្នកខន្ធ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ តែ
 មិនមែនជាសញ្ញាជនៈ ប្រាវត្ត នូវភ្នកខន្ធ ដែលប្រកបដោយសញ្ញា-
 ជនៈ តែមិនមែនជាសញ្ញាជនៈ ទើបកើតឡើង ។ ធម៌ ដែលប្រកប
 ដោយសញ្ញាជនៈ តែមិនមែនជាសញ្ញាជនៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជា
 សញ្ញាជនៈ ទាំងប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ដោយការម្មណាប្បច្ចយេន គឺ
 ភ្នកសញ្ញាជនៈ ប្រាវត្ត នូវភ្នកខន្ធ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ តែ
 មិនមែនជាសញ្ញាជនៈ ទើបកើតឡើង ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយ
 សញ្ញាជនៈ តែមិនមែនជាសញ្ញាជនៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាសញ្ញាជនៈ
 ទាំងប្រកបដោយសញ្ញាជនៈផង នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ
 តែមិនមែនជាសញ្ញាជនៈផង ដោយការម្មណាប្បច្ចយេន គឺ ភ្នកសញ្ញា-
 ជនៈក្តី ភ្នកខន្ធ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈក្តី ប្រាវត្ត នូវភ្នកខន្ធ
 ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ តែមិនមែនជាសញ្ញាជនៈ ទើបកើតឡើង ។
 ធម៌ ជាសញ្ញាជនៈ ទាំងប្រកបដោយសញ្ញាជនៈក្តី ធម៌ ដែលប្រ-
 កបដោយសញ្ញាជនៈ តែមិនមែនជាសញ្ញាជនៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ជាសញ្ញាជនៈ ទាំងប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ដោយ ការម្មណាប្បច្ចយេន
 គឺ មាន៧៖ ៣ ។

[៧២] សាញាដោយសេសសន្តោដនសម្បយុត្តោច
 ដោយ សាញាដនស្ស្រេវ សាញាដនសម្បយុត្តស្ស្រេវ
 ធម្មស្ស អនិច្ចត្តយោ ធម្មយោ អាម្មណានិច្ចតិ តិណំ ។ សាញាដនសម្បយុត្តោច លោសសាញាដ
 ដោយ សាញាដនសម្បយុត្តស្ស្រេវ លោសសាញាដ-
 ធម្មស្ស ធម្មស្ស អនិច្ចត្តយោ ធម្មយោ អាម្ម-
 ណានិច្ចតិ សហជាតានិច្ចតិ តិណំ ។ ឥហស្ស តិស្សបិ
 អន្តាស្ស អន្តាណានិច្ចតិ សហជាតានិច្ចតិ កា-
 តតា ។ សាញាដលោច សាញាដនសម្បយុត្តោច
 សាញាដនសម្បយុត្តោច លោសសាញាដលោ ធម្ម
 សាញាដនស្ស្រេវ សាញាដនសម្បយុត្តស្ស្រេវ ធម្មស្ស
 អនិច្ចត្តយោ ធម្មយោ អាម្មណានិច្ចតិ តិណំ ។

[៧៣] សាញាដលោច សាញាដនសម្បយុត្តោ-
 ច ដោយ សាញាដនស្ស្រេវ សាញាដនសម្បយុត្តស្ស្រេវ
 ធម្មស្ស អនុត្តរយុត្តយោ ធម្មយោ ច តិច្ចា-
 តករណំ វិភជនា ធម្មិ អាម្មណាសនិសា ។
 សមនុត្តរយុត្តយោ ធម្មយោ ច ។ សហជាតយុត្ត-
 យោ ធម្មយោ ច ។ អន្តាមន្តរយុត្តយោ ធម្មយោ

[៧៤] ធម៌ ជាសាញាដនៈ ព័ន្ធប្រកបដោយសាញាដនៈ ជា
 បច្ច័យ ខែធម៌ ជាសាញាដនៈ ព័ន្ធប្រកបដោយសាញាដនៈ ដោយ
 អនិច្ចត្តយោ បានដល់ការម្មណានិច្ចតិ គឺ មានវិញ្ញាណ ៣ ។ ធម៌
 ដែលប្រកបដោយសាញាដនៈ តែមិនមែនជាសាញាដនៈ ជាបច្ច័យ ខែ
 ធម៌ ដែលប្រកបដោយសាញាដនៈ តែមិនមែនជាសាញាដនៈ ដោយ
 អនិច្ចត្តយោ បានដល់ការម្មណានិច្ចតិ ខនិសហជាតានិច្ចតិ គឺ
 មានវិញ្ញាណ ៣ ។ អាម្មណានិច្ចតិ សហជាតានិច្ចតិ បណ្ឌិត ធម្មិ
 ធ្វើ ក្នុងបញ្ញាព័ន្ធិ ៣ ខែធម៌ចុះ ។ ធម៌ ជាសាញាដនៈ ព័ន្ធប្រកប
 ដោយសាញាដនៈ ធម៌ ដែលប្រកបដោយសាញាដនៈ តែមិនមែន
 ជាសាញាដនៈ ជាបច្ច័យ ខែធម៌ ជាសាញាដនៈ ព័ន្ធប្រកប
 ដោយសាញាដនៈ ដោយអនិច្ចត្តយោ បានដល់ការម្មណានិច្ចតិ គឺ
 មានវិញ្ញាណ ៣ ។

[៧៥] ធម៌ ជាសាញាដនៈ ព័ន្ធប្រកបដោយសាញាដនៈ ជា
 បច្ច័យ ខែធម៌ ជាសាញាដនៈ ព័ន្ធប្រកបដោយសាញាដនៈ ដោយ
 អនុត្តរយុត្តយោ គឺ មានវិញ្ញាណ ៧ មិនមានការភ្ជួរភ្ជួរភ្ជួរភ្ជួរ ព័ន្ធការ
 ចែក តិមិនមាន ដូចគ្នានឹងការម្មណាប្រច័យដែរ ។ ជាបច្ច័យ ដោយ
 សមនុត្តរយុត្តយោ គឺ មានវិញ្ញាណ ៧ ។ ជាបច្ច័យ ដោយសហជា-
 តយុត្តយោ គឺ មានវិញ្ញាណ ៧ ។ ជាបច្ច័យ ដោយអនុត្តរយុត្តយោ

សញ្ញាជនសញ្ញាជនសម្បយុត្តរុក បញ្ញាវិក

សញ្ញាជនសញ្ញាជនសម្បយុត្តរុក បញ្ញាវិក

នវ ។ វិស្សយម្បទ្ធាយន បទ្ធាយោ នវ ។ ឧប-
វិស្សយម្បទ្ធាយន បទ្ធាយោ នវ ការាគ្គណានយន
ការាគម្ភ ។ ករសេវឧប្បទ្ធាយន បទ្ធាយោ នវ ។

នី មានករៈ ៩ ។ ជាប់ច្រើន ដោយខិស្សយម្បទ្ធាយ គឺ មានករៈ ៩ ។
ជាប់ច្រើន ដោយឧបវិស្សយម្បទ្ធាយ គឺ មានករៈ ៩ (បច្ច័យពាំនិទ្ធាយ)
បណ្ឌិត ឧប្បវិក្ខុ ដោយការាគ្គណានយន ។ ជាប់ច្រើន ដោយការសេ-
វម្បទ្ធាយ គឺ មានករៈ ៩ ។

[៧៦] សញ្ញាជនសម្បយុត្តរុកៈ វិកខិវិមនតិ

[៧៦] បដិ វិសេស្រកថដោយសញ្ញាជនៈ វិកខិវិមនតិ

វិកខិវិមនតិ សញ្ញាជនសម្បយុត្តរុកៈ វិកខិវិមនតិ
សញ្ញាជនសម្ប ឧប្បស្ស កម្មម្បទ្ធាយន បទ្ធាយោ
តិណំ ។ អាចារម្បទ្ធាយន បទ្ធាយោ តិណំ ។
វិស្សយម្បទ្ធាយន បទ្ធាយោ តិណំ ។ ឧបវិស្សយ-
ម្បទ្ធាយន បទ្ធាយោ តិណំ ។ បក្ខម្បទ្ធាយន បទ្ធាយោ
នវ ។ សម្បយុត្តម្បទ្ធាយន បទ្ធាយោ នវ ។ វិស្សយុត្ត-
ម្បទ្ធាយន បទ្ធាយោ នវ ។ ឧបវិស្សយម្បទ្ធាយន បទ្ធាយោ
នវ ។ ឧត្តិម្បទ្ធាយន បទ្ធាយោ នវ ។ វិកតម្បទ្ធាយន
បទ្ធាយោ នវ ។ វិកតម្បទ្ធាយន បទ្ធាយោ នវ ។

សញ្ញាជនៈ ជាប់ច្រើន វិកខិវិមនតិ វិសេស្រកថដោយសញ្ញាជនៈ វិក
ខិវិមនតិសញ្ញាជនៈ ដោយកម្មម្បទ្ធាយ គឺ មានករៈ ៧ ។ ជាប់
ច្រើន ដោយករណម្បទ្ធាយ គឺ មានករៈ ៧ ។ ជាប់ច្រើន ដោយ
វិស្សយម្បទ្ធាយ គឺ មានករៈ ៧ ។ ជាប់ច្រើន ដោយឧបវិស្សយម្បទ្ធាយ គឺ
មានករៈ ៧ ។ ជាប់ច្រើន ដោយឧត្តម្បទ្ធាយ គឺ មានករៈ ៩ ។
ជាប់ច្រើន ដោយសម្បយុត្តម្បទ្ធាយ គឺ មានករៈ ៩ ។ ជាប់ច្រើន
ដោយវិស្សយុត្តម្បទ្ធាយ គឺ មានករៈ ៩ ។ ជាប់ច្រើន ដោយឧត្តិម្បទ្ធាយ
គឺ មានករៈ ៩ ។ ជាប់ច្រើន ដោយឧត្តិម្បទ្ធាយ គឺ មានករៈ ៩ ។
ជាប់ច្រើន ដោយវិកតម្បទ្ធាយ គឺ មានករៈ ៩ ។ ជាប់ច្រើន ដោយ
វិកតម្បទ្ធាយ គឺ មានករៈ ៩ ។

[៧៧] ហេតុយោ តិណំ ករាគ្គណោ នវ អចិបតិ-

[៧៧] ក្នុងវិហារម្បទ្ធាយ មានករៈ ៧ ក្នុងវិហារម្បទ្ធាយ មាន

យោ នវ អនន្តរោ នវ សមនន្តរោ នវ សហជាតោ នវ

ករៈ ៩ ក្នុងវិហារម្បទ្ធាយ មានករៈ ៩ ក្នុងវិហារម្បទ្ធាយ មានករៈ ៩
ក្នុងវិហារម្បទ្ធាយ មានករៈ ៩ ក្នុងវិហារម្បទ្ធាយ មានករៈ ៩

អនាមរោ ឈ ធិស្សាយ ឈ ឧបទិស្សយេ ឈ
 រោសវេទ ឈ កក្កេ តិណិ អាហារេ តិណិ
 វិទ្ធិយេ តិណិ លាទេ តិណិ មាត្ត ឈ សម្ម-
 យុត្ត ឈ អត្ថិយា ឈ ទត្ថិយា ឈ វិគតេ ឈ
 វរិកាម ឈ ។

[៧៦] សន្តោជនោ ឈ សន្តោជនសម្មយុត្តោ ឈ
 ឈ សន្តោជនស្តោ ឈ សន្តោជនសម្មយុត្តស្តោ
 ឈ ឈ រោត្តណាម្បត្តយេ ឈ មច្ឆយោ សហោតម្ប-
 ត្តយេ ឈ មច្ឆយោ ឧបទិស្សយម្បត្តយេ ឈ មច្ឆយោ ។
 សម្ពិទ្ធិ ។ វរិ ឈ បញ្ញា កោតត្ថា តិស្សាយ
 បទេសុ បរិវត្តតត្ថា ធាតាទណិកា ទត្ថិ ។

[៧៧] ទេហទុយា ឈ ទអារម្មណោ ឈ សត្វត្ត
 ឈ ទោរវិគតេ ឈ ។

ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវាវ ៧ ក្នុងទិស្សយប្បដ្ឋយ មានវាវ ៧ ក្នុង
 ឧបទិស្សយប្បដ្ឋយ មានវាវ ៧ ក្នុងការសាវនប្បដ្ឋយ មានវាវ ៧
 ក្នុងសម្បដ្ឋយ មានវាវ ៧ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ មានវាវ ៧ ក្នុងវិទ្ធិ-
 យប្បដ្ឋយ មានវាវ ៧ ក្នុងលាទេប្បដ្ឋយ មានវាវ ៧ ក្នុងមាត្តប្បដ្ឋយ
 មានវាវ ៧ ក្នុងសម្មយុត្តប្បដ្ឋយ មានវាវ ៧ ក្នុងអត្ថប្បដ្ឋយ មាន
 វាវ ៧ ក្នុងទត្ថប្បដ្ឋយ មានវាវ ៧ ក្នុងវិគតប្បដ្ឋយ មានវាវ ៧ ក្នុង
 វរិកាមប្បដ្ឋយ មានវាវ ៧ ។

[៧៦] ដទី ជាសន្តោជនៈ ព័ន្ធភ្រកថាដោយសន្តោជនៈ ដោយ
 ច្រើន ទៃបរិ ធិស្សន្តោជនៈ ព័ន្ធភ្រកថាដោយសន្តោជនៈ ដោយ
 កាម្មណប្បដ្ឋយ ជាច្រើន ដោយសហោតម្បដ្ឋយ ជាច្រើន ដោយ
 ឧបទិស្សយប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តីប្រែប្រួល ។ បញ្ញាព័ន្ធវ បណ្ឌិត
 គប្បីភ្នំ ហ័និទេនុរ (បច្ច័យព័ន្ធក្លាយ) បណ្ឌិត គប្បីទ្យូត្រប្រស
 ក្នុងបទព័ន្ធភ្រ ឯនាខាណិកៈ មិនមានឡើយ ។

[៧៧] ក្នុងទេហទុប្បដ្ឋយ មានវាវ ៧ ក្នុងទអារម្មណប្បដ្ឋយ
 មានវាវ ៧ ក្នុងសត្វយាវនិកាសំ សុទ្ធតែមានវាវ ៧ ក្នុងទោរវិគតប្បដ្ឋយ
 មានវាវ ៧ ។

លោក អស្សត្តសត្តា អណាគ្គតា ។ សាស្ត្រាជនីយ្យ-
 យុត្តំ អស្សត្តាជនីយំ ធម្មំ អនិច្ច សាស្ត្រាជនីយ្យ-
 យុត្តោ អស្សត្តាជនីយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ លោកុប្ប-
 ទូយោ សាស្ត្រាជនីយ្យយុត្តំ អស្សត្តាជនីយំ ឯកំ ។ ច្ចុ
 អនិច្ច តយោ ។ ចា ទ្វេ ទ្វេ ។ ។ សាស្ត្រាជន-
 ីយ្យយុត្តំ អស្សត្តាជនីយំ ធម្មំ . . . ។ ទ្វេ បញ្ញា កា-
 កទ្វា ។ វិចី ពុតំ ច្ចុធូធូពុតោ លោកិយទុក-
 សនិសំ មិញ្ញាធាតាវណំ ។

សាស្ត្រាជនីយ្យយុត្តសាស្ត្រាជនីយទុក មិច្ឆិកំ ។

ឱទ្ធិទុកំ

បដិច្ចវិញ

[៨០] តន្តំ ធម្មំ បដិច្ច កន្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 លោកុប្បទូយោ សីលត្ថតមវាសំ តាយកន្តំ បដិច្ច
 អភិជ្ឈា តាយកន្តោ អភិជ្ឈា តាយកន្តំ បដិច្ច សីលត្ថ-
 តមវាសោ តាយកន្តោ វិនិស្សត្តិកិវិសំ តាយកន្តំ
 បដិច្ច អភិជ្ឈា តាយកន្តោ អភិជ្ឈា តាយកន្តំ បដិច្ច
 វិនិស្សត្តិកិវិសោ តាយកន្តោ ។ តន្តំ ធម្មំ បដិច្ច

ដកថដល់ត្រូវអស្សត្តសត្ត មិច្ឆិកាមហាគ្គតា ។ ធម៌ ដែលប្រាស
 ចាកសាស្ត្រាជនៈ ពិនិត្យជាប្រយោជន៍ដល់សាស្ត្រាជនៈ កាស្រីយ ខ្ញុំ
 ធម៌ ដែលប្រាសចាកសាស្ត្រាជនៈ ពិនិត្យជាប្រយោជន៍ដល់សាស្ត្រា-
 ជនៈ រើបេក្ខកឡើង ព្រោះហេតុប្បព្វ័យ ខន្ធ ៣ កាស្រីយ ខ្ញុំខន្ធ ១
 ដែលប្រាសចាកសាស្ត្រាជនៈ ពិនិត្យជាប្រយោជន៍ដល់សាស្ត្រាជនៈ ខ្ញុំ
 ខន្ធ ២ . . . ។ ខ្ញុំធម៌ ដែលប្រាសចាកសាស្ត្រាជនៈ ពិនិត្យជា
 ប្រយោជន៍ដល់សាស្ត្រាជនៈ . . . ។ បញ្ញា ពិនិត្យ បណ្ឌិត
 គប្បីធ្វើដំណើរ ។ ទុកទេ ដូចគ្នាទីលោកិយទុកៈ គួរច្បងទុកៈ
 ដែរ មិនមានការធ្វើឱ្យផ្សេង ។ គួរ ។

ចំ សាស្ត្រាជនីយ្យយុត្តសាស្ត្រាជនីយទុក ។

ឱទ្ធិទុកំ

បដិច្ចវិញ

[៨១] គន្ធបដិ (ធម៌ជាគ្រឿងដាក់ក្រុង) កាស្រីយ ខ្ញុំគន្ធ-
 ធម៌ រើបេក្ខកឡើង ព្រោះហេតុប្បព្វ័យ គឺ អភិជ្ឈាតាយកន្តៈ កាស្រីយ
 ខ្ញុំសីលត្ថតមវាសកាយកន្តៈ សីលត្ថតមវាសកាយកន្តៈ កាស្រីយ
 ខ្ញុំអភិជ្ឈាតាយកន្តៈ អភិជ្ឈាតាយកន្តៈ កាស្រីយ ខ្ញុំវិនិស្សត្តិកិវិស-
 កាយកន្តៈ (កាយកន្តៈ គឺសេចក្តីប្រកាន់ពុំ ពិរោធនវាសន៍) វិនិ-
 ស្សត្តិកិវិសកាយកន្តៈ កាស្រីយ ខ្ញុំអភិជ្ឈាតាយកន្តៈ (រើបេក្ខ
 កឡើង) ។ គន្ធបដិ (ធម៌ មិនមែនជាគ្រឿងដាក់ក្រុង) កាស្រីយ

ធម្មទុក្ខំ បដិច្ចវេទ

ភោជន្តោ ធម្មោ ទុក្ខម្បដ្ឋតិ ហេតុម្បទ្ធសោ តទេ បដិច្ច
 ម្បដ្ឋក្កលោ ទុក្ខា ចិក្ខុសមុដ្ឋានក្ក រូមំ ។ តន្តំ ធម្មំ
 ចដិច្ច កន្តោ ត លោកន្តោ ច ធម្មោ ទុក្ខម្បដ្ឋតិ ហេតុ
 ម្បទ្ធសោ សីលព្វកមហោសំ កាយេតន្តំ មដិច្ច អភិជ្ឈា
 កាយេតន្តោ សម្បយុត្តកា ច ទុក្ខា ចិក្ខុសមុដ្ឋានក្ក
 រូមំ ។ តន្តំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុន្តោ ធម្មោ
 ទុក្ខម្បដ្ឋតិ ហេតុម្បទ្ធសោ លោកន្តំ ឯកំ ទន្តំ បដិច្ច
 កាយេ ទុក្ខា កុត្តា ច ចិក្ខុសមុដ្ឋានក្ក រូមំ ទេ ទទេ ...
 អបិសម្បិក្កលោ ទទេ បដិច្ច វក្ក វក្កំ បដិច្ច ទុក្ខា
 ឯកំ អហារូមំ ... ។ លោកន្តំ ធម្មំ បដិច្ច កន្តោ
 ធម្មោ ទុក្ខម្បដ្ឋតិ ហេតុម្បទ្ធសោ លោកន្តោ ទទេ បដិច្ច
 កុត្តា ។ ហេតន្តំ ធម្មំ បដិច្ច កន្តោ ច លោកន្តោ ច
 ធម្មោ ទុក្ខម្បដ្ឋតិ ហេតុម្បទ្ធសោ លោកន្តំ ឯកំ ទន្តំ បដិច្ច
 កាយោ ទុក្ខា កុត្តា ច ចិក្ខុសមុដ្ឋានក្ក រូមំ ទេ ទទេ ... ។
 ចន្តក្ក លោកន្តក្ក ធម្មំ បដិច្ច កន្តោ ធម្មោ ទុក្ខម្បដ្ឋតិ
 ហេតុម្បទ្ធសោ សីលព្វកមហោសំ កាយេតន្តក្ក សម្ប
 យុត្តកោ ត ទទេ បដិច្ច អភិជ្ឈា កាយេតន្តោ ឯកំ ។

ធម្មទុក្ខំ បដិច្ចវេទ

ទុក្ខម្បដ្ឋតិ ទេហិតេឡើយ ព្រោះហេតុម្បដ្ឋតិ គឺ ពួកសម្បយុត្តកុទ្ធន៍
 ចិក្ខុសមុដ្ឋានក្ក កាស្រីយ ខ្ញុំតន្តមិ (ទេហិតេឡើយ) ។ តន្តមិក្ក
 លោកន្តមិក្ក កាស្រីយ ខ្ញុំតន្តមិ ទេហិតេឡើយ ព្រោះហេតុម្បដ្ឋតិ
 គឺ អភិជ្ឈាកាយន្តៈផល ពួកសម្បយុត្តកុទ្ធន៍ ចិក្ខុសមុដ្ឋានក្ក
 កាស្រីយ ខ្ញុំសីលព្វកមហោសកាយន្តៈ (ទេហិតេឡើយ) (បណ្ឌិត
 គប្បីធ្វើ) ព្យាបចក្កផលៈ ។ លោកន្តមិ កាស្រីយ ខ្ញុំលោកន្តមិ
 ទេហិតេឡើយ ព្រោះហេតុម្បដ្ឋតិ គឺ ទទេ ព្វ ផល ចិក្ខុសមុដ្ឋានក្ក
 កាស្រីយ ខ្ញុំទទេ ១ ចំវេនជាគន្លះ ខ្ញុំទទេ ២ ... គតិទណៈវែន
 បដិសន្តិ វក្ក កាស្រីយ ខ្ញុំវក្កវន្ត វក្កវន្ត កាស្រីយ ខ្ញុំវក្ក ខ្ញុំ
 មហាកុត ១ ... (ទេហិតេឡើយ) ។ តន្តមិ កាស្រីយ ខ្ញុំ
 លោកន្តមិ ទេហិតេឡើយ ព្រោះហេតុម្បដ្ឋតិ គឺ ន្តៈ កាស្រីយ ខ្ញុំ
 វក្កវន្ត ចំវេនជាគន្លះ (ទេហិតេឡើយ) ។ តន្តមិក្ក លោកន្តមិ
 ក្ក កាស្រីយ ខ្ញុំលោកន្តមិ ទេហិតេឡើយ ព្រោះហេតុម្បដ្ឋតិ គឺ
 ទទេ ព្វ ផល ពួកន្តៈផល ចិក្ខុសមុដ្ឋានក្ក កាស្រីយ ខ្ញុំទទេ ១ ផល
 វេនជាគន្លះ ខ្ញុំទទេ ២ ... (ទេហិតេឡើយ) ។ តន្តមិ កាស្រីយ
 ខ្ញុំតន្តមិផល ខ្ញុំលោកន្តមិផល ទេហិតេឡើយ ព្រោះហេតុម្បដ្ឋតិ គឺ
 អភិជ្ឈាកាយន្តៈ កាស្រីយ ខ្ញុំសីលព្វកមហោសកាយន្តៈផល ខ្ញុំវក្ក
 សម្បយុត្តកុទ្ធន៍ (ទេហិតេឡើយ) (បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ) ជាចក្កៈ ។

កត្តញ្ច ហោតត្តញ្ច ធម្មំ មដិច្ច ហោតត្តោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បព្វយា ហោតត្តំ ឯកំ ទទ្ធក្ខ ករោ ធម
 មដិច្ច តយោ ទទ្ធក ចិត្តសមុដ្ឋានក្ខ រូបំ ទ្វេ ទទ្វេ
 ... ។ កត្តញ្ច ហោតត្តញ្ច ធម្មំ មដិច្ច តត្តោ ធម
 ហោតត្តោ ធម ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បព្វយា ហោតត្តំ
 ឯកំ ទទ្ធក្ខ សីលទ្ធកមហសាសា កាយកត្តញ្ច មដិច្ច
 តយោ ទទ្ធក មតិវិញ្ញា កាយកត្តោ ចិត្តសមុដ្ឋានក្ខ រូបំ
 ទ្វេ ទទ្វេ ... មតិវិញ្ញា ។ សន្តិវិញ្ញា ។ អាម្មណប្បព្វយា
 អវិភាស្យត្តយោ ។

[៨៤] ហោតយា ធម៌ អាម្មណា ធម៌ អធិប-
 តំយា ធម៌ សន្តិវិញ្ញា ធម៌ វិចារតោ ឯកំ អាម្មណ
 ធម៌ អវិភាស ធម៌ ។

[៨៥] ហោតត្តំ ធម្មំ មដិច្ច ហោតត្តោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បព្វយា ហេតុត្តំ ហោតត្តំ ឯកំ
 ទទ្ធកំ មដិច្ច តយោ ទទ្ធក ចិត្តសមុដ្ឋានក្ខ រូបំ ទ្វេ
 ទទ្វេ ... អហេតុកប្បដិសន្ធិ យាវ អសញ្ញាសន្តិ
 វិចិត្តិញ្ញាសហតតោ ទទ្ធក្ខសហតតោ ទទ្វេ មដិច្ច
 វិចិត្តិញ្ញាសហតតោ ទទ្ធក្ខសហតតោ ហោហោ ។

ហោតត្តមិ កាស្រ័យ ទ្ធក្ខត្តមិផលំ ទ្ធក្ខត្តមិផលំ វេយភិក្ខុវិជ
 ព្រោះហេតុប្បព្វយា គឺ ទទ្ធក ផលំ ចិត្តសមុដ្ឋានក្ខផលំ កាស្រ័យ ទ្ធក
 ទទ្ធក មិច្ឆិមេវេវាស្តៈផលំ ទ្ធក្ខត្តមិផលំ ទ្ធក្ខត្តមិ . . . (វេយ
 ភិក្ខុវិជ) ។ កត្តចំក្ខ ហោតត្តមិច្ឆិ កាស្រ័យ ទ្ធក្ខត្តមិផលំ
 ទ្ធក្ខត្តមិផលំ វេយភិក្ខុវិជ ព្រោះហេតុប្បព្វយា គឺ ទទ្ធក ផលំ
 អភិវិញ្ញាសក្ខៈផលំ ចិត្តសមុដ្ឋានក្ខផលំ កាស្រ័យ ទ្ធក្ខត្តមិ មិច្ឆិមេវេវា
 ក្ខៈផលំ ទ្ធក្ខសីលទ្ធកមហសាសាសក្ខៈផលំ ទ្ធក្ខត្តមិ . . . (វេយ
 ភិក្ខុវិជ មតិវិញ្ញា កប្បិច្ឆិ) ទ្ធក្ខត្តមិផលំ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។
 ព្រោះអាម្មណប្បព្វយា ព្រោះអវិភាសប្បព្វយា ។

[៨៦] ក្ខិហេតុប្បព្វយា ហេតុកៈ ក្ខិហេតុប្បព្វយា
 ហេតុកៈ ក្ខិហេតុប្បព្វយា ហេតុកៈ ក្ខិហេតុប្បព្វយា ក្ខិហេតុប្បព្វយា ក្ខិហេតុប្បព្វយា
 ហេតុកៈ ក្ខិហេតុប្បព្វយា ហេតុកៈ ក្ខិហេតុប្បព្វយា ហេតុកៈ ក្ខិហេតុប្បព្វយា
 ហេតុកៈ ក្ខិហេតុប្បព្វយា ហេតុកៈ ក្ខិហេតុប្បព្វយា ។

[៨៧] ហោតត្តមិ កាស្រ័យ ទ្ធក្ខត្តមិ វេយភិក្ខុវិជ
 ព្រោះហេតុប្បព្វយា គឺ ទទ្ធក ផលំ ចិត្តសមុដ្ឋានក្ខផលំ កាស្រ័យ ទ្ធក
 ទទ្ធក មិច្ឆិមេវេវាស្តៈ ហេតុកៈ ទ្ធក្ខត្តមិ . . . ហេតុក្ខប្បដិ-
 សន្ធិ ព្រោះអវិញ្ញាសក្ខៈ ហេតុកៈ វិចិត្តិញ្ញាសហតតោ វិចិត្តិញ្ញា
 ប្រកបាយទទ្ធក្ខៈ កាស្រ័យ ទ្ធក្ខត្តមិ វិចិត្តិញ្ញាសហតតោ វិចិត្តិញ្ញា
 ប្រកបាយទទ្ធក្ខៈ (វេយភិក្ខុវិជ) ។

[៧៤] តង់ ធម្មំ បដិច្ច លោកោត្តា ធម្មោ ឧប្ប-
 តិ ធម្មាប្បណាយ្ហច្ចយោ តទ្ធិ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 ។ លោកងំ ធម្មំ បដិច្ច លោកោត្តា ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ធម្មាប្បណាយ្ហច្ចយោ លោកទ្ធិ ឧទ្ធិ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 បំ បដិសន្ធិ យាវ វសត្តិសត្តា ។ តទ្ធិក្ស លោ-
 កប្បក្ស ធម្មំ បដិច្ច លោកោត្តា ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ធម្មា-
 ប្បណាយ្ហច្ចយោ តទ្ធិ ធម្មសម្មយុត្តោតា ត ឧទ្ធិ បដិច្ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូមំ ។ សន្ធិត្តំ ។ ឧអធិបតិប្បច្ចយា
 យវ ។ ឧវវេទន្តាប្បច្ចយា តិណិ ។ ឧសមមន្តវប្បច្ចយា
 តិណិ ។ ឧវត្តមត្តប្បច្ចយា តិណិ ។ ឧទ្ធវនិស្ស-
 យេប្បច្ចយោ តិណិ ។

[៧៥] តង់ ធម្មំ បដិច្ច តោត្តា ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ឧប្បយោតប្បច្ចយោ អន្តប ឥន្ទសច្ចាតិវិវេសំ កាយ-
 តង់ បដិច្ច អភិជ្ឈា កាយតោត្តា អភិជ្ឈា កាយតង់
 បដិច្ច ឥន្ទសច្ចាតិវិវេសោ កាយតោត្តា ។ អន្តប
 អិលត្វតមរាមោ ធម្មំ ឯវំ ធរ មន្ត្តា កាតត្វា ។
 ឧវត្តយោតប្បច្ចយោ ធរ ។ ឧវវេសវឧប្បច្ចយោ ធរ ។
 ឧវត្តប្បច្ចយោ តិណិ ។ ឧវិចារប្បច្ចយោ ធរ ។

[៧៦] គោត្តន្តមិ កាស្រ័យ ទ្ធិត្តន្តមិ វេចិកេត្តទ្ធិនិ ព្រោះ
 ឧប្បយោតប្បច្ចយោ គី ចិត្តសមុដ្ឋាន្តប កាស្រ័យ ទ្ធិត្តន្តន្តៈ (វេច
 កេត្តទ្ធិនិ) ។ គោត្តន្តមិ កាស្រ័យ ទ្ធិត្តន្តន្តមិ វេចិកេត្តទ្ធិនិ
 ព្រោះឧប្បយោតប្បច្ចយោ គី ចិត្តសមុដ្ឋាន្តប បដិសន្ធិ វេចិកេត្តន្ត
 អសត្តសត្ត កាស្រ័យ ទ្ធិត្តន្តន្ត មិវាចេត្តន្តៈ (វេចិកេត្តទ្ធិនិ) ។
 គោត្តន្តមិ កាស្រ័យ ទ្ធិត្តន្តមិវេនិ ទ្ធិត្តន្តន្តមិវេនិ វេចិកេត្ត
 ទ្ធិនិ ព្រោះឧប្បយោតប្បច្ចយោ គី ចិត្តសមុដ្ឋាន្តប កាស្រ័យ ទ្ធិ
 ត្តន្តន្តវេនិ ទ្ធិត្តន្តសម្មយុត្តក្កន្តវេនិ (វេចិកេត្តទ្ធិនិ) ។ សេចក្តី
 បំប្រែត្រ ។ ព្រោះឧប្បយោតប្បច្ចយោ មានវាៈ ៧ ។ ព្រោះឧប្បយោ-
 តប្បច្ចយោ មានវាៈ ៧ ។ ព្រោះឧសមមន្តវប្បច្ចយោ មានវាៈ ៧ ។
 ព្រោះឧវត្តប្បច្ចយោ មានវាៈ ៧ ។ ព្រោះឧវិចារប្បច្ចយោ មានវាៈ ៧ ។

[៧៧] គន្តន្តមិ កាស្រ័យ ទ្ធិត្តន្តន្តមិ វេចិកេត្តទ្ធិនិ ព្រោះ
 ឧប្បយោតប្បច្ចយោ គី អភិជ្ឈាកាយន្តៈ កាស្រ័យ ទ្ធិត្តន្តន្តសច្ចាតិវិវេស-
 កាយន្តៈ ឥន្ទសច្ចាតិវិវេសកាយន្តៈ កាស្រ័យ ទ្ធិត្តន្តន្តកាយន្តៈ
 ក្នុងអរូប (វេចិកេត្តទ្ធិនិ) ។ ក្នុងអរូប មិនមានសីលត្វតមរាមោ
 ប្រសូតាំង ៧ បណ្ឌិត គប្បិក្ខេ យ៉ាងៈឧវេនិច្ឆៈ ។ ព្រោះឧប្បយោ-
 តប្បច្ចយោ មានវាៈ ៧ ។ ព្រោះឧវវេសវឧប្បច្ចយោ មានវាៈ ៧ ។
 ព្រោះឧវត្តប្បច្ចយោ មានវាៈ ៧ ។ ព្រោះឧវិចារប្បច្ចយោ មានវាៈ ៧ ។

នេហោហោរាប្បដ្ឋយា ឯតំ ។ នេត្រិយេប្បដ្ឋយា ឯតំ ។
 នេណេនប្បដ្ឋយា ឯតំ ។ នេត្ថប្បដ្ឋយា ឯតំ ។
 នេសម្បយុត្តប្បដ្ឋយា តិណំ ។ នេវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា នេ ។
 ពោនតិប្បដ្ឋយា តិណំ ។ ពោវិកតប្បដ្ឋយា តិណំ ។

[៧៦] នេហេតុយា ឯតំ នេអាម្មណេ តិណំ
 នេវិបតិយា នេ នេនន្តេ តិណំ នេសមន្តេ
 តិណំ នេត្ថប្បដ្ឋយា តិណំ នេនេវិស្សៈយេ តិណំ
 នេបុរោសេនេ នេ នេច្ឆាសេនេ នេ នេវាសេនេ នេ
 នេកេប្បេ តិណំ នេវិកេនេ នេ នេហោហោ ឯតំ
 នេត្រិយេ ឯតំ នេណេនេ ឯតំ នេត្ថេ ឯតំ
 នេសម្បយុត្តេ តិណំ នេវិប្បយុត្តេ នេ ពោនតិយា
 តិណំ ពោវិកេនេ តិណំ ។

[៧៧] ហេតុប្បដ្ឋយា នេអាម្មណេ តិណំ ...
 នេវិបតិយា នេ ឯវំ កណេនេ ។

[៧៨] នេហេតុប្បដ្ឋយា អាម្មណេ ឯតំ ...
 នេនន្តេ ឯតំ អវិកេនេ ឯតំ ។

ក្រោះនេហោហោប្បដ្ឋយា ពានេវាៈ ១ ។ ក្រោះនេត្រិយេប្បដ្ឋយា ពានេ
 វាៈ ១ ។ ក្រោះនេណេនប្បដ្ឋយា ពានេវាៈ ១ ។ ក្រោះនេត្ថប្បដ្ឋយា
 ពានេវាៈ ១ ។ ក្រោះនេសម្បយុត្តប្បដ្ឋយា ពានេវាៈ ៣ ។ ក្រោះនេវិប្ប-
 យុត្តប្បដ្ឋយា ពានេវាៈ ៤ ។ ក្រោះពោនតិប្បដ្ឋយា ពានេវាៈ ៣ ។ ក្រោះ
 ពោវិកេនេប្បដ្ឋយា ពានេវាៈ ៣ ។

[៧៦] ក្រោះនេហេតុប្បដ្ឋយា ពានេវាៈ ១ ក្រោះនេអាម្មណេប្បដ្ឋយា
 ពានេវាៈ ៣ ក្រោះនេវិបតិប្បដ្ឋយា ពានេវាៈ ៤ ក្រោះនេត្ថប្បដ្ឋយា
 ពានេវាៈ ៣ ក្រោះនេសមន្តេប្បដ្ឋយា ពានេវាៈ ៣ ក្រោះនេត្ថប្បដ្ឋយា
 ពានេវាៈ ៣ ក្រោះនេនេវិស្សៈយេប្បដ្ឋយា ពានេវាៈ ៣ ក្រោះនេបុរោសេនេប្បដ្ឋយា
 ពានេវាៈ ៤ ក្រោះនេកេប្បដ្ឋយា ពានេវាៈ ៤ ក្រោះនេហោហោប្បដ្ឋយា
 ពានេវាៈ ៤ ក្រោះនេត្រិយេប្បដ្ឋយា ពានេវាៈ ១ ក្រោះនេណេនេប្បដ្ឋយា ពានេ
 វាៈ ១ ក្រោះនេត្ថប្បដ្ឋយា ពានេវាៈ ១ ក្រោះនេសម្បយុត្តប្បដ្ឋយា ពានេវាៈ ៣ ក្រោះនេវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ពានេវា ៤
 ក្រោះពោនតិប្បដ្ឋយា ពានេវាៈ ៣ ក្រោះពោវិកេនេប្បដ្ឋយា ពានេវាៈ ៣ ។

[៧៧] ក្រោះនេហេតុប្បដ្ឋយា ពានេវាៈ ៣ ក្រោះនេវិបតិប្បដ្ឋយា
 ... ក្រោះនេវិបតិប្បដ្ឋយា ពានេវាៈ ៤ ពណ៌នេ ឥប្បិចេ យំ នេនេនេ ។

[៧៨] ក្រោះនេអាម្មណេប្បដ្ឋយា ពានេវាៈ ១ ក្រោះនេហេតុប្បដ្ឋយា
 ... ក្រោះនេអាម្មណេប្បដ្ឋយា ពានេវាៈ ១ ក្រោះនេវិបតិប្បដ្ឋយា ពានេវាៈ ១ ។

គន្ថបុក្កំ បច្ចយវារេ

សហជាគារេ បដិច្ចវាសាធិសោ ។

បច្ចយវារេ

[៧៧] កន្ថំ ធម៌ បច្ចយោ កន្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បជ្ជយោ ភិណិ បដិច្ចសាធិសោ ។ ហោកន្ថំ ធម៌
 បច្ចយោ ហោកន្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បជ្ជយោ
 ហោកន្ថំ ឯតំ ទន្ធិ បច្ចយោ នាយោ ទន្ធា ចិត្តស-
 មុដ្ឋាធម្យ ប្លមំ ទ្រេ ទទ្រេ ... បដិសន្ធិក្ការោ ទទ្រេ
 បច្ចយោ វត្ថុ វត្ថុ បច្ចយោ ទន្ធា ឯតំ មហាក្កតំ ...
 វត្ថុ បច្ចយោ ហោកន្ថោ ទន្ធា ។ ហោកន្ថំ ធម៌ បច្ចយោ
 កន្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បជ្ជយោ ហោកន្ថំ ទទ្រេ
 បច្ចយោ កន្ថោ វត្ថុ បច្ចយោ កន្ថោ ។ ហោកន្ថំ ធម៌
 បច្ចយោ កន្ថោ ម ហោកន្ថោ ម ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បជ្ជយោ ហោកន្ថំ ឯតំ ទន្ធិ បច្ចយោ នាយោ ទន្ធា
 កន្ថោ ម ចិត្តសមុដ្ឋាធម្យ ប្លមំ ទ្រេ ទទ្រេ ... វត្ថុ
 បច្ចយោ កន្ថោ ម សម្មយុត្តកា ម ទន្ធា ។ កន្ថក្ក
 ហោកន្ថក្ក ធម៌ បច្ចយោ កន្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បជ្ជយោ សិលត្តតថវាសាសីកាយកន្ថក្ក សម្ម-
 យុត្តកោ ម ទទ្រេ បច្ចយោ អភិធឿ កាយកន្ថោ

គន្ថបុក្កំ បច្ចយវារេ

សហជាគារេ ប្រហេលភ្នាធិបដិច្ចវារេ ។

បច្ចយវារេ

[៧៧] គន្ថធមិ ភិណិវ្រ្តក ធិណិគន្ថធមិ ទេហកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បជ្ជយោ ភិ មានារេ ព្យ ប្រហេលភ្នាធិបដិច្ចវារេ ។ ហោកន្ថ-
 ធមិ ភិណិវ្រ្តក ធិណិគន្ថធមិ ទេហកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បជ្ជយោ
 តិ ទន្ធា ព្យ ផល ចិត្តសមុដ្ឋានប្រដនី ភិណិវ្រ្តក ធិណិគន្ថ មិនមែន
 ជាគន្ថៈ ធិណិគន្ថ ៦ ... កន្ថវណៈវិចបដិសន្ធិ វក្ក ភិណិវ្រ្តក ធិណិគន្ថ
 មន្ត ភ្នកមន្ត ភិណិវ្រ្តក ធិណិវក្ក ធិណិបទយាភ្នក ទ ... ភ្នកមន្ត មិនមែន
 យ៉ាងគន្ថៈ ភិណិវ្រ្តក ធិណិវក្ក (ទេហកើតឡើង) ។ គន្ថធមិ ភិណិវ្រ្តក
 ធិណិគន្ថធមិ ទេហកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បជ្ជយោ តិ ភ្នកគន្ថៈ ភិណិ
 វ្រ្តក ធិណិគន្ថមន្ត មិនមែនជាគន្ថៈ ភ្នកគន្ថៈ ភិណិវ្រ្តក ធិណិវក្ក (ទេហ-
 កើតឡើង) ។ គន្ថធមិក្ក ហោកន្ថធមិក្ក ភិណិវ្រ្តក ហោកន្ថធមិ ទេហ-
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បជ្ជយោ ភិ ទន្ធា ព្យ ផល ភ្នកគន្ថៈផល ចិត្តស-
 មុដ្ឋានប្រដនី ភិណិវ្រ្តក ធិណិគន្ថ មិនមែនជាគន្ថៈ ធិណិគន្ថ ៦ ... ភ្នក
 គន្ថៈផល ភ្នកសម្មយុត្តកកន្ថផល ភិណិវ្រ្តក ធិណិវក្ក (ទេហកើតឡើង) ។
 គន្ថធមិ ភិណិវ្រ្តក ធិណិគន្ថធមិផល ធិណិគន្ថធមិផល ទេហកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បជ្ជយោ ភិ អភិធឿកាយគន្ថៈ ភិណិវ្រ្តក ធិណិវត្តតថវាសា-
 សកាយគន្ថៈផល ធិណិវត្តតថវាសកាយគន្ថផល (បដិច្ច ធម្មវិច្ឆិ)

ចក្កំ សីលត្ថនាមកមាសំ កាយតទ្ធក្សំ វត្ថុត្ថំ បទ្ធករិយា
 អភិជ្ឈា កាយតទ្ធក្សំ ចក្កំ ។ តទ្ធក្សំ ។ តទ្ធក្សំ ។ តទ្ធក្សំ ។ ចក្កំ
 អទ្ធករិយា យោតទ្ធក្សំ ចក្កំ ។ ឧប្បជ្ឈតិ យោតទ្ធករិយា
 យោតទ្ធក្សំ ដលំ ចត្ថត្ថំ កទ្ធក្សំ ។ បទ្ធករិយា តយោ
 ចត្ថា ចិត្តសមុប្បាទត្ថំ រូមំ ទ្វេ ទាទ្វេ . . . តទ្ធក្សំ ។
 វត្ថុត្ថំ បទ្ធករិយា យោតទ្ធក្សំ ចត្ថា ។ តទ្ធក្សំ យោតទ្ធក្សំ
 ចក្កំ បទ្ធករិយា តទ្ធក្សំ ។ យោតទ្ធក្សំ ។ ចក្កំ ឧប្បជ្ឈតិ
 យោតទ្ធករិយា យោតទ្ធក្សំ ដលំ ចត្ថត្ថំ សីលត្ថនាមក-
 មាសំ កាយតទ្ធក្សំ បទ្ធករិយា តយោ ចត្ថា អភិជ្ឈា-
 កាយតទ្ធក្សំ ។ ចិត្តសមុប្បាទត្ថំ រូមំ ទ្វេ ទាទ្វេ . . .
 ចក្កំ សីលត្ថនាមកមាសំ កាយតទ្ធក្សំ វត្ថុត្ថំ បទ្ធករិយា
 អភិជ្ឈា កាយតទ្ធក្សំ ។ សម្មយុត្តកា ។ ចត្ថា ឧប្ប-
 ជ្ឈតិ ចក្កំ ។

[៧០] យោតទ្ធក្សំ ១៧ អនុរាជយោ ១៧ អដិម-
 តិយា ១៧ អវិគតេ ១៧ ។

ឱវាចក្កៈផលិច្ចៈ អនិច្ចកាយគន្លុះ ភីនិវ្រ្តក វិនិសីលត្ថកបកមា-
 សកាយគន្លុះផលិ វិនិវ្រ្តផលិ (វេយ្យាក្ខន្ធិយំ) (បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ) ឱវា
 ចាចក្កៈផលិច្ចៈ ។ យោតទ្ធករិយា ភីនិវ្រ្តក វិនិវ្រ្តផលិ វិនិវ្រ្តផលិ
 ផលិ វេយ្យាក្ខន្ធិយំ ព្រាហ្មណ្យក្សត្រិយ ភី ចត្ថ ក្ស ផលិ ចិត្តសមុប្បាទត្ថំ
 ភីនិវ្រ្តក វិនិវ្រ្ត ។ មិនមែនជាគន្លុះផលិ វិនិវ្រ្តកគន្លុះផលិ វិនិវ្រ្ត ២
 . . . ត្ថកចត្ថ មិនមែនជាគន្លុះ ភីនិវ្រ្តក វិនិវ្រ្តកគន្លុះផលិ វិនិវ្រ្តផលិ
 (វេយ្យាក្ខន្ធិយំ) ។ គន្លុះមិត្ត យោតទ្ធករិយា ភីនិវ្រ្តក វិនិវ្រ្តផលិ
 វិនិវ្រ្តផលិ វេយ្យាក្ខន្ធិយំ ព្រាហ្មណ្យក្សត្រិយ ភី ចត្ថ ក្ស ផលិ
 អនិច្ចកាយគន្លុះផលិ ចិត្តសមុប្បាទត្ថំ ភីនិវ្រ្តក វិនិវ្រ្ត ១ មិនមែន
 ជាគន្លុះផលិ វិនិសីលត្ថកបកមាសកាយគន្លុះផលិ វិនិវ្រ្ត ២ . . . (បណ្ឌិត
 គប្បីធ្វើ) ឱវាចក្កៈផលិច្ចៈ អនិច្ចកាយគន្លុះភី ត្ថកសម្មយុត្តកចក្កំ
 ភីនិវ្រ្តក វិនិសីលត្ថកបកមាសកាយគន្លុះផលិ វិនិវ្រ្តផលិ វេយ្យាក្ខន្ធិយំ
 (បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ) ឱវាចក្កៈផលិច្ចៈ ។

[៧០] ភីនិវ្រ្តក្សត្រិយ មានពៈ ៧ ភីនិវ្រ្តក្សត្រិយ
 មានពៈ ៧ ភីនិវ្រ្តក្សត្រិយ មានពៈ ៧ ភីនិវ្រ្តក្សត្រិយ
 មានពៈ ៧ ។

[៧១] គោតន្តំ ធម្មំ បទ្ទយា គោតន្តា ធម្មោ
 បទ្ទយន្តិ ធមោតប្បទ្ទយា អហេតុកំ គោតន្តំ ឯកំ
 បទ្ទំ បទ្ទយា តយោ ទទ្ធា វិគ្គសធុដ្ឋានតោ រូបំ ប្រ
 មាដ្ឋ ... មជ្ជិមន្តិ យាវ អសញ្ញសត្តា ចក្ខាយតនំ
 បទ្ទយា ធម្មវិញ្ញាណំ តាយាយតនំ បទ្ទយា តាយ
 វិញ្ញាណំ វត្ថំ បទ្ទយា អហេតុកា គោតន្តា ទទ្ធា
 វិចិត្តិញ្ញាសហតតោ ទទ្ធាសហតតោ ទទ្ធា ធម្មវត្ថុញ
 បទ្ទយោ វិចិត្តិញ្ញាសហតតោ ទទ្ធាសហតតោ មោ
 ហោ ។ សម្ពិទ្ធា ។

[៧២] ធមោតប្បទ្ទយា ឯកំ ធមោតប្បទ្ទយា តិណិ
 ធមោតប្បទ្ទយោ ធម្មំ វេ តណោតន្តំ ។

[៧៣] ធមោតប្បទ្ទយា ធមោតប្បទ្ទយោ តិណិ ...
 ធមោតប្បទ្ទយោ ធម្មំ គោតន្តោ តិណិ ។

[៧៤] ធមោតប្បទ្ទយា ធមោតប្បទ្ទយោ ឯកំ ...
 អវិគតោ ឯកំ ។ វិស្សយភិរោមិ បទ្ទយាវសនិ
 សោវ ។ សិសដ្ឋភិរោមិ សម្បយុត្តភិរោមិ ធម្មំ មញ្ញា
 ណាតតា រូបំ ធម្មំ ។

[៧៥] គោតន្តំ ពិចិត្តំ ធម្មំ គោតន្តោ វេ ចក្ខុវិញ្ញាណំ
 ប្រោតហេតុប្បទ្ទយ គិ បទ្ទយ ធម្មំ វិគ្គសធុដ្ឋានតោ ពិចិត្តំ ធម្មំ
 ទទ្ធា មជ្ជិមន្តិ យាវ អសញ្ញសត្តា ចក្ខាយតនំ ... មជ្ជិមន្តិ រហូត
 ផល្គុកអសតាសេ បទ្ទិយាសា ពិចិត្តំ ធម្មំ ចក្ខាយតនោ តាយ
 វិញ្ញាណំ ពិចិត្តំ ធម្មំ តាយាយតនោ តួកទទ្ធា មជ្ជិមន្តិ គោតន្តោ ជា
 អហេតុកៈ ពិចិត្តំ ធម្មំ គោតន្តោ វេ ធម្មប្រកបោយវិចិត្តិញ ប្រកប
 ដោយទទ្ធា ពិចិត្តំ ធម្មំ តួកទទ្ធា វេ ធម្មប្រកបោយវិចិត្តិញ ប្រកប
 ដោយទទ្ធា ធម្មំ ធម្មំ វេ ធម្មប្រកបោយវិចិត្តិញ ។

[៧៦] គុណិយោប្បទ្ទយ ធមោតៈ ១ គុណិយោប្បទ្ទយ
 ធមោតៈ ២ គុណិយោប្បទ្ទយ ធមោតៈ ៣ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ធម្មំ
 យោតនោតៈ ។

[៧៧] គុណិយោប្បទ្ទយ ធមោតៈ ២ ប្រោតហេតុប្ប
 ទ្ទយ ... គុណិយោប្បទ្ទយ ធមោតៈ ៣ គុណិយោប្បទ្ទយ
 ធមោតៈ ៤ ។

[៧៨] គុណិយោប្បទ្ទយ ធមោតៈ ១ ប្រោតហេតុប្ប
 ទ្ទយ ... គុណិយោប្បទ្ទយ ធមោតៈ ១ ។ សុម្មិទ្ធិស្សយោវិញ្ញាណំ
 គុណិយោប្បទ្ទយ ធមោតៈ ។ សិសដ្ឋភិរោមិ សម្បយុត្តភិរោមិ ធម្មំ មញ្ញា
 ណាតតា រូបំ ធម្មំ មជ្ជិមន្តិ ។

បញ្ញាវិវា

(៧៤) គេត្រា គេត្រា គន្ធស្ស ធម្មស្ស ហេតុ-
 ប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋយោ គត្តា ហេតុ សម្មយុត្តកាណំ
 គត្តាណំ ហេតុប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋយោ ។ គេត្រា គេត្រា
 លោកន្តស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋយោ គត្តា
 ហេតុ សម្មយុត្តកាណំ បដ្ឋាណំ ធិត្តសមុដ្ឋាណាណត្ថ
 ដ្ឋាណំ ហេតុប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋយោ ។ គេត្រា គេត្រា
 គន្ធស្ស ច លោកន្តស្ស ច ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋ-
 ាយេន បដ្ឋយោ គត្តា ហេតុ សម្មយុត្តកាណំ
 បដ្ឋាណំ គត្តាណត្ថ ធិត្តសមុដ្ឋាណាណត្ថ ដ្ឋាណំ ហេតុ-
 ប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋយោ ។ លោកន្តា គេត្រា លោ-
 កន្តស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋយោ លោ-
 កន្តា ហេតុ សម្មយុត្តកាណំ បដ្ឋាណំ ធិត្តសមុដ្ឋា-
 ណាណត្ថ ដ្ឋាណំ ហេតុប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋយោ ធម៌សន្និ ។
 លោកន្តា គេត្រា គន្ធស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋាយេន
 បដ្ឋយោ លោកន្តា ហេតុ សម្មយុត្តកាណំ គត្តាណំ
 ហេតុប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋយោ ។ លោកន្តា គេត្រា គន្ធស្ស
 ច លោកន្តស្ស ច ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋយោ

បញ្ញាវិវា

(៧៥) គន្ធនមិ ជាប់ជួយ វៃគន្ធនមិ ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ
 ភ្នកហេតុ ជាគន្ធនៈ ជាប់ជួយ វៃសម្បយុត្តកន្ធនៈ ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ ។
 គន្ធនមិ ជាប់ជួយ វៃគេត្រាគន្ធនមិ ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ភ្នកហេតុ
 ជាគន្ធនៈ ជាប់ជួយ វៃភ្នកសម្បយុត្តកន្ធនៈ វៃភ្នកចិត្តសមុដ្ឋាណប្បដ្ឋាន
 ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ ។ គន្ធនមិ ជាប់ជួយ វៃគន្ធនមិផង វៃគេត្រាគន្ធនមិ
 ផង ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ភ្នកហេតុ ជាគន្ធនៈ ជាប់ជួយ វៃភ្នក
 សម្បយុត្តកន្ធនៈ វៃភ្នកគន្ធនមិ វៃភ្នកចិត្តសមុដ្ឋាណប្បដ្ឋាន ដោយ
 ហេតុប្បដ្ឋាយ ។ គេត្រាគន្ធនមិ ជាប់ជួយ វៃគេត្រាគន្ធនមិ ដោយហេតុ-
 ប្បដ្ឋាយ គឺ ភ្នកហេតុ មិនមែនជាគន្ធនៈ ជាប់ជួយ វៃភ្នកសម្បយុត្តកន្ធនៈ
 ផង វៃភ្នកចិត្តសមុដ្ឋាណប្បដ្ឋាន ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ ធម៌សន្និ ។ គេ-
 ត្រាគន្ធនមិ ជាប់ជួយ វៃគន្ធនមិ ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ភ្នកហេតុ មិនមែន
 ជាគន្ធនៈ ជាប់ជួយ វៃភ្នកសម្បយុត្តកន្ធនៈ ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ ។ គេត្រា-
 គន្ធនមិ ជាប់ជួយ វៃគន្ធនមិផង វៃគេត្រាគន្ធនមិផង ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ

ហេតុត្រា ហេតុ សម្បយុត្តភាវំ ទទ្ធានំ តត្តាធាតុ
 វិគ្គសន្តដ្ឋានយោធាតុ រូតានំ ហេតុប្បដ្ឋានយោធា មច្ចយោ ។
 ហេតុ ក ហេតុត្រា ក ធម្មា តត្តស្ស ធម្មស្ស ហេ-
 តុប្បដ្ឋានយោធា មច្ចយោ តត្តា ធា ហេតុត្រា ក ហេតុ
 សម្បយុត្តភាវំ តត្តានំ ហេតុប្បដ្ឋានយោធា មច្ចយោ ។
 ហេតុ ក ហេតុត្រា ក ធម្មា ហេតុត្តស្ស ធម្មស្ស
 ហេតុប្បដ្ឋានយោធា មច្ចយោ តត្តា ធា ហេតុត្រា ក ហេតុ
 សម្បយុត្តភាវំ ទទ្ធានំ វិគ្គសន្តដ្ឋានយោធា រូតានំ
 ហេតុប្បដ្ឋានយោធា មច្ចយោ ។ តត្តា ធា ហេតុត្រា ក
 ធម្មា តត្តស្ស ក ហេតុត្តស្ស ធា ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋា-
 នយោធា មច្ចយោ តត្តា ធា ហេតុត្រា ក ហេតុ សម្ប-
 យុត្តភាវំ ទទ្ធានំ តត្តាធាតុ វិគ្គសន្តដ្ឋានយោធា រូតានំ
 ហេតុប្បដ្ឋានយោធា មច្ចយោ ។

(៧៦) តត្តា ធម្មា តត្តស្ស ធម្មស្ស អាម្ម-
 ណប្បដ្ឋានយោធា មច្ចយោ កត្ត អាវុត្ត តត្តា ធាតុ
 ដ្ឋង្គិ ។ មូលំ កាតត្តំ តត្ត អាវុត្ត ហេតុត្រា ទទ្ធា
 ធាតុដ្ឋង្គិ ។ មូលំ កាតត្តំ តត្ត អាវុត្ត តត្តា ធា
 សម្បយុត្តភាវំ ក ទទ្ធា ធាតុដ្ឋង្គិ ។ ហេតុត្រា ធម្មា
 ហេតុត្តស្ស ធម្មស្ស អាម្មណប្បដ្ឋានយោធា មច្ចយោ

គី ភូតហេតុ មិនមែនជានោះ ជាប់ជួយ នៃភូតសម្បយុត្តភាវំ
 នៃភូតនោះផង នៃភូតចិត្តសម្បដ្ឋានយោធា ដោយហេតុប្បដ្ឋាន ។ គន្ធមិ
 ភី ហេតុគន្ធមិភី ជាប់ជួយ នៃគន្ធមិ ដោយហេតុប្បដ្ឋាន គី ភូត
 ហេតុ ជាគន្ធមិ ជាគន្ធមិ ជាប់ជួយ នៃភូតសម្បយុត្តភាវំ
 ដោយហេតុប្បដ្ឋាន ។ គន្ធមិភី ហេតុគន្ធមិភី ជាប់ជួយ នៃគន្ធមិ
 គមិ ដោយហេតុប្បដ្ឋាន គី ភូតហេតុ ជាគន្ធមិ ជាគន្ធមិ
 ជាប់ជួយ នៃភូតសម្បយុត្តភាវំ នៃភូតចិត្តសម្បដ្ឋានយោធា ដោយ
 ហេតុប្បដ្ឋាន ។ គន្ធមិភី ហេតុគន្ធមិភី ជាប់ជួយ នៃគន្ធមិ
 នៃគន្ធមិ ដោយហេតុប្បដ្ឋាន គី ភូតហេតុ ជាគន្ធមិ ជាគន្ធមិ
 គន្ធមិ ជាប់ជួយ នៃភូតសម្បយុត្តភាវំ នៃភូតនោះផង នៃភូត
 ចិត្តសម្បដ្ឋានយោធា ដោយហេតុប្បដ្ឋាន ។

(៧៦) គន្ធមិ ជាប់ជួយ នៃគន្ធមិ ដោយការប្រណិប្ប-
 ដ្ឋាន គី ភូតគន្ធមិ កើតឡើង ព្រោះប្រាណ ខ្ញុំភូតគន្ធមិ ។
 មូល បណ្ឌិត គប្បីធ្វើផងដែរ ភូតគន្ធមិ មិនមែនជានោះ កើតឡើង ព្រោះ
 ប្រាណ ខ្ញុំភូតគន្ធមិ ។ មូល បណ្ឌិត គប្បីធ្វើផងដែរ ភូតគន្ធមិ
 ភី ភូតសម្បយុត្តភាវំ កើតឡើង ព្រោះប្រាណ ខ្ញុំភូតគន្ធមិ ។
 ហេតុគន្ធមិ ជាប់ជួយ នៃគន្ធមិ ដោយការប្រណិប្បដ្ឋាន

ភោជំ ... ភិវារំ ... ទោសានីការិញ្ចំ ... តំ បច្ចុ-
 បេក្ខតិ មុទ្យេ ភ្នំតិល្លាតំ ឥច្ចុបេក្ខតិ ឈានេ វុដ្ឋហិក្ខា
 ឈានំ ឥច្ចុបេក្ខតិ វារិយា មត្តា វុដ្ឋហិក្ខា មត្តំ បច្ចុ-
 បេក្ខតិ ថលំ ឥច្ចុបេក្ខតិ ជិក្ខាតំ បច្ចុបេក្ខតិ ជិក្ខាតំ
 កោត្រកុស្ស កេហោទស្ស មត្តស្ស ផលស្ស អាវុដ្ឋនាយ
 រោម្មណប្បទ្វយេន ឥច្ចុយោ អវិយោ យោគទ្ធលោ បដិទេ
 កិរណេសា ... វិក្ខុញ្ញិក តិលេសា ឥច្ចុបេក្ខតិ មុទ្យ
 ... ចតុំ ... វត្តំ យោគទ្ធលោ ទទ្ធលោ មទិច្ចតោ ...
 យេមេស្សិ ទម្មជ្ជតិ ជិក្ខាន ចតុតិ រូបំ បស្សតិ
 ជិក្ខាយ រោគនាគុយា សង្កំ សុណាតិ យោគាបរិ-
 យញ្ញាលោទ យោគទ្ធលិក្ខសមន្តិស្ស ជិក្ខំ យោគិ
 រា កាសានញាយតំ វិញ្ញាណញាយតំ ឥស្ស កា-
 កិញ្ញញាយតំ រោសញ្ញាណសញ្ញាយតំ ឥស្ស រូបា-
 យតំ មត្តវិញ្ញាណស្ស យោដ្ឋញាយតំ កាយវិញ្ញា-
 ណស្ស យោគទ្ធលោ ទទ្ធលោ វិញ្ញាណស្ស យោគាបរិ-
 យញ្ញាណស្ស មុទ្យេនិវាសនុស្សតិញ្ញាណស្ស យោ-
 កាម្មមត្តាណស្ស មនោគតិសញ្ញាណស្ស អាវុដ្ឋនាយ
 រោម្មណប្បទ្វយេន ឥច្ចុយោ វ យោគទ្ធលោ ធម្មោ

ភី ខ្លឹមខ ... ខ្លឹមិល ... ខ្លឹមិទោសចក្ខុ ... បុគ្គល
 ភិចារណា ខ្លឹមិលកម្មនា ភិចារណា ខ្លឹមិកុសលកម្ម វិល
 បាមស្សិកុស្សោយ កុដិកាលមុខ ចេញ កំរិយោន ហើយភិចា-
 រណា ខ្លឹមិទោ ខ្លឹមិទោយ ចេញ កំរិមត្ត ហើយភិចារណា
 ខ្លឹមិកុ ភិចារណា ខ្លឹមិល ភិចារណា ខ្លឹមិកុទិក្ខាន ចេញវិក្ខាន
 ជាច្រើន វិចារកុស្ស យោនៈ មត្ត ថល ខិវិកាភិចារណា ដោយ
 កាយណប្បទ្វយ ខ្លឹមិទោយៈ (ភិចារណា) ខ្លឹមិកុសិលេស ជិវិមេ
 តំគន្លុះ វិលេសោយិយ ។ ។ ភិចារណា ខ្លឹមិកុសិលេស
 វិលេសស្តីកំស្តីកំហើយ កុដិកាលមុខ ... ខ្លឹមិកុ ...
 ខ្លឹមិកុ ខ្លឹមិកុន ជិវិមេតំគន្លុះ ជាមិទោវៀតិ ... រោមេស្ស
 កេហោទិ បុគ្គល យើញ ខ្លឹមិកុ ដោយខ្លឹមិកុ កុស្សស្សោ
 ដោយខ្លឹមិកុសាគោតុ ជិវិ ខ្លឹមិកុ រោមេស្ស កុស្សប្រមាញ្ញិកៈដោយវិក្ខ
 ជិវិមេតំគន្លុះ ដោយរោមេស្ស រោមេស្ស រោមេស្ស រោមេស្ស
 (ជាច្រើន) វិចារណញាយកនៈ កាតិញ្ញាញាយកនៈ (ជា
 ច្រើន) វិចារសញ្ញាណសញ្ញាយកនៈ រូបាយកនៈ (ជាច្រើន) វិច
 ចតុតិញ្ញាណ រោម្មញាយកនៈ (ជាច្រើន) វិចារយវិញ្ញាណ កុស្ស
 ជិវិមេតំគន្លុះ ជាច្រើន វិចារិយភិចារណា ខ្លឹមិកុវិញ្ញាណ
 រោមេស្ស បុគ្គលិកសុស្សតិញ្ញាណ យោកមេស្ស រោមេស្ស
 ខិវិមេតំគន្លុះ ដោយកាយណប្បទ្វយ វ យោគទ្ធលោ

[៧៧] ចេត្តា ធម្មោ តទ្ធស្ស ធម្មស្ស អធិប-
 តិប្បដ្ឋានោ មច្ចុយោ និលិ រោម្មណាសនិសា តទ្ធា-
 ណាម្មណា តាតត្វា ។ តោតត្វា ធម្មោ រោ-
 ម្មស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បដ្ឋានោ មច្ចុយោ អាម្ម-
 ណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អាម្មណាធិបតិ ពានំ
 ... សីលំ ... ឧចោសថកម្មំ ... បុត្រេ ... ណេតា ...
 ហិយា មន្តា ... ផលំ ... ជិញ្ជាធំ ... ជិញ្ជាធំ តោត្រ-
 កុស្ស តោតោនស្ស មត្តស្ស ផលស្ស អធិបតិប្បដ្ឋ-
 យោ មច្ចុយោ មត្តំ ... វត្តំ ... តោតទ្ធី ទទ្ធី តុំ
 តោត្វា រស្សាមេតិ អភិធម្មនិ តំ តុំ តត្វា រតោ
 ធម្មដ្ឋិតិ មិច្ឆិ ធម្មដ្ឋិតិ ។ សហជាតាធិបតិ
 យោតទ្ធាធិបតិ សម្មយុត្តកាតំ ទទ្ធានំ ចិត្តសម្មដ្ឋា-
 យោតទ្ធា ទ្ធាតំ អធិបតិប្បដ្ឋានោ មច្ចុយោ ។ តោ-
 តត្វា ធម្មោ តទ្ធស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បដ្ឋានោ
 មច្ចុយោ អាម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អាម្ម-
 ណាធិបតិ ពានំ ... សីលំ ... ឧចោសថកម្មំ
 ... បុត្រេ សុតិណាតំ ... ណេតា ... មត្តំ ...
 វត្តំ ... តោតទ្ធី ទទ្ធី តុំ តត្វា តំ អស្សាមេតិ

[៧៧] អនុធម្មិ ជាបច្ច័យ វិននន្តមិ ដោយអធិបតិប្បដ្ឋាយ
 តិ ចានវារេន ប្រវិចារស្ថានីតិអាម្មណាប្បដ្ឋាយ មានអាម្មណាជាវិភា-
 រោ ដែលមណ្ឌិត កប្បិច្ឆិ ។ តោតទ្ធី ជាបច្ច័យ វិននន្តមិ
 ដោយអធិបតិប្បដ្ឋាយ បានដល់អាម្មណាធិបតិ និសីសហជាតាធិបតិ ។
 អាម្មណាធិបតិ គឺ ទ្រវាទ ... ទ្រសីល ... ទ្រវិទុសថ-
 កម្ម ... ភ្នំកាលមុន ... អំណិយាទ ... ភ្នំត្រាវោយៈ
 អំណិយាទ ... ទ្រវិល ... ទ្រវិល្លាមិញ្ជាទ ... ចិត្តាធិបតិ ជាបច្ច័យ
 វិននន្តមិ វិភាទៈ មត្ត និសីស ដោយអធិបតិប្បដ្ឋាយ ទ្រវិល្លា ...
 ទ្រវិល្លា ... ច្រើ ទ្រវិល្លាទទ្ធី មិនមែនជាគន្លុះ ទ្រវិល្លាវិភាទ ហើយ
 ត្រេកកា វិនយ ពតៈ តើតទ្រវិល្លា មិច្ឆិ តើតទ្រវិល្លា ត្រេកកា ទ្រវិល្លា
 តោ ទ្រវិល្លាវិភាទ ។ មហាជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិ មិនមែនជា
 គន្លុះ ជាបច្ច័យ វិននន្តមិ តោតទ្ធី វិននន្តមិ ដោយ
 អធិបតិប្បដ្ឋាយ បានដល់អាម្មណាធិបតិ និសីសហជាតាធិបតិ ។ អាម្ម-
 ណាធិបតិ គឺ ទ្រវាទ ... ទ្រសីល ... ទ្រវិទុសថកម្ម ... ដែល
 សន្សំល្អហើយ ភ្នំកាលមុន ... អំណិយាទ ... ទ្រវិល្លា ... ទ្រ-
 វិល្លា ... ច្រើ ទ្រវិល្លាទទ្ធី មិនមែនជាគន្លុះ ទ្រវិល្លាវិភាទ ហើយត្រេកកា

គន្ថទុក្ខំ បច្ឆាណំ

អតីទន្ថតំ តំ ភុំ ភត្តា បោ ឧប្បវដ្តតំ ជិដ្ឋិ
 ឧប្បវដ្តតំ ។ សហោជាតានិបតិ បោគន្ធានិបតិ គន្ធានំ
 អតិបតិធម្មច្ឆាយេន បច្ឆាយោ ។ គោកន្ធា ធម្មា
 កុដ្ឋស្ស ០ គោកុដ្ឋស្ស ២ ធម្មស្ស អតិបតិធម្មច្ឆាយេន
 បច្ឆាយោ បាម្ពណានិបតិ សហោជាតានិបតិ ។ អារម្ម-
 ណានិបតិ តានំ . . . គោកន្ធា ខន្ធា ភុំ ភត្តា
 អស្សយេនិ អតិទន្ថតំ តំ ភុំ ភត្តា ភត្តា ២
 សម្បយុត្តកា ២ ខន្ធា ឧប្បវដ្តិ ។ សហោជាតានិបតិ
 គោកន្ធានិបតិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ភត្តានំ ជិដ្ឋិ-
 សម្បជានន្ធា រូតានំ អតិបតិធម្មច្ឆាយេន បច្ឆាយោ ។
 ភត្តោ ០ គោកន្ធា ២ ខន្ធា កុដ្ឋស្ស ធម្មស្ស អតិ-
 បតិធម្មច្ឆាយេន បច្ឆាយោ អារម្មណានិបតិ តីណំ ។

[៧៧] ភត្តោ ធម្មា កុដ្ឋស្ស ធម្មស្ស អនន្ត-
 រម្មច្ឆាយេន បច្ឆាយោ បុរិមា បុរិមា ភត្តា បច្ឆិ-
 មាណំ បច្ឆិមាណំ ភត្តានំ អនន្តរម្មច្ឆាយេន បច្ឆាយោ ។
 ភត្តោ ធម្មា គោកុដ្ឋស្ស ធម្មស្ស អនន្តរម្មច្ឆាយេន
 បច្ឆាយោ បុរិមា បុរិមា ភត្តា បច្ឆិមាណំ បច្ឆិមាណំ គោ-
 កន្ធានំ ខន្ធានំ អនន្តរម្មច្ឆាយេន បច្ឆាយោ ភត្តា វិដ្ឋា-
 នស្ស អនន្តរម្មច្ឆាយេន បច្ឆាយោ ។ ភត្តោ ធម្មា

គន្ថទុក្ខំ បច្ឆាណំ

វិកាយ ចំពោះខន្ធានាម រកៈ ក្រឹត្យោនិ ជិដ្ឋិ ក្រឹត្យោនិ ព្រោះធ្វើ
 ខ្លាំខន្ធានាម ខ្លាំដំបូរគោក ។ ឯសហោជាតានិបតិ គឺ អតិបតិ មិន
 មែនជាគន្ធា ជាបច្ច័យ នៃគន្ធានាម ដោយអតិបតិបច្ច័យ ។ គោកន្ធា-
 និបតិ ជាបច្ច័យ នៃគន្ធានាមនិ នៃគោកន្ធានិ ដោយអតិបតិបច្ច័យ
 បានដល់ការម្នាណានិបតិ គឺសហោជាតានិបតិ ។ អារម្មណានិបតិ គឺ
 ខ្លាំភាគ . . . ធ្វើ ខ្លាំគន្ធានាម មិនមែនជាគន្ធា ខ្លាំដំបូរគោក
 ដោយក្រឹត្យោនិ វិកាយ គន្ធានាម គន្ធាសម្បយុត្តកុដ្ឋនិ ក្រឹត្យោនិ
 ព្រោះធ្វើ ខ្លាំខន្ធានាម ខ្លាំដំបូរគោក ។ ឯសហោជាតានិបតិ គឺ
 អតិបតិ មិនមែនជាគន្ធា ជាបច្ច័យ នៃគន្ធាសម្បយុត្តកុដ្ឋនិ នៃគន្ធា
 គន្ធានិ មែនជាបច្ច័យ នៃគន្ធាសម្បយុត្តកុដ្ឋនិ ដោយអតិបតិបច្ច័យ ។ គន្ធានិបតិ
 គោកន្ធានិបតិ ជាបច្ច័យ នៃគន្ធានាម ដោយអតិបតិបច្ច័យ បានដល់
 ការម្នាណានិបតិ គឺ បានវិកាយ ។

[៧៨] គន្ធានិ ជាបច្ច័យ នៃគន្ធានាម ដោយអនន្តរម្មច្ឆាយេន គឺ
 គន្ធានាម មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃគន្ធានាម ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរម្ម-
 ច្ឆាយេន ។ គន្ធានាម ជាបច្ច័យ នៃគោកន្ធានិ ដោយអនន្តរម្មច្ឆាយេន គឺ គន្ធា
 គន្ធា មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃគន្ធានាម មិនមែនជាគន្ធា ក្រោយ ។ ដោយអនន្ត-
 រម្មច្ឆាយេន គន្ធានាម ជាបច្ច័យ នៃគន្ធានាម ដោយអនន្តរម្មច្ឆាយេន ។ គន្ធានាម

កត្តស្ស ច ខោកត្តស្ស ច ធម្មស្ស អនន្តរាប្បដ្ឋយេន
 បទ្កយោ បុរិមា ធុរិមា កត្តា បដ្ឋិហានំ បដ្ឋិហានំ កត្តានំ
 សាម្បយុត្តកាណេត្យ ខត្តានំ អនន្តរាប្បដ្ឋយេន កត្តយោ ។
 ខោកត្តោ ធម្មោ ខោកត្តស្ស ធម្មស្ស អនន្តរាប្បដ្ឋ-
 យេន បទ្កយោ តីណិ ទ្រេ អាវុដ្ឋថា កាតត្តា បវេ-
 យោ ធន្តិ ។ កត្តា ច ខោកត្តោ ច ធម្មា កត្តស្ស
 ធម្មស្ស អនន្តរាប្បដ្ឋយេន បទ្កយោ តីណិ ឯកម្បិ
 វុដ្ឋានំ កាតត្តំ មាដ្ឋេ ។ កត្តា ធម្មោ កត្តស្ស
 ធម្មស្ស សមនន្តរាប្បដ្ឋយេន បទ្កយោ ខេ ។ សមា-
 យាមប្បដ្ឋយេន បទ្កយោ ខេ ។ អត្តបន្តាប្បដ្ឋយេន
 បទ្កយោ ខេ ។ ខិន្ទយប្បដ្ឋយេន បទ្កយោ ខេ ។

(៧៧) កត្តា ធម្មា កត្តស្ស ធម្មស្ស ឧបទិស្ស-
 យប្បដ្ឋយេន បទ្កយោ អាម្មណ្យបទិស្សយោ អនន្តរ-
 បទិស្សយោ បកត្តបទិស្សយោ ។ ខេ ។ បកត្តបទិស្ស-
 យោ កត្តា កត្តានំ . . . តីណិ ។ ខោកត្តោ ធម្មោ
 ខោកត្តស្ស ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បដ្ឋយេន បទ្កយោ
 អាម្មណ្យបទិស្សយោ អនន្តរាបទិស្សយោ បកត្តបទិ-
 ស្សយោ ។ ខេ ។ បកត្តបទិស្សយោ សត្តំ ឧបទិស្ស-
 យោ ខេនំ ខេនិ ។ ខេ ។ ខេនំ ខេនិ ខេនិ ខេនិ ខេនិ ខេនិ ខេនិ

ជាបច្ច័យ ខៃកត្តនិមិត្តិ ខៃខោកត្តនិមិត្តិ ដោយអនន្តរាប្បដ្ឋយេន គឺ
 កត្តនិមិត្តិ បុទ ។ ជាបច្ច័យ ខៃកត្តនិមិត្តិ ក្រោយខេនិ ខៃកត្តស្សយុត្ត-
 កត្តនិមិត្តិ ដោយអនន្តរាប្បដ្ឋយេន ។ ខោកត្តនិមិត្តិ ជាបច្ច័យ ខៃខោកត្តនិមិត្តិ
 ដោយអនន្តរាប្បដ្ឋយេន គឺ មានវិរា ព្យ កាវតីនី វិរយោនិ បណ្ឌិត
 ឧប្បិដ្ឋិច្ចៈ វិរាជាបឋម មិមទានេ ។ កត្តនិមិត្តិ ខោកត្តនិមិត្តិ ជា
 បច្ច័យ ខៃកត្តនិមិត្តិ ដោយអនន្តរាប្បដ្ឋយេន គឺ មានវិរា ព្យ វុដ្ឋានេ ខ
 បណ្ឌិត ឧប្បិដ្ឋិ គុណិវិរាជាបណ្ឌិត ។ កត្តនិមិត្តិ ជាបច្ច័យ ខៃកត្ត-
 និមិត្តិ ដោយសមនន្តរាប្បដ្ឋយេន គឺ មានវិរា ខេ ។ ជាបច្ច័យ ដោយ
 សមាមាប្បដ្ឋយេន គឺ មានវិរា ខេ ។ ជាបច្ច័យ ដោយអត្តបន្តា-
 ប្បដ្ឋយេន គឺ មានវិរា ខេ ។ ជាបច្ច័យ ដោយខិន្ទយប្បដ្ឋយេន
 គឺ មានវិរា ខេ ។

(៧៧) កត្តនិមិត្តិ ជាបច្ច័យ ខៃកត្តនិមិត្តិ ដោយឧបទិស្សយប្ប-
 ដ្ឋយេន បទ្កយោ អាម្មណ្យបទិស្សយោ អនន្តរាបទិស្សយោ បកត្តបទិស្សយោ
 ។ ខេ ។ បកត្តបទិស្សយោ គឺ កត្តនិមិត្តិ (ជាបច្ច័យ) ខៃកត្តនិមិត្តិ . . .
 មានវិរា ព្យ ។ ខោកត្តនិមិត្តិ ជាបច្ច័យ ខៃខោកត្តនិមិត្តិ ដោយឧប-
 ទិស្សយប្បដ្ឋយេន បទ្កយោ អាម្មណ្យបទិស្សយោ អនន្តរាបទិស្សយោ បកត្តបទិស្សយោ
 ។ ខេ ។ បកត្តបទិស្សយោ គឺ បុគ្គល កាស្រ័យ
 ខ្លឹមស្ថា ហើយឱ្យ ខ្លឹមស្ថា ។ ខេ ។ ខ្លឹមស្ថា ខ្លឹមស្ថា ប្រកាន់ ខ្លឹមស្ថា

សីលំ . . . ១ មេ ១ សេនាសនំ ឧបទិស្សយ តានំ
មេតំ ១ មេ ១ សង្ឃំ ភិក្ខុតំ សទ្ធា ១ មេ ១ សេនា-
សនំ សម្រាយ ១ មេ ១ ផលសមាបត្តិយោ ឧបទិស្ស-
យប្បទ្ធក្រមេន បទ្ធក្រមេ ១ លោកញោ ច ឆ្មា កុដ្ឋស្ស
ឧទ្ទេស្ស ឧបទិស្សយប្បទ្ធក្រមេន បទ្ធក្រមេ កាមម្មណ្ណ-
បទិស្សយោ កនទ្ធក្រមេនិស្សយោ មគកត្តមនិស្សយោ
១ មេ ១ មគកត្តមនិស្សយោ សទ្ធាំ ឧបទិស្សយ តានំ
ជិយ្យតំ ធិដ្ឋិ កត្តាតំ សីលំ . . . ១ មេ ១ សេនាសនំ
ឧបទិស្សយ តានំ ហនតំ ១ មេ ១ សង្ឃំ ភិក្ខុតំ
សទ្ធា ១ មេ ១ សេនាសនំ កុដ្ឋស្ស ១ មេ ១ បទ្ធក-
រាយ ឧបទិស្សយប្បទ្ធក្រមេន បទ្ធក្រមេ ១ លោកញោ
ឆ្មោ កុដ្ឋស្ស ច លោកញោ ច ឆ្មាស្ស ឧបទិស្ស-
យប្បទ្ធក្រមេន បទ្ធក្រមេ កាមម្មណ្ណបទិស្សយោ កនទ្ធក-
រមនិស្សយោ មគកត្តមនិស្សយោ ១ មេ ១ មគកត្តម-
និស្សយោ សទ្ធាំ ឧបទិស្សយ តានំ ជិយ្យតំ ធិដ្ឋិ
កត្តាតំ សីលំ . . . ១ មេ ១ សេនាសនំ ឧបទិស្សយ
តានំ ហនតំ ១ មេ ១ សង្ឃំ ភិក្ខុតំ សទ្ធា ១ មេ ១
សេនាសនំ កត្តាតំ សម្បយុត្តកានណ្ណ កត្តាតំ ឧបទិស្ស-
យប្បទ្ធក្រមេន បទ្ធក្រមេ ១ ឆ្មោ ច លោកញោ ច ឆ្មា

ត្រូវសីល . . . ១ មេ ១ បុគ្គល កាស្រ័យ ត្រូវសេនាសនៈ ហើយ
ឲ្យ ត្រូវតាខ ១ មេ ១ បំបែក ត្រូវសង្ឃ សទ្ធា ១ មេ ១ សេនាសនៈ
(ជាបច្ច័យ) ខែសទ្ធា ១ មេ ១ ជាបច្ច័យ ខែផលសមាបត្តិ ដោយឧប-
ទិស្សយប្បទ្ធក្រមេន ១ លោកញោ ជាបច្ច័យ ខែកុដ្ឋស្ស ដោយឧបទិស្ស-
យប្បទ្ធក្រមេន បទ្ធក្រមេនិស្សយោ កនទ្ធក្រមេនិស្សយោ មគកត្តមនិស្សយោ
ត្រូវសីល ១ មេ ១ ឯបកក្រមនិស្សយ គឺ បុគ្គល កាស្រ័យ ត្រូវសទ្ធា
ហើយជំរឿន ត្រូវមានៈ ប្រកាសំ ត្រូវទិដ្ឋិ ត្រូវសីល . . . ១ មេ ១
កាស្រ័យ ត្រូវសេនាសនៈ ហើយសម្រាប់ ត្រូវសក្ក ១ មេ ១ បំបែក
ត្រូវសង្ឃ សទ្ធា ១ មេ ១ សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ ខែភក្ក ១ មេ ១
ខែសមត្តិប្រាជ្ញា ដោយឧបទិស្សយប្បទ្ធក្រមេន ១ លោកញោ ជាបច្ច័យ
ខែកុដ្ឋស្ស ខែលោកញោ ដោយឧបទិស្សយប្បទ្ធក្រមេន បទ្ធក្រមេនិស្សយោ
កនទ្ធក្រមេនិស្សយោ មគកត្តមនិស្សយោ ១ មេ ១ មគកត្តម-
និស្សយោ សទ្ធាំ ត្រូវសីល ត្រូវសទ្ធា ហើយជំរឿន ត្រូវ
មានៈ ប្រកាសំ ត្រូវទិដ្ឋិ ត្រូវសីល . . . ១ មេ ១ កាស្រ័យ ត្រូវ
សេនាសនៈ ហើយសម្រាប់ ត្រូវសក្ក ១ មេ ១ បំបែក ត្រូវសង្ឃ
សទ្ធា ១ មេ ១ សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ ខែភក្ក ខែកុដ្ឋស្ស ដោយឧបទិស្សយប្បទ្ធក្រមេន
បទ្ធក្រមេនិស្សយោ ១ លោកញោ ខែលោកញោ ខែកុដ្ឋស្ស

កន្តស្ស ធម្មស្ស ចរណីស្សយេ ប្បច្ចយេន មច្ចយោ
អាម្មណ្ណមនិស្សយោ អនន្តរមនិស្សយោ មគគ្គម-
និស្សយោ ។ មេ ។ មគគ្គមនិស្សយោ វីណិ អាម្ម-
ណោ ធម្មយេន កាតត្វា ។

[១០០] គោតន្តោ ធម្មោ លោកន្តស្ស ធម្មស្ស
បុរោសាតប្បច្ចយេន មច្ចយោ អាម្មណ្ណបុរោសាតំ វត្ថុ-
បុរោសាតំ ។ អាម្មណ្ណបុរោសាតំ ចត្តំ . . . វត្ថុ អនិច្ច-
យោ . . . គោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ទិវ្វេន ធម្មតោ រូបំ
មស្សតិ ទិវ្វាយ សោតនាតុយា សន្តំ សុណាតិ
រូបាយននំ ធម្មវិញ្ញាណស្ស ដោជ្ជន្តាយននំ កាយ-
វិញ្ញាណស្ស ។ វត្ថុបុរោសាតំ ធម្មតាយននំ ធម្មវិញ្ញា-
ណស្ស កាយាយននំ កាយវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ គោ-
តន្តោ មច្ចនំ បុរោសាតប្បច្ចយេន មច្ចយោ ។ គោ-
តន្តោ ធម្មោ កន្តស្ស ធម្មស្ស បុរោសាតប្បច្ចយេន
មច្ចយោ អាម្មណ្ណបុរោសាតំ វត្ថុបុរោសាតំ ។ អាម្ម-
ណ្ណបុរោសាតំ ចត្តំ . . . វត្ថុ អស្សនេតិ វេទិមន្តតិ តិ
អាត្ត វគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិវ្វេ ឧប្បជ្ជតិ ។ មេ ។ គោម-
នស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ។ វត្ថុបុរោសាតំ វត្ថុ តន្តានំ បុរោសាត-
ប្បច្ចយេន មច្ចយោ ។ គោតន្តោ ធម្មោ កន្តស្ស ច

ជាប់ថ្វីយ ខែនន្តមិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ចីយ បាទដល់ការធម្មណ្ណប-
និស្សីយ អនន្តរមនិស្សីយ មិនមកគូបនិស្សីយ ។ មេ ។ ឯមកគូបនិស្សីយ
បាទដល់ការគាំទ្រ ៣ ដែលបណ្ឌិត គប្បីថ្វី ដោយខ័យធូល់ការធម្ម-
ណប្បច្ចីយដែរ ។

[១០១] គោតន្តមិ ជាប់ថ្វីយ ខែនន្តមិ ដោយបុរោសា-
តប្បច្ចីយ បាទដល់ការធម្មណ្ណបុរោសាត មិនវិភបុរោសាត ។ អាម្មណ្ណ-
បុរោសាត គឺ ខ្ញុំចក្ក . . . ខ្ញុំវិក្ក ជាមិនទៀន . . . គោមនស្ស
កើតឡើង (បុគ្គល) ឃើញ ខ្ញុំរូប ដោយខ័ន្ធចក្ក ឬ ខ្ញុំសំឡេង
ដោយខ័ន្ធសាតនាតុ រូបាយននៈ (ជាប់ថ្វីយ) ខែចក្កវិញ្ញាណ ដោយធម្ម-
យននៈ (ជាប់ថ្វីយ) ខែកាយវិញ្ញាណ ។ ឯវត្ថុបុរោសាត គឺ ចក្ក-
យននៈ (ជាប់ថ្វីយ) ខែចក្កវិញ្ញាណ កាយាយននៈ (ជាប់ថ្វីយ) ខែ
កាយវិញ្ញាណ វត្ថុ ជាប់ថ្វីយ ខែត្ថុកខន្ធ មិនមែនជានន្តៈ ដោយ
បុរោសាតប្បច្ចីយ ។ គោតន្តមិ ជាប់ថ្វីយ ខែនន្តមិ ដោយបុរោសា-
តប្បច្ចីយ បាទដល់ការធម្មណ្ណបុរោសាត មិនវិភបុរោសាត ។ អាម្មណ្ណ-
បុរោសាត គឺ វត្ថុ បុគ្គល ខ្ញុំចក្ក . . . គ្រូកករ វិភាយ ចំពោះ
វត្ថុ កករ កើតឡើង ទិវ្វេ កើតឡើង គ្រោត្រោត្ត ខ្ញុំវិក្កនាទា
។ មេ ។ គោមនស្ស កើតឡើង ។ ឯវត្ថុបុរោសាត គឺ វត្ថុ ជា
ប់ថ្វីយ ខែត្ថុកខន្ធ ដោយបុរោសាតប្បច្ចីយ ។ គោតន្តមិ ជាប់ថ្វីយ

លោកខ្ពស់ ឬ ធម្មស្ស ឬ បុរោហិតប្បដ្ឋយេន ឬ បដ្ឋយោ
 ណាម្នាក់ឬ បុរោហិត វត្តបុរោហិត ។ អាម្ពណបុរោហិត
 ពក្កំ . . . វត្តំ អាស្សនេតិ អភិទ្ធិតិ តំ អាវត្ត វារតា
 ធម្មដ្ឋតិ ធិដ្ឋិ . . . ។ បេ ។ លោមនស្សំ ធម្មដ្ឋតិ កត្តា
 ច សម្បយុត្តកា ធម ធម្មា ធម្មដ្ឋតិ ។ វត្តបុរោហិត
 វត្ត កត្តាចំ សម្បយុត្តកាធម្ម ធម្មាចំ បុរោហិតប្បដ្ឋ-
 យេន បដ្ឋយោ ។ បដ្ឋាជានប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
 តិណំ ។ អាសវនប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ល ។

[១០១] លោកខ្ពស់ ធម្មា លោកខ្ពស់ ធម្មស្ស
 កង្កែបប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ សហជានា ហោធាទណិកា ។
 សហជានា លោកខ្ពស់ លោកខ្ពស់ សម្បយុត្តកាចំ ធម្មាចំ
 ចិត្តសម្មដ្ឋានាធម្ម រូបាចំ កង្កែបប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។
 ហោធាទណិកា លោកខ្ពស់ លោកខ្ពស់ វិហាកាចំ ធម្មាចំ
 កង្កែប ធម រូបាចំ កង្កែបប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។ លោ-
 កខ្ពស់ ធម្មា កង្កែប ធម្មស្ស ធម្មស្ស កង្កែបប្បដ្ឋយេន បដ្ឋ-
 យោ លោកខ្ពស់ លោកខ្ពស់ សម្បយុត្តកាចំ ធម្មាចំ កង្ក-
 ែបប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។ លោកខ្ពស់ ធម្មា កង្កែប ធម

ខែកង្កែបដំបង ខែកង្កែបដំបង ដោយបុរោហិតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
 ណាម្នាក់ ធិតិក្កបុរោហិត ។ អាម្ពណបុរោហិត គឺ បុគ្គល ធម្មត្ថ
 . . . ប្រគារា វិចយេ ចំ លោកខ្ពស់ ប្រាជ្ញ ធម្មត្ថនា ធម្មៈ
 កើតឡើង ធិដ្ឋិ . . . ។ បេ ។ លោមនស្ស កើតឡើង ក្នុងកង្កែប
 ក្នុងសម្បយុត្តកង្កែប កើតឡើង ។ ធិតិក្កបុរោហិត គឺ វត្ត ជាច្រើន
 ខែកង្កែបដំបង ខែកង្កែបសម្បយុត្តកង្កែបដំបង ដោយបុរោហិតប្បដ្ឋយេន ។
 ជាច្រើន ដោយបុរោហិតប្បដ្ឋយេន គឺ ហោធា ៧ ។ ជាច្រើន
 ដោយអាសវនប្បដ្ឋយេន គឺ ហោធា ៧ ។

[១០២] លោកខ្ពស់ ជាច្រើន ខែកង្កែបដំបង ដោយកង្កែប
 ប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ សហជានា ធិតិក្កបុរោហិត ។ សហជានា គឺ
 លោកខ្ពស់ ធិតិក្កបុរោហិត ជាច្រើន ខែកង្កែបសម្បយុត្តកង្កែបដំបង ខែកង្កែប
 ចិត្តសម្មដ្ឋានាធម្ម ដោយកង្កែបប្បដ្ឋយេន ។ ហោធាទណិកា គឺ លោក-
 ខ្ពស់ ធិតិក្កបុរោហិត ជាច្រើន ខែកង្កែបសម្បយុត្តកង្កែបដំបង ខែកង្កែបសម្បយុត្ត-
 កង្កែបដំបង ដោយកង្កែបប្បដ្ឋយេន ។ លោកខ្ពស់ ជាច្រើន ខែកង្កែបដំបង ដោយ
 កង្កែបប្បដ្ឋយេន គឺ លោកខ្ពស់ ធិតិក្កបុរោហិត ជាច្រើន ខែកង្កែបសម្បយុត្ត-
 កង្កែប ដោយកង្កែបប្បដ្ឋយេន ។ លោកខ្ពស់ ជាច្រើន ខែកង្កែបដំបង

អំពីធម្មបទិក អនុលោមទុក្ខប្បដ្ឋានំ

លោកទុក្ខស្ស ធម្មស្ស កាម្មវ្យាគយេន បច្ចុយោ
 លោកន្តោ លោកា សម្មយុត្តកាណំ ទន្ធានំ តន្ធានក្ក
 វិញ្ញសម្មដ្ឋានានក្ក រូតានំ កម្មវ្យាគយេន ធម្មាយា ។
 លោកន្តោ ធម្មោ លោកទុក្ខស្ស ធម្មស្ស វិចារកម្មវ្យាគយេន
 បច្ចុយោ ធីតំ ។ ភាហារម្មវ្យាគយេន បច្ចុយោ តីណំ ។
 វិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋាយេន ធម្មាយោ តីណំ ។ ឈានម្មវ្យា
 គយេន ធម្មាយោ តីណំ ។ មត្តម្មវ្យាគយេន បច្ចុយោ
 ល ។ សម្មយុត្តកម្មវ្យាគយេន ធម្មាយោ ល ។

(១១២) តន្តោ ធម្មោ លោកទុក្ខស្ស ធម្មស្ស វិញ្ញ-
 យុត្តប្បដ្ឋាយេន បច្ចុយោ សហជានំ បច្ឆាជានិ ។
 សន្និទ្ធី ។ លោកន្តោ ធម្មោ លោកទុក្ខស្ស ធម្មស្ស
 វិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋាយេន បច្ចុយោ សហជានំ បុរេជានំ
 បច្ឆាជានំ ។ សន្និទ្ធី ។ លោកន្តោ ធម្មោ កុក្ខស្ស
 ធម្មស្ស វិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋាយេន ធម្មាយោ បុរេជានំ វត្ថុ
 តន្ធានំ វិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋាយេន បច្ចុយោ ។ លោកន្តោ
 ធម្មោ កុក្ខស្ស ធម្មោ លោកទុក្ខស្ស ធម្មស្ស វិញ្ញយុត្ត-
 ប្បដ្ឋាយេន បច្ចុយោ បុរេជានំ វត្ថុ តន្ធានំ សម្មយុ-
 ត្តកាណក្ក ទន្ធានំ វិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋាយេន បច្ចុយោ ។
 តន្តោ ធម្មោ លោកន្តោ ធម្មោ លោកទុក្ខស្ស ធម្មស្ស

អំពីធម្មបទិក អនុលោមទុក្ខប្បដ្ឋានំ

វៃខោនន្តមិជេ ដោយកម្មប្បដ្ឋាយ គី រេតនា និទមេនគាតន្តៈ ជាបច្ច័យ
 វៃត្ថុកសម្មយុត្តកក្កន្តជេន វៃត្ថុកន្តៈជេន វៃត្ថុកវិញ្ញសម្មដ្ឋានបដេន
 ដោយកម្មប្បដ្ឋាយ ។ នោកន្តមិ ជាបច្ច័យ វៃខោនន្តមិ ដោយ
 វិចារកប្បដ្ឋាយ គី មានវិរៈ ១ ។ ជាបច្ច័យ ដោយភាហារប្បដ្ឋាយ
 មានវិរៈ ៣ ។ ជាបច្ច័យ ដោយវិញ្ញយប្បដ្ឋាយ មានវិរៈ ៣ ។
 ជាបច្ច័យ ដោយឈានប្បដ្ឋាយ មានវិរៈ ៣ ។ ជាបច្ច័យ ដោយ
 មត្តប្បដ្ឋាយ មានវិរៈ ៧ ។ ជាបច្ច័យ ដោយសម្មយុត្តប្បដ្ឋាយ មាន
 វិរៈ ៧ ។

(១១២) តន្តមិ ជាបច្ច័យ វៃខោនន្តមិ ដោយវិញ្ញយុត្ត-
 ប្បដ្ឋាយ បុរេជានំ សហជានំ និងបច្ឆាជានំ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ នោ-
 កន្តមិ ជាបច្ច័យ វៃខោនន្តមិ ដោយវិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋាយ បុរេជានំ
 សហជានំ បុរេជានំ និងបច្ឆាជានំ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ នោកន្តមិ
 ជាបច្ច័យ វៃកន្តមិ ដោយវិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋាយ បុរេជានំ គី វត្ថុ
 ជាបច្ច័យ វៃត្ថុកន្តៈ ដោយវិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋាយ ។ នោកន្តមិ ជាបច្ច័យ
 វៃកន្តមិជេន វៃខោនន្តមិជេន ដោយវិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋាយ បុរេជានំ
 គី វត្ថុ ជាបច្ច័យ វៃត្ថុកន្តៈជេន វៃត្ថុកសម្មយុត្តកក្កន្តជេន ដោយ
 វិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋាយ ។ តន្តមិក្តី នោកន្តមិក្តី ជាបច្ច័យ វៃខោនន្តមិ

វិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋានេន បច្ចុយោ សហជាតំ បញ្ញាជាតំ ។
សង្កឹត្តំ ។

(១៥៣) កន្តោ ធម្មោ កុត្តស្ស ធម្មស្ស អត្តិប្បដ្ឋានេន បច្ចុយោ ឋិតំ បដិច្ចសនិសំ ។ កន្តោ ធម្មោ លោកុត្តស្ស ធម្មស្ស អត្តិប្បដ្ឋានេន បច្ចុយោ សហជាតំ បញ្ញាជាតំ ។ សហជាតា កន្តោ សម្បយុត្តកាណំ មន្តានំ ចិត្តសម្មាសាទន្ធក្កំ រូបាណំ អត្តិប្បដ្ឋានេន បច្ចុយោ ។ បញ្ញាជាតា កន្តោ បុរោជានស្ស ឥសស្ស កាយស្ស អត្តិប្បដ្ឋានេន បច្ចុយោ ។ កន្តោ ធម្មោ កុត្តស្ស ធម្មស្ស អត្តិប្បដ្ឋានេន បច្ចុយោ ឋិតំ បដិច្ចសនិសំ ។ លោកន្តោ ធម្មោ លោកុត្តស្ស ធម្មស្ស អត្តិប្បដ្ឋានេន បច្ចុយោ សហជាតំ បុរោជានំ បញ្ញាជាតំ អាណាវំ ក្រិយ័យំ ។ សង្កឹត្តំ ។ លោកន្តោ ធម្មោ កុត្តស្ស ធម្មស្ស អត្តិប្បដ្ឋានេន បច្ចុយោ សហជាតំ បុរោជានំ ។ សហជាតា លោកន្តោ កុត្តាណំ អត្តិប្បដ្ឋានេន បច្ចុយោ ។ បុរោជានំ កត្តំ . . . វត្តំ វស្សានេតិ អភិទន្ធតិ តំ វារក្កំ លោក ឧប្បជ្ជតិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។ ល ។ វត្តំ កន្តាណំ អត្តិប្បដ្ឋានេន បច្ចុយោ ។ លោកន្តោ ធម្មោ កុត្តស្ស ធម្មស្ស អត្តិប្បដ្ឋានេន បច្ចុយោ ។

ដោយវិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋាយ បានដល់សហជាត និងបញ្ញាជាត ។ សេចក្តី បំប្រែញ ។

(១៥៣) កន្តុធមិ ជាបច្ច័យ វៃនកន្តុធមិ ដោយអត្តិប្បដ្ឋាយ គឺ ហនវរៈ ១ ប្រវិហលន្តានិធិបដិច្ចការវិសេ ។ កន្តុធមិ ជាបច្ច័យ វៃនោកន្តុធមិ ដោយអត្តិប្បដ្ឋាយ បានដល់សហជាត និងបញ្ញាជាត ។ សហជាត គឺ ភ្នកន្តុៈ ជាបច្ច័យ វៃភ្នកសម្បយុត្តកុត្តនេន វៃភ្នក ចិត្តសម្មាសាទន្ធករេន ដោយអត្តិប្បដ្ឋាយ ។ ឧបញ្ញាជាត គឺ ភ្នកន្តុៈ ជា បច្ច័យ វៃកាយាទវេដលកើតបុទ ដោយអត្តិប្បដ្ឋាយ ។ កន្តុធមិ ជាបច្ច័យ វៃនកន្តុធមិធិ វៃនោកន្តុធមិធិ ដោយអត្តិប្បដ្ឋាយ គឺ ហនវរៈ ១ ប្រវិហលន្តានិធិបដិច្ចការវិសេ ។ លោកន្តុធមិ ជាបច្ច័យ វៃនោកន្តុធមិ ដោយអត្តិប្បដ្ឋាយ បានដល់សហជាត បុរោជាន បញ្ញាជាត អាណា ធិនិក្រិយ័យំ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ លោកន្តុធមិ ជាបច្ច័យ វៃនកន្តុធមិ ដោយអត្តិប្បដ្ឋាយ បានដល់សហជាត និងបុរោជាន ។ សហជាត គឺ ភ្នកន្តុៈ ចិនវេទជាតន្តុៈ ជាបច្ច័យ វៃភ្នកន្តុៈ ដោយអត្តិប្បដ្ឋាយ ។ បុរោជាន គឺ ខ្លួនកុ . . . ក្រេតកា វិភាយ ចំពោះភ្ន ភកៈ ភើតាឡើន ចំដួ ភើតាឡើន ប្រោរប្រោរ ខ្លួន ភ្ន ភោរ ។ ល ។ វត្តំ ជាបច្ច័យ វៃភ្នកន្តុៈ ដោយអត្តិប្បដ្ឋាយ ។ លោកន្តុធមិ ជាបច្ច័យ វៃនកន្តុធមិធិ វៃនោកន្តុធមិធិ

អភិធម្មចំណីក អនុលោមបុកប្បដ្ឋាន

អភិធម្មច្បុយេន បច្ចុយោ សហជាតំ បុរោជាតំ ។
 សហជាតោ លោកន្តោ ឋានោ ខត្តោ វិនិច្ឆ័យំ ខត្តោនំ
 កត្តោនំ ធិត្តសមុដ្ឋាណនំ ប្រោជំ អភិធម្មច្បុយេន
 បច្ចុយោ ។ បុរោជាតំ ធីត្តំ . . . វត្តំ អស្សាធនំ
 អភិធម្មចំ តំ អាវុត្ត កត្តា ធម៌ សម្មយុត្តកា ធម៌ ខត្តា
 ចប្បដ្ឋនំ វត្តំ កត្តានំ សម្មយុត្តកា នំ ខត្តានំ
 អភិធម្មច្បុយេន បច្ចុយោ ។ កត្តោ ធម៌ លោកន្តោ ធម៌ ធម្មា
 ចប្បស្ស ធម្មស្ស អភិធម្មច្បុយេន បច្ចុយោ សហជាតំ
 បុរោជាតំ ។ សហជាតោ សីលទូតបរាណសា កាយ-
 តាណា ធម៌ សម្មយុត្តកា ធម៌ ខត្តា អភិធម្មកាយ កត្តស្ស
 អភិធម្មច្បុយេន បច្ចុយោ ធីត្តំ ។ សហជាតោ សី-
 លទូតបរាណសា កាយតាណា ធម៌ វត្ត ធម៌ អភិធម្មកាយ-
 កត្តស្ស អភិធម្មច្បុយេន បច្ចុយោ ធីត្តំ ។ កត្តោ ធម៌
 លោកន្តោ ធម៌ ធម្មា លោកត្តស្ស ធម្មស្ស អភិធម្មច្បុ-
 យេន បច្ចុយោ សហជាតំ បុរោជាតំ បច្ចុយោ បច្ចុយោ កា-
 ហារំ វត្ត្រិយំ ។ សហជាតោ លោកន្តោ ឋានោ ខត្តោ
 ធម៌ កត្តា ធម៌ វិនិច្ឆ័យំ ខត្តានំ ធិត្តសមុដ្ឋាណនំ ប្រោជំ
 អភិធម្មច្បុយេន បច្ចុយោ ទ្វេ ខត្ត . . . សហជាតា កត្តា
 ធម៌ វត្ត ធម៌ លោកន្តានំ ខត្តានំ អភិធម្មច្បុយេន បច្ចុយោ

អភិធម្មចំណីក អនុលោមបុកប្បដ្ឋាន

ដោយអភិធម្មច្បុយេន បុរោជាតំ បុរោជាតំ ។ សហជាតា
 គឺ ខត្ត មិនមែនជាគន្លឹះ ជាប់ច្បុយេន ខត្ត ធម៌ ខត្ត កត្ត ធម៌
 ខត្ត កត្ត សមុដ្ឋាន ដោយអភិធម្មច្បុយេន ។ បុរោជាតា គឺ ឧបក
 . . . ក្រែកអេ កែកយ ចំរោងកុំ ក្នុងគន្លឹះ ក្នុងសម្បយុត្តកត្ត
 កើតឡើង ព្រោះប្រាណ ឧបកនោះ វត្ត ជាប់ច្បុយេន ខត្ត កត្ត ធម៌
 ខត្ត កត្ត សម្បយុត្តកត្ត ដោយអភិធម្មច្បុយេន ។ កត្ត មិនមែនមែន
 ជាប់ច្បុយេន ខត្ត មិនមែន ដោយអភិធម្មច្បុយេន បុរោជាតំ ធីត្ត បុរោ-
 ជាតំ ។ សហជាតា គឺ សីលទូតបរាណសាយ កត្ត ធម៌ សម្បយុត្ត-
 កត្ត ធម៌ ជាប់ច្បុយេន ខត្ត កត្ត កាយ កត្ត ដោយអភិធម្មច្បុយេន (បណ្ឌិត
 ធម្មវិញ្ញ) ឲ្យជាប់ច្បុយេន ។ សហជាតា គឺ សីលទូតបរាណសាយ-
 កត្ត ធម៌ វត្ត ធម៌ ជាប់ច្បុយេន ខត្ត កត្ត កាយ កត្ត ដោយអភិធម្មច្បុយេន
 (បណ្ឌិត ធម្មវិញ្ញ) ឲ្យជាប់ច្បុយេន ។ កត្ត មិនមែន លោក កត្ត មិនមែន
 ជាប់ច្បុយេន ខត្ត កត្ត មិនមែន ដោយអភិធម្មច្បុយេន បុរោ-
 ជាតា បច្ចុយោ កាយ ធីត្ត វត្ត ធម៌ ។ សហជាតា គឺ ខត្ត
 មិនមែនជាគន្លឹះ ក្នុងគន្លឹះ ជាប់ច្បុយេន ខត្ត ធម៌ ខត្ត កត្ត ស-
 មុដ្ឋាន ដោយអភិធម្មច្បុយេន ខត្ត ធម៌ . . . សហជាតា គឺ ក្នុងគន្លឹះ
 ធម៌ វត្ត ធម៌ ជាប់ច្បុយេន ខត្ត កត្ត មិនមែនជាគន្លឹះ ដោយអភិធម្មច្បុយេន

អភិធម្មប្រដិទា អនុលោមទុក្ខប្បដិទា

តីណំ វាសេវិទេ ធនំ កតេយ្យ តីណំ វិចារេន ឯកំ
អណាម តីណំ វគ្គិយេ តីណំ ឈានេ តីណំ បត្តេ
ធនំ សច្ចយុត្តេ ធនំ វិប្បយុត្តេ ចត្វា អត្ថិយា ធនំ
ធម្មិយោ ធនំ វិភាគ ធនំ អវិភាគ ធនំ ។

[១០៧] កត្តោ ធម្មោ គុដ្ឋស្ស ធម្មស្ស អា-
រម្មណប្បត្តយេន បច្ចាយោ សហជាតប្បត្តយេន បច្ច-
យោ ឧបទិស្សយប្បត្តយេន បច្ចយោ ។ កត្តោ
ធម្មោ លោកុដ្ឋស្ស ធម្មស្ស អាម្មណប្បត្តយេន បច្ច-
យោ សហជាតប្បត្តយេន បច្ចាយោ ឧបទិស្សយប្បត្ត-
យេន បច្ចាយោ មុវេជាតប្បត្តយេន បច្ចយោ ។
កត្តោ ធម្មោ គុដ្ឋស្ស ធន លោកុដ្ឋស្ស ធន ធម្មស្ស អា-
រម្មណប្បត្តយេន បច្ចយោ សហជាតប្បត្តយេន បច្ច-
យោ ឧបទិស្សយប្បត្តយេន បច្ចយោ ។ លោកត្តោ
ធម្មោ លោកុដ្ឋស្ស ធម្មស្ស អាម្មណប្បត្តយេន បច្ច-
យោ សហជាតប្បត្តយេន បច្ចយោ ឧបទិស្សយប្បត្ត-
យេន បច្ចាយោ មុវេជាតប្បត្តយេន បច្ចយោ មុវេជា-
តប្បត្តយេន បច្ចយោ កម្មប្បត្តយេន បច្ចយោ អា-
ហារប្បត្តយេន បច្ចយោ វគ្គិយប្បត្តយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មប្រដិទា អនុលោមទុក្ខប្បដិទា

មានារៈ ព ក្នុងការសេវប្បត្តិយ មានារៈ ៧ ក្នុងកម្មប្បត្តិយ មាន
ារៈ ព ក្នុងវិបាកប្បត្តិយ មានារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បត្តិយ មានារៈ ព
ក្នុងវគ្គិយប្បត្តិយ មានារៈ ព ក្នុងវាយាប្បត្តិយ មានារៈ ព ក្នុង
មន្តប្បត្តិយ មានារៈ ៧ ក្នុងសម្បយុត្តប្បត្តិយ មានារៈ ៧ ក្នុងវិច្ច-
យុត្តប្បត្តិយ មានារៈ ៨ ក្នុងអត្ថិប្បត្តិយ មានារៈ ៧ ក្នុងឧត្តប្បត្តិយ
មានារៈ ៧ ក្នុងវិភាគប្បត្តិយ មានារៈ ៧ ក្នុងអវិភាគប្បត្តិយ មានារៈ ៧ ។

[១០៨] គុដ្ឋធម៌ ជាបច្ច័យ វិនិគុដ្ឋធម៌ ដោយការម្មណប្បត្តិយ ជា
ច័យ ដោយសហជាតប្បត្តិយ ជាបច្ច័យ ដោយឧបទិស្សយប្បត្តិយ ។
គុដ្ឋធម៌ ជាបច្ច័យ វិនិគុដ្ឋធម៌ ដោយការម្មណប្បត្តិយ ជាបច្ច័យ
ដោយសហជាតប្បត្តិយ ជាបច្ច័យ ដោយឧបទិស្សយប្បត្តិយ ជាបច្ច័យ
ដោយមុវេជាតប្បត្តិយ ។ គុដ្ឋធម៌ ជាបច្ច័យ វិនិគុដ្ឋធម៌ផង វិនិគោ-
គុដ្ឋធម៌ផង ដោយការម្មណប្បត្តិយ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បត្តិយ
ជាបច្ច័យ ដោយឧបទិស្សយប្បត្តិយ ។ វិនិគុដ្ឋធម៌ ជាបច្ច័យ វិនិ-
គោគុដ្ឋធម៌ ដោយការម្មណប្បត្តិយ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បត្តិយ
ជាបច្ច័យ ដោយឧបទិស្សយប្បត្តិយ ជាបច្ច័យ ដោយមុវេជាតប្បត្តិយ
ជាបច្ច័យ ដោយមុវេជាតប្បត្តិយ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បត្តិយ ជា
បច្ច័យ ដោយអាហារប្បត្តិយ ជាបច្ច័យ ដោយវគ្គិយប្បត្តិយ ។

[១០៧] ហេតុប្បដ្ឋយា នវាមាស្ថលោ នវ ។
សង្ខតំ ។ . . . នសមនន្តរា នវ នអញ្ញាមញ្ញោ តំណី
នធម្មនិស្សយេ នវ សត្វត្ថ នវ នមត្តេ នវ នសម្ម-
យុត្តេ តំណី នវិប្បយុត្តេ នវ លោនតិយោ នវ លោ-
វិតតោ នវ ។

[១០៨] នហេតុប្បដ្ឋយា ការម្មលោ នវ . . .
វាជិមតិយោ នវ អនុលោមបដនាធិ វិវិធីស្តានំ ធា-
តត្វានំ . . . អវិតតោ នវ ។

ឥន្ទុតំ ធិដ្ឋិតំ ។

គុណនិយមុកំ

បដិច្ចវិវាទេ

[១០៧] ឥន្ទុនិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឥន្ទុនិយោ នម្មោ
ធម្មជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឥន្ទុនិយំ ដកំ ចង្កំ . . . ។
សង្ខតំ ។ យថា ចូឡន្តរុទុកេ លោកិយទុកំ ឃវំ
វិភជិតតំ ធិន្ទានាការណំ ។

ឥន្ទុនិយមុកំ ធិដ្ឋិតំ ។

[១០៧] ក្នុងនការម្មលោប្បដ្ឋយា មានវាវៈ ៧ ព្រោះហេតុប្ប-
ដ្ឋយា ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ . . . ក្នុងនសមនន្តរាប្បដ្ឋយា មានវាវៈ ៧
ក្នុងនអញ្ញាមញ្ញាប្បដ្ឋយា មានវាវៈ ៧ ក្នុងនធម្មនិស្សយេប្បដ្ឋយា មានវាវៈ ៧
ក្នុងនសម្មយុត្តប្បដ្ឋយា មានវាវៈ ៧ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា មាន
វាវៈ ៧ ក្នុងនលោនតិយោប្បដ្ឋយា មានវាវៈ ៧ ក្នុងនលោវិតតោប្បដ្ឋយា មាន
វាវៈ ៧ ។

[១០៨] ក្នុងនការម្មលោប្បដ្ឋយា មានវាវៈ ៧ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា
. . . . ក្នុងនវាជិមតិយោប្បដ្ឋយា មានវាវៈ ៧ អនុលោមបដនាធិវិវិធីស្តានំ បណ្ឌិត
ធម្មវិធី ច្បាប់ច្បាប់ . . . ក្នុងនវាជិមតិយោប្បដ្ឋយា មានវាវៈ ៧ ។

ចប់ ឥន្ទុតំ ។

គុណនិយមុកៈ

បដិច្ចវិវាទៈ

[១០៨] ឥន្ទុនិយមិ (ធម្មិ ដែលគូរដល់គន្លះ) អាស្រ័យ
នូវឥន្ទុនិយមិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា គឺ ឧទ្ធច ជាឥន្ទុ
និយៈ . . . ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ លោកិយទុកៈ ក្នុងចូឡន្តរុទុកៈ
យ៉ាងណា បណ្ឌិត ធម្មវិធីករវិលក យ៉ាងនោះចុះ មិនមានការច្នៃឱ្យ
ផ្សេង ។ គ្មាន ។

ចប់ ឥន្ទុនិយមុកៈ ។

គន្ថសម្បយុត្តទុក្ខំ

បដិច្ចវិវា

(១១១) គន្ថសម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច គន្ថសម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា គន្ថសម្បយុត្តំ ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច នយោ ទត្វា ទ្វេ ទាន្ថេ . . . ។

គន្ថសម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច គន្ថវិប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា គន្ថសម្បយុត្តោ ទាន្ថេ បដិច្ច ចិត្តសមុប្បាទំ រូបំ ចិត្តិកតវិប្បយុត្តាលោកសាពាគាត ទាន្ថេ បដិច្ច លោហោ ចិត្តសមុប្បាទំ រូបំ ហោមនស្សសាពាពាត ទាន្ថេ បដិច្ច បដិយំ ចិត្តសមុប្បាទំ រូបំ ។

គន្ថសម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច គន្ថសម្បយុត្តោ ឆ គន្ថវិប្បយុត្តោ ឆ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា គន្ថសម្បយុត្តំ ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច នយោ ទត្វា ចិត្តសមុប្បាទំ រូបំ ទ្វេ ទាន្ថេ . . . ចិត្តិកតវិប្បយុត្តាលោកសាពាគាត ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច នយោ ទត្វា លោហោ ឆ ចិត្តសមុប្បាទំ រូបំ ទ្វេ ទាន្ថេ . . . ហោមនស្សសាពាគាត ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច នយោ ទត្វា បដិយំ ចិត្តសមុប្បាទំ រូបំ ទ្វេ ទាន្ថេ . . . ។ គន្ថវិប្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច

គន្ថសម្បយុត្តទុក្ខំ

បដិច្ចវិវា

(១១១ | គន្ថសម្បយុត្តទុក្ខំ (នមិ វេសប្រកបដោយគន្ថៈ) អស្រ័យ ខ្ញុំគន្ថសម្បយុត្តទុក្ខំ វេសកើតឡើង ក្រោមហេតុប្បទ័យ គឺ ខន្ធភ អស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធទ ព័កគន្ថសម្បយុត្ត ខ្ញុំខន្ធទ . . . ។

គន្ថវិប្បយុត្តទុក្ខំ អស្រ័យ ខ្ញុំគន្ថសម្បយុត្តទុក្ខំ វេសកើតឡើង ក្រោមហេតុប្បទ័យ គឺ ចិត្តសមុប្បាទំ អស្រ័យ ខ្ញុំចិត្តសមុប្បយុត្តកន្ថ លោកត្ថិ ចិត្តសមុប្បាទំ អស្រ័យ ខ្ញុំចិត្តកន្ថ វេសប្រាសពាគាទិដ្ឋិ វេសប្រកបដោយលោក បដិយត្ថិ ចិត្តសមុប្បាទំ អស្រ័យ ខ្ញុំចិត្តកន្ថ វេសប្រកបដោយហោមនស្ស ។ ចិត្តគន្ថសម្បយុត្តទុក្ខំ ចិត្តគន្ថវិប្បយុត្តទុក្ខំ អស្រ័យ ខ្ញុំគន្ថសម្បយុត្តទុក្ខំ វេសកើតឡើង ក្រោមហេតុប្បទ័យ គឺ ខន្ធភ ផល ចិត្តសមុប្បាទំ ផល អស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធទ វេសប្រកបដោយគន្ថៈ ខ្ញុំខន្ធទ ឯ . . . ខន្ធភ ផល លោកផល ចិត្តសមុប្បាទំ អស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធទ វេសប្រាសពាគាទិដ្ឋិវេសប្រកបដោយលោក ខ្ញុំខន្ធទ ឯ . . . ខន្ធភ ផល បដិយផល ចិត្តសមុប្បាទំ អស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធទ វេសប្រកបដោយហោមនស្ស ខ្ញុំខន្ធទ ឯ . . . ។ គន្ថវិប្បយុត្តទុក្ខំ អស្រ័យ

ឧប្បជ្ជតិ ។ ហេតុប្បព្វយោ កន្ថសម្បយុត្ត ទ។ ទ ធម្មា កតោ ធម្ម បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ធិដ្ឋិតត- វិញ្ញយុត្តលោកសហគតេ ទ។ ទ ធម្មា កតោ ធម្ម បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ធម្មា ធម្មស្សសហគតេ ទ។ ទ ធម្ម បដិច្ច ធម្ម ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ កន្ថសម្បយុត្ត កតុវិញ្ញយុត្ត ធម្មំ បដិច្ច កន្ថសម្បយុត្តោ ធម្ម កន្ថ- វិញ្ញយុត្តោ ធម្ម ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បព្វយោ ធិដ្ឋិតត- វិញ្ញយុត្តលោកសហគតំ ឯកំ ទទ្ធក្ស លោកត្ស បដិច្ច តាយោ ទទ្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានត្ស រូបំ ទ្វេ ទ។ ទ . . . ធម្ម- ធម្មស្សសហគតំ ឯកំ ទទ្ធក្ស បដិច្ច តាយោ ទទ្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានត្ស រូបំ ទ្វេ ទ។ ទ . . . ។

[១១១] កន្ថសម្បយុត្ត ធម្មំ បដិច្ច កន្ថសម្ប- យុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អាម្មណប្បព្វយោ កន្ថសម្ប- យុត្ត ឯកំ ទទ្ធា បដិច្ច តាយោ ទទ្ធា ទ្វេ ទ។ ទ . . . ។ កន្ថសម្បយុត្ត ធម្មំ បដិច្ច កន្ថវិញ្ញយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អាម្មណប្បព្វយោ ធិដ្ឋិតតវិញ្ញយុត្តលោកស- ហគតេ ទ។ ទ ធម្ម បដិច្ច លោកោ ធម្មធម្មស្សសហគតេ ទ។ ទ ធម្ម បដិច្ច ធម្ម ធម្ម ។ កន្ថសម្បយុត្ត ធម្មំ បដិច្ច កន្ថសម្បយុត្តោ ធម្ម កន្ថវិញ្ញយុត្តោ ធម្ម ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ

វេចក៏តទ្បិធិ ព្រោះហេតុប្បព្វយោ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានត្ស អាស្រ័យ ខ្ញុំពួកទទ្ធា ដែលប្រកបដោយគន្លះផង ខ្ញុំពួកមហាត្ថកផង ចិត្តសមុដ្ឋាន- ត្ស អាស្រ័យ ខ្ញុំពួកទទ្ធា ដែលប្រាសចាកខ្ញុំកែប្រកបដោយរលាកៈ ផង ខ្ញុំរលាកៈផង ចិត្តសមុដ្ឋានត្ស អាស្រ័យ ខ្ញុំពួកទទ្ធា ដែល ប្រកបដោយរោមទស្សផង ខ្ញុំបដិច្ចផង ។ ពួកកន្ថសម្បយុត្តធម្មិក្ខិ ពួកឧវិញ្ញយុត្តធម្មិក្ខិ អាស្រ័យ ខ្ញុំកន្ថសម្បយុត្តធម្មិផង ខ្ញុំឧវិញ្ញ- យុត្តធម្មិផង វេចក៏តទ្បិធិ ព្រោះហេតុប្បព្វយោ គឺ ទទ្ធា ធម្ម ផង ចិត្ត- សមុដ្ឋានត្សផង អាស្រ័យ ខ្ញុំទទ្ធា ដែលប្រាសចាកខ្ញុំ កែប្រ- កបដោយរលាកៈផង ខ្ញុំរលាកៈផង ខ្ញុំទទ្ធា ២ . . . ទទ្ធា ធម្ម ផង ចិត្តសមុដ្ឋានត្សផង អាស្រ័យ ខ្ញុំទទ្ធា ដែលប្រកបដោយរោមទស្ស ផង ខ្ញុំបដិច្ចផង ខ្ញុំទទ្ធា ២ . . . ។

[១១២] កន្ថសម្បយុត្តធម្មិ អាស្រ័យ ខ្ញុំកន្ថសម្បយុត្តធម្មិ វេច ក៏តទ្បិធិ ព្រោះអាម្មណប្បព្វយោ គឺ ទទ្ធា ធម្ម អាស្រ័យ ខ្ញុំទទ្ធា ដែលប្រកបដោយគន្លះ ខ្ញុំទទ្ធា ២ . . . ។ ឧវិញ្ញយុត្តធម្មិ អាស្រ័យ ខ្ញុំកន្ថសម្បយុត្តធម្មិ វេចក៏តទ្បិធិ ព្រោះអាម្មណប្បព្វយោ គឺ រលាកៈ អាស្រ័យ ខ្ញុំពួកទទ្ធា ដែលប្រាសចាកខ្ញុំកែប្រកបដោយរលាកៈ បដិច្ច អាស្រ័យ ខ្ញុំពួកទទ្ធា ដែលប្រកបដោយរោមទស្ស ។ ពួកកន្ថសម្បយុត្ត- ធម្មិក្ខិ ឧវិញ្ញយុត្តធម្មិក្ខិ អាស្រ័យ ខ្ញុំកន្ថសម្បយុត្តធម្មិ វេចក៏តទ្បិធិ

អាមាណាប្បច្ចយោ ធិដ្ឋិតតវិប្បយុត្តណោភសហគតំ ឯតំ
 ចង្កំ បដិច្ច តយោ ចន្ទា លោកោ ធ ទ្វេ ខទ្វេ ...
 យោបទស្សសហគតំ ឯតំ ចង្កំ បដិច្ច តយោ ចន្ទា
 បដិបេក្ខ ធ្វេ ខទ្វេ ... ។ តត្ថវិប្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច
 កត្ថវិប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អាមាណាប្បច្ចយោ
 កត្ថវិប្បយុត្តំ ឯតំ ចង្កំ បដិច្ច តយោ ចន្ទា ធ្វេ ខទ្វេ ...
 បដិសាទ្ធិត្ថុណោ វង្កំ បដិច្ច ចន្ទា ។ តត្ថវិប្បយុត្តំ ធម្មំ
 បដិច្ច កត្ថសម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អាមាណា-
 ប្បច្ចយោ ធិដ្ឋិតតវិប្បយុត្តំ ណាតំ បដិច្ច សម្បយុត្តកា
 មន្ទា បដិយំ បដិច្ច សម្បយុត្តកា ចន្ទា ។ តត្ថសម្ប-
 យុត្តកា តត្ថវិប្បយុត្តកា ធម្មំ បដិច្ច កត្ថសម្បយុត្តោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អាមាណាប្បច្ចយោ ធិដ្ឋិតតវិប្បយុត្ត-
 ណោភសហគតំ ឯតំ ចង្កំ លោកេ បដិច្ច តយោ
 ចន្ទា ធ្វេ ខទ្វេ ... យោបទស្សសហគតំ ឯតំ ចង្កំ ព
 បដិបេក្ខ បដិច្ច តយោ ចន្ទា ធ្វេ ខទ្វេ ... ។
 សទ្ធិត្តំ ។

[១០២] ហេតុយោ ធរ អាមាណោ ធ អដិបតិយោ
 ធរ អទត្ថេ ធ សមទត្ថេ ធ សហជាតេ ធរ

ប្រាណាមណប្បច្ចយោ ភី ខទ្វេ ព ផតិ លោកៈផតិ កាស្រីយ
 ខ្ញុំខទ្វេ ដែលប្រាសចាកខ្ញុំគ្រែកចាដាយលាភៈ ខ្ញុំខទ្វេ ធ ...
 ខទ្វេ ព ផតិ បដិយៈផតិ កាស្រីយ ខ្ញុំខទ្វេ ដែលប្រកបដាយ
 យោមស្ស ខ្ញុំខទ្វេ ធ ... ។ តត្ថវិប្បយុត្តមិ កាស្រីយ ខ្ញុំតត្ថវិប្ប-
 យុត្តមិ ទើបភីតទ្រើតិ ប្រាណាមណប្បច្ចយោ ភី ខទ្វេ ព កាស្រីយ
 ខ្ញុំខទ្វេ ដែលប្រាសចាកខ្ញុំ ខ្ញុំខទ្វេ ធ ... ពួកខទ្វេ កាស្រីយ
 ខ្ញុំតត្ថ ក្នុងទណៈវិបដិសន្ធិ ។ តត្ថសម្បយុត្តមិ កាស្រីយ ខ្ញុំតត្ថ-
 វិប្បយុត្តមិ ទើបភីតទ្រើតិ ប្រាណាមណប្បច្ចយោ ភី តត្ថសម្ប-
 យុត្តកត្ត កាស្រីយ ខ្ញុំលោកៈ ដែលប្រាសចាកខ្ញុំ តត្ថសម្បយុត្ត-
 កត្ត កាស្រីយ ខ្ញុំបដិយៈ ។ តត្ថសម្បយុត្តមិ កាស្រីយ ខ្ញុំតត្ថ-
 សម្បយុត្តមិផតិ ខ្ញុំតត្ថវិប្បយុត្តមិផតិ ទើបភីតទ្រើតិ ប្រាណាមណ-
 ប្បច្ចយោ ភី ខទ្វេ ព កាស្រីយ ខ្ញុំខទ្វេ ដែលប្រាសចាកខ្ញុំ
 គ្រែកចាដាយលាភៈផតិ ខ្ញុំលោកៈផតិ ខ្ញុំខទ្វេ ធ ... ខទ្វេ ព
 កាស្រីយ ខ្ញុំខទ្វេ ដែលប្រកបដាយយោមស្សផតិ ខ្ញុំបដិយៈផតិ
 ខ្ញុំខទ្វេ ធ ... ។ សេចក្តីប្រែប្រា ។

[១០២] ក្នុងហេតុប្បច្ចយោ មានពៈ ៧ ក្នុងអាមាណប្បច្ចយោ
 មានពៈ ៦ ក្នុងអដិបតិប្បច្ចយោ មានពៈ ៧ ក្នុងអទត្តប្បច្ចយោ មានពៈ ៦
 ក្នុងសមទត្តប្បច្ចយោ មានពៈ ៦ ក្នុងសហជាតប្បច្ចយោ មានពៈ ៧

អន្តរាយុត្ត ធន ធិស្សយេ ធន ឧបធិស្សយេ ធន ធម្មវេទនេ
 ធន ពរសេវិធន ធន កុរុត្តេ ធន វិចារតេ ឯតំ អារហន
 វេ ឥន្ទ្រិយេ ធន យារិធន ធន ចន្តេ ធន សម្ម-
 យុត្តេ ធន វិប្បយុត្តេ ធន អត្ថយោ ធន ធនិយោ ធន
 វិវាតេ ធន អវិគតេ ធន ។

[១០៣] កន្ថវិប្បយុត្តំ ធនំ ចដិច្ច កន្ថវិប្ប-

យុត្តោ ធនោ ឧប្បជ្ជតិ ធនោតុប្បជ្ជយា អហេតុកំ
 កន្ថវិប្បយុត្តំ ឯតំ ចន្ទំ ចដិច្ច តាយោ ចន្ទោ ចិត្តសម្ម-
 ជ្ជានេវ រូបំ រន្ធិ ចន្ទេ . . . អហេតុកម្មវិជ្ជាសន្និ យាវ
 អសញ្ញាសន្តា វិចិត្តិក្ខាសហគតេ ឧប្បជ្ជសហគតេ ចន្ទ
 ចដិច្ច វិចិត្តិក្ខាសហគតោ ឧប្បជ្ជសហគតោ ហោយោ ។

[១០៤] ធនោតុយោ ឯតំ ធនោម្មយោ តិណិ
 ធនធិបតិយោ ធនំ ធនធន្តរោ តិណិ ធនសមធន្តរោ
 តិណិ ធនញ្ញាមញ្ញោ តិណិ ធនឧបធិស្សយេ តិណិ

កនិកាយោប្បជ្ជយ មានវាៈ ៦ កនិកិស្សយប្បជ្ជយ មានវាៈ ៧
 កនិឧបធិស្សយប្បជ្ជយ មានវាៈ ៦ កនិចុរោជិតប្បជ្ជយ មានវាៈ ៦
 កនិកាសេវនប្បជ្ជយ មានវាៈ ៦ កនិកម្មប្បជ្ជយ មានវាៈ ៧ កនិវិប្បា-
 ប្បជ្ជយ មានវាៈ ១ កនិកហោរាប្បជ្ជយ មានវាៈ ៧ កនិវិជ្ជិយប្ប-
 ជ្ជយ មានវាៈ ៧ កនិលោកប្បជ្ជយ មានវាៈ ៧ កនិមន្តប្បជ្ជយ
 មានវាៈ ៧ កនិសម្មយុត្តប្បជ្ជយ មានវាៈ ៦ កនិវិប្បយុត្តប្បជ្ជយ
 មានវាៈ ៧ កនិកតិប្បជ្ជយ មានវាៈ ៧ កនិកតិប្បជ្ជយ មានវាៈ ៦
 កនិវិគតប្បជ្ជយ មានវាៈ ៦ កនិអវិគតប្បជ្ជយ មានវាៈ ៧ ។

[១១៧] កន្ថិប្បយុត្តនមិ កាស្រីយេ ខ្ញុំកន្ថិប្បយុត្តនមិ

ចេយតិកខ្ញុំវិ ក្រោនោចតុប្បជ្ជយ ភី ខន្ធត ថវ ចិត្តសម្មជ្ជានុបដវ
 កាស្រីយេ ខ្ញុំខន្ធទ វេលក្រាសាវាគន្ធនៈ ជាវាហកុកៈ ខ្ញុំខន្ធល
 . . . អហេតុកម្មវិជ្ជាសន្និ យោកផលក្ខណសញ្ញាសន្និ ហោហា វេលក្រាស
 កោយវិចិត្តោ ប្រកថាដាយខន្ធច្វៈ កាស្រីយេ ខ្ញុំវិគតខន្ធព វេលក្រាស
 កោយវិចិត្តោ ប្រកថាដាយខន្ធច្វៈ ។

[១១៥] កនិទោតុប្បជ្ជយ មានវាៈ ១ កនិទអារម្មណប្ប-
 ជ្ជយ មានវាៈ ៧ កនិទអធិបតិប្បជ្ជយ មានវាៈ ៧ កនិទអន្តរ-
 ប្បជ្ជយ មានវាៈ ៧ កនិទសមធន្តរាប្បជ្ជយ មានវាៈ ៧ កនិទកញ្ញា-
 មញ្ញប្បជ្ជយ មានវាៈ ៧ កនិទឧបធិស្សយប្បជ្ជយ មានវាៈ ៧

ឧបុរោជាតេ សត្ត ។ ឧបុរោជាតេ វិគជន្តេន អន្ធម៌
 មរមំ កាតត្បំ រូមំ យត្ត លត្តតិ មដ្ឋា កាតត្បំ បដិ-
 យន្ទ អន្ធមេ ធម្មិ ។ ឧបត្តាជាតេ នវំ នវាសេវនេ នវំ
 នកម្មេ ធម្មាវំ នវិចារេ នវំ នវាហារេ ឯកំ នវទ្រិះ
 យេ ឯកំ នណានេ ឯកំ ឧមត្តេ ឯកំ នសម្ម-
 យេន្ត ភីណិ នវិប្បយុត្ត ធី ចោធម្មិយា ភីណិ
 ចោវិគតេ ភីណិ ។

[១០៥] ហេតុធម្មច្ចយា នអាម្មណោ ភីណិ . . .
 នអធិបតិយា នវំ ឯវំ កណោតត្បំ សន្ធិត្តំ . . . ចោវិ-
 គតេ ភីណិ ។

[១០៦] នហេតុធម្មច្ចយា អាម្មណោ ឯកំ . . .
 អវិគតេ ឯកំ ។

សហជាតករោមិ ឯវំ កាតត្តោ ។

ក្នុងឧបុរោជាតប្បដ្ឋយ មានពរៈ ៧ ។ បណ្ឌិត កាលវិចារវិលក ក្នុង
 ឧបុរោជាតប្បដ្ឋយ គប្បិធ្វើ ឲ្យជាអប្រដាបបេ រួច បណ្ឌិត បាន ក្នុង
 ចីណា បណ្ឌិត គប្បិធ្វើ ក្នុងចំនោះ ក្នុងកាលជាធានិក្រោយ ឯបដិយៈ
 មំនមាន ក្នុងអន្ធមេ ។ ក្នុងឧបត្តាជាតប្បដ្ឋយ មានពរៈ ៧ ក្នុង
 ឧហេសវិធម្មដ្ឋយ មានពរៈ ៧ ក្នុងឧក្ខប្បដ្ឋយ មានពរៈ ៦ ក្នុងនិបា-
 តប្បដ្ឋយ មានពរៈ ៧ ក្នុងនិកេហាសប្បដ្ឋយ មានពរៈ ១ ក្នុងនវទ្រិះយប្បដ្ឋយ
 មានពរៈ ១ ក្នុងនណាធម្មដ្ឋយ មានពរៈ ១ ក្នុងនមន្តប្បដ្ឋយ មានពរៈ ១
 ក្នុងនសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានពរៈ ៣ ក្នុងនិវប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានពរៈ ៦
 ក្នុងនានត្ថប្បដ្ឋយ មានពរៈ ៣ ក្នុងនាវិនប្បដ្ឋយ មានពរៈ ៣ ។

[១០៧] ក្នុងនអាម្មណប្បដ្ឋយ មានពរៈ ៣ គ្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
 . . . ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានពរៈ ៧ បណ្ឌិត គប្បិចប់ យ៉ាងនេះឯង
 សេចក្តីប្រែប្រួល . . . ក្នុងនាវិនប្បដ្ឋយ មានពរៈ ៣ ។

[១០៨] ក្នុងនអាម្មណប្បដ្ឋយ មានពរៈ ១ គ្រោះនេហេតុប្បដ្ឋយ
 . . . ក្នុងនវិនប្បដ្ឋយ មានពរៈ ១ ។ ឯសហជាតករៈ បណ្ឌិត
 គប្បិធ្វើ យ៉ាងនេះដែរ ។

ឯសហជាតករៈ បណ្ឌិត គប្បិធ្វើ យ៉ាងនេះចុះ ។

បច្ចយវិវា

(១១៧) គន្ថសម្បយុត្តំ ធម្មំ វចនយា គន្ថស-
 ម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ មោឝុប្បទូយា ភីណំ បដិ-
 កុសាណំ ។ គន្ថវិប្បយុត្តំ ធម្មំ បច្ចយា គន្ថវិប្ប-
 យុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ មោឝុប្បទូយា គន្ថវិប្បយុត្តំ
 វេកំ មង្គំ វចនយា . . . បដិសន្ធិត្ថុលោ ទាទូ បច្ចយា
 វត្ថុ វត្ថុ វចនយា មច្ឆា វេកំ បហោក្ខតំ . . . វត្ថុំ បច្ច-
 យា គន្ថវិប្បយុត្តា ទច្ឆា ។ គន្ថវិប្បយុត្តំ ធម្មំ បច្ចយា
 គន្ថសម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ មោឝុប្បទូយា វត្ថុ
 វចនយា គន្ថសម្បយុត្តា ទច្ឆា ធិដ្ឋិកតវិប្បយុត្តំ លោកំ
 វចនយា សម្បយុត្តតា មច្ឆា បដិឃី បច្ចយា សម្ប-
 យុត្តតា មច្ឆា ។ គន្ថវិប្បយុត្តំ ធម្មំ បច្ចយា គន្ថស-
 ម្បយុត្តោ ធម្មោ គន្ថវិប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ មោឝុ-
 ប្បទូយា វត្ថុំ បច្ចយា គន្ថសម្បយុត្តា ទច្ឆា មហោក្ខ-
 តោ បច្ចយា ធិត្ថុសម្មដ្ឋាធិ រូបំ ធិដ្ឋិកតវិប្បយុត្តំ លោកំ
 វចនយា សម្បយុត្តតា ទច្ឆា ធិត្ថុសម្មដ្ឋាធិ រូបំ បដិ-
 ឃី បច្ចយា សម្បយុត្តតា ទច្ឆា ធិត្ថុសម្មដ្ឋាធិ រូបំ
 វត្ថុំ វចនយា ធិដ្ឋិកតវិប្បយុត្តា ទច្ឆា ធម្មោ លោកោ ធម្ម

បច្ចយវិវា

(១១៧) គន្ថសម្បយុត្តមិ ភីណំវត្ថុក ធិតិគន្ថសម្បយុត្តមិ ទើប
 វេកំឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយ គឺ មានភាព ជា ប្រវិហារភ្នំធិតិ
 បដិកុសាលា ។ គន្ថវិប្បយុត្តមិ ភីណំវត្ថុក ធិតិគន្ថវិប្បយុត្តមិ ទើប
 វេកំឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយ គឺ ភីណំវត្ថុក ធិតិ ១ ដែលព្រាស
 ចាកគន្ថៈ . . . វត្ថុ ភីណំវត្ថុក ធិតិ ១ ក្នុង ១ លោក វេកំសន្ធិ
 ត្ថុ ១ ភីណំវត្ថុក ធិតិ ១ ធិតិមហោក្ខត ១ . . . ក្នុង ១ ដែលព្រាស
 ចាកគន្ថៈ ភីណំវត្ថុក ធិតិ ១ ។ គន្ថសម្បយុត្តមិ ភីណំវត្ថុក ធិតិគន្ថ-
 វិប្បយុត្តមិ ទើបវេកំឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយ គឺ ក្នុងគន្ថសម្បយុត្ត-
 ក្នុង ភីណំវត្ថុក ធិតិ ១ ក្នុងគន្ថសម្បយុត្តក្នុង ភីណំវត្ថុក ធិតិលោកៈ
 ដែលព្រាសចាកវត្ថុ ក្នុងគន្ថសម្បយុត្តក្នុង ភីណំវត្ថុក ធិតិបដិឃី ។
 ក្នុងគន្ថសម្បយុត្តមិ ក្នុងគន្ថវិប្បយុត្តមិ ភីណំវត្ថុក ធិតិគន្ថវិប្បយុត្ត-
 មិ ទើបវេកំឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយ គឺ ក្នុងគន្ថសម្បយុត្តក្នុង
 ភីណំវត្ថុក ធិតិ ១ ចិត្តសម្មដ្ឋាធិ ភីណំវត្ថុក ធិតិក្នុងមហោក្ខត ក្នុងគន្ថ-
 យុត្តក្នុង ក្នុងចិត្តសម្មដ្ឋាធិ ភីណំវត្ថុក ធិតិលោកៈ ដែលព្រាស
 ចាកវត្ថុ ក្នុងគន្ថសម្បយុត្តក្នុង ក្នុងចិត្តសម្មដ្ឋាធិ ភីណំវត្ថុក ធិតិ
 បដិឃី ក្នុងចិត្តសម្មដ្ឋាធិ លោកៈផង ភីណំវត្ថុក ធិតិ ១

វត្ថុ មនុស្ស លោមនស្សសហគត ខន្ធ ម បដិ-
 យេយ្យ ។ កន្លះសម្បយុត្តន្ធិ កន្លះវិញយុត្តន្ធិ មធ្យំ បដ្ឋ-
 យា កន្លះសម្បយុត្តោ ធាន្មា ឧប្បជ្ឈតិ លោកុប្បទ្ធកយា
 កន្លះសម្បយុត្តំ ឯកំ ខន្ធកុំ វត្ថុកុំ បដ្ឋយា តេយោ
 មន្វោ មេ ខន្ធធ្វេ . . . មិដ្ឋិកតវិញយុត្តលោកសហគត
 ឯកំ មន្វោ វត្ថុកុំ លោកតុ បដ្ឋយា តេយោ ខន្ធកុំ
 មេ មន្វោ . . . លោមនស្សសហគត ឯកំ ខន្ធកុំ វត្ថុ-
 កុំ បដិយេកុ បដ្ឋយា តេយោ ខន្ធកុំ មេ មន្វោ . . . ។
 កន្លះសម្បយុត្តន្ធិ កន្លះវិញយុត្តន្ធិ មធ្យំ បដ្ឋយា កន្ល-
 វិញយុត្តោ ធាន្មា ឧប្បជ្ឈតិ លោកុប្បទ្ធកយា កន្លសម្ប-
 យុត្តោ មន្វោ ម មហាក្កុត ម បដ្ឋយា មិក្ខុសម្មដ្ឋា-
 មំ រូមំ មិដ្ឋិកតវិញយុត្តលោកសហគតេ ខន្ធកុំ ម លោ-
 កកុ បដ្ឋយា មិក្ខុសម្មដ្ឋាមំ រូមំ លោមនស្សសហគ-
 តេ ខន្ធកុំ ម បដិយេកុ បដ្ឋយា មិក្ខុសម្មដ្ឋាមំ រូមំ
 មិដ្ឋិកតវិញយុត្តលោកសហគតេ ខន្ធកុំ ម វត្ថុកុំ បដ្ឋ-
 យា លោកោ លោមនស្សសហគតេ ខន្ធកុំ ម វត្ថុកុំ
 មនុស្ស កដិយំ ។ កន្លសម្បយុត្តន្ធិ កន្លវិញយុត្តន្ធិ
 មធ្យំ បដ្ឋយា កន្លសម្បយុត្តោ ម កន្លវិញយុត្តោ ម ធាន្មា

កន្លខន្ធ ដែលប្រកថាដោយពោមស្សជន បដិយេកន ភីនវិជ្ជក
 មិនវត្ថុ ។ កន្លសម្បយុត្តន្ធិ ភីនវិជ្ជក មិនកន្លសម្បយុត្តន្ធិជន
 មិនកន្លវិញយុត្តន្ធិជន ទើបភីនវិជ្ជក ព្រោះហេតុប្បក្កិយ គឺ ខន្ធកុំ
 ភីនវិជ្ជក មិនខន្ធកុំ មិនវិជ្ជក ដែលប្រកថាដោយកន្ល មិន
 ខន្ធកុំ . . . ខន្ធកុំ ភីនវិជ្ជក មិនខន្ធកុំ ដែលប្រកថាដោយលោកៈ
 ក្រព្រាសចាកចំដួង មិនវត្ថុជន មិនលោកៈជន មិនខន្ធកុំ . . . ខន្ធកុំ
 ភីនវិជ្ជក មិនខន្ធកុំ ដែលប្រកថាដោយពោមស្សជន មិនវត្ថុជន មិន
 បដិយេកន មិនខន្ធកុំ . . . ។ កន្លវិញយុត្តន្ធិ ភីនវិជ្ជក មិន
 កន្លសម្បយុត្តន្ធិជន មិនកន្លវិញយុត្តន្ធិជន ទើបភីនវិជ្ជក ព្រោះ
 ហេតុប្បក្កិយ គឺ ចិត្តសម្មដ្ឋាមន្ត ភីនវិជ្ជក មិនកន្លកន្លសម្បយុត្តន្ធិ
 ជន មិនកន្លកន្លសម្មដ្ឋាមន្ត ចិត្តសម្មដ្ឋាមន្ត ភីនវិជ្ជក មិនកន្លខន្ធ ដែល
 ប្រកថាដោយលោកៈក្រព្រាសចាកចំដួង មិនលោកៈជន ចិត្តសម្មដ្ឋាមន្ត
 ភីនវិជ្ជក មិនកន្លខន្ធ ដែលប្រកថាដោយពោមស្សជន មិនបដិយេកន
 លោកៈ ភីនវិជ្ជក មិនកន្លខន្ធ ដែលប្រកថាដោយលោកៈក្រព្រាសចាក
 ចំដួង មិនវត្ថុជន បដិយេក ភីនវិជ្ជក មិនកន្លខន្ធ ដែលប្រកថាដោយ
 ពោមស្សជន មិនវត្ថុជន ។ កន្លកន្លសម្បយុត្តន្ធិ កន្លកន្លវិញយុត្ត-
 ន្ធិ ភីនវិជ្ជក មិនកន្លសម្បយុត្តន្ធិជន មិនកន្លវិញយុត្តន្ធិជន

១ ប្បដ្ឋង្គិ ហោតុប្បដ្ឋយោ តទ្ធសប្បយុត្តំ ឯតំ ខទ្ធកា
 វត្ថុញ បច្ចយោ តយោ ខទ្ធា ទ្វេ ខទ្ធា . . . តទ្ធសប្ប-
 យុត្តេ ខទ្ធា ឥ បហាតុតេ ឥ បច្ចយោ ចិត្តសមុដ្ឋាធានំ រូបំ
 ធិដ្ឋិតតវិប្បយុត្តលោកសហាភតំ ឯតំ ខទ្ធកា លោកញ
 បច្ចយោ តយោ ខទ្ធា ចិត្តសមុដ្ឋាធានញ រូបំ ទ្វេ ខទ្ធា
 . . . តោបទស្សសហាភតំ ឯតំ ខទ្ធកា បដិយញ បច្ច-
 យោ តយោ ខទ្ធា ចិត្តសមុដ្ឋាធានញ រូបំ ទ្វេ ខទ្ធា
 . . . ធិដ្ឋិតតវិប្បយុត្តលោកសហាភតំ ឯតំ ខទ្ធកា វត្ថុ-
 ញ បច្ចយោ តយោ ខទ្ធា លោកោ ឥ ទ្វេ ខទ្ធា . . .
 តោបទស្សសហាភតំ ឯតំ ខទ្ធកា វត្ថុញ បច្ចយោ
 តយោ ខទ្ធា បដិយញ ទ្វេ ខទ្ធា . . . ។ សម្ពុត្តំ ។

[១១៨] ហោតុយោ ធាវ ហោតុលោ ធាវ អចិប.
 តិយា ធាវ អទទ្គេវ ធាវ សទទ្គេវ ធាវ សទ្ធកត្ត ធាវ
 វិចារេត ឯតំ អាហារេវ ធាវ អវិតេតេ ធាវ ។

ហោតុតាទ្វិច ប្រោរហោតុប្បដ្ឋយ ធាវ ខទ្ធកា ភីនិវដ្ឋក ធាវ ខទ្ធក ១
 វេសប្រកថាដាយនន្តៈផតិ ធាវវត្ថុផតិ ធាវ ខទ្ធក ២ . . . ចិត្តសមុដ្ឋាធានប
 ភីនិវដ្ឋក ធាវវត្ថុគន្ថសប្បយុត្តកន្ថផតិ ធាវវត្ថុកមហាភតផតិ ខទ្ធកា
 ផតិ ចិត្តសមុដ្ឋាធានផតិ ភីនិវដ្ឋក ធាវ ខទ្ធក ១ វេសប្រកថាដាយលោកៈ
 វៃប្រាសទានទំដ្ឋិផតិ ធាវលោកៈផតិ ធាវ ខទ្ធក ២ . . . ខទ្ធកា ផតិ
 ចិត្តសមុដ្ឋាធានផតិ ភីនិវដ្ឋក ធាវ ខទ្ធក ១ វេសប្រកថាដាយតាមស្សផតិ
 ធាវបដិយាផតិ ធាវ ខទ្ធក ២ . . . ខទ្ធកា ផតិ លោកៈផតិ ភីនិវដ្ឋក
 ធាវ ខទ្ធក ១ វេសប្រកថាដាយលោកៈវៃប្រាសទានទំដ្ឋិផតិ ធាវវត្ថុផតិ
 ធាវ ខទ្ធក ២ . . . ខទ្ធកា ផតិ បដិយាផតិ ភីនិវដ្ឋក ធាវ ខទ្ធក ១ វេស
 ប្រកថាដាយតាមស្សផតិ ធាវវត្ថុផតិ ធាវ ខទ្ធក ២ . . . ។ សេចក្តី
 បំប្រាញ ។

[១១៨] ក្នុងហោតុប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៧ ក្នុងការប្រយោប្បដ្ឋយ
 មានវាវៈ ៧ ក្នុងករណីបក្សប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៧ ក្នុងអន្តរប្បដ្ឋយ មាន
 វាវៈ ៧ ក្នុងសមន្តរប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៧ ក្នុងចច្ចយទាំងអស់ សុទ្ធវិក
 មានវាវៈ ៧ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ១ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ មាន
 វាវៈ ៧ ក្នុងអវិតេតប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៧ ។

ភកិមធម្មបិដក អនុណាមទុក្ខប្បដ្ឋានំ

[១០៧] កុដ្ឋវិប្បយុត្តំ ធម្មំ បច្ចយា កុដ្ឋវិប្ប-
 យុត្តំ ធម្មំ ទុក្ខដ្ឋតិ ធម្មាតុក្កយុក្ខយោ នរោតុក្កំ
 កុដ្ឋវិប្បយុត្តំ . . . អរោតុក្កនិរ្យាតិសង្ខំ យាវ អសញ្ញា-
 សញ្ញា ធម្មាយាតនំ បច្ចយា ចក្កវិញ្ញាណំ កាយា-
 យាតនំ បច្ចយោ កាយវិញ្ញាណំ វក្កំ បច្ចយា អរោតុ-
 កា កុដ្ឋវិប្បយុត្តំ ខត្តា វិចិត្រិក្ខុសហេតុតោ ទុក្ខច្ន-
 យហេតុតោ ទន្ទេ ច វត្ថុញ បច្ចយា វិចិត្រិក្ខុសហេ-
 តុតោ ទុក្ខច្នសហេតុតោ រោមោ ។ សង្ខំត្ថំ ។

[១២០] ធម្មាតុយា ឯកំ ធម្មាញ្ញិណំ តីណិ
 ធម្មតិបតិយា ធម្មំ ធម្មនិរ្យា តីណិ ។ សង្ខំត្ថំ ។
 ធម្មនិរ្យា តីណិ ធម្មនិរ្យាត ភត្តំ ធម្មនិរ្យាត-
 តោ ធម្មំ ធម្មនិរ្យាត ធម្មំ ធម្មនិរ្យា ចក្កវិ ធម្មនិរ្យា-
 តោ ធម្មំ ធម្មនិរ្យាត ឯកំ ធម្មនិរ្យាត ឯកំ ធម្មនិរ្យា-
 តោ ឯកំ ធម្មនិរ្យា ឯកំ ធម្មនិរ្យាត តីណិ ធម្មនិរ្យា-
 តោ ធម្មំ ធម្មនិរ្យា តីណិ ធម្មនិរ្យាត តីណិ ។

ភកិមធម្មបិដក អនុណាមទុក្ខប្បដ្ឋានំ

[១១៧] កុដ្ឋវិប្បយុត្តមិ ពិនិវដ្តក ធម្មំ កុដ្ឋវិប្បយុត្តមិ ចើប
 កើតវ្យើតិ ប្រោរោហេតុប្បដ្ឋយ វេលប្រោសោកគន្ធព្រះ មិធមោហេតុ
 . . . អរោតុក្កប្បដ្ឋនិសង្ខំ រោតុក្កសេសសញ្ញាសក្ក ចក្កវិញ្ញាណ ពិនិ
 វដ្តក ធម្មំ ចក្កាយតនៈ កាយវិញ្ញាណ ពិនិវដ្តក ធម្មំ កាយាយតនៈ
 កុដ្ឋវិប្បយុត្តមិ ធម្មំ ធម្មនិរ្យាត ពិនិវដ្តក ធម្មំ រោតុក្ក
 វេលប្រកបដោយវិចិត្រិក្ខុ ប្រកបដោយទុក្ខច្នៈ ពិនិវដ្តក ធម្មំ កុដ្ឋ
 វិប្បយុត្តមិ ធម្មំ ធម្មនិរ្យាត ប្រកបដោយទុក្ខច្នៈ ពិនិវដ្តក ធម្មំ
 រោតុក្កប្បដ្ឋនិ ។

[១២០] កុដ្ឋវិប្បយុត្តមិ ធម្មនិរ្យា ១ កុដ្ឋវិប្បយុត្តមិ ធម្មនិរ្យា
 ធម្មនិរ្យា ២ កុដ្ឋវិប្បយុត្តមិ ធម្មនិរ្យា ៣ កុដ្ឋវិប្បយុត្តមិ ធម្មនិរ្យា
 ធម្មនិរ្យា ៤ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ កុដ្ឋវិប្បយុត្តមិ ធម្មនិរ្យា
 ធម្មនិរ្យា ៥ កុដ្ឋវិប្បយុត្តមិ ធម្មនិរ្យា ៦ កុដ្ឋវិប្បយុត្តមិ ធម្មនិរ្យា
 ធម្មនិរ្យា ៧ កុដ្ឋវិប្បយុត្តមិ ធម្មនិរ្យា ៨ កុដ្ឋវិប្បយុត្តមិ ធម្មនិរ្យា
 ធម្មនិរ្យា ៩ កុដ្ឋវិប្បយុត្តមិ ធម្មនិរ្យា ១០ កុដ្ឋវិប្បយុត្តមិ ធម្មនិរ្យា
 ធម្មនិរ្យា ១១ កុដ្ឋវិប្បយុត្តមិ ធម្មនិរ្យា ១២ កុដ្ឋវិប្បយុត្តមិ ធម្មនិរ្យា
 ធម្មនិរ្យា ១៣ កុដ្ឋវិប្បយុត្តមិ ធម្មនិរ្យា ១៤ កុដ្ឋវិប្បយុត្តមិ ធម្មនិរ្យា
 ធម្មនិរ្យា ១៥ ។

កន្លះប្បយុត្តទុក សំសង្កាត

[១២១] ហេតុប្បទូយា ហេតុប្បទូយា ភីណិ ...
ហេតុប្បទូយា ហេ ឯវំ កណោតត្ថំ ។

[១២២] ហេតុប្បទូយា ហេតុប្បទូយា ឯវំ ...
អវិលកេ ឯវំ ។

និស្សយវិកេចិ បទូយវិកេសនិសោ ។

សំសង្កាត

[១២៣] កន្លះប្បយុត្ត ធម៌ សំសង្កាត កន្លះ
ប្បយុត្តា ធម៌ ឧប្បជ្ជិតិ ហេតុប្បទូយា កន្លះ
ប្បយុត្ត ឯវំ ឧប្ប សំសង្កាត កាយោ ទត្ថា ទ្វេ
ទទ្ធ ... ។ កន្លះប្បយុត្ត ធម៌ សំសង្កាត កន្លះប្ប-
យុត្តា ធម៌ ឧប្បជ្ជិតិ ហេតុប្បទូយា និដ្ឋិតកវិប្ប-
យុត្តលោកសហកតំ^(១) ឧប្ប សំសង្កាត លោកោ លោ-
កស្សសហកតំ ឧប្ប សំសង្កាត បដិយំ ។ កន្លះប្ប-
យុត្ត ធម៌ សំសង្កាត កន្លះប្បយុត្តា ឧ កន្លះប្ប-
យុត្តា ឧ ធម៌ ឧប្បជ្ជិតិ ហេតុប្បទូយា និដ្ឋិតកវិប្ប-
យុត្តលោកសហកតំ ឯវំ ឧប្ប សំសង្កាត កាយោ ទត្ថា
លោកោ ឧ ទ្វេ ទទ្ធ ... ។ តាមធម៌ស្សសហកតំ ឯវំ
ឧប្ប សំសង្កាត កាយោ ទត្ថា បដិយត្ថ ទ្វេ ទទ្ធ ... ។

១ ម. ទំនៀមប្បយុត្ត លោកសហកតោ ។

កន្លះប្បយុត្តទុក សំសង្កាត

[១២១] កន្លះប្បយុត្ត ហេតុប្បទូយា ហេតុប្បទូយា ភីណិ ...
ហេតុប្បទូយា ហេ ឯវំ កណោតត្ថំ ។

[១២២] កន្លះប្បយុត្ត ហេតុប្បទូយា ហេតុប្បទូយា ឯវំ ...
អវិលកេ ឯវំ ។

និស្សយវិកេចិ បទូយវិកេសនិសោ ។

សំសង្កាត

[១២៣] កន្លះប្បយុត្ត ធម៌ ប្រឡំ និវត្តកន្លះប្បយុត្ត ធម៌ រើប
តើតទ្រីន ព្រោះហេតុប្បទូយា គឺ ខន្ធត ប្រឡំ ទិវិខន្ធត ដែល
ប្រកបដោយកន្លះ និវត្ត ខន្ធត ... ។ កន្លះប្បយុត្ត ធម៌ ប្រឡំ ទិវិកន្លះ
ប្បយុត្ត ធម៌ រើបតើតទ្រីន ព្រោះហេតុប្បទូយា គឺ លោកៈ ប្រឡំ
និវត្តកន្លះ ដែលប្រកបដោយលោកវិកព្រាសហកតំ បដិយៈ ប្រឡំ
និវត្តកន្លះ ដែលប្រកបដោយតាមធម៌ ។ កន្លះប្បយុត្ត ធម៌ ក្តី
កន្លះប្បយុត្ត ធម៌ ប្រឡំ និវត្តកន្លះប្បយុត្ត ធម៌ រើបតើតទ្រីន ព្រោះ
ហេតុប្បទូយា គឺ ខន្ធត ធម៌ លោកៈ ធម៌ ប្រឡំ និវត្ត ខន្ធត ដែលប្រកប
ដោយលោកវិកព្រាសហកតំ និវត្ត ខន្ធត ... ខន្ធត ធម៌ បដិយៈ
ធម៌ ប្រឡំ និវត្ត ខន្ធត ដែលប្រកបដោយតាមធម៌ និវត្ត ខន្ធត ... ។

កន្លះប្បយុត្តម្ភ ធម្មំ សំសង្កា កន្លះប្បយុត្តម្ភ ធម្មា ឧប្ប
 ឧប្បដ្ឋានំ ហេតុប្បដ្ឋយា កន្លះប្បយុត្តម្ភ ឯកំ ខន្ធ សំ-
 សង្កា តាយោ ខន្ធ ធម្ម ខន្ធ . . . បដិសន្ធិ ។ កន្ល-
 វិប្បយុត្តម្ភ ធម្មំ សំសង្កា កន្លះប្បយុត្តម្ភ ធម្មា ឧប្ប-
 ដ្ឋានំ ហេតុប្បដ្ឋយា ធម្មិកកវិប្បយុត្តម្ភ លោកំ សំសង្កា
 សប្បយុត្តម្ភា ខន្ធ បដិយំ សំសង្កា សប្បយុត្តម្ភា
 ឧប្ប ។ កន្លះប្បយុត្តម្ភ កន្លះប្បយុត្តម្ភ ធម្មំ សំ-
 សង្កា កន្លះប្បយុត្តម្ភ ធម្មា ឧប្បដ្ឋានំ ហេតុប្ប-
 ដ្ឋយា ធម្មិកកវិប្បយុត្តម្ភ លោកសហគតំ ឯកំ ខន្ធក
 លោកតុ សំសង្កា តាយោ ខន្ធ ធម្ម ខន្ធ . . . លោ-
 កសប្បសហគតំ ឯកំ ខន្ធក បដិយេតុ សំសង្កា
 តាយោ ខន្ធ ធម្ម ខន្ធ . . . ។ សន្តិភ្នំ ។

[១២៤] ហេតុយោ ធម្ម អាយុលោ ធម្ម អនិបតិយោ
 ធម្ម ឧត្ត ធម្ម វិចារត ឯកំ អាយោ ធម្ម វិចារត ធម្ម ។

[១២៥] កន្លះប្បយុត្តម្ភ ធម្មំ សំសង្កា កន្លះប្ប-
 យុត្តម្ភ ធម្មា ឧប្បដ្ឋានំ ធម្មហេតុប្បដ្ឋយោ អហេតុកំ
 កន្លះប្បយុត្តម្ភ . . . អហេតុកយុត្តសន្ធិសុខលោ វិចិកិច្ចា-
 សហគតេ ឧត្តម្ភសហគតេ ខន្ធ សំសង្កា វិចិកិច្ចា-
 សហគតោ ឧត្តម្ភសហគតោ ហោយោ ។ សន្តិភ្នំ ។

កន្លះប្បយុត្តម្ភ ប្រឡំ ធម្មិកកវិប្បយុត្តម្ភ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធក ប្រឡំ ធម្មិកកវិប្បយុត្តម្ភ ដែលព្រាសចាកខន្ធ ធម្ម
 ខន្ធ ៦ . . . បដិសន្ធិ ។ កន្លះប្បយុត្តម្ភ ប្រឡំ ធម្មិកកវិប្បយុត្តម្ភ
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ កន្លះប្បយុត្តម្ភ ប្រឡំ ធម្ម
 លោក ដែលព្រាសចាកខន្ធ កន្លះប្បយុត្តម្ភ ប្រឡំ ធម្មិកកវិប្បយុត្តម្ភ ។
 កន្លះប្បយុត្តម្ភ ប្រឡំ ធម្មិកកវិប្បយុត្តម្ភ ធម្មិកកវិប្បយុត្តម្ភ ធម្មិកកវិប្បយុត្តម្ភ
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធក ប្រឡំ ធម្មិកកវិប្បយុត្តម្ភ
 ដែលព្រាសចាកខន្ធ ធម្មិកកវិប្បយុត្តម្ភ ធម្មិកកវិប្បយុត្តម្ភ ធម្មិកកវិប្បយុត្តម្ភ
 ខន្ធ ៦ . . . ខន្ធក ប្រឡំ ធម្មិកកវិប្បយុត្តម្ភ ដែលព្រាសចាកខន្ធ ធម្មិកកវិប្បយុត្តម្ភ
 ឧប្បដ្ឋានំ ធម្មិកកវិប្បយុត្តម្ភ ធម្មិកកវិប្បយុត្តម្ភ ។

[១២៦] កន្លះហេតុប្បដ្ឋយ មាន៧៖ ៦ កន្លះអាយុលោប្បដ្ឋយ
 មាន៧៖ ៦ កន្លះអនិបតិយប្បដ្ឋយ មាន៧៖ ៦ កន្លះប្បយុត្តម្ភវិចារកំ សុខវិចារ
 មាន៧៖ ៦ កន្លះវិចារប្បដ្ឋយ មាន៧៖ ៦ កន្លះអាយុលោប្បដ្ឋយ មាន
 ៧៖ ៦ កន្លះអនិបតិយប្បដ្ឋយ មាន៧៖ ៦ ។

[១២៧] កន្លះប្បយុត្តម្ភ ប្រឡំ ធម្មិកកវិប្បយុត្តម្ភ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ [ធម្មិកកវិប្បយុត្តម្ភ] ព្រាសចាកខន្ធ គឺហេតុក
 . . . ហេតុ ដែលព្រាសចាកខន្ធ ព្រាសចាកខន្ធ ប្រឡំ
 ធម្មិកកវិប្បយុត្តម្ភ ដែលព្រាសចាកខន្ធ ព្រាសចាកខន្ធ កន្លះលោ
 វិចារហេតុប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

ចិត្តសមុត្តារានំ ព្រហ្មានំ ហេតុច្បង្គយេន បច្ចុយោ
 បិដ្ឋិតតវិញ្ញយុត្តុនោភសហតតោ ហេតុ លោកស្ស
 ចិត្តសមុត្តារានំ ព្រហ្មានំ ហេតុច្បង្គយេន បច្ចុយោ
 លោកស្សសហតតោ ហេតុ បដិយស្ស ចិត្តសមុត្តា-
 រានំ ព្រហ្មានំ ហេតុច្បង្គយេន បច្ចុយោ ។ កុដ្ឋសម្ម-
 យុត្តោ ធម្មោ កុដ្ឋសម្មយុត្តស្ស ច កុដ្ឋវិញ្ញយុត្តស្ស
 ធម្មស្ស ហេតុច្បង្គយេន បច្ចុយោ កុដ្ឋសម្ម-
 យុត្តោ ហេតុ សម្មយុត្តកានំ ទម្ងានំ ចិត្តសមុត្តា-
 រានំ ព្រហ្មានំ ហេតុច្បង្គយេន បច្ចុយោ តិដ្ឋិតតវិញ្ញ-
 យុត្តលោកសហតតោ ហេតុ សម្មយុត្តកានំ ទម្ងានំ
 លោកស្ស ច ចិត្តសមុត្តារានំ ព្រហ្មានំ ហេតុច្បង្គ-
 យេន បច្ចុយោ លោកស្សសហតតោ ហេតុ សម្ម-
 យុត្តកានំ ទម្ងានំ បដិយស្ស ច ចិត្តសមុត្តារានំ ព្រហ្ម-
 ានំ ហេតុច្បង្គយេន បច្ចុយោ ។ កុដ្ឋវិញ្ញយុត្តោ
 ធម្មោ កុដ្ឋវិញ្ញយុត្តស្ស ធម្មស្ស ហេតុច្បង្គយេន កុដ្ឋ-
 យោ កុដ្ឋវិញ្ញយុត្តោ ហេតុ សម្មយុត្តកានំ ទម្ងានំ
 ចិត្តសមុត្តារានំ ព្រហ្មានំ ហេតុច្បង្គយេន បច្ចុយោ

ជាប់ជួយ ខែត្តកចិត្តសមុត្តារប្បដ្ឋានំ ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ ហេតុ ដែល
 ប្រកបដោយលោកវិញ្ញយុត្តសហតតោ ជាប់ជួយ ខែលោកវេន ខែត្តក
 ចិត្តសមុត្តារប្បដ្ឋានំ ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ ហេតុ ដែលប្រកបដោយគាម-
 ទស្ស ជាប់ជួយ ខែបដិយវេន ខែត្តកចិត្តសមុត្តារប្បដ្ឋានំ ដោយ
 ហេតុប្បដ្ឋាយ ។ កុដ្ឋសម្មយុត្តកមិ ជាប់ជួយ ខែកុដ្ឋសម្មយុត្តកមិ
 វេន ខែកុដ្ឋវិញ្ញយុត្តកមិវេន ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ត្តកកុដ្ឋសម្មយុត្ត-
 កមិ ហេតុ ជាប់ជួយ ខែត្តកសម្មយុត្តកកុដ្ឋវេន ខែត្តកចិត្តសមុត្តារប្បដ្ឋានំ
 ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ ហេតុ ដែលប្រកបដោយលោកវិញ្ញយុត្តសហតតោ
 ជាប់ជួយ ខែត្តកសម្មយុត្តកកុដ្ឋវេន ខែលោកវេន ខែត្តកចិត្តសមុត្តារប្ប-
 ដ្ឋានំ ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ ហេតុ ដែលប្រកបដោយគាមទស្ស ជា
 ប់ជួយ ខែត្តកសម្មយុត្តកកុដ្ឋវេន ខែបដិយវេន ខែត្តកចិត្តសមុត្តារប្ប-
 ដ្ឋានំ ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ ។ កុដ្ឋវិញ្ញយុត្តកមិ ជាប់ជួយ ខែកុដ្ឋវិញ្ញ-
 យុត្តកមិ ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ត្តកកុដ្ឋវិញ្ញយុត្តកហេតុ ជាប់ជួយ
 ខែត្តកសម្មយុត្តកកុដ្ឋវេន ខែត្តកចិត្តសមុត្តារប្បដ្ឋានំ ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ

កន្លះវិញយុត្តោ ឬ ចន្ទ កន្លះវិញយុត្តស្ស ធម្មស្ស
 រោគុប្បដ្ឋាយេន បច្ចុយោ ធិដ្ឋិកតវិញយុត្តលោក-
 សរេនតោ រោគុ ធិ លោកោ ធិ វិញ្ញសមុដ្ឋានាធិ
 រូរាធិ រោគុប្បដ្ឋាយេន បច្ចុយោ រោគុធម្មស្សសហគតោ
 រោគុ ធិ បដិយេត្ត វិញ្ញសមុដ្ឋានាធិ រូរាធិ រោគុប្បដ្ឋ-
 ាយេន បច្ចុយោ ។ កន្លះវិញយុត្តោ ធិ កន្លះវិញយុត្តោ
 ធិ ចន្ទ កន្លះវិញយុត្តស្ស ធិ កន្លះវិញយុត្តស្ស ធិ
 ធម្មស្ស រោគុប្បដ្ឋាយេន បច្ចុយោ ធិដ្ឋិកតវិញយុត្ត-
 លោកសហគតោ រោគុ ធិ លោកោ ធិ សម្បយុត្ត-
 កាធិ ខត្តាធិ វិញ្ញសមុដ្ឋានាធិ រូរាធិ រោគុ-
 ប្បដ្ឋាយេន បច្ចុយោ រោគុធម្មស្សសហគតោ រោគុ ធិ
 បដិយេត្ត សម្បយុត្តកាធិ ខត្តាធិ វិញ្ញសមុដ្ឋានាធិ រូរា-
 ធិ រោគុប្បដ្ឋាយេន បច្ចុយោ ។

[១៣០] កន្លះវិញយុត្តោ ធិដ្ឋិ កន្លះវិញ-
 យុត្តស្ស ធម្មស្ស អាធិណប្បដ្ឋាយេន បច្ចុយោ
 កន្លះវិញយុត្តោ ខត្ត អាត្ត កន្លះវិញយុត្តោ ខត្ត
 ធិដ្ឋិ ។ តំសុតិ មូលា មុត្តិកត្វា ។ កន្លះវិញ-
 យុត្តោ ខត្ត អាត្ត កន្លះវិញយុត្តោ ខត្ត ធិដ្ឋិ ។

កន្លះវិញយុត្តស្ស ធិដ្ឋិ ជាច្រើន ខែកន្លះវិញយុត្តស្ស ដោយរោគុប្បដ្ឋាយេន ធិ
 រោគុ ដែលប្រកបដោយលោកោវៃក្រព្រាសចកវិដ្ឋិផង លោកោផង ជា
 ច្រើន ខែកន្លះវិញយុត្តស្ស ដោយរោគុប្បដ្ឋាយេន រោគុ ដែលប្រកប
 ដោយរោគុស្សផង បដិយេផង ជាច្រើន ខែកន្លះវិញយុត្តស្ស ដោយរោគុ-
 ប្បដ្ឋាយេន ។ កន្លះវិញយុត្តស្ស ធិ កន្លះវិញយុត្តស្ស ធិ
 ច្រើន ខែកន្លះវិញយុត្តស្សផង ខែកន្លះវិញយុត្តស្សផង ដោយរោគុ-
 ប្បដ្ឋាយេន ធិ រោគុ ដែលប្រកបដោយលោកោវៃក្រព្រាសចកវិដ្ឋិផង លោ-
 កោផង ជាច្រើន ខែកន្លះវិញយុត្តស្សផង ខែកន្លះវិញយុត្តស្សផង
 ដោយរោគុប្បដ្ឋាយេន រោគុ ដែលប្រកបដោយរោគុស្សផង បដិយេផង
 ជាច្រើន ខែកន្លះវិញយុត្តស្សផង ខែកន្លះវិញយុត្តស្សផង ដោយ
 រោគុប្បដ្ឋាយេន ។

[១៣១] កន្លះវិញយុត្តស្ស ជាច្រើន ខែកន្លះវិញយុត្តស្ស ដោយ
 អាធិណប្បដ្ឋាយេន ធិ កន្លះវិញយុត្តស្ស កើតឡើង ប្រាសាទ ធិ
 កន្លះវិញយុត្តស្ស ។ បូរាណាធិ បណិក ត្រូវស្រួ ក្នុងបទព័ន្ធ ៣ ។
 កន្លះវិញយុត្តស្ស កើតឡើង ប្រាសាទ ធិ កន្លះវិញយុត្តស្ស ។

ចក្ខុសិប្បយុត្តេ ខាត្វ រាជ្យត្ត ជំន្រ្តិកតវិប្បយុត្តលោក-
 សព្វាតតា ខត្វា ធម្ម លោកតា ធម្ម ឧប្បជ្ឈត្តិ លោមធម្ម-
 សព្វាតតា ខត្វា ធម្ម បដិយេត្វ ឧប្បជ្ឈត្តិ ។ កត្តវិប្ប-
 យុត្តោ ធម្មោ កត្តវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អាម្មណ-
 ប្បព្វយេន បច្ចយោ ធានំ ឧត្តា សិលំ ... ឧចោ-
 សព្វាតតា ... តំ បច្ចវត្តតិ បុព្វ សុតិណ្ណាធិ បច្ច-
 វេត្តតិ លោកា វុជ្ជតិកា យោធិ បច្ចវត្តតិ វិយោ
 មត្តា វុជ្ជហិតា មត្តំ បច្ចវត្តតិ មលំ បច្ចវេត្តតិ
 ចិន្ទាធិ បច្ចវត្តតិ ចិន្ទាធិ កោត្រតុស្ស កោតាធម្ម-
 មត្តស្ស មលស្ស រាជ្ជោយ អាម្មណប្បព្វយេន
 បច្ចយោ វិយោ កត្តវិប្បយុត្តេ បរិយោ កិលេសេ
 មត្តវេត្តតិ វិក្កត្តិកេ កិលេសេ បច្ចវត្តតិ បុព្វ
 សប្បនាធិណ្ណ កិលេស ជាធានំ ធម្មំ ... វត្តំ ...
 កត្តវិប្បយុត្តេ ខាត្វ ធម្ម លោកតា បដិយេត្វ មនិច្ចាតា
 ... វិបស្សតិ មស្សនេតិ មភិទទ្ធិតំ តំ អាត្ត កត្ត-
 វិប្បយុត្តោ កតា ឧប្បជ្ឈតិ វិចិត្តិកា ... ឧទ្ធច្ចំ ...
 លោមធម្មំ ឧប្បជ្ឈតិ ចិន្ទាធិ ធម្មតា រូបំ បស្សតិ

ក្នុងខន្ធ ដែលប្រកថដោយលោកវិប្បាសចាកខ្លួនក្តី លោកវិ កើត
 ឡើង ខឹងក្នុងខន្ធ ដែលប្រកថដោយគោបទស្សក្តី បដិយៈក្តី កើតឡើង
 ព្រោះព្រោះ ខ្ញុំក្នុងកុស្តស្សយុត្តន្ធ ។ កត្តវិប្បយុត្តមិ ជាច្រើន
 ខែកត្តវិប្បយុត្តមិ ដោយការប្រណិប្បដ្ឋយ គឺ បុគ្គល ឲ្យ ខ្ញុំខាង
 ខ្ញុំសិល ... ខ្ញុំវិប្បាសចក្ខុ ... ពិចារណា ខ្ញុំកុសលនោះ
 ពិចារណា ខ្ញុំកុសល ដែលខ្លួនសន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន ចេញ
 អំពីឈាន ហើយពិចារណា ខ្ញុំឈាន ក្នុងព្រះវិញ្ញាណ ចេញ អំពីមគ្គ
 ហើយពិចារណា ខ្ញុំមគ្គ ពិចារណា ខ្ញុំផល ពិចារណា ខ្ញុំព្រះឱព្វាន
 ឯព្រះឱព្វាន ជាច្រើន ខែកត្រតុ វេទនា មគ្គ ផល ខឹងកិរិយា
 ប្រាស្រ្រាវ ដោយការប្រណិប្បដ្ឋយ ក្នុងព្រះវិញ្ញាណ វេទនិពិចារណា
 ខ្ញុំក្នុងកិលេស ដែលប្រាសចាកខន្ធ ដែលខ្លួនលះចំហើយ ពិចារណា
 ខ្ញុំក្នុងកិលេស ដែលខ្លួនសន្តិសន្តិទៈហើយ ដឹងច្បាស់ ខ្ញុំក្នុងកិលេស
 ដែលខ្លួនសន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន ឃើញច្បាស់ ខ្ញុំចក្ខុ ... ខ្ញុំវិក្កុ
 ... ខ្ញុំក្នុងកត្តវិប្បយុត្តន្ធដ៏ ខ្ញុំលោកវេទនំ ខ្ញុំបដិយៈវេទនំ វាម
 អនិច្ចលក្ខណៈ ... ក្រេតមា វិកលយ កត្តវិប្បយុត្តភាវៈ កើតឡើង
 ព្រោះព្រោះ ខ្ញុំចេញពីគោតមក្នុងវិញ្ញាណ វិចិត្តិកា ... ឧទ្ធច្ចៈ
 ... គោបទស្ស កើតឡើង បុគ្គល ឃើញ ខ្ញុំរូប ដោយខ្ញុំក្នុង

វិញ្ញាណោ រោគាចារាជ្យោ ទាត្ថំ សុណាតំ រោគាចារិ-
 យញ្ញាណោ កង្ការិញ្ញយុត្តិកុសមទ្តិស្ស វិញ្ញំ ចាចារិ-
 ណោ ករិទន្ធាយនំ វិញ្ញាណញ្ញាយនទស្ស អាតិ-
 ញ្ញាណាយនំ វេទិសញ្ញាណាសញ្ញាយនទស្ស រូតាយនំ
 ចារិញ្ញាណស្ស វេទិញ្ញាយនំ កាយវិញ្ញាណស្ស
 វារាជ្ញលាម្បទ្ធាយេន មត្តយោ កង្ការិញ្ញយុត្តា មត្តា កង្ក-
 រិទញ្ញាណស្ស រោគាចារិយញ្ញាណស្ស ចុះធួនិកសា-
 ប្បស្សតិញ្ញាណស្ស យេវា កម្មមតត្តាណស្ស អនាគ-
 នំសញ្ញាណស្ស អាវុត្តាយ វារាជ្ញលាម្បទ្ធាយេន មត្ត-
 យោ ។ កង្ការិញ្ញយុត្តា ចោឡា កង្កសម្បយុត្តស្ស
 ចឡស្ស វារាជ្ញលាម្បទ្ធាយេន មត្តយោ ចានំ . . .
 ភិវេនំ . . . ទុកោសជំកម្មំ . . . តំ អស្សៈនតិ អភិ-
 ធម្មតំ តំ វារាជ្ញ កង្កសម្បយុត្តា វារាគ មត្តដ្ឋតិ និដ្ឋិ
 . . . វោមនស្សំ មត្តដ្ឋតិ ។ កង្ការិញ្ញយុត្តា ចោឡា
 កង្កសម្បយុត្តស្ស ម កង្ការិញ្ញយុត្តស្ស ក ធម្មស្ស
 វារាជ្ញលាម្បទ្ធាយេន មត្តយោ មក្កំ . . . វត្ថុំ . . .
 កង្ការិញ្ញយុត្ត មត្តេ ម វោគតត្ថ មជ្ជិយត្ថ វារាជ្ញ
 និដ្ឋិតតរិញ្ញយុត្តលោកសហគតា មត្តា ម វោគត ម
 វោមនស្សសហគតា មត្តា ម មជ្ជិយត្ថ មត្តដ្ឋតិ

ធុ ឡិវេន្តេ វោយវិញ្ញសោភនាត្ថ វិទំ ម្លិចិត្ត របស់បុគ្គលម្នាក់
 ត្រូវត្រៀមដោយកង្ការិញ្ញយុត្តិកុស វោយវេនាចារិយញ្ញាណ អាតាសា-
 ចញ្ញាយនម្ភ (ជាចម្លឹយ) វៃវិញ្ញាណញ្ញាយនម្ភ វារាគញ្ញាយនម្ភ
 (ជាចម្លឹយ) វៃវេទិសញ្ញាណសញ្ញាយនម្ភ រូតាយនម្ភ (ជាចម្លឹយ) វៃ
 ចារិញ្ញាណ វេទិញ្ញាយនម្ភ ជាចម្លឹយ វៃវោយវិញ្ញាណ វោយអា-
 ប្បណប្បច្ចឹយ ត្ថកកង្កសម្បយុត្តកក ជាចម្លឹយ វៃភិវេនិយវោឡា ឡ
 កង្ការិញ្ញាណ វោយវិញ្ញាណ បុរោខិកសាម្បតិញ្ញាណ យេវា-
 កម្មមតត្តាណ វិទំអនាគតិសញ្ញាណ វោយវោឡាប្បច្ចឹយ ។ កង្ក-
 រិញ្ញយុត្តមិ ជាចម្លឹយ វៃកង្កសម្បយុត្តមិ វោយវារាជ្ញលាម្បច្ចឹយ តិ
 បុគ្គល (ឲ្យ) ឡិវេន . . . ឡិវេន . . . ឡិវេនប្រាសវត្ថ . . .
 ត្រេកវា វៃកាយ វិទំកុសលកម្មាចារ កង្កសម្បយុត្តកត្ថ វេតាឡិវេន
 ត្រេកត្រេក ឡិវេនជាភរាទទាជាវេតាចារ វិដ្ឋិ . . . វោមនស្ស
 វេតាឡិវេន ។ កង្ការិញ្ញយុត្តមិ ជាចម្លឹយ វៃកង្កសម្បយុត្តមិវេន
 វៃកង្ការិញ្ញយុត្តវេន វោយវោឡាប្បច្ចឹយ តិ ឡិវេន . . . ឡិវេន
 . . . ត្ថកកង្ក វេនប្រកមវោយវោកាវិក្យប្រាសចាកវិទិវិញ្ញំ វោគតិ
 ត្ថកកង្ក វេនប្រកមវោយវោឡាប្បច្ចឹយ វេនិយត្ថ ត្រេក ឡិវេន
 កង្ការិញ្ញយុត្តកកវេន ឡិវេនកកវេន ឡិវេនិយវេន វេនវេតាឡិវេន ។

អភិធម្មចំណាត អនុណោមុក្ខប្បដ្ឋានំ

កត្តសម្បយុត្តសម្ប ធម្មោ កត្តវិញ្ញយុត្តសម្ប ធម្មសម្ប អធិ-
 បតិបត្តិយុត្តយេន មច្ចុយោ អាម្មណាតិបតិ សហជាតា-
 តិបតិ ។ អាម្មណាតិបតិ កត្តសម្បយុត្ត ខន្ធ កុំ
 កត្តា ធិដ្ឋិតតវិញ្ញយុត្ត លោកោ ឧប្បជ្ជតិ ។ សហ-
 ជាតាតិបតិ កត្តសម្បយុត្តាតិបតិ ធិត្តសម្បដ្ឋាបាទំ រូបា-
 តិ អធិបតិប្បច្ចយេន មច្ចុយោ ធិដ្ឋិតតវិញ្ញយុត្តាលា-
 កសហតតាតិបតិ លោកសម្ប ច ធិត្តសម្បដ្ឋាបាទត្ថ
 រូបាតំ អធិបតិប្បច្ចុយេន មច្ចុយោ ទោមនស្សសហ-
 តតាតិបតិ វដិយេស្ស ច ធិត្តសម្បដ្ឋាបាទត្ថ រូបាតំ
 អធិបតិប្បច្ចុយេន មច្ចុយោ ។ កត្តសម្បយុត្តា ធម្មោ
 កត្តសម្បយុត្តសម្ប ក កត្តវិញ្ញយុត្តសម្ប ច ធម្មសម្ប
 អធិបតិប្បច្ចុយេន មច្ចុយោ អាម្មណាតិបតិ សហជា-
 តាតិបតិ ។ អាម្មណាតិបតិ កត្តសម្បយុត្ត ខន្ធ
 កុំ កត្តា ធិដ្ឋិតតវិញ្ញយុត្តាលោកសហតតា ខត្ថា ច
 លោកោ ឧ ឧប្បជ្ជតិ ។ សហជាតាតិបតិ ធិដ្ឋិតតវិញ្ញ-
 យុត្តាលោកសហតតាតិបតិ សម្បយុត្តកាតំ ខត្ថាតំ
 លោកសម្ប ច ធិត្តសម្បដ្ឋាបាទត្ថ រូបាតំ អធិបតិប្បច្ចុ-
 យេន មច្ចុយោ ទោមនស្សសហតតាតិបតិ សម្បយុត្ត-
 កាតំ ខត្ថាតំ វដិយេស្ស ច ធិត្តសម្បដ្ឋាបាទត្ថ រូបាតំ

អភិធម្មចំណាត អនុណោមុក្ខប្បដ្ឋានំ

កត្តសម្បយុត្តតិ ជាបច្ច័យ ខៃកត្តវិញ្ញយុត្តតិ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ
 បានដល់អាម្មណាតិបតិ ធិតិសហជាតាតិបតិ ។ អាម្មណាតិបតិ គឺ
 លោកោ វដិល្បសហតតិដ្ឋិតិ ភើតឡើង ព្រោះធ្វើ ខ្ញុំពួកកត្តសម្ប-
 យុត្តកត្ត ឲ្យជាវិការា ។ ឯសហជាតាតិបតិ គឺ កត្តសម្បយុត្តតិបតិ
 ជាបច្ច័យ ខៃកត្តចិត្តសម្បដ្ឋានុប ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ធិដ្ឋិតតវិញ្ញ-
 យុត្តាលោកសហតតាតិបតិ ជាបច្ច័យ ខៃលោកោផនិ ខៃកត្តចិត្តសម្បដ្ឋា-
 នុបផនិ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ទោមនស្សសហតតាតិបតិ ជាបច្ច័យ
 ខៃវដិយេផនិ ខៃកត្តចិត្តសម្បដ្ឋានុបផនិ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ កត្ត-
 សម្បយុត្តតិ ជាបច្ច័យ ខៃកត្តសម្បយុត្តតិផនិ ខៃកត្តវិញ្ញយុត្តតិ
 ផនិ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អាម្មណាតិបតិ ធិតិសហជាតា-
 តិបតិ ។ អាម្មណាតិបតិ គឺ ពួកវិដ្ឋិតតវិញ្ញយុត្តាលោកសហតតកត្ត
 ផនិ លោកោផនិ ភើតឡើង ព្រោះធ្វើ ខ្ញុំពួកកត្តសម្បយុត្តកត្ត ឲ្យជា
 វិការា ។ ឯសហជាតាតិបតិ គឺ វិដ្ឋិតតវិញ្ញយុត្តាលោកសហតតាតិ-
 បតិ ជាបច្ច័យ ខៃកត្តសម្បយុត្តកត្តផនិ ខៃលោកោផនិ ខៃកត្តចិត្តសម្បដ្ឋា-
 នុបផនិ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ទោមនស្សសហតតាតិបតិ ជាបច្ច័យ
 ខៃកត្តសម្បយុត្តកត្តផនិ ខៃវដិយេផនិ ខៃកត្តចិត្តសម្បដ្ឋានុបផនិ

អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចាយោ ។ គន្ថវិប្បយុត្តា ធម្មោ
 គន្ថវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចាយោ
 វារ្យុណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អាម្មណាធិបតិ
 រោធំ . . . សីលំ . . . ឧបោសថកម្មំ . . . តំ កុំ កត្វា
 បច្ចវេក្ខតិ ឬទ្ធេ សុចិណ្ណាធិ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ
 លោនា វុដ្ឋហិត្វា លោធំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ
 វេយោ មត្តា វុដ្ឋហិត្វា មត្តំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ ដលំ
 កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ ធិប្បាធំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ
 ធិប្បាធំ តោត្រកុស្ស វេណនស្ស មត្តស្ស ដលស្ស
 អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចាយោ ចកុំ . . . វត្តំ . . . គន្ថវិប្ប-
 យុត្តេ ទានុ ច លោកត្វា កុំ កត្វា វាស្សនេតំ អភិ-
 នទ្ធតិ តំ កុំ កត្វា គន្ថវិប្បយុត្តា ធមោ ឧប្បជ្ជតិ ។
 សហជាតាធិបតិ គន្ថវិប្បយុត្តាធិបតិ សម្បយុត្តកាធំ
 មត្តាធំ ធិត្តសម្មដ្ឋានិទក្ខ រូបាធំ អធិបតីប្បច្ចយេន
 បច្ចាយោ ។ គន្ថវិប្បយុត្តា ធម្មោ គន្ថសម្បយុត្តស្ស
 ធម្មស្ស អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចាយោ វារ្យុណាធិបតិ
 រោធំ . . . សីលំ . . . ឧបោសថកម្មំ . . . ឬទ្ធេ សុ-
 ចិណ្ណាធិ . . . លោនា វុដ្ឋហិត្វា លោធំ . . . ចកុំ . . .

ដោយអធិបតីប្បច្ចយេ ។ គន្ថវិប្បយុត្តេមិ ជាបច្ច័យ វៃគន្ថវិប្បយុត្តេមិ
 ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ បាធសលំវារ្យុណាធិបតិ ធិនិសហជាតាធិបតិ ។
 វារ្យុណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ខ្ញុំវាខ . . . ខ្ញុំសីល . . . ខ្ញុំវិប្ប-
 សវកម្ម . . . ធិបារណា ព្រោះធ្វើ ខ្ញុំវិប្បធានចាខដោះដីមេនោះ ឲ្យ
 ជិវិសារេ ធិបារណា ព្រោះធ្វើ (ខ្ញុំវិប្បកុសល) ដែលខ្លួនសម្ប
 ហើយ ក្នុងកាលមុន ខ្ញុំជិវិសារេ ចេញ អំពីយោន ហើយធ្វើ
 ខ្ញុំវិលន ឲ្យជិវិសារេ ហើយធិបារណា ខ្ញុំត្រូវរើយៈ ចេញ រើ
 មគ្គ ហើយធ្វើ ខ្ញុំវេក្ខ ឲ្យជិវិសារេ ហើយធិបារណា ធ្វើ ខ្ញុំវិល
 ឲ្យជិវិសារេ ហើយធិបារណា ធ្វើ ខ្ញុំត្រូវវិប្បន ឲ្យជិវិសារេ
 ហើយធិបារណា ឲ្យត្រូវវិប្បន ជាបច្ច័យ វៃវេនាត្រកុ វេនាខៈ មគ្គ
 ធិនិសវ ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ ខ្ញុំវេក្ខ . . . ខ្ញុំវិកុ . . . បុគ្គល ធ្វើ
 ខ្ញុំវិប្បគន្ថវិប្បយុត្តេមិ ប្រលោកដេន ខ្ញុំជិវិសារេ ហើយព្រឹកអ
 វិកេយ គន្ថវិប្បយុត្តេមិ តើតម្បីនី ព្រោះធ្វើ ខ្ញុំវិប្បធាកមាធម្ម
 ជិវិសារេ ឲ្យជិវិសារេ ។ ធិសហជាតាធិបតិ គឺ គន្ថវិប្បយុត្តា-
 ធិបតិ ជាបច្ច័យ វៃគន្ថសម្បយុត្តេមិ វៃគន្ថសម្បយុត្តេមិ
 ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ ។ គន្ថវិប្បយុត្តេមិ ជាបច្ច័យ វៃគន្ថសម្បយុត្ត-
 េមិ ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ បាធសលំវារ្យុណាធិបតិ គឺ ខ្ញុំវាខ . . .
 ខ្ញុំសីល . . . ខ្ញុំវិប្បសវកម្ម . . . ដែលខ្លួនសម្បហើយ ក្នុងកាល
 មុន . . . ចេញ អំពីយោន ធិបារណា ខ្ញុំវេយន . . . ខ្ញុំវេក្ខ . . .

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

វត្ថុ ... កន្លះវិញយុត្តោ ខន្ធទេ ច លោកញ កវុំ កក្កា
 អស្សាទេតិ អភិធម្មតំ តំ កវុំ កក្កា កន្លះវិញយុត្តោ
 វារោ ឧប្បដ្ឋានិ ធិដ្ឋិ ឧប្បដ្ឋានិ ។ កន្លះវិញយុត្តោ ជន្មោ
 កន្លះវិញយុត្តស្ស ច កន្លះវិញយុត្តស្ស ច ធម្មស្ស
 អភិធម្មតំ បច្ចុយេន បច្ចុយោ អាម្មណាធិបតិ ចក្កំ ...
 វត្ថុ ... កន្លះវិញយុត្តោ ខន្ធទេ ច លោកញ កវុំ កក្កា
 ធិដ្ឋិកវិញយុត្តលោកសហគតោ ខន្ធទេ ច លោកោ
 ច ឧប្បដ្ឋានិ ។ កន្លះវិញយុត្តោ ច កន្លះវិញយុត្តោ ច
 ជញ្ញា កន្លះវិញយុត្តស្ស ធម្មស្ស អភិធម្មតំ បច្ចុយេន
 បច្ចុយោ អាម្មណាធិបតិ ធិដ្ឋិកវិញយុត្តលោកស-
 ហគតោ ខន្ធទេ ច លោកញ កវុំ កក្កា កន្លះវិញ-
 យុត្តោ ខន្ធទេ ឧប្បដ្ឋានិ ។ មូលំ បុច្ឆិតំ^(១) ធិដ្ឋិកវិ-
 ញយុត្តលោកសហគតោ ខន្ធទេ ច លោកញ កវុំ
 កក្កា ធិដ្ឋិកវិញយុត្តោ លោកោ ឧប្បដ្ឋានិ ។ មូលំ
 បុច្ឆិតំ ធិដ្ឋិកវិញយុត្តលោកសហគតោ ខន្ធទេ ច
 លោកញ កវុំ កក្កា ធិដ្ឋិកវិញយុត្តលោកសហគតោ
 បច្ចា ច លោកោ ច ឧប្បដ្ឋានិ ។ .

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ខុវិកុ ... បុគ្គល គ្រូសារ វិភាយ គ្រោមេត្តិ ខុវិកុខុវិញយុត្តោ
 វង ខុវិកុខុវិញយុត្តោ គុស្ណិយុត្តោនៈ កើតឡើង ចំរើ
 កើតឡើង គ្រោមេត្តិ ខុវិកុខុវិញយុត្តោនៈ ខុវិកុខុវិញយុត្តោ
 កន្លះវិញយុត្តោនិ ជាច្រើន ខៃកន្លះវិញយុត្តោនិ ខៃកន្លះវិញយុត្តោនិ
 វង ដោយអភិធម្មតំ បច្ចុយេន បច្ចុយោ អាម្មណាធិបតិ គី ខុវិកុ ...
 ខុវិកុ ... ធិដ្ឋិកវិញយុត្តលោកសហគតោន្តិ លោកោ កើត
 ឡើង គ្រោមេត្តិ ខុវិកុខុវិញយុត្តោន្តិ ខុវិកុខុវិញយុត្តោន្តិ
 គោរោ ។ កន្លះវិញយុត្តោន្តិ កន្លះវិញយុត្តោន្តិ ជាច្រើន ខៃ
 កន្លះវិញយុត្តោនិ ដោយអភិធម្មតំ បច្ចុយេន បច្ចុយោ អាម្មណាធិបតិ គី
 គុកកន្លះវិញយុត្តោន្តិ កើតឡើង គ្រោមេត្តិ ខុវិកុខុវិញយុត្តោន្តិ
 កសហគតោន្តិ ខុវិកុខុវិញយុត្តោន្តិ ខុវិកុខុវិញយុត្តោន្តិ
 គ្រូសារវង ចុះ ធិដ្ឋិកវិញយុត្តោន្តិ កើតឡើង គ្រោមេត្តិ ខុវិកុ
 ធិដ្ឋិកវិញយុត្តលោកសហគតោន្តិ ខុវិកុខុវិញយុត្តោន្តិ ខុវិកុខុវិញយុត្តោន្តិ
 មូល បណ្ឌិត គ្រូសារវង ចុះ គុកកន្លះវិញយុត្តោន្តិ លោកសហគតោន្តិ
 លោកោ កើតឡើង គ្រោមេត្តិ ខុវិកុខុវិញយុត្តោន្តិ លោកសហ-
 គតោន្តិ ខុវិកុខុវិញយុត្តោន្តិ ខុវិកុខុវិញយុត្តោន្តិ ។

១ ឃ. បុណ បុច្ឆិតា ។

[១៣២] កន្ថសម្បយុត្តោ ធម្មោ កន្ថសម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អនន្តាប្បច្ចយេន វច្ចយោ បុរិមា បុរិមា កន្ថសម្បយុត្តា ទន្ធា បច្ចិមាណំ បច្ចិមាណំ កន្ថសម្បយុត្តាណំ ទន្ធាណំ អនន្តាប្បច្ចយេន វច្ចយោ ។ បូរណំ បុច្ឆិតត្វំ បុរិមា បុរិមា ធិដ្ឋិតតវិប្បយុត្តលោកសហគតា ទន្ធា បច្ចិមស្ស បច្ចិមស្ស ធិដ្ឋិតតវិប្បយុត្តស្ស លោកស្ស អនន្តាប្បច្ចយេន វច្ចយោ បុរិមា បុរិមា រោមនស្សសហគតា ទន្ធា បច្ចិមស្ស បច្ចិមស្ស បដិយស្ស អនន្តាប្បច្ចយេន វច្ចយោ កន្ថសម្បយុត្តា ទន្ធា វដ្ឋានស្ស អនន្តាប្បច្ចយេន វច្ចយោ ។ បូរណំ បុច្ឆិតត្វំ បុរិមា បុរិមា ធិដ្ឋិតតវិប្បយុត្តលោកសហគតា ទន្ធា បច្ចិមាណំ បច្ចិមាណំ ធិដ្ឋិតតវិប្បយុត្តលោកសហគតាណំ ទន្ធាណំ លោកស្ស ធម្មអនន្តាប្បច្ចយេន វច្ចយោ បុរិមា បុរិមា រោមនស្សសហគតា ទន្ធា បច្ចិមាណំ បច្ចិមាណំ រោមនស្សសហគតាណំ ទន្ធាណំ បដិយស្ស ធម្មអនន្តាប្បច្ចយេន វច្ចយោ ។ កន្ថវិប្បយុត្តោ ធម្មោ កន្ថវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស

[១៣២] កន្ថសម្បយុត្តកថំ ជាបច្ច័យ វៃកន្ថសម្បយុត្តកថំ ដោយអនន្តាប្បច្ច័យ គឺ ពួកកន្ថសម្បយុត្តកថា មុន ។ ជាបច្ច័យ វៃពួកកន្ថសម្បយុត្តកថា ក្រោយ ។ ដោយអនន្តាប្បច្ច័យ ។ មូល បណ្ឌិត ប្រៀស្តរស្តីចុះ ពួកវិដ្ឋិតតវិប្បយុត្តលោកសហគតកថា មុន ។ ជាបច្ច័យ វៃវិដ្ឋិតតវិប្បយុត្តលោក ក្រោយ ។ ដោយអនន្តាប្បច្ច័យ ពួករោមនស្សសហគតកថា មុន ។ ជាបច្ច័យ វៃរោមនៈ ក្រោយ ។ ដោយអនន្តាប្បច្ច័យ ពួកបដិយស្ស ជាបច្ច័យ វៃបដិយៈ ក្រោយ ។ ដោយអនន្តាប្បច្ច័យ ពួកវដ្ឋានស្ស ជាបច្ច័យ វៃវដ្ឋានៈ ក្រោយ ។ ដោយអនន្តាប្បច្ច័យ ។ មូល បណ្ឌិត ប្រៀស្តរស្តីចុះ ពួកវិដ្ឋិតតវិប្បយុត្តលោកសហគតកថា មុន ។ ជាបច្ច័យ វៃពួកវិដ្ឋិតតវិប្បយុត្តលោកសហគតកថា ក្រោយរស្តី វៃលោករស្តី ដោយអនន្តាប្បច្ច័យ ពួករោមនស្សសហគតកថា មុន ។ ជាបច្ច័យ វៃពួករោមនស្សសហគតកថា ក្រោយរស្តី វៃរោមនៈរស្តី ជាបច្ច័យ វៃពួករោមនស្សសហគតកថា ក្រោយរស្តី វៃបដិយៈរស្តី ដោយអនន្តាប្បច្ច័យ ។ កន្ថវិប្បយុត្តកថំ ជាបច្ច័យ វៃកន្ថវិប្បយុត្តកថំ

អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ បុរិមា បុរិមា ធិដ្ឋិតត-
 វិញ្ញយុត្តោ លោកោ ធីដ្ឋិមស្ស បដ្ឋិមស្ស ធិដ្ឋិតត-
 វិញ្ញយុត្តស្ស លោកស្ស អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ
 បុរិមំ បុរិមំ ធមោមនស្សសពាភតំ វដិយំ ធីដ្ឋិមស្ស
 ធីដ្ឋិមស្ស បដិមស្ស អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ
 បុរិមា បុរិមា កន្តវិញ្ញយុត្តា ខន្ធា បដ្ឋិមា បដ្ឋិមា
 កន្តវិញ្ញយុត្តា ខន្ធា អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ
 អនុលោមំ វោត្រកុស្ស ធមសាមាចគ្គិយា អនន្តរាប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចុយោ ។ កន្តវិញ្ញយុត្តា ធម្មា កន្តសម្ប-
 យុត្តស្ស ធម្មស្ស អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ បុរិមា
 បុរិមា ធិដ្ឋិតតវិញ្ញយុត្តោ លោកោ បដ្ឋិមា បដ្ឋិមា
 ធិដ្ឋិតតវិញ្ញយុត្តា ខន្ធា អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ
 បុរិមំ បុរិមំ វដិយំ បដ្ឋិមា បដ្ឋិមា ធមោមនស្សស-
 ពាភតា ខន្ធា អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អវិជ្ជតា
 កន្តសម្បយុត្តា ខន្ធា អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។
 កន្តវិញ្ញយុត្តា ធម្មា កន្តសម្បយុត្តស្ស ធម្ម កន្តវិញ្ញ-
 យុត្តស្ស ធម្ម ធម្មស្ស អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ

ដោយអនន្តរាប្បច្ចយេន ធិដ្ឋិតតវិញ្ញយុត្តលោកោ មុន ។ ជាប់ដោយ ខៃ
 ធិដ្ឋិតតវិញ្ញយុត្តលោកោ ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរាប្បច្ចយេន វោមនស្ស-
 សពាភតវដិយោ មុន ។ ជាប់ដោយ ខៃវដិយោ ក្រោយ ។ ដោយអនន្ត-
 រាប្បច្ចយេន កន្តវិញ្ញយុត្តកន្ធា មុន ។ ជាប់ដោយ ខៃកន្តវិញ្ញយុត្តកន្ធា
 ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរាប្បច្ចយេន អនុលោម ជាប់ដោយ ខៃវោត្រកុ
 ធីដ្ឋិធមសាមាចគ្គិ ដោយអនន្តរាប្បច្ចយេន ។ កន្តវិញ្ញយុត្តធម្ម ជាប់ដោយ
 ខៃកន្តសម្បយុត្តធម្ម ដោយអនន្តរាប្បច្ចយេន ធិដ្ឋិតតវិញ្ញយុត្តលោកោ
 មុន ។ ជាប់ដោយ ខៃកន្តវិញ្ញយុត្តកន្ធា ក្រោយ ។ ដោយអនន្ត-
 រាប្បច្ចយេន វដិយោ មុន ។ ជាប់ដោយ ខៃវដិយោ វោមនស្សសពាភតកន្ធា
 ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរាប្បច្ចយេន អវិជ្ជតោ ជាប់ដោយ ខៃកន្តសម្ប-
 យុត្តកន្ធា ដោយអនន្តរាប្បច្ចយេន ។ កន្តវិញ្ញយុត្តធម្ម ជាប់ដោយ ខៃ
 កន្តសម្បយុត្តធម្ម ខៃកន្តវិញ្ញយុត្តធម្ម ដោយអនន្តរាប្បច្ចយេន ធិដ្ឋិតត

បុរិមោ បុរិមា និដ្ឋិតតវិប្បយុត្តោ លោកោ បច្ឆិមា
 បច្ឆិមា និដ្ឋិតតវិប្បយុត្តលោកសហគតានំ ទត្ថានំ
 លោកស្ស ធម្មនន្តវប្បច្ចាយេន បច្ចយោ បុរិមំ បុរិមំ
 មនិយំ បច្ឆិមា និដ្ឋិតានំ តោធម្មស្សសហគតានំ
 ទត្ថានំ បដិយស្ស ធម្មនន្តវប្បច្ចាយេន បច្ចយោ
 ពវច្ឆតា និដ្ឋិតតវិប្បយុត្តលោកសហគតានំ ទត្ថានំ
 លោកស្ស ធម្មនន្តវប្បច្ចាយេន ទត្ថានំ បដិ-
 យស្ស ធម្មនន្តវប្បច្ចាយេន បច្ចយោ ។ ឥន្ទ្រ-
 សម្បយុត្តោ ឥន្ទ្រវិប្បយុត្តោ ឥន្ទ្រា ឥន្ទ្រសម្ប-
 យុត្តស្ស ឥន្ទ្រស្ស ឥន្ទ្រវប្បច្ចាយេន បច្ចយោ បុរិមា
 បុរិមា និដ្ឋិតតវិប្បយុត្តលោកសហគតា ទត្ថា ធម្ម-
 លោក ឥន្ទ្រមា និដ្ឋិតានំ និដ្ឋិតតវិប្បយុត្តលោក-
 សហគតានំ ទត្ថានំ ឥន្ទ្រវប្បច្ចាយេន បច្ចយោ បុរិមា
 បុរិមា ធម្មនន្តវប្បច្ចាយេន ទត្ថា ធម្មនន្តវប្បច្ចាយេន បច្ចយោ
 បច្ឆិមា និដ្ឋិតានំ តោធម្មស្សសហគតានំ ទត្ថានំ ឥន្ទ្រ-
 វប្បច្ចាយេន បច្ចយោ ។ មូលំ មុត្តិកតំ បុរិមា បុរិមា
 និដ្ឋិតតវិប្បយុត្តលោកសហគតា ទត្ថា ធម្មលោក ធម្ម-
 បច្ឆិមស្ស បច្ឆិមស្ស និដ្ឋិតតវិប្បយុត្តស្ស លោកស្ស

និដ្ឋិតតវិប្បយុត្តលោកៈ មុន ១ ជាបច្ច័យ នៃឥន្ទ្រវិប្បយុត្តលោក-
 សហគតក្នុង ក្រោយ ១ ផង នៃលោកៈផង ដោយឥន្ទ្រវប្បច្ច័យ បដិយៈ
 មុន ១ ជាបច្ច័យ នៃឥន្ទ្រវប្បច្ច័យស្របគតក្នុង ក្រោយ ១ ផង នៃ
 បដិយៈផង ដោយឥន្ទ្រវប្បច្ច័យ កាវច្ឆុនៈ ជាបច្ច័យ នៃឥន្ទ្រវិប្បយុត្ត-
 យុត្តលោកសហគតក្នុងផង នៃលោកៈផង នៃឥន្ទ្រវប្បច្ច័យស្របគត-
 ក្នុងផង នៃបដិយៈផង ដោយឥន្ទ្រវប្បច្ច័យ ។ ឥន្ទ្រសម្បយុត្តកមិក្ខ
 ឥន្ទ្រវិប្បយុត្តកមិក្ខ ជាបច្ច័យ នៃឥន្ទ្រសម្បយុត្តកមិក្ខ ដោយឥន្ទ្រវប្បច្ច័យ
 ផង ក្នុងនិដ្ឋិតតវិប្បយុត្តលោកសហគតក្នុង មុន ១ ផង លោកៈផង ជា
 បច្ច័យ នៃឥន្ទ្រវិប្បយុត្តលោកសហគតក្នុង ក្រោយ ១ ដោយ
 ឥន្ទ្រវប្បច្ច័យ ក្នុងនៃឥន្ទ្រវប្បច្ច័យស្របគតក្នុង មុន ១ ផង បដិយៈក្តី ជា
 បច្ច័យ នៃឥន្ទ្រវប្បច្ច័យស្របគតក្នុង ក្រោយ ១ ដោយឥន្ទ្រវប្បច្ច័យ ។
 មូល បណ្ឌិត ក្រសួងវិជ្ជា ក្នុងនិដ្ឋិតតវិប្បយុត្តលោកសហគតក្នុង
 មុន ១ ផង លោកៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃនិដ្ឋិតតវិប្បយុត្តលោកៈ ក្រោយ ១

អនុន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ បុរិមា បុរិមា រោមនស្ស-
 សហគតា ខត្តា ច បដិយេត្វ បច្ឆិមស្ស បច្ឆិមស្ស
 បដិយេស្ស អនុន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ធិដ្ឋិតតវិប្ប-
 យុត្តលោកសហគតា ខត្តា ច លោកោ ច រោមនស្ស-
 សហគតា ខត្តា ច បដិយេត្វ វិជ្ជានស្ស អនុន្តរាប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចុយោ ។ ម្ចល់ មុច្ឆិតត្វំ បុរិមា បុរិមា
 ធិដ្ឋិតតវិប្បយុត្តលោកសហគតា ខត្តា ច លោកោ
 ច បច្ឆិមាណំ បច្ឆិមាណំ ធិដ្ឋិតតវិប្បយុត្តលោកសហ-
 កតាណំ ខត្តាណំ លោកស្ស ច អនុន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចុ-
 យោ បុរិមា បុរិមា រោមនស្សសហគតា ខត្តា ច
 បដិយេត្វ បច្ឆិមាណំ បច្ឆិមាណំ រោមនស្សសហគតាណំ
 ខត្តាណំ បដិយេស្ស ច អនុន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។
 កន្ទសម្បយុត្តោ ទេវោ កន្ទសម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស
 សមនុន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។ សហជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចុយោ អញ្ញាញប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ទិស្សយប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចុយោ ។

ដោយអនុន្តរាប្បច្ចយេន ពួករោមនស្សសហគតានុ មុនៗក្តី បដិយេក្តី
 ជាបច្ច័យ ខែបដិយេ ក្រោយ ។ ដោយអនុន្តរាប្បច្ចយេន ពួកវិជ្ជិត-
 វិប្បយុត្តលោកសហគតានុក្តី លោកក្តី ពួករោមនស្សសហគតានុក្តី
 បដិយេក្តី ជាបច្ច័យ ខែវិជ្ជិតវិប្បយុត្តលោកសហគតានុ ។ មូល
 បណ្ឌិត ក្រសួរជនិច្ចះ ពួកធិដ្ឋិតវិប្បយុត្តលោកសហគតានុ មុនៗ
 ក្តី លោកក្តី ជាបច្ច័យ ខែពួកធិដ្ឋិតវិប្បយុត្តលោកសហគតានុ
 ក្រោយ ។ ជនិ ខែលោកជនិ ដោយអនុន្តរាប្បច្ចយេន ពួករោមនស្សស-
 ហគតានុ មុនៗក្តី បដិយេក្តី ជាបច្ច័យ ខែពួករោមនស្សសហគតានុ
 ក្រោយ ។ ជនិ ខែបដិយេជនិ ដោយអនុន្តរាប្បច្ចយេន ។ កន្ទសម្បយុត្ត-
 ធម៌ ជាបច្ច័យ ខែកន្ទសម្បយុត្តធម៌ ដោយអនុន្តរាប្បច្ចយេន ។ ជា
 បច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ចយេន ជាបច្ច័យ ដោយអញ្ញាញប្បច្ចយេន ជា
 បច្ច័យ ដោយទិស្សយប្បច្ចយេន ។

ឧទ្ទេសធម្មយុត្តទេហៈ បញ្ជាក់៣

[១៣៣] កុទ្ធសម្មយុត្តោ ធម្មោ កុទ្ធសម្ម-
 យុត្តស្ស ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បដ្ឋយេន បដ្ឋាយោ
 អាម្មណ្ណបទិស្សយោ អនន្តរុបទិស្សយោ ធម្មកត្តបទិ-
 ស្សយោ ។ ថេ ។ ធម្មកត្តបទិស្សយោ កុទ្ធសម្មយុត្តោ
 ទដ្ឋា កុទ្ធសម្មយុត្តាចំ ទដ្ឋាចំ ឧបទិស្សយប្បដ្ឋយេន
 បដ្ឋាយោ ។ ម្ជលំ បុច្ឆិតតំ ភិណិបិ ឧបទិស្សយោ
 កុទ្ធសម្មយុត្តោ ទដ្ឋា កុទ្ធវិប្បយុត្តាចំ ទដ្ឋាចំ ឧបទិស្ស-
 យប្បដ្ឋយេន បដ្ឋាយោ ។ ម្ជលំ បុច្ឆិតតំ ភិណិបិ
 ឧបទិស្សយោ កុទ្ធសម្មយុត្តោ ទដ្ឋា ធិដ្ឋិតតវិប្បយុត្ត-
 លោភសហតតាចំ ទដ្ឋាចំ លោភស្ស ច ឧបទិស្ស-
 យប្បដ្ឋយេន បដ្ឋាយោ តោមទស្សសហតតាចំ ទដ្ឋា-
 ចំ បទិស្សស្ស ច ឧបទិស្សយប្បដ្ឋយេន បដ្ឋាយោ ។
 កុទ្ធវិប្បយុត្តោ ធម្មោ កុទ្ធវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស ឧប-
 ទិស្សយប្បដ្ឋយេន បដ្ឋាយោ អាម្មណ្ណបទិស្សយោ
 អនន្តរុបទិស្សយោ ធម្មកត្តបទិស្សយោ ។ ថេ ។ ធម្មកត្ត-
 បទិស្សយោ សន្តំ ឧបទិស្សយោ នាចំ នេតិ ។ ថេ ។
 សមាបត្តិ ឧប្បានេតិ មាចំ ជម្មេតិ សីលំ . . . ។ ថេ ។
 បញ្ញំ ភតិ តោសំ ភោមំ មាចំ បត្តំ តោយេកំ សុចំ

ឧទ្ទេសធម្មយុត្តទេហៈ បញ្ជាក់៣

[១៣៣] កុទ្ធសម្មយុត្តោ ជាបច្ច័យ នៃកុទ្ធសម្មយុត្តោ
 ដោយឧបទិស្សយប្បដ្ឋយេន បានដល់ការប្រណិបត្តិបទិស្សយោ អនន្តរុបទិស្សយោ
 និងធម្មកត្តបទិស្សយោ ។ ថេ ។ ធម្មកត្តបទិស្សយោ គឺ ភូតកុទ្ធសម្មយុត្តោ
 ជាបច្ច័យ នៃភូតកុទ្ធសម្មយុត្តោ ដោយឧបទិស្សយប្បដ្ឋយេន ។ ម្ជលំ
 បុច្ឆិត ត្រូវស្សាវេទិច្ឆៈ ឧបទិស្សយោ ព្យ យ៉ាង គឺ ភូតកុទ្ធសម្មយុត្តោ
 ជាបច្ច័យ នៃភូតកុទ្ធវិប្បយុត្តោ ដោយឧបទិស្សយប្បដ្ឋយេន ។
 ម្ជលំ បុច្ឆិត ត្រូវស្សាវេទិច្ឆៈ ឧបទិស្សយោ ព្យ យ៉ាង គឺ ភូតកុទ្ធសម្ម-
 យុត្តោ ជាបច្ច័យ នៃភូតកុទ្ធវិប្បយុត្តោលោភសហតតុទ្ធនិ នៃ
 លោភ.និ ដោយឧបទិស្សយប្បដ្ឋយេន ជាបច្ច័យ នៃភូត.វាមបស្សស-
 ហតតុទ្ធនិ នៃបទិស្ស.និ ដោយឧបទិស្សយប្បដ្ឋយេន ។ ឧប្ប-
 យុត្តោ ជាបច្ច័យ នៃកុទ្ធវិប្បយុត្តោ ដោយឧបទិស្សយប្បដ្ឋយេន បាន
 ដល់ការប្រណិបត្តិបទិស្សយោ អនន្តរុបទិស្សយោ និងធម្មកត្តបទិស្សយោ ។ ថេ ។
 ធម្មកត្តបទិស្សយោ គឺ បុគ្គល ឬ ភូតា គ្រោះអាស្រ័យ ភូតសុខ ។ ថេ ។
 ញ្ញំនិសមាបត្តិ ឱ្យភិករឡើង ដំឡើង ភូតានៈ ភូតិល . . . ។ ថេ ។
 ភូតញ្ញា ពនៈ តោសា តោលា មាណៈ រោសត្តិប្រាជ្ញា ភាយិកសុខ

អំពាវនាវ អនុលោមទុក្ខញ្ញាត

ការយំក្រំ ទុក្ខក្រំ ទុក្ខក្រំ ហោជន់ . . . ។ សេនាសន់ ទុប-
 រិស្សាយ ទាន់ ទេតិ ។ រេ ។ សអាបត្តិ ឧប្បាទតិ
 ទាន់ ហទតិ ។ រេ ។ សធី កិទុតិ សទ្ធា ។ រេ ។
 បញ្ញា កតោ ។ រេ ។ មគ្គទា សេនាសន់ សទ្ធាយ
 ។ រេ ។ បញ្ញាយ កតស្ស ទោសស្ស ទោហស្ស ទា-
 ទស្ស មគ្គទាយ ទុបរិស្សយ ឃ្មត្តយេន បទ្ធកយោ ។
 កត្តវិប្បយុត្តោ ធាត្តា កត្តសម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស
 ទុមនិស្សយ ឃ្មត្តយេន បទ្ធកយោ ទោម្មណ្ឌរិស្សយោ
 អនត្តរិស្សយោ អតត្តមរិស្សយោ ។ រេ ។ បតត្ត-
 រិស្សយោ សទ្ធិ ទុបរិស្សាយ ទាន់ ជិញ្ជតិ ធិដ្ឋិ
 តត្តាតិ សីលំ . . . ។ រេ ។ មញ្ញំ កតំ ។ រេ ។ ទាន់
 មគ្គនំ . . . សេនាសន់ ទុបរិស្សាយ ទាន់ ហទតិ
 ។ រេ ។ សធី កិទុតិ សទ្ធា ។ រេ ។ សេនាសន់
 កតស្ស ទោសស្ស ទោហស្ស ហទស្ស ធិដ្ឋិយោ
 បទ្ធកយោ ទុបរិស្សយ ឃ្មត្តយេន បទ្ធកយោ ។ កត្តវិប្ប-
 យុត្តោ ធាត្តា កត្តសម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស កត្តវិប្បយុត្តស្ស
 ធម្មស្ស ទុមនិស្សយ ឃ្មត្តយេន បទ្ធកយោ ទីលំ
 សទ្ធិ ទុបរិស្សាយ ទាន់ ជិញ្ជតិ សីលំ . . . ។ រេ ។

អំពាវនាវ អនុលោមទុក្ខញ្ញាត

ការយំក្រំ ទុក្ខក្រំ ទុក្ខក្រំ ហោជន់ . . . ឱ ទ្ធិទាន ព្រោះការស្រ័យ
 ទ្ធិសេនាសនៈ ។ រេ ។ ញ្ញាវិសាហវក្កំ ឱ ភីតាឡើយ សម្លាប់ ទ្ធិ
 សទ្ធិ ។ រេ ។ បំរែបក ទ្ធិសន្សី សទ្ធិ ។ រេ ។ បញ្ញា កតៈ ។ រេ ។
 សេចក្តីប្រាថ្នា សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ ខែសទ្ធា ។ រេ ។ ខែបញ្ញា
 កតៈ រោសៈ រោហៈ ទានៈ ទិវិសេចក្តីប្រាថ្នា ដោយទុប-
 រិស្សយប្បច្ច័យ ។ កត្តវិប្បយុត្តមិ ជាបច្ច័យ ខែកត្តសម្បយុត្តមិ
 ដោយទុបរិស្សយប្បច្ច័យ បាទដល់អនុលោមទុក្ខញ្ញាត អនុលោមទុក្ខញ្ញាត
 ទិវិសេចក្តីប្បច្ច័យ ។ រេ ។ ឧបកត្តមរិស្សយ គឺ បុគ្គល ដំឡើង ទ្ធិ
 ទានៈ ព្រោះការស្រ័យ ទ្ធិសទ្ធា ប្រកាន់ ទ្ធិវិដ្ឋិ ទ្ធិសីល . . . ។ រេ ។
 ទ្ធិបញ្ញា កតៈ ។ រេ ។ ទានៈ ទិវិសេចក្តីប្រាថ្នា . . . សម្លាប់ ទ្ធិសទ្ធិ
 ព្រោះការស្រ័យ ទ្ធិសេនាសនៈ ។ រេ ។ បំរែបក ទ្ធិសន្សី សទ្ធា
 ។ រេ ។ សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ ខែកតៈ រោសៈ រោហៈ ទានៈ វិដ្ឋិ
 ទិវិសេចក្តីប្រាថ្នា ដោយទុបរិស្សយប្បច្ច័យ ។ កត្តវិប្បយុត្តមិ ជា
 បច្ច័យ ខែកត្តសម្បយុត្តមិ ដល់ ខែកត្តវិប្បយុត្តមិ ដល់ ដោយទុបរិ-
 ស្សយប្បច្ច័យ គឺ (ទុបរិស្សយ) ក៏ យំ គឺ បុគ្គល ដំឡើង
 ទ្ធិទានៈ ព្រោះការស្រ័យ ទ្ធិសទ្ធា ទ្ធិសីល . . . ។ រេ ។

បញ្ញា ពត៌ គោសៈ មោហៈ មានៈ មគ្គុំ កាយិកសុខ
 សុខំ . . . គោសៈ មោហៈ មានៈ មគ្គុំ កាយិកសុខ
 ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ៩ ១០ ១១ ១២ ១៣ ១៤ ១៥ ១៦ ១៧ ១៨ ១៩ ២០
 ២១ ២២ ២៣ ២៤ ២៥ ២៦ ២៧ ២៨ ២៩ ៣០ ៣១ ៣២ ៣៣ ៣៤ ៣៥ ៣៦ ៣៧ ៣៨ ៣៩ ៤០
 ៤១ ៤២ ៤៣ ៤៤ ៤៥ ៤៦ ៤៧ ៤៨ ៤៩ ៥០ ៥១ ៥២ ៥៣ ៥៤ ៥៥ ៥៦ ៥៧ ៥៨ ៥៩ ៦០
 ៦១ ៦២ ៦៣ ៦៤ ៦៥ ៦៦ ៦៧ ៦៨ ៦៩ ៧០ ៧១ ៧២ ៧៣ ៧៤ ៧៥ ៧៦ ៧៧ ៧៨ ៧៩ ៨០
 ៨១ ៨២ ៨៣ ៨៤ ៨៥ ៨៦ ៨៧ ៨៨ ៨៩ ៩០ ៩១ ៩២ ៩៣ ៩៤ ៩៥ ៩៦ ៩៧ ៩៨ ៩៩ ១០០

១២. ពាក្យនេះ គឺស្រដៀង ។

បញ្ញា ពត៌ គោសៈ មោហៈ មានៈ មគ្គុំ កាយិកសុខ
 . . . សម្មា មគ្គុំ កាយិកសុខ មគ្គុំ កាយិកសុខ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ៩ ១០
 ១១ ១២ ១៣ ១៤ ១៥ ១៦ ១៧ ១៨ ១៩ ២០ ២១ ២២ ២៣ ២៤ ២៥ ២៦ ២៧ ២៨ ២៩ ៣០
 ៣១ ៣២ ៣៣ ៣៤ ៣៥ ៣៦ ៣៧ ៣៨ ៣៩ ៤០ ៤១ ៤២ ៤៣ ៤៤ ៤៥ ៤៦ ៤៧ ៤៨ ៤៩ ៥០
 ៥១ ៥២ ៥៣ ៥៤ ៥៥ ៥៦ ៥៧ ៥៨ ៥៩ ៦០ ៦១ ៦២ ៦៣ ៦៤ ៦៥ ៦៦ ៦៧ ៦៨ ៦៩ ៧០
 ៧១ ៧២ ៧៣ ៧៤ ៧៥ ៧៦ ៧៧ ៧៨ ៧៩ ៨០ ៨១ ៨២ ៨៣ ៨៤ ៨៥ ៨៦ ៨៧ ៨៨ ៨៩ ៩០
 ៩១ ៩២ ៩៣ ៩៤ ៩៥ ៩៦ ៩៧ ៩៨ ៩៩ ១០០

ក្រសួងសុខាភិបាល កម្ពុជា រាជធានីភ្នំពេញ ខែសីហា ឆ្នាំ២០២២

តំ អាវុត្ត កន្ថសម្បយុត្តោ ណោ ឧប្បជ្ជតិ និដ្ឋិ . . .
 ។ យេ ។ លោមទស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ។ វត្ថុបុរេជានំ វត្ថុ
 កន្ថសម្បយុត្តានំ ទន្ធានំ បុរេជានុត្តរយេន បទ្ធកយោ ។
 កន្ថវិប្បយុត្តោ ធម្មោ កន្ថសម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស
 យុត្តស្ស ធម្មស្ស បុរេជានុត្តរយេន បទ្ធកយោ
 វារ្យណាបុរេជានំ វត្ថុបុរេជានំ ។ អាវុត្តណាបុរេជានំ
 ធម្មំ . . . វត្ថុ វារ្យណា និដ្ឋិកតវិប្បយុត្តោ លោកសហ-
 កថា ទន្ធា ត លោកោ ធម្ម លោមទស្សសហកថា
 ទន្ធា ត បដិយេត្តា ឧប្បជ្ជតិ ។ វត្ថុបុរេជានំ វត្ថុ និដ្ឋិ-
 កតវិប្បយុត្តលោកសហកថានំ ទន្ធានំ លោកស្ស ធម្ម
 លោមទស្សសហកថានំ ទន្ធានំ បដិយេស្ស ធម្ម បុរេ-
 ជានុត្តរយេន បទ្ធកយោ ។

[១៣៩] កន្ថសម្បយុត្តោ ធម្មោ កន្ថវិប្បយុត្តស្ស
 ធម្មស្ស បន្តាជានុត្តរយេន បទ្ធកយោ ឯកំ ។ កន្ថ-
 វិប្បយុត្តោ ធម្មោ កន្ថវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស បន្តាជានុ-
 ត្តរយេន បទ្ធកយោ ឯកំ ។ កន្ថសម្បយុត្តោ ធម្ម
 កន្ថវិប្បយុត្តោ ធម្មោ កន្ថវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស

កន្ថសម្បយុត្តកថា ភើតាទ្បិភី ព្រោះព្រោះវា ខ្ញុំធម្មជាតិមានចក្ខុជាដើម
 នោះ វិដ្ឋិ . . . ។ យេ ។ លោមទស្ស ភើតាទ្បិភី ។ ឯវត្ថុបុរេជានំ គឺ
 វត្ថុ ជាប់ជួយ វៃត្ថុកន្ថសម្បយុត្តកន្ថ ដោយបុរេជានុត្តរយេន ។ កន្ថ-
 វិប្បយុត្តធម្មំ ជាប់ជួយ វៃកន្ថសម្បយុត្តធម្មំ វៃកន្ថវិប្បយុត្តធម្មំ
 ដោយបុរេជានុត្តរយេន បទ្ធកយោ បុរេជានុត្តរយេន វិដ្ឋិ វត្ថុបុរេជានំ ។
 វារ្យណាបុរេជានំ គឺ ត្ថុកវិដ្ឋិកតវិប្បយុត្តលោកសហកថា លោក-
 កថា ត្ថុកលោមទស្សសហកថា ធម្មស្ស ភើតាទ្បិភី ព្រោះព្រោះវា
 ខ្ញុំចក្ខុ . . . ខ្ញុំវត្ថុ ។ ឯវត្ថុបុរេជានំ គឺ វត្ថុ ជាប់ជួយ វៃត្ថុកវិដ្ឋិ-
 កតវិប្បយុត្តលោកសហកថា វៃលោកស្ស វៃត្ថុកលោមទស្ស-
 សហកថា វៃបដិយេស្ស ដោយបុរេជានុត្តរយេន ។

[១៣៩] កន្ថសម្បយុត្តធម្មំ ជាប់ជួយ វៃកន្ថវិប្បយុត្តធម្មំ
 ដោយបុរេជានុត្តរយេន គឺ មានវា ១ ។ កន្ថវិប្បយុត្តធម្មំ ជាប់ជួយ
 វៃកន្ថវិប្បយុត្តធម្មំ ដោយបុរេជានុត្តរយេន គឺ មានវា ១ ។ កន្ថ-
 សម្បយុត្តធម្មិកំ កន្ថវិប្បយុត្តធម្មិកំ ជាប់ជួយ វៃកន្ថវិប្បយុត្តធម្មំ

កាតត្តា ព រូបាភិ កត្តម្បត្តយេន បទ្ធកយោ ។ កត្តសម្បយុត្តា ធម្មោ កត្តសម្បយុត្តស្ត ធម្មោ កត្តវិប្បយុត្តស្ត ធម្មស្ត កត្តម្បត្តយេន បទ្ធកយោ កត្តសម្បយុត្តា ធម្មោ សម្បយុត្តកាភិ ទត្ថាភិ ចិញ្ចសមុត្តាវាទន្ត រូបាភិ កត្តម្បត្តយេន បទ្ធកយោ ចិញ្ចិកតិវ្បយុត្តលោកសហគតា ធម្មោ សម្បយុត្តកាភិ ទត្ថាភិ លោកស្ស ធម្មស្ត កត្តសមុត្តាវាទន្ត រូបាភិ កត្តម្បត្តយេន បទ្ធកយោ ធម្មោ ធម្មោ ធម្មោ សម្បយុត្តកាភិ ទត្ថាភិ ធម្មោ ធម្មោ សម្បយុត្តកាភិ ទត្ថាភិ កត្តសមុត្តាវាទន្ត រូបាភិ កត្តម្បត្តយេន បទ្ធកយោ ។ កត្តវិប្បយុត្តា ធម្មោ កត្តវិប្បយុត្តស្ត ធម្មស្ត កត្តម្បត្តយេន បទ្ធកយោ សហគតា តាវា ទណិកា ។ សហគតា កត្តវិប្បយុត្តា ធម្មោ សម្បយុត្តកាភិ ទត្ថាភិ កត្តសមុត្តាវាទន្ត រូបាភិ កត្តម្បត្តយេន បទ្ធកយោ ។ តាវាទណិកា កត្តវិប្បយុត្តា ធម្មោ វិចារកាភិ ទត្ថាភិ កត្តត្តា ធម្មោ កត្តម្បត្តយេន បទ្ធកយោ ។

(១៣៨) កត្តវិប្បយុត្តា ធម្មោ កត្តវិប្បយុត្តស្ត ធម្មស្ត វិចារកត្តម្បត្តយេន បទ្ធកយោ ឯកំ ។

ខៃត្តកត្តត្តាវេនិ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ កត្តសម្បយុត្តស្ត ជាច្ច័យ ខៃកត្តសម្បយុត្តស្ត ខៃកត្តវិប្បយុត្តស្ត ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ កត្តសម្បយុត្តស្ត ជាច្ច័យ ខៃកត្តសម្បយុត្តកត្តស្ត ខៃត្ត ចិញ្ចសមុត្តាវេនិ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ចិញ្ចិកតិវ្បយុត្តលោកសហគតា ធម្មោ ជាច្ច័យ ខៃកត្តសម្បយុត្តកត្តស្ត ខៃលោកស្ត ខៃត្ត ចិញ្ចសមុត្តាវេនិ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ខៃធម្មស្តសហគតា ធម្មោ ជាច្ច័យ ខៃកត្តសម្បយុត្តកត្តស្ត ខៃបទ្ធកយោ ខៃត្ត ចិញ្ចសមុត្តាវេនិ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ កត្តវិប្បយុត្តស្ត ជាច្ច័យ ខៃកត្តវិប្បយុត្តស្ត ដោយកម្មប្បច្ច័យ បាទសិសហគតា វិចារកាវេនិ ។ សហគតា គឺ កត្តវិប្បយុត្តស្ត ជាច្ច័យ ខៃកត្តសម្បយុត្តកត្តស្ត ខៃត្ត ចិញ្ចសមុត្តាវេនិ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ វិចារកាវេនិ ខៃត្ត គឺ កត្តវិប្បយុត្តស្ត ជាច្ច័យ ខៃកត្តវិប្បយុត្តស្ត ខៃត្ត គឺ កត្តវិប្បយុត្តស្ត ជាច្ច័យ ខៃកត្តវិប្បយុត្តស្ត ខៃត្ត គឺ កត្តវិប្បយុត្តស្ត ជាច្ច័យ ។

(១៣៩) កត្តវិប្បយុត្តស្ត ជាច្ច័យ ខៃកត្តវិប្បយុត្តស្ត ដោយ វិចារកត្តម្បត្តយេន គឺ បាទសៈ ១ ។

[១៣៧] កត្តសម្បយុត្តន្តោ ធម្មោ កត្តសម្បយុត្តន្តស្ស ធម្មស្ស វិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋានយេន បដ្ឋាយោ ធម្មានិ ។ ភិដ្ឋិយេវ្យាដ្ឋានយេន បដ្ឋាយោ ធម្មានិ ។ ឈានប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋាយោ ធម្មានិ ។ មត្តប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋាយោ ធម្មានិ ។ សម្បយុត្តប្បដ្ឋានយេន បដ្ឋាយោ ធម ។

[១៣៨] កត្តសម្បយុត្តន្តោ ធម្មោ កត្តវិប្បយុត្តន្តស្ស ធម្មស្ស វិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋានយេន បដ្ឋាយោ សហជានំ បញ្ញាយានំ ។ សុដ្ឋិតំ វិភង្គន្តំ ។ កត្តវិប្បយុត្តន្តោ ធម្មោ កត្តវិប្បយុត្តន្តស្ស ធម្មស្ស វិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋានយេន បដ្ឋាយោ សហជានំ បុរេជានំ បច្ឆាជានំ ។ សុដ្ឋិតំ ។ កត្តវិប្បយុត្តន្តោ ធម្មោ កត្តសម្បយុត្តន្តស្ស ធម្មស្ស វិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋានយេន បដ្ឋាយោ បុរេជានំ វត្ថុ កត្តសម្បយុត្តានំ ទដ្ឋានំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋានយេន បដ្ឋាយោ ។ កត្តវិប្បយុត្តន្តោ ធម្មោ កត្តសម្បយុត្តន្តស្ស ធម កត្តវិប្បយុត្តន្តស្ស ធម ធម្មស្ស វិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋានយេន បដ្ឋាយោ បុរេជានំ វត្ថុ វិដ្ឋិតិកវិប្បយុត្តន្តលោកសហកតានំ ទដ្ឋានំ លោកស្ស ធម លោកសស្សសហកតានំ ទដ្ឋានំ បដិយស្ស ធម វិប្បយុត្តប្បដ្ឋានយេន បដ្ឋាយោ ។ កត្តសម្បយុត្តន្តោ ធម

[១៣៩] កត្តសម្បយុត្តន្តមិ ជាបច្ច័យ ខែនក្ខសម្បយុត្តន្តមិ ដោយភាពារម្បច្ច័យ គឺ មានវារៈ ២ ។ ជាបច្ច័យ ដោយវត្ថុវិជ្ជាយុច្ច័យ គឺ មានវារៈ ២ ។ ជាបច្ច័យ ដោយឈានប្បច្ច័យ គឺ មានវារៈ ២ ។ ជាបច្ច័យ ដោយមត្តប្បច្ច័យ គឺ មានវារៈ ២ ។ ជាបច្ច័យ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ មានវារៈ ៦ ។

[១៤០] កត្តសម្បយុត្តន្តមិ ជាបច្ច័យ ខែនក្ខវិប្បយុត្តន្តមិ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានផលសហជាន វិភង្គបច្ចាជាន ។ សេចក្តីបំប្រួញ បណ្ឌិត ត្រូវចែកផងចុះ ។ កត្តវិប្បយុត្តន្តមិ ជាបច្ច័យ ខែនក្ខវិប្បយុត្តន្តមិ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានផលសហជាន បុរេជាន វិភង្គបច្ចាជាន ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ កត្តវិប្បយុត្តន្តមិ ជាបច្ច័យ ខែនក្ខសម្បយុត្តន្តមិ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានផលបុរេជាន គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ ខែនក្ខកត្តសម្បយុត្តន្ត ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ កត្តវិប្បយុត្តន្តមិ ជាបច្ច័យ ខែនក្ខសម្បយុត្តន្តមិផង ខែនក្ខវិប្បយុត្តន្តមិផង ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានផលបុរេជាន គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ ខែនក្ខវិដ្ឋិតិកវិប្បយុត្តន្តលោកសហកតត្តន្តផង ខែនក្ខវិប្បយុត្តន្តផង ខែនក្ខសស្សសហកតត្តន្តផង ខែនក្ខវិប្បយុត្តន្តផង ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ កត្តសម្បយុត្តន្តមិគឺ

កន្លះមួយយុគៗៗ បញ្ចាំង

កន្លះមួយយុគៗ ៦ ឆ្នាំ កន្លះមួយយុគៗស្ម ឆ្នាំស្ម
 វិញយុគៗប្តូរយេន បច្ចុយោ សហជាតិ បច្ចុយោ ។
 សហជាតិ ធ្វើតតវិញយុគៗលោកសហគតា ១ឆ្នាំ ៦
 លោក ៦ ចិត្តសម្មាសាវា រូបាវា វិញយុគៗប្តូរ-
 យេន បច្ចុយោ នោមនស្សសហគតា ១ឆ្នាំ ៦ បដិ-
 យក្ខ ចិត្តសម្មាសាវា រូបាវា វិញយុគៗប្តូរយេន បច្ចុ-
 យោ ។ បច្ចុយោ ធ្វើតតវិញយុគៗលោកសហគតា
 ១ឆ្នាំ ៦ លោក ៦ នោមនស្សសហគតា ១ឆ្នាំ ៦
 បដិយក្ខ បុរោហិតស្ស ឥន្ទស្ស កាយស្ស វិញយុគៗ
 ប្តូរយេន បច្ចុយោ ។

(១៤០) កន្លះមួយយុគៗ ៦ ឆ្នាំ កន្លះមួយ-
 យុគៗស្ម ឆ្នាំស្ម អត្ថប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ឯកំ
 បដិច្ចសនិសំ ។ កន្លះមួយយុគៗ ៦ ឆ្នាំ កន្លះមួយ-
 យុគៗស្ម ឆ្នាំស្ម អត្ថប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ សហជាតិ
 បច្ចុយោ ។ សង្ខតំ វិភង្គំ ។ កន្លះមួយយុគៗ
 ៦ ឆ្នាំ កន្លះមួយយុគៗស្ម ៦ កន្លះមួយយុគៗស្ម ៦
 ឆ្នាំស្ម អត្ថប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ឯកំ បដិច្ចសនិ-
 សំ ។ កន្លះមួយយុគៗ ៦ ឆ្នាំ កន្លះមួយយុគៗស្ម ឆ្នាំស្ម

កន្លះមួយយុគៗៗ បញ្ចាំង

កន្លះមួយយុគៗស្ម ៦ ឆ្នាំ កន្លះមួយយុគៗស្ម ៦ ឆ្នាំ
 វិញយុគៗប្តូរយេន បច្ចុយោ សហជាតិ បច្ចុយោ ។
 សហជាតិ ធ្វើតតវិញយុគៗលោកសហគតា ១ឆ្នាំ ៦
 លោក ៦ ចិត្តសម្មាសាវា រូបាវា វិញយុគៗប្តូរ-
 យេន បច្ចុយោ នោមនស្សសហគតា ១ឆ្នាំ ៦ បដិ-
 យក្ខ ចិត្តសម្មាសាវា រូបាវា វិញយុគៗប្តូរយេន បច្ចុ-
 យោ ។ បច្ចុយោ ធ្វើតតវិញយុគៗលោកសហគតា
 ១ឆ្នាំ ៦ លោក ៦ នោមនស្សសហគតា ១ឆ្នាំ ៦
 បដិយក្ខ បុរោហិតស្ស ឥន្ទស្ស កាយស្ស វិញយុគៗ
 ប្តូរយេន បច្ចុយោ ។

[១៤១] កន្លះមួយយុគៗស្ម ៦ ឆ្នាំ កន្លះមួយយុគៗស្ម ៦ ឆ្នាំ
 វិញយុគៗប្តូរយេន បច្ចុយោ សហជាតិ បច្ចុយោ ។
 សហជាតិ ធ្វើតតវិញយុគៗលោកសហគតា ១ឆ្នាំ ៦
 លោក ៦ ចិត្តសម្មាសាវា រូបាវា វិញយុគៗប្តូរ-
 យេន បច្ចុយោ នោមនស្សសហគតា ១ឆ្នាំ ៦ បដិ-
 យក្ខ ចិត្តសម្មាសាវា រូបាវា វិញយុគៗប្តូរយេន បច្ចុ-
 យោ ។ បច្ចុយោ ធ្វើតតវិញយុគៗលោកសហគតា
 ១ឆ្នាំ ៦ លោក ៦ នោមនស្សសហគតា ១ឆ្នាំ ៦
 បដិយក្ខ បុរោហិតស្ស ឥន្ទស្ស កាយស្ស វិញយុគៗ
 ប្តូរយេន បច្ចុយោ ។

អភិធម្មប្បដ្ឋាយេន មច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ
 ពណ្ណាវំ វគ្គិយំ ។ សន្តិក្កំ វិភេទិកត្ថំ ។ ឥន្ទវិធម្ម-
 យុត្តស្ស ធម្មោ ឥន្ទសម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អភិធម្មប្ប-
 យេន មច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។ សហជាតោ
 ទិដ្ឋិតតវិធម្មយុត្តោ លោកោ សម្បយុត្តកាណំ ទព្វាណំ
 អភិធម្មប្បដ្ឋាយេន មច្ចយោ រោមនស្សសាពាតតំ មដិយំ
 សម្បយុត្តកាណំ ទព្វាណំ អភិធម្មប្បដ្ឋាយេន មច្ចយោ ។
 បុរេជាតំ ធម្មំ ... វគ្គំ មស្សននេតិ អតិទន្ធតិ តិ ល-
 ក្ក ឥន្ទសម្បយុត្តោ ពរោ ... ទិដ្ឋិ ... រោមនស្ស
 ទម្បជ្ជតំ វគ្គ ឥន្ទសម្បយុត្តកាណំ ទព្វាណំ អភិធម្មប្ប-
 យេន មច្ចយោ ។ ឥន្ទវិធម្មយុត្តោ ធម្មោ ឥន្ទសម្ប-
 យុត្តស្ស ធម ឥន្ទវិធម្មយុត្តស្ស ធម ធម្មស្ស អភិធម្មប្ប-
 យេន មច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។ សហជាតោ
 ទិដ្ឋិតតវិធម្មយុត្តោ លោកោ សម្បយុត្តកាណំ ទព្វាណំ
 ធិត្តសមុដ្ឋាបាណេ ព្វាណំ អភិធម្មប្បដ្ឋាយេន មច្ចយោ

ដោយអភិធម្មប្បដ្ឋាយ បាទដល់សហជាត បុរេជាត បច្ឆាជាត អណាវ
 និងវគ្គិយ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ចល្លិក ត្រូវចែកជំពូក ។ ឥន្ទវិធម្ម-
 យុត្តនមិ ជាបច្ច័យ វៃឥន្ទសម្បយុត្តនមិ ដោយអភិធម្មប្បដ្ឋាយ បាទ
 ដល់សហជាត និងបុរេជាត ។ សហជាត គឺ ទិដ្ឋិតតវិធម្មយុត្តលោកៈ
 ជាបច្ច័យ វៃឥន្ទសម្បយុត្តកក្កន្ធ ដោយអភិធម្មប្បដ្ឋាយ រោមនស្សស-
 ាពាតតវិធម្មៈ ជាបច្ច័យ វៃឥន្ទសម្បយុត្តកក្កន្ធ ដោយអភិធម្មប្បដ្ឋាយ ។
 ឯបុរេជាត គឺ បុន្តល ប្រកាស វិភាយ ទីផ្សំ ... ទីផ្សំ ឥន្ទ-
 សម្បយុត្តកក្កន្ធ ... ទិដ្ឋិ ... រោមនស្ស កើតឡើង ព្រោះប្រាក្ខ
 នូវវគ្គ មានចក្ខុជាដើមរោះ វគ្គ ជាបច្ច័យ វៃឥន្ទឥន្ទសម្បយុត្តកក្កន្ធ
 ដោយអភិធម្មប្បដ្ឋាយ ។ ឥន្ទវិធម្មយុត្តនមិ ជាបច្ច័យ វៃឥន្ទសម្បយុត្តនមិ
 ជន វៃឥន្ទវិធម្មយុត្តនមិជន ដោយអភិធម្មប្បដ្ឋាយ បាទដល់សហជាត
 និងបុរេជាត ។ សហជាត គឺ ទិដ្ឋិតតវិធម្មយុត្តលោកៈ ជាបច្ច័យ
 វៃឥន្ទសម្បយុត្តកក្កន្ធជន វៃឥន្ទធិត្តសមុដ្ឋាប្បជន ដោយអភិធម្មប្បដ្ឋាយ

អភិធម្មប័ណ្ណ កុសលមទ្សកថា

សហជាតិ កុសលមទ្សកថា ខន្ធ ៥ បរាណតា ៥
 ចិត្តសមុដ្ឋាបាទំ រូបាទំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហ-
 ជាតា ទិដ្ឋិតតវិប្បយុត្តលោកសហគតា ខន្ធ ៥
 លោកេន ៥ ចិត្តសមុដ្ឋាបាទំ រូបាទំ អត្ថិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សហជាតា រោមនស្សសហគតា ខន្ធ ៥
 បដិយេត្ត ចិត្តសមុដ្ឋាបាទំ រូបាទំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ទិដ្ឋិតតវិប្បយុត្តលោកសហគតា ខន្ធ ៥ វត្ថុ ៥
 លោកស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ រោមនស្សសហ-
 គតា ខន្ធ ៥ វត្ថុ ៥ បដិយេស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ បច្ចាជាតា ទិដ្ឋិតតវិប្បយុត្តលោកសហ-
 គតា ខន្ធ ៥ លោកេន ៥ រោមនស្សសហគតា ខន្ធ
 ៥ បដិយេត្ត បុរោជាតស្ស វេទស្ស កាយស្ស អត្ថិប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ បច្ចាជាតា កុសលមទ្សកថា ខន្ធ ៥
 គតាឡើង្គីរេក អាហារេ ៥ វេទស្ស កាយស្ស
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ចាជាតា កុសលមទ្សកថា
 ខន្ធ ៥ រូបដិវិគ្រិទ្ធិយេត្ត កាមត្តារូបាទំ អត្ថិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ កុសលមទ្សកថា ៥ កុសលមទ្សកថា ៥
 ចម្មស្ស កុសលមទ្សកថា ៥ កុសលមទ្សកថា ៥ ចម្មស្ស
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតិ បុរោជាតិ ។

អភិធម្មប័ណ្ណ កុសលមទ្សកថា

សហជាតិ គឺ ពួកកុសលមទ្សកថា ពួកមហាកុសល ជាច្រើន ខែ
 ពួកចិត្តសមុដ្ឋាបាទ ដោយអត្ថិប្បច្ចយេន សហជាតិ គឺ ពួកទិដ្ឋិតតវិប្ប-
 យុត្តលោកសហគតា លោកេន ដោយច្រើន ខែពួកចិត្តសមុដ្ឋា-
 បាទ ដោយអត្ថិប្បច្ចយេន សហជាតិ គឺ ពួករោមនស្សសហគតា កុស-
 លេន ដោយច្រើន ខែពួកចិត្តសមុដ្ឋាបាទ ដោយអត្ថិប្បច្ចយេន
 ពួកទិដ្ឋិតតវិប្បយុត្តលោកសហគតា វត្ថុ ៥ ដោយច្រើន ខែលោកៈ
 ដោយអត្ថិប្បច្ចយេន ពួករោមនស្សសហគតា វត្ថុ ៥ ដោយច្រើន ខែ
 បដិយេ ដោយអត្ថិប្បច្ចយេន ។ ៥ បច្ចាជាតិ គឺ ពួកទិដ្ឋិតតវិប្បយុត្តលោ-
 កសហគតា លោកេន ពួករោមនស្សសហគតា បដិយេ-
 ន ជាច្រើន ខែកាយនេះ ដែលវេទមុន ដោយអត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចា-
 ជាតិ គឺ ពួកកុសលមទ្សកថា កាយនេះ ដោយអត្ថិប្បច្ចយេន ខែ
 កាយនេះ ដោយអត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចាជាតិ គឺ ពួកកុសលមទ្សកថា
 ប្រដិវិគ្រិទ្ធិយេន ដោយច្រើន ខែពួកកុសលមទ្សកថា ដោយអត្ថិប្បច្ចយេន ។ កុស-
 លមទ្សកថា កុសលមទ្សកថា ដោយច្រើន ខែកុសលមទ្សកថា ខែ
 កុសលមទ្សកថា ដោយអត្ថិប្បច្ចយេន បុរោជាតិ ទិដ្ឋិតតវិប្បយុត្ត

សហជានេតា ធិដ្ឋិតតវិប្បយុត្តរុក្ខលោកសហតតេតា ឃិកោ
 មន្តោ ច លោកោ ច តិណ្ណាដ្ឋំ ខទ្ធាចំ តិទ្គុសបុដ្ឋាធា-
 មន្តោ ក្រោចំ អត្ថិប្បត្តយេន មច្ចយោ ទ្វេ ខទ្ធា . . .
 សហជានេតា ធិមនស្សសហតតេតា ឃិកោ ខទ្ធា ម
 មនិយេន្ត តិណ្ណាដ្ឋំ ខទ្ធាចំ តិទ្គុសបុដ្ឋាធាមន្តោ ក្រោចំ
 អត្ថិប្បត្តយេន មច្ចយោ ទ្វេ ខទ្ធា . . . សហជានេតា
 ធិដ្ឋិតតវិប្បយុត្តរុក្ខលោកសហតតេតា ឃិកោ ខទ្ធា ម កត្ត
 ម តិណ្ណាដ្ឋំ ខទ្ធាចំ លោកស្ស ម អត្ថិប្បត្តយេន មច្ច-
 យោ ទ្វេ ខទ្ធា . . . សហជានេតា ធិមនស្សសហតតេតា
 ឃិកោ ខទ្ធា ម កត្ត ម តិណ្ណាដ្ឋំ ខទ្ធាចំ មនិយេន្ត
 ម អត្ថិប្បត្តយេន មច្ចយោ ទ្វេ ខទ្ធា . . . ។

[១២២] មោតុយោ ធរ វារត្តាលោ ធរ វារត្ត-
 បតិយោ ធរ វារត្តោ ធរ សនទ្គោ ធរ សហជានេត
 ធរ អភាមត្តា ធរ មិស្សយេ ធរ វុចមិស្សយេ ធរ
 ច្បារជានេត វីណិ ចន្ទាជានេត វីណិ អានេសវិដ ធរ
 ករេន្ត ចន្ទាវិ វិចារេត មិកិ អហារេ តន្តាវិ វិទ្រ្តិយេ
 ចន្ទាវិ ឈារេ ចន្ទាវិ មត្តេ ចន្ទាវិ សធាយុត្តេ ធរ

សហជានេតា ធិ ធិដ្ឋិតតវិប្បយុត្តរុក្ខលោកសហតតេតា មនស្ស ម
 ជាមន្តិយ វៃខទ្ធា មន វៃត្តកចក្កសមុជ្ជិខទ្ធា ដោយអត្ថិប្បត្តិយ
 ខទ្ធា . . . សហជានេតា ធិ តោមនស្សសហតតេតា មនស្ស ម
 ជាមន្តិយ វៃខទ្ធា មន វៃត្តកចក្កសមុជ្ជិខទ្ធា ដោយអត្ថិប្បត្តិយ
 ខទ្ធា . . . សហជានេតា ធិ ធិដ្ឋិតតវិប្បយុត្តរុក្ខលោកសហតតេតា មនស្ស ម
 វត្តដ្ឋិត ជាមន្តិយ វៃខទ្ធា មន វៃលោកសេដ្ឋិ ដោយអត្ថិប្បត្តិយ
 ខទ្ធា . . . សហជានេតា ធិ តោមនស្សសហតតេតា មនស្ស ម វត្ត
 ដ្ឋិត ជាមន្តិយ វៃខទ្ធា មន វៃមនិយេដ្ឋិ ដោយអត្ថិប្បត្តិយ
 ខទ្ធា . . . ។

[១២២] កុដិវារត្តប្បត្តិយ មនស្ស វ កុដិការេន្តប្បត្តិយ មន
 ស វ កុដិអតិបតិប្បត្តិយ មនស្ស វ កុដិអនេន្តប្បត្តិយ មនស្ស វ
 កុដិសមនេន្តប្បត្តិយ មនស្ស វ កុដិសហជានេតប្បត្តិយ មនស្ស វ
 កុដិអកាមកាមប្បត្តិយ មនស្ស វ កុដិវិស្សយេប្បត្តិយ មនស្ស វ កុដិ
 វុចមិស្សយេប្បត្តិយ មនស្ស វ កុដិច្បារជានេតប្បត្តិយ មនស្ស វ កុដិ
 បច្ចាជានេតប្បត្តិយ មនស្ស វ កុដិការេន្តប្បត្តិយ មនស្ស វ កុដិ
 កម្មប្បត្តិយ មនស្ស វ កុដិវិទ្យាប្បត្តិយ មនស្ស វ កុដិការេន្តប្បត្តិយ
 មនស្ស វ កុដិវត្តិប្បត្តិយ មនស្ស វ កុដិឈានប្បត្តិយ មន
 ស វ កុដិវត្តប្បត្តិយ មនស្ស វ កុដិសាម្បយុត្តប្បត្តិយ មនស្ស វ

[១២៤] ឧបោតុប្បយា ធរ ធរាម្មណោ ធរ សត្វត្ថ ធរ រោគវិគោត ធរ ។

[១២៥] ហេតុប្បដ្ឋយា ធរាម្មណោ ធរ . . . ធរអធិបតិយា ធរ សង្ខិក្កំ . . . ធរសមនន្តរេ ធរ ធរត្រាមញ្ញោ វិណិ ធរនិស្សយេ ធរ ធរធម្មនិស្សយេ ធរ សង្ខិក្កំ . . . ធរតេត្ថ ធរ ធរសម្បយុត្តេ វិណិ ធរវិញ្ញយុត្តេ ធរ រោគវិគោត ធរ រោគវិគោត ធរ ។

[១២៦] ឧបោតុប្បយា រាម្មណោ ធរ . . . រាធិបតិយា ធរ ។ អនុលោមមោតិកា វិញ្ញេតេត្ថា ។ . . . វិគោត ធរ ។

កុសឡយុទ្ធាំ ខិទ្ធិតំ ។

គន្ធគន្ធនិយទុក្ខំ
បដិច្ចារិវា

[១២៧] តន្តស្សេវ តន្តនិយេត្វ ធម្មំ បដិច្ច តន្តោ- ធរ តន្តនិយោធរ ធរាម្ម ធរប្បដ្ឋតិ ហេតុប្បដ្ឋយា

[១២៨] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយា ហេតវៈ វ ក្នុងនការម្មណប្បដ្ឋ- ដ្ឋយ ហេតវៈ វ ក្នុងបដ្ឋយចាំវិណិសំ សុទ្ធិតោនវៈ វ ក្នុងនេវអវិគោ- តប្បដ្ឋយ ហេតវៈ វ ។

[១២៩] ក្នុងនការម្មណប្បដ្ឋយ ហេតវៈ វ ត្រាមហេតុប្ប- ដ្ឋយ . . . ក្នុងនអធិបតិយដ្ឋយ ហេតវៈ វ សេចក្តីបំប្រួញ . . . ក្នុងនសមនន្តរាប្បដ្ឋយ ហេតវៈ វ ក្នុងនអត្តមញ្ញប្បដ្ឋយ ហេតវៈ វ ក្នុងននិស្សយប្បដ្ឋយ ហេតវៈ វ ក្នុងនធម្មនិស្សយប្បដ្ឋយ ហេតវៈ វ សេចក្តីបំប្រួញ . . . ក្នុងនមត្តប្បដ្ឋយ ហេតវៈ វ ក្នុងនសម្បយុត្ត- ប្បដ្ឋយ ហេតវៈ វ ក្នុងនវិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋយ ហេតវៈ វ ក្នុងនវិញ្ញ- ប្បដ្ឋយ ហេតវៈ វ ក្នុងនវិគោតប្បដ្ឋយ ហេតវៈ វ ។

[១៣០] ក្នុងនការម្មណប្បដ្ឋយ ហេតវៈ វ ត្រាមហេតុប្ប- ដ្ឋយ . . . ក្នុងនអធិបតិយដ្ឋយ ហេតវៈ វ ។ អនុលោមមោតិកា ចល្លិត ធរ ឱវតិស្តាវនិច្ឆេ ។ . . . ក្នុងនវិគោតប្បដ្ឋយ ហេតវៈ វ ។

ចំ កុសឡយុទ្ធានំ ។

គន្ធគន្ធនិយទុក្ខំ
បដិច្ចារិវា

[១៣១] ធម្មំ ជាតន្តៈចាំវិគោតនិយៈ កាស្រ័យ ខុវធម្មំ ជាតន្តៈចាំវិគោតនិយៈ ចេបកេតកេរ្យិ ត្រាមហេតុប្បដ្ឋយ តិ

សិលទ្ធិតមរាណសិ ភោយនន្តំ បដិច្ច អភិជ្ឈកកាយ-
 បរុណ អភិជ្ឈកកាយនន្តំ បដិច្ច សិលទ្ធិតមរាណាសា-
 កាយនន្តោ ឥសំសច្ចានិខិវេសំ ភោយនន្តំ បដិច្ច អ-
 ភិជ្ឈកកាយនន្តោ អភិជ្ឈកកាយនន្តំ បដិច្ច ឥសំសច្ចា-
 កិរិយេសោ ភោយនន្តោ ។ កន្ថៈក្សេវ កន្ថនិយេត្វ ធម្មំ
 អដិច្ច កន្ថនិយោ ធម៌ ភោយនន្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហោ-
 តុប្បទ្ធកាយោ កន្ថ បដិច្ច សម្មយុត្តកា ។ ទ្វា ចិក្ខុ-
 សេវុន្តោ នេត្ត ទ្ធម៌ ។ កន្ថក្សេវ កន្ថនិយេត្វ ធម្មំ បដិច្ច
 កន្ថោ ធម៌ កន្ថនិយោ ធម៌ ភោយនន្តោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហោតុប្បទ្ធកាយោ ។

បដិច្ចវារោនិ សហជាតវារោនិ បទ្ធកាយវារោនិ
 និស្សយវារោនិ សំសច្ចវារោនិ សម្មយុត្ត-
 វារោនិ កន្ថទុក្ខសនិសា ចិញ្ចាណាធម្មវារោ ។

បញ្ញាវិវា

(១២៣) កន្ថោ ធម៌ កន្ថនិយោ ធម៌ ធម្មោ កន្ថស្ស-
 ធម៌ កន្ថនិយេស្ស ធម្មស្ស ហោតុប្បទ្ធកាយោ បទ្ធកាយោ
 កន្ថោ ហោតុ សម្មយុត្តកា ចិ កន្ថានិ ហោតុប្បទ្ធកាយោ
 បទ្ធកាយោ ។ ឯវំ ធម៌ បញ្ញា វិញ្ញាវេត្តា ។

អភិជ្ឈកកាយនន្តៈ កាស្រ័យ ខ្លវិសិលទ្ធិតមរាណសកាយនន្តៈ សិលទ្ធិតម-
 រាណសកាយនន្តៈ កាស្រ័យ ខ្លវិអភិជ្ឈកកាយនន្តៈ អភិជ្ឈកកាយនន្តៈ
 កាស្រ័យ ខ្លវិឥសំសច្ចានិខិវេសកាយនន្តៈ ឥសំសច្ចានិខិវេសកាយនន្តៈ
 កាស្រ័យ ខ្លវិអភិជ្ឈកកាយនន្តៈ ។ ធម៌ ជា កន្ថនិយៈ ទាំង ជា ភោគន្តៈ
 កាស្រ័យ ខ្លវិធម៌ ជា កន្ថៈ ទាំង ជា កន្ថនិយៈ វេច វេកិកា ទ្រិវិ ព្រោះ
 ហេតុប្បទ្ធកាយោ គឺ ខ្លកសម្មយុត្តកកន្ថនិយោ ចិក្ខុសម្មយុត្តកកន្ថនិយោ ក-
 ស្រ័យ ខ្លវិកន្ថនន្តៈ ។ ធម៌ ជា កន្ថៈ ទាំង ជា កន្ថនិយៈ ផល ធម៌ ជា កន្ថ-
 និយៈ ទាំង ជា ភោគន្តៈ ផល កាស្រ័យ ខ្លវិធម៌ ជា កន្ថៈ ទាំង ជា កន្ថនិយៈ
 វេច វេកិកា ទ្រិវិ ព្រោះ ហេតុប្បទ្ធកាយោ ។

បដិច្ចវារៈក្តិ សហជាតវារៈក្តិ បទ្ធកាយវារៈក្តិ និស្សយវារៈក្តិ
 សំសច្ចវារៈក្តិ សម្មយុត្តវារៈក្តិ កន្ថនិយោ កន្ថនិយោ ធម៌
 មានការធ្វើទ្រិវិ ។ ក្នុង ។

បញ្ញាវិវា

(១២៤) ធម៌ ជា កន្ថៈ ទាំង ជា កន្ថនិយៈ ជា បទ្ធកាយ វេច ធម៌
 ជា កន្ថៈ ទាំង ជា កន្ថនិយៈ ដោយ ហេតុប្បទ្ធកាយោ គឺ ខ្លកសម្មយុត្តកកន្ថៈ
 ដោយ ហេតុប្បទ្ធកាយោ ។ បញ្ញា ទាំង វេ
 បណ្ឌិត កម្សិទ្ធិវិស្ណោ យ៉ាង ទេ ផល ទេ ។

(១២៧) ខេត្តាចេវតន្តនិយោទ ខេត្តា គុដ្ឋស្សៈ-
 ចេវតន្តនិយស្សៈ ធម្មស្សៈ អាម្មណាប្បច្ចយោន បច្ចៈ-
 យោ គន្ត រាវត្ត គត្តា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ ម្ចល់ បុត្តិគត្តំ
 គាប្ប រាវត្ត គត្តនិយោចេវតោនគត្តា គត្តា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។
 ម្ចល់ បុត្តិគត្តំ គន្ត រាវត្ត គត្តា ច សម្មុយុត្តកា ច
 មត្តា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ គត្តនិយោចេវតោនគត្តោ ខេត្តា
 គត្តនិយស្សៈចេវតោនគត្តស្សៈ ធម្មស្សៈ អាម្មណា-
 ប្បច្ចយោន បច្ចៈយោ នាវំ . . . សីលំ . . . ឧចោសថ-
 តាម្មំ . . . តំ បច្ចុវត្តតំ បុត្តេ សុចិណ្ណានិ . . . លាវំ
 . . . អវិយា ហោត្រតំ បច្ចុវត្តន្តិ វេទានំ បច្ចុវត្តន្តិ
 បរិវេន កិលេសេ . . . វិគ្គម្ហំ កិលេសេ បច្ចុវត្តន្តិ
 បុត្តេ សម្មុយុត្ត កិលេសេ វេទន្តំ តត្តំ . . . វត្តំ . . .
 គត្តនិយោចេវតោនគត្តោ គត្តោ អនិច្ចតោ . . . គោម-
 នស្សៈ ឧប្បជ្ឈតំ តិរិច្ឆន ធម្មុលា រូបំ មស្សតំ វិច្ឆាយ
 សោតនាគុយា សាធំ សុណាតិ ។ សត្តំ វិច្ឆាវេតត្តំ ។
 អាវជ្ជតាយ អាម្មណាប្បច្ចយោន បច្ចៈយោ ។ គត្ត-
 និយោចេវតោនគត្តោ ខេត្តា គុដ្ឋស្សៈចេវ គត្តនិយស្សៈ-
 ច ធម្មស្សៈ អាម្មណាប្បច្ចយោន បច្ចៈយោ នាវំ . . .

(១២៧) ធម៌ ជាគន្លងចំរើនគន្លងនិយៈ ជាបច្ច័យ ខែធម៌ ជា
 គន្លងចំរើនគន្លងនិយៈ ដោយការប្រណិប្បច្ច័យ គឺ តួគន្លង កើតឡើង
 ព្រោះប្រាជ្ញា ឡើងគន្លងនិយៈ ។ ម្ចល បណ្ឌិត ត្រូវស្វែងរកចុះ តួ
 គន្លង ជាគន្លងនិយៈចំរើនជាគន្លងនិយៈ កើតឡើង ព្រោះប្រាជ្ញា ឡើងគន្លងនិយៈ ។
 ម្ចល បណ្ឌិត ត្រូវស្វែងរកចុះ តួគន្លងនិយៈ តួសម្បយុត្តកុដ្ឋនិយៈ កើត
 ឡើង ព្រោះប្រាជ្ញា ឡើងគន្លងនិយៈ ។ ធម៌ ជាគន្លងនិយៈចំរើនជាគន្លងនិយៈ
 ជាបច្ច័យ ខែធម៌ ជាគន្លងនិយៈចំរើនជាគន្លងនិយៈ ដោយការប្រណិប្បច្ច័យ
 គឺ បុគ្គល ឡើង . . . ឡើង . . . ឡើងបច្ចុវត្ត . . .
 វិចារណា ឡើងបុគ្គលនាវាវិចារណា (ឡើងបុគ្គល) ដែលខ្លួន
 សន្សំហើយ ក្នុងកាលបុគ្គល . . . ឡើង . . . តួគន្លងនិយៈ
 វិចារណា ឡើងគន្លងនិចារណា ឡើងគន្លងនិយៈ ឡើងគន្លងនិយៈ ដែល
 ខ្លួនលះបង់ហើយ . . . វិចារណា ឡើងគន្លងនិយៈ ដែលខ្លួនសន្សំ
 សន្សំហើយ គឺ ឡើងគន្លងនិយៈ ដែលខ្លួនពារឡើងហើយ ក្នុងកាល
 មុន ឡើង . . . ឡើង . . . ឡើងគន្លងនិយៈ ជាគន្លងនិយៈចំរើនជាគន្លងនិយៈ
 កាលអនិច្ចលក្ខណៈ . . . គោមនស្ស កើតឡើង បុគ្គល ឃើញ ម្ចល
 ដោយចិត្តចក្ក ឬ ឡើងសំឡេង ដោយចិត្តសោតនាគុ ។ បច្ចុវត្តិកសំ
 បណ្ឌិត ឧប្បវិទ្ធិវិស្វារោធិចុះ ។ ជាបច្ច័យ ខែការស្រាវជ្រាវ ដោយ
 ការប្រណិប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ជាគន្លងនិយៈចំរើនជាគន្លងនិយៈ ជាបច្ច័យ ខែ
 ធម៌ ជាគន្លងចំរើនគន្លងនិយៈ ដោយការប្រណិប្បច្ច័យ គឺ ឡើង . . .

កន្លងខ្លះយុវ ចេញវារៈ

សីលវ . . . ទោសដក់កម្ម កម្មា វំ អស្សាទេតិ អភិ-
 ទទ្ធាតិ តំ អារត្ត រកេន ឧប្បជ្ជតិ ធិដ្ឋិ . . . វិចិត្តា . . .
 ឧទ្ធាតុ . . . ទោមទស្សំ ឧប្បជ្ជតិ បុព្វេ សុខិណ្ណាធិ . . .
 រកេនា វុដ្ឋហិត្វា ណាធិ . . . ធម្មំ . . . វត្ថុ . . . កន្លង-
 យោទវោទកន្លង ទន្លេ អស្សាទេតិ អភិទទ្ធាតិ តំ អារត្ត
 រកេន ឧប្បជ្ជតិ ធិដ្ឋិ . . . ទោមទស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ។ កន្លង-
 យោទវោទកន្លង ធម្មោ កន្លងស្សៈទវកន្លងយស្សៈ
 កន្លងយស្សៈទវ ទោមទស្សំ ឧ ធម្មស្ស អារត្តណា-
 ប្បជ្ជាយទ ឧទ្ធាតុ ធាតុ . . . សីលវ . . . ទោសដក់កម្ម
 . . . បុព្វេ សុខិណ្ណាធិ . . . រកេនា វុដ្ឋហិត្វា ណាធិ
 . . . ធម្មំ . . . វត្ថុ . . . កន្លងយោទវោទកន្លង ទន្លេ
 អស្សាទេតិ អភិទទ្ធាតិ តំ អារត្ត កន្លង ម សប្បយុត្ត-
 កា ម ទទ្ធា ឧប្បជ្ជតិ ។ ឃីវ ឥតវេច តិណិ វិគ្គា-
 រកន្លា រកេន កាតត្វា ។

ឥមម្ហិ ធុរកេន លោកុត្តរំ ធាតុ កន្លងកុសលធិសិ
 វិគ្គាធាតុរណំ កន្លងយត្តិ ធិយោមកត្វំ ។

មេត្ត ទវ មត្តា កាតត្វា ។

កន្លងខ្លះយុវ ធិដ្ឋិ ។

ខ្លឹមសីល . . . បុគ្គល ធ្វើ ខ្លឹមទោសដក់កម្ម ហើយក្រេកអរ រែកយ
 ធិដ្ឋិកុសលកម្មនោះ រកៈ កើតឡើង ធិដ្ឋិ . . . វិចិត្តា . . . ឧទ្ធាតុ
 . . . ទោមទស្ស កើតឡើង ព្រោះប្រាស្រ្ត ខ្លឹមកុសលកម្មនោះ (ខ្លឹមកុសល)
 ដែលខ្លួនសន្សំហើយ ក្នុងកាលបុរ . . . ចេញ អំពីយាន
 ខ្លឹមយាន . . . ខ្លឹមកុ . . . ខ្លឹមកុ . . . ក្រេកអរ រែកយ ចំពោះ
 កន្លង ជាគន្លងយៈចាំងជាគោគន្លង រកៈ កើតឡើង ធិដ្ឋិ . . .
 ទោមទស្ស កើតឡើង ព្រោះប្រាស្រ្ត ខ្លឹមកុសល មានយានជាដើម
 នោះ ។ ធិដ្ឋិ ជាគន្លងយៈចាំងជាគោគន្លង ជាបច្ច័យ វិចិត្តិ ជាគន្លង
 ចាំងជាគន្លងយៈផង វិចិត្តិ ជាគន្លងយៈចាំងជាគោគន្លងផង ដោយ
 ការប្រយោជន៍យុវ គឺ ខ្លឹមទោស . . . ខ្លឹមសីល . . . ខ្លឹមទោសដក់កម្ម
 . . . (ខ្លឹមកុសល) ដែលខ្លួនសន្សំហើយ ក្នុងកាលបុរ . . . ចេញ
 អំពីយាន ខ្លឹមយាន . . . ខ្លឹមកុ . . . ខ្លឹមកុ . . . បុគ្គល
 ក្រេកអរ រែកយ ធិដ្ឋិកុសល ជាគន្លងយៈចាំងជាគោគន្លង កុសល
 ផង កុសលមួយក្នុងកន្លង កើតឡើង ព្រោះប្រាស្រ្ត ខ្លឹមកុសល
 មានជាដើមនោះ ។ រកៈចាំង ព្រះក្រិះខេ បណ្ឌិត ធិដ្ឋិកុសល
 ប្រាស្រ្តធ្វើ យ៉ាងនេះផងចុះ ។

លោកុត្តរៈ មិនមាន ក្នុងខ្លួននេះទេ កែបណ្ឌិត ក្រៅកំលាត
 ជាគន្លងយៈប្រវិហាលភ្នំធិដ្ឋិកុសលនោះ មិនមានការធ្វើឡើង
 គ្នាទេ ។ ក្នុងមត្តប្បច្ច័យ បណ្ឌិត ក្រៅធ្វើឱ្យជាបញ្ហា ៧ ។

ចប់ កន្លងខ្លះយុវ ។

ទ្រូ ១ទ្រូ ... ។ កន្លះសម្បយុត្តិភាព លោកកន្លះ ធម៌
បដិច្ច កន្លះសម្បយុត្តិភាព ធម៌ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ
កម្មណ៍ កន្លះសម្បយុត្តិភាព លោកកន្លះ ១ទ្រូ បដិច្ច
កន្លះ ។ កន្លះសម្បយុត្តិភាព លោកកន្លះ ធម៌ បដិច្ច
កន្លះសម្បយុត្តិភាព កន្លះសម្បយុត្តិភាព លោក
កន្លះ ធម៌ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុកម្មណ៍ កន្លះសម្ប
យុត្តិភាព លោកកន្លះ ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច កន្លះ ១ទ្រូ
កន្លះ ធម៌ ទ្រូ ១ទ្រូ ... ។ កន្លះសម្បយុត្តិភាព
កន្លះសម្បយុត្តិភាព លោកកន្លះ ធម៌ បដិច្ច កន្លះ
លោកកន្លះសម្បយុត្តិភាព ធម៌ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុកម្មណ៍
យោ កន្លះ ធម៌ សម្បយុត្តិភាព ធម៌ ១ទ្រូ បដិច្ច កន្លះ ។
កន្លះសម្បយុត្តិភាព កន្លះសម្បយុត្តិភាព លោក
កន្លះ ធម៌ បដិច្ច កន្លះសម្បយុត្តិភាព លោកកន្លះ
ធម៌ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុកម្មណ៍ កន្លះសម្បយុត្តិភាព លោក
កន្លះ ឯកំ ទន្ធិ កន្លះ ធម៌ បដិច្ច កន្លះ ១ទ្រូ

ទ្រូ ១ទ្រូ ២ ... ។ ធម៌ ជាតន្ត្រី ជាតន្ត្រីសម្បយុត្តិភាព អស្រ័យ
ទ្រូ ធម៌ ជាតន្ត្រីសម្បយុត្តិភាព ជាតន្ត្រី ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុកម្ម
ច្នៃ គឺ ក្នុងតន្ត្រី អស្រ័យ ទ្រូ ១ទ្រូ ជាតន្ត្រីសម្បយុត្តិភាព ជា
នាតន្ត្រី ។ ធម៌ ជាតន្ត្រី ជាតន្ត្រីសម្បយុត្តិភាព ធម៌ ជាតន្ត្រីសម្ប
យុត្តិភាព ជាតន្ត្រី អស្រ័យ ទ្រូ ធម៌ ជាតន្ត្រីសម្បយុត្តិភាព ជា
តន្ត្រី ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុកម្មច្នៃ គឺ ១ទ្រូ ហេតុ ធម៌ ក្នុងតន្ត្រី
ធម៌ អស្រ័យ ទ្រូ ១ទ្រូ ជាតន្ត្រីសម្បយុត្តិភាព ជាតន្ត្រី ទ្រូ ១ទ្រូ ២
... ។ ធម៌ ជាតន្ត្រី ជាតន្ត្រីសម្បយុត្តិភាព អស្រ័យ ទ្រូ ធម៌ ជា
តន្ត្រី ជាតន្ត្រីសម្បយុត្តិភាព ជាតន្ត្រីសម្បយុត្តិភាព ជាតន្ត្រី ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុកម្មច្នៃ គឺ ក្នុងតន្ត្រី អស្រ័យ ទ្រូ ក្នុងតន្ត្រី
ធម៌ ទ្រូ ក្នុងតន្ត្រីសម្បយុត្តិភាព ។ ធម៌ ជាតន្ត្រីសម្បយុត្តិភាព ជាតន្ត្រី
អស្រ័យ ទ្រូ ធម៌ ជាតន្ត្រី ជាតន្ត្រីសម្បយុត្តិភាព ជាតន្ត្រីសម្បយុត្តិ
ភាព ជាតន្ត្រី ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុកម្មច្នៃ គឺ ១ទ្រូ ហេតុ
អស្រ័យ ទ្រូ ១ទ្រូ ជាតន្ត្រីសម្បយុត្តិភាព ជាតន្ត្រី ទ្រូ ក្នុងតន្ត្រី ធម៌

កត្តសម្បយុត្តោៈ ទេវោធនតត្តា ធម្មា កត្តស្សទេវ-
 កត្តសម្បយុត្តស្សធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន មច្ច-
 យោ កត្តសម្បយុត្តោៈ ទេវោធនតត្តា ហេតុ សម្ប-
 យុត្តកាណំ កត្តាណំ^(១) ហេតុប្បដ្ឋយេន មច្ចយោ ។ កត្ត-
 សម្បយុត្តោៈ ទេវោធនតត្តា ធម្មា កត្តស្សទេវ កត្ត-
 សម្បយុត្តស្សធម្ម កត្តសម្បយុត្តស្សទេវោធនកត្តស្ស
 ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន មច្ចយោ កត្តសម្បយុត្ត-
 ោវោធនតត្តា ហេតុ សម្បយុត្តកាណំ មច្ចាណំ កត្តា-
 ណេន ហេតុប្បដ្ឋយេន មច្ចយោ ។ កត្តោទេវកត្ត-
 សម្បយុត្តោ កត្តសម្បយុត្តោទេវោធនតត្តា ធម្មា
 កត្តស្សទេវ កត្តសម្បយុត្តស្សធម្ម ធម្មស្ស ហេតុប្ប-
 ដ្ឋយេន មច្ចយោ កត្តោទេវកត្តសម្បយុត្តោ កត្ត-
 សម្បយុត្តោទេវោធនតត្តា ធម្ម ហេតុ សម្បយុត្តកាណំ
 កត្តាណំ ហេតុប្បដ្ឋយេន មច្ចយោ ។ កត្តោទេវ-
 កត្តសម្បយុត្តោ ធម្ម កត្តសម្បយុត្តោទេវោធនតត្តា
 ធម្មា កត្តសម្បយុត្តស្សទេវោធនកត្តស្ស ហេ-
 តុប្បដ្ឋយេន មច្ចយោ កត្តោទេវ កត្តសម្បយុត្តោ ធម្ម
 កត្តសម្បយុត្តោទេវោធនតត្តា ធម្ម ហេតុ សម្ប-
 យុត្តកាណំ មច្ចាណំ ហេតុប្បដ្ឋយេន មច្ចយោ ។

១១. ១១៦ ។

ធម្ម ជាត្តសម្បយុត្តកាណំ ជាត្តាគុណៈ ជាបច្ច័យ ខៃធម្ម ជាត្តាគុណៈ
 ជាត្តសម្បយុត្ត ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន គី ពួកហេតុ ជាត្តសម្បយុត្ត
 កាណំ ជាត្តាគុណៈ ជាបច្ច័យ ខៃពួកសម្បយុត្តកត្តា ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន ។
 ធម្ម ជាត្តសម្បយុត្តកាណំ ជាត្តាគុណៈ ជាបច្ច័យ ខៃធម្ម ជាត្តាគុណៈ ជា
 ត្តសម្បយុត្តកាណំ ជាត្តសម្បយុត្តកាណំ ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន
 គី ពួកហេតុ ជាត្តសម្បយុត្ត កាណំ ជាត្តាគុណៈ ជាបច្ច័យ ខៃពួកសម្ប-
 យុត្តកត្តាគុណៈ ខៃពួកត្តាគុណៈ ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន ។ ធម្ម ជាត្តាគុណៈ
 ជាត្តសម្បយុត្តកាណំ ជាត្តសម្បយុត្តកាណំ ជាត្តាគុណៈ គី ជាបច្ច័យ ខៃ
 ធម្ម ជាត្តាគុណៈ ជាត្តសម្បយុត្ត ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន គី ពួកហេតុ
 ជាត្តាគុណៈ ជាត្តសម្បយុត្តកាណំ ជាត្តសម្បយុត្តកាណំ ជាត្តាគុណៈ ជា
 បច្ច័យ ខៃពួកសម្បយុត្តកត្តា ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន ។ ធម្ម ជាត្តាគុណៈ
 កាណំ ជាត្តសម្បយុត្តកាណំ ជាត្តសម្បយុត្តកាណំ ជាត្តាគុណៈ គី ជាបច្ច័យ
 ខៃធម្ម ជាត្តសម្បយុត្តកាណំ ជាត្តាគុណៈ ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន គី ពួក
 ហេតុ ជាត្តាគុណៈ ជាត្តសម្បយុត្តកាណំ ជាត្តសម្បយុត្តកាណំ ជាត្តាគុណៈ
 គុណៈ ជាបច្ច័យ ខៃពួកសម្បយុត្តកត្តា ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន ។

បូលំ កាតត្ថំ កត្តសម្បយុត្តិយេវ លោកកត្ត ទាត្ត
 អាត្ត កត្តា ច កត្តសម្បយុត្តា ច ទត្តា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។
 ឃវំ ឥន្ទរេច័ តិណំ មត្តា កាតត្តា ។ អាត្តណសទិ-
 សាយេវ អនិមតិយាមិ អនន្តរេច័ ឧបទិស្សាយមិ ។
 វិហរដ្ឋា(១) នត្ថិ ។

[១៩៦] រោតុយោ ឯវ អាម្ពាលោ ឯវ អនិមតិ-
 យោ ឯវ អនន្តរេ ឯវ សមនន្តរេ ឯវ សមាសាត ឯវ
 អតាមតោ ឯវ ទិស្សាយេ ឯវ ឧបទិស្សាយេ ឯវ អា-
 សេវា ឯវ កាម្ព តិណំ មហារា តិណំ ឥន្ទ្រិយេ
 តិណំ លាវេ តិណំ មត្តេ ឯវ សម្បយុត្តេ ឯវ អត្ថិ-
 យា ឯវ ទត្ថិយា ឯវ វិហរេ ឯវ អវិហរេ ឯវ ។

១. ឃ. វិហរេវំ ទិស្សា ។

មួយ បណ្ឌិត ក្រៅផ្លូវផ្សេង ពួកគ្នា ពួកគ្នា សម្បយុត្តិ កើត
 ឡើង ព្រោះក្រាត្ត ទូលំកម្ម ជាគ្នាសម្បយុត្តិទាំងនោះគ្នា ។
 បញ្ញាវាៈ ទាំង ព្រោះនោះ បណ្ឌិត អប្បិវ្វិ យ៉ាងនោះដែរ ។
 ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យក្តី ក្នុងអនន្តរ្បច្ច័យក្តី ក្នុងឧបទិស្សយច្ច័យក្តី
 ប្រវ័ញ្ចស្ថានីយ៍អាម្ពាលច្ច័យវិដរ ។ កាវិចក (ឱ្យផ្សេងពីនេះទៅ
 ទៀត) បើមានទេ ។

[១៩៦] ក្នុងរោតុប្បច្ច័យ មានវាៈ ៧ ក្នុងអាម្ពាលច្ច័យ
 មានវាៈ ៧ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវាៈ ៧ ក្នុងអនន្តរ្បច្ច័យ មាន
 វាៈ ៧ ក្នុងសមនន្តរ្បច្ច័យ មានវាៈ ៧ ក្នុងសមាសាតច្ច័យ
 មានវាៈ ៧ ក្នុងអតាមតាច្ច័យ មានវាៈ ៧ ក្នុងទិស្សយច្ច័យ
 មានវាៈ ៧ ក្នុងឧបទិស្សយច្ច័យ មានវាៈ ៧ ក្នុងកាសាវនច្ច័យ
 មានវាៈ ៧ ក្នុងកម្មច្ច័យ មានវាៈ ៧ ក្នុងអាហារច្ច័យ មាន
 វាៈ ៧ ក្នុងឥន្ទ្រិយច្ច័យ មានវាៈ ៧ ក្នុងយាទច្ច័យ មាន
 វាៈ ៧ ក្នុងមត្តច្ច័យ មានវាៈ ៧ ក្នុងសម្បយុត្តច្ច័យ មាន
 វាៈ ៧ ក្នុងអតិប្បច្ច័យ មានវាៈ ៧ ក្នុងទត្ថិច្ច័យ មានវាៈ ៧
 ក្នុងវិហរច្ច័យ មានវាៈ ៧ ក្នុងវិហរេច្ច័យ មានវាៈ ៧ ។

ឧបាយកលកោដ្ឋកទុក្ខំ បដិច្ចវិវា

អន្តរិយោ បច្ចុយំ ។ ឯ ឧបាយកលស្ស តីណិ តីណិ
កាតត្វា ។ អាខ្មណត្វា សហោវាធិត្វា ឧបទិស្ស-
យត្វា ឧវស្សបិ មវិវត្តេតត្វំ ។ ឯវំ បញ្ញាវិវេមិ សត្វំ
កាតត្វំ ។

ឧបាយកលស្សធម្មទុក្ខំ ឧទ្ទិកំ ។

គន្ថវិប្បយុត្តន្តនិយទុក្ខំ

បដិច្ចវិវា

(១៨៧) គន្ថវិប្បយុត្តំ គន្ថនិយំ ធម្មំ បដិច្ច គន្ថ-
វិប្បយុត្តោ គន្ថនិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា
គន្ថវិប្បយុត្តំ គន្ថនិយំ ឯកំ ទុក្ខំ បដិច្ច ករហា មន្ទា
ចិត្តសម្មដ្ឋានត្វា រូបំ ទ្វេ ទាទ្ធ... បដិសន្ធិត្តុណោ
ឯកំ មហាក្ខតំ... ។ មេ ។ យេវា ច្ចុធម្មន្តរទុក្ខេ លោ-
កំយទុក្ខំ ឯវំ វិគ្គារេតត្វំ ចិញ្ចាវា ករណំ ។

គន្ថវិប្បយុត្តន្តនិយទុក្ខំ ឧទ្ទិកំ ។

ឧបាយកលកោដ្ឋកទុក្ខំ

បដិច្ចវិវា

(១៨៨) ឧបាយកលកោដ្ឋកទុក្ខំ បដិច្ច... យោកំ ធម្មំ បដិច្ច

ឧបាយកលកោដ្ឋកទុក្ខំ បដិច្ចវិវា

អន្តរិយោ បច្ចុយំ ។ (បញ្ញាវិវា) បិ ។ ខៃបច្ចុយប្បយ ។
បណ្ឌិត គ្រូវិវិជ្ជន្ត ។ កាម្មណាប្បប្បិយត្តិ សហោវាធិត្វាយត្តិ
ឧបទិស្សយប្បប្បិយត្តិ បណ្ឌិត គ្រូវិវិជ្ជន្តក្នុងវិវា ចាំ ៧ ៧ ៧ ។
បច្ចុយចាំ ៧ ៧ បណ្ឌិត គ្រូវិវិជ្ជ ក្នុងបញ្ញាវិវា យ៉ាង ៧ ៧ ៧ ។

ឯ ឧបាយកលស្សធម្មទុក្ខំ ។

គន្ថវិប្បយុត្តន្តនិយទុក្ខំ

បដិច្ចវិវា

(១៨៧) គន្ថវិប្បយុត្តនិយំ (ធម្មំ វេលាប្រាសាទកន្ថៈ) ធម្មំ
គន្ថនិយមិ (ធម្មំវេលាគន្ថវេលាកន្ថៈ) កាស្រីយ ធម្មំគន្ថវិប្បយុត្តនិយំ
ធម្មំគន្ថនិយមិ វេលាគន្ថវិវា ប្រាសាទកន្ថវិវា គិ ទ្វេ ៧ ៧
ចិត្តសម្មដ្ឋានប្បវេនី កាស្រីយ ធម្មំទ្វេ ១ វេលាគន្ថវិប្បយុត្តនិយំ គន្ថ-
និយៈ ធម្មំទ្វេ ២ ... ក្នុងបដិសន្ធិក្នុងលោក មហាក្ខត ១ ... ។ មេ ។
លោកិយទុក្ខំ ក្នុងច្បាប់ទុក្ខំ យ៉ាងណា បណ្ឌិត គ្រូវិវិជ្ជន្ត យ៉ាង
នោះចុះ មិនមានការផ្លាស់ប្តូរ ។ គ្មាន ។

ឯ គន្ថវិប្បយុត្តន្តនិយទុក្ខំ ។

ឧបាយកលកោដ្ឋកទុក្ខំ

បដិច្ចវិវា

(១៨៨) កាស្រីយ ធម្មំឧបាយកល... យោកនិយំ កាស្រីយ

អភិធម្មវិញ្ញាណ អនុរោមបុព្វប្បដ្ឋាន

ធម្មោ ទុច្ឆម្បតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ ទ្វេចិ ធម្មោ ហេតុវិភាសនា ធម្មសមិសា វិញ្ញាណា ធម្មណា ។

ទយយោកោត្តមុនំ ភិក្ខុនំ ។

នីវរណទុក្ខំ

បដិច្ចារិពោ

[១៧៧] ជីវណំ ធម្មំ មនិច្ច ជីវណោ ធម្មោ ទុច្ឆម្បតិ ហេតុប្បដ្ឋយា កាមត្ថដិវណំ មនិច្ច មិទ្ធ- មិច្ចជីវណំ ទុច្ឆត្ថដិវណំ អវិជ្ជាជីវណំ កាមត្ថដិ- វណំ មនិច្ច ទុច្ឆត្ថជីវណំ អវិជ្ជាជីវណំ ក្លា- ណមជីវណំ មនិច្ច មិទ្ធសិម្ពដិវណំ ទុច្ឆត្ថជីវណំ អវិជ្ជាជីវណំ ក្លាតាមជីវណំ មនិច្ច ទុច្ឆត្ថជីវណំ អវិជ្ជាជីវណំ ក្លាតាមជីវណំ មនិច្ច មិទ្ធសិម្ព- វណំ ទុច្ឆត្ថជីវណំ កុត្តត្ថជីវណំ អវិជ្ជាជីវណំ ក្លាតាមជីវណំ មនិច្ច ទុច្ឆត្ថជីវណំ កុត្តត្ថជីវណំ អវិជ្ជាជីវណំ មនិច្ច មិទ្ធសិម្ព- វណំ អវិជ្ជាជីវណំ វិភិក្ខិច្ឆាជីវណំ មនិច្ច ទុច្ឆត្ថជីវណំ ទុច្ឆត្ថជីវណំ មនិច្ច អវិជ្ជាជីវណំ ។ ជីវណំ ធម្មំ មនិច្ច ធម្មោ ទុច្ឆម្បតិ

ធម្មោ ទុច្ឆម្បតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ ធម្មោ ហេតុវិភាសនា ធម្មសមិសា វិញ្ញាណា ធម្មណា ។

ទយយោកោត្តមុនំ ភិក្ខុនំ ។

នីវរណទុក្ខំ

បដិច្ចារិពោ

[១៧៨] ជីវណំ ធម្មំ មនិច្ច ជីវណោ ធម្មោ ទុច្ឆម្បតិ ហេតុប្បដ្ឋយា កាមត្ថដិវណំ មនិច្ច មិទ្ធ- មិច្ចជីវណំ ទុច្ឆត្ថដិវណំ អវិជ្ជាជីវណំ កាមត្ថដិ- វណំ មនិច្ច ទុច្ឆត្ថជីវណំ អវិជ្ជាជីវណំ ក្លា- ណមជីវណំ មនិច្ច មិទ្ធសិម្ពដិវណំ ទុច្ឆត្ថជីវណំ អវិជ្ជាជីវណំ ក្លាតាមជីវណំ មនិច្ច ទុច្ឆត្ថជីវណំ អវិជ្ជាជីវណំ ក្លាតាមជីវណំ មនិច្ច មិទ្ធសិម្ព- វណំ ទុច្ឆត្ថជីវណំ កុត្តត្ថជីវណំ អវិជ្ជាជីវណំ ក្លាតាមជីវណំ មនិច្ច ទុច្ឆត្ថជីវណំ កុត្តត្ថជីវណំ អវិជ្ជាជីវណំ មនិច្ច មិទ្ធសិម្ព- វណំ អវិជ្ជាជីវណំ វិភិក្ខិច្ឆាជីវណំ មនិច្ច ទុច្ឆត្ថជីវណំ ទុច្ឆត្ថជីវណំ មនិច្ច អវិជ្ជាជីវណំ ។ ជីវណំ ធម្មំ មនិច្ច ធម្មោ ទុច្ឆម្បតិ

ហេតុប្បទូយា វេទនា បដិច្ច សម្បយុត្តកា ទន្ទា
 វិញ្ញាណប្បដ្ឋានក្ស រូបំ ។ វិវាទំ ធម្មំ បដិច្ច វិវាទោ
 វ វេទនា វ ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បទូយា
 កាមច្ឆន្ទវិវាទំ បដិច្ច វិច្ឆិកាវិវាទំ ឧទ្ធច្ឆវិវាទំ
 អវិជ្ជាវិវាទំ សម្បយុត្តកា វ ទន្ទា វិញ្ញាណប្បដ្ឋានក្ស
 រូបំ ធម្មំ ។ វេទនាវិវាទំ ធម្មំ បដិច្ច វេទនាវិវាទោ
 ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បទូយា វេទនាវិវាទំ វិច្ឆិកា ទន្ទំ
 បដិច្ច វេទនា ទន្ទា វិញ្ញាណប្បដ្ឋានក្ស រូបំ បដិសន្ធិ ។
 វេទនាវិវាទំ ធម្មំ បដិច្ច វិវាទោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ
 ហេតុប្បទូយា វេទនាវិវាទោ ទន្ទំ បដិច្ច វិវាទោ ។
 វេទនាវិវាទំ ធម្មំ បដិច្ច វិវាទោ វ វេទនាវិវាទោ វ
 ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បទូយា វេទនាវិវាទំ វិច្ឆិកា
 ទន្ទំ បដិច្ច វេទនា ទន្ទា វិវាទោ វ វិញ្ញាណប្បដ្ឋា-
 នក្ស រូបំ ធម្មំ ទន្ទំ ។ វិវាទោ វ វេទនាវិវាទោ វ
 ធម្មំ បដិច្ច វិវាទោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្ប-
 ទូយា កាមច្ឆន្ទវិវាទោ វ សម្បយុត្តកា វ ទន្ទំ
 បដិច្ច វិច្ឆិកាវិវាទំ ឧទ្ធច្ឆវិវាទំ អវិជ្ជាវិវាទំ
 ធម្មំ ។ វិវាទោ វ វេទនាវិវាទោ វ ធម្មំ បដិច្ច
 វេទនាវិវាទោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បទូយា

ព្រោះហេតុប្បទូយ គឺ ពួកសម្បយុត្តក្នុងផង ចិត្តសម្បដ្ឋានប្បដ្ឋាន
 កាស្រ័យ ខ្លះពួកវិវាទៈ ។ វិវាទាធម៌ក្តី វេទនាវិវាទាធម៌ក្តី កា-
 ស្រ័យ ខ្លះវិវាទាធម៌ វេទនាវិវាទៈ ព្រោះហេតុប្បទូយ គឺ វិច្ឆិកា-
 វិវាទៈផង ឧទ្ធច្ឆវិវាទៈផង អវិជ្ជាវិវាទៈផង ពួកសម្បយុត្តក្នុងផង
 ចិត្តសម្បដ្ឋានប្បដ្ឋាន កាស្រ័យ ខ្លះកាមច្ឆន្ទវិវាទៈ បណ្ឌិត ត្រូវ
 ធ្វើ ឲ្យដាច់ក្តីផង ។ វេទនាវិវាទាធម៌ កាស្រ័យ ខ្លះវេទនាវិវាទាធម៌
 វេទនាវិវាទៈ ព្រោះហេតុប្បទូយ គឺ ទន្ទ កា វិច្ឆិកាសម្បដ្ឋានប្បដ្ឋាន
 កាស្រ័យ ខ្លះវេទនាវិវាទៈ បដិសន្ធិ ។ វិវាទាធម៌ កាស្រ័យ
 ខ្លះវេទនាវិវាទាធម៌ វេទនាវិវាទៈ ព្រោះហេតុប្បទូយ គឺ ពួកវិវាទៈ
 កាស្រ័យ ខ្លះពួកវេទនាវិវាទៈ ។ វិវាទាធម៌ក្តី វេទនា-
 វិវាទាធម៌ក្តី កាស្រ័យ ខ្លះវេទនាវិវាទាធម៌ វេទនាវិវាទៈ ព្រោះ
 ហេតុប្បទូយ គឺ ទន្ទ កា ផង ពួកវិវាទៈផង ចិត្តសម្បដ្ឋានប្បដ្ឋាន
 កាស្រ័យ ខ្លះវេទនាវិវាទៈ ខ្លះទន្ទ ៦ . . . ។ វិវាទាធម៌ កាស្រ័យ
 ខ្លះវិវាទាធម៌ផង ខ្លះវេទនាវិវាទាធម៌ផង វេទនាវិវាទៈ ព្រោះហេ-
 តុប្បទូយ គឺ វិច្ឆិកាវិវាទៈ ឧទ្ធច្ឆវិវាទៈ វិច្ឆិកាវិវាទៈ
 កាស្រ័យ ខ្លះកាមច្ឆន្ទវិវាទៈផង ខ្លះពួកសម្បយុត្តក្នុងផង (បណ្ឌិត
 ត្រូវធ្វើ) ឲ្យដាច់ក្តីផង ។ វេទនាវិវាទាធម៌ កាស្រ័យ ខ្លះវេ-
 ទនាវិវាទាធម៌ផង ខ្លះវេទនាវិវាទាធម៌ផង វេទនាវិវាទៈ ព្រោះហេតុប្បទូយ

នោនីវរណំ ឯកំ ខត្តញ្ច វិវរណាញ បដិច្ច តយោ
 មន្ទា ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ទ្វេ ខទ្វេ . . . ។ វិវរណាញ
 នោនីវរណាញ ធម្មំ បដិច្ច វិវរណា ត នោនីវរណា
 ត ធម្មា ឧប្បន្តន្តំ ហេតុប្បច្ចយា នោនីវរណំ ឯកំ
 ខត្តញ្ច កាមច្ឆន្តវិវរណាញ បដិច្ច តយោ ខត្តា បិដ-
 មិច្ឆវិវរណំ ឧត្តច្ឆវិវរណំ អវិជ្ជាវិវរណំ ទ្វេ ខទ្វេ . . .
 កត្តា ។ សន្តិកំ ។

(១៦៤) ហេតុយោ ធនំ អាម្មណោ ធនំ អធិប-
 តិយោ ធនំ អនន្តរេ ធនំ សមនន្តរេ ធនំ សត្វត្ត ធនំ
 វិលាតេ ឯកំ អាហារេ ធនំ អវិការេ ធនំ ។

(១៦៥) វិវរណំ ធម្មំ បដិច្ច វិវរណោ ធម្មា
 ឧប្បន្តន្តំ នហេតុប្បច្ចយា វិចិត្តិត្តាវិវរណំ បដិច្ច អ-
 វិជ្ជាវិវរណំ ឧត្តច្ឆវិវរណំ បដិច្ច អវិជ្ជាវិវរណំ ។ នោ-
 នីវរណំ ធម្មំ បដិច្ច នោនីវរណោ ធម្មា ឧប្បន្តន្តំ
 នហេតុប្បច្ចយា អហេតុតំ នោនីវរណំ ឯកំ ខត្តំ
 បដិច្ច តយោ ខត្តា ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ទ្វេ ខទ្វេ
 . . . អហេតុកម្មជិសន្តិ យាវ អសញ្ញាសត្តា ។ នោ-
 នីវរណំ ធម្មំ បដិច្ច វិវរណោ ធម្មា ឧប្បន្តន្តំ

តិ ខត្តញ្ច ផនំ ចិត្តសមុដ្ឋានប្បផនំ កាស្រ័យ ទ្រវនាទីវរណក្ខន្ធទ ផនំ
 ទ្រវនីវរណោផនំ ទ្រវទន្ធនំ . . . ។ វិវរណាធមិក្កំ នោនីវរណធមិក្កំ កា-
 ស្រ័យ ទ្រវនីវរណធមិផនំ ទ្រវនាទីវរណធមិផនំ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បច្ច័យ តិ ខត្តញ្ច បីនិមិត្តវិវរណោ ខត្តច្ឆវិវរណោ ខិតិវិជ្ជា-
 នីវរណោ កាស្រ័យ ទ្រវនាទីវរណក្ខន្ធទ ផនំ ទ្រវកាមច្ឆន្តវិវរណោផនំ ទ្រវ
 ទន្ធនំ . . . (បណ្ឌិត ព្រះភ្នំ) ទ្រវជាចក្កផនិច្ឆរ ។ សេចក្តីបំប្រែប្រួល ។

(១៦៦) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានពរៈ ៧ ក្នុងការម្មណប្បច្ច័យ
 មានពរៈ ៧ ក្នុងនិមិត្តប្បច្ច័យ មានពរៈ ៧ ក្នុងវេទនាប្បច្ច័យ មាន
 ពរៈ ៧ ក្នុងសមនន្តប្បច្ច័យ មានពរៈ ៧ ក្នុងច្រើយទាំងអស់ ស្តេចនៃមាន
 ពរៈ ៧ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានពរៈ ១ ក្នុងការហារប្បច្ច័យ មានពរៈ ៧
 ក្នុងវិភិក្កប្បច្ច័យ មានពរៈ ៧ ។

(១៦៧) វិវរណធមិ កាស្រ័យ ទ្រវនីវរណធមិ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ តិ អវិជ្ជាវិវរណោ កាស្រ័យ ទ្រវិចិត្តិត្តាវិវរណោ
 អវិជ្ជាវិវរណោ កាស្រ័យ ទ្រវខត្តវិវរណោ ។ នោនីវរណធមិ កា-
 ស្រ័យ ទ្រវនាទីវរណធមិ ទើបកើតឡើង ព្រោះនោះហេតុប្បច្ច័យ តិ
 ខត្តញ្ច ផនំ ចិត្តសមុដ្ឋានប្បផនំ កាស្រ័យ ទ្រវនាទីវរណក្ខន្ធទ ជា
 អហេតុកៈ ទ្រវទន្ធនំ . . . តំនីតិអហេតុកម្មជិសន្តិ រហូតដល់ពួក
 អសញ្ញាសត្វ ។ វិវរណធមិ កាស្រ័យ ទ្រវនាទីវរណធមិ ទើបកើតឡើង

នាហេតុប្បដូយា វិចិត្តក្ខត្តាសហាតតេ ទុក្ខដូសហាតតេ
 ទានុ មដិច្ច អវិជ្ជាវិវាណំ ។ វិវាណាត្ថ លោធិវា-
 ណាត្ថ ធម្មំ មដិច្ច វិវាណាត ធម្មោ ឧប្បន្នតិ នាហេ-
 តុប្បដូយា វិចិត្តក្ខត្តាវិវាណាត្ថ សម្បយុត្តកោ ធម ទានុ
 មដិច្ច អវិជ្ជាវិវាណំ ទុក្ខដូវិវាណាត្ថ សម្បយុត្តកោ
 ធម ទានុ មដិច្ច អវិជ្ជាវិវាណំ ។

[១៦២] វិវាណំ ធម្មំ មដិច្ច លោធិវាណា ធម្មោ
 ឧប្បន្នតិ នាហេតុណប្បដូយា វិវាណា មដិច្ច វិគ្គស-
 មុដ្ឋានំ រូបំ ។ លោធិវាណំ ធម្មំ មដិច្ច លោធិវាណា
 ធម្មោ ឧប្បន្នតិ នាហេតុណប្បដូយា លោធិវាណា ទានុ
 មដិច្ច វិគ្គសមុដ្ឋានំ រូបំ លោវ អសញ្ញាសន្តា ។ វិវា-
 ណាត្ថ លោធិវាណាត្ថ ធម្មំ មដិច្ច លោធិវាណា
 ធម្មោ ឧប្បន្នតិ នាហេតុណប្បដូយា វិវាណា ធម
 សម្បយុត្តកោ ធម ទានុ មដិច្ច វិគ្គសមុដ្ឋានំ រូបំ ។
 សង្កតំ ។ នអចំបតិប្បដូយា នអនន្តាប្បដូយា នស
 មនន្តាប្បដូយា នអញ្ញាប្បដូយា នទបទិស្សយ
 ប្បដូយា ។

ប្រោនោហេតុប្បដូយ គឺ អវិជ្ជាវិវាណា កាស្រ័យ ខ្ញុំភ្នកខន្ធ ដែល
 ប្រកបដោយវិចិត្តា ប្រកបដោយទុក្ខត្ថៈ ។ វិវាណាធមិ កាស្រ័យ
 ខ្ញុំវិវាណាធមិផង ខ្ញុំលោធិវាណាធមិផង ទើបកើតឡើង ប្រោនោហេតុ-
 ប្បដូយ គឺ អវិជ្ជាវិវាណា កាស្រ័យ ខ្ញុំវិចិត្តាវិវាណាផង ខ្ញុំភ្នក
 សម្បយុត្តកក្ខន្ធផង អវិជ្ជាវិវាណា កាស្រ័យ ខ្ញុំទុក្ខវិវាណាផង ខ្ញុំ
 ភ្នកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង ។

[១៦២] លោធិវាណាធមិ កាស្រ័យ ខ្ញុំវិវាណាធមិ ទើបកើត
 ឡើង ប្រោនោហេតុប្បដូយ គឺ វិគ្គសមុដ្ឋានុប កាស្រ័យ ខ្ញុំភ្នក
 វិវាណា ។ លោធិវាណាធមិ កាស្រ័យ ខ្ញុំលោធិវាណាធមិ ទើបកើត
 ឡើង ប្រោនោហេតុប្បដូយ គឺ វិគ្គសមុដ្ឋានុប កាស្រ័យ ខ្ញុំ
 ភ្នកលោធិវាណាភ្នក ហេតុផលភ្នកអសញ្ញាសន្ត ។ លោធិវាណាធមិ កា-
 ស្រ័យ ខ្ញុំវិវាណាធមិផង ខ្ញុំលោធិវាណាធមិផង ទើបកើតឡើង ប្រោ-
 នោហេតុប្បដូយ គឺ វិគ្គសមុដ្ឋានុប កាស្រ័យ ខ្ញុំភ្នកវិវាណាផង
 ខ្ញុំភ្នកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង ។ សេចក្តីបំប្រែច្នៃ ។ ប្រោនោអធិបតិប្ប-
 ដូយ ប្រោនោអនុប្បដូយ ប្រោនោសមនន្តាប្បដូយ ប្រោនោអញ្ញាប្ប-
 ដូយ ប្រោនោទបទិស្សយប្បដូយ ។

ទ្វេ ខទ្វេ ... ដីវរណោ ច សម្បយុត្តតោ ច ខទ្វេ
 បដិច្ច ចិត្តសម្មជ្ជានំ រូបំ ដីវរណោ ច មហាក្ខតោ ច
 បដិច្ច ចិត្តសម្មជ្ជានំ រូបំ ។ ដីវរណាញ ដោដីវរណាញ
 ធម្មំ បដិច្ច ដីវរណោ ច ដោដីវរណោ ច ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈន្តិ នបុរេជាតប្បដ្ឋយា អរូបេ ដោដីវរណំ ឯកំ
 ខន្ធាញ កាមច្ឆន្តដីវរណាញ បដិច្ច តយោ ខន្ធា បីន-
 មិច្ឆដីវរណំ ឧទ្ធច្ឆដីវរណំ អវិជ្ជាដីវរណំ ចក្កំ ។
 សង្ខតំ ។

[១៦៤] នហេតុយា ធន្តារិ នអារម្មណេ តីណិ
 នអធិបតិយា នវ នអនន្តរេ តីណិ នសមនន្តរេ តីណិ
 នអញ្ញាមញ្ញោ តីណិ នឧបនិស្សយេ តីណិ នបុរេជាតេ
 នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ នកម្មេ តីណិ
 នវិចារកេ នវ នអាហារេ ឯកំ នឥន្ទ្រិយេ ឯកំ ន-
 យារេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ តីណិ នវិប្ប-
 យុត្តេ នវ នោនត្តិយា តីណិ នោវតតេ តីណិ ។

[១៦៥] ហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណេ តីណិ...
 នអធិបតិយា នវ ។ សង្ខតំ ។

នូវខន្ធ ២ ... ចិត្តសម្មជ្ជានរូប អាស្រ័យ នូវត្ថកនិរណៈផង នូវ
 ត្ថកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង ចិត្តសម្មជ្ជានរូប អាស្រ័យ នូវត្ថកនិរណៈផង
 នូវត្ថកមហាក្ខតផង ។ និរណធម៌ក្តី នោនិរណធម៌ក្តី អាស្រ័យ
 នូវនិរណធម៌ផង នូវនោនិរណធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជា-
 តប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ បីនមិច្ឆនិរណៈ ឧទ្ធច្ឆនិរណៈ និងអវិជ្ជានិរណៈ
 អាស្រ័យ នូវនោនិរណក្ខន្ធ ១ ផង នូវកាមច្ឆន្តនិរណៈផង ក្នុងអរូប
 (បណ្ឌិត ត្រូវធ្វើ) ឲ្យជាចក្កៈផងចុះ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

[១៦៤] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអនន្តប្បដ្ឋយ មាន
 វារៈ ៣ ក្នុងនសមនន្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអញ្ញាមញ្ញប្បដ្ឋយ មាន
 វារៈ ៣ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ៧ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិចារកិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧
 ក្នុងនអាហារប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុង
 នយារប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនមត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនសម្ប-
 យុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនោនត្តិ-
 ប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោវតតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[១៦៥] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្ប-
 ដ្ឋយ ... ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

(១៦៦) នោតុប្បទូយា នោត្ថយោ ធម្មាវិ...
មក្កេ ភីណិ អវិគាត ធម្មាវិ ។
សហជាតវំកេវិ ឯវំ វិគ្គារាតាតា ។

បច្ចយវិហ

(១៦៧) ធីវណំ ធម្មំ បច្ចយា ធីវណោ ធម្មោ
ទុប្បជ្ជតិ មោតុប្បទូយា ភីណិ ។ នោធីវណំ ធម្មំ
បច្ចយា នោធីវណោ ធម្មោ ទុប្បជ្ជតិ មោតុប្បទូយា
នោធីវណំ ឯកំ ទន្ធិ បច្ចយា តាយា ទន្ធិ ចិក្ខុ-
សុដ្ឋានេត្វ រូបំ យាវ អដ្ឋង្គិកា មហាក្ខតា វត្ថុ
បច្ចយា នោធីវណោ ទន្ធិ ។ នោធីវណំ ធម្មំ បច្ច-
យា ធីវណោ ធម្មោ ទុប្បជ្ជតិ មោតុប្បទូយា នោ-
ធីវណោ ទន្ធិ បច្ចយា ធីវណោ វត្ថុ បច្ចយា
ធីវណោ ។ នោធីវណំ ធម្មំ បច្ចយា ធីវណោ ច
នោធីវណោ ត ធម្មោ ទុប្បជ្ជតិ មោតុប្បទូយា នោ-
ធីវណំ ឯកំ ទន្ធិ បច្ចយា តាយា ទន្ធិ ធីវណោ
ច ចិក្ខុសុដ្ឋានេត្វ រូបំ ទេ ទានុ... វត្ថុ បច្ចយា
ធីវណោ ច សម្បយុត្តិកា ច ទន្ធិ ។ ធីវណោត្វ
នោធីវណោត្វ ធម្មំ បច្ចយា ធីវណោ ធម្មោ

(១៦៦) ភុវិកាមេណប្បច្ច័យ មាទវរៈ ៤ ព្រោះនោតុប្បទូយ
... ភុវិកាមេណប្បច្ច័យ មាទវរៈ ត ភុវិកាមេណប្បច្ច័យ មាទវរៈ ៤ ។
ឯសហជាតវរៈ ចក្ខុវិក ក្រៅច្រើនៗនិស្សាវ យ៉ាងនេះផងចុះ ។

បច្ចយវិវ

(១៦៧) នីវណាធមិ ភីណិវដ្ឋក ធីវិវណាធមិ វេចកេត
ឡើយ ព្រោះនោតុប្បទូយ គឺ មាទវរៈ ត ។ នោនីវណាធមិ ភីណិវដ្ឋក
ធីវិវណាធមិ វេចកេតឡើយ ព្រោះនោតុប្បទូយ គឺ ទន្ធិ ត
ផង ចិក្ខុសុដ្ឋានេត្វផង ភីណិវដ្ឋក ធីវិវណាធមិក្នុ ១ លោកផល់ត្រក
អដ្ឋង្គិកមហាក្ខត ត្រកនោនីវណាក្នុ ភីណិវដ្ឋក ធីវិវត្ថុ ។ នីវ-
ណាធមិ ភីណិវដ្ឋក ធីវិវណាធមិ វេចកេតឡើយ ព្រោះនោតុប្ប-
ទូយ គឺ ត្រកនីវណា ភីណិវដ្ឋក ធីវិវណាធមិក្នុ ត្រកនីវណា
ភីណិវដ្ឋក ធីវិវត្ថុ ។ នីវណាធមិក្នុ នោនីវណាធមិក្នុ ភីណិវដ្ឋក ធីវិ-
វណាធមិ វេចកេតឡើយ ព្រោះនោតុប្បទូយ គឺ ទន្ធិ ត ផង
ត្រកនីវណា ៧ ចិក្ខុសុដ្ឋានេត្វផង ភីណិវដ្ឋក ធីវិវណាធមិក្នុ ១
ធីវិវត្ថុ ២ ... ត្រកនីវណា ភីណិវដ្ឋក ត្រកនីវណាធមិក្នុ ភីណិវដ្ឋក ធីវិ-
វត្ថុ ។ នីវណាធមិ ភីណិវដ្ឋក ធីវិវណាធមិផង ធីវិវណាធមិផង

និរណទុក បច្ចយោ

ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា កាមច្ឆន្ទនិរណាញ សម្មយុត្ត-
 ោ ៥ ទទ្ធ មច្ឆយា វិនិច្ឆន្ទនិរណំ ឧទ្ធច្ឆនិរណំ
 អវិជ្ជានិរណំ ចក្កំ កាមច្ឆន្ទនិរណាញ វត្ថុញ មច្ឆ-
 យា វិនិច្ឆន្ទនិរណំ អវិជ្ជានិរណំ ចក្កំ ។ និរ-
 ណាញ លោនិរណាញ ចម្មំ មច្ឆយោ លោនិរណា
 យោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយោ លោនិរណំ ឯតំ
 មច្ឆន្ទ និរណោ ៥ មច្ឆយោ កាយោ ទទ្ធា ចិត្តស-
 មុដ្ឋានំ ភូមំ ទ្វេ ទទ្ធា . . . និរណោ ៥ វត្ថុញ
 មច្ឆយោ សម្មយុត្តកា ទទ្ធា និរណោ ៥ សម្មយុត្ត-
 ោ ៥ ទទ្ធា មច្ឆយោ ចិត្តសមុដ្ឋានំ ភូមំ និរណោ
 ៥ មហាក្កោ ៥ មច្ឆយោ ចិត្តសមុដ្ឋានំ ភូមិ ។ និ-
 រណាញ លោនិរណាញ ចម្មំ មច្ឆយោ និរណោ ៥
 លោនិរណោ ៥ ទទ្ធា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយោ លោ-
 និរណំ ឯតំ ទទ្ធាញ កាមច្ឆន្ទនិរណាញ មច្ឆយោ
 កាយោ ទទ្ធា វិនិច្ឆន្ទនិរណំ ឧទ្ធច្ឆនិរណំ អវិជ្ជានិរ-
 ណំ ទ្វេ ទទ្ធា . . . ចក្កំ កាមច្ឆន្ទនិរណាញ វត្ថុញ
 មច្ឆយោ វិនិច្ឆន្ទនិរណំ ឧទ្ធច្ឆនិរណំ អវិជ្ជានិរណំ
 សម្មយុត្តកា ៥ ទទ្ធា ចក្កំ ។ សម្មិក្ខំ ។

និរណទុក បច្ចយោ:

វេចក្កោឡើង ក្រោមហេតុប្បដ្ឋយ គឺ បីឧប្បនិរណោ ឧទ្ធច្ឆនិរណោ
 និងអវិជ្ជានិរណោ ពិនិវដ្តក និងកាមច្ឆន្ទនិរណោផង និងភូតសម្មយុត្ត-
 កក្កដផង បណ្ឌិត ក្រូច្វី ឲ្យជាចក្កៈផងចុះ បីឧប្បនិរណោ និង
 អវិជ្ជានិរណោ ពិនិវដ្តក និងកាមច្ឆន្ទនិរណោផង បរិវត្តផង បណ្ឌិត
 ក្រូច្វី ឲ្យជាចក្កៈផងចុះ ។ លោនិរណាធម៌ ពិនិវដ្តក និងនិរណា-
 ធម៌ផង និងលោនិរណាធម៌ផង វេចក្កោឡើង ក្រោមហេតុប្បដ្ឋយ គឺ
 ទទ្ធា ៥ ផង ចិត្តសមុដ្ឋានំ ពិនិវដ្តក និងលោនិរណាក្នុងទ ផង
 និងភូតនិរណោផង និងទទ្ធា ២ . . . ភូតសម្មយុត្តកក្នុង ពិនិវដ្តក
 និងភូតនិរណោផង និងវត្ថុផង ចិត្តសមុដ្ឋានំ ពិនិវដ្តក និងភូតនិរ-
 ណោផង និងភូតសម្មយុត្តកក្នុងផង ចិត្តសមុដ្ឋានំ ពិនិវដ្តក និង
 ភូតនិរណោផង និងភូតមហាក្កដផង ។ និរណាធម៌ក្តី លោនិរណា-
 ធម៌ក្តី ពិនិវដ្តក និងនិរណាធម៌ផង និងលោនិរណាធម៌ផង វេច
 ក្កោឡើង ក្រោមហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ទទ្ធា ៥ បីឧប្បនិរណោ ឧទ្ធច្ឆ-
 និរណោ និងអវិជ្ជានិរណោ ពិនិវដ្តក និងលោនិរណាក្នុងទ ផង និង
 កាមច្ឆន្ទនិរណោផង និងទទ្ធា ២ . . . បណ្ឌិត ក្រូច្វី ឲ្យជា
 ចក្កៈផងចុះ បីឧប្បនិរណោ ឧទ្ធច្ឆនិរណោ អវិជ្ជានិរណោ និងភូត
 សម្មយុត្តកក្នុង ពិនិវដ្តក និងកាមច្ឆន្ទនិរណោផង និងវត្ថុផង បណ្ឌិត
 ក្រូច្វី ឲ្យជាចក្កៈផងចុះ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។

[១៦៨] ហោតុយា ធរ រាវប្បណោ ធរ សត្វត្ថ
ធរ វិហារេក ឯកំ អវិកតេ ធរ ។

[១៦៩] ចីវរណំ ធម្មំ បទ្ធកយា ធម៌វរណោ ធម្មោ
ទុប្បជ្ជតិ ធមោតុប្បទ្ធកយោ វិចីកិត្តាធម៌វរណំ បទ្ធកយោ
អវិជ្ជាធម៌វរណំ ទុទ្ធក្ខធម៌វរណំ តត្ថយា អវិជ្ជាធម៌វរណំ ។
ហោធម៌វរណំ ធម្មំ បទ្ធកយា ហោធម៌វរណោ ធម្មោ ទុប្ប-
ជ្ជតិ ធមោតុប្បទ្ធកយោ អហោតុកំ ហោធម៌វរណំ ឯកំ
ទម្ងំ បទ្ធកយា តាយា ទន្ធា ចិត្តសាមុដ្ឋានេត្វ រូមិ ទ្វេ
ទទ្វេ ... យាវ អសញ្ញាសត្តា វត្ថុ បទ្ធកយា អហោតុកា
ហោធម៌វរណោ ទន្ធា ។ ហោធម៌វរណំ ធម្មំ បទ្ធកយា ធម៌-
វរណោ ធម្មោ ទុប្បជ្ជតិ ធមោតុប្បទ្ធកយោ វិចីកិត្តា-
សហតតេ ទុទ្ធក្ខសហតតេ ទទ្វេ បទ្ធកយា អវិជ្ជាធម៌-
វរណំ វត្ថុ បទ្ធកយា អវិជ្ជាធម៌វរណំ ។ ចីវរណេត្វ ហោ-
ធម៌វរណេត្វ ធម្មំ បទ្ធកយា ធម៌វរណោ ធម្មោ ទុប្បជ្ជតិ
ធមោតុប្បទ្ធកយោ វិចីកិត្តាធម៌វរណេត្វ សម្បទ្បត្តាកេ ច
ទទ្វេ បទ្ធកយា អវិជ្ជាធម៌វរណំ ទុទ្ធក្ខធម៌វរណេត្វ សម្ប-
យត្តាកេ ទទ្វេ ត បទ្ធកយា អវិជ្ជាធម៌វរណំ វិចីកិត្តា-
ធម៌វរណេត្វ វត្ថុត្វ បទ្ធកយា អវិជ្ជាធម៌វរណំ ទុទ្ធក្ខធម៌វរ-
ណេត្វ វត្ថុត្វ បទ្ធកយា អវិជ្ជាធម៌វរណំ ។ សង្កត្តំ ។

[១៦៧] ក្នុងហោតុប្បទ្ធកយា មានពៈ ៧ ក្នុងហោតុប្បទ្ធកយា
មានពៈ ៧ ក្នុងបទ្ធកយាពិនិស័ ក្នុងវិហារេកមានពៈ ៧ ក្នុងវិហារេកប្ប-
ទ្ធកយា មានពៈ ១ ក្នុងអវិកតប្បទ្ធកយា មានពៈ ៧ ។

[១៦៨] ចីវរណេត្វ ពិនិវត្តក ធម៌វរណេត្វ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហោតុប្បទ្ធកយា គឺ អវិជ្ជាធម៌វរណោ ពិនិវត្តក ធម៌វិចី-
កិត្តាធម៌វរណោ អវិជ្ជាធម៌វរណោ ពិនិវត្តក ធម៌ទុទ្ធក្ខធម៌វរណោ ។ ហោធម៌វរ-
ណេត្វ ពិនិវត្តក ធម៌វរណេត្វ ទើបកើតឡើង ព្រោះហោតុ-
ប្បទ្ធកយា គឺ ទទ្ធក កថនិ ចិត្តសាមុដ្ឋានប្រវេណី ពិនិវត្តក ធម៌វរណេត្វ
ណក្ខន្ធទ ដំរាវចាក្កៈ ធម៌ទទ្ធក ៦ ... ហោតុដល់ក្នុងអសញ្ញាសត្វ
ក្នុងហោធម៌វរណក្ខន្ធទ ដំរាវចាក្កៈ ពិនិវត្តក ធម៌វត្ថុ ។ ចីវរណេត្វ ពិនិ-
វត្តក ធម៌វរណេត្វ ទើបកើតឡើង ព្រោះហោតុប្បទ្ធកយា គឺ
អវិជ្ជាធម៌វរណោ ពិនិវត្តក ធម៌ក្ខន្ធទ ដែលប្រកបដោយវិចីកិត្តា ប្រកប
ដោយទុទ្ធក្ខៈ អវិជ្ជាធម៌វរណោ ពិនិវត្តក ធម៌វត្ថុ ។ ចីវរណេត្វ ពិនិ-
វត្តក ធម៌វរណេត្វ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហោតុប្បទ្ធកយា គឺ អវិជ្ជាធម៌វរណោ ពិនិវត្តក ធម៌វិចីកិត្តាធម៌វរណោ ធម៌
ធម៌ក្ខន្ធសម្បយុក្ខក្ខន្ធទ អវិជ្ជាធម៌វរណោ ពិនិវត្តក ធម៌ទុទ្ធក្ខធម៌វរណោ
ធម៌ ធម៌ក្ខន្ធសម្បយុក្ខក្ខន្ធទ អវិជ្ជាធម៌វរណោ ពិនិវត្តក ធម៌វិចីកិត្តា-
ធម៌វរណោ ធម៌ ធម៌វត្ថុធម៌ អវិជ្ជាធម៌វរណោ ពិនិវត្តក ធម៌ទុទ្ធក្ខធម៌វរណោ
ធម៌ ធម៌វត្ថុធម៌ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។

[១៧០] ឧបោគុយា ឧត្តារិ ឧកាវឌ្ឍណា តិណិ
 ឧរាជិបតិយា ឧវ ឧអនន្តា តិណិ ឧសមនន្តា តិណិ
 ឧអត្តាវត្តោ តិណិ ឧទុបទិស្សយេ តិណិ ឧម្មរ-
 យាត ឧវ ឧបញ្ចាជានេ ឧវ ឧរាសវិទេ ឧវ ឧ-
 កេត្តេ តិណិ ឧវិចារេត ឧវ ឧអាហារេ ឯតំ ឧ-
 វត្តិយេ ឯតំ ឧណារេ ឯតំ ឧមក្កេ ឯតំ ឧ-
 សញ្ញយុត្តេ តិណិ ឧវិញ្ញយុត្ត ឧវ ឧចាតិយា តិណិ
 ឧវាវតេ តិណិ ។

[១៧១] ឧបោគុយា ឧកាវឌ្ឍណា តិណិ ...
 ឧរាជិបតិយា ឧវ ។ សង្កតំ ។

[១៧២] ឧបោគុយា ឧកាវឌ្ឍណា ឧត្តារិ ...
 ឧនន្តា ឧត្តារិ សមនន្តា ឧត្តារិ មក្កេ តិណិ អវិ-
 តាត ឧត្តារិ ។

[១៧០] កុនិទហកុប្បុច្ឆិយ មានវាវៈ ៤ កុនិទការប្បុណប្បុ-
 ច្ឆិយ មានវាវៈ ៧ កុនិទអជិបតិយ មានវាវៈ ៧ កុនិទអនន្តាប្បុច្ឆិយ
 មានវាវៈ ៧ កុនិទសមនន្តាប្បុច្ឆិយ មានវាវៈ ៧ កុនិទអត្តាវត្តាប្បុ-
 ច្ឆិយ មានវាវៈ ៧ កុនិទទុបទិស្សយប្បុច្ឆិយ មានវាវៈ ៧ កុនិទម្មរ-
 យាតប្បុច្ឆិយ មានវាវៈ ៧ កុនិទបញ្ចាជានប្បុច្ឆិយ មានវាវៈ ៧ កុនិ-
 ទរាសវិទេប្បុច្ឆិយ មានវាវៈ ៧ កុនិទកេត្តេប្បុច្ឆិយ មានវាវៈ ៧ កុនិ-
 ទវិចារេតប្បុច្ឆិយ មានវាវៈ ៧ កុនិទអាហារប្បុច្ឆិយ មានវាវៈ ៧ កុនិ-
 ទវត្តិយប្បុច្ឆិយ មានវាវៈ ៧ កុនិទណារេប្បុច្ឆិយ មានវាវៈ ៧ កុនិទមក្ក-
 េប្បុច្ឆិយ មានវាវៈ ៧ កុនិទសញ្ញយុត្តប្បុច្ឆិយ មានវាវៈ ៧ កុនិទវិញ្ញយុត្ត-
 ប្បុច្ឆិយ មានវាវៈ ៧ កុនិទចាតិយាប្បុច្ឆិយ មានវាវៈ ៧ កុនិទវាវតេប្បុច្ឆិយ
 មានវាវៈ ៧ ។

[១៧១] កុនិទការប្បុណប្បុច្ឆិយ មានវាវៈ ៧ ក្រោមហេតុប្បុ-
 ច្ឆិយ ... កុនិទអជិបតិយ មានវាវៈ ៧ ។ សេចក្តីបំប្រុង ។

[១៧២] កុនិទការប្បុណប្បុច្ឆិយ មានវាវៈ ៤ ក្រោមហេតុប្បុច្ឆិយ
 ... កុនិទអនន្តាប្បុច្ឆិយ មានវាវៈ ៤ កុនិទសមនន្តាប្បុច្ឆិយ មានវាវៈ ៤
 កុនិទអត្តាវត្តាប្បុច្ឆិយ មានវាវៈ ៧ កុនិទទុបទិស្សយប្បុច្ឆិយ មានវាវៈ ៤ ។

សំសុដ្ឋិវិវរ

[១៧៣] វិវរណំ នង្គំ សំសុដ្ឋោ វិវរណោ
នេហ្មា ទុប្បជ្ជតិ ។ ហេតុប្បដ្ឋយា កាមច្ចុដ្ឋវិវរណំ សំ-
សុដ្ឋំ ជំនម្ភិវិវរណំ ទុដ្ឋុដ្ឋវិវរណំ អវិជ្ជា វិវរណំ
កង្កំ សង្ខំ វិវរណំ វិជ្ជារោតត្ថំ ។

[១៧៤] ហេតុយា នវ អាម្មណោ នវ សត្វត្ត
នវ វិវរោតេ ឯកំ អវិកតេ នវ ។

[១៧៥] វិវរណំ នង្គំ សំសុដ្ឋោ វិវរណោ
នេហ្មា ទុប្បជ្ជតិ នហេតុប្បដ្ឋយា វិចិត្តិញ្ញា វិវរណំ
សំសុដ្ឋំ អវិជ្ជា វិវរណំ ទុដ្ឋុដ្ឋវិវរណំ សំសុដ្ឋំ អវិជ្ជា-
វិវរណំ ។ សន្តិក្កំ ។

[១៧៦] នហេតុយា នត្ថានំ ទអធិដតិយោ នវ
នប្បវេទិតេ នវ នប្បដ្ឋាជិតេ នវ នសាសេវា ន
នកម្មេ វិណំ នវិចារិតេ នវ នណនេ ឯកំ ន-
អត្តេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ នវ ។

ឯវំ ឥតវេ ព្រូ កណាណមិ
សម្បយុត្តកំរោមិ កាតត្វា ។

សំសុដ្ឋិវិវរ

[១៧៧] វិវរណធមិ លាយឡំ និវិវរណធមិ តើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ជំនម្ភិវិវរណៈ ទុដ្ឋុដ្ឋវិវរណៈ អវិជ្ជាវិវរណៈ
លាយឡំ និវិវរណធម្មវិវរណៈ បណ្ឌិត ក្រៅធ្វើ ច្រវាចក្កៈថេនិច្ចៈ
វិវរណៈតាំងអស់ បណ្ឌិត ក្រៅច្រវាចក្កៈថេនិច្ចៈ ។

[១៧៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងការប្រណិប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៧ ក្នុងប្រដ្ឋយតាំងអស់ សុទ្ធិវិវរណវារៈ ៧ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ១ ក្នុងអវិកតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ។

[១៧៩] វិវរណធមិ លាយឡំ និវិវរណធមិ តើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ អវិជ្ជាវិវរណៈ លាយឡំ និវិវរណធម្មវិវរណៈ
អវិជ្ជាវិវរណៈ លាយឡំ និវិវរណធម្មវិវរណៈ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។

[១៨០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ក្នុងនអនិច្ចតិប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៧ ក្នុងនប្បវេទិតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនប្បដ្ឋាជិតប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៧ ក្នុងនសាសេវាប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនណនាប្បដ្ឋយ មានវារៈ
១ ក្នុងនមត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ។

ការកប់កិយោនី ដវិមតិខេត្តិ សម្បយុត្តកំរោមិ

បណ្ឌិត ក្រៅធ្វើ យ៉ាងនេះថេនិច្ចៈ ។

[១៧៧] ខីវរណា ធម្មោ ខីវរណាស្ស ធម្មស្ស
 អាម្ពណាម្បច្ចយេន មច្ចយោ ខីវរណា អាត្ត ខីវ-
 ណា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ ម្លលំ មុច្ឆិតត្វំ ខីវរណា អាត្ត
 ខោខីវរណា ទទ្ធា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ ម្លលំ មុច្ឆិតត្វំ ខីវ-
 ណោ អាត្ត ខីវរណា ច សម្មយុទ្ធតោ ច ទទ្ធា
 ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ ខោខីវរណា ធម្មោ ខោខីវរណាស្ស
 ធម្មស្ស អាម្ពណាម្បច្ចយេន មច្ចយោ ខាធំ ... សីលំ
 ... ទោសាដកម្មំ ... តំ មច្ចវេក្កតំ តំ មស្សានេតិ
 បតិរទ្ធតិ តំ អាត្ត ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ រោមនស្សំ ឧប្ប-
 ជ្ឈតិ មុទ្ធេ សុចិណ្ណាទិ ... យាពា វុដ្ឋហិត្វា យាធំ
 ... អរិយោ មក្កា វុដ្ឋហិត្វា មក្កំ ... ផលំ ... ខិត្តាធំ
 ... ខិត្តាធំ កោត្រកុស្សំ រោមនស្សំ មក្កស្សំ ផលស្សំ
 រាវុដ្ឋនាយ អាម្ពណាម្បច្ចយេន មច្ចយោ អរិយោ ខោ-
 ខីវរណា មហិទេ តិលេសេ(១) មច្ចវេក្កន្តិ វិក្កម្ពិតេ
 តិលេសេ ... មុទ្ធេ សុធម្មាធិណ្ណំ ... មក្កំ ... វិក្កំ
 ខោខីវរណា ទទ្ធា អធិទ្ធកោ ... រោមនស្សំ ឧប្បជ្ឈតិ

១ ឧ. ខោខីវរណំ បរិទ្ធិវេលំ ។

[១៧៨] ខីវរណា ជាច្រើន ខែខីវរណា ដោយការម្សុ-
 ប្បច្ចយ គឺ ភូតខីវរណា កើតឡើង ព្រោះប្រាជ្ញា ខ្ញុំភូតខីវរណា ។
 មូល ចណ្ឌិក គប្បីស្មារផនិច្ចះ ភូតខោខីវរណក្ខន្ធ កើតឡើង ព្រោះ
 ប្រាជ្ញា ខ្ញុំភូតខីវរណា ។ មូល ចណ្ឌិក គប្បីស្មារផនិច្ចះ ភូតខីវរណា
 ក្តី ភូត រោមយុក្កកក្ខន្ធក្តី កើតឡើង ព្រោះប្រាជ្ញា ខ្ញុំភូតខីវរណា ។
 ខោខីវរណា ជាច្រើន ខែខោខីវរណា ដោយការម្សុណាម្ប-
 ច្ចយ គឺ បុគ្គល ខ្ញុំទាម ... ខ្ញុំសីល ... ខ្ញុំទោសាដកម្ម
 ... ភិចារណា ខ្ញុំកុសលកម្មនោះ ត្រេកទេ រីករយ និងកុសល-
 កម្មនោះ ទិដ្ឋិ កើតឡើង រោមនស្ស កើតឡើង ព្រោះប្រាជ្ញា
 ខ្ញុំកុសលកម្មនោះ ដែលខ្លួនសន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន ... បុគ្គល
 ចេញ រំពឹងយុទ្ធ ខ្ញុំយោន ... ភូតព្រះអោយ ចេញ រំពឹងមក
 ខ្ញុំបក្ក ... ខ្ញុំផល ... ខ្ញុំខិត្តាធំ ... ខិត្តាធំ ជាច្រើន ខែ
 កោត្រកុ រោមនស្ស មក្ក ផល និងអវិជ្ជន្តៈ ដោយការម្សុណាម្ប-
 ច្ចយ ភូតព្រះអោយ ភិចារណា ខ្ញុំភូតខោខីវរណាក្តីលេស ដែលខ្លួន
 លេងហើយ ខ្ញុំភូតតិលេស ដែលខ្លួនសន្សំសន្តិទេហើយ ... (ខ្ញុំ
 កងអំពើ) ដែលខ្លួនសន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន ... ខ្ញុំចក្ក ... ខ្ញុំវិក្ក
 ខ្ញុំភូតខោខីវរណក្ខន្ធ ជាមិនឡើង ... រោមនស្ស កើតឡើង

និរណត្ត: បញ្ចាវ:

វិទ្យោ ធម្មតា រូបំ បស្សតិ និទ្ទាយ សោភណត្ថ-
 យា សង្ខំ សុណតិ ខេតាវាយញ្ញាលោក ខេតិវ-
 លាវិភុសបដ្ឋិស្ស ចិត្តំ ជាតិ អាត្មសាទញ្ញាយតំ
 វិញ្ញាលាញ្ញាយតំស្ស អាត្មញ្ញាយតំ ខេតសញ្ញា-
 យាសញ្ញាយតំស្ស រូបាយតំ ធម្មវិញ្ញាលាស្ស
 វេទ្ពញ្ញាយតំ កាយវិញ្ញាលាស្ស ខេតិវលោ ទត្ថ
 ភិវិទញ្ញាលាស្ស ខេតាវាយញ្ញាលាស្ស បុត្តិវិ-
 សាទុស្សតិញ្ញាលាស្ស យថាធម្មបកញ្ញាលាស្ស អ-
 លាតតិសញ្ញាលាស្ស អាវដ្ឋាយ អាវុសាវដ្ឋយេន
 ចត្វយោ ។ ខេតិវលោ ធម្មោ វិវលោស្ស ធម្មស្ស
 វោម្មណាវុច្ឆយេន ចត្វយោ នាមំ . . . សីលំ . . .
 ឧបោសថកម្មំ . . . បុត្តេ សុចិណ្ណាមិ . . . លោមំ . . .
 ចត្តំ . . . វត្តំ . . . ខេតិវលោ ទទេ អស្សាទេតិ វតិ-
 ទត្តិ តំ អាត្ម វតោ ឧប្បដ្ឋតិ និច្ចំ . . . វិចិត្តា
 . . . ឧម្មុំ . . . តោមលស្សំ ឧប្បដ្ឋតិ ។ ខេតិវលោ
 ធម្មោ វិវលោស្ស ច ខេតិវលោស្ស ច ធម្មស្ស
 វោម្មណាវុច្ឆយេន ចត្វយោ នាមំ . . . សីលំ . . .
 ឧបោសថកម្មំ . . . បុត្តេ សុចិណ្ណាមិ . . . លោមំ . . .

និរណត្ត: បញ្ចាវ:

បុគ្គល ឃើញ ខ្លួន ដោយចិត្តចុក ឮ ខ្លួនស្រែច្រែក ដោយចិត្ត-
 សោភណត្ថ ដឹង ខ្លួនចិត្ត វៃបុគ្គល អ្នកប្រកបដោយ:ខាតិវលោចិត្ត
 ដោយ:ខាតិវាយញ្ញាលា ភាសាសញ្ញាយត: (ជាប់ច្រើន) វៃ
 វិញ្ញាលាញ្ញាយត: ភាសាញ្ញាយត: (ជាប់ច្រើន) វៃខេតសញ្ញា-
 សញ្ញាយត: រូបាយត: (ជាប់ច្រើន) វៃចក្ខុវិញ្ញាលា វេទ្ពញ្ញាយត:
 (ជាប់ច្រើន) វៃកាយវិញ្ញាលា ភូត:ខាតិវលោក្ខន្ធ ជាប់ច្រើន វៃ
 ភិយាភិវាលា ខ្លួនវិទិញ្ញាលា ខេតាវាយញ្ញាលា បុត្តិវិវ-
 ុស្សតិញ្ញាលា យថាធម្មបកញ្ញាលា និវត្តាតិសញ្ញាលា ដោយ:ខា-
 ម្មណាវុច្ឆយ ។ ខេតិវលោចមិ ជាប់ច្រើន វៃខេតិវលោចមិ ដោយ
 វោម្មណាវុច្ឆយ គឺ ខ្លួនខា . . . ខ្លួនសីល . . . ខ្លួនឧបោសថ-
 កម្ម . . . (ខ្លួនកសិភី) វៃលទ្ធកសខ្លួនច្រើន ក្នុងកាលបុគ្គ . . . ខ្លួន
 លោម . . . ខ្លួនចក្ខុ . . . ខ្លួនវិទ្ធ . . . ខ្លួនភាសាញ្ញាយត ប្រកាស
 វិភាយ ពន: ភេត:ខ្លួន ចិត្តំ . . . វិចិត្តា . . . ឧម្មុ: . . .
 តោមលស្ស ភេត:ខ្លួន ព្រោ:ព្រោត្ត ខ្លួនចក្ខុ:ខា: ។ ខេតិវលោចមិ
 ជាប់ច្រើន វៃខេតិវលោចមិដឹង វៃខេតិវលោចមិដឹង ដោយ:វោម្មណាវុ-
 ច្ឆយ គឺ ខ្លួនខា . . . ខ្លួនសីល . . . ខ្លួនឧបោសថកម្ម . . . (ខ្លួន
 ក្នុងកសិភី) វៃលទ្ធកសខ្លួនច្រើន ក្នុងកាលបុគ្គ . . . ភិយាភិវាលា . . .

ចក្កំ . . . វត្ថុ . . . ចោដីវណោ ទទ្ធិ អស្សនេតិ អភិ.
ចន្ទតិ តំ វារត្ត ដីវណោ ធម្មសម្មយុត្តកា ធម ទទ្ធា
ឧប្បជ្ជតិ ។ ដីវណោ ធម ចោដីវណោ ធម ធម្មា ដីវ-
ណោស្ស ធម្មស្ស អាម្ពណាម្បត្តយេន បច្ចុយោ តិលិ
អាវត្ត កាតត្វា ។

[១៧៧] ដីវណោ ធម្មា ដីវណោស្ស ធម្មស្ស
អធិបតិម្បត្តយេន បច្ចុយោ អាម្ពណាធិបតិ ដីវណោ
កុំ កត្វា ដីវណោ ឧប្បជ្ជតិ ។ តិលិ អាម្ពណាស-
ទិសំ ។ ចោដីវណោ ធម្មា ចោដីវណោស្ស ធម្មស្ស
អធិបតិម្បត្តយេន បច្ចុយោ អាម្ពណាធិបតិ សម-
ជាតាធិបតិ ។ អាម្ពណាធិបតិ ធានិ . . . ភីលំ . . .
ឧបោសថកម្មំ កត្វា តំ កុំ កត្វា បច្ចុវេត្តតិ
អស្សនេតិ អភិចន្ទតិ តំ កុំ កត្វា វារតោ ឧប្បជ្ជតិ
ធិជ្ជិ ឧប្បជ្ជតិ មុទ្ធ សុតិល្លាធិ . . . ណវំតា . . .
វរិយោ ឧត្តា វុដ្ឋហិត្វា មត្តំ . . . ផលំ . . . ធិត្វាធិ . . .
ធិត្វាធិ តោត្រត្តស្ស វេតាធស្ស មត្តស្ស ផលស្ស
អធិបតិម្បត្តយេន បច្ចុយោ ចក្កំ . . . វត្ថុ . . . ចោ-
ដីវណោ ទទ្ធិ កុំ កត្វា អស្សនេតិ អភិចន្ទតិ
តំ កុំ កត្វា វារតោ ឧប្បជ្ជតិ ធិជ្ជិ ឧប្បជ្ជតិ ។

ន្តវចក្កុ . . . ន្តវត្ថុ . . . ន្តវនាទីវណោក្ខន្ធ ត្រេកអរ វិភពយ ភូត
នីវណោផនិ ភូតសម្មយុត្តកុដ្ឋនិ កើតឡើង ព្រោះប្រាជ្ញា ន្តវហតុ
នោះ ។ នីវណោចចិត្តំ វេនានីវណោចចិត្តំ ជាបច្ច័យ ខែនីវណោធមិ
ដោយអាម្ពណាប្បច្ច័យ គឺ វារ ព្រ បណិក ធម្មប្រាជ្ញាភ្នំផនិច្ចរ ។

[១៧៧] នីវណោធមិ ជាបច្ច័យ ខែនីវណោធមិ ដោយអធិបតិ-
ប្បច្ច័យ បាទផលំអាម្ពណាធិបតិ គឺ ភូតនីវណោ កើតឡើង ព្រោះ
ធ្វើ ន្តវភូតនីវណោ ឲ្យជាទិវគារោ ។ វារ វារិ ព្រ ប្រវេលាភូតនី
អាម្ពណាប្បច្ច័យវេន ។ ចោនីវណោធមិ ជាបច្ច័យ ខែនានីវណោធមិ
ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បាទផលំអាម្ពណាធិបតិ ធិនិសហជាតាធិបតិ ។
អាម្ពណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ន្តវទាន . . . ន្តវសីល . . . ធ្វើ ន្តវទេ-
សថកម្ម ហើយធ្វើ ន្តវវារិវេនា ឲ្យជាទិវគារោ ហើយវិចារណា
ត្រេកអរ វិភពយ វគៈ កើតឡើង វិជ្ជិ កើតឡើង ព្រោះធ្វើ ន្តវ
តំវេនា ឲ្យជាទិវគារោ ន្តវភូតនីវណោ វៃលទ្ធិសន្តវប្បហើយ ភូតិសាល
មុខ . . . អភិធម្ម . . . ភូតត្រេកអរ ពេញ អភិមន្ត ន្តវមន្ត . . .
ន្តវផល . . . ន្តវ ភូត . . . ធិត្វាធី ជាបច្ច័យ ខែតាត្រត្ត វេ-
ទាន មន្ត ធិនិសល ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ន្តវចក្កុ . . . ន្តវវត្ថុ . . .
ត្រេកអរ វិភពយ ព្រោះធ្វើ ន្តវភូតនីវណោក្ខន្ធ ឲ្យជាទិវគារោ វគៈ
កើតឡើង វិជ្ជិ កើតឡើង ព្រោះធ្វើ ន្តវហតុនោះ ឲ្យជាទិវគារោ ។

និរោធិយោ បញ្ញាវិបាក

សហជាតាធិបតិ តោនិវរណាធិបតិ សម្បយុត្តកាធិ
 មន្ទានំ ចិត្តសមុដ្ឋាបាទន្ទ រូបាធិ អធិបតិប្បន្ទយេន
 មន្ទាយោ ។ តោនិវរណា ធម្មោ និវរណស្ស ធម្មស្ស
 អធិបតិប្បន្ទយេន មន្ទាយោ អាម្មណាធិបតិ សហជា-
 តាធិបតិ ។ អាម្មណាធិបតិ តាធិ . . . សីលំ . . .
 ឧបោសាធិកម្មំ . . . បុត្រេ . . . ឈាតា . . . ចក្កំ . . . វត្ថុ
 . . . តោនិវរណ មន្ទ កុំ កត្តា អស្សាទេនិ អភិ-
 បន្តិ តំ កុំ កត្តា កតោ ឧប្បជ្ឈិ ធិដ្ឋិ ឧប្ប-
 ជ្ឈិ ។ សហជាតាធិបតិ តោនិវរណាធិបតិ សម្បយុត្ត-
 កាធិ និវរណាធិ អធិបតិប្បន្ទយេន មន្ទាយោ ។ តោ-
 និវរណា ធម្មោ និវរណស្ស ម តោនិវរណស្ស ម
 ធម្មស្ស អធិបតិប្បន្ទយេន មន្ទាយោ អាម្មណាធិបតិ
 សហជាតាធិបតិ ។ អាម្មណាធិបតិ តាធិ . . . សី-
 លំ . . . ឧបោសាធិកម្មំ . . . បុត្រេ . . . ឈាតា . . . ចក្កំ
 . . . វត្ថុ . . . តោនិវរណ មន្ទ កុំ កត្តា អស្សាទេនិ
 អភិបន្តិ តំ កុំ កត្តា និវរណា ម សម្បយុត្តកា
 ម មន្ទ ឧប្បជ្ឈិ ។ សហជាតាធិបតិ តោនិវរណា-
 ធិបតិ សម្បយុត្តកាធិ មន្ទានំ និវរណា ធម្ម ចិត្ត-
 សមុដ្ឋាបាទន្ទ រូបាធិ អធិបតិប្បន្ទយេន មន្ទាយោ ។

និរោធិយោ បញ្ញាវិបាក

ឯសហជាតាធិបតិ គី តោនិវរណាធិបតិ ជាច្រើន ខែត្តកសប្ប-
 យុត្តកក្កុដនិ ខែត្តកចិត្តសមុដ្ឋាន្ទុដនិ ដោយអធិបតិប្បន្ទយេន ។ តោ-
 និវរណាធិបតិ ជាច្រើន ខែនិវរណាធិបតិ ដោយអធិបតិប្បន្ទយេន បានដល់
 អាម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អាម្មណាធិបតិ គឺ ខ្ញុំទាន
 . . . ខ្ញុំសីល . . . ខ្ញុំឧបោសថកម្ម . . . ក្នុងការមុន . . . អភិ-
 បាលម . . . ខ្ញុំចក្ក . . . ខ្ញុំវត្ថុ . . . ក្រេតអរ កែរយ ក្រោម
 ធ្វើ ខ្ញុំពួកតោនិវរណក្កុដ ខ្ញុំជាទីតារា កត្តា កើតឡើង ចំដួ កើត
 ឡើង ក្រោមធ្វើ ខ្ញុំហេតុនារ ខ្ញុំជាទីតារា ។ ឯសហជាតាធិបតិ
 គឺ តោនិវរណាធិបតិ ជាច្រើន ខែត្តកសប្បយុត្តកនិវរណា ដោយ
 អធិបតិប្បន្ទយេន ។ តោនិវរណាធិបតិ ជាច្រើន ខែនិវរណាធិបតិ
 ខែតោនិវរណាធិបតិ ដោយអធិបតិប្បន្ទយេន បានដល់អាម្មណាធិបតិ
 និងសហជាតាធិបតិ ។ អាម្មណាធិបតិ គឺ ខ្ញុំទាន . . . ខ្ញុំ
 សីល . . . ខ្ញុំឧបោសថកម្ម . . . ក្នុងការមុន . . . អភិបាលម . . .
 ខ្ញុំចក្ក . . . ខ្ញុំវត្ថុ . . . បុគ្គល ក្រេតអរ កែរយ ក្រោមធ្វើ ខ្ញុំ
 ពួកតោនិវរណក្កុដ ខ្ញុំជាទីតារា ក្នុងនិវរណាភ្នំ ក្នុងសម្បយុត្តកក្កុដ
 គឺ កើតឡើង ក្រោមធ្វើ ខ្ញុំហេតុនារ ខ្ញុំជាទីតារា ។ ឯសហ-
 ជាតាធិបតិ គឺ តោនិវរណាធិបតិ ជាច្រើន ខែត្តកសប្បយុត្តកក្កុដនិ
 ខែត្តកនិវរណាធិបតិ ខែត្តកចិត្តសមុដ្ឋាន្ទុដនិ ដោយអធិបតិប្បន្ទយេន ។

អភិធម្មចំណីនេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

និវរណា ច នោនិវរណា ច ធម្មា និវរណស្ស
ធម្មស្ស អនិចគម្បត្តយេន មច្ចយោ អាមម្មណាទិមតិ
តិណំ កោមម្មណាទិមតិយេវ ។

[១៧១] និវរណា ធម្មា និវរណស្ស ធម្មស្ស
អនុលោមទុកប្បដ្ឋាយេន មច្ចយោ បុរិមា បុរិមា និវរណា មច្ឆិ-
ណំ មច្ឆិណំ និវរណំ អនុលោមទុកប្បដ្ឋាយេន មច្ឆិ-
យោ ។ មូលំ មុច្ឆិតតំ បុរិមា បុរិមា និវរណា
មច្ឆិណំ មច្ឆិណំ នោនិវរណំ ទត្ថានំ អនុលោមទុក-
ប្បដ្ឋាយេន និវរណា វុដ្ឋហន្តស្ស អនុលោមទុកប្បដ្ឋាយេន
មច្ឆិយោ ។ មូលំ មុច្ឆិតតំ ។ បុរិមា បុរិមា និវរណា
មច្ឆិណំ មច្ឆិណំ និវរណំ សម្បយុត្តកាមត្ត
ទត្ថានំ អនុលោមទុកប្បដ្ឋាយេន មច្ឆិយោ ។ នោនិវរណា
ធម្មា នោនិវរណស្ស ធម្មស្ស អនុលោមទុកប្បដ្ឋាយេន
មច្ឆិយោ បុរិមា បុរិមា នោនិវរណា ទត្ថា មច្ឆិណំ
មច្ឆិណំ នោនិវរណំ ទត្ថានំ អនុលោមទុកប្បដ្ឋាយេន មច្ឆិ-
យោ និវរណា វុដ្ឋហន្តស្ស ទេវសញ្ញា ទាសញ្ញាយកំ
នលសមាទត្តយោ អនុលោមទុកប្បដ្ឋាយេន មច្ឆិយោ ។ មូលា-
ទិ មុច្ឆិតត្វាទិ ។ បុរិមា បុរិមា នោនិវរណា ទត្ថា មច្ឆិ-
ណំ មច្ឆិណំ និវរណំ អនុលោមទុកប្បដ្ឋាយេន មច្ឆិយោ

អភិធម្មចំណីនេ អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

និវរណាទិកំ នោនិវរណាទិកំ ជាបច្ច័យ នៃនិវរណាទិ ដោយ
អនិចគម្បត្តយេន ពុទ្ធសម្មាសមាសាទិមតិ វរៈពាំនី ព្យ ភី អាមម្មណា-
ទិមតិហ្នឹងឯង ។

[១៧២] និវរណាទិ ជាបច្ច័យ នៃនិវរណាទិ ដោយអនុ-
លោមទុកប្បដ្ឋាយេន ភី ភូតនិវរណា មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃភូតនិវរណា ក្រោយៗ
ដោយអនុលោមទុកប្បដ្ឋាយេន ។ មូល មូលិក ធម្មស្សវេទិកា ភូតនិវរណា
មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃភូតនិវរណាភូត ក្រោយៗ ដោយអនុលោមទុកប្បដ្ឋាយេន
ភូតនិវរណា ជាបច្ច័យ នៃវុដ្ឋហន្ត ដោយអនុលោមទុកប្បដ្ឋាយេន ។ មូល
មូលិក ធម្មស្សវេទិកា ។ ភូតនិវរណា មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃភូតនិវរ-
ណា ក្រោយៗផង នៃភូតសម្បយុត្តកត្តនំ ដោយអនុលោមទុកប្បដ្ឋាយេន ។
នោនិវរណាទិ ជាបច្ច័យ នៃនោនិវរណាទិ ដោយអនុលោមទុកប្បដ្ឋាយេន ភី
ភូតនិវរណាភូត មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃភូតនិវរណាភូត ក្រោយៗ
ដោយអនុលោមទុកប្បដ្ឋាយេន នៃសញ្ញាទាសញ្ញាយកំ របស់បុគ្គល កាល
ទេញ ភីវិទិកា ជាបច្ច័យ នៃសញ្ញាសមាសាទិ ដោយអនុលោមទុកប្បដ្ឋាយេន ។
មូលពាំទ្រាយ មូលិក ធម្មស្សវេទិកា ។ ភូតនិវរណាភូត
មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃភូតនិវរណា ក្រោយៗ ដោយអនុលោមទុកប្បដ្ឋាយេន

និរណៈបុព្វបទ បញ្ញាវិភា

អាវជ្ជនា និរណាធំ អនន្តរឃ្មត្តយេន បច្ចយោ ។
 ឃុំវិណ ឃុំវិណ នោនិរណា ទន្ធា បច្ចិមាធំ បច្ចិមាធំ
 និរណាធំ សម្មយុត្តកា ទន្ធា ទន្ធាធំ អនន្តរឃ្មត្ត-
 យេន បច្ចយោ អាវជ្ជនា និរណាធំ សម្មយុត្តកា-
 ទន្ធា ទន្ធាធំ អនន្តរឃ្មត្តយេន បច្ចយោ ។ និរណា
 ធំ នោនិរណា ធំ ទន្ធា និរណាស្ស ទន្ធាស្ស
 អនន្តរឃ្មត្តយេន បច្ចយោ ឃុំវិណ ឃុំវិណ និរណា
 ធំ សម្មយុត្តកា ធំ ទន្ធា បច្ចិមាធំ បច្ចិមាធំ និរ-
 ណាធំ អនន្តរឃ្មត្តយេន បច្ចយោ ។ ឃុំវិណ ឃុំវិ-
 ណាធំ ។ ឃុំវិណ ឃុំវិណ និរណា ធំ សម្មយុត្តកា
 ធំ ទន្ធា បច្ចិមាធំ បច្ចិមាធំ នោនិរណាធំ ទន្ធាធំ
 អនន្តរឃ្មត្តយេន បច្ចយោ និរណា ធំ សម្មយុត្តកា
 ធំ ទន្ធា វិជ្ជានស្ស អនន្តរឃ្មត្តយេន បច្ចយោ ។
 ឃុំវិណ ឃុំវិណ និរណា ធំ សម្មយុត្តកា ធំ ទន្ធា
 បច្ចិមាធំ បច្ចិមាធំ និរណា ទន្ធា សម្មយុត្តកា ទន្ធា
 ទន្ធាធំ អនន្តរឃ្មត្តយេន បច្ចយោ ។ និរណា
 ធំ ទន្ធា និរណាស្ស ទន្ធាស្ស សមនន្តរឃ្មត្តយេន បច្ច-
 យោ សមាធាតប្បយេន បច្ចយោ អត្តាបញ្ញាប្បត្តយេន
 បច្ចយោ និស្សយប្បត្តយេន បច្ចយោ ។

និរណៈបុព្វបទ

អាវជ្ជនៈ ជាបច្ច័យ នៃភ្នកនិរណៈ ដោយអនន្តរឃ្មត្តយេន ។ ភ្នក
 នោនិរណាក្នុង មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃភ្នកនិរណៈ ក្រោយៗផង
 នៃភ្នកសម្មយុត្តកក្នុងផង ដោយអនន្តរឃ្មត្តយេន អាវជ្ជនៈ ជាបច្ច័យ
 នៃភ្នកនិរណាក្នុងផង នៃភ្នកសម្មយុត្តកក្នុងផង ដោយអនន្តរឃ្មត្តយេន ។
 និរណាធម៌ក្តី នោនិរណាធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃនិរណាធម៌ ដោយ
 អនន្តរឃ្មត្តយេន ធំ ភ្នកនិរណាក្នុង មុន ។ ផង ភ្នកសម្មយុត្តកក្នុងផង
 ជាបច្ច័យ នៃភ្នកនិរណៈ ក្រោយៗ ដោយអនន្តរឃ្មត្តយេន ។ មូល
 ចាំងឡាយ ចណ្ឌិត ធម្មវិស្វរាជវិចារ ។ ភ្នកនិរណៈ មុន ក្តី ភ្នក
 សម្មយុត្តកក្នុងក្តី ជាបច្ច័យ នៃភ្នកនោនិរណាក្នុង ក្រោយៗ ដោយ
 អនន្តរឃ្មត្តយេន ភ្នកនិរណាក្នុងក្តី ភ្នកសម្មយុត្តកក្នុងក្តី ជាបច្ច័យ នៃ
 វិជ្ជានៈ ដោយអនន្តរឃ្មត្តយេន ។ ភ្នកនិរណៈ មុន ក្តី ភ្នកសម្ម-
 យុត្តកក្នុងក្តី ជាបច្ច័យ នៃភ្នកនិរណៈ ក្រោយៗផង នៃភ្នកសម្ម-
 យុត្តកក្នុងផង ដោយអនន្តរឃ្មត្តយេន ។ និរណាធម៌ ជាបច្ច័យ នៃ
 និរណាធម៌ ដោយសមនន្តរឃ្មត្តយេន ជាបច្ច័យ ដោយសមាធាតប្បត្តយេន
 ជាបច្ច័យ ដោយអត្តាបញ្ញាប្បត្តយេន ជាបច្ច័យ ដោយនិស្សយប្បត្តយេន ។

អភិធម្មចំណីត អនុលោមទុក្ខប្បដ្ឋានំ

[១៧១] ជីវកាលោ ធាត្ថោ ជីវកាលាស្ស ធម្មស្ស
 ឧបទិស្សយប្បត្ថយេន មត្តយោ ករម្មណ្ឌបទិស្សយោ
 អនុត្តរមទិស្សយោ បតត្ថមទិស្សយោ ។ បេ ។ មតត-
 ត្ថមទិស្សយោ ជីវកាលាចិ តិណំ ។ តោជីវកាលា
 ធាត្ថោ តោជីវកាលាស្ស ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បត្ថ-
 យេន មត្តយោ ករម្មណ្ឌបទិស្សយោ អនុត្តរមទិស្ស-
 យោ មតត្ថមទិស្សយោ ។ បេ ។ មតត្ថមទិស្សយោ
 សង្កំ ឧបទិស្សយ តានំ ទេតំ សីលំ . . . ឧបោស-
 វកត្តំ . . . ណាទំ ឧប្បនេតិ វិបស្សនំ . . . មត្តិ
 . . . វារិញ្ញំ . . . សមាមត្តិ ឧប្បនេតិ តានំ វិប្ប-
 តិ ធិដ្ឋិ តណ្ហាតិ សីលំ ។ បេ ។ មត្តំ . . . ភតិ
 យោសំ មោហំ មាទំ ធិដ្ឋិ មត្តំ កាយិកំ សុទ្ធំ
 កាយិកំ ធុត្តំ . . . សេនាសនំ ឧបទិស្សយ តានំ
 ទេតំ ។ បេ ។ សង្កំ កិច្ចតិ សុត្វា ។ បេ ។ សេនា-
 សនំ សុត្វាយ ។ បេ ។ មត្តាយ ធិតស្ស ។ បេ ។ មត្ត-
 យោ កាយិកស្ស សុទស្ស កាយិកស្ស ធុត្តស្ស
 មត្តស្ស ផលសមាបត្តយោ ឧបទិស្សយប្បត្ថយេន
 មត្តយោ ។ តោជីវកាលោ ធាត្ថោ ជីវកាលាស្ស ធម្មស្ស

អភិធម្មចំណីត អនុលោមទុក្ខប្បដ្ឋានំ

[១៧១] ជីវកាលាចិ ជាបច្ច័យ វៃនិវកាលាចិ ដោយឧបទិស្ស-
 យប្បត្ថយ តុធសីលំកាល្យណ្ឌបទិស្សយេ អនុត្តរមទិស្សយេ ធិតិបកត្ថ-
 មទិស្សយេ ។ បេ ។ ធិតិបកត្ថមទិស្សយេ តិ ត្ថកវិវរោ តានិវ ព្យ ។
 តោជីវកាលាចិ ជាបច្ច័យ វៃនិវកាលាចិ ដោយឧបទិស្សយប្ប-
 ត្ថយ តុធសីលំកាល្យណ្ឌបទិស្សយេ អនុត្តរមទិស្សយេ ធិតិបកត្ថមទិស្សយេ
 ។ បេ ។ ធិតិបកត្ថមទិស្សយេ តិ បុគ្គល កស្រីយេ ត្ថវសុត្វា ហើយឲ្យ
 ត្ថវតាន ត្ថវសីល . . . ត្ថវទុក្ខសមគម្ម . . . ញាទិណយម ធុត្ថកិកឡើន
 ញាទិវិបស្សនា . . . ញាទិមត្ត . . . ញាទិអភិញ្ញា . . . ញាទិសមា-
 បត្តិ ធុត្ថកិកឡើន វេញ្ញិ ត្ថវតាន ប្រកាទំ ត្ថវទិដ្ឋិ ត្ថវសីល ។ បេ ។
 ត្ថវបញ្ញា . . . ម្ហវនៈ តោសៈ រោហៈ មាខៈ ទិដ្ឋិ សេចក្តីប្រាថ្នា
 កាយិកស្ស ធិតិកាយិកសុត្ត . . . កស្រីយេ ត្ថវសេនាសនៈ ហើយឲ្យ
 ត្ថវតាន ។ បេ ។ បំរែបក ត្ថវសង្កំ សុត្វា ។ បេ ។ សេនាសនៈ
 ជាបច្ច័យ វៃនសុត្វា ។ បេ ។ វៃនញា វៃននៈ ។ បេ ។ វៃ
 សេចក្តីប្រាថ្នា កាយិកស្ស កាយិកសុត្ត មត្ត ធិតិផលសមាបត្តិ ដោយ
 ឧបទិស្សយប្បត្ថយ ។ តោជីវកាលាចិ ជាបច្ច័យ វៃនិវកាលាចិ

និវរណមុក បញ្ញាវិញ

ឧបទិស្សយឃ្យចូយេន មច្ចុយោ អារម្មណ្យបទិស្ស-
 យោ អនន្តបទិស្សាយោ មគត្តបទិស្សយោ ។ មេ ។
 មគត្តបទិស្សាយោ សន្តំ ឧបទិស្សយោ មាធំ ជិយ្យតិ
 ទិដ្ឋិ កត្តកាតិ សិលំ . . . ។ មេ ។ សេនាសធំ
 ឧបទិស្សយោ មាណំ មាណតិ ។ មេ ។ សន្តំ កិល្លតិ
 សត្វា ។ មេ ។ សេនាសធំ ភកស្ស ។ មេ ។ មគត្ត-
 យេ ឧបទិស្សយឃ្យចូយេន មច្ចុយោ ។ មោទិវរណា
 មច្ចុយោ និវរណស្ស ម មោទិវរណស្ស ម មច្ចុយោ
 ឧបទិស្សយឃ្យចូយេន មច្ចុយោ អារម្មណ្យបទិស្សយោ
 អនន្តបទិស្សយោ មគត្តបទិស្សយោ ។ មេ ។ មគ-
 ត្តបទិស្សយោ សន្តំ ឧបទិស្សយោ មាធំ ជិយ្យតិ
 ទិដ្ឋិ កត្តកាតិ សិលំ . . . ។ មេ ។ សេនាសធំ ឧប-
 ទិស្សយោ មាណំ មាណតិ ។ មេ ។ សន្តំ កិល្លតិ សត្វា
 ។ មេ ។ សេនាសធំ និវរណាមត្ត សម្មយុត្តកាមត្ត
 មត្តាធំ ឧបទិស្សយឃ្យចូយេន មច្ចុយោ ។ និវរណា
 ម មោទិវរណា ម មច្ចុយោ និវរណស្ស មច្ចុយោ
 ឧបទិស្សយឃ្យចូយេន មច្ចុយោ អារម្មណ្យបទិស្ស-
 យោ អនន្តបទិស្សយោ មគត្តបទិស្សយោ ។ មេ ។

និវរណមុក បញ្ញាវិញ

ដោយឧបទិស្សយឃ្យចូយេន មច្ចុយោ អារម្មណ្យបទិស្ស-
 យោ អនន្តបទិស្សយោ មគត្តបទិស្សយោ ។ មេ ។
 មគត្តបទិស្សយោ សន្តំ ឧបទិស្សយោ មាធំ ជិយ្យតិ
 ទិដ្ឋិ កត្តកាតិ សិលំ . . . ។ មេ ។ សេនាសធំ
 ឧបទិស្សយោ មាណំ មាណតិ ។ មេ ។ សន្តំ កិល្លតិ
 សត្វា ។ មេ ។ សេនាសធំ ភកស្ស ។ មេ ។ មគត្ត-
 យេ ឧបទិស្សយឃ្យចូយេន មច្ចុយោ ។ មោទិវរណា
 មច្ចុយោ និវរណស្ស ម មោទិវរណស្ស ម មច្ចុយោ
 ឧបទិស្សយឃ្យចូយេន មច្ចុយោ អារម្មណ្យបទិស្សយោ
 អនន្តបទិស្សយោ មគត្តបទិស្សយោ ។ មេ ។ មគ-
 ត្តបទិស្សយោ សន្តំ ឧបទិស្សយោ មាធំ ជិយ្យតិ
 ទិដ្ឋិ កត្តកាតិ សិលំ . . . ។ មេ ។ សេនាសធំ ឧប-
 ទិស្សយោ មាណំ មាណតិ ។ មេ ។ សន្តំ កិល្លតិ សត្វា
 ។ មេ ។ សេនាសធំ និវរណាមត្ត សម្មយុត្តកាមត្ត
 មត្តាធំ ឧបទិស្សយឃ្យចូយេន មច្ចុយោ ។ និវរណា
 ម មោទិវរណា ម មច្ចុយោ និវរណស្ស មច្ចុយោ
 ឧបទិស្សយឃ្យចូយេន មច្ចុយោ អារម្មណ្យបទិស្ស-
 យោ អនន្តបទិស្សយោ មគត្តបទិស្សយោ ។ មេ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុក្ខប្បដ្ឋានំ

មហាត្រៃបទិស្សយោ ធីវណោ ច សម្បយុត្តកា ច
មហា ធីវណោនំ ទមទិស្សយេឃ្មត្ថយេន បច្ចយោ
តំណិ ។

[១៧២] គោធីវណោ ធម្មោ គោធីវណស្ស
ធម្មស្ស បុរេជាតឃ្មត្ថយេន មច្ចយោ ការម្មណបុរេជាតំ
វត្ថុបុរេជាតំ ។ ការម្មណបុរេជាតំ ចក្កំ . . . វត្ថុ
វារិទ្ធតោ . . . គោមនស្សំ ទឃ្មត្ថតិ ។ តំណិ ។
បុរេជាតំ ការម្មណសទិសំ កុសលាកុសលស្ស វិក-
រិយតំ ។

[១៧៣] ធីវណោ ធម្មោ ធីវណស្ស ធម្មស្ស
មហាជាតឃ្មត្ថយេន មច្ចយោ តំណិ ។ ការសេវន-
ប្បត្ថយេន មច្ចយោ នវ ។

[១៧៤] គោធីវណោ ធម្មោ គោធីវណស្ស
ធម្មស្ស កម្មត្ថត្ថយេន មច្ចយោ សហជាតា បា-
នាទណិកា ។ សហជាតា គោធីវណោ ធម្មតា
សម្បយុត្តកានំ មហានំ ធិត្តសម្មត្ថាបា នព្វ រូបានំ
កម្មត្ថត្ថយេន មច្ចយោ ។ នាបាទណិកា គោធីវ-
ណោ ធម្មតា វិហាកានំ មហានំ ករត្តា ន រូបានំ
កម្មត្ថត្ថយេន មច្ចយោ ។ ម្មណទិ បុតិក្កានំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុក្ខប្បដ្ឋានំ

ឯកក្ខត្តិស្សីយ ភី ភ្នកធីវណោផនំ ភ្នកសម្បយុត្តកត្តផនំ ជាច្ច័យ
នៃភ្នកធីវណោ ដោយទមទិស្សយេឃ្មត្ថយេ គី មាណវៈ ៧ ។

[១៧៥] គោធីវណោធមិ ជាច្ច័យ នៃគោធីវណោធមិ
ដោយបុរេជាតឃ្មត្ថយេ បុរេសំហារម្មណបុរេជាត ធិតិវត្ថុបុរេជាត ។
ការម្មណបុរេជាត គី ម្លវចក្ក . . . ម្លវចក្ក ជាមិនាឡិដ . . . គោម-
នស្ស ភីតាឡិដ ។ មាណវៈ ៧ ។ បុរេជាតឃ្មត្ថយេ ប្រហែលគ្នា
នឹងការម្មណប្បត្ថយវេន បណ្ឌិត គប្បីវេន (មាណវៈ) នៃកុសលនិទ្ទ
អកុសលផនិច្ចះ ។

[១៧៦] ធីវណោធមិ ជាច្ច័យ នៃធីវណោធមិ ដោយបុរេជា-
តឃ្មត្ថយេ គី មាណវៈ ៧ ។ ជាច្ច័យ ដោយពរសេវាឃ្មត្ថយេ គី
មាណវៈ ៧ ។

[១៧៧] គោធីវណោធមិ ជាច្ច័យ នៃគោធីវណោធមិ ដោយ
កម្មត្ថត្ថយេ បុរេសំហារម្មណ ធិតិវត្ថុបុរេជាត ។ សហជាត គី
គោធីវណោចគនា ជាច្ច័យ នៃភ្នកសម្បយុត្តកត្តផនំ នៃភ្នកចក្ក-
សម្មត្ថត្ថយេន ដោយកម្មត្ថត្ថយេ ។ ឯនាបាទណិកា គី គោ-
ធីវណោចគនា ជាច្ច័យ នៃភ្នកវិហាកត្តផនំ នៃភ្នកករត្តត្ថយេន
ដោយកម្មត្ថត្ថយេ ។ ម្មណទិ បុតិក្កា គប្បីស្សផនិច្ចះ ។

និរណទុក្ខ បញ្ញាវិវាទ

នោនិវរណា ចេតនា សម្បយុត្តកាណំ និវរណាណំ
កាម្បប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នោនិវរណា ចេតនា
សម្បយុត្តកាណំ ទដ្ឋានំ និវរណាណត្ថំ ចិត្តសមុដ្ឋា-
ហានត្ថំ រដ្ឋានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៨៥] នោនិវរណា ធម្មោ នោនិវរណាស្ស
ធម្មស្ស វិភាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឯតំ ។ អាហរ-
កម្មច្ចយេន បច្ចយោ ភ័ទ្រ្តិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
លាភប្បច្ចយេន បច្ចយោ មត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សម្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៨៦] និវរណា ធម្មោ នោនិវរណាស្ស ធម្មស្ស
វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បញ្ញាជាតំ ។
ឯវំ អរសេសា ចត្តាវិ បញ្ញា តាតត្ថា ។

[១៨៧] និវរណា ធម្មោ និវរណាស្ស ធម្មស្ស
អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ កាមច្ចុទ្ធនិវរណំ ជីនមិទ្ធុ-
និវរណាស្ស ទុទ្ធុនិវរណាស្ស អវិជ្ជានិវរណាស្ស
អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចត្តំ ។ និវរណា ធម្មោ
នោនិវរណាស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតំ បញ្ញាជាតំ ។ ឯវំ និវរណាម្មាណ

នោនិវរណាចេតនា ជាបច្ច័យ នៃភ្នកសម្បយុត្តកនិវរណៈ ដោយកម្មប្ប-
ច្ច័យ ។ នោនិវរណាចេតនា ជាបច្ច័យ នៃភ្នកសម្បយុត្តកទុដ្ឋានំ
នៃភ្នកនិវរណៈផង នៃភ្នកចិត្តសមុដ្ឋានប្បច្ចេន ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[១៨៥] នោនិវរណាមិ ជាបច្ច័យ នៃនោនិវរណាមិ ដោយ
វិបាកប្បច្ច័យ គឺ មានវិវាទ ។ ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ជា
បច្ច័យ ដោយភ័ទ្រ្តិយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយលាភប្បច្ច័យ ជា
បច្ច័យ ដោយមត្តប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[១៨៦] និវរណាមិ ជាបច្ច័យ នៃនោនិវរណាមិ ដោយ
វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ពុទ្ធសីលសហជាតិ ចិន្ទបញ្ញាជាតិ ។ ប្រសូតានំ ៤
និវេសន បណ្ឌិត. ឧប្បាទ្ធិ យានិវិចារិ ។

[១៨៧] និវរណាមិ ជាបច្ច័យ នៃនិវរណាមិ ដោយអត្ថិ-
ប្បច្ច័យ គឺ កាមច្ចុទ្ធនិវរណៈ ជាបច្ច័យ នៃជីនមិទ្ធុនិវរណៈ ទុទ្ធុនិ-
វរណៈ ចិន្ទាវិជ្ជានិវរណៈ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បណ្ឌិត. ឧប្បាទ្ធិ ឬ
ជាបច្ច័យផង ។ និវរណាមិ ជាបច្ច័យ នៃនោនិវរណាមិ ដោយ
អត្ថិប្បច្ច័យ ពុទ្ធសីលសហជាតិ ចិន្ទបញ្ញាជាតិ ។ ក្នុងនិវរណម្មាណ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុក្ខប្បដ្ឋានំ

តិណំ ។ តោនិវរណោ ធម្មោ តោនិវរណស្ស
 ធម្មស្ស អត្ថិឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរោជាតំ
 បញ្ចមាសំ អាហារំ វស្ត្រិយំ ។ សន្តិភ្នំ ។ តោនិវរ-
 ណោ ធម្មោ និវរណស្ស ធម្មស្ស អត្ថិឃ្យច្ចយេន
 បច្ចយោ សហជាតំ បុរោជាតំ ។ សន្តិភ្នំ ។ តោ-
 និវរណោ ធម្មោ និវរណស្ស ធម្មោ និវរណស្ស ធម្ម-
 ស្ស អត្ថិឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរោជា-
 តំ ។ សន្តិភ្នំ ។ និវរណោ ធម្មោ និវរណោ ធម្មោ
 បិវរណស្ស ធម្មស្ស អត្ថិឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ សហ-
 ជាតំ បុរោជាតំ ។ សហជាតំ កាមច្ចន្តនិវរណោ ក្ស-
 សម្បយុត្តកា ធម្មោ និវរណនិវរណស្ស ឧទ្ធច្ចនិ-
 វរណស្ស អវិជ្ជានិវរណស្ស អត្ថិឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ
 កាមច្ចន្តនិវរណោ កុ វត្ថុ ធម្មោ និវរណនិវរណស្ស អវិជ្ជា-
 និវរណស្ស អត្ថិឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ ។ និវរណោ
 ធម្មោ និវរណោ ធម្មោ និវរណស្ស ធម្មស្ស
 អត្ថិឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរោជាតំ បញ្ច-
 មាសំ អាហារំ វស្ត្រិយំ ។ សហជាតំ តោនិវរ-
 ណោ ធម្មោ ធម្មោ ធម្មោ និវរណោ ធម្មោ និវរណស្ស ធម្ម-
 ស្ស អត្ថិឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ

នាមករៈ ក្ស យ៉ាងនេះឯង ។ តោនិវរណនមិ ជាបច្ច័យ ខែតោនិវរ-
 ណនមិ ដោយអត្ថិឃ្យច្ច័យ បុរោជាតំ បុរោជាតំ បុរោជាតំ
 ភាហាវ និវស្រ្តិយ ។ សេចក្តីបំប្រែត្រូវ ។ តោនិវរណនមិ ជា
 បច្ច័យ ខែតោនិវរណនមិ ដោយអត្ថិឃ្យច្ច័យ បុរោជាតំ និវស្រ្តិ-
 យ ។ សេចក្តីបំប្រែត្រូវ ។ តោនិវរណនមិ ជាបច្ច័យ ខែតោនិវរណ-
 នមិ ខែតោនិវរណនមិ ដោយអត្ថិឃ្យច្ច័យ បុរោជាតំ
 និវស្រ្តិយ ។ សេចក្តីបំប្រែត្រូវ ។ និវរណនមិ តោនិវរណនមិ
 ក្តី ជាបច្ច័យ ខែតោនិវរណនមិ ដោយអត្ថិឃ្យច្ច័យ បុរោជាតំ
 និវស្រ្តិយ ។ សហជាតំ គឺ កាមច្ចន្តនិវរណៈផល ក្សសម្បយុត្ត-
 កត្តផល ជាបច្ច័យ ខែតោនិវរណៈ ឧទ្ធច្ចនិវរណៈ និវស្រ្តិយ-
 ណៈ ដោយអត្ថិឃ្យច្ច័យ កាមច្ចន្តនិវរណៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ ខែ
 តោនិវរណៈ និវស្រ្តិយ ដោយអត្ថិឃ្យច្ច័យ ។ និវរណ-
 នមិក្តី តោនិវរណនមិក្តី ជាបច្ច័យ ខែតោនិវរណនមិ ដោយអត្ថិឃ្យ-
 ច្ច័យ បុរោជាតំ បុរោជាតំ បុរោជាតំ ភាហាវ និវស្រ្តិយ ។
 សហជាតំ គឺ កាមច្ចន្តនិវរណៈផល ក្សនិវរណៈផល ជា
 បច្ច័យ ខែតោនិវរណ ផល ខែតោនិវរណសម្បយុត្តផល ដោយអត្ថិឃ្យច្ច័យ

និរណទុក បច្ឆាជាន

និរណទុកៈ បច្ឆាជានៈ

ទ្រ ទន្ទា . . . និរណា ច វត្ថុ ច ខោនិរណាចំ
 ទន្ទាចំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ និរណា ច សម្ម-
 យុត្តកា ច ទន្ទា ចិត្តសមុដ្ឋានាចំ រូបាចំ អត្ថប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ និរណា ច មហាក្វកា ច ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានាចំ រូបាចំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆា-
 ជានា និរណា ច, សម្មយុត្តកា ច ទន្ទា ចារាជ-
 វស្ស ឥវស្ស កាយស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បច្ឆាជានា និរណា ច សម្មយុត្តកា ទន្ទា ច
 កតតន្ត្រីវិណ កាមារោ ច ឥវស្ស កាយស្ស
 អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជានា និរណា ច
 សម្មយុត្តកា ទន្ទា ច រូបនិវិគ្រិយក្វ កាជត្តា-
 កាចំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ និរណា ច ខោ-
 និរណា ច ទន្ទា និរណស្ស ច ខោនិរណស្ស
 ច ទន្ទស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជានំ ចរា-
 យានំ ។ សហជានោ ខោនិរណា ឃីតោ ទន្ទា
 ច កាបច្ចនុនិរណក្វ វិន្ទ្រិច្ចំ ទន្ទាចំ ខីនមិទ្ធ-
 និរណស្ស ច ទន្ទនុនិរណស្ស អវិជ្ជានិរណស្ស
 ចិត្តសមុដ្ឋានានក្វ រូបាចំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ

ទន្ទ ៦ . . . ភូតនិរណេភ្នំ វិភុភ្នំ ជាបច្ច័យ ខៃនោនិរណក្វន្ទ ដោយ
 អត្ថប្បច្ច័យ ភូតនិរណេវេន ភូតសម្មយុត្តក្វន្ទផនី ជាបច្ច័យ ខៃ
 ភូតចិត្តសមុដ្ឋានេប្ប ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ភូតនិរណេភ្នំ ភូតមហាក្វភ្នំ
 ជាបច្ច័យ ខៃភូតចិត្តសមុដ្ឋានេប្ប ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ បច្ឆាជាន ភី
 ភូតនិរណេវេន ភូតសម្មយុត្តក្វន្ទផនី ជាបច្ច័យ ខៃកាយានេ វិសេ
 តេនមុន ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បច្ឆាជាន ភី ភូតនិរណេវេន ភូត
 សម្មយុត្តក្វន្ទផនី កតតន្ត្រីវិណេវេន ជាបច្ច័យ ខៃកាយានេ ដោយ
 អត្ថប្បច្ច័យ បច្ឆាជាន ភី ភូតនិរណេវេន ភូតសម្មយុត្តក្វន្ទផនី រូ-
 បនិវិគ្រិយេវេន ជាបច្ច័យ ខៃភូតកតតេប្ប ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ និរ-
 ណាជមិភ្នំ នោនិរណាជមិភ្នំ ជាបច្ច័យ ខៃនិរណាជមិភេន ខៃនោនិ-
 រណាជមិភេន ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បាទដល់សហជាន ខីនិប្បជាន ។
 សហជាន ភី ទន្ទ ១ ជានោនិរណេវេន កាបច្ចនុនិរណេវេន ជា
 បច្ច័យ ខៃទន្ទ ៣ វេន ខៃថេនមិទ្ធនិរណេវេន ខៃទន្ទនុនិរណេវេន
 ខៃកវិភ្នានិរណេវេន ខៃភូតចិត្តសមុដ្ឋានេវេន ដោយអត្ថប្បច្ច័យ

ទ្រូ ទ្រូ... កាមត្ថទ្ធនិវារណាញ វត្ថុ ច ជីនមិទ្ធនិវារណាស្ស ឧទ្ធព្ធនិវារណាស្ស អវិជ្ជានិវារណាស្ស ច សម្មយុត្តកាណញ ទ្រូនិ អត្ថប្បដ្ឋយេន បទ្ធកយោ ចក្កំ ។

[១៨៥] ហេតុយា ទត្តាវិ អារម្មណេ វេ អនិច្ចតិយា វេ អនុប្បេ វេ សមនុប្បេ វេ សហជានេ វេ អត្ថាបាត្តិ វេ ជិស្សយេ វេ ឧបជិស្សយេ វេ បុរេនិកេ តិណិ ចន្ទានិកេ តិណិ ពោសវិណេ វេ គម្មេ តិណិ វិហារេ ឯកំ អហារេ តិណិ វត្ថុនិយ តិណិ ឈានេ តិណិ បុត្ត តិណិ សម្មយុត្តេ វេ វិប្បយុត្តេ បញ្ច អត្ថយា វេ ឧត្ថយា វេ វិគតេ វេ អវិគតេ វេ ។

ខ្លួន . . . កាមត្ថទ្ធនិវារណាញ វត្ថុ ច ជីនមិទ្ធនិវារណាស្ស ឧទ្ធព្ធនិវារណាស្ស អវិជ្ជានិវារណាស្ស ច សម្មយុត្តកាណញ ទ្រូនិ អត្ថប្បដ្ឋយេន បទ្ធកយោ ចក្កំ ។

[១៨៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយេ មានព្រះ ៤ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយេ

- មានព្រះ ៤ ក្នុងអនិច្ចតិប្បដ្ឋយេ មានព្រះ ៤ ក្នុងអនុប្បេប្បដ្ឋយេ មានព្រះ ៤ ក្នុងសមនុប្បេប្បដ្ឋយេ មានព្រះ ៤ ក្នុងសហជានប្បដ្ឋយេ មានព្រះ ៤ ក្នុងអត្ថាបាត្តិប្បដ្ឋយេ មានព្រះ ៤ ក្នុងជិស្សយេប្បដ្ឋយេ មានព្រះ ៤ ក្នុងឧបជិស្សយេប្បដ្ឋយេ មានព្រះ ៤ ក្នុងបុរេនិកេប្បដ្ឋយេ មានព្រះ ៧ ក្នុងចន្ទានិកេប្បដ្ឋយេ មានព្រះ ៧ ក្នុងពោសវិណេប្បដ្ឋយេ មានព្រះ ៤ ក្នុងគម្មប្បដ្ឋយេ មានព្រះ ៧ ក្នុងវិហារប្បដ្ឋយេ មានព្រះ ១ ក្នុងអហារប្បដ្ឋយេ មានព្រះ ៧ ក្នុងវត្ថុនិយប្បដ្ឋយេ មានព្រះ ៧ ក្នុងឈានប្បដ្ឋយេ មានព្រះ ៧ ក្នុងបុត្តប្បដ្ឋយេ មានព្រះ ៤ ក្នុងសម្មយុត្តប្បដ្ឋយេ មានព្រះ ៤ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេ មានព្រះ ៤ ក្នុងអត្ថប្បដ្ឋយេ មានព្រះ ៤ ក្នុងឧត្ថប្បដ្ឋយេ មានព្រះ ៤ ក្នុងវិគតប្បដ្ឋយេ មានព្រះ ៤ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយេ មានព្រះ ៤ ។

នោនិវរណោ ធម្មោ និវរណស្ស ច នោនិវរណស្ស
ធម្មស្ស អាម្ពណប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋុយោ សហ-
ជាតប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋុយោ ឧបទិស្សយប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋុ-
យោ ប្រាជិតប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋុយោ ។ និវរណោ ច
នោនិវរណោ ធម្មោ និវរណស្ស ធម្មស្ស អាម្ព-
ណប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋុយោ សហជាតប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋុ-
យោ ឧបទិស្សយប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋុយោ ។ និវរណោ
ច នោនិវរណោ ធម្មោ នោនិវរណស្ស ធម្មស្ស
អាម្ពណប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋុយោ សហជាតប្បដ្ឋាយេន
បដ្ឋុយោ ឧបទិស្សយប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋុយោ ប្រាជិត-
ប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋុយោ ។ និវរណោ ច នោនិវរណោ ធម្ម
ធម្មោ និវរណស្ស ធម្មោ នោនិវរណស្ស ច ធម្មស្ស
អាម្ពណប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋុយោ សហជាតប្បដ្ឋាយេន
បដ្ឋុយោ ឧបទិស្សយប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋុយោ ។

[១៧០] នាហតុយា នវ នរោម្ពណោ នវ បអ-
ទិបតិយា នវ សត្វត្ថ នវ បោវិតតេ នវ នោអវិតតេ
នវ ។

[១៧១] ហេតុប្បដ្ឋាយា នអាម្ពណោ ធម្មាវិ ។

នោនិវរណោ ជាបដ្ឋុយ នោនិវរណោ ជាបដ្ឋុយ នោនិវរណោ ជាបដ្ឋុយ ដោយ
ការម្ពណប្បដ្ឋុយ ជាបដ្ឋុយ ដោយសហជាតប្បដ្ឋុយ ជាបដ្ឋុយ ដោយ
ឧបទិស្សយប្បដ្ឋុយ ជាបដ្ឋុយ ដោយប្រាជិតប្បដ្ឋុយ ។ និវរណោ មិ
ក្តី នោនិវរណោ មិក្តី ជាបដ្ឋុយ នៃនិវរណោ មិ ដោយការម្ពណប្បដ្ឋុយ
ជាបដ្ឋុយ ដោយសហជាតប្បដ្ឋុយ ជាបដ្ឋុយ ដោយឧបទិស្សយប្ប-
ដ្ឋុយ ។ និវរណោ មិក្តី នោនិវរណោ មិក្តី ជាបដ្ឋុយ នៃនោនិវរណោ មិ
ដោយការម្ពណប្បដ្ឋុយ ជាបដ្ឋុយ ដោយសហជាតប្បដ្ឋុយ ជាបដ្ឋុយ
ដោយឧបទិស្សយប្បដ្ឋុយ ជាបដ្ឋុយ ដោយប្រាជិតប្បដ្ឋុយ ។ និវ-
រណោ មិក្តី នោនិវរណោ មិក្តី ជាបដ្ឋុយ នៃនិវរណោ មិ ដោយនោនិវ-
រណោ មិ ដោយការម្ពណប្បដ្ឋុយ ជាបដ្ឋុយ ដោយសហជាតប្បដ្ឋុយ
ជាបដ្ឋុយ ដោយឧបទិស្សយប្បដ្ឋុយ ។

[១៧២] ក្នុងនាហតុប្បដ្ឋុយ នោនិវរណោ ៧ ក្នុងនាការម្ពណប្បដ្ឋុយ
នោនិវរណោ ៧ ក្នុងនាម្ពណប្បដ្ឋុយ នោនិវរណោ ៧ ក្នុងបដ្ឋុយទាំងអស់ សុទ្ធាវិ
នោនិវរណោ ៧ ក្នុងនាហតុប្បដ្ឋុយ នោនិវរណោ ៧ ក្នុងនាហតុប្បដ្ឋុយ នោ
និវរណោ ៧ ។

[១៧៣] ក្នុងនាការម្ពណប្បដ្ឋុយ នោនិវរណោ ៦ ក្នុងនាហតុប្បដ្ឋុយ ។

វិវាណិយទុក បដិច្ចវិញ

សន្តិភ័យ ។ . . . ទសបទទ្ធករ ចត្តាវិ ទអត្តាមត្តោ ធ្វេ
ទទបទិស្សយ ចត្តាវិ ។ សន្តិភ័យ ។ . . . ទមក្ក
ចត្តាវិ ទសម្បយុត្តោ ធ្វេ ទវិប្បយុត្តោ ចត្តាវិ ទទទត្ថិ-
យា ចត្តាវិ ទោវិតតេ ចត្តាវិ ។

(១៧២) ទហេតុប្បច្ចយា អាម្មណោ ទវ . . .
អទិមតិយា ទវ ។ អទុណោមមាតិកា វិគ្គារាតត្វា ។
. . . វរិតតេ ទវ ។

វិវាណុកំ ខ្លីកំ ។

វិវិណិយទុកំ

បដិច្ចវិញ

(១៧៣) វិវាណិយំ ទម្ពំ ទដ៍ទុ វិវាណិយោ
ទម្លោ ទម្បដ្ឋតិ . . . ។ វិវាណិយទុកំ យថា វណា-
កិយទុកំ វិវិ កាតត្វំ ចិញ្ចបាតករណំ ។

ធ្មត្តុត្តំ កាមត្តុទ្ធល ទត្តុត្តុំ ទដ៍យេ ទ ទ
ទទ្ធម្មំ វិចិកិញ្ញា ទ ទសោមេតេ សតិ សតិ
វិវាណាធំ វិវាណោយិ វាដ្ឋវិធំ យយោដិចិ ។

វិវាណទុកស្ស មាតិកា ៧៨ កាត ។

វិវាណិយុកំ ខ្លីកំ ។

សេចក្តីបំប្រញ ។ . . . ក្នុងសមមន្តប្បច្ចិយ មានពៈ ៤ ក្នុង
អត្តាមត្តាប្បច្ចិយ មានពៈ ៤ ក្នុងទទបទិស្សយប្បច្ចិយ មានពៈ ៤ ។
សេចក្តីបំប្រញ ។ . . . ក្នុងទមត្តប្បច្ចិយ មានពៈ ៤ ក្នុងទសម្បយុត្ត-
ប្បច្ចិយ មានពៈ ៤ ក្នុងទវិប្បយុត្តប្បច្ចិយ មានពៈ ៤ ក្នុងទោទត្ថិ-
ប្បច្ចិយ មានពៈ ៤ ក្នុងទោវិតតេប្បច្ចិយ មានពៈ ៤ ។

(១៧៤) ក្នុងការម្មណប្បច្ចិយ មានពៈ ៧ ក្រ្រាវទោហកុប្ប-
ច្ចិយ . . . ក្នុងអទិមតិប្បច្ចិយ មានពៈ ៧ ។ អទុណោមមាតិកា
បណ្ឌិត អប្បិទ្ធវិក្កុវាទុះ ។ . . ក្នុងវរិតតេប្បច្ចិយ មានពៈ ៧ ។

ចប់ វិវាណិយទុកៈ ។

វិវិណិយទុកៈ

បដិច្ចវិញ

(១៧៥) វិវាណិយទុកំ អាស្រ័យ ប្បវិវាណិយទុកំ វិវាណិក
ទឡីតិ . . . ។ វិវាណិយទុកៈ យ៉ាណោ វណិយទុកៈ បណ្ឌិត អប្បិ
ធ្វេ យ៉ាណោទុកៈ បិទមាទការៈធ្វេធ្វេវិគ្គារាឡិយ ។

ការប្រកបដោយភាទទុកៈវិវាណិក ការប្រកបដោយទដ៍យៈ
បុគ្គលិក ទទ្ធម្មៈ ១ វិចិកិញ្ញា ១ តំនិតិវិទុះ មានការប្រកប
មួយរលឹក ។ ការប្រកបទុកៈក្នុងវិវាណិយទុកៈដោយភាទទុកៈវិវាណិ
មានប្រការ ៨ (យ៉ាណិទៈឯង) ។

មាតិកាវិវាណិយទុកៈ លោកបទវិវាណិយទុក ក្នុងវិវាណិយទុកៈ ។

ចប់ វិវាណិយទុកៈ ។

និវរណសម្បយុត្តទុក្ខំ

បដិច្ចវិវាទ

[១៧៤] និវរណសម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច និវរណសម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជនិ ហេតុប្បទូយា និវរណសម្បយុត្តំ ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច តយោ ទន្ធា ទេ ទេ . . . ។ និវរណសម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច និវរណវិប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជនិ ហេតុប្បទូយា និវរណសម្បយុត្តំ ទេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ និវរណសម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច និវរណសម្បយុត្តោ ធម្មោ និវរណវិប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជនិ ហេតុប្បទូយា និវរណសម្បយុត្តំ ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច តយោ ទន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ទេ ទេ . . . ។ និវរណវិប្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច និវរណវិប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជនិ ហេតុប្បទូយា និវរណវិប្បយុត្តំ ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច តយោ ទន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ទេ ទេ . . . បដិសន្ធិ យោ អជ្ឈន្តិកា មហាក្ខតា ។ និវរណសម្បយុត្តកា និវរណវិប្បយុត្តកា ធម្មំ បដិច្ច និវរណវិប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជនិ ហេតុប្បទូយា និវរណសម្បយុត្តោ ទេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ សន្តិភំ ។

និវរណសម្បយុត្តទុក្ខំ

បដិច្ចវិវាទ

[១៧៥] និវរណសម្បយុត្តធម៌ កាស្រ័យ ខ្ញុំនិវរណសម្បយុត្តធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ គឺ ទន្ធា កាស្រ័យ ខ្ញុំទន្ធា ជា និវរណសម្បយុត្ត ខ្ញុំទន្ធា ៦ . . . ។ និវរណវិប្បយុត្តធម៌ កាស្រ័យ ខ្ញុំនិវរណសម្បយុត្តធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានំ កាស្រ័យ ខ្ញុំចិត្តសមុដ្ឋានំ ។ និវរណសម្បយុត្តធម៌ ខ្ញុំនិវរណវិប្បយុត្តធម៌ កាស្រ័យ ខ្ញុំនិវរណសម្បយុត្តធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ គឺ ទន្ធា កាស្រ័យ ខ្ញុំទន្ធា ជា និវរណសម្បយុត្ត ខ្ញុំចិត្តសមុដ្ឋានំ ខ្ញុំទន្ធា ៦ . . . ។ និវរណវិប្បយុត្តធម៌ កាស្រ័យ ខ្ញុំនិវរណវិប្បយុត្តធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ គឺ ទន្ធា កាស្រ័យ ខ្ញុំទន្ធា ជា និវរណវិប្បយុត្ត ខ្ញុំចិត្តសមុដ្ឋានំ ខ្ញុំទន្ធា ៦ . . . បដិសន្ធិ ខាងលើ ដល់ភូតមហាក្ខតា ។ និវរណវិប្បយុត្តធម៌ កាស្រ័យ ខ្ញុំនិវរណសម្បយុត្តធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានំ កាស្រ័យ ខ្ញុំចិត្តសមុដ្ឋានំ ។ សេចក្តីបំប្រុង ។

[១៧៥] ហេតុយា បញ្ច អាម្មណា ទ្វេ អដិបតិ-
យា បញ្ច ទត្តិយា ទ្វេ វិកតេ ទ្វេ អវិកតេ បញ្ច ។

[១៧៦] វិវាទសម្បយុត្តំ ទម្មំ បដិទ្ធ វិវាទា-
សម្បយុត្តោ ទម្មោ ទម្បជ្ជតិ ទហេតុប្បទ្ធកយា វិចិ-
កិច្ចាសហគរេ ទទ្ធកុសហគរេ ទាទ្ធិ បដិទ្ធ អវិជ្ជា-
វិវាទំ ។ វិវាទាវិជ្ជយុត្តំ ទម្មំ បដិទ្ធ វិវាទាវិជ្ជ-
យុត្តោ ទម្មោ ទម្បជ្ជតិ ទហេតុប្បទ្ធកយា អាហេតុតំ
វិវាទាវិជ្ជយុត្តំ ... យាវ អសញ្ញសត្តា ។ សុទ្ធិត្តំ ។

[១៧៧] ទហេតុយា ទ្វេ ទអាម្មណា តីណិ
ទអាទិរតិបរា បញ្ច ទអាទន្តរា បញ្ច ទសាមទន្តរា បញ្ច
ទារាត្រាអារាត្រា បញ្ច ទទមទិស្សយេ តីណិ ទម្មវេដិ-
តេ ទត្តាវិ ទបច្ឆាជាតេ បញ្ច ទអាទសេវិទ បញ្ច
ទតាម្មេ ទ្វេ ទវិហារេត បញ្ច ទអាហារេ ឯកំ ទសុទ្ធិ-
យេ ឯកំ ទអាហារេ ឯកំ ទហេតុ ឯកំ ទសម្ប-
យុត្ត តីណិ ទវិជ្ជយុត្តេ ទ្វេ ទោទត្តិយា តីណិ
ទោវិកតេ តីណិ ។

[១៧៨] ក្នុងហេតុប្បទ្ធិយ មានវា: ៥ ក្នុងអាម្មណាប្បទ្ធិយ
មានវា: ៦ ក្នុងអនិបតិប្បទ្ធិយ មានវា: ៥ ក្នុងទត្តិប្បទ្ធិយ មានវា: ៦
ក្នុងវិកតប្បទ្ធិយ មានវា: ៦ ក្នុងអវិកតប្បទ្ធិយ មានវា: ៥ ។

[១៧៩] វិវាទសម្បយុត្តមិ អារ្យសិយ ទ្វេវិវាទសម្បយុត្ត-
មិ ទេហេតិកាទ្វេវិ ព្រោះទោះហេតុប្បទ្ធិយ គឺ អវិជ្ជាវិវាទា: អារ្យសិយ
ទ្វេត្តកទ្ធិ ដែលប្រកថាដោយវិចិកិច្ចា ប្រកថាដោយទទ្ធិច្ឆា: ។ វិវាទ-
វិជ្ជយុត្តមិ អារ្យសិយ ទ្វេវិវាទវិជ្ជយុត្តមិ ទេហេតិកាទ្វេវិ ព្រោះ
ទោះហេតុប្បទ្ធិយ គឺ ជាវិវាទវិជ្ជយុត្ត ជាតាហេតុក. ... ដល់ដល់ពួក
អសញ្ញសត្ត ។ សេចក្តីប្រែប្រួល ។

[១៨០] ក្នុងទោះហេតុប្បទ្ធិយ មានវា: ៦ ក្នុងទអាម្មណាប្បទ្ធិយ
មានវា: ៧ ក្នុងទអាទិបតិប្បទ្ធិយ មានវា: ៥ ក្នុងទអាទន្តរាប្បទ្ធិយ
មានវា: ៥ ក្នុងទសាមទន្តរាប្បទ្ធិយ មានវា: ៥ ក្នុងទអាហារេតាប្បទ្ធិយ
មានវា: ៥ ក្នុងទទមទិស្សយប្បទ្ធិយ មានវា: ៧ ក្នុងទច្ឆារេដាវប្បទ្ធិយ
មានវា: ៦ ក្នុងទបច្ឆាជាតប្បទ្ធិយ មានវា: ៥ ក្នុងទអាហារេវិទប្បទ្ធិយ
មានវា: ៥ ក្នុងទតាម្មេប្បទ្ធិយ មានវា: ៦ ក្នុងទវិហារេតប្បទ្ធិយ មាន
វា: ៥ ក្នុងទអាហារេប្បទ្ធិយ មានវា: ១ ក្នុងទសុទ្ធិយប្បទ្ធិយ មាន
វា: ១ ក្នុងទអាហារេប្បទ្ធិយ មានវា: ១ ក្នុងទម្មវេដិប្បទ្ធិយ មានវា: ១
ក្នុងទសម្បយុត្តប្បទ្ធិយ មានវា: ៧ ក្នុងទវិជ្ជយុត្តប្បទ្ធិយ មានវា: ៦
ក្នុងទោទត្តិប្បទ្ធិយ មានវា: ៧ ក្នុងទោវិកតប្បទ្ធិយ មានវា: ៧ ។

[១៧៨] ហេតុប្បដ្ឋយា អនុណោ តិណិ ...
 នអនិច្ចតិយា បញ្ច នបុរោដានេ ចត្តារិ នកម្មេ ទ្វ
 ទវិចារេត បញ្ច នសម្មយុត្តេ តិណិ ដវិឃ្យយុត្តេ ទ្វ
 លោទតិយា តិណិ ចោវិកាត តិណិ ។

[១៧៩] ឧហេតុប្បដ្ឋយា អនុណោ ទ្វ ។ លេ ។
 ... មត្តេ ឯតំ ។ យ ។ ... អវិកតេ ទ្វ ។
 សហជានិកោចិ ឯតំ កាតតោ ។

បច្ចយវិវា

[២១១] វិវណសម្មយុត្តំ ធម្មំ បច្ចយា វិវណ-
 សម្មយុត្តា ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា តិណិ ។
 វិវណវិប្បយុត្តំ ធម្មំ បច្ចយា វិវណវិប្បយុត្តា ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា វិវណវិប្បយុត្តំ ឯតំ ទុំ
 បច្ចយា គយោ ទុទា ចិត្តសមុត្តា លក្ខ រូបំ ទ្វ ទ ទ្វ
 ... ធម្មិសទ្ធិ ឯតំ មហាភូតំ វត្ថុំ បច្ចយា វិវណ-
 វិប្បយុត្តា ទុទា ។ វិវណវិប្បយុត្តំ ធម្មំ បច្ចយា
 វិវណសម្មយុត្តា ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា

[១៧៨] ក្កនិទភារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ព្រោះហេតុប្ប-
 ដ្ឋយ ... ក្កនិទភារិចតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ក្កនិទបុរោដានប្បដ្ឋយ មាន
 វារៈ ២ ក្កនិទកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្កនិទវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥
 ក្កនិទសម្មយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្កនិទវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២
 ក្កនិទនាទិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្កនិទោវិកតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[១៧៩] ក្កនិទភារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ព្រោះហេតុប្ប-
 ដ្ឋយ ។ លេ ។ ... ក្កនិទម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។ យ ។ ... ក្កនិ
 អវិកតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។

ឯសហជានិកោ បច្ចុប្បិក ត្រូវធ្វើឱ្យដាច់ ១ ទ្វ ។

បច្ចយវិវា

[២១១] វិវណសម្មយុត្តធម្មំ វិនិវដ្តក វិនិវណសម្មយុត្ត-
 ធម្មំ វេចារិកទ្បើនិ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ មានវារៈ ៧ ។ វិវណ-
 វិប្បយុត្តធម្មំ វិនិវដ្តក វិនិវណវិប្បយុត្តធម្មំ វេចារិកទ្បើនិ ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ទុទ ៣ ធនិ ចិត្តសមុត្តា លក្ខ រូបធនិ វិនិវដ្តក វិនិវដ្ត ១
 ជាវិវណវិប្បយុត្ត វិនិវដ្ត ២ ... ធម្មិសទ្ធិ ភូតវិវណវិប្បយុត្តកុទ្ធ
 វិនិវដ្តក វិនិវហានុក ១ វិនិវត្ថុ ។ វិវណសម្មយុត្តធម្មំ វិនិ-
 វដ្តក វិនិវណវិប្បយុត្តធម្មំ វេចារិកទ្បើនិ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ

វត្ថុ បទ្បយា វិវរណសម្បយុត្តា ១ ឆ្នា ។ វិវរណវិប្ប-
 យុត្តំ ធម្មំ បទ្បយា វិវរណសម្បយុត្តា ២ វិវរណ-
 វិប្បយុត្តា ៣ ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បទ្បយា វត្ថុ
 បទ្បយា វិវរណសម្បយុត្តា ១ ឆ្នា មហាក្កតេ បទ្បយា
 ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ ។ វិវរណសម្បយុត្តា វិវរណវិប្ប-
 យុត្តា ធម្មំ បទ្បយា វិវរណសម្បយុត្តា ៣ ឆ្នា
 ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បទ្បយា វិវរណសម្បយុត្តំ ឋិតំ
 ១ ឆ្នា វត្ថុ វត្ថុ បទ្បយា គយោ ១ ឆ្នា ១ ឆ្នា . . . ។
 វិវរណសម្បយុត្តា វិវរណវិប្បយុត្តា ធម្មំ បទ្បយា
 វិវរណវិប្បយុត្តា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បទ្បយា
 វិវរណសម្បយុត្ត ១ ឆ្នា ២ មហាក្កតេ ៣ បទ្បយា
 ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ ។ វិវរណសម្បយុត្តា វិវរណវិប្ប-
 យុត្តា ធម្មំ បទ្បយា វិវរណសម្បយុត្តា ២ វិវរណ-
 វិប្បយុត្តា ៣ ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បទ្បយា វិវរណ-
 សម្បយុត្តំ ឋិតំ ១ ឆ្នា វត្ថុ វត្ថុ បទ្បយា គយោ ១ ឆ្នា
 ១ ឆ្នា . . . វិវរណសម្បយុត្ត ១ ឆ្នា ២ មហាក្កតេ
 ៣ បទ្បយា ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ ។ សន្តិកំ ។

ភូតវិវរណសម្បយុត្តន្តំ ពិនិវ្រ្តកំ នីវរិត្តំ ។ វិវរណសម្បយុត្តន្តមិគ្គិ
 វិវរណវិប្បយុត្តន្តមិគ្គិ ពិនិវ្រ្តកំ នីវរិត្តំ វិវរណវិប្បយុត្តន្តមិ ទើបេតិកាឡិដ
 ក្រោមហេតុប្បទ្បយ គី ភូតវិវរណសម្បយុត្តន្តំ ពិនិវ្រ្តកំ នីវរិត្តំ
 ចិត្តសម្មដ្ឋានំ ពិនិវ្រ្តកំ នីវរិត្តំ មហាក្កតេ ។ វិវរណសម្បយុត្ត-
 នមិ ពិនិវ្រ្តកំ នីវរិត្តំ វិវរណសម្បយុត្តន្តមិ វិវរណវិប្បយុត្តន្តមិ វិវរណ-
 វិប្បយុត្តន្តមិ ទើបេតិកាឡិដ ក្រោមហេតុប្បទ្បយ គី ១ ឆ្នា ពុ ពិនិវ្រ្តកំ នីវរិត្តំ ១
 ២ វិវរណសម្បយុត្តន្តំ នីវរិត្តន្តំ នីវរិត្តំ ២ . . . ។ វិវរណវិប្ប-
 យុត្តន្តមិ ពិនិវ្រ្តកំ នីវរិត្តំ វិវរណសម្បយុត្តន្តមិ វិវរណវិប្បយុត្តន្តមិ
 វិវរណវិប្បយុត្តន្តមិ ទើបេតិកាឡិដ ក្រោមហេតុប្បទ្បយ គី ចិត្តសម្មដ្ឋានំ ពិនិវ្រ្តកំ
 ពិនិវ្រ្តកំ វិវរណសម្បយុត្តន្តន្តំ នីវរិត្តន្តំ មហាក្កតេ ។ វិវរណសម្ប-
 យុត្តន្តមិ វិវរណវិប្បយុត្តន្តមិ ពិនិវ្រ្តកំ នីវរិត្តំ វិវរណសម្បយុត្តន្តមិ
 វិវរណវិប្បយុត្តន្តមិ ទើបេតិកាឡិដ ក្រោមហេតុប្បទ្បយ គី
 ១ ឆ្នា ពុ ពិនិវ្រ្តកំ នីវរិត្តំ ១ ២ វិវរណសម្បយុត្តន្តំ នីវរិត្តន្តំ នីវរិត្តំ
 ២ . . . ចិត្តសម្មដ្ឋានំ ពិនិវ្រ្តកំ នីវរិត្តំ វិវរណសម្បយុត្តន្ត
 នមិ ពិនិវ្រ្តកំ មហាក្កតេ ។ សេចក្តីបំប្រាញ ។

[២០០] ហេតុយោ ធរ អារម្មណោ ចត្តារិ អចិប-
ភិយា ធរ អនន្តរេ ចត្តារិ ។ មេ ។ វិទានេត ឯកំ
អវិនេត ធរ ។

[២០២] វិវរណសម្បយុត្តំ ធម្មំ បច្ចយា វិវរ-
ណសម្បយុត្តា ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បដ្ឋយោ វិចិ-
កំត្រាសហតេត ឧទ្ធចុសហតេត ទទ្ធវ បច្ចយា អ-
វិជ្ជាវិវរណំ ។ វិវរណវិប្បយុត្តំ ធម្មំ បច្ចយា វិវរណ-
វិប្បយុត្តា ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បដ្ឋយោ អហេ-
តុកំ វិវរណវិប្បយុត្តំ ឯកំ ទទ្ធវ បច្ចយា តាយា
ទទ្ធវា ចិត្តសមុដ្ឋាធរា រូបំ យាវ អសន្តិសន្តា ចត្តា-
យតនំ បច្ចយា ចត្តារិក្ខាណំ កាយាយតនំ បច្ច-
យា កាយវិក្ខាណំ វត្ថុំ បច្ចយា អហេតុតោ វិវរ-
ណវិប្បយុត្តា ទទ្ធវា ។ វិវរណវិប្បយុត្តំ ធម្មំ បច្ចយា
វិវរណសម្បយុត្តា ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បដ្ឋយោ
វត្ថុំ បច្ចយា វិចិកំត្រាសហតេតោ ឧទ្ធចុសហតេតោ
តោហោ ។ វិវរណសម្បយុត្តត្ថេ វិវរណវិប្បយុត្តកា
ធម្មំ បច្ចយា វិវរណសម្បយុត្តា ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ

[២០១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយោ មានៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយោ
មានៈ ២ ក្នុងអចិបភិប្បដ្ឋយោ មានៈ ៧ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋយោ មាន
៣ៈ ២ ។ មេ ។ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយោ មានៈ ១ ក្នុងអវិនេតប្បដ្ឋយោ មាន
៣ៈ ៧ ។

[២០២] វិវរណសម្បយុត្តធម៌ គឺវិវរណំ វិវរណសម្បយុត្ត-
ធម៌ វេចកើតវិជ្ជា ព្រោះនេះហេតុប្បដ្ឋយោ គឺ អវិជ្ជាវិវរណៈ វិវរណំ
វិវរណសម្បយុត្ត ដែលប្រកបដោយវិចិកំត្រា ប្រកបដោយទទ្ធវៈ ។ វិវរណ-
វិប្បយុត្តធម៌ គឺវិវរណំ វិវរណវិប្បយុត្តធម៌ វេចកើតវិជ្ជា ព្រោះ
នេះហេតុប្បដ្ឋយោ គឺ ទទ្ធវ ៧ វេទ ចិត្តសមុដ្ឋានប្រដេ គឺវិវរណំ វិវ-
រណំ ។ ពាក្យហេតុតៈ គឺវិវរណវិប្បយុត្ត ដកបដល់ក្នុងអសន្តិសន្ត
ចត្តារិក្ខាណ គឺវិវរណំ វិវរណសម្បយុត្ត គឺវិវរណំ វិវរណវិប្បយុត្ត គឺ
កាយាយតនៈ ក្នុងវិវរណវិប្បយុត្តក្នុង ពាក្យហេតុតៈ គឺវិវរណំ វិវរណំ ។
វិវរណសម្បយុត្តធម៌ គឺវិវរណំ វិវរណវិប្បយុត្តធម៌ វេចកើតវិជ្ជា
ព្រោះនេះហេតុប្បដ្ឋយោ គឺ ហេតុតៈ ដែលប្រកបដោយវិចិកំត្រា ប្រកប
ដោយទទ្ធវៈ គឺវិវរណំ វិវរណំ ។ វិវរណសម្បយុត្តធម៌ គឺវិវរណំ
វិវរណសម្បយុត្តធម៌ វិវរណវិប្បយុត្តធម៌ វេចកើតវិជ្ជា

វិវរណសម្បយុត្តរាៈ សំសង្ក្រឹត

នោតុប្បច្ចយា វិចិត្តិញ្ញាសហតតេ ឧទ្ធចូសហតតេ
ឧទ្ធច ធា វត្តុញ បច្ចយា វិចិត្តិញ្ញាសហតតេ ឧទ្ធចូ-
សហតតេ ហោហោ ។ សង្កឹត្តំ ។

(២០៣) នោតុប្បច្ចយា ឧត្តាវិ ឧទាវប្បច្ចយា តិណិ
។ ឧប្បាវតាតេ ឧត្តាវិ ឧបប្បាវតាតេ ធាវ ឧទាវស-
វតេ ធាវ ឧត្តាវត្ត ឧត្តាវិ ធាវតាតេ ធាវ ឧសប្បយុត្ត
តិណិ ធាវប្បយុត្ត ទ្វេ ធាវត្តយា តិណិ ធាវតាតេ
តិណិ ។

ធាវ ឧទាវ ទ្វេ ឧទាវតាតេ
ឧសប្បយុត្តយា តាតត្វា ។

សំសង្ក្រឹត

(២០៤) វិវរណសម្បយុត្តំ ធម្មំ សំសង្ក្រឹត វិវ-
រណសម្បយុត្តា ធម្មា ឧប្បត្តិតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(២០៥) ហេតុប្បច្ចយា ទ្វេ វិវរណសម្បយុត្ត ទ្វេ សទ្ធិត្ត
ទ្វេ វិវរណសម្បយុត្ត ធម្មំ វិវរណសម្បយុត្ត ទ្វេ ។

វិវរណសម្បយុត្តរាៈ សំសង្ក្រឹត

ព្រោះនោតុប្បច្ចយា គឺ ហោហោ ដែលប្រកបដោយវិចិត្តិញ្ញា ប្រកប
ដោយឧទ្ធច្ចៈ ធាវវត្តុញ ធាវវត្តុញ ដែលប្រកបដោយវិចិត្តិញ្ញា ប្រកប
ដោយឧទ្ធច្ចៈធាវ ធាវវត្តុញ ។ សេចក្តីប្រែប្រួល ។

(២០៣) ក្នុងនោតុប្បច្ចយា មានព្រះ ២ ក្នុងឧទាវប្បច្ចយា
មានព្រះ ៣ ។ ឧប្បាវតាតេ ក្នុងឧប្បាវតាតេ មានព្រះ ២ ក្នុងឧទាវស-
វតេ មានព្រះ ៤ ក្នុងឧសប្បយុត្ត មានព្រះ ៧ ក្នុងឧសប្បយុត្ត-
ច្ចយា មានព្រះ ២ ក្នុងធាវប្បយុត្តច្ចយា មានព្រះ ៧ ក្នុងធាវប្បយុត្តច្ចយា
មានព្រះ ៧ ក្នុងធាវប្បយុត្តច្ចយា មានព្រះ ២ ក្នុងធាវប្បយុត្ត-
ច្ចយា មានព្រះ ៣ ក្នុងធាវប្បយុត្តច្ចយា មានព្រះ ២ ក្នុងធាវប្បយុត្ត-
ច្ចយា មានព្រះ ៣ ក្នុងធាវប្បយុត្តច្ចយា មានព្រះ ៣ ។

ការព្រះព្រះ ទាំង ២ ព្រះសិវៈខេត្តិ ទិស្សយាវត្ត
បច្ចុប្បន្ន ធម្មិវត្តិ យ៉ាងនេះទេ ។

សំសង្ក្រឹត

(២០៤) វិវរណសម្បយុត្តមិ ហាយទ្យំ ធាវវិវរណសម្ប-
យុត្តមិ ច្រើនត្រូវត្រូវ ព្រោះហេតុប្បច្ចយា ។

(២០៥) ក្នុងហេតុប្បច្ចយា មានព្រះ ២ ក្នុងឧទាវប្បច្ចយា មាន
ព្រះ ២ ក្នុងឧប្បាវតាតេ សុទ្ធាវតាតេ ២ ក្នុងធាវប្បយុត្តច្ចយា មាន
ព្រះ ៧ ក្នុងធាវប្បយុត្តច្ចយា មានព្រះ ២ ។

[២០២] ធីវណសម្បយុត្តំ ធម្មំ សំសង្ខោ ធីវ.

វណសម្បយុត្តា ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ធមោតុប្បច្ចយោ
វិទិតំត្រាសហតតេ ឧទ្ធចូសហតតេ មៈទ្ធិ សំសង្ខោ
វិទិតំត្រាសហតតេ ឧទ្ធចូសហតតេ មោហោ ។
ធីវណសម្បយុត្តំ ធម្មំ សំសង្ខោ . . . ។

[២០៣] ធមោតុប្បច្ចយោ ទ្វេ ធម្មនិបតិយោ ទ្វេ ធម្ម
បុរយោត ទ្វេ ធម្មោ ទ្វេ ធីវណសម្បយុត្តំ ទ្វេ ធម្មោ ធម្ម
និបតិ ធម្មោ ធម្មំ ធីវណសម្បយុត្តំ ទ្វេ ។

ធីវ ឥតេ ទ្វេ គណនាថិ
សម្បយុត្តនិរោថិ តាតត្វា ។

បញ្ញាវិហា

[២០៤] ធីវណសម្បយុត្តា ធម្មោ ធីវណ-
សម្បយុត្តស្រុ ធម្មស្សំ ហេតុប្បច្ចយោ ធម្មយោ
ធីវណសម្បយុត្តា ហេតុ សម្បយុត្តកាចំ មុត្តាចំ
ហេតុប្បច្ចយោ ធម្មយោ ។ មូលាចំ មុត្តិកត្វាចំ ។
ធីវណសម្បយុត្តា ហេតុ ចិត្តសម្បដ្ឋាចាចំ រូបាចំ
ហេតុប្បច្ចយោ ធម្មយោ ។ ធីវណសម្បយុត្តា ហេតុ

[២០៥] ធីវណសម្បយុត្តមិ លាយខ្សំ ធីវណសម្ប-

យុត្តមិ ទើបត្រាខ្សំ ព្រោះនេះហេតុប្បច្ចយោ គឺ មោហា ដែល
ប្រកបដោយវិចិត្តា ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ លាយខ្សំ ធីវណសម្ប
ប្រកបដោយវិចិត្តា ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ ។ លាយខ្សំ ធីវណ-
វិប្បយុត្តមិ . . . ។

[២០៧] ក្នុងនេះហេតុប្បច្ចយោ មាន៣៖ ២ ក្នុងនេះហេតុប្បច្ចយោ
មាន៣៖ ២ ក្នុងនេះហេតុប្បច្ចយោ មាន៣៖ ២ ក្នុងនេះហេតុប្បច្ចយោ មាន
៣៖ ២ ក្នុងនេះហេតុប្បច្ចយោ មាន៣៖ ២ ក្នុងនេះហេតុប្បច្ចយោ មាន៣៖ ២
ក្នុងនេះហេតុប្បច្ចយោ មាន៣៖ ២ ក្នុងនេះហេតុប្បច្ចយោ មាន៣៖ ២ ។

សារយៈ គឺ ២ ព្រះវិទេហ្មី សម្បយុត្តករត្ថិ
បណ្ឌិត ឥឡូវ យើងនេះទ្វៈ ។

បញ្ញាវិវា

[២០៨] ធីវណសម្បយុត្តមិ ជាច្រើន ខែធីវណសម្ប-
យុត្តមិ ដោយហេតុប្បច្ចយោ គឺ ពួកធីវណសម្បយុត្តករត្ថិ ជា
ច្រើន ខែពួកសម្បយុត្តករត្ថិ ដោយហេតុប្បច្ចយោ ។ មូលនិវត្តយ
បណ្ឌិត ឥឡូវនេះទ្វៈ ។ ពួកធីវណសម្បយុត្តករត្ថិ ជាច្រើន ខែ
ពួកធីវណសម្បយុត្តករត្ថិ ដោយហេតុប្បច្ចយោ ។ ពួកធីវណសម្បយុត្តករត្ថិ

សម្បយុត្តកាណំ ទត្ថាណំ ចិត្តសមុដ្ឋាណាទត្ថ រូមាណំ
ហេតុប្បទូយេន បទ្ធាយា ។ និរណវិប្បយុត្តា ធម្មោ
និរណវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បទូយេន បទ្ធា-
យោ និរណវិប្បយុត្តា ហេតុ សម្បយុត្តកាណំ ទត្ថាណំ
ចិត្តសមុដ្ឋាណាទត្ថ រូមាណំ ហេតុប្បទូយេន បទ្ធាយា
បដិសន្ធិ ។

ជាប់រួម នៃពួកសម្បយុត្តកុទ្ធដង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋាធិប្បដង ដោយ
ហេតុប្បទូយ ។ និរណវិប្បយុត្តធម៌ ជាប់រួម នៃនិរណវិប្បយុត្តធម៌
ដោយហេតុប្បទូយ គឺ ពួកនិរណវិប្បយុត្តកុហេតុ ជាប់រួម នៃពួកសម្ប-
យុត្តកុទ្ធដង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋាធិប្បដង ដោយហេតុប្បទូយ គឺ ជា
បដិសន្ធិ ។

[២០៧] និរណសម្បយុត្តា ធម្មោ និរណសម្ប-
យុត្តស្ស ធម្មស្ស អាម្មណាប្បទូយេន បទ្ធាយោ កតំ
អាស្រ្តិយេតិ អាស្រ្តិយេតិ វំ អាវត្ត វាតោ ចិដ្ឋិ វិចិត្តិច្ឆា
ទទ្ធច្ចំ តោមទស្សំ ទប្បដ្ឋតិ ចិដ្ឋិ អាស្រ្តិយេតិ អាស្រ្តិ-
យេតិ វំ អាវត្ត វាតោ ចិដ្ឋិ វិចិត្តិច្ឆា ទទ្ធច្ចំ តោម-
ទស្សំ ទប្បដ្ឋតិ វិចិត្តិច្ឆា វាវត្ត វិចិត្តិច្ឆា ចិដ្ឋិ ទទ្ធច្ចំ
តោមទស្សំ ទទ្ធច្ចំ អាវត្ត ទទ្ធច្ចំ ទប្បដ្ឋតិ ចិដ្ឋិ . . .
វិចិត្តិច្ឆា ទប្បដ្ឋតិ តោមទស្សំ អាវត្ត តោមទស្សំ
ទប្បដ្ឋតិ ចិដ្ឋិ . . . វិចិត្តិច្ឆា . . . ទទ្ធច្ចំ ទប្បដ្ឋតិ ។
និរណសម្បយុត្តា ធម្មោ និរណវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស

[២០៧] និរណសម្បយុត្តធម៌ ជាប់រួម នៃនិរណសម្បយុត្ត-
ធម៌ ដោយអាម្មណាប្បទូយ គឺ បុគ្គល ក្រេតុអរ វិភាយ ចំរោះកតៈ
កតៈ ចិដ្ឋិ វិចិត្តិច្ឆា ទទ្ធច្ចំ តោមទស្ស តើតាឡើង ក្រោះប្រាណ ឡ
ហេតុតោ ក្រេតុអរ វិភាយ ចំរោះចិដ្ឋិ កតៈ ចិដ្ឋិ វិចិត្តិច្ឆា ទទ្ធច្ចំ
តោមទស្ស តើតាឡើង ក្រោះប្រាណ ឡវាហុតោ វិចិត្តិច្ឆា ចិដ្ឋិ ទទ្ធច្ចំ
តោមទស្ស តើតាឡើង ក្រោះប្រាណ ឡវិចិត្តិច្ឆា ទទ្ធច្ចំ តើតាឡើង
ក្រោះប្រាណ ឡទទ្ធច្ចំ ចិដ្ឋិ . . . វិចិត្តិច្ឆា តើតាឡើង តោមទស្ស តើត
ឡើង ក្រោះប្រាណ ឡតោមទស្ស ចិដ្ឋិ . . . វិចិត្តិច្ឆា . . . ទទ្ធច្ចំ
តើតាឡើង ។ និរណសម្បយុត្តធម៌ ជាប់រួម នៃនិរណវិប្បយុត្តធម៌

អារម្មណ៍ប្បដ្ឋានយេន មច្ចុយោ អវិយា វិវរណាសម្បយុត្ត
 យុត្ត រហ័ន គិលេសេសេ^(១) មច្ចុវត្តន្តិ វិក្កាម្ពិគេ
 គិលេសេ មច្ចុវត្តន្តិ បុរិដ្ឋ សមុទាចិណ្ណោ គិលេសេ
 ថាចន្តិ វិវរណាសម្បយុត្ត ទុក្ខ អនិច្ចតា ទុក្ខតោ
 អនត្តតោ វិមស្សន្តិ ចេតោមវិយត្តាណោន វិវរណា-
 សម្បយុត្តចិត្តសមន្តិស្ស ចិត្តំ ជាតានំ វិវរណាសម្ប-
 យុត្តា ទត្វា វិវរណាសម្បយុត្តាណស្ស ចេតោមវិយត្តាណា-
 ស្ស បុរិដ្ឋនិកសាទុស្សនិក្ខាណស្ស យថាគម្ពុមនត្តា-
 ណស្ស អនាគតិសត្តាណស្ស រាវដ្ឋនាយ អារម្មណ-
 ប្បដ្ឋានយេន មច្ចុយោ ។ វិវរណាវិប្បយុត្តោ ចាខ្មា វិ-
 វរណាវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បដ្ឋានយេន មច្ចុយោ
 រោធំ . . . សីលំ . . . ទុក្ខោសធិកម្មំ . . . តំ មច្ចុវត្តន្តិ
 បុត្រេ សុចិណ្ណនិ . . . ណោនា វុដ្ឋហិត្វា ណោធំ . . .
 អវិយា មត្តា វុដ្ឋហិត្វា មត្តំ . . . ផលំ មច្ចុវត្តន្តិ
 និក្ខាធំ . . . និក្ខាធំ កេត្រកុស្ស រោទានស្ស មត្តស្ស
 ផលស្ស រាវដ្ឋនាយ អារម្មណប្បដ្ឋានយេន មច្ចុយោ
 ចតុំ . . . វត្តំ វិវរណាវិប្បយុត្តោ ទុក្ខ អនិច្ចតា ទុក្ខតោ

១១. វិវរណាប្បដ្ឋានំ បរិច្ឆិយសំ ។

ដោយអារម្មណប្បដ្ឋាយ គឺ ភូត្រាភវិយៈ និពារណា ភូត្រាភវិលស
 ជាវិវរណាសម្បយុត្ត ដែលខ្លួនលះបង់ហើយ និពារណា ភូត្រាភវិលស
 ដែលខ្លួនសន្តិសន្តិហើយ ដឹង ភូត្រាភវិលស ដែលខ្លួនសន្សំហើយ
 ក្នុងកាលមុន ឃើញ ភូត្រាភវិលសម្បយុត្តក្នុង ជាមុនទៀត ជាទុក្ខ
 ជាអនត្តា ដឹង ភូត្រាភវិលស ដែលខ្លួនសន្សំប្រកបដោយវិវរណាសម្បយុត្តក្នុង
 ដោយចេតោមវិយត្តាណ ភូត្រាភវិលសម្បយុត្តក្នុង ជាបច្ច័យ នៃការ
 និពារណា ភូត្រាភវិលស ចេតោមវិយត្តាណ បុរោខិកសាទុស្ស-
 និក្ខាណ យថាគម្ពុមនត្តាណ និងនាគតិសត្តាណ ដោយអារម្មណ-
 ប្បដ្ឋាយ ។ វិវរណាវិប្បយុត្តចម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិវរណាវិប្បយុត្តសិ
 ដោយអារម្មណប្បដ្ឋាយ គឺ ភូត្រា . . . ភូសីល . . . ភូទុក្ខា-
 សថកម្ម . . . និពារណា ភូហេតុតោ (ភូត្រាភវិល) ដែលខ្លួនសន្សំ
 ហើយ ក្នុងកាលមុន . . . ចេញ អភិមត្ត ភូមត្ត . . . និពារណា ភូផល
 ភូត្រាភវិយៈ ចេញ អភិមត្ត ភូមត្ត . . . និពារណា ភូផល
 ភូត្រាភវិល . . . ត្រាភវិល ជាបច្ច័យ នៃវិវរណាភូត្រាភវិល
 ត្រាភវិល មត្ត និងផល ដោយអារម្មណប្បដ្ឋាយ ភូត្រា . . .
 ឃើញច្បាស់ ភូត្រា ភូត្រាភវិលវិប្បយុត្តក្នុង ជាមុនទៀត ជាទុក្ខ

អនត្តតោ វិបស្សតិ និព្វាន តត្ថាទា រូរំ បស្សតិ យាវ
រាវត្តនាយ ។ និរណវិប្បយុត្តា នន្ទោ និរណសម្ប-
យុត្តស្ស ធម្មស្ស អាម្មណាឡត្ថយេន បច្ចយោ តានំ
... សីលំ ... ឧបោសថកម្មំ ... បុព្វ ... យាម
... ធកុំ ... វត្ថុ ... និរណវិប្បយុត្ត ទានុ អស្សា-
មេតិ អភិទទ្ធានំ តំ អាត្ត ធាតោ ធិដ្ឋំ វិចិត្តច្ឆា ឧដ្ឋង្គំ
រោអនស្សំ ឧប្បជ្ជតំ ។

[២១១] និរណសម្បយុត្តោ នន្ទោ និរណ-
សម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
រាម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អាម្មណាធិបតិ
រាតំ តុំ តត្ថា អស្សាមេតិ អភិទទ្ធានំ តំ តុំ តត្ថា ក-
តោ ធិដ្ឋំ ឧប្បជ្ជតំ ។ សហជាតាធិបតិ និរណសម្ប-
យុត្តាធិបតិ និរណសម្បយុត្តានំ ទដ្ឋានំ អធិបតិប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។ និរណសម្បយុត្តា នន្ទោ និរ-
ណវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតាធិបតិ និរណសម្បយុត្តាធិបតិ ចិត្តសម្មា-
តានំ រូតានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ មូលំ បុគ្គ-
តង្គំ និរណសម្បយុត្តាធិបតិ សម្បយុត្តកានំ ទដ្ឋានំ

ជាអនត្តា ឃើញ ត្រូវ ដោយទំហំទុក ដកយ៉ាងដ៏ដ្ឋាន ។ និរណ-
វិប្បយុត្តមិ ជាបច្ច័យ នៃនិរណសម្បយុត្តមិ ដោយការម្នេសប្បច្ច័យ
គឺ ទ្រព្យាន ... ទ្រព្យាណ ... ម្លូវវិប្បសាសនា ... គុណ
មុន ... អធិបាទ ... ទ្រព្យ ... ទ្រព្យ ... មុន
ប្រកាស រីករយ ចំពោះអ្នកនិរណវិប្បយុត្តក្នុង ពនៈ ទិដ្ឋិ វិចិត្ត
ឧប្បច្ឆា រោមនស្ស ភើតាឡើង ប្រារម្មណ៍ ទ្រព្យានុបាទ ។

[២១០] និរណសម្បយុត្តមិ ជាបច្ច័យ នៃនិរណសម្បយុត្ត-
មិ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បាទដល់អាម្មណាធិបតិ ធិសហជាតាធិ-
បតិ ។ អាម្មណាធិបតិ គឺ មុន ប្រកាស រីករយ ប្រារម្មណ៍ ទ្រ-
ព្យានុ ទ្រព្យានុបាទ ពនៈ ទិដ្ឋិ ភើតាឡើង ប្រារម្មណ៍ ទ្រព្យានុ-
បាទទ្រព្យានុបាទ ។ ធិសហជាតាធិបតិ គឺ និរណសម្បយុត្តាធិ-
បតិ ជាបច្ច័យ នៃអ្នកនិរណសម្បយុត្តក្នុង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។
និរណសម្បយុត្តមិ ជាបច្ច័យ នៃនិរណវិប្បយុត្តមិ ដោយអធិបតិ-
ប្បច្ច័យ បាទដល់សហជាតាធិបតិ គឺ និរណសម្បយុត្តាធិបតិ ជាបច្ច័យ
នៃអ្នកចិត្តសម្មាធិបតិ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ មូល បុគ្គល គប្បីស្នា
ផល្លិក និរណសម្បយុត្តមិ ជាបច្ច័យ នៃអ្នកសម្បយុត្តក្នុងផល

អភិធម្មចំណែក គុណសម្បត្តិ

ចិត្តសម្បត្តិ ធានា ក្នុង រាជ មតិ ប្បដ្ឋាន យេន មច្ចុយោ ។
 ចិវណាវិប្បយុត្តោ ធម្មោ ចិវណាវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស
 រាជ មតិ ប្បដ្ឋាន យេន មច្ចុយោ អាម្មណាជិមតិ សហជា
 តាជិមតិ ។ អាម្មណាជិមតិ ធានំ . . . សីលំ . . .
 ឧបោសថកម្មំ . . . តំ តវុំ តត្វា មច្ចុវត្តតិ បុព្វ
 សុភិណ្ណំ . . . ណា តា វុដ្ឋហិត្វា ណា ធានំ . . . អរិយា
 មច្ឆា វុដ្ឋហិត្វា មតិ តវុំ តត្វា . . . ផលំ . . . ធិត្វា ធានំ
 . . . ធិត្វា ធានំ តត្រតុស្ស រាជ ធានស្ស មត្តស្ស ផលស្ស
 រាជ មតិ ប្បដ្ឋាន យេន មច្ចុយោ ។ សហជាតាជិមតិ ចិវ
 ណាវិប្បយុត្តាជិមតិ សម្បយុត្តកាជិ ឧត្វា ធានំ ចិត្តស
 ម្បត្តិ ធានា ក្នុង រាជ មតិ ប្បដ្ឋាន យេន មច្ចុយោ ។
 ចិវណាវិប្បយុត្តោ ធម្មោ ចិវណាវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស
 រាជ មតិ ប្បដ្ឋាន យេន មច្ចុយោ អាម្មណាជិមតិ ធានំ . . .
 ។ យេ ។ មុត្ត . . . ណា ធានំ . . . ចត្តំ . . . វត្តំ . . . ចិវ
 ណាវិប្បយុត្តោ ឧបេ តវុំ តត្វា អស្សាជេតិ អភិធម្មតិ
 តំ តវុំ តត្វា រាតោ ធិត្វំ ឧប្បជ្ជតិ ។

អភិធម្មចំណែក គុណសម្បត្តិ

ខែក្នុងចិត្តសម្បត្តិ ដោយអតិបតិប្បដ្ឋាន ។ និវេណវិប្បយុត្តមិ
 ជាបច្ច័យ ខែនិវេណវិប្បយុត្តមិ ដោយអតិបតិប្បដ្ឋាន បានផល់អាម្ម
 ណាជិមតិ ធិនិសហជាតាជិមតិ ។ អាម្មណាជិមតិ គឺ បុគ្គល ខ្ញុំ ខាង
 . . . ខ្ញុំ សីល . . . ខ្ញុំ ឧបោសថកម្ម . . . ធ្វើ ខ្ញុំ ហេតុការ ឲ្យ
 ជាទីគោរព ហើយពិចារណា (ខ្ញុំ ក្នុងអំពើ) ដែលខ្លួនសន្សំហើយ ក្នុង
 កាលមុន . . . ចេញ អំពីលាម ខ្ញុំ យោន . . . ក្នុងព្រះហឫទ័យ
 ចេញ អំពីមត្ត ធ្វើ ខ្ញុំ មត្ត ឲ្យជាទីគោរព . . . ខ្ញុំ ផល . . . ខ្ញុំ
 ព្រះខិត្តាម . . . ព្រះខិត្តាម ជាបច្ច័យ ខែតត្រតុ ពិចារ មត្ត
 និវេណ ដោយអតិបតិប្បដ្ឋាន ។ ធិនិសហជាតាជិមតិ គឺ និវេណវិប្ប
 យុត្តាជិមតិ ជាបច្ច័យ ខែក្នុងសម្បយុត្តកក្កដនី ខែក្នុងចិត្តសម្បត្តិ បច្ច
 ដនី ដោយអតិបតិប្បដ្ឋាន ។ និវេណវិប្បយុត្តមិ ជាបច្ច័យ ខែនិវេណ
 សម្បយុត្តមិ ដោយអតិបតិប្បដ្ឋាន បានផល់អាម្មណាជិមតិ គឺ ខ្ញុំ
 ខាង . . . ។ យេ ។ ក្នុងកាលមុន . . . ខ្ញុំ យោន . . . ខ្ញុំ ចក្ខុ . . .
 ខ្ញុំ វត្ត . . . ធ្វើ ខ្ញុំ ក្នុងនិវេណវិប្បយុត្តកក្កដ ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រក
 រា រិកលយ រាតៈ ចំដុំ តើកឡើង ព្រោះធ្វើ ខ្ញុំ ហេតុការ ឲ្យជា
 ទីគោរព ។

[២១០] និរណសម្បយុត្តុក្កា ធម្មោ និរណសម្បយុត្តុក្កាស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បដ្ឋានយេន បដ្ឋានយោ បុរិមា បុរិមា និរណសម្បយុត្តុក្កា ទន្ធា បដ្ឋិទានំ បដ្ឋិយានំ និរណសម្បយុត្តុក្កានំ ទន្ធានំ អនន្តរប្បដ្ឋានយេន បដ្ឋានយោ ។ មូលំ បដ្ឋិភព្វំ^(៦) និរណសម្បយុត្តុក្កា ទន្ធា វុត្តានស្ស អនន្តរប្បដ្ឋានយេន បដ្ឋានយោ នន បុរិមា បុរិមា ធម្មំ ។ មូលំ បដ្ឋិភព្វំ បុរិមា បុរិមា និរណាវិប្បយុត្តុក្កា ទន្ធា បដ្ឋិទានំ បដ្ឋិទានំ និរណាវិប្បយុត្តុក្កានំ ទន្ធានំ អនន្តរប្បដ្ឋានយេន បដ្ឋានយោ អនុលោមំ មលសមាពត្តំយា អនន្តរប្បដ្ឋានយេន បដ្ឋានយោ ។ និរណាវិប្បយុត្តុក្កា ធម្មោ និរណសម្បយុត្តុក្កាស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បដ្ឋានយេន បដ្ឋានយោ វាវុត្តនា និរណសម្បយុត្តុក្កានំ ទន្ធានំ អនន្តរប្បដ្ឋានយេន បដ្ឋានយោ ។ និរណសម្បយុត្តុក្កា ធម្មោ និរណសម្បយុត្តុក្កាស្ស ធម្មស្ស សមនន្តរប្បដ្ឋានយេន បដ្ឋានយោ ។ សមាជានប្បដ្ឋានយេន បដ្ឋានយោ អន្តរមត្តប្បដ្ឋានយេន បដ្ឋានយោ និស្សយប្បដ្ឋានយេន បដ្ឋានយោ ។

៦ អ. មូល បដ្ឋិភព្វំ ។

[២១១] និរណសម្បយុត្តុក្កា ជាបដ្ឋិយ នៃនិរណសម្បយុត្តុក្កា ធម្មំ ដោយអនន្តរប្បដ្ឋានយេន គឺ ភ្នកនិរណសម្បយុត្តុក្កានុ មុខ ។ ជាបដ្ឋិយ នៃភ្នកនិរណសម្បយុត្តុក្កានុ ព្រាយ ។ ដោយអនន្តរប្បដ្ឋានយេន ។ មូល បដ្ឋិភព្វំ ធម្មស្ស ធម្មស្ស ភ្នកនិរណសម្បយុត្តុក្កានុ ជាបដ្ឋិយ នៃវត្ថុនេះ ដោយអនន្តរប្បដ្ឋានយេន (ឧទ្ធករ) មុខ ។ ចំណែក ក្នុងនិរណសម្បយុត្តុក្កានុ មូល បដ្ឋិភព្វំ ធម្មស្ស ភ្នកនិរណសម្បយុត្តុក្កានុ មុខ ។ ជាបដ្ឋិយ នៃភ្នកនិរណសម្បយុត្តុក្កានុ ព្រាយ ។ ដោយអនន្តរប្បដ្ឋានយេន គឺ អនុលោមញ្ញាណ ជាបដ្ឋិយ នៃមលសមាពត្តិ ដោយអនន្តរប្បដ្ឋានយេន ។ និរណាវិប្បយុត្តុក្កា ជាបដ្ឋិយ នៃនិរណសម្បយុត្តុក្កា ធម្មំ ដោយអនន្តរប្បដ្ឋានយេន គឺ វាវុត្តនៈ ជាបដ្ឋិយ នៃនិរណសម្បយុត្តុក្កានុ ដោយអនន្តរប្បដ្ឋានយេន ។ និរណសម្បយុត្តុក្កា ជាបដ្ឋិយ នៃនិរណសម្បយុត្តុក្កា ធម្មំ ដោយសមនន្តរប្បដ្ឋានយេន ។ ជាបដ្ឋិយ ដោយសមាជានប្បដ្ឋានយេន ។ ជាបដ្ឋិយ ដោយអន្តរមត្តប្បដ្ឋានយេន ។ ជាបដ្ឋិយ ដោយនិស្សយប្បដ្ឋានយេន ។

អរិយធម៌ ៣ អនុណាមទក្សត្រាម

[២១២] វិវរណាសម្បយុក្ខា ធម្មោ វិវរណាសម្បយុក្ខស្ស ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បដ្ឋយេន ធម្មយោ វរណ្ណន្តបទិស្សយោ អនន្តបទិស្សយោ បកកត្តបទិស្សយោ ។ យេ ។ បកកត្តបទិស្សយោ ពតំ ឧបទិស្សយោ ពាលំ ហានតិ ។ យេ ។ សធឿ ភំន្តតិ ធានំ ... ហេតំ ឆានំ ធិត្តិ ... ឧត្តំ ឧបទិស្សយោ ចាលំ ពាយតិ ។ យេ ។ សធឿ ភំន្តតិ ពកា ។ យេ ។ ឧត្តនា វរណ្ណ ។ យេ ។ ឧត្តនាយ ឧបទិស្សយប្បដ្ឋយេន ធម្មយោ ។ វិវរណាសម្បយុក្ខា ធម្មោ វិវរណាសម្បយុក្ខស្ស ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បដ្ឋយេន ធម្មយោ វរណ្ណបទិស្សយោ បកកត្តបទិស្សយោ ។ យេ ។ បកកត្តបទិស្សយោ ពតំ ឧបទិស្សយោ ធានំ ធានំ សិលំ ... ឧបទិស្សយោ ធានំ ធានំ ធានំ ធានំ ធានំ ... សមាបត្តិ ឧប្បាធានំ ធានំ ... ឧត្តំ ឧបទិស្សយោ ធានំ ធានំ ។ យេ ។ សមាបត្តិ ឧប្បាធានំ ពកា ។ យេ ។ ឧត្តនា សទ្ធាយ ។ យេ ។ ឧត្តនាយ កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស ឧត្តស្ស ឧត្តស្ស ឧបទិស្សយោ ឧបទិស្សយប្បដ្ឋយេន ធម្មយោ ។

អរិយធម៌ ៣ អនុណាមទក្សត្រាម

[២១២] វិវរណាសម្បយុក្ខា ធម្មោ វិវរណាសម្បយុក្ខស្ស ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បដ្ឋយេន ធម្មយោ វរណ្ណន្តបទិស្សយោ អនន្តបទិស្សយោ បកកត្តបទិស្សយោ ។ យេ ។ បកកត្តបទិស្សយោ ពតំ ឧបទិស្សយោ ពាលំ ហានតិ ។ យេ ។ សធឿ ភំន្តតិ ធានំ ... ហេតំ ឆានំ ធិត្តិ ... ឧត្តំ ឧបទិស្សយោ ចាលំ ពាយតិ ។ យេ ។ សធឿ ភំន្តតិ ពកា ។ យេ ។ ឧត្តនា វរណ្ណ ។ យេ ។ ឧត្តនាយ ឧបទិស្សយប្បដ្ឋយេន ធម្មយោ ។ វិវរណាសម្បយុក្ខា ធម្មោ វិវរណាសម្បយុក្ខស្ស ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បដ្ឋយេន ធម្មយោ វរណ្ណបទិស្សយោ បកកត្តបទិស្សយោ ។ យេ ។ បកកត្តបទិស្សយោ ពតំ ឧបទិស្សយោ ធានំ ធានំ សិលំ ... ឧបទិស្សយោ ធានំ ធានំ ធានំ ធានំ ធានំ ... សមាបត្តិ ឧប្បាធានំ ធានំ ... ឧត្តំ ឧបទិស្សយោ ធានំ ធានំ ។ យេ ។ សមាបត្តិ ឧប្បាធានំ ពកា ។ យេ ។ ឧត្តនា សទ្ធាយ ។ យេ ។ ឧត្តនាយ កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស ឧត្តស្ស ឧត្តស្ស ឧបទិស្សយោ ឧបទិស្សយប្បដ្ឋយេន ធម្មយោ ។

និរោធិយុយុត្តុកេ បញ្ចករោ

និរោធិយុយុត្តុកេ ឆោ ឆោ និរោធិយុយុត្តុស្ស ធម្មស្ស
 ឧបទិស្សយប្បដ្ឋយេន ឆដ្ឋយោ រាមធម្មន្ទមទិស្សយោ
 អនន្តមទិស្សយោ បកត្តមទិស្សយោ ។ ២ ។ បកត្ត-
 មទិស្សយោ សង្កំ ឧបទិស្សយោ ឆានំ ធនតិ សីលំ ...
 ។ ២ ។ បង្កំ ... ភក្កិញ្ញំ ... សមាបត្តិ ឧប្បាធនតិ
 សីលំ ... ។ ២ ។ បង្កំ ... ។ ២ ។ សេនាសនំ
 ឧបទិស្សយោ ឆានំ ធនតិ ។ ២ ។ សមាបត្តិ ឧប្បា-
 ធនតិ សម្មា ។ ២ ។ សេនាសនំ សម្មាយ ។ ២ ។
 បញ្ញាយ បញ្ញស្ស មលសមាបត្តិយោ ឧបទិស្សយប្ប-
 ដ្ឋយេន ឆដ្ឋយោ ។ និរោធិយុយុត្តុកេ ឆោ ឆោ និរ-
 ោធិយុយុត្តុស្ស ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បដ្ឋយេន
 ឆដ្ឋយោ រាមធម្មន្ទមទិស្សយោ អនន្តមទិស្សយោ
 បកត្តមទិស្សយោ ។ ២ ។ បកត្តមទិស្សយោ សង្កំ
 ឧបទិស្សយោ ឆានំ ធនតិ ធម្មិ កណ្ហាតិ សីលំ ...
 ។ ២ ។ បង្កំ ... កាយិកំ ... ។ ២ ។ សេនាសនំ
 ឧបទិស្សយោ ចាណំ ហនតិ ។ ២ ។ សង្កំ ភិក្ខុតិ
 សម្មា ។ ២ ។ សេនាសនំ ភកស្ស ភោសស្ស
 ភោហស្ស ភានស្ស ធម្មិយោ បត្តនាយ ឧបទិស្សយ-
 ប្បដ្ឋយេន ឆដ្ឋយោ ។

និរោធិយុយុត្តុកេ បញ្ចករោ

និរោធិយុយុត្តុកេ ជាបច្ច័យ នៃនិរោធិយុយុត្តុកេ ដោយឧបទិស្ស-
 យប្បដ្ឋយោ បានដល់រាមធម្មន្ទមទិស្សយោ អនន្តមទិស្សយោ និងបកត្ត-
 មទិស្សយោ ។ ២ ។ បកត្តមទិស្សយោ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យ ខ្ញុំសព្វ
 ហើយឲ្យ ខ្ញុំមាន ខ្ញុំសីល ... ។ ២ ។ ញ្ញាតិមគ្គ ... ញ្ញាតិអភិញ្ញា
 ... ញ្ញាតិសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង ខ្ញុំសីល ... ។ ២ ។ ខ្ញុំបញ្ញា ...
 ។ ២ ។ បុគ្គល អាស្រ័យ ខ្ញុំសេនាសនៈ ហើយឲ្យ ខ្ញុំមាន ។ ២ ។
 ញ្ញាតិសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង សព្វ ។ ២ ។ សេនាសនៈ (ជាបច្ច័យ)
 នៃសព្វ ។ ២ ។ ជាបច្ច័យ នៃបញ្ញា មគ្គ និងមលសមាបត្តិ ដោយ
 ឧបទិស្សយប្បដ្ឋយោ ។ និរោធិយុយុត្តុកេ ជាបច្ច័យ នៃនិរោធិយុយុ-
 យុត្តុកេ ដោយឧបទិស្សយប្បដ្ឋយោ បានដល់រាមធម្មន្ទមទិស្សយោ អនន្ត-
 មទិស្សយោ និងបកត្តមទិស្សយោ ។ ២ ។ បកត្តមទិស្សយោ គឺ បុគ្គល អា-
 ស្រ័យ ខ្ញុំសព្វ ហើយដំឡើង ខ្ញុំមានៈ ប្រកាន់ ខ្ញុំទិដ្ឋិ ខ្ញុំសីល ...
 ។ ២ ។ ខ្ញុំបញ្ញា ... កាយិកៈ ... ។ ២ ។ អាស្រ័យ ខ្ញុំសេនា-
 សនៈ ហើយសម្រាប់ ខ្ញុំសព្វ ។ ២ ។ បំបែក ខ្ញុំសន្តិ សព្វ ។ ២ ។
 សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ នៃឆនៈ ចោសៈ រោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ និង
 សេចក្តីប្រាថ្នា ដោយឧបទិស្សយប្បដ្ឋយោ ។

វិវរណសម្បយុត្តុក្កាម បញ្ញាវិបាក

[២១៥] វិវរណសម្បយុត្តុក្កាម ធម្មោ វិវរណសម្បយុត្តុក្កាមស្ស ធម្មស្ស កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិវរណសម្បយុត្តុក្កាម ធម្មតោ សម្បយុត្តុក្កាមំ មុត្តាមំ កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ មូលានិ កាកក្កាមិ ។ សហជាតា ជាតាទណិកា ។ សហជាតា វិវរណសម្បយុត្តុក្កាម ធម្មតោ ចិត្តសមុត្តាទាមិ រូបាមំ កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ជាតាទណិកា វិវរណសម្បយុត្តុក្កាម ធម្មតោ វិកតកាមំ មុត្តាមំ កក្កត្តា ម រូបាមំ កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ វិវរណសម្បយុត្តុក្កាម ធម្មតោ សម្បយុត្តុក្កាមំ មុត្តាមំ ចិត្តសមុត្តាទាមិ មុត្តាមំ កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ វិវរណវិប្បយុត្តុក្កាម ធម្មោ វិវរណវិប្បយុត្តុក្កាមស្ស ធម្មស្ស កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា ជាតាទណិកា ។ សង្កតំ ។ វិបាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឯកំ ។

[២១៦] វិវរណសម្បយុត្តុក្កាម ធម្មោ វិវរណសម្បយុត្តុក្កាមស្ស ធម្មស្ស កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ក្រិយ្យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ណាមប្បច្ចយេន បច្ចយោ បក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ សម្បយុត្តុក្កាមប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

វិវរណសម្បយុត្តុក្កាម បញ្ញាវិបាក

[២១៧] វិវរណសម្បយុត្តុក្កាមិ ជាបច្ច័យ វៃវិវរណសម្បយុត្តុក្កាមិ ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ វិវរណសម្បយុត្តុក្កាម ជាបច្ច័យ វៃវិវរណសម្បយុត្តុក្កាម ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ មូលតាំងឡាយ បណ្ឌិតកម្ម រឿងផល្ហៈ ។ បាទដល់សហជាត វិនិច្ឆ័យាទណិកៈ ។ សហជាត គឺ វិវរណសម្បយុត្តុក្កាម ជាបច្ច័យ វៃវិវរណសម្បយុត្តុក្កាម ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ វិនិច្ឆ័យាទណិកៈ គឺ វិវរណសម្បយុត្តុក្កាម ជាបច្ច័យ វៃវិវរណសម្បយុត្តុក្កាម វៃវិវរណសម្បយុត្តុក្កាម ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ វិវរណសម្បយុត្តុក្កាម ជាបច្ច័យ វៃវិវរណសម្បយុត្តុក្កាម វៃវិវរណសម្បយុត្តុក្កាម វៃវិវរណសម្បយុត្តុក្កាម ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ វិវរណវិប្បយុត្តុក្កាមិ ជាបច្ច័យ វៃវិវរណវិប្បយុត្តុក្កាមិ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បាទដល់សហជាត វិនិច្ឆ័យាទណិកៈ ។ សេចក្តីប្រែប្រួល ។ ជាបច្ច័យ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ មានវិបាក ១ ។

[២១៨] វិវរណសម្បយុត្តុក្កាមិ ជាបច្ច័យ វៃវិវរណសម្បយុត្តុក្កាមិ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ មានវិបាក ៦ ។

អភិធម្មបិដក គុណសម្បត្តិ

[២១៧] វិវាណសម្បយុត្តោ ធម្មោ វិវាណ-
 វិញ្ញយុត្តស្ស ធម្មស្ស វិញ្ញយុត្តប្បន្ទយេន មច្ចុយោ
 សហជាតំ មច្ឆាជាតំ ។ សង្ខតំ ។ វិវាណវិញ្ញយុត្តោ
 ធម្មោ វិវាណវិញ្ញយុត្តស្ស ធម្មស្ស វិញ្ញយុត្តប្បន្ទ-
 យេន មច្ចុយោ សហជាតំ មច្ឆាជាតំ ។
 សង្ខតំ ។ វិវាណវិញ្ញយុត្តោ ធម្មោ វិវាណសម្ប-
 យុត្តស្ស ធម្មស្ស វិញ្ញយុត្តប្បន្ទយេន មច្ចុយោ មុរ-
 យោ វត្ថុ វិវាណសម្បយុត្តានំ ខត្តានំ វិញ្ញយុត្តប្បន្ទ-
 យេន មច្ឆាយោ ។

[២១៨] វិវាណសម្បយុត្តោ ធម្មោ វិវាណ-
 សម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស វត្ថុប្បន្ទយេន មច្ចុយោ វិវា-
 ណសម្បយុត្តោ វិវាណ ខត្តោ វិញ្ញាណំ ខត្តានំ វត្ថុ-
 ប្បន្ទយេន មច្ចុយោ ។ វិវាណសម្បយុត្តោ ធម្មោ
 វិវាណវិញ្ញយុត្តស្ស ធម្មស្ស វត្ថុប្បន្ទយេន មច្ចុយោ
 សហជាតំ មុរយោតំ មច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា វិវា-
 ណសម្បយុត្តោ ខត្តា វិញ្ញយុត្តប្បន្ទយេន វត្ថុប្ប-
 ន្ទយេន មច្ឆាយោ ។ មច្ឆាជាតា វិវាណសម្បយុត្តោ
 ខត្តា មុរយោតស្ស វិវាណស្ស កាយស្ស វត្ថុប្បន្ទ-
 យេន មច្ចុយោ ។ វិវាណសម្បយុត្តោ ធម្មោ

អភិធម្មបិដក គុណសម្បត្តិ

[២១៧] វិវាណសម្បយុត្តមិ ជាបច្ច័យ វៃវិវាណវិញ្ញយុត្ត-
 មិ ដោយវិញ្ញយុត្តប្បន្ទយោ បាទដល់សហជាតំ និងមច្ឆាជាត ។ សេចក្តី
 បំប្រួញ ។ វិវាណវិញ្ញយុត្តមិ ជាបច្ច័យ វៃវិវាណវិញ្ញយុត្តមិ
 ដោយវិញ្ញយុត្តប្បន្ទយោ បាទដល់សហជាត មុរយោត និងមច្ឆាជាត ។
 សេចក្តីបំប្រួញ ។ វិវាណវិញ្ញយុត្តមិ ជាបច្ច័យ វៃវិវាណសម្បយុត្ត-
 មិ ដោយវិញ្ញយុត្តប្បន្ទយោ បាទដល់មុរយោត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ វៃ
 ពួកវិវាណសម្បយុត្តក្នុង ដោយវិញ្ញយុត្តប្បន្ទយោ ។

[២១៨] វិវាណសម្បយុត្តមិ ជាបច្ច័យ វៃវិវាណសម្ប-
 យុត្តមិ ដោយអភិប្បន្ទយោ គឺ ខត្ត ១ ជាវិវាណសម្បយុត្ត ជា
 បច្ច័យ វៃខត្ត ៣ ដោយអភិប្បន្ទយោ ។ វិវាណសម្បយុត្តមិ ជា
 បច្ច័យ វៃវិវាណវិញ្ញយុត្តមិ ដោយអភិប្បន្ទយោ បាទដល់សហជាត
 មុរយោត និងមច្ឆាជាត ។ សហជាត គឺ ពួកវិវាណសម្ប-
 យុត្តក្នុង ជាបច្ច័យ វៃពួកវិញ្ញយុត្តប្បន្ទយោ ដោយអភិប្បន្ទយោ ។
 មច្ឆាជាត គឺ ពួកវិវាណសម្បយុត្តក្នុង ជាបច្ច័យ វៃកាយ
 នេះ ដែលកើតមុន ដោយអភិប្បន្ទយោ ។ វិវាណសម្បយុត្តមិ

និរណសប្បយុត្តស្ស ធម្មាវាម

និរណសប្បយុត្តស្ស ធម្មាវាម និរណសប្បយុត្តស្ស ធម្មាវាម
 ធម្មាវាម អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចុយោ និរណសប្បយុត្តា
 ឋានេន ទម្លោ តិណ្ណង្គំ ទទ្ធានំ តិគ្គសមុដ្ឋាណមក្ស
 រូរាណំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ទ្វេ ទទ្ធា ទ្ធិង្គំ ទទ្ធានំ
 អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។ និរណសប្បយុត្តា ធម្មា
 និរណសប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចុយោ
 សមាជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ រាហារំ វគ្គិយេ ។
 សង្កំ ។ និរណសប្បយុត្តា ធម្មា និរណសប្ប-
 យុត្តស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចុយោ បុរេជាតំ
 ចម្បុំ . . . វត្តំ អស្សៈនតិ អតិទទ្ធីតំ តំ អារត្ត រាតោ
 វិជ្ជិ វិចិត្តិ ឧប្បត្តិ តោមទស្សំ ឧប្បត្តិ វត្តំ និរ-
 ណសប្បយុត្តាណំ ទទ្ធានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។
 និរណសប្បយុត្តា ធម្មា និរណសប្បយុត្តា ធម្មា
 និរណសប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចុ-
 យោ សមាជាតំ បុរេជាតំ ។ សមាជាតោ និរណ-
 សប្បយុត្តា ឋានេន ទម្លោ ធម្មា វត្តំ ធម្មា តិណ្ណង្គំ
 ទទ្ធានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ទ្វេ ទទ្ធា ធម្មា
 ធម្មា ទ្ធិង្គំ ទទ្ធានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។ និរ-
 ណសប្បយុត្តា ធម្មា និរណសប្បយុត្តា ធម្មា

និរណសប្បយុត្តស្ស ធម្មាវាម

ជាច្បើយ នៃនិរណសប្បយុត្តស្ស ធម្មាវាម នៃនិរណសប្បយុត្តស្ស ធម្មាវាម ដោយ
 អត្ថប្បច្ចយេ គឺ ១១ ១ ជានិរណសប្បយុត្ត ជាច្បើយ ១១១ ៣ ៧
 នៃភូគព្ភសមុដ្ឋានុបថន ដោយអត្ថប្បច្ចយេ ១១២ ជាច្បើយ ១១១២
 ដោយអត្ថប្បច្ចយេ ។ និរណសប្បយុត្តស្ស ធម្មាវាម នៃនិរណសប្ប-
 យុត្តស្ស ដោយអត្ថប្បច្ចយេ បានដល់សមាជាត បុរេជាត បច្ឆាជាត
 រាហារ វគ្គិយេ ។ សេចក្តីចម្រើន ។ និរណសប្បយុត្តស្ស ធម្មាវាម
 ជាច្បើយ នៃនិរណសប្បយុត្តស្ស ដោយអត្ថប្បច្ចយេ បានដល់បុរេជាត
 គឺ បុគ្គល ខ្លីចក្ខុ . . . គ្រូកមា វិហាយ ចំនោរវិញ រតៈ វិជ្ជិ
 វិចិត្តិ ឧប្បត្តិ វិចិត្តិ ឧប្បត្តិ វិចិត្តិ ឧប្បត្តិ វិចិត្តិ ឧប្បត្តិ វិចិត្តិ ឧប្បត្តិ
 រតៈ វិញ ជាច្បើយ នៃភូគព្ភនិរណសប្បយុត្តស្ស ដោយអត្ថប្បច្ចយេ ។
 និរណសប្បយុត្តស្ស ធម្មាវាម និរណសប្បយុត្តស្ស ធម្មាវាម នៃនិរណ-
 សប្បយុត្តស្ស ដោយអត្ថប្បច្ចយេ បានដល់សមាជាត និងបុរេជាត ។
 សមាជាត គឺ ១១ ១ ជានិរណសប្បយុត្តស្ស វគ្គិយេ វគ្គិយេ ជាច្បើយ ១១
 ១១ ៣ ដោយអត្ថប្បច្ចយេ ១១ ២ ៧ វគ្គិយេ ជាច្បើយ ១១១ ២
 ដោយអត្ថប្បច្ចយេ ។ និរណសប្បយុត្តស្ស ធម្មាវាម និរណសប្បយុត្តស្ស ធម្មាវាម

និវរណវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតំ បច្ចាជាតំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយេ ។ សហជាតា
 និវរណសម្បយុត្តា ទទ្ធា ធម មហាក្ខតា ធម ជិត្តស-
 មុត្តាធានំ រូបាណំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ចាជាតា
 និវរណសម្បយុត្តា ទទ្ធា ធម កាតធម្មត្ថៈព អាហារេ
 ព ឥវស្ស កាយស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ចា-
 ជាតោ និវរណសម្បយុត្តា ទទ្ធា ធម រូបដីវិត្តិយ្យា
 កាដល្ហារូបាណំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២១៧) ហេតុយោ ចត្តារិ អាម្មណោ ចត្តារិ
 រាជិបតិយោ បញ្ច មទទ្ធារ ចត្តារិ សមទទ្ធារ ចត្តារិ
 សហជាតេ បញ្ច អត្តាមត្តោ ទ្វេ ជិស្សយេ សត្ត
 ទមជិស្សយេ ចត្តារិ មុរោជាតេ ទ្វេ បច្ចាជាតេ ទ្វេ
 រាសេវិទ ទ្វេ កម្មេ ចត្តារិ វិចារេត ឯកំ អាហារេ
 ចត្តារិ ឥន្ទ្រិយេ ចត្តារិ លាទេ ចត្តារិ បត្តេ ចត្តារិ
 សម្បយុត្តេ ទ្វេ វិប្បយុត្តេ តិណំ អត្ថិយោ សត្ត
 ធម្មិយោ ចត្តារិ វិគរេត ចត្តារិ អវិគរេត សត្ត ។

ជាច្ច័យ នៃនិវរណវិប្បយុត្តចមិ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បច្ចាដល់សហជាត
 បច្ចាជាត អាហារ ធីន្ទ្រិយេ ។ សហជាត គឺ ភ្នកនិវរណវិប្បយុត្ត-
 ក្នុងផង ភ្នកមហាក្ខតផង ជាច្ច័យ នៃភ្នកចិត្តសមុជ្ជាភូម ដោយអត្ថិ-
 ប្បច្ច័យ ។ បច្ចាជាត គឺ ភ្នកនិវរណសម្បយុត្តក្នុងផង កាប្បិស្តិកអាហារ
 ផង ជាច្ច័យ នៃកាយនេះ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បច្ចាជាត គឺ ភ្នក
 និវរណសម្បយុត្តក្នុងផង រូបដីវិត្តិយ្យផង ជាច្ច័យ នៃភ្នកកដ៍ភូម
 ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

[២១៧] ក្រីហេតុប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៤ ក្រីការម្មណប្បច្ច័យ
 មានពីរៈ ៤ ក្រីអនិបតិប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៥ ក្រីវេទនាប្បច្ច័យ មាន
 ពីរៈ ៤ ក្រីសមុទនាប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៤ ក្រីសហជាតប្បច្ច័យ មាន
 ពីរៈ ៥ ក្រីវេទនាប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៤ ក្រីនិស្សយប្បច្ច័យ មាន
 ពីរៈ ៧ ក្រីទុបខិស្សយប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៤ ក្រីបុរោជាតប្បច្ច័យ មាន
 ពីរៈ ៤ ក្រីបច្ចាជាតប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៤ ក្រីកាសាវនប្បច្ច័យ មាន
 ពីរៈ ៤ ក្រីកម្មប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៤ ក្រីវិបាកប្បច្ច័យ មានពីរៈ ១ ក្រី
 រាហាប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៤ ក្រីឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៤ ក្រី
 រណាមប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៤ ក្រីមត្តប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៤ ក្រីសម្បយុត្ត-
 ប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៤ ក្រីវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៧ ក្រីអត្ថិប្បច្ច័យ
 មានពីរៈ ៧ ក្រីអត្ថិប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៤ ក្រីវិគរេតប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៤
 ក្រីអវិគរេតប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៧ ។

វិវិណាវិប្បយុត្តោ ឆ ធម្មា វិវិណាសម្បយុត្តស្ស
 ធម្មស្ស សារជាតប្បដ្ឋយេន មច្ចយោ ចុវេជាតប្បដ្ឋ-
 យេន មច្ចយោ ។ វិវិណាសម្បយុត្តោ ឆ វិវិណា-
 វិប្បយុត្តោ ឆ ធម្មា វិវិណាវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស
 សារជាតប្បដ្ឋយេន មច្ចយោ មច្ចាជាតប្បដ្ឋយេន
 វត្ថុយោ អាហារប្បដ្ឋយេន មច្ចយោ ភ្នៀយប្បដ្ឋ-
 យេន មច្ចយោ ។

[២២៦ | ធារេតុយោ សត្តំ ធម្មាច្ឆរិយោ សត្តំ
 ធារេតុយោ សត្តំ ធម្មាច្ឆរិយោ សត្តំ ធម្មាច្ឆរិយោ
 សត្តំ ធម្មាច្ឆរិយោ មត្តំ ធម្មាច្ឆរិយោ មត្តំ ធម្មាច្ឆរិយោ
 មេ មត្តំ ធម្មាច្ឆរិយោ សត្តំ ធម្មាច្ឆរិយោ ឆ ឆ
 មត្តំ សត្តំ ធម្មាច្ឆរិយោ មត្តំ ធម្មាច្ឆរិយោ ឆត្តារិ
 ធម្មាច្ឆរិយោ ឆត្តារិ ធម្មាច្ឆរិយោ សត្តំ ធម្មាច្ឆរិយោ
 សត្តំ ធម្មាច្ឆរិយោ ឆត្តារិ ។

វិវិណាវិប្បយុត្តសម្ពិក្ខំ ជាច្ច័យ វៃធម្មវិណាសម្បយុត្តសម្ពិ ដោយសហ-
 ជាតប្បដ្ឋយ ជាច្ច័យ ដោយចុវេជាតប្បដ្ឋយ ។ វិវិណាសម្ប-
 យុត្តសម្ពិក្ខំ វិវិណាវិប្បយុត្តសម្ពិក្ខំ ជាច្ច័យ វៃធម្មវិណាវិប្បយុត្តសម្ពិ
 ដោយសហជាតប្បដ្ឋយ ជាច្ច័យ ដោយចុវេជាតប្បដ្ឋយ ជាច្ច័យ
 ដោយអាហារប្បដ្ឋយ ជាច្ច័យ ដោយភ្នៀយប្បដ្ឋយ ។

[២២៧] ក្នុងចោលកប្បដ្ឋយ មានព្រះ វ ក្នុងការខ្ពង់ខ្ពស់
 មានព្រះ វ ក្នុងការគិតប្បដ្ឋយ មានព្រះ វ ក្នុងអន្តរាគមន៍ប្បដ្ឋយ មាន
 ព្រះ វ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធប្បដ្ឋយ មានព្រះ វ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ មាន
 ព្រះ វ ក្នុងអនាមិកប្បដ្ឋយ មានព្រះ វ ក្នុងខិត្តយប្បដ្ឋយ មាន
 ព្រះ វ ក្នុងឧបខិត្តយប្បដ្ឋយ មានព្រះ វ ក្នុងចុវេជាតប្បដ្ឋយ
 មានព្រះ វ ក្នុងមត្តប្បដ្ឋយ មានព្រះ វ ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ មាន
 ព្រះ វ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានព្រះ វ ក្នុងអាហត្តិប្បដ្ឋយ មាន
 ព្រះ វ ក្នុងទោត្តិប្បដ្ឋយ មានព្រះ វ ក្នុងទោវិគប្បដ្ឋយ មាន
 ព្រះ វ ក្នុងទោអវិគប្បដ្ឋយ មានព្រះ វ ។

និរណនិរណិយទុក បដិប្បករោ

[២២២] យោតុប្បដ្ឋយោ ធម្មាប្បណោ ចត្តារិ ...
អរាជិមតិយោ ចត្តារិ ធម្មនន្តរោ ចត្តារិ ធម្មមនន្តរោ
ចត្តារិ យោនាមតោ ទ្វេ នធម្មនិស្សយោ ចត្តារិ ធម្ម-
ពេកេ ចត្តារិ ធម្មម្បយុត្តេ ទ្វេ ធម្មម្បយុត្តេ ទ្វេ យោ-
នភ្នំយោ ចត្តារិ យោវិគតោ ចត្តារិ ។

[២២៣] នរោតុប្បដ្ឋយោ អារម្មណោ ចត្តារិ ...
អរាជិមតិយោ មត្ត អនុលោមតណាណា កាតត្វា អរិ-
ពតោ សាត្ត ។

និរណសធម្មយុទ្ធាំ ខិដ្ឋិតំ ។

និរណនិរណិយទុកំ
បដិប្បករោ

[២២៤] និរណោត្តរោ និរណិយត្តោ ធម្មំ មដិច្ច
និរណោ មេវ និរណិយោម ចរោ ទុប្បដ្ឋិតិ យោតុ-
ប្បដ្ឋយោ កាមត្តច្ចុនិរណំ មដិច្ច ដិធម្មិច្ចុនិរណំ
ទុច្ចុនិរណំ អរិដ្ឋានិរណំ ។ ឯវំ សាទ្ធ ភណាណា
វិគតិត្តា ។ និរណាមុត្តសវមិសា ធិដ្ឋានាភរណា ។

និរណនិរណិយទុកៈ បដិប្បករោ

[២២៥] ក្នុងនិរណស្សច្ច័យ មានព្រះ ៤ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
... ក្នុងនិរណស្សច្ច័យ មានព្រះ ៤ ក្នុងនិរណស្សច្ច័យ មាន
ព្រះ ៤ ក្នុងនិរណស្សច្ច័យ មានព្រះ ៤ ក្នុងនិរណស្សច្ច័យ មាន
ព្រះ ៤ ក្នុងនិរណស្សច្ច័យ មានព្រះ ៤ ក្នុងនិរណស្សច្ច័យ មានព្រះ ៤
ក្នុងនិរណស្សច្ច័យ មានព្រះ ៤ ក្នុងនិរណស្សច្ច័យ មានព្រះ ៤
ក្នុងនិរណស្សច្ច័យ មានព្រះ ៤ ក្នុងនិរណស្សច្ច័យ មានព្រះ ៤ ។

[២២៦] ក្នុងនិរណស្សច្ច័យ មានព្រះ ៤ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
... ក្នុងនិរណស្សច្ច័យ មានព្រះ ៥ ការរាប់ជាអនុលោម បណ្ឌិត
សម្បជ្ជិច្ចុះ ក្នុងនិរណស្សច្ច័យ មានព្រះ ៧ ។

ចប់ និរណសធម្មយុទ្ធាត្ថៈ ។

និរណនិរណិយទុកៈ

បដិប្បករោ

[២២៧] ធម្មំ ជានិរណៈនិវត្តនិរណិយៈ កស្រីយ ខ្លូតធម្ម
ជានិរណៈនិវត្តនិរណិយៈ រតិចរតិកាទ្រឹតិ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ
ថីនមិច្ចុនិរណៈ ទុច្ចុនិរណៈ និរណិយនិរណៈ កស្រីយ ខ្លូតកាមច្ចុ-
និរណៈ ។ ការរាប់ជាអនុលោម បណ្ឌិត សម្បជ្ជិច្ចុះ យ៉ាងនេះចុះ ។
ប្រវេណស្ថានិនិរណេទុកៈវេរោ អតោភោគាវុទ្ធិទ្ធិស្សន្តោទ្រឹយ ។

និរោធនិរោធិយទុក បញ្ញាវិវា

[២២២] និរោធិយទុក និរោធិយោច ធម្មោ និរោធិយទុក និរោធិយស្សន ធម្មស្សន អារម្មណៈប្បច្ចយោច អត្ថយោ និរោធិយ អាត្ម និរោធិយា ឧប្បជ្ជន្តិ ។ ព្រលំ បុគ្គិនត្រំ និរោធិយ អាត្ម និរោធិយោចោច និរោធិយា មន្វា ឧប្បជ្ជន្តិ ។ ម្ចលំ បុគ្គិនត្រំ និរោធិយ អាត្ម និរោធិយ ធម្មសម្មយុត្តកា ច មន្វា ឧប្បជ្ជន្តិ ។ និរោធិយោចោច និរោធិយោ ធម្មោ និរោធិយស្សន ចោច និរោធិយស្សន ធម្មស្សន អារម្មណៈប្បច្ចយោច បច្ចយោ អណំ ... សីលំ ... ឧបោសថកម្មំ កត្តា តំ បច្ចុប្បន្នំ អស្សនេតំ អតិទន្ធិតំ តំ អាត្ម ព្រតា និដ្ឋិវិចិត្តា ទុទ្ធានំ នោមទស្សំ ឧប្បជ្ជន្តិ មុទេ សុចិណ្ណាតិ ... លាងា អរិយា តោត្រុក្ខំ បច្ចុប្បន្នំ ពោធិណំ ... បច្ចិទេ តិលេសេ ... វិក្ខុម្ពិភេ តិលេសេ ... មុទេ សមុធាចិណ្ណា ... ទក្ខំ ... វត្ថុ ... និរោធិយោចោច និរោធិយា មន្វា អណិទ្ធានា ... វិបស្សនិ អស្សនេតំ អតិទន្ធិតំ ។ ប ។ នោមទស្សំ ...

និរោធនិរោធិយទុក បញ្ញាវិវា

[២២២] ធម៌ និរោធិយទុកនិរោធិយោច ធម្មោ និរោធិយទុក និរោធិយស្សន ធម្មស្សន អារម្មណៈប្បច្ចយោច អត្ថយោ និរោធិយ អាត្ម និរោធិយា ឧប្បជ្ជន្តិ ។ ព្រលំ បុគ្គិនត្រំ និរោធិយ អាត្ម និរោធិយោចោច និរោធិយា មន្វា ឧប្បជ្ជន្តិ ។ ម្ចលំ បុគ្គិនត្រំ និរោធិយ អាត្ម និរោធិយ ធម្មសម្មយុត្តកា ច មន្វា ឧប្បជ្ជន្តិ ។ និរោធិយោចោច និរោធិយោ ធម្មោ និរោធិយស្សន ចោច និរោធិយស្សន ធម្មស្សន អារម្មណៈប្បច្ចយោច បច្ចយោ អណំ ... សីលំ ... ឧបោសថកម្មំ កត្តា តំ បច្ចុប្បន្នំ អស្សនេតំ អតិទន្ធិតំ តំ អាត្ម ព្រតា និដ្ឋិវិចិត្តា ទុទ្ធានំ នោមទស្សំ ឧប្បជ្ជន្តិ មុទេ សុចិណ្ណាតិ ... លាងា អរិយា តោត្រុក្ខំ បច្ចុប្បន្នំ ពោធិណំ ... បច្ចិទេ តិលេសេ ... វិក្ខុម្ពិភេ តិលេសេ ... មុទេ សមុធាចិណ្ណា ... ទក្ខំ ... វត្ថុ ... និរោធិយោចោច និរោធិយា មន្វា អណិទ្ធានា ... វិបស្សនិ អស្សនេតំ អតិទន្ធិតំ ។ ប ។ នោមទស្សំ ...

វិញ្ញេណ ធម្មត្ថនា ... យោវ អារម្មណ តាវ កាតត្យា ។
 វិវរណិយោវេវ ខានិវរណោ ធម្មោ វិវរណស្សចេវ
 វិវរណិយស្សធម្មស្ស អារម្មណប្បដ្ឋាយេន មច្ច-
 យោ ពានំ ... សីលំ ... ឧបោសថកម្មំ ... បុព្វ-
 សុចិណ្ណាទិំ ... ឈាទា ... ចក្កំ ... វត្ថុំ ...
 វិវរណិយោវេវ ខានិវរណោ ខេទ្ធ អស្សាទេតិ អភិ-
 ធម្មតំ តំ អារម្ម អារម្ម ធម្មំ វិចិត្តិច្ឆា ឧទ្ធច្ចំ ខោ-
 មនស្សំ ឧប្បជ្ឈតំ ។ វិវរណិយោវេវ ខានិវរណោ
 ធម្មោ វិវរណស្សចេវ វិវរណិយស្សធម្មំ វិវរណិយស្ស-
 ចេវ ខានិវរណស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បដ្ឋាយេន
 មច្ចយោ ពានំ ... សីលំ ... ឧបោសថកម្មំ ...
 បុព្វ សុចិណ្ណាទិំ ... ឈាទា ... ចក្កំ ... វត្ថុំ ...
 វិវរណិយោវេវ ខានិវរណោ ខេទ្ធ អស្សាទេតិ អភិ-
 ធម្មតំ តំ អារម្ម វិវរណា ធម្ម សម្បយុត្តកា ធម ឧទ្ធា
 ឧប្បជ្ឈតិំ ។ ឋវំ ឥតវេមិ វិណិ កាតត្យា ។ អា-
 ម្មណសទិសា អនិចតំ ។ បុរោជាធម្មិ អារម្មណស-
 ទិសំ ។ ឧបទិស្សយេមិ លាភ្នុត្ថំ ធម កាតត្ថំ ។

ដោយខិត្តចក្ក ... ការខិត្តវិធី (មាន) គ្រឹមណា ចណ្ឌិត ត្រូវធ្វើ
 គ្រឹមណា ។ ធម៌ ជាខិត្តវិធីនេះនឹងជាខិត្តវិធីនោះ ជាច្រើន ខែ
 ធម៌ ជាខិត្តវិធីនេះនឹងជាខិត្តវិធីនោះ ដោយការម្មណប្បដ្ឋាយ គឺ ឡ
 ខាង ... ឡវិស័យ ... ឡវិទ្យាបាសថកម្ម ... (ឡវិទ្យាបាសថ) ដែល
 ខ្លួនសម្រាប់យើង ក្នុងកាលបុរា ... អភិធម្ម ... ឡវិទ្យា ...
 ឡវិទ្យា ... បុគ្គល គ្រេកយ រីករាយ ចំពោះពួកខ្លួន ជាខិត្តវិធីនោះ
 នឹងជាខិត្តវិធីនោះ ពន្ធ ខិត្ត វិចិត្តិច្ឆា ឧទ្ធច្ច ខិត្តិយាមនស្ស
 កើតឡើង ប្រោប្រោត្ត ឡវិហិត្តនោះ ។ ធម៌ ជាខិត្តវិធីនោះ
 នឹងជាខិត្តវិធីនោះ ជាច្រើន ខែធម៌ ជាខិត្តវិធីនេះនឹងជាខិត្តវិធីនោះ
 ផង ខែធម៌ ជាខិត្តវិធីនេះនឹងជាខិត្តវិធីនោះផង ដោយការម្មណប្ប-
 ដ្ឋាយ គឺ ឡខាង ... ឡវិស័យ ... ឡវិទ្យាបាសថកម្ម ... (ឡ
 វិទ្យាបាសថ) ដែលខ្លួនសម្រាប់យើង ក្នុងកាលបុរា ... អភិធម្ម ...
 ឡវិទ្យា ... ឡវិទ្យា ... បុគ្គល គ្រេកយ រីករាយ ចំពោះពួកខ្លួន
 ជាខិត្តវិធីនេះនឹងជាខិត្តវិធីនោះ ពួកខិត្តវិធីនោះ ពួកសម្បយុត្តកម្ម
 កើតឡើង ប្រោប្រោត្ត ឡវិហិត្តនោះ ។ ចណ្ឌិត អប្បិច្ឆិ ឡវិវិចិត្តិ
 ព្រះវិទ្ធី យ៉ាងនោះ ។ ធម៌អប្បិច្ឆិ ប្រវិចិត្តិ ឡវិវិចិត្តិ
 ដែរ ។ សូម្បីបុរោជាធម្មិយ គឺប្រវិចិត្តិ ឡវិវិចិត្តិ អារម្មណប្បដ្ឋាយដែរ ។
 ចណ្ឌិត មិនត្រូវធ្វើ ឡវិហិត្តនោះ ក្នុងឧបទិស្សយប្បដ្ឋាយឡើយ ។

និវរណនិវរណសម្បយុត្តទុក បដិច្ចវិវា

សម្ព័ន្ធិ ។ ឯវំ វិគ្គារោតត្វំ ។ យេថា និវរណាទុកំ ឯវំ
មទូរវត្ថុវិញ កោតត្វំ ។

និវរណនិវរណយទុកំ មិគ្គិកំ ។

និវរណនិវរណសម្បយុត្តទុកំ

បដិច្ចវិវា

(២២៧) និវរណាញោ និវរណសម្បយុត្តទុកំ ធម្មំ
បដិច្ច និវរណា ។ ថេវ និវរណសម្បយុត្តោច ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា កាមច្ចទ្ធនិវរណំ បដិច្ច មិច្ឆិមិច្ច-
និវរណំ ទទ្ធច្ចនិវរណំ អវិជ្ជានិវរណំ ចក្កំ សទ្ធិមិ និ-
វរណា កោតត្វា ។ និវរណាញោ និវរណសម្បយុត្តទុកំ
ធម្មំ បដិច្ច និវរណសម្បយុត្តោចេវ ថោចនិវរណា
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា និវរណា បដិច្ច សម្ប-
យុត្តកា ឧត្តា ។ និវរណាញោ និវរណសម្បយុត្តទុកំ
ធម្មំ បដិច្ច និវរណា ថេវ និវរណសម្បយុត្តោច និវរ-
ណសម្បយុត្តោចេវ ថោចនិវរណា ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា កាមច្ចទ្ធនិវរណំ បដិច្ច មិច្ឆិមិច្ចនិវរណំ
ទទ្ធច្ចនិវរណំ អវិជ្ជានិវរណំ សម្បយុត្តកា ធម្មោ
ឧត្តា ។ និវរណសម្បយុត្តោញោ ថោចនិវរណំ ធម្មំ បដិច្ច

និវរណនិវរណសម្បយុត្តទុកៈ បដិច្ចវា:

សេចក្តីបំប្រុង ។ បណ្ឌិត សម្បិក្ខន្តិក្តា យ៉ាងនេះចុះ ។ និវរណ-
ទុកៈ យ៉ាងនោះ បណ្ឌិត សម្បិក្ខន្តិក្តា យ៉ាងនោះចុះ ។

ចម្លំ និវរណនិវរណយទុកៈ ។

និវរណនិវរណសម្បយុត្តទុកៈ

បដិច្ចវា:

(២២៨) ធម៌ ជា និវរណនិវរណនិវរណសម្បយុត្ត អាស្រ័យ
នូវធម៌ ជា និវរណនិវរណនិវរណសម្បយុត្ត ទើបចិត្តទៀត ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ គឺ មិច្ឆិមិច្ចនិវរណៈ ទទ្ធច្ចនិវរណៈ និងអវិជ្ជានិវរណ-
អាស្រ័យ នូវកាមច្ចទ្ធនិវរណៈ និវរណៈចំនែកសំ បណ្ឌិត សម្បិក្ខ-
នូវធម៌ចក្កៈជនិច្ច ។ ធម៌ ជា និវរណសម្បយុត្ត និវរណនិវរណៈ
អាស្រ័យ នូវធម៌ ជា និវរណនិវរណនិវរណសម្បយុត្ត ទើបចិត្ត
ទៀត ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ពួកសម្បយុត្តកច្ចុ អាស្រ័យ នូវពួក
និវរណៈ ។ ធម៌ ជា និវរណនិវរណនិវរណសម្បយុត្ត ជា និវរណ-
សម្បយុត្តនិវរណនិវរណៈក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌ ជា និវរណនិវរណនិវរណ
និវរណសម្បយុត្ត ទើបចិត្តទៀត ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ មិច្ឆ-
ិមិច្ចនិវរណៈ ទទ្ធច្ចនិវរណៈ អវិជ្ជានិវរណៈ និងពួកសម្បយុត្តកច្ចុ
អាស្រ័យ នូវកាមច្ចទ្ធនិវរណៈ បណ្ឌិត សម្បិក្ខ នូវធម៌ចក្កៈជនិច្ច ។
ធម៌ ជា និវរណសម្បយុត្តនិវរណនិវរណៈ អាស្រ័យ នូវធម៌

អភិធម្មបទិកា អនុលោមទុក្ខប្បដ្ឋានំ

និវរណសម្បយុត្តោទេវតោធនិវរណា ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា និវរណសម្បយុត្តោទេវតោធនិវរ-
 ណំ ឯតំ ខន្ធំ បដិច្ច កយោ ខន្ធា វេទ ខន្ធធ្វេ . . . ។
 និវរណសម្បយុត្តោទេវតោធនិវរណំ ធម្មំ បដិច្ច និវរ-
 ណោទេវតោ និវរណសម្បយុត្តោធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បដ្ឋយា និវរណសម្បយុត្តោទេវតោធនិវរណា ខន្ធធ្វេ
 បដិច្ច និវរណា ។ និវរណសម្បយុត្តោទេវតោធនិវរ-
 ណំ ធម្មំ បដិច្ច និវរណោទេវតោ និវរណសម្បយុត្តោ-
 ធម្មំ និវរណសម្បយុត្តោទេវតោធនិវរណា ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា និវរណសម្បយុត្តោទេវតោធនិវរ-
 ណំ ឯតំ ខន្ធំ បដិច្ច កយោ ខន្ធា និវរណា ធម្មោ
 ខន្ធធ្វេ . . . ។ និវរណោទេវតោ និវរណសម្បយុត្តោ និ-
 វរណសម្បយុត្តោទេវតោធនិវរណា ធម្មំ បដិច្ច និវរ-
 ណោទេវតោ និវរណសម្បយុត្តោធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បដ្ឋយា កាមច្ចដ្ឋនិវរណា កាមសម្បយុត្តោកេ ធម្មោ ខន្ធធ្វេ
 បដិច្ច និវរណំ និវរណំ ឧទ្ធច្ចនិវរណំ អវិជ្ជានិវរណំ
 ធម្មំ ។ និវរណោទេវតោ និវរណសម្បយុត្តោ និវរណ-
 សម្បយុត្តោទេវតោធនិវរណា ធម្មំ បដិច្ច និវរ-
 ណសម្បយុត្តោទេវតោធនិវរណា ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ

អភិធម្មបទិកា អនុលោមទុក្ខប្បដ្ឋានំ

ជា និវរណសម្បយុត្តនិវរណោ ទេវតោទេវតោ ព្រោះហេតុប្ប-
 ដ្ឋយា គឺ ខន្ធករ កាល្យានី ខន្ធករ ជា និវរណសម្បយុត្តនិវរណោ
 ខន្ធករ . . . ។ ធម្មំ ជា និវរណោ ធម្មំ ជា និវរណសម្បយុត្ត
 កាល្យានី ខន្ធករ ជា និវរណសម្បយុត្តនិវរណោ ទេវតោទេវតោ
 ទេវតោ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា គឺ ភូតនិវរណោ កាល្យានី ខន្ធករ
 ជា និវរណសម្បយុត្តនិវរណោ ។ ធម្មំ ជា និវរណោ ធម្មំ ជា និវរ-
 ណសម្បយុត្ត ជា និវរណសម្បយុត្តនិវរណោ កាល្យានី ខន្ធករ
 ជា និវរណសម្បយុត្តនិវរណោ ទេវតោទេវតោ ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋយា គឺ ខន្ធករ ធម្មំ ភូតនិវរណោ កាល្យានី ខន្ធករ
 ជា និវរណសម្បយុត្តនិវរណោ ខន្ធករ . . . ។ ធម្មំ ជា
 និវរណោ ធម្មំ ជា និវរណសម្បយុត្ត កាល្យានី ខន្ធករ ជា និវរណោ ធម្មំ ជា
 និវរណសម្បយុត្ត ជា និវរណសម្បយុត្តនិវរណោ ធម្មំ ទេវតោ
 ទេវតោ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា គឺ ចីមនិវរណោ ខន្ធករ កាល្យានី
 និវរណោ កាល្យានី ខន្ធករ ខន្ធករ កាល្យានី ខន្ធករ កាល្យានី ខន្ធករ
 កាល្យានី (កាល្យានី) ឲ្យជាចក្ខុវិស័យ ។ ធម្មំ ជា និវរណសម្បយុត្ត
 និវរណោ កាល្យានី ខន្ធករ ជា និវរណោ ធម្មំ ជា និវរណសម្ប-
 យុត្ត ជា និវរណសម្បយុត្តនិវរណោ ធម្មំ ទេវតោទេវតោ

ហេតុប្បដ្ឋយា និរណសម្បយុត្តទោ ចោដនិរណំ
 ឯកំ ទទុក្ខំ និរណោ ម មដិច្ច នយោ ទត្ថា ធ្វេ
 មធ្វេ . . . ។ និរណៈត្បោ និរណសម្បយុត្តក្ខំ និរណ-
 សម្បយុត្តទោ ចោដនិរណំ ឯកំ មដិច្ច និរណា-
 រោ និរណសម្បយុត្តោ ម និរណសម្បយុត្តោ ម ។ ចា-
 ដនិរណោ ម មស្មា ឧប្បជ្ឈតិ ។ ហេតុប្បដ្ឋយា និរណ-
 សម្បយុត្តទោ ចោដនិរណំ ឯកំ ទទុក្ខំ កាមច្ឆន្តនិរ-
 ណាទ្ធិ មដិច្ច នយោ ទត្ថា នីធនិច្ចនិរណំ ឧទ្ធច្ឆនិរ-
 ណំ អវិជ្ជានិរណំ ។ ធ្វេ ទាទ្ធិ . . . មត្តំ ។ សត្តិវត្ថុ ។

(២២៧) ហេតុយា ធរ អាម្មណោ ធរ អធិប-
 និយោ ធរ សត្តន្ត ធរ កាម្ម ធរ វាចាវា ធរ
 អវិគតោ ធរ ។

(២២៨) និរណៈត្បោ និរណសម្បយុត្តក្ខំ ឯក្ខំ
 មដិច្ច និរណារោ និរណសម្បយុត្តោ ម ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈតិ ធម្មហេតុប្បដ្ឋយា និរណំ មដិច្ច
 អវិជ្ជានិរណំ ឧទ្ធច្ឆនិរណំ មដិច្ច អវិជ្ជានិរណំ ។
 និរណសម្បយុត្តទោ ចោដនិរណំ ឯក្ខំ មដិច្ច និរ-
 ណារោ ធរ និរណសម្បយុត្តោ ម ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ

ប្រោះហេតុប្បដ្ឋយា នី ទទុក្ខំ កាស្រ័យ ទ្ធិទទុក្ខំ ជា និរណសម្ប-
 យុត្តនិរណៈត្បោ និរណៈត្បោ និរណៈត្បោ និរណៈត្បោ . . . ។
 ធម៌ ជា និរណៈត្បោ និរណសម្បយុត្តក្ខំ ជា និរណសម្បយុត្តនិរណៈ
 ត្បោ និរណៈត្បោ កាស្រ័យ ទ្ធិទទុក្ខំ ជា និរណៈត្បោ និរណសម្បយុត្ត
 និរណៈត្បោ និរណសម្បយុត្តនិរណៈត្បោ និរណៈត្បោ វេទកិកាទ្ធិ ប្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋយា នី ទទុក្ខំ កាស្រ័យ ទ្ធិទទុក្ខំ និរណៈ ទទុក្ខនិរណៈ និរណៈ
 និរណៈ កាស្រ័យ ទ្ធិទទុក្ខំ ជា និរណសម្បយុត្តនិរណៈ
 ត្បោ និរណសម្បយុត្តនិរណៈត្បោ និរណៈត្បោ . . . ។ មត្តិក (មត្តិក) ឧ
 ធម្មា ធម្មា ។ សេចក្តីបដិច្ច ។

(២២៩) ក្តីហេតុប្បដ្ឋយា មានករ ៧ ក្តីហេតុប្បដ្ឋយា
 មានករ ៧ ក្តីអធិបទិប្បដ្ឋយា មានករ ៧ ក្តីច្បងច្បងច្បង សុទ្ធិវត្ថុ
 មានករ ៧ ក្តីកម្មប្បដ្ឋយា មានករ ៧ ក្តីហេតុប្បដ្ឋយា មានករ ៧
 ក្តីវិវាទប្បដ្ឋយា មានករ ៧ ។

(២៣០) ធម៌ ជា និរណៈត្បោ និរណសម្បយុត្ត កាស្រ័យ
 ទ្ធិទទុក្ខំ ជា និរណៈត្បោ និរណសម្បយុត្ត វេទកិកាទ្ធិ ប្រោះហេតុ-
 ប្បដ្ឋយា នី អវិជ្ជានិរណៈ កាស្រ័យ ទ្ធិទទុក្ខំ និរណៈ អវិជ្ជានិរណៈ
 កាស្រ័យ ទ្ធិទទុក្ខំ និរណៈ ។ ធម៌ ជា និរណៈត្បោ និរណសម្បយុត្ត
 កាស្រ័យ ធម៌ ជា និរណៈត្បោ និរណសម្បយុត្តនិរណៈ វេទកិកាទ្ធិ

នាហតុប្បដ្ឋយា វិចិត្តិញ្ញាសាហតុតេ ទុម្ពុត្តសហតេ
 មរេ មដិញ អវិជ្ជាជីវណំ ។ ជីវណាតោវ ជីវណា-
 សប្បយុត្តត្ថា ជីវណាសប្បយុត្តតោវ ហេតុជីវណាញ
 មរេ មដិញ ជីវណាមេវ ជីវណាសប្បយុត្តោម គម្ពោ
 ទុម្ពុត្តិ នាហតុប្បដ្ឋយា វិចិត្តិញ្ញាជីវណាញ សម្ម-
 យុត្តតោ ៣ ខន្ធ មដិញ អវិជ្ជាជីវណំ ទុម្ពុត្តជីវ-
 ណាញ សប្បយុត្តតោ ៣ ខន្ធ មដិញ អវិជ្ជាជីវណំ ។
 សទ្ធិត្ថំ ។

[២៣០] នាហតុយា តិណិ ធម្មតិយា ម
 មរេយនាតេ មវ មច្ឆាបារតេ មវ មរាសេវេ មវ
 មរេយ តិណិ មវិចិត្តេ មវ មវិប្បយុត្តេ មវ ។

[២៣១] នាហតុប្បដ្ឋយា មរតិមតិយា មវ ។
 សទ្ធិត្ថំ ។ ... មវិប្បយុត្តេ មវ ។

[២៣២] នាហតុប្បដ្ឋយា អារម្មណ តិណិ ...
 អនត្តេ តិណិ សនទត្តេ តិណិ សត្វត្ត តិណិ មក្កេ
 តិណិ អវិគតេ តិណិ ។

ព្រោះនាហតុប្បដ្ឋយា គឺ អវិជ្ជាជីវណា អាស្រ័យ ខ្លួនខ្លួន ថេរយប្រកប
 ដោយវិចិត្ត ប្រកបដោយទុម្ពុត្ត ។ មរេ មដិ ជីវណា និង ជីវណា
 សប្បយុត្ត អាស្រ័យ ខ្លួនមិ ជីវណា និង ជីវណាសប្បយុត្តផង ជា
 ជីវណាសប្បយុត្តនិងជាមេវិជ្ជាជីវណាផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនាហតុ-
 ប្បដ្ឋយា គឺ អវិជ្ជាជីវណា អាស្រ័យ ខ្លួនវិចិត្តិញ្ញាជីវណាផង ខ្លួនខ្លួន
 សប្បយុត្តកក្កុផង អវិជ្ជាជីវណា អាស្រ័យ ខ្លួនទុម្ពុត្តជីវណាផង ខ្លួន
 ខ្លួនសប្បយុត្តកក្កុផង ។ សេចក្តីបំប្លែង ។

[២៣០] ក្នុងនាហតុប្បដ្ឋយា មានព្រះ ៣ ក្នុងនាហតុប្បដ្ឋយា
 មានព្រះ ៤ ក្នុងមរេយនាហតុប្បដ្ឋយា មានព្រះ ៤ ក្នុងមច្ឆាបារតុប្បដ្ឋយា
 មានព្រះ ៤ ក្នុងមរាសេវាប្បដ្ឋយា មានព្រះ ៤ ក្នុងមរេយប្បដ្ឋយា មាន
 ព្រះ ៣ ក្នុងវិចិត្តិញ្ញាប្បដ្ឋយា មានព្រះ ៤ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា មាន
 ព្រះ ៤ ។

[២៣១] ក្នុងនាហតុប្បដ្ឋយា មានព្រះ ៤ ព្រោះនាហតុប្បដ្ឋយា ។
 សេចក្តីបំប្លែង ។ ... ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា មានព្រះ ៤ ។

[២៣២] ក្នុងនាហតុប្បដ្ឋយា មានព្រះ ៣ ព្រោះនាហតុប្ប-
 ដ្ឋយា ... ក្នុងអនត្តេប្បដ្ឋយា មានព្រះ ៣ ក្នុងសនទត្តេប្បដ្ឋយា មាន
 ព្រះ ៣ ក្នុងសត្វត្តប្បដ្ឋយា មានព្រះ ៣ ក្នុងមក្កេប្បដ្ឋយា មាន
 ព្រះ ៣ ក្នុងអវិគតេប្បដ្ឋយា មានព្រះ ៣ ។

និវេណនិវេណសម្បយុត្តរុក បញ្ញាវិហ

ឃុំ សាលាជាតិរាជ បច្ចុយភរាជ ទិស្ស-
យភរាជ សិស្សភរាជ សម្បយុត្តភរាជ
បដិច្ចភរាសទិសា ទិស្តាគាតាណា ។

បញ្ញាវិហ

[២៣៣] និវេណនិវេណនិវេណសម្បយុត្តាច
នប្បេ និវេណស្សុច និវេណសម្បយុត្តស្សុច នប្បស្ស
ហេតុប្បដូយេន បច្ចុយោ និវេណនិវេណសម្ប-
យុត្តាច ហេតុ សម្បយុត្តកាចំ និវេណាចំ ហេតុ-
ប្បដូយេន បច្ចុយោ ។ និវេណនិវេណនិវេណសម្ប-
យុត្តាច នប្បេ និវេណសម្បយុត្តស្សុច តោចនិវេ-
ណស្ស ទន្ធស្ស ហេតុប្បដូយេន បច្ចុយោ និវេណ-
និវេណសម្បយុត្តាច ហេតុ និវេណសម្បយុត្តាចំ
ទត្ថាចំ ហេតុប្បដូយេន បច្ចុយោ ។ និវេណនិវេណ-
និវេណសម្បយុត្តាច នប្បេ និវេណស្សុច និវេណ-
សម្បយុត្តស្សុច និវេណសម្បយុត្តស្សុច តោចនិវេ-
ណស្ស ទន្ធស្ស ហេតុប្បដូយេន បច្ចុយោ និវេ-
ណនិវេណនិវេណសម្បយុត្តាច ហេតុ សម្បយុត្តកាចំ
ទត្ថាចំ និវេណនិវេណ ហេតុប្បដូយេន បច្ចុយោ ។

និវេណនិវេណសម្បយុត្តរុក បញ្ញាវិហ

សហជាតិភរាភិ បច្ចុយភរាភិ ទិស្សយភរាភិ សិស្សភរាភិ
សម្បយុត្តភរាភិ ប្រិច្ចាលន្តាទិវិបដិច្ចភរា យ៉ាងនៃវេន ទិវ
ហេតុភរាភិប្បដូយេន ។

បញ្ញាវិហ

[២៣៣] និវេណនិវេណនិវេណសម្បយុត្ត ជាបច្ចុយ
នៃនិវេណនិវេណនិវេណសម្បយុត្ត ដោយហេតុប្បដូយេន គឺ ភ្នក
ហេតុ ជានិវេណនិវេណនិវេណសម្បយុត្ត ជាបច្ចុយ នៃភ្នកសម្បយុត្តកិ-
វេណ ដោយហេតុប្បដូយេន ។ ធម៌ ជានិវេណនិវេណនិវេណសម្បយុត្ត
ជាបច្ចុយ នៃធម៌ ជានិវេណសម្បយុត្តនិងជាវេណនិវេណ ដោយហេ-
តុប្បដូយេន គឺ ភ្នកហេតុ ជានិវេណនិវេណនិវេណសម្បយុត្ត ជាបច្ចុយ
នៃភ្នកនិវេណសម្បយុត្តកិវេណ ដោយហេតុប្បដូយេន ។ ធម៌ ជានិវេណនិវេណ
និវេណសម្បយុត្ត ជាបច្ចុយ នៃធម៌ ជានិវេណនិវេណនិវេណសម្ប-
យុត្តនិង ជានិវេណសម្បយុត្តនិងជាវេណនិវេណនិវេណ ដោយហេតុប្បដូយេន
គឺ ភ្នកហេតុ ជានិវេណនិវេណនិវេណសម្បយុត្ត ជាបច្ចុយ នៃភ្នក
សម្បយុត្តកិវេណនិង នៃភ្នកនិវេណនិវេណ ដោយហេតុប្បដូយេន ។

[២៣២] ធិវរណោ ។ ចេវ ធិវរណសម្បយុត្តោ ច
 ចន្ទោ ធិវរណស្ស ចេវ ធិវរណសម្បយុត្តស្ស ច ធម្មស្ស
 វារម្មណប្បដ្ឋាយេន បទ្ធាយោ ធិវរណោ អាវត្តំ ធិវរ-
 ណា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ ទ្វលំ បុត្តិតត្ថំ^(១) ធិវរណោ អាវត្តំ
 ធិវរណសម្បយុត្តោ តោ ធិវរណោ ទន្ធា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។
 ទ្វលំ បុត្តិតត្ថំ ធិវរណោ អាវត្តំ ធិវរណោ ច សម្បយុត្ត-
 ណា ច ទន្ធា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ ធិវរណសម្បយុត្តោ ចេវ តោ
 ធិវរណោ ច ធម្មស្ស វារម្មណប្បដ្ឋាយេន បទ្ធាយោ ធិវរ-
 ណសម្បយុត្តោ ចេវ តោ ធិវរណោ ទន្ធា អាវត្តំ ធិវរ-
 ណសម្បយុត្តោ ចេវ តោ ធិវរណោ ទន្ធា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។
 ទ្វលានិ បុត្តិតត្ថានិ ។ ធិវរណសម្បយុត្តោ ចេវ តោ ធិ-
 វរណោ ទន្ធា អាវត្តំ ធិវរណោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ ធិវរណ-
 សម្បយុត្តោ ចេវ តោ ធិវរណោ ទន្ធា អាវត្តំ ធិវរណោ ច
 សម្បយុត្តណា ច ទន្ធា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ ធិវរណោ ចេវ ធិ-
 វរណសម្បយុត្តោ ច ធិវរណសម្បយុត្តោ ចេវ តោ ធិវរ-
 ណោ ច ធម្មា ធិវរណស្ស ចេវ ធិវរណសម្បយុត្តស្ស ច
 ធម្មស្ស វារម្មណប្បដ្ឋាយេន បទ្ធាយោ តិណិ ។

១ ឧ. ម្លប់ កត្តំ ។

[២៣២] ធមិ ធិវរណោ ធិវរណសម្បយុត្តោ ជា ច្ច័យ
 ខែ ធមិ ធិវរណោ ធិវរណសម្បយុត្តោ ដោយ កម្មណប្បដ្ឋាយ គឺ
 ពួកធិវរណោ កើតឡើង ព្រោះ ប្រាជ្ញា ខ្ញុំ ពួកធិវរណោ ។ មូល បណ្ឌិត
 គប្បីស្វាធិតុះ ពួកខ្លួន ធិវរណសម្បយុត្តោ ធិវរណោ កើត
 ឡើង ព្រោះ ប្រាជ្ញា ខ្ញុំ ពួកធិវរណោ ។ មូល បណ្ឌិត គប្បីស្វា
 ធិតុះ ពួកធិវរណោ ក្តី ពួកសម្បយុត្តក្នុង កើតឡើង ព្រោះ ប្រាជ្ញា
 ខ្ញុំ ពួកធិវរណោ ។ ធមិ ធិវរណសម្បយុត្តោ ធិវរណោ ជា
 ច្ច័យ ខែ ធមិ ធិវរណសម្បយុត្តោ ធិវរណោ ដោយ កម្មណ-
 ប្បដ្ឋាយ គឺ ពួកខ្លួន ធិវរណសម្បយុត្តោ ធិវរណោ កើតឡើង
 ព្រោះ ប្រាជ្ញា ខ្ញុំ ពួកខ្លួន ធិវរណសម្បយុត្តោ ធិវរណោ ។ មូល
 កំណត្តយ បណ្ឌិត គប្បីស្វាធិតុះ ។ ពួកធិវរណោ កើតឡើង ព្រោះ
 ប្រាជ្ញា ខ្ញុំ ពួកខ្លួន ធិវរណសម្បយុត្តោ ធិវរណោ ។ ពួក
 ធិវរណោ ក្តី ពួកសម្បយុត្តក្នុង កើតឡើង ព្រោះ ប្រាជ្ញា ខ្ញុំ
 ពួកខ្លួន ធិវរណសម្បយុត្តោ ធិវរណោ ។ ធមិ ធិវរណោ ធិវរណ-
 សម្បយុត្តោ ធិវរណសម្បយុត្តោ ធិវរណោ ក្តី ជា ច្ច័យ
 ខែ ធមិ ធិវរណោ ធិវរណសម្បយុត្តោ ដោយ កម្មណប្បដ្ឋាយ គឺ
 មាន វរណោ ។

និរណនិរណសម្បយុត្តទុក បញ្ញាវា:

(២៣៨) ចិវរណា ចេវ ចិវរណា សម្បយុត្តោ ច
 ចេវ ចិវរណា សម្បយុត្តោ ចេវ ចិវរណា សម្បយុត្តស្ស ច ចម្មស្ស
 វា ធិមតិ ឃ្មត្តយេន បទ្ធកយោ អាម្មណា ធិមតិ ។
 តិណំ កុសាមម្មណាយេវ ។ ចិវរណា សម្បយុត្តោ ចេវ
 ចោ ច ចិវរណា ច ចម្មា ចិវរណា សម្បយុត្តស្ស ចេវ ចោ
 ច ចិវរណា ស្ស ចម្មស្ស អធិមតិ ឃ្មត្តយេន បទ្ធកយោ
 អាម្មណា ធិមតិ សហជាតា ធិមតិ ។ អាម្មណា ធិមតិ
 ចិវរណា សម្បយុត្តោ ចេវ ចោ ច ចិវរណា ច ចេ កុំ កត្តា
 ចិវរណា សម្បយុត្តោ ចេវ ចោ ច ចិវរណា ច ច្នា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។
 សហជាតា ធិមតិ ចិវរណា សម្បយុត្តោ ចេវ ចោ ច ចិវរណា
 ធិមតិ សម្បយុត្តកា ធិ ច ច្នា ធិ អធិមតិ ឃ្មត្តយេន បទ្ធក
 យោ ។ ម្មណា ធិ មុត្តិកា ធិ ។ ចិវរណា សម្បយុត្តោ ចេវ
 ចោ ច ចិវរណា ច ចេ កុំ កត្តា ចិវរណា ឧប្បជ្ឈន្តិ
 សហជាតា ធិមតិ ចិវរណា សម្បយុត្តោ ចេវ ចោ ច ចិវរណា
 ធិមតិ សម្បយុត្តកា ធិ ចិវរណា ធិ អធិមតិ ឃ្មត្តយេន
 បទ្ធកយោ ។ ចិវរណា សម្បយុត្តោ ចេវ ចោ ច ចិវរណា ច ចេ
 កុំ កត្តា ចិវរណា ច សម្បយុត្តកា ច ច ច្នា ឧប្ប
 ជ្ឈន្តិ សហជាតា ធិមតិ ចិវរណា សម្បយុត្តោ ចេវ ចោ ច ចិ
 វរណា ធិមតិ សម្បយុត្តកា ធិ ច ច្នា ធិ ចិវរណា ច ច្នា

និរណនិរណសម្បយុត្តទុក បញ្ញាវា:

(២៣៩) ចមិ ជា ចិវរណា ធិ ចិវរណា សម្បយុត្តោ ជា បច្ច័យ
 ខែ ចមិ ជា ចិវរណា ធិ ចិវរណា សម្បយុត្តោ ដោយ អធិមតិ ឃ្មត្តយេន ច្នា
 ដល់ អាម្មណា ធិមតិ ។ វា ចំនី ច ច្នា ដល់ កុសាមម្មណា ធិមតិ ។
 ចមិ ជា ចិវរណា សម្បយុត្តោ ធិ ចោ ច ចិវរណា ជា បច្ច័យ ខែ ចមិ ជា ចិវ
 រណា សម្បយុត្តោ ធិ ចោ ច ចិវរណា ដោយ អធិមតិ ឃ្មត្តយេន ច្នា ដល់ អាម្ម
 ណា ធិមតិ ធិ ធិមតិ ជា ចិវរណា ធិ ចោ ច ចិវរណា ធិ មុត្តិកា ធិមតិ ។ អាម្មណា ធិមតិ គឺ ក្នុង ច្នា ជា
 ចិវរណា សម្បយុត្តោ ធិ ចោ ច ចិវរណា កើត ឡើង ប្រាម ធ្វើ ខ្លួន ក្នុង ច្នា ជា
 ចិវរណា សម្បយុត្តោ ធិ ចោ ច ចិវរណា ឲ្យ ជា ចិវរណា ។ ធិមតិ ជា
 កា ធិមតិ គឺ អធិមតិ ជា ចិវរណា សម្បយុត្តោ ធិ ចោ ច ចិវរណា ជា បច្ច័យ
 ខែ ក្នុង សម្បយុត្តកក្កុ ដោយ អធិមតិ ឃ្មត្តយេន ។ ក្នុង ចំនី ឃ្មត្តយេន បទ្ធក
 យោ កុំ កត្តា ។ ក្នុង ចិវរណា កើត ឡើង ប្រាម ធ្វើ ខ្លួន ក្នុង ច្នា ជា
 ចិវរណា សម្បយុត្តោ ធិ ចោ ច ចិវរណា ឲ្យ ជា ចិវរណា សហជាតា ធិមតិ គឺ
 កា ធិមតិ ជា ចិវរណា សម្បយុត្តោ ធិ ចោ ច ចិវរណា ជា បច្ច័យ ខែ ក្នុង សម្បយុត្ត
 កក្កុ ចិវរណា ដោយ អធិមតិ ឃ្មត្តយេន ។ ក្នុង ចិវរណា ក្លី ក្នុង សម្បយុត្តកក្កុ ធិ
 កើត ឡើង ប្រាម ធ្វើ ខ្លួន ក្នុង ច្នា ជា ចិវរណា សម្បយុត្តោ ធិ ចោ ច ចិវរណា
 ឲ្យ ជា ចិវរណា សហជាតា ធិមតិ គឺ អធិមតិ ជា ចិវរណា សម្បយុត្តោ ធិ
 ចោ ច ចិវរណា ជា បច្ច័យ ខែ ក្នុង សម្បយុត្តកក្កុ ធិ ខែ ក្នុង ចិវរណា ធិ

អនិច្ចតិច្ចាដ្ឋយេន ចត្វយោ ។ ធីវរណា វេវ ធីវរណា-
សម្បយុត្តោ ធីវរណាសម្បយុត្តោ វេវ ធីវរណា
ក ធម្មា ធីវរណាស្ស វេវ ធីវរណាសម្បយុត្តស្ស ធី
ធម្មស្ស អនិច្ចតិច្ចាដ្ឋយេន ចត្វយោ ការម្មណាធិ-
បតំ ។ តំណំ ។

[២៣៦] អនន្តរម្បដ្ឋយេន ចត្វយោ ភាវន្តចាចិ
វុត្តាធម្មំ នត្ថំ សត្វត្ថ បុរិមា បុរិមា តតាតតា ។ សម-
នន្តរម្បដ្ឋយេន ចត្វយោ វេវ ។ សមាជាតម្បដ្ឋយេន
ចត្វយោ វេវ ។ អត្តមត្តម្បដ្ឋយេន ចត្វយោ វេវ ។
វិស្សយម្បដ្ឋយេន ចត្វយោ វេវ ។ ឧបវិស្សយម្បដ្ឋ-
យេន ចត្វយោ វេវ ការម្មណាសនិសំ វិគង្គោ នត្ថំ ។
អនេវវិទម្បដ្ឋយេន ចត្វយោ ។

[២៣៧] ធីវរណាសម្បយុត្តោ វេវ វោចធីវរណា
ធម្មា ធីវរណាសម្បយុត្តស្ស វេវ វោចធីវរណាស្ស
ធម្មស្ស កម្មម្បដ្ឋយេន ចត្វយោ ធីវរណាសម្បយុត្តា-
វេវ វោចធីវរណា វេតតា សម្បយុត្តកាចំ ឧទ្ធានំ
កម្មម្បដ្ឋយេន ចត្វយោ ។ ម្មណាធិ មុច្ឆិកត្វាធិ ។

ដោយអនិច្ចតិច្ចាដ្ឋយេន ។ ធមិ ជាធីវរណា ធីវរណាសម្បយុត្តក្តី ជា
ធីវរណាសម្បយុត្តនិធិជាវោធីវរណា ជាច្ច័យ វៃនមិ ជាធីវរណា ធីវ
ជាធីវរណាសម្បយុត្ត ដោយអនិច្ចតិច្ចាដ្ឋយេន ពុទ្ធសំការម្មណាធិចតិ ។
គី វោចនវា ព ។

[២៣៩] ជាច្ច័យ ដោយអនន្តរម្បដ្ឋយេន ភាវន្តចាចិ វុត្តាធី
មិនមានទ (ព្រឹកខ្ម) មុន ១ ចណ្ឌិក ឧប្បិវុទ្ធិ គុណច្ច័យចំណីអស់ចុះ ។
ជាច្ច័យ ដោយសមនន្តរម្បដ្ឋយេន មានវា ៧ ។ ជាច្ច័យ ដោយ
សមាជាតម្បដ្ឋយេន មានវា ៧ ។ ជាច្ច័យ ដោយអត្តមត្តម្បដ្ឋយេន
មានវា ៧ ។ ជាច្ច័យ ដោយវិស្សយម្បដ្ឋយេន មានវា ៧ ។ ជា
ច្ច័យ ដោយឧបវិស្សយម្បដ្ឋយេន មានវា ៧ ។ ដូចគ្នានឹងការម្ម-
ណាច្ច័យវេវ វិគង្គ មិនមានទ ។ ជាច្ច័យ ដោយការម្មនម្បដ្ឋយេន ។

[២៣៧] ធមិ ជាធីវរណាសម្បយុត្តនិធិជាវោធីវរណា ជាច្ច័យ
វៃនមិ ជាធីវរណាសម្បយុត្តនិធិជាវោធីវរណា ដោយកម្មច្ច័យ គី
វេតតា ជាធីវរណាសម្បយុត្តនិធិជាវោធីវរណា ជាច្ច័យ វៃនកុសម្ប-
យុត្តកុត្ត ដោយកម្មច្ច័យ ។ ម្មណាធិ មុច្ឆិកត្វាធិ ម្មណាធិ មុច្ឆិកត្វាធិ ។

និវរណនិវរណសម្បយុត្តទុកេ បញ្ញាវិបាក

និវរណសម្បយុត្តា ចរ ចោ ចនិវរណា រេតននា សម្ប-
យុត្តកាវំ និវរណាវំ កម្មប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។
និវរណសម្បយុត្តា ចរ ចោ ចនិវរណា រេតននា សម្ប-
យុត្តកាវំ ខត្តាវំ និវរណា ធន្យ កម្មប្បដ្ឋយេន
បដ្ឋយោ ។

[២៣៨] និវរណសម្បយុត្តា ចរ ចោ ចនិវរណា
ធន្យ និវរណសម្បយុត្តស្ស ចរ ចោ ចនិវរណស្ស
ធន្យស្ស ពណាវប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ តិណិ ។ ឥន្ទ្រ-
យប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ តិណិ ។ ណនប្បដ្ឋយេន
បដ្ឋយោ តិណិ ។ បត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ តិណិ ។
សម្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ចរ ។ អន្តប្បដ្ឋយេន
បដ្ឋយោ ចរ ។ ខន្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ចរ ។ វិគ-
តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ចរ ។ អវិគតប្បដ្ឋយេន
បដ្ឋយោ ចរ ។

[២៣៩] ហត្ថយា តិណិ អាមាត្រ ចរ អនិ-
បតិយា ចរ អនន្តរ ចរ សននន្តរ ចរ សហជាតេ
ចរ អញ្ញាតា ចរ ធិស្សយ ចរ ឧបធិស្សយេ ចរ
រណសោរេ ចរ កាម្ម តិណិ អាមាត្រ តិណិ ឥន្ទ្រយ

និវរណនិវរណសម្បយុត្តទុកេ ចក្កានិវរណ

ចេតនា ជាវិវរណសម្បយុត្តនិវរណនិវរណា ជាបច្ច័យ វៃត្ថកសម្ប-
យុត្តកនិវរណា ដោយកម្មប្បដ្ឋយេន ។ ចេតនា ជាវិវរណសម្បយុត្តនិវរ-
ណនិវរណា ជាបច្ច័យ វៃត្ថកសម្បយុត្តកក្នុងផង វៃត្ថកនិវរណាផង
ដោយកម្មប្បដ្ឋយេន ។

[២៣៩] ធម៌ ជាវិវរណសម្បយុត្តនិវរណនិវរណា ជាបច្ច័យ
វៃធម៌ ជាវិវរណសម្បយុត្តនិវរណនិវរណា ដោយអាហារប្បដ្ឋយេន តិ-
បាធិវរ ៣ ។ ជាបច្ច័យ ដោយឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយេន អាធិវរ ៣ ។ ជាបច្ច័យ
ដោយណាទប្បដ្ឋយេន អាធិវរ ៣ ។ ជាបច្ច័យ ដោយមន្តប្បដ្ឋយេន ហេ-
តិវរ ៣ ។ ជាបច្ច័យ ដោយសម្បយុត្តប្បដ្ឋយេន អាធិវរ ៥ ។ ជាបច្ច័យ
ដោយកម្មប្បដ្ឋយេន អាធិវរ ៥ ។ ជាបច្ច័យ ដោយឧត្តប្បដ្ឋយេន អាធិ-
វរ ៥ ។ ជាបច្ច័យ ដោយវិគតប្បដ្ឋយេន ហេតិវរ ៥ ។ ជាបច្ច័យ
ដោយអវិគតប្បដ្ឋយេន ហេតិវរ ៥ ។

[២៤០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយេន អាធិវរ ៣ ក្នុងការម្សាន្តប្បដ្ឋយេន
អាធិវរ ៥ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយេន ហេតិវរ ៥ ក្នុងឧត្តប្បដ្ឋយេន អាធិវរ ៥
ក្នុងសមនន្តប្បដ្ឋយេន អាធិវរ ៥ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយេន អាធិវរ ៥ ក្នុង
អញ្ញាតប្បដ្ឋយេន អាធិវរ ៥ ក្នុងធិស្សយប្បដ្ឋយេន អាធិវរ ៥ ក្នុងឧប-
ធិស្សយប្បដ្ឋយេន អាធិវរ ៥ ក្នុងអាសវិទប្បដ្ឋយេន អាធិវរ ៥ ក្នុងកម្មប្ប-
ដ្ឋយេន អាធិវរ ៣ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយេន អាធិវរ ៣ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយេន

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុក្ខប្បដ្ឋានំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុក្ខប្បដ្ឋានំ

តីណិ ណារោ តីណិ មាត្ត តីណិ សម្មយុត្តោ នវ
អត្ថិយោ នវ នត្ថិយោ នវ វិគាត នវ អវិគាត នវ ។

មានពៈ ៣ ក្នុងណាមប្បដ្ឋាយ មានពៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋាយ មាន
ពៈ ៣ ក្នុងសម្មយុត្តប្បដ្ឋាយ មានពៈ ៧ ក្នុងអត្ថិប្បដ្ឋាយ មាន
ពៈ ៧ ក្នុងនត្ថិប្បដ្ឋាយ មានពៈ ៧ ក្នុងវិគាតប្បដ្ឋាយ មានពៈ ៧ ក្នុង
អវិគាតប្បដ្ឋាយ មានពៈ ៧ ។

[២៤១] វិវាណោចេវិវាណសម្មយុត្តោ
ធម្មោ វិវាណសម្មចេវិវាណសម្មយុត្តស្ស ធម្មស្ស
លាប្បណប្បច្ឆយេន បច្ឆុយោ សហជាតប្បច្ឆុយេន
បក្ខុយោ ឧបទិស្សយេប្បច្ឆុយេន បច្ឆុយោ ។ ឯវំ នវចំ
តីសុ ធមេសុ មវិគេតត្វា ។

[២៤១] ធម៌ ជាវិវាណៈខំវិវាណសម្មយុត្ត ជាបដ្ឋាយ
វៃធម៌ ជាវិវាណៈខំវិវាណសម្មយុត្ត ដោយអាម្មណប្បដ្ឋាយ ជា
បដ្ឋាយ ដោយសហជាតប្បដ្ឋាយ ជាបដ្ឋាយ ដោយឧបទិស្សយប្បដ្ឋាយ ។
ពៈខំវិ ៧ បណ្ឌិត អប្បិប្រាគប្បចំ ក្នុងបទខំវិ ៣ យ៉ាងនេះទេ ។

[២៤២] នហត្ថុយោ នវ ធមារម្មៈណ នវ យោ
អវិគាត នវ ។

[២៤១] ក្នុងនៈបាតុប្បដ្ឋាយ មានពៈ ៧ ក្នុងនិការម្មណប្បដ្ឋាយ
មានពៈ ៧ ក្នុងនិវាអវិគាតប្បដ្ឋាយ មានពៈ ៧ ។

[២៤២] ហត្ថុប្បដ្ឋយោ ធមារម្មណោ តីណិ ...
ធមេវិបតិយោ តីណិ ធមេនន្ទោ តីណិ ធសមេនន្ទោ
តីណិ ឧបទិស្សយេ តីណិ ធមត្តោ តីណិ ធមិញ្ញ-
យុត្តោ តីណិ យោនត្ថិយោ តីណិ យោវិគាត តីណិ ។

[២៤២] ក្នុងនិការម្មណប្បដ្ឋាយ មានពៈ ៣ ប្រាសាទប្បដ្ឋាយ
... ក្នុងអារិយបដិប្បដ្ឋាយ មានពៈ ៣ ក្នុងនិក្ខន្ធប្បដ្ឋាយ មានពៈ ៣
ក្នុងនិសមមគ្គប្បដ្ឋាយ មានពៈ ៣ ក្នុងនិបទិស្សយប្បដ្ឋាយ មានពៈ ៣
ក្នុងនិមគ្គប្បដ្ឋាយ មានពៈ ៣ ក្នុងនិវិប្បាយប្បដ្ឋាយ មានពៈ ៣ ក្នុង
និវាអវិគាតប្បដ្ឋាយ មានពៈ ៣ ក្នុងនិវាអវិគាតប្បដ្ឋាយ មានពៈ ៣ ។

[២៤៣] នហត្ថុប្បដ្ឋយោ អារម្មណោ នវ ...
អនិបតិយោ នវ ។ អនុលោមទាតិកា កាតត្វា ។ ...
អវិគាត នវ ។

[២៤៣] ក្នុងនិការម្មណប្បដ្ឋាយ មានពៈ ៧ ប្រាសាទប្បដ្ឋាយ
... ក្នុងអារិយបដិប្បដ្ឋាយ មានពៈ ៧ ។ អនុលោមទាតិកា
បណ្ឌិត (ក្រវត្តិប្បៈ ។ ... ក្នុងនិវាអវិគាតប្បដ្ឋាយ មានពៈ ៧ ។

វិវាណវិវាណសម្មយុត្តទុកំ ខិត្តំ ។

ចំ វិវាណវិវាណសម្មយុត្តទុកៈ ។

នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយទុក្ខំ

បដិច្ចវិញ

[២២២] នីវរណវិប្បយុត្តន្តំ នីវរណិយំ ធម្មំ បដិច្ច
នីវរណវិប្បយុត្តន្តា នីវរណិយោ ធានោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បក្កយោ នីវរណវិប្បយុត្តន្តំ នីវរណិយំ ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច
តយោ ទន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានេត្យ រូបំ ទ្វេ ទទ្វេ ...
វជេសន្ធិ ។ សន្តិភ្នំ ។ យថា ទ្ធិប្បន្តទុក្ខេន លោកិយ-
បុគ្គំ ឯវិ កាតត្ថំ ចិត្តាធាតុរណំ ។

នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយទុក្ខំ ឧទ្ទិសំ ។

បរាមាសទុក្ខំ

បដិច្ចវិញ

[២២៤] បរាមាសំ ធម្មំ បដិច្ច ទោបរាមាសោ
ធានោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បក្កយោ បរាមាសំ បដិច្ច សម្ប-
យុត្តតោ ទន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានេត្យ រូបំ ។ ទោបរាមាសំ
ធម្មំ បដិច្ច ទោបរាមាសោ ធានោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បក្កយោ ទោបរាមាសំ ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច តយោ ទន្ធា
ចិត្តសមុដ្ឋានេត្យ រូបំ ទ្វេ ទទ្វេ ... បដិសន្ធិ យោវ
អសដ្ឋាសត្តា មហាក្ខតា ។ ទោបរាមាសំ ធម្មំ

នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយទុក្ខៈ

បដិច្ចវិញ

[២២៦] ធមិ ជា នីវរណវិប្បយុត្តនិវរណិយៈ អាស្រ័យ
ប្តីធមិ ជា នីវរណវិប្បយុត្តនិវរណិយៈ ទើបរក្សិក្សិ ព្រោះ
ហេតុប្បក្កយ ខន្ធា ផល ចិត្តសមុដ្ឋានរូបផល អាស្រ័យ ទ្ធិទន្ធា ១
ជា នីវរណវិប្បយុត្តនិវរណិយៈ ទ្ធិទន្ធា ២ ... បដិសន្ធិ ។
សេចក្តីបំប្រុង ។ លោកិយទុក្ខៈ ក្នុងចូលទុក្ខទុក្ខៈ យ៉ាងណា បណ្ឌិត
ធម្មិក្សិ យ៉ាងនោះវេទ មិនមានការប្តីឱ្យផ្សេង ។ គ្មានឡើយ ។

ពន្ធ នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយទុក្ខៈ ។

បរាមាសទុក្ខៈ

បដិច្ចវិញ

[២២៧] ទោបរាមាសធមិ អាស្រ័យ ទ្ធិបរាមាសធមិ រើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បក្កយ គឺ ពួកសម្បយុត្តក្នុងផល ចិត្តសមុដ្ឋាន-
រូបផល អាស្រ័យ ទ្ធិបរាមាសៈ ។ ទោបរាមាសធមិ អាស្រ័យ ប្តីធា-
បរាមាសធមិ ទើបរក្សិក្សិ ព្រោះហេតុប្បក្កយ គឺ ខន្ធា ផល ចិត្ត-
សមុដ្ឋានរូបផល អាស្រ័យ ទ្ធិទន្ធា ១ មិនមែនជាបរាមាសៈ ទ្ធិទន្ធា ២
... បដិសន្ធិ ផកបដល់ពួកអសដ្ឋាសត្ត ពួកមហាក្ខត ។ បរាមាសធមិ

បដិច្ច បរាមាសោ ធម្មោ ទប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
 ឆោពររាសេ មាត្រ បដិច្ច បរាមាសោ ។ ចោបរា-
 មាសំ ធម្មំ បដិច្ច បរាមាសោ ច ចោបរាមាសោ ធម្មា
 ទប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឆោបរាមាសំ ឯកំ
 មត្តំ បដិច្ច តយោ ទត្វា បរាមាសោ ច ចិត្តសមុដ្ឋា-
 មន្យ រូមំ ទ្វេ ទទ្វេ ... ។ បរាមាសក្ខ ឆោបរាមា-
 សក្ខ ធម្មំ បដិច្ច ឆោបរាមាសោ ធម្មោ ទប្បជ្ឈតិ
 ហេតុប្បដ្ឋយា ឆោបរាមាសំ ឯកំ ទទ្ធគ្ម បរាមា-
 សក្ខ បដិច្ច តយោ ទត្វា ចិត្តសមុដ្ឋាមន្យ រូមំ ទ្វេ
 មាត្រ ... ។

[២២២] ហេតុយា ធម្មា អនុណោម មន្យ
 សត្វត្ថ មន្យ វិចារេត ឯកំ អវិចារេត មន្យ ។

[២២៣] ចោបរាមាសំ ធម្មំ បដិច្ច ឆោបរាមា-
 សោ ធម្មោ ទប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា អហេតុតិ ឆោ-
 បរាមាសំ ឯកំ មត្តំ បដិច្ច តយោ ទត្វា ចិត្តសមុ-
 ដ្ឋាមន្យ រូមំ ទ្វេ ទទ្វេ ... អហេតុតិប្បដិសន្ធិ យាវ
 អសត្តាសត្តា វិចិត្តិក្ខាសហគរេត ទទ្ធគ្មសហគរេត ទទ្វេ
 បដិច្ច វិចិត្តិក្ខាសហគរេត ទទ្ធគ្មសហគរេត រោហោ ។

អស្រ័យ ខ្លះនាបរាមាសធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ
 បរាមាសៈ អស្រ័យ ខ្លះពួកនាបរាមាសក្ខ ។ បរាមាសធម៌ក្តី រោ-
 បរាមាសធម៌ក្តី អស្រ័យ ខ្លះនាបរាមាសធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេ-
 តុប្បដ្ឋយ គឺ ទទ្ធគ្ម ផង បរាមាសៈផង ចិត្តសមុដ្ឋាមន្យផង អស្រ័យ
 ខ្លះទទ្ធគ មិនមែនជាបរាមាសៈ ខ្លះទទ្ធគ ... ។ រោបរាមាសធម៌
 អស្រ័យ ខ្លះបរាមាសធម៌ផង ខ្លះនាបរាមាសធម៌ផង ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ទទ្ធគក្តី ចិត្តសមុដ្ឋាមន្យក្តី អស្រ័យ ខ្លះ
 ទទ្ធគ មិនមែនជាបរាមាសៈផង ខ្លះបរាមាសៈផង ខ្លះទទ្ធគ ... ។

[២២៤] ក្តីហេតុប្បដ្ឋយ ហេតុរាវ ក្តីពិចារណាប្បដ្ឋយ
 ហេតុរាវ ក្តីបច្ច័យចំរើនសំ សុខ្ខែនាហោ ក្តីវិបាកប្បដ្ឋយ
 ហេតុរាវ ក្តីអវិចារណប្បដ្ឋយ ហេតុរាវ ។

[២២៥] រោបរាមាសធម៌ អស្រ័យ ខ្លះនាបរាមាសធម៌ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ទទ្ធគ ផង ចិត្តសមុដ្ឋាមន្យផង
 អស្រ័យ ខ្លះទទ្ធគ ជាអហេតុរាវ មិនមែនជាបរាមាសៈ ខ្លះទទ្ធគ ...
 អហេតុក្បដិសន្ធិ ដំបូងដល់តួអសត្តាសត្វ ហេតុរាវ ដែលប្រកប
 ដោយវិចិត្តិក្ខា ប្រកបដោយទទ្ធគៈ អស្រ័យ ខ្លះក្នុងទទ្ធគ ដែលប្រកប
 ដោយវិចិត្តិក្ខា ប្រកបដោយទទ្ធគៈ ។

[២២៨] បរាមាសំ ធម្មំ បដិច្ច រោមភាមាសោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ធម្មាទុណប្បច្ចយា បរាមាសំ បដិច្ច
 តិគ្គសមុដ្ឋានំ រូមំ ។ រោមភាមាសំ ធម្មំ បដិច្ច
 រោមភាមាសោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ធម្មាទុណប្បច្ចយា
 រោមភាសា ទន្ធូ បដិច្ច តិគ្គសមុដ្ឋានំ រូមំ យាវ
 វសញ្ញាសត្តា ។ បរាមាសត្ថ រោមភាសត្ថ ធម្មំ
 វដិច្ច រោមភាសោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ធម្មាទុណប្ប-
 ច្ចយា បរាមាសត្ថ សម្បយុត្តាតា ច ទន្ធូ បដិច្ច
 តិគ្គសមុដ្ឋានំ រូមំ ។

[២២៩] នាហតុយា ឯកំ ធម្មាទុណ តីណិ
 បរាមតិយា មត្ត ធម្មទន្ធូរ តីណិ ធម្មមទន្ធូរ
 តីណិ ធម្មញ្ញមាញ្ញ តីណិ ធម្មមតិស្សាយ តីណិ
 ធម្មរាជានេ មត្ត ធម្មប្រាណេតេ មត្ត ធម្មសេវនេ មត្ត
 ធម្មមេ តីណិ ធម្មតាកេ មត្ត ធម្មហារេ ឯកំ
 ធម្មត្រិយេ ឯកំ ធម្មារេ ឯកំ ធម្មតេ ឯកំ ធម្មម្ព-
 យុត្ត តីណិ ធម្មប្បយុត្តេ មត្ត រោមត្ថិយា តីណិ
 រោមត្ថេត តីណិ ។

[២២៨] រោមភាសតមិ អាស្រ័យ ខ្ញុំបរាមាសតមិ រើប
 កើតឡើង ក្រោមការប្បណប្បច្ចយ គឺ តិគ្គសមុដ្ឋានំ ខ្ញុំ
 បរាមាសៈ ។ រោមភាសតមិ អាស្រ័យ ខ្ញុំរោមភាសតមិ រើប
 កើតឡើង ក្រោមការប្បណប្បច្ចយ គឺ តិគ្គសមុដ្ឋានំ ខ្ញុំ
 វសញ្ញាសត្ថ អាស្រ័យ ខ្ញុំវសញ្ញា ចិនៃមេវាបរាមាសៈ ។ រោមភា-
 មាសតមិ អាស្រ័យ ខ្ញុំបរាមាសតមិដង ខ្ញុំរោមភាសតមិដង រើប
 កើតឡើង ក្រោមការប្បណប្បច្ចយ គឺ តិគ្គសមុដ្ឋានំ ខ្ញុំ
 បរាមាសៈដង ខ្ញុំវសញ្ញាសត្ថកក្ខណ្ឌដង ។

[២២៩] ក្នុងរោមភាសតមិ បរាមាសៈ ១ ក្នុងធម្មាទុណប្បច្ចយ
 បរាមាសៈ ៣ ក្នុងធម្មមតិស្សាយ បរាមាសៈ ៤ ក្នុងធម្មញ្ញមាញ្ញ បរាមា-
 សៈ ៣ ក្នុងធម្មមទន្ធូរ បរាមាសៈ ៣ ក្នុងធម្មរាជានេ បរាមា-
 សៈ ៣ ក្នុងធម្មប្រាណេតេ បរាមាសៈ ៣ ក្នុងធម្មសេវនេ បរាមា-
 សៈ ៤ ក្នុងធម្មមេ បរាមាសៈ ៤ ក្នុងធម្មតាកេ បរាមាសៈ ៤ ក្នុងធម្មហារេ បរាមា-
 សៈ ៤ ក្នុងធម្មត្រិយេ បរាមាសៈ ៣ ក្នុងធម្មារេ បរាមាសៈ ៣ ក្នុងធម្មតេ បរាមាសៈ ៣
 ក្នុងធម្មម្ពយុត្ត បរាមាសៈ ៣ ក្នុងធម្មប្បយុត្តេ បរាមាសៈ ៤
 ក្នុងរោមត្ថេត បរាមាសៈ ៣ ក្នុងរោមត្ថេត បរាមាសៈ ៣ ។

[២៩០] ហេតុប្បដ្ឋយា នករាប្បណោ តីណិ ...
នេអនិបតិយោ បញ្ច នវិចារកេ បញ្ច នសម្បយុត្តេ តិ-
ណិ នវិធស្សេត្តេ បញ្ច ហេតុតិយោ តីណិ ហេវិគកេ
តីណិ ។

[២៩១] នហេតុប្បដ្ឋយោ នករាប្បណោ ឯកំ ...
អនុប្ប ឯកំ សទ្ធក្ខ ឯកំ អវិគកេ ឯកំ ។
សរាជាតិវារាមិ បដិច្ចវិសេនិសោ ។

បច្ចយវិវា

[២៩២] បកមាសំ ធម្មំ បច្ចយោ ហេតុបកមា-
សោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជិតំ ហេតុប្បដ្ឋយា បកមាសំ បច្ច-
យោ សម្បយុត្តេកោ ទុក្ខា ចិត្តសមុដ្ឋានេត្វ រូមំ ។ ហេ-
បកមាសំ ធម្មំ បច្ចយោ ហេតុបកមាសោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជិតំ ហេតុប្បដ្ឋយា ហេតុបកមាសំ ឯកំ ទុក្ខំ បច្ចយោ
កយោ ទុក្ខា ចិត្តសមុដ្ឋានេត្វ រូមំ ទ្វេ ទានុ ... បដិ-
សន្ធិ យាវ អជ្ឈត្តិកា មណាគ្គតា វត្ថុំ បច្ចយោ ហេតុ-
បកមាសោ ទុក្ខា ។ ហេតុបកមាសំ ធម្មំ បច្ចយោ បកមា-
សោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជិតំ ហេតុប្បដ្ឋយោ ហេតុបកមាសោ
ទទ្វេ បច្ចយោ បកមាសោ វត្ថុំ បច្ចយោ បកមាសោ ។

[២៩៣] ក្រិកាប្បណាប្បដ្ឋយ ហេតុវា ព ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
... ក្រិកាអនិបតិយ ហេតុវា ៥ ក្រិកាវិចារកប្បដ្ឋយ ហេតុវា ៥
ក្រិកាសម្បយុត្តេប្បដ្ឋយ ហេតុវា ព ក្រិកាវិស្សយកប្បដ្ឋយ ហេតុវា ៥
ក្រិកាខានតិប្បដ្ឋយ ហេតុវា ព ក្រិកាវិគកប្បដ្ឋយ ហេតុវា ព ។

[២៩៤] ក្រិកាប្បណាប្បដ្ឋយ ហេតុវា ១ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
... ក្រិកាអនុប្បដ្ឋយ ហេតុវា ៦ ក្រិកាប្បដ្ឋយចំណីសេវំ សុទ្ធិកោ
ហេតុវា ១ ក្រិកាវិគកប្បដ្ឋយ ហេតុវា ១ ។

និសេវាតិកាវា ប្រវិហារក្រិកាវិគកប្បដ្ឋយវិវា ។

បច្ចយវិវា

[២៩៥] ហេតុបកមាសេវិ ពិវិវត្តក ទីនិបកមាសេវិ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសម្បយុត្តេកុដ្ឋានំ ចិត្តសម្ប-
យុត្តេ ពិវិវត្តក ទីនិបកមាសេវា ។ ហេតុបកមាសេវិ ពិវិវត្តក ទីនិ
ហេតុបកមាសេវិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ១១ ព
ដនំ ចិត្តសម្បយុត្តេកុដ្ឋានំ ពិវិវត្តក ទីនិ ១១ ១ បិវេនិបកមាសេវា
ទីនិ ១១ ២ ... បដិសន្ធិ មកបដិសន្ធិកុដ្ឋានំ ហេតុវា ក្រិកា
ហេតុបកមាសេវិ ពិវិវត្តក ទីនិវត្ត ។ ហេតុបកមាសេវិ ពិវិវត្តក ទីនិ
ហេតុបកមាសេវិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ បកមាសេវា
ពិវិវត្តក ទីនិក្រិកាហេតុបកមាសេវិ ហេតុវា ពិវិវត្តក ទីនិវត្ត ។

បរាមាស្ថេត ចល្លយកំព

លោមកមាសំ ធម្មំ បច្ចយា ពរាមាសោ ច លោមក-
មាសោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា លោមក-
មាសំ វិភិ ទុំ បច្ចយា កយោ ទុត្វា បរាមាសោ
ច ចិត្តសមុត្តាទត្វ រូបំ ទ្វេ ទទ្វេ . . . វត្ថុំ បច្ចយា
ពរាមាសោ បហាភូតេ បច្ចយា ចិត្តសមុត្តាចំ រូបំ វត្ថុំ
បច្ចយា ពរាមាសោ ច សម្មយុត្តកា ច ទុត្វា ។
ពរាមាសត្វ លោមកមាសត្វ ធម្មំ បច្ចយា លោមក-
មាសោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា លោមកមាសំ
វិភិ ទុត្វា បរាមាសត្វ បច្ចយា កយោ ទុត្វា ចិត្ត-
សមុត្តាទត្វ រូបំ ទ្វេ ទទ្វេ . . . បរាមាសត្វ សម្ម-
យុត្តកេ ច ទទ្វេ បច្ចយា ចិត្តសមុត្តាចំ រូបំ បរា-
មាសត្វ បហាភូតេ ច បច្ចយា ចិត្តសមុត្តាចំ រូបំ
បរាមាសត្វ វត្ថុត្វ បច្ចយា លោមកមាសោ ទុត្វា ។
សន្តិកំ ។

(២៩៣) ហេតុយា ចត្វ ការម្មណោ ចត្វ វេទិ-
បតិយា ចត្វ សត្វត្ត ចត្វ វិចារកេ វិភិ វិវិគតេ
ចត្វ ។

បរាមាស្ថេត ចល្លយកំព

បរាមាសត្វចិត្តំ លោមកមាសត្វចិត្តំ វិភិវត្ថុក ធម្មំ លោមកមាសត្វ វេច
ភិក្ខុធម្មំ ប្រារាហមណ្ឌល្លយ ភិ ទុត្វ ភិ បរាមាស្ថេត ចិត្តស-
មុត្តាទត្វ វិភិវត្ថុក ធម្មំ ទុត្វ វិភិ លោមកមាស្ថេត វិភិ ទុត្វ ២ . . .
បរាមាស្ថេត វិភិវត្ថុក ធម្មំ ចិត្តសមុត្តាទត្វ វិភិវត្ថុក ធម្មំ ត្រកមហាភូត
បរាមាស្ថេត ត្រកសមុយុត្តកចិត្តំ វិភិវត្ថុក ធម្មំ វិភិ ។ លោមកមាស-
ត្ថេ វិភិវត្ថុក ធម្មំ លោមកមាសត្ថេ ធម្មំ លោមកមាសត្ថេ វេច ភិក្ខុធម្មំ
ប្រារាហមណ្ឌល្លយ ភិ ទុត្វ ភិ ចិត្តសមុត្តាទត្វ វិភិវត្ថុក ធម្មំ ទុត្វ ១
វិភិ លោមកមាសត្ថេ ធម្មំ លោមកមាសត្ថេ ធម្មំ ទុត្វ ២ . . . ចិត្តសមុត្ត-
ាទត្វ វិភិវត្ថុក ធម្មំ លោមកមាសត្ថេ ធម្មំ ត្រកសមុយុត្តកចិត្តំ ចិត្តសមុត្ត-
ាទត្វ វិភិវត្ថុក ធម្មំ លោមកមាសត្ថេ ធម្មំ ត្រកមហាភូត វិភិ វិភិ វិភិ
លោមកមាស្ថេត វិភិវត្ថុក ធម្មំ លោមកមាសត្ថេ ធម្មំ វិភិវត្ថុក ។ លោមកមាសត្ថេ ។

(២៩៣) កុតិហេតុប្បដ្ឋយ លោមកៈ ៧ កុតិហេតុប្បដ្ឋយ
លោមកៈ ៧ កុតិហេតុប្បដ្ឋយ លោមកៈ ៧ កុតិហេតុប្បដ្ឋយ លោមកៈ ៧ កុតិហេតុប្បដ្ឋយ លោមកៈ ៧ កុតិហេតុប្បដ្ឋយ
លោមកៈ ៧ កុតិហេតុប្បដ្ឋយ លោមកៈ ៧ កុតិហេតុប្បដ្ឋយ លោមកៈ ៧ កុតិហេតុប្បដ្ឋយ លោមកៈ ៧ កុតិហេតុប្បដ្ឋយ
លោមកៈ ៧ ។

[២៩៦] ហេតុប្បដ្ឋាយោ ឧបាសម្មណោ គីណំ ...
នមតិបតិយោ បញ្ច ។ ឯវំ សទ្ធាត្ថំ កាតត្ថំ ។

[២៩៧] ហេតុប្បដ្ឋាយោ កាម្មណោ ឯតំ ...
អវិភាស ឯតំ ។

និស្សយេវនំ ធម្មយវាសនិសា ។

និស្សដ្ឋិវិវា

[២៩៨] តោហសំ ធម្មំ សំសាដ្ឋា ហេតុ-
ណាសា ធម្មោ ឧប្បដ្ឋតិ ហេតុប្បដ្ឋាយោ បរាហសំ
សំសាដ្ឋា សម្បយុត្តកា ទន្ធា ។ ឯវំ បញ្ច បញ្ញា
ហេតុញ្ច អប្បយេវ ។

សំសាដ្ឋានំ ធម្មយុត្តានំ ឯវំ កាតត្ថា ។

បញ្ញាវិវា

[២៩៩] តោបរាហសាណំ ធម្មោ តោបរាហសស្ស
ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋាយោ ធម្មយោ តោបរាហសាណំ ហេ-
តុ សម្បយុត្តកាណំ ទន្ធាណំ ជិត្តសម្មាសាណញ្ច ក្កតាណំ
ហេតុប្បដ្ឋាយោ ធម្មយោ ។ តោបរាហសាណំ ធម្មោ
បរាហសស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋាយោ ធម្មយោ

[២៩៦] ក្កនិទ្ធាម្ពណាប្បដ្ឋិយ មាទវាៈ ១ ព្រោហេតុប្ប-
ដ្ឋិយ ... ក្កនិទ្ធាម្ពណាប្បដ្ឋិយ មាទវាៈ ៩ ។ បណ្ឌិត ធម្មិវិជ្ជិ ក្កនិ
ប្បដ្ឋិយ កិណិអសំ យិនិទេវុវ ។

[២៩៧] ក្កនិទ្ធាម្ពណាប្បដ្ឋិយ មាទវាៈ ១ ព្រោហេតុប្បដ្ឋិយ
... ក្កនិទ្ធាម្ពណាប្បដ្ឋិយ មាទវាៈ ១ ។

និស្សយេវា ប្រវិចារត្ថានិបច្ចយវាវេវ ។

និស្សដ្ឋិវិវា

[២៩៨] តោបរាហសាណំ ហេតុវិ គីនិបរាហសាណំ តើប
តើតាវិទិ ព្រោហេតុប្បដ្ឋិយ គី ក្កនិទ្ធាម្ពណាប្បដ្ឋិយ ហេតុវិ គី
បរាហសាៈ ។ បញ្ញា ៧ ក្កនិទ្ធាម្ព បណ្ឌិត ធម្មិវិជ្ជិ យិនិទេវុវ ។

សំសាដ្ឋានំ ធម្មយុត្តានំ បណ្ឌិត ធម្មិវិជ្ជិ យិនិទេវុវ ។

បញ្ញាវិវា

[២៩៩] តោបរាហសាណំ ហេតុវិ តោបរាហសាណំ ហេតុ
ហេតុប្បដ្ឋិយ គី ក្កនិទ្ធាម្ព ហេតុវិ បរាហសាណំ ហេតុវិ តោ
សម្បយុត្តកាណំ តោបរាហសាណំ តោបរាហសាណំ ហេតុប្បដ្ឋិយ ។
តោបរាហសាណំ ហេតុវិ តោបរាហសាណំ តោបរាហសាណំ ហេតុប្បដ្ឋិយ គី

តោបរាមាសា ហេតុ បរាមាសស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន
 មច្ចុយោ ។ តោបរាមាសោ ធាត្ថោ បរាមាសស្ស ធម្ម-
 តោបរាមាសស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន មច្ចុ-
 យោ តោបរាមាសា ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ទត្ថានំ
 បរាមាសស្ស ធម្មិក្កសមុដ្ឋាណនេវ រុត្ថានំ ហេតុប្ប-
 ដ្ឋយេន មច្ចុយោ ។

(២២៦) បរាមាសោ ធាត្ថោ បរាមាសស្ស ធម្ម-
 ស្ស អនុរាមទុក្ខប្បដ្ឋយេន មច្ចុយោ បរាមាសំ ហេតុ
 បរាមាសោ ឧប្បជ្ឈតិ ។ ច្ចុលានំ កាកត្ថានំ ។ បរា-
 មាសំ អនត្ត តោបរាមាសោ ទត្ថា ឧប្បជ្ឈតិ ។ បរា-
 មាសំ អនត្ត បរាមាសោ ធម្ម សម្បយុត្តកា ធម្ម ទត្ថា
 ឧប្បជ្ឈតិ ។ តោបរាមាសោ ធាត្ថោ តោបរាមាសស្ស
 ធម្មស្ស អនុរាមទុក្ខប្បដ្ឋយេន មច្ចុយោ ធានំ . . . សី-
 លំ . . . ឧបោសថកម្មំ កត្តា តំ មច្ចុវេត្តតិ អស្សា-
 រោតំ អភិធម្មតិ តំ អនត្ត វារោ វិចិត្តិញ ឧទ្ធច្ចំ
 តោមធស្សំ ឧប្បជ្ឈតិ មុត្តេ សុចិត្តានំ . . . ឈានា
 វុដ្ឋហិត្តា រាជានំ . . . អវិយោ មត្តា វុដ្ឋហិត្តា មត្តំ មច្ចុ-
 វេត្តតិ ធម្មំ មច្ចុវេត្តតិ ចិត្តានំ មច្ចុវេត្តតិ ចិត្តានំ

ភូកាហេតុ មិនវិមេគជាបរាមាសៈ ជាបច្ច័យ វៃបរាមាសៈ ដោយហេតុ-
 ប្បដ្ឋយ ។ តោបរាមាសធម៌ ជាបច្ច័យ វៃបរាមាសធម៌ផង វៃតោបរា-
 មាសធម៌ផង ដោយហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ភូកាហេតុ មិនវិមេគជាបរា-
 មាសៈ ជាបច្ច័យ វៃភូកាសម្បយុត្តកត្តផង វៃបរាមាសៈផង វៃភូកាចិត្តសមុដ្ឋា-
 នប្បផង ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ។

(២២៦) បរាមាសធម៌ ជាបច្ច័យ វៃបរាមាសធម៌ ដោយអ-
 នុរាមទុក្ខប្បដ្ឋយ គឺ បរាមាសៈ ប្រាជ្ញា ខ្ញុំបរាមាសៈ ទើបកើតឡើង ។
 មូលទាំងឡាយ ចង្កាក់ កប្បិភ្លេងផង ។ ភូកាឧត្ត មិនវិមេគជាបរា-
 មាសៈ ប្រាជ្ញា ខ្ញុំបរាមាសៈ ទើបកើតឡើង ។ បរាមាសៈក្តី ភូកា
 សម្បយុត្តកត្តក្តី ប្រាជ្ញា ខ្ញុំបរាមាសៈ ទើបកើតឡើង ។ តោបរាមា-
 សធម៌ ជាបច្ច័យ វៃតោបរាមាសធម៌ ដោយអនុរាមទុក្ខប្បដ្ឋយ គឺ ច្ចុល
 ខ្ញុំវាច . . . ខ្ញុំសីល . . . ធ្វើ ខ្ញុំវិញ្ញាណធម្ម ហើយវិញ្ញាណ
 ខ្ញុំវាចិត្តានំ ក្រេកអរ រីករាយ រាគៈ វិចិត្តិញ ឧទ្ធច្ចៈ មិនវិមេគស្ស
 កើតឡើង ប្រាជ្ញាប្រាជ្ញា ខ្ញុំវាចិត្តានំ (ខ្ញុំវាចិត្តទាំងឡាយ) វែល
 ខ្ញុំសម្បិហើយ ក្នុងកាលមុន . . . រេញ ភិកិលាន (ភិកិលាណ)
 ខ្ញុំវាច . . . ភូកាប្រាជ្ញាវេយៈ រេញ ភិកិលាន ហើយវិញ្ញាណ
 ខ្ញុំវាច វិញ្ញាណ ខ្ញុំវាច វិញ្ញាណ ខ្ញុំវាចខ្ញុំវាច ឯប្រាជ្ញាវេយៈ

តោត្រុតុស្ស វេទានស្ស មគ្គស្ស វលស្ស អាវដ្ឋនាយ
 អាម្ពលាប្បច្ចយេន មច្ចយោ អាមិយា វោមរាមសេ
 មហិទេ គិលេសេ ... វិក្កុម្ពិកេ គិលេសេ ...
 បុព្វ ... ធនុំ ... វត្ថុ ... វោមរាមសេ ទព្វ
 វតិច្ចតោ វិបស្សនិ អស្សនេតិ អភិទទ្ធាតំ តំ អាត្ត
 កាម វិចិត្តត្ថា ឧទ្ធច្ចំ វោមរាមស្ស ឧប្បជ្ជតិ ធិត្វេន
 កក្កុនា រូមំ មស្សនិ ធិត្វាយ វោមរាមស្ស វោម
 សុណាតិ វោមរាមិយញ្ញាលោន វោមរាមសចិត្តស-
 វដ្ឋិស្ស ធិត្តំ វោមរាតិ អាត្តាណនញ្ញាយនំ វិញ្ញា-
 ណញ្ញាយននស្ស អាត្តញ្ញាយនំ វោមរាមញ្ញា-
 ណញ្ញាយននស្ស រូមាយនំ មនុវិញ្ញាលាស្ស វោម
 ញ្ញាយននំ តាយវិញ្ញាលាស្ស វោមរាមសា ទន្ធា វត្ថុ-
 វិញ្ញាលាស្ស វោមរាមិយញ្ញាលាស្ស បុត្រេវិហា-
 នុស្សនិញ្ញាលាស្ស យថាគម្ពមគញ្ញាលាស្ស អនាគត-
 សញ្ញាលាស្ស អាវដ្ឋនាយ អាម្ពលាប្បច្ចយេន មច្ច-
 យោ ។ វោមរាមសា ធម្មោ មរាមសស្ស ធម្មស្ស
 អាម្ពលាប្បច្ចយេន មច្ចយោ នាទំ ... សីលំ ...
 ឧបោសថិកម្មំ ... តំ អស្សនេតិ វតិទទ្ធាតំ តំ
 អាត្ត ធិត្ថិ ឧប្បជ្ជតិ មុត្ត ... ណាថា ... ។ មេ ។

ជាប់ជួយ វៃវោមរាមស្ស វេទានៈ មគ្គ វល ស វិចិត្តវេទនៈ ដោយការម្ម-
 ណាប្បច្ចយ ត្នកត្រាអរិយ. (វិយាវោម) វុត្តុកតិលស មិនមែនជា
 មរាមសៈ ដែលលេបដំបើយ ... វុត្តុកតិលស ដែលសង្កត់សង្កឹន
 បើយ ... ក្នុងកាលមុន ... វុត្តុកតិលស ... វុត្តុកតិលស ... (ព្រះអរិយៈ)
 កិចារណាយិញ វុត្តុកតិលស មិនមែនជាមរាមសៈ ជាមិនទៀត គ្រេត-
 រេ វិកាយ វគៈ វិចិត្តា មុច្ចៈ ធិតិវោមរាមស្ស វេទនៈទៀត ព្រះ
 ត្រាត្រា វុត្តុកតិលស (ព្រះអរិយៈ) យិញ វុត្តុកតិលស ដោយចិត្តវត្ថុ វុ
 ត្តុកតិលស ដោយវិទ្ធិសោគនាម ធិតិ វុត្តុកតិលស វេទនៈក្នុងកាលប្រកប
 ដោយមរាមសចិត្ត ដោយចរាមិយញ្ញាលា អាត្តាណនញ្ញាយននៈ
 (ជាប់ជួយ) វៃវិញ្ញាលាញ្ញាយននៈ អាត្តញ្ញាយននៈ (ជាប់ជួយ)
 វៃវោមរាមញ្ញាយននៈ វុត្តុកតិលស (ជាប់ជួយ) វៃវោមរាមញ្ញាលា
 វោមរាមញ្ញាយននៈ (ជាប់ជួយ) វៃវោមរាមញ្ញាលា ត្នកត្រា មិនមែនជាមរា-
 មសៈ ជាប់ជួយ វៃវោមរាមញ្ញាលា វោមរាមិយញ្ញាលា បុត្រេវិហានុ-
 ស្សនិញ្ញាលា យថាគម្ពមគញ្ញាលា អនាគតសញ្ញាលា មិនមែនជាមរាមសៈ
 ដោយការម្មណាប្បច្ចយ ។ វោមរាមសធម៌ ជាប់ជួយ វៃវោមរាមសធម៌
 ដោយការម្មណាប្បច្ចយ ធិ វុត្តុកតិលស ... វុត្តុកតិលស ... វុត្តុកតិលស
 សវគម្ម ... គ្រេតរេ វិកាយ ធិតិវោមរាមស្ស ធិតិ វេទនៈទៀត
 ព្រះត្រាត្រា វុត្តុកតិលស ក្នុងកាលមុន ... វិចិត្តវេទនៈ ... ។ មេ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

ចក្កំ... វគ្គំ... ខោមរាមាសោ ទន្ទេ អស្សនេតិ អ-
 ភិធម្មតំ តំ អាវត្តំ វិជ្ជំ... ។ ខោមរាមាសោ ចន្ទោ
 មរាមាសស្ស ច ខោមរាមាសស្ស ម ធម្មស្ស អាវត្ត-
 ណាប្បច្ចយេន មច្ចយោ ឆានំ... សីលំ... ទុតោ-
 សវនកម្មំ... តំ អស្សនេតិ អភិធម្មតំ តំ អាវត្ត-
 មរាមាសោ ម សម្មយុត្តកា ច ទន្ទោ ទម្បជ្ជន្តិ មុទុ
 ... ណាមា ... ចក្កំ... វគ្គំ... ខោមរាមាសោ ទន្ទេ
 អស្សនេតិ អភិធម្មតំ តំ អាវត្តំ មរាមាសោ ច
 សម្មយុត្តកា ច ទន្ទោ ទម្បជ្ជន្តិ ។ មរាមាសោ ច
 ខោមរាមាសោ ច ចន្ទោ មរាមាសស្ស ធម្មស្ស អាវត្ត-
 ណាប្បច្ចយេន មច្ចយោ មរាមាសត្វ សម្មយុត្តកោ ច
 ទន្ទេ អាវត្តំ... តីលំ ។

[២២០] មរាមាសោ ចន្ទោ មរាមាសស្ស
 ធម្មស្ស អភិធម្មតិប្បច្ចយេន មច្ចយោ មរាមាសំ តុ
 កត្វា មរាមាសោ តីលំ អាវត្តណាមិ មតិយេវ
 កាតត្វា ។ ខោមរាមាសោ ចន្ទោ ខោមរាមា-
 សស្ស ធម្មស្ស អភិធម្មតិប្បច្ចយេន មច្ចយោ អាវត្ត-
 ណាមិ តិ មហាយានិមតិ ។ អាវត្តណាមិ មតិ
 ឆានំ... សីលំ... ទុតោសវនកម្មំ...

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

ខ្ញុំចក្កំ... ខ្ញុំវគ្គំ... ក្រេតអា វិកាយ ចំពោះភ្នែកទទួ មិនមែន
 ជាមរាមាសៈ ចំរើ ប្រាជ្ញា ម្យ៉ាងនោះ... ។ ខោមរាមាសធម៌
 ជាមួយ ខែមរាមាសធម៌ផង ខែមរាមាសធម៌ផង ដោយការប្រណ-
 ប្បច្ចយ គឺ ខ្ញុំភាគ... ខ្ញុំសីល... ខ្ញុំឧបាសវកម្ម... ក្រេត-
 អា វិកាយ ខឹងរើនោះ មរាមាសៈក្តី ភ្នែកសម្បយុត្តកត្តក្តី កើត
 ឡើង ព្រោះប្រាជ្ញា ខ្ញុំកំរើនោះ ក្នុងកាលមុន... អំពីយាន...
 ខ្ញុំចក្កំ... ខ្ញុំវគ្គំ... ក្រេតអា វិកាយ ចំពោះភ្នែកទទួ
 មិនមែនជាមរាមាសៈ មរាមាសៈក្តី ភ្នែកសម្បយុត្តកត្តក្តី កើតឡើង
 ព្រោះប្រាជ្ញា ម្យ៉ាងនោះ ។ មរាមាសធម៌ក្តី ខោមរាមាសធម៌ក្តី
 ជាមួយ ខែមរាមាសធម៌ ដោយការប្រណប្បច្ចយ គឺ ប្រាជ្ញា ខ្ញុំ
 មរាមាសៈផង ខ្ញុំភ្នែកសម្បយុត្តកត្តក្តី... មានករៈព្វ ។

[២២១] មរាមាសធម៌ ជាមួយ ខែមរាមាសធម៌ ដោយអភិ-
 ធម៌ប្បច្ចយ គឺ មរាមាសៈ (កើតឡើង) ព្រោះជុំ ខ្ញុំមរាមាសៈ
 ឲ្យកើតការព បានដល់ការប្រណាមិមតិ ខឹងសហជាតិមតិ ។ មរា-
 មាសធម៌ ព្រះ ខោមរាមាសធម៌ ជាមួយ ខែមរាមាសធម៌ ដោយ
 អភិធម៌ប្បច្ចយ បានដល់ការប្រណាមិមតិ ខឹងសហជាតិមតិ ។ អា-
 វត្តណាមិមតិ គឺ ខ្ញុំភាគ... ខ្ញុំសីល... ខ្ញុំឧបាសវកម្ម...

តំ តុំ តតត្វា បដ្ឋវត្ថុតិ អស្សាបេតំ អភិធន្តិ តំ
 តុំ តតត្វា បេតា ឧប្បជ្ជតិ បុព្វំ . . . ណាណ . . .
 អវេយ មត្តា វុត្តហិត្វា មត្តំ តុំ តតត្វា . . . ជលំ តុំ
 . . . ធិត្វាចំ តុំ . . . ធិត្វាចំ តោត្រុតុស្ស វេតាធស្ស
 បត្តស្ស ជលស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន មច្ឆយេន កត្តុំ
 . . . អតំ . . . យោមវាណាស ខទ្ទេ តុំ តតត្វា អស្សា
 បេតំ អភិធន្តិ តំ តុំ តតត្វា បេតា ឧប្បជ្ជតិ ។
 សហោតាធិបតិ យោមវាណាសាធិបតិ សម្មយុត្តកាចំ
 ខត្វាធិ ធិត្តសម្មាណាធន្ធិ ប្បដាចំ អធិបតិប្បច្ចយេន
 មច្ឆយេន ។ យោមវាណាសា ធិត្វោ យោមាសស្ស
 ធឧស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន មច្ឆយេន កាតត្តុណាធិ
 មតិ សហោតាធិបតិ ។ កាតត្តុណាធិមតិ ធារំ . . .
 សីរាំ . . . ឧបាសវីកាវុំ . . . បុព្វំ . . . ណាណ . . .
 ។ យេ ។ កត្តុំ . . . វុត្តំ . . . យោមវាណាស ខទ្ទេ
 តុំ តតត្វា អស្សាបេតំ អភិធន្តិ តំ តុំ តតត្វា
 ធិត្តុំ . . . ។ យេ ។ សហោតាធិមតិ យោមវាណាសាធិ
 មតិ យោមាសស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន មច្ឆយេន ។

បុត្តល ភិចារោ ក្រេតា កែតយ ក្រោម្ខេ ត្ថុវត្ថុសវគម្មនោ ឲ្យ
 ធាវីភារេ ភនៈ កើតឡើង ក្រោម្ខេ ត្ថុវត្ថុសវគម្មនោ ឲ្យធាវីភារេ
 ក្នុងកាលមុន . . . កើតបាន . . . ត្ថុវត្ថុសវគម្មនោ យេត្ត កើតឡើង ហើយ
 ក្រើ ត្ថុវត្ថុ ឲ្យធាវីភារេ . . . ត្ថុវត្ថុ ឲ្យធាវីភារេ . . . ត្ថុវត្ថុ
 ធិត្វាធិ ឲ្យធាវីភារេ . . . ធិត្វាធិត្វាធិ ជាបច្ច័យ វៃមាត្រក្ស កេ
 តនៈ មត្ត ធិត្វាធិ ហើយអធិបតិប្បច្ច័យ ត្ថុវត្ថុ . . . ត្ថុវត្ថុ . . .
 បុត្តល ក្រេតា កែតយ ក្រោម្ខេ ត្ថុវត្ថុធិ មិនមែនជាបទពាក្យ
 ឲ្យធាវីភារេ ភនៈ កើតឡើង ក្រោម្ខេ ត្ថុវត្ថុសវគម្មនោ ឲ្យធាវី
 ភារេ ។ ធិត្វាធិត្វាធិមតិ គឺ អធិបតិ មិនមែនជាបទពាក្យ ជា
 បច្ច័យ វៃមាត្រក្សយុត្តក្នុងធិ វៃមាត្រក្សសម្មយុត្តក្នុងធិ យោម
 ធិបតិប្បច្ច័យ ។ យោមវាណាសាធិ ជាបច្ច័យ វៃមាត្រក្សមតិ ហើយ
 អធិបតិប្បច្ច័យ ប្រាជ្ញាវិញ្ញាណធិមតិ ធិត្វាធិត្វាធិមតិ ។ កាតត្តុ
 ណាធិមតិ គឺ ត្ថុវត្ថុ . . . ត្ថុវត្ថុ . . . ត្ថុវត្ថុសវគម្មនោ . . .
 ក្នុងកាលមុន . . . កើតបាន . . . ។ យេ ។ ត្ថុវត្ថុ . . . ត្ថុវត្ថុ
 . . . បុត្តល ក្រេតា កែតយ ក្រោម្ខេ ត្ថុវត្ថុធិ មិនមែនជា
 បទពាក្យ ឲ្យធាវីភារេ ធិត្តុ កើតឡើង ក្រោម្ខេ ត្ថុវត្ថុសវគម្មនោ
 ឲ្យធាវីភារេ . . . ។ យេ ។ ធិត្វាធិត្វាធិមតិ គឺ អធិបតិ មិន
 មែនជាបទពាក្យ ជាបច្ច័យ វៃមាត្រក្ស ហើយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបំណែក អនុលោមទុក្ខញ្ញាតំ

លោមាសោ ធម្មោ មាណសស្ស ធម្មោ មាណសស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អាម្មណាធិបតិ ពោធំ . . . សីលំ . . . ទោសថតម្មំ . . . បុត្រេ . . . ឈរា . . . ។ បេ ។ ចក្កំ . . . វត្ថុំ . . . លោមាសោ បុត្រេ តវុំ តត្វា អស្សានេតិ អភិធម្មតំ តំ តវុំ តត្វា មាណសោ ធម្មសម្មយុត្តកា ធម្មតា ឧប្បន្នំ ។ សហជាតាធិបតិ លោមាសោធិបតិ សម្មយុត្តកាធិបត្ថាធំ មាណសស្ស ធម្មិស្តសម្មដ្ឋាបាទនេ រូមាធំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ មាណសោ ធម្មោ មាណសោ ធម្មោ មាណសស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាម្មណាធិបតិ មាណសស្ស សម្មយុត្តកា ធម្មតា តវុំ តត្វា មាណសោ . . . តិលំ ។

[២២២] មាណសោ ធម្មោ មាណសស្ស ធម្មស្ស អនុលោមទុក្ខច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមោ បុរិមោ មាណសោ បច្ឆិមស្ស បច្ឆិមស្ស មាណសស្ស អនុលោមទុក្ខច្ចយេន បច្ចយោ ។ មូលំ កាតត្ថំ ។ បុរិមោ បុរិមោ មាណសោ

អភិធម្មបំណែក អនុលោមទុក្ខញ្ញាតំ

លោមាសោធិ ជាបច្ច័យ នៃមាណសោធិផលំ នៃមាណសោធិផលំ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បាទដល់អាម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អាម្មណាធិបតិ គឺ ទ្វារោ . . . ទ្វារីល . . . ទ្វារទោសថកម្ម . . . កុដិកាលមុន . . . អតីយោ . . . ។ បេ ។ ទ្វារចក្ក . . . ទ្វារិក . . . បុល ព្រេកា វិកាយ ព្រោះធ្វើ ទ្វារិកទទ មិនមែន ជាមាណសោ ទ្វារិកទទ មាណសោ ក្តី ពួកសម្មយុត្តកក្កន្តក្តី តើគឺ ធ្វើ ព្រោះធ្វើ ទ្វារិកទទ ទ្វារិកទទ ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិ មិនមែនជាមាណសោ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្មយុត្តកក្កន្តក្តី នៃមាណសោផលំ នៃពួកចក្កសម្មដ្ឋាបាទផលំ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ មាណសោធិ លោមាសោធិ ជាបច្ច័យ នៃមាណសោធិ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បាទដល់អាម្មណាធិបតិ គឺ មាណសោ ធ្វើ ទ្វារិកទទ ផលំ ទ្វារិកទទ ព្រោះធ្វើ ទ្វារិកទទ . . . មាណសោ ពុ ។

[២២២] មាណសោធិ ជាបច្ច័យ នៃមាណសោធិ ដោយអនុលោមទុក្ខច្ច័យ គឺ មាណសោ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃមាណសោ ព្រោះ ។ ដោយអនុលោមទុក្ខច្ច័យ ។ មូល បណ្ឌិត គប្បីធ្វើចុះ ។ មាណសោ មុន ។

មន្ត្រីមាន់ មន្ត្រីមាន់ គោបរាមាសាន់ មន្ត្រីមាន់ អនន្ត-
 រម្បត្តយេន មន្ត្រីយោ មរាមាសោ វុធិនស្ស អនន្ត-
 រម្បត្តយេន មន្ត្រីយោ ។ ម្បសំ កាតតំ មុរិមា
 មុរិយោ មរាមាសោ មន្ត្រីមស្ស មន្ត្រីមស្ស មរាមា-
 សស្ស សម្បយុត្តកាណត្ថ មន្ត្រីមាន់ អនន្តរម្បត្តយេន
 មន្ត្រីយោ ។ គោបរាមាសោ គន្ថោ គោបរាមាសស្ស
 គន្ថស្ស អនន្តរម្បត្តយេន មន្ត្រីយោ មុរិមា មុរិមា
 គោបរាមាសោ មន្ត្រីមាន់ មន្ត្រីមាន់ គោបរាមា-
 សាន់ មន្ត្រីមាន់ អនន្តរម្បត្តយេន មន្ត្រីយោ អនុលោមំ
 វិលសេនេបត្តិយា អនន្តរម្បត្តយេន មន្ត្រីយោ ។
 មូលកំ កាតត្វាធំ^(១) ។ មុរិមា មុរិយោ គោបរាមា-
 សោ មន្ត្រីមស្ស មន្ត្រីមស្ស មរាមាសស្ស អនន្ត-
 រម្បត្តយេន មន្ត្រីយោ អាវុធិនា មរាមាសស្ស អនន្ត-
 រម្បត្តយេន មន្ត្រីយោ ។ មុរិមា មុរិមា គោបរាមាសោ
 មន្ត្រីមស្ស មន្ត្រីមស្ស មរាមាសស្ស ធិ សម្ប-
 យុត្តកាណត្ថ មន្ត្រីមាន់ អនន្តរម្បត្តយេន មន្ត្រីយោ
 អាវុធិនា មរាមាសស្ស ធិ សម្បយុត្តកាណត្ថ មន្ត្រីមាន់
 អនន្តរម្បត្តយេន មន្ត្រីយោ ។ មរាមាសោ ធិ

១. ធិ. ម្បសំ កាតតំ ។

ជាប់ច្រើន វៃភ្នកៈតាមរាមាសក្នុង ក្រោយ។ ដោយអនន្តរម្បត្តយេន បរា-
 មាសៈ ជាប់ច្រើន វៃភ្នកៈ (ការៈចត្វាភិណ្ឌោ) ដោយអនន្តរម្បត្តយេន ។
 មូល បណ្ឌិត គប្បីផ្ញើចុះ បរាមាសៈ មុន។ ជាប់ច្រើន វៃបរាមាសៈ
 ក្រោយ។ ធិ វៃភ្នកៈសម្បយុត្តកក្នុងធិ ដោយអនន្តរម្បត្តយេន ។ គោប-
 រាមាសធិ ជាប់ច្រើន វៃគោបរាមាសធិ ដោយអនន្តរម្បត្តយេន គឺ ភ្នក
 គោបរាមាសក្នុង មុន។ ជាប់ច្រើន វៃភ្នកៈគោបរាមាសក្នុង ក្រោយ ។
 ដោយអនន្តរម្បត្តយេន អនុលោម ជាប់ច្រើន វៃវិលសេនេបត្តិ ដោយអ-
 នន្តរម្បត្តយេន ។ មូលទាំងឡាយ បណ្ឌិត គប្បីផ្ញើធិចុះ ។ ភ្នកៈតាមរា-
 មាសក្នុង មុន។ ជាប់ច្រើន វៃបរាមាសៈ ក្រោយ។ ដោយអនន្តរម្បត្តយេន
 អាវុធិនា ជាប់ច្រើន វៃបរាមាសៈ ដោយអនន្តរម្បត្តយេន ។ ភ្នកៈគោបរា-
 មាសក្នុង មុន។ ជាប់ច្រើន វៃបរាមាសៈ ក្រោយ។ ធិ វៃភ្នកៈសម្ប-
 យុត្តកក្នុងធិ ដោយអនន្តរម្បត្តយេន អាវុធិនា ជាប់ច្រើន វៃបរាមាសៈ
 ធិ វៃភ្នកៈសម្បយុត្តកក្នុងធិ ដោយអនន្តរម្បត្តយេន ។ បរាមាសធិក្ត

អំណាចបិណ្ឌ អនុលោមទុក្ខប្បដ្ឋាន

អំណាចបិណ្ឌ អនុលោមទុក្ខប្បដ្ឋាន

តោបរាមាសោ ធន្មោ បរាមាសស្ស ធម្មស្ស អនន្ត-
 រាប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ បុរិមោ បុរិមោ បរាមាសោ ធន-
 សម្បយុត្តកា ធន ទដ្ឋា បដ្ឋិមស្ស បដ្ឋិមស្ស បរាមា-
 សស្ស អនន្តរាប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។ ទុណិ កា-
 តដ្ឋានំ ។ បុរិមោ បុរិមោ បរាមាសោ ធន សម្បយុត្ត-
 កា ធន ទដ្ឋា បដ្ឋិមាធំ បដ្ឋិមាធំ តោបរាមាសាធំ
 ទដ្ឋានំ អនន្តរាប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ បរាមាសោ ធន
 សម្បយុត្តកា ធន ទដ្ឋា វុដ្ឋានស្ស អនន្តរាប្បដ្ឋយេន
 រាប្បដ្ឋយោ ។ បុរិមោ បុរិមោ បរាមាសោ ធន សម្ប-
 យុត្តកា ធន ទដ្ឋា បដ្ឋិមស្ស បដ្ឋិមស្ស បរាមាសស្ស
 សម្បយុត្តកា ធន ទដ្ឋានំ អនន្តរាប្បដ្ឋយេន បដ្ឋ-
 យោ ។ បរាមាសោ ធន្មោ បរាមាសស្ស ធម្មស្ស
 សអនន្តរាប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។ សហជាតប្បដ្ឋយេន
 បដ្ឋយោ អញ្ញាសញ្ញាប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ទិស្សយប្បដ្ឋ-
 យេន បដ្ឋយោ បញ្ច ។

តោបរាមាសសោ ជាបដ្ឋយេន តោបរាមាសធម៌ ដោយអនន្តរាប្បដ្ឋយេន គឺ
 បរាមាសៈ មុន ។ ធម៌ ត្រួតសម្បយុត្តកត្តន្តន្ត ជាបដ្ឋយេន តោបរាមាសៈ
 ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរាប្បដ្ឋយេន ។ បូសវង់ទ្រាយ បណ្ឌិត អប្បិ
 ត្រីជនិច្ចៈ ។ បរាមាសៈ មុន ។ គឺ ត្រួតសម្បយុត្តកត្តន្ត ជាបដ្ឋយេន
 តោបរាមាសសក្ខុ ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរាប្បដ្ឋយេន បរាមាសៈ គឺ
 ត្រួតសម្បយុត្តកត្តន្ត ជាបដ្ឋយេន តោបរាមាសៈ ដោយអនន្តរាប្បដ្ឋយេន ។
 បរាមាសៈ មុន ។ គឺ ត្រួតសម្បយុត្តកត្តន្ត ជាបដ្ឋយេន តោបរាមាសៈ
 ក្រោយ ។ ធម៌ តោបរាមាសសក្ខុ ដោយអនន្តរាប្បដ្ឋយេន ។ បរា-
 មាសធម៌ ជាបដ្ឋយេន តោបរាមាសធម៌ ដោយអនន្តរាប្បដ្ឋយេន ។ ជាបដ្ឋយេន
 ដោយសហជាតប្បដ្ឋយេន ជាបដ្ឋយេន ដោយអញ្ញាសញ្ញាប្បដ្ឋយេន ជាបដ្ឋយេន
 ដោយទិស្សយប្បដ្ឋយេន គឺ មានព្រះ ៥ ។

[២២៣] បរាមាសោ ធន្មោ បរាមាសស្ស
 ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ អញ្ញ-
 ណ្ឌបទិស្សយោ អនន្តរាប្បដ្ឋយេន បកក្ខបទិស្សយោ
 ។ បេ ។ បកក្ខបទិស្សយោ បរាមាសោ បរាមាសស្ស^(១)

[២២៣] បរាមាសធម៌ ជាបដ្ឋយេន តោបរាមាសធម៌ ដោយឧបទិស្ស-
 យប្បដ្ឋយេន បុរាណសម្បទានុវិស្សយ អនន្តរាប្បដ្ឋយេន ឧបកក្ខប-
 ទិស្សយេន ។ បេ ។ បកក្ខបទិស្សយេន គឺ បរាមាសៈ ជាបដ្ឋយេន តោបរាមាសៈ

១ ឧ. តោបរាមាសស្សាតិ ទិស្សាតិ ។

បរាមាសទុក្ខ បញ្ញាវិបាក

ឧបទិស្សយឃ្យត្ថយេន មត្តយោ ។ តិណំ ។ តោបរា-
 មាសា ធាន្តា រោមរាមាសស្ស ធម្មស្ស ឧបទិស្ស-
 យឃ្យត្ថយេន មត្តយោ អាម្មណ្យធម៌ស្សយោ អនន្ត-
 រូធម៌ស្សយោ មគក្កុធម៌ស្សយោ ។ ២ ។ មគក្កុធម-
 លិស្សយោ សន្ធុំ ឧបទិស្សយោ ឆានំ ទេតិ ។ ២ ។
 សមាមត្តិំ ឧប្បាទេតិ ឆានំ ធាម្បានិំ សីលំ . . .
 ។ ២ ។ មញ្ញំ រាតំ រោសំ ហោហំ ឆានំ មត្តនំ
 កាយិកំ សុខំ . . . រោសានំ ឧបទិស្សយោ ឆានំ
 រោតិ ។ ២ ។ សមាមត្តិំ ឧប្បាទេតិ ឆានំ ទេតិ
 ។ ២ ។ សន្ធុំ មិច្ឆានិំ សម្មា ។ ២ ។ រោសានំ
 សម្មាយ ។ ២ ។ មញ្ញាយ ពកស្ស ។ ២ ។ មត្ត-
 តាយ កាយិកស្ស កុខស្ស មត្តស្ស វេលសមា-
 មត្តិយោ ឧបទិស្សយឃ្យត្ថយេន មត្តយោ ។ រោ-
 មរាមាសា ធាន្តា មរាមាសស្ស ធម្មស្ស ឧបទិស្ស-
 យឃ្យត្ថយេន មត្តយោ អាម្មណ្យធម៌ស្សយោ អនន្ត-
 រូធម៌ស្សយោ មគក្កុធម៌ស្សយោ ។ ២ ។ មគក្កុធម-
 លិស្សយោ សន្ធុំ ឧបទិស្សយោ ធិដ្ឋិំ កណ្ណានិំ សីលំ
 . . . ។ ២ ។ មញ្ញំ រាតំ មត្តនំ កាយិកំ សុខំ . . .

បរាមាសទុក្ខ បញ្ញាវិបាក

ដោយឧបទិស្សយឃ្យត្ថយ ។ មានវិ: ៣ ។ រោមរាមាសធម៌ ជាច្រើន
 នៃរោមរាមាសធម៌ ដោយឧបទិស្សយឃ្យត្ថយ បានដល់អាម្មណ្យធម៌-
 ស្សយោ អនន្តរូធម៌ស្សយោ មិច្ឆកក្កុធម៌ស្សយោ ។ ២ ។ មគក្កុធម៌ស្សយោ
 គឺ មគ្គល អាស្រ័យ ខ្លឹមស្នា ហើយឲ្យ ខ្លឹមស្នា ។ ២ ។ ញ្ញាវិបាកមត្តិ
 ឲ្យភិកឡើង ដំឡើង ខ្លឹមស្នា ខ្លឹមស្នា . . . ។ ២ ។ ខ្លឹមស្នា ពតៈ
 រោស: រោស: ឆាន: សេចក្តីប្រាថ្នា និវត្តន៍កាយិកសុខ . . . អាស្រ័យ
 ខ្លឹមស្នាឆាន: ហើយឲ្យ ខ្លឹមស្នា ។ ២ ។ ញ្ញាវិបាកមត្តិ ឲ្យភិក
 ឡើង សន្ធុនំ ខ្លឹមស្នា ។ ២ ។ មិច្ឆក ខ្លឹមស្នា សន្ធុ ។ ២ ។ រោម-
 រោស: ជាច្រើន នៃសន្ធុ ។ ២ ។ នៃមញ្ញ នៃពតៈ ។ ២ ។ នៃសេចក្តី
 ប្រាថ្នា កាយិកសុខ មត្ត និវត្តន៍វេលសមាមត្តិ ដោយឧបទិស្សយឃ្យត្ថយ ។
 រោមរាមាសធម៌ ជាច្រើន នៃរោមរាមាសធម៌ ដោយឧបទិស្សយឃ្យត្ថយ
 បានដល់អាម្មណ្យធម៌ស្សយោ អនន្តរូធម៌ស្សយោ មិច្ឆកក្កុធម៌ស្សយោ ។ ២ ។
 មគក្កុធម៌ស្សយោ គឺ មគ្គល អាស្រ័យ ខ្លឹមស្នា ប្រការ ខ្លឹមស្នា ខ្លឹមស្នា
 . . . ។ ២ ។ ខ្លឹមស្នា ពតៈ សេចក្តីប្រាថ្នា និវត្តន៍កាយិកសុខ . . .

អភិធម្មចំណីក អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

សេនាសនំ ឧបទិស្សយ ធំដ្ឋី កណ្ណាតិ សទ្ធា
 ។ ២ ។ សេនាសនំ បរាមាសស្ស ឧបទិស្សយ ប្បដ្ឋ-
 យេន បដ្ឋយោ ។ ពោធិកមាសោ ធម្មោ បរាមា-
 សស្ស ធំ ពោធិកមាសស្ស ធំ ធម្មស្ស ឧបទិស្ស-
 យ ប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ អាម្ពណ្ណបទិស្សយោ អនុ-
 បទិស្សយោ បកតុបទិស្សយោ ។ ២ ។ បកតុប-
 ទិស្សយោ សន្ធី ឧបទិស្សយ ធំដ្ឋី កណ្ណាតិ សិ-
 លំ . . . ។ ២ ។ សេនាសនំ ឧបទិស្សយ ធំដ្ឋី
 កណ្ណាតិ សទ្ធា ។ ២ ។ សេនាសនំ បរាមាសស្ស
 សម្បយុត្តកានេត្វ ទទ្ធានំ ឧបទិស្សយ ប្បដ្ឋយេន បដ្ឋ-
 យោ ។ បរាមាសោ ធំ ពោធិកមាសោ ធំ ធម្មោ
 បរាមាសស្ស ធម្មស្ស ឧបទិស្សយ ប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
 តិលំ ឧបទិស្សយា^(៦) បរាមាសោ ធំ សម្បយុត្តកា
 ត ទទ្ធា បរាមាសស្ស ឧបទិស្សយ ប្បដ្ឋយេន បដ្ឋ-
 យោ ។ តិលំ ។

[២២២] ពោធិកមាសោ ធម្មោ ពោធិកមាសស្ស
 ធម្មស្ស បរាមាសប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ អាម្ពណ្ណបុរេ-
 ជានំ វត្ថុបុរេជានំ ។ អាម្ពណ្ណបុរេជានំ ធំកុំ . . .

៦ ឧ. អយំ បាយំ ធម្មំ ។

អភិធម្មចំណីក អនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

កាស្រ័យ ឡូវសេនាសនៈ ហើយប្រកាន់ ឡូវធំដ្ឋី សទ្ធា ។ ២ ។ សេ-
 នាសនៈ ជាបច្ច័យ ខែបរាមាសៈ វេយ្យាឧបទិស្សយ ប្បដ្ឋយេន ។ គោប-
 មាសធមិ ជាបច្ច័យ ខែបរាមាសធមិផង ខែនាបរាមាសធមិផង ដោយ
 ឧបទិស្សយ ប្បដ្ឋយេន ពានផលំ អាម្ពណ្ណបុរេជានំ អនុប្បដ្ឋយេន ធម្មំ
 បកតុបទិស្សយ ។ ២ ។ បកតុបទិស្សយ ធំ បុគ្គល កាស្រ័យ ឡូវសទ្ធា
 ហើយប្រកាន់ ឡូវធំដ្ឋី ឡូវសិល . . . ។ ២ ។ កាស្រ័យ ឡូវសេនា-
 សនៈ ហើយប្រកាន់ ឡូវធំដ្ឋី សទ្ធា ។ ២ ។ សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ
 ខែបរាមាសៈផង ខែកុសម្បយុត្តកុដ្ឋផង ដោយឧបទិស្សយ ប្បដ្ឋយេន ។
 បរាមាសធមិក្កំ គោបមាសធមិក្កំ ជាបច្ច័យ ខែបរាមាសធមិ ដោយ
 ឧបទិស្សយ ប្បដ្ឋយេន ពានផលំ ឧបទិស្សយ ចំណី ព្យ ធំ បរាមាសៈក្កំ ក្នុ
 សម្បយុត្តកុដ្ឋក្កំ ជាបច្ច័យ ខែបរាមាសៈ ដោយឧបទិស្សយ ប្បដ្ឋយេន ។
 មាធិវៈ ព្យ ។

[២២២] គោបមាសធមិ ជាបច្ច័យ ខែនាបរាមាសធមិ
 ដោយបុរេជានំ ប្បដ្ឋយេន ពានផលំ អាម្ពណ្ណបុរេជានំ ធម្មំ វត្ថុបុរេជានំ ។
 អាម្ពណ្ណបុរេជានំ ធំ បុគ្គល ពិចារណា ឃើញ ឡូវកុ . . .

អំណាចសេចក្តី អនុលោមទុក្ខប្បដ្ឋាន

(២៦៤) នាហិកសា ធម្មោ នោបរាមាសស្ស ធម្មស្ស បច្ឆាជាតប្បដ្ឋយេន បច្ឆុយោ តីណិ បច្ឆា- ជាតា កាតត្វា ។ អាសវិទប្បដ្ឋយេន បច្ឆុយោ នវ ។

(២៦៦) នោបរាមាសោ ធម្មោ នោបរាមាសស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បដ្ឋយេន បច្ឆុយោ សហជាតា តាណ- ទណិកា ។ សហជាតា នោបរាមាសោ ចេតនា សម្បយុត្តកាណំ ទត្ថានំ ធិត្តសម្មត្តាណាទត្វា រូបាណំ កម្មប្បដ្ឋយេន បច្ឆុយោ ។ តាណទណិកា នោបរា- មាសោ ចេតនា វិហាកាណំ ទត្ថានំ កម្មត្តា វ រូបាណំ កម្មប្បដ្ឋយេន បច្ឆុយោ ។ ប្បណិធិ កាតត្វានំ ។ នោបរាមាសោ ចេតនា បរាមាសស្ស កម្មប្បដ្ឋយេន បច្ឆុយោ ។ នោបរាមាសោ ចេតនា បរាមាសស្ស ត សម្បយុត្តកាណាទត្វា ទត្ថានំ ធិត្តសម្មត្តាណាទត្វា រូបាណំ កម្មប្បដ្ឋយេន បច្ឆុយោ ។

(២៦៧) នោបរាមាសោ ធម្មោ នោបរាមា- សស្ស ធម្មស្ស វិហាកម្មប្បដ្ឋយេន បច្ឆុយោ ឯកំ ។ អាហារប្បដ្ឋយេន បច្ឆុយោ តីណិ ។ វគ្គិយប្បដ្ឋ- យេន បច្ឆុយោ តីណិ ។ ឈានប្បដ្ឋយេន បច្ឆុ- យោ តីណិ ។

អំណាចសេចក្តី អនុលោមទុក្ខប្បដ្ឋាន

(២៦៤) នាហិកសា ធម្មោ នោបរាមាសស្ស ធម្មស្ស បច្ឆាជាតប្បដ្ឋយេន តី អាតាំង ព បណិក កម្មប្បដ្ឋិ ទ្វិជាបច្ឆាជាត ។ ជាបច្ឆុយោ ដោយអាសវិទប្បដ្ឋយេន ហានវៈ ៧ ។

(២៦៦) នោបរាមាសោ ធម្មោ នោបរាមាសស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បដ្ឋយេន បច្ឆុយោ សហជាតា តាណ- ទណិកា ។ សហជាតា នោបរាមាសោ ចេតនា សម្បយុត្តកាណំ ទត្ថានំ ធិត្តសម្មត្តាណាទត្វា រូបាណំ កម្មប្បដ្ឋយេន បច្ឆុយោ ។ តាណទណិកា នោបរា- មាសោ ចេតនា វិហាកាណំ ទត្ថានំ កម្មត្តា វ រូបាណំ កម្មប្បដ្ឋយេន បច្ឆុយោ ។ ប្បណិធិ កាតត្វានំ ។ នោបរាមាសោ ចេតនា បរាមាសស្ស កម្មប្បដ្ឋយេន បច្ឆុយោ ។ នោបរាមាសោ ចេតនា បរាមាសស្ស ត សម្បយុត្តកាណាទត្វា ទត្ថានំ ធិត្តសម្មត្តាណាទត្វា រូបាណំ កម្មប្បដ្ឋយេន បច្ឆុយោ ។

(២៦៧) នោបរាមាសោ ធម្មោ នោបរាមា- សស្ស ធម្មស្ស វិហាកម្មប្បដ្ឋយេន បច្ឆុយោ ឯកំ ។ អាហារប្បដ្ឋយេន បច្ឆុយោ តីណិ ។ វគ្គិយប្បដ្ឋ- យេន បច្ឆុយោ តីណិ ។ ឈានប្បដ្ឋយេន បច្ឆុ- យោ តីណិ ។

[២៦៨] បរាមាសុក្ខ ធម្មោ តោបរាមាសុក្ខ
 ធម្មស្ស វិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ បរាមាសុក្ខំ បដ្ឋា-
 ... ធម្មំ បដ្ឋា បដ្ឋា កាតត្វា ។ សម្មយុត្តប្បដ្ឋយេន
 បដ្ឋយោ បដ្ឋា ។

[២៦៩] បរាមាសុក្ខ ធម្មោ តោបរាមាសុក្ខ
 ធម្មស្ស វិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ សហដាតំ បដ្ឋា-
 ដាតំ ។ សន្តិភ្នំ ។ តោបរាមាសុក្ខ ធម្មោ តោបរា-
 មាសុក្ខ ធម្មស្ស វិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ស-
 ហដាតំ បុរេដាតំ បដ្ឋាដាតំ ។ សន្តិភ្នំ ។ តោបរា-
 មាសុក្ខ ធម្មោ បរាមាសុក្ខ ធម្មស្ស វិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋ-
 យេន បដ្ឋយោ បុរេដាតំ វត្ថុ បរាមាសុក្ខ វិញ្ញ-
 យុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។ តោបរាមាសុក្ខ ធម្មា
 បរាមាសុក្ខ ធម្មោ តោបរាមាសុក្ខ ធម្មស្ស វិញ្ញ-
 យុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ បុរេដាតំ វត្ថុ បរាមាសុក្ខ
 ធម្ម សម្មយុត្តកាមញ្ញ បដ្ឋាដាតំ វិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋយេន
 បដ្ឋយោ ។ បរាមាសុក្ខ ធម្មោ តោបរាមាសុក្ខ ធម្ម
 ធម្មោ តោបរាមាសុក្ខ ធម្មស្ស វិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋយេន
 បដ្ឋយោ សហដាតំ បដ្ឋាដាតំ ។ សន្តិភ្នំ ។

[២៦៨] បរាមាសុក្ខ ជាបច្ច័យ ខែនោបរាមាសុក្ខ ដោយ
 មគ្គប្បដ្ឋយ បាទដល់ភ្នំកន្ត្រៃមគ្គ ជាបរាមាសុក្ខ . . . បញ្ញាដាតំ ៥
 បដ្ឋានិក គប្បីថ្វី យ៉ាងនេះចុះ ។ ជាបច្ច័យ ដោយសម្មយុត្តប្បដ្ឋយ
 គឺ មានវិញ្ញាណ ៥ ។

[២៦៩] បរាមាសុក្ខ ជាបច្ច័យ ខែនោបរាមាសុក្ខ ដោយ
 វិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋយ បាទដល់សហដាតំ និងបដ្ឋាដាតំ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។
 តោបរាមាសុក្ខ ជាបច្ច័យ ខែនោបរាមាសុក្ខ ដោយវិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋយ
 បាទដល់សហដាតំ បុរេដាតំ និងបដ្ឋាដាតំ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ តោ-
 បរាមាសុក្ខ ជាបច្ច័យ ខែបរាមាសុក្ខ ដោយវិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋយ បាទ
 ដល់បុរេដាតំ គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ ខែបរាមាសុក្ខ ដោយវិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋយ ។
 តោបរាមាសុក្ខ ជាបច្ច័យ ខែបរាមាសុក្ខផង ខែនោបរាមាសុក្ខផង
 ដោយវិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋយ បាទដល់បុរេដាតំ គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ ខែបរា-
 មាសុក្ខផង ខែនោបរាមាសុក្ខផង ដោយវិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋយ ។ បរា-
 មាសុក្ខវិញ្ញាណ តោបរាមាសុក្ខវិញ្ញាណ ជាបច្ច័យ ខែនោបរាមាសុក្ខ ដោយ
 វិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋយ បាទដល់សហដាតំ និងបដ្ឋាដាតំ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។

[២៧០] ចរាមាសោ ធម្មោ នោចរាមាសស្ស
 ធម្មស្ស អត្ថិធម្មច្ចយេន ចច្ចយោ សហជាតំ មច្ចា-
 ជាតំ ។ សហជាតោ ចរាមាសោ សម្មយុត្តកាណន្ធក
 មច្ចាបិ តំគុសម្មជ្ជាណនក្ស រូបាធិំ អត្ថិធម្មច្ចយេន មច្ច-
 យោ ។ មច្ចាជាតោ ចរាមាសោ បុរេជានស្ស ឥមស្ស
 កាលស្ស អត្ថិធម្មច្ចយេន មច្ចយោ ។ នោចរាមា-
 សោ ធម្មោ នោចរាមាសស្ស ធម្មស្ស អត្ថិធម្មច្ចយេន
 មច្ចយោ សហជាតំ បុរេជានំ មច្ចាជាតំ មាណវំ ឥន្ទ្រិ-
 យេ ។ សន្តិកំ ។ នោចរាមាសោ ធម្មោ ចរាមា-
 សស្ស ធម្មស្ស អត្ថិធម្មច្ចយេន មច្ចយោ សហជាតំ
 បុរេជានំ ។ សហជាតោ នោចរាមាសោ មច្ចា ចរាមា-
 សស្ស អត្ថិធម្មច្ចយេន មច្ចយោ ។ បុរេជានំ ធម្មំ ...
 អត្ថំ អស្សានេតិ អភិទទ្ធកិ តំ អារត្ត ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ
 វត្ថុ ចរាមាសស្ស អត្ថិធម្មច្ចយេន មច្ចយោ ។ នោ-
 ចរាមាសោ ធម្មោ ចរាមាសស្ស ធម្មោ ចរាមាសស្ស
 ធម្មស្ស អត្ថិធម្មច្ចយេន មច្ចយោ សហជាតំ បុរេ-
 ជានំ ។ សហជាតោ នោចរាមាសោ ធម្មោ មច្ចា

[២៧០] ចរាមាសសមិ ជាបច្ច័យ វៃនោចរាមាសធមិ ដោយ
 អត្ថិធម្មច្ច័យ បាធសវ័សហជាត វិសិបច្ចាជាត ។ សហជាត គី ចរា-
 មាសៈ ជាបច្ច័យ វៃនោចរាមាសធម្មច្ចុធម្មនិ វៃនោចរាមាសសម្មច្ចុធម្មធម្មនិ
 ដោយអត្ថិធម្មច្ច័យ ។ ធម្មច្ចាជាត គី ចរាមាសៈ ជាបច្ច័យ វៃ-
 នោចរាមាសធម្ម វៃនោចរាមាសធម្ម ដោយអត្ថិធម្មច្ច័យ ។ នោចរាមាសធម្ម ជា
 បច្ច័យ វៃនោចរាមាសធម្ម ដោយអត្ថិធម្មច្ច័យ បាធសវ័សហជាត បុរេ-
 ជាន មច្ចាជាត មាណវ វិនិស្រ្តិយ ។ សេចក្តីបំប្រែត្រូវ ។ នោចរា-
 មាសធម្ម ជាបច្ច័យ វៃនោចរាមាសធម្ម ដោយអត្ថិធម្មច្ច័យ បាធសវ័ស
 សហជាត វិនិបុរេជាន ។ សហជាត គី ចរាមាសស្ស ជាបច្ច័យ
 វៃនោចរាមាសៈ ដោយអត្ថិធម្មច្ច័យ ។ ធម្មច្ចាជាត គី បុគ្គល វិនិបុគ្គ ...
 បុគ្គកម វិភកយ វិនិវត្ត វិដ្ឋិ ភិក្ខុវិដ្ឋិ ព្រាហ្មញ្ញោ ម្ភវិភុនោ
 វត្ត ជាបច្ច័យ វៃនោចរាមាសៈ ដោយអត្ថិធម្មច្ច័យ ។ នោចរាមាសធម្ម
 ជាបច្ច័យ វៃនោចរាមាសធម្មនិ វៃនោចរាមាសធម្មនិ ដោយអត្ថិធម្មច្ច័យ
 បាធសវ័សហជាត វិនិបុរេជាន ។ សហជាត គី នោចរាមាសស្ស ម

តិច្ឆាជំ ទទ្ធាជំ បរាមាសុទ្ធ ច ចិត្តសមុដ្ឋានានត្យ
 រូបាជំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បុរោជិតំ ចក្កំ
 ... វត្ថុំ អស្សារោតំ អភិទទ្ធាតំ តំ អារត្ត បរាមាសោ
 ច សម្មយុត្តកា ច ទទ្ធា ឧប្បជ្ឈិតំ វត្ថុ បរាមាសុទ្ធ
 ច សម្មយុត្តកានត្យ ទទ្ធាជំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ។ បរាមាសោ ច លោបរាមាសោ ច ធម្មា
 រោបរាមាសុទ្ធ ធម្មស្ស អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតំ បុរោជិតំ បន្ទាតាតំ រាហារំ វគ្គិយំ ។
 សហជាតោ លោបរាមាសោ វិភោ ទទ្ធា ច បរាមា-
 សោ ច តិច្ឆាជំ ទទ្ធាជំ ចិត្តសមុដ្ឋានានត្យ រូបាជំ
 អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ថុ ទទ្ធា ... បរាមាសោ
 ច សម្មយុត្តកា ច ទទ្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបាជំ
 អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បរាមាសោ ច អណាត្តតា ច
 តិច្ឆាសមុដ្ឋានានំ រូបាជំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បរា-
 មាសោ ច វត្ថុ ច លោបរាមាសានំ ទទ្ធាជំ អត្តិប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។ បុរោជិតោ បរាមាសោ ច សម្ម-
 យុត្តកា ច ទទ្ធា បុរោជិតស្សំ វិមស្ស កាយស្ស
 អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បន្ទាជាតោ បរាមាសោ ច

ជាបច្ច័យ វៃទទ្ធា ព ជន វៃបរាមាសជន វៃភ្នកចិត្តសមុដ្ឋានប្បជន
 ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។ ឯបុរោជិត គឺ បុគ្គល ខឹងវត្ថុ ... រក្សាវាវ វិភោ-
 រាយ វិនិវត្ត បរាមាសភ្នំ ភ្នកសម្បយុត្តកត្តភ្នំ កើតឡើង ព្រោះប្រាជ្ញា
 ត្រូវគ្នាខ្លះ វត្ថុ ជាបច្ច័យ វៃបរាមាសជន វៃភ្នកសម្បយុត្តកត្តជន
 ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។ បរាមាសធម៌ភ្នំ លោបរាមាសធម៌ភ្នំ ជាបច្ច័យ វៃ
 លោបរាមាសៈ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ពុទ្ធសីលសហជាត បុរោជិត បច្ចា-
 ជិត អាហារ ខឹងវគ្គិយ ។ សហជាត គឺ លោបរាមាសក្នុង ខត្តិ
 បរាមាសភ្នំ ជាបច្ច័យ វៃទទ្ធា ព ជន វៃភ្នកចិត្តសមុដ្ឋានប្បជន ដោយ
 អត្តិប្បច្ច័យ ខ្លួន ... បរាមាសភ្នំ ភ្នកសម្បយុត្តកត្តភ្នំ ជាបច្ច័យ
 វៃភ្នកចិត្តសមុដ្ឋានប្បជន ដោយអត្តិប្បច្ច័យ គឺ បរាមាសជន ភ្នកបរាមាស
 ជន ជាបច្ច័យ វៃភ្នកចិត្តសមុដ្ឋានប្បជន ដោយអត្តិប្បច្ច័យ បរាមាសភ្នំ
 វត្ថុភ្នំ ជាបច្ច័យ វៃភ្នកខាងបរាមាសក្នុង ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។ បុរោ-
 ជិត គឺ បរាមាសភ្នំ ភ្នកសម្បយុត្តកត្តភ្នំ ជាបច្ច័យ វៃគាយវេទ
 វិសេរតិកម្មន ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។ ឯបុរោជិត គឺ បរាមាសភ្នំ

អភិធម្មបិដក គុណបទប្បវគ្គ

សម្បយុត្តកា ធន ទន្ធា កាតជ្ឈិក្កិណេ កាហារោ
ន បុណោតស្ស ឥសស្ស កាយស្ស អត្ថិឃ្មដ្ឋយេន
បច្ចុយោ ។ បច្ចុយោតា បរមមាសោ ធន សម្បយុត្ត-
កា ក ទន្ធា រូបជីវិត្រ្មិយញ្ច កដត្តារូបាធំ អត្ថិឃ្មដ្ឋ-
យេន បច្ចុយោ ។

[២៧១] កោតុយោ តិលិំ ការម្មណេ នវ អធិ-
បតិយោ នវ អនន្តេវ នវ សមនន្តេវ នវ សហជាតេ
បញ្ច អញ្ញាបញ្ញោ បញ្ច ធិស្សយេ បញ្ច ឧបធិស្សយេ
នវ បុរេជានេ តិលិំ បច្ចុយោតេ តិលិំ ករសេវិណេ នវ
ករេវ តិលិំ វិការេត ឯកំ កាយោ តិលិំ ឥត្រ្មិយេ
តិលិំ យារិន តិលិំ បក្កេ បញ្ច សម្បយុត្ត បញ្ច
វិញ្ញយុត្ត បញ្ច អត្ថិយោ បញ្ច ធនិយោ នវ វិការេត
នវ អវិការេត បញ្ច ។

[២៧២] បរមមាសោ ធនោ បរមមាសស្ស ធន្តស្ស
ការម្មណប្បដ្ឋយេន បច្ចុយោ ឧបធិស្សយប្បដ្ឋយេន
បច្ចុយោ ។ បរមមាសោ ធនោ តេបរមមាសស្ស
ធន្តស្ស ការម្មណប្បដ្ឋយេន បច្ចុយោ សហជា-
តប្បដ្ឋយេន បច្ចុយោ ឧបធិស្សយប្បដ្ឋយេន បច្ចុយោ

អភិធម្មបិដក គុណបទប្បវគ្គ

ភូតសម្បយុត្តកត្តក្កិ កត្តិក្កិវាហារក្កិ ជាបច្ច័យ វិនិកាយោ វិសេកិក
មុន ដោយអតិប្បច្ច័យ ។ បច្ចុយោតេ វិ បរមមាសោត្ថិ ភូតសម្បយុត្តកត្តក្កិ
រូបជីវិត្រ្មិយក្កិ ជាបច្ច័យ វិនិកាយោត្ថិ ដោយអតិប្បច្ច័យ ។

[២៧៣] ក្កិបាតុប្បច្ច័យ បាតិវៈ ក្កិការម្មណប្បច្ច័យ
បាតិវៈ វ ក្កិអធិបតិប្បច្ច័យ បាតិវៈ វ ក្កិអនន្តប្បច្ច័យ បាតិ
វៈ វ ក្កិសហនន្តប្បច្ច័យ បាតិវៈ វ ក្កិសហជាតប្បច្ច័យ បាតិ
វៈ វ ក្កិវិញ្ញាបញ្ញប្បច្ច័យ បាតិវៈ វ ក្កិធិស្សយប្បច្ច័យ បាតិ
វៈ វ ក្កិឧបធិស្សយប្បច្ច័យ បាតិវៈ វ ក្កិបុរេជានប្បច្ច័យ បាតិ
វៈ ក្កិបច្ចុយោតាប្បច្ច័យ បាតិវៈ ក្កិការម្មណប្បច្ច័យ បាតិ
វៈ វ ក្កិគុណប្បច្ច័យ បាតិវៈ ក្កិវិញ្ញាបញ្ញប្បច្ច័យ បាតិវៈ ក្កិ
កាយប្បច្ច័យ បាតិវៈ ក្កិវិញ្ញិយប្បច្ច័យ បាតិវៈ ក្កិ
ណាតប្បច្ច័យ បាតិវៈ ក្កិមន្តប្បច្ច័យ បាតិវៈ វ ក្កិសម្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ បាតិវៈ វ ក្កិវិញ្ញយុត្តប្បច្ច័យ បាតិវៈ វ ក្កិអត្ថិប្ប-
ច្ច័យ បាតិវៈ វ ក្កិអតិប្បច្ច័យ បាតិវៈ វ ក្កិវិនិកាយោ បាតិ
វៈ វ ក្កិអវិការេតប្បច្ច័យ បាតិវៈ វ ។

[២៧៤] បរមមាសោតិ ជាបច្ច័យ វិនិកាយោតិ ដោយ
ការម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបធិស្សយប្បច្ច័យ ។ បរមមា-
សោតិ ជាបច្ច័យ វិនិកាយោតិ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ ជា
បច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបធិស្សយប្បច្ច័យ

បរាមាសនុរាម បញ្ញាវិបាក

វត្តជាតិធម្មត្ថយេន បទ្ទយោ ។ ចកោសោ ធម្មោ
 មរាណសស្ស ឆ គោមរាណសស្ស ឆ ធម្មស្ស អាម្ម-
 ណាប្បក្ខយេន បទ្ទយោ ឧបនិស្សយធម្មត្ថយេន បទ្ទ-
 យោ ។ គោមរាណសោ ធម្មោ គោមរាណសស្ស ធម្មស្ស
 អាម្មណាប្បក្ខយេន បទ្ទយោ សហជាតិធម្មត្ថយេន
 មទ្ទយោ ឧបនិស្សយធម្មត្ថយេន បទ្ទយោ បុរោ-
 កម្មត្ថយេន មទ្ទយោ បញ្ញាជាតិធម្មត្ថយេន មទ្ទយោ
 កម្មធម្មត្ថយេន បទ្ទយោ អាហារធម្មត្ថយេន មទ្ទយោ
 ភិក្ខុយក្សត្ថយេន មទ្ទយោ ។ គោមរាណសោ ធម្មោ
 មរាណសស្ស ធម្មស្ស អាម្មណាប្បក្ខយេន បទ្ទយោ
 សហជាតិធម្មត្ថយេន បទ្ទយោ ឧបនិស្សយធម្មត្ថយេន
 មទ្ទយោ បុរោកម្មត្ថយេន បទ្ទយោ ។ គោមរា-
 ណសោ ធម្មោ មរាណសស្ស ឆ គោមរាណសស្ស ឆ
 ធម្មស្ស អាម្មណាប្បក្ខយេន បទ្ទយោ សហជាតិធម្មត្ថ-
 យេន បទ្ទយោ ឧបនិស្សយធម្មត្ថយេន មទ្ទយោ បុរោ-
 កម្មត្ថយេន បទ្ទយោ ។ មរាណសោ ឆ គោម-
 រាណសោ ឆ ធម្មោ មរាណសស្ស ធម្មស្ស អាម្មណា-
 ប្បក្ខយេន បទ្ទយោ ឧបនិស្សយធម្មត្ថយេន បទ្ទយោ ។

បរាមាសនុរាម បញ្ញាវិបាក

ជាបច្ច័យ ដោយបញ្ញាជាតិធម្មត្ថយ ។ បរាមាសនុរាម ជាបច្ច័យ ខែបរាមាស-
 នុរាម ខែគោមរាណសនុរាម ដោយអាម្មណាប្បក្ខយ ជាបច្ច័យ ដោយ
 ឧបនិស្សយធម្មត្ថយ ។ គោមរាណសនុរាម ជាបច្ច័យ ខែគោមរាណសនុរាម
 ដោយអាម្មណាប្បក្ខយ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតិធម្មត្ថយ ជាបច្ច័យ
 ដោយឧបនិស្សយធម្មត្ថយ ជាបច្ច័យ ដោយបុរោកម្មត្ថយ ជាបច្ច័យ
 ដោយបញ្ញាជាតិធម្មត្ថយ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មធម្មត្ថយ ជាបច្ច័យ ដោយ
 អាហារធម្មត្ថយ ជាបច្ច័យ ដោយភិក្ខុយក្សត្ថយ ។ គោមរាណសនុរាម
 ជាបច្ច័យ ខែមរាណសនុរាម ដោយកម្មណាប្បក្ខយ ជាបច្ច័យ ដោយស-
 ហជាតិធម្មត្ថយ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយធម្មត្ថយ ជាបច្ច័យ ដោយ
 បុរោកម្មត្ថយ ។ គោមរាណសនុរាម ជាបច្ច័យ ខែមរាណសនុរាម ខែ
 គោមរាណសនុរាម ដោយអាម្មណាប្បក្ខយ ជាបច្ច័យ ដោយសហជា-
 តិធម្មត្ថយ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយធម្មត្ថយ ជាបច្ច័យ ដោយបុរោក-
 ម្មត្ថយ ។ បរាមាសនុរាម គោមរាណសនុរាម ជាបច្ច័យ ខែមរាណ-
 សនុរាម ដោយកម្មណាប្បក្ខយ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយធម្មត្ថយ ។

បរាមាសោ ធម៌ ខោបរាមាសោ ធម៌ ធម្មា ខោបរាមាសោ
 សស្ស ធម្មស្ស អាម្មណប្បដ្ឋាយេន បច្ចុយោ សហ-
 រោតប្បដ្ឋាយេន បច្ចុយោ ឧបទិស្សយប្បដ្ឋាយេន បច្ចុ-
 យោ បញ្ញាវាគប្បដ្ឋាយេន បច្ចុយោ ។ បរាមាសោ ធម៌
 ខោបរាមាសោ ធម៌ ធម្មា បរាមាសស្ស ធម៌ ខោបរា-
 មាសស្ស ធម៌ ធម្មស្ស អាម្មណប្បដ្ឋាយេន បច្ចុយោ
 ឧបទិស្សយប្បដ្ឋាយេន បច្ចុយោ ។

[២៧៣] ខោបរាមាសោ ធម៌ ធម្មា ធម្មណោ ធម៌
 សត្វត្ថ ធម៌ ខោអវិការត ធម៌ ។

[២៧៤] រោតប្បដ្ឋាយោ ឧបទិស្សយោ តិណ្ណំ . . .
 នអនិបតិយោ តិណ្ណំ នអនន្តរោ តិណ្ណំ នសបទន្តរោ តិ-
 ណ្ណំ នអត្តាបន្តោ ឯតំ នឧបទិស្សយោ តិណ្ណំ ។ មេ ។
 នយត្ត តិណ្ណំ នសម្មយុត្តោ ឯតំ នវិញ្ញយុត្តោ តិណ្ណំ
 ខោធម្មិយោ តិណ្ណំ ខោវិការត តិណ្ណំ ។

[២៧៥] ខោតុប្បដ្ឋាយោ អាម្មណោ ធម៌ . . .
 អនិបតិយោ ធម៌ ។ អនុលោមមាណសិកា តាមត្ថា ។
 . . . អវិការត បញ្ញា ។

បរាមាសោធម៌ត្ថិ ខោបរាមាសោធម៌ត្ថិ ជាបច្ច័យ ខែនោបរាមាសោធម៌ ដោយ
 ការម្មណប្បដ្ឋាយោ ជាបច្ច័យ ដោយសហរោតប្បដ្ឋាយោ ជាបច្ច័យ ដោយ
 ឧបទិស្សយប្បដ្ឋាយោ ជាបច្ច័យ ដោយបញ្ញាវាគប្បដ្ឋាយោ ។ បរាមាសោធម៌ត្ថិ
 ខោបរាមាសោធម៌ត្ថិ ជាបច្ច័យ ខែបរាមាសោធម៌ធម៌ ខែនោបរាមាសោធម៌
 ធម៌ ដោយការម្មណប្បដ្ឋាយោ ជាបច្ច័យ ដោយឧបទិស្សយប្បដ្ឋាយោ ។

[២៧៦] ក្នុងខោតុប្បដ្ឋាយោ មានវិវាទ ក្នុងការម្មណប្បដ្ឋាយោ
 មានវិវាទ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ សុទ្ធនៃមានវិវាទ ក្នុងខោតុប្បដ្ឋាយោ
 មានវិវាទ ។

[២៧៧] ក្នុងការម្មណប្បដ្ឋាយោ មានវិវាទ ក្រោមខោតុប្បដ្ឋាយោ
 . . . ក្នុងអនិបតិប្បដ្ឋាយោ មានវិវាទ ក្នុងអនន្តរោប្បដ្ឋាយោ មានវិវាទ
 ក្នុងសបទន្តរោប្បដ្ឋាយោ មានវិវាទ ក្នុងអត្តាបន្តរោប្បដ្ឋាយោ មានវិវាទ
 ក្នុងឧបទិស្សយប្បដ្ឋាយោ មានវិវាទ ។ មេ ។ ក្នុងអនុប្បដ្ឋាយោ មាន
 វិវាទ ក្នុងសហរោតប្បដ្ឋាយោ មានវិវាទ ក្នុងវិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋាយោ មាន
 វិវាទ ក្នុងខោតុប្បដ្ឋាយោ មានវិវាទ ក្នុងខោតុប្បដ្ឋាយោ មាន
 វិវាទ ។

[២៧៨] ក្នុងការម្មណប្បដ្ឋាយោ មានវិវាទ ក្រោមខោតុប្បដ្ឋាយោ
 . . . ក្នុងអនិបតិប្បដ្ឋាយោ មានវិវាទ ។ អនុលោមមាណសិកា បណ្ឌិត
 គប្បីធ្វើចុះ ។ . . . ក្នុងអវិការតប្បដ្ឋាយោ មានវិវាទ ។

បរាមជ្ឈទុក្ខំ

បដិច្ចវិវា

[២៧២] បរាមជ្ឈំ ធម្មំ មជ្ឈិមំ បរាមដោ ធាត្តា
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដូយា បរាមជ្ឈំ ឯតំ ទន្ធំ បដិច្ច
កយោ ទន្ធា មិត្តសមុប្បាទោ រូបំ ទ្រេ ទទ្រេ ...
មជ្ឈិមន្តិ យាវ អជ្ឈិត្តំ កាវិ មោក្ខតា ។ បរាមជ្ឈំ ធម្មំ
មជ្ឈិមំ ... ។ បរាមជ្ឈទុក្ខំ យោ ចូឡច្បន្តទុក្ខា
លោកិយទុក្ខំ ឯវំ កាតតំ ចិញ្ចាណកាសាវំ ។

បរាមជ្ឈទុក្ខំ ធម្មំ -

បរាមាសសម្បយុត្តទុក្ខំ

បដិច្ចវិវា

[២៧៣] បរាមាសសម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច មក-
មាសសម្បយុត្តោ ធាត្តា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដូយា មក-
មាសសម្បយុត្តំ ឯតំ ទន្ធំ មជ្ឈិមំ កយោ ទន្ធា ទ្រេ
ទទ្រេ ... ។ បរាមាសសម្បយុត្តំ ធម្មំ មជ្ឈិមំ មក-
មាសសម្បយុត្តោ ធាត្តា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដូយា មក-

បរាមជ្ឈទុក្ខំ

បដិច្ចវិវា

[២៧៤] បរាមជ្ឈទុក្ខំ កាស្រ័យ ខ្ញុំបរាមជ្ឈទុក្ខំ ទើបកើតឡើង
ត្រាវហេតុប្បដូយ គឺ ខន្ធតក្កំ ចិត្តសមុប្បាទបុគ្គំ កាស្រ័យ ខ្ញុំ
បរាមជ្ឈទុក្ខំ ខ្ញុំខន្ធល ។ បដិសន្ធិ ដកយល់ត្រូវមហាភូត ខាង
ក្នុង ។ កាស្រ័យ ខ្ញុំបរាមជ្ឈទុក្ខំ ... ។ លោកិយទុក្ខៈ
ក្នុងចូឡច្បន្តទុក្ខៈ យោនិណោ បរាមជ្ឈទុក្ខៈ បច្ចុប្បិក អប្បិធ្វើយោនិណោចុះ
បិទមានការធ្វើឱ្យផ្សេងៗគ្នាឡើយ ។

ចលំ បរាមជ្ឈទុក្ខៈ ។

បរាមាសសម្បយុត្តទុក្ខំ

បដិច្ចវិវា

[២៧៥] បរាមាសសម្បយុត្តទុក្ខំ កាស្រ័យ ខ្ញុំបរាមាស-
សម្បយុត្តទុក្ខំ ទើបកើតឡើង ត្រាវហេតុប្បដូយ គឺ ខន្ធតក កាស្រ័យ
ខ្ញុំបរាមាសសម្បយុត្តទុក្ខំ ខ្ញុំខន្ធល ។ បរាមាសសម្បយុត្តទុក្ខំ
កាស្រ័យ ខ្ញុំបរាមាសសម្បយុត្តទុក្ខំ ទើបកើតឡើង ត្រាវហេតុប្បដូយ

បរាមាសសម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច បរាមាសសម្បយុត្តោ
 ធម បរាមាសវិប្បយុត្តោ ធម ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បព្វ-
 យា បរាមាសសម្បយុត្តំ ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច តាយា ទន្ធា
 វិក្កសមុដ្ឋានក្ស រូបំ ទ្វេ ទាទ្វ ... ។ បរាមាសវិប្ប-
 យុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច បរាមាសវិប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ
 ហេតុប្បព្វយា បរាមាសវិប្បយុត្តំ ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច
 តាយា ទន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានក្ស រូបំ ទ្វេ ទាទ្វ ... បដិ-
 សន្ធិត្ថុលោ ទទ្វេ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច ទន្ធា ឯកំ
 បរាមាស ... បរាមាសសម្បយុត្តក្ស បរាមាសវិប្ប-
 យុត្តក្ស ធម្មំ បដិច្ច បរាមាសវិប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ជន្តិ ហេតុប្បព្វយា បរាមាសសម្បយុត្តោ ទទ្វេ ធម
 បរាមាស ធម បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ សន្ធិត្ថំ ។

(២២៤) ហេតុយោ បក្ស រាវច្ឆាលោ ទ្វេ អនិ-
 បតិយោ បក្ស អនន្តារ ទ្វេ អនន្តារ ទ្វេ សមាសា-
 តោ បក្ស អន្តរាប្បោ ទ្វេ ចិស្សយេ បក្ស ឧបទិស្ស-
 យេ ទ្វេ ធុរាសាតោ ទ្វេ អាសាវាធម ទ្វេ តេជ្ជ
 បក្ស វិទាតោ ឯកំ អាហារោ បក្ស ។ សន្ធិត្ថំ ។

បរាមាសសម្បយុត្តដំណឹង បរាមាសវិប្បយុត្តដំណឹង អាស្រ័យ ទ្វេបរាមាស-
 សម្បយុត្តដំណឹង ទើបតែក្សន្តិ ព្រោះហេតុប្បព្វយ គឺ ទន្ធា ត ក្តិ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានក្ស អាស្រ័យ ទ្វេបរាមាសសម្បយុត្តដំណឹង ទ្វេទន្ធា ២ ... ។
 បរាមាសវិប្បយុត្តដំណឹង អាស្រ័យ ទ្វេបរាមាសវិប្បយុត្តដំណឹង ទើបតែក្សន្តិ
 ព្រោះហេតុប្បព្វយ គឺ ទន្ធា ត ចិត្តសមុដ្ឋានក្ស អាស្រ័យ ទ្វេ
 បរាមាសវិប្បយុត្តដំណឹង ទ្វេទន្ធា ២ ... ។ ក្តិ ចិត្តសមុដ្ឋានក្ស វត្ថុ
 អាស្រ័យ ទ្វេទន្ធា ត ក្តិ ទ្វេ អាស្រ័យ ទ្វេវត្ថុ ទ្វេបរាមាស ១ ...
 បរាមាសវិប្បយុត្តដំណឹង អាស្រ័យ ទ្វេបរាមាសសម្បយុត្តដំណឹង ទ្វេ
 បរាមាសវិប្បយុត្តដំណឹង ទើបតែក្សន្តិ ព្រោះហេតុប្បព្វយ គឺ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានក្ស អាស្រ័យ ទ្វេបរាមាសសម្បយុត្តដំណឹង ទ្វេបរាមាស-
 ក្សដំណឹង ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។

(២២៥) ក្តិហេតុប្បព្វយ មានការ ១ ក្តិហេតុប្បព្វយ
 មានការ ២ ក្តិអនិបតិប្បព្វយ មានការ ៣ ក្តិអនន្តារប្បព្វយ មានការ ៤
 ក្តិសមុដ្ឋានប្បព្វយ មានការ ៥ ក្តិសហជាតប្បព្វយ មានការ ៦ ក្តិ
 អកាមក្សប្បព្វយ មានការ ៧ ក្តិចិស្សយប្បព្វយ មានការ ៨ ក្តិធុរ-
 ចិស្សយប្បព្វយ មានការ ៩ ក្តិធុរាសាតប្បព្វយ មានការ ១០ ក្តិអាសា-
 វាប្បព្វយ មានការ ១១ ក្តិតេជ្ជប្បព្វយ មានការ ១២ ក្តិវិទាតប្បព្វយ
 មានការ ១៣ ក្តិអាហារប្បព្វយ មានការ ១៤ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។

មក្តេ មក្តា សម្បយុត្តេ ទ្វេ វិស្សយុត្តេ បក្ស អត្តិយា
មក្តា មត្តិយា ទ្វេ វិគតេ ទ្វេ អវិគតេ បក្ស ។

[២៧៧] បរាមាសវិស្សយុត្តំ ធម្មំ បដិវត្ត បរាមា-
សវិស្សយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នរោត្តមប្បដ្ឋយា អហេ-
តុកាមំ បរាមាសវិស្សយុត្តំ ឯតំ ទទ្ធិ បដិវត្ត គយោ
មន្តា ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ ទ្វេ មន្តា . . . អហេតុ-
កម្មជិសទ្ធិ យាវ អសញ្ញាសត្តា វិចិត្តិក្ខាសមាគរត
មន្តសមាគរតេ មន្តេ បដិវត្ត វិចិត្តិក្ខាសមាគរតោ
មន្តសមាគរតោ មោហា ។

[២៧៨] បរាមាសសម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិវត្ត បរា-
មាសវិស្សយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នរោត្តមប្បដ្ឋយា
បរាមាសសម្បយុត្តោ មន្តេ បដិវត្ត ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ ។
បរាមាសវិស្សយុត្តំ ធម្មំ បដិវត្ត បរាមាសវិស្សយុត្តោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នរោត្តមប្បដ្ឋយា បរាមាសវិស្សយុត្តោ
មន្តេ បដិវត្ត ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ យាវ អសញ្ញាសត្តា ។
បរាមាសសម្បយុត្តក្ស បរាមាសវិស្សយុត្តក្ស ធម្មំ បដិវត្ត
បរាមាសវិស្សយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នរោត្តមប្បដ្ឋយា
បរាមាសសម្បយុត្តោ មន្តេ បដិវត្ត បរាមាសវិស្សយុត្តោ
ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ ។ សទ្ធិត្តំ ។

ក្នុងមត្តប្បដ្ឋយ មានព្រះ ៥ ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានព្រះ ៦ ក្នុង
វិស្សយុត្តប្បដ្ឋយ មានព្រះ ៥ ក្នុងមត្តប្បដ្ឋយ មានព្រះ ៥ ក្នុងមត្តប្ប-
ដ្ឋយ មានព្រះ ៦ ក្នុងវិគតប្បដ្ឋយ មានព្រះ ៦ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មាន
ព្រះ ៥ ។

[២៧៩] បរាមាសវិស្សយុត្តធម៌ អាស្រ័យ ទ្វេបរាមាសវិស្ស-
យុត្តធម៌ ទើបកើតឡើង ប្រោសនរោត្តមប្បដ្ឋយ គឺ មន្ត ព្រះ ៥ ចិត្តស-
ម្មដ្ឋានំ អាស្រ័យ ទ្វេបរាមាសវិស្សយុត្តក្នុង ជាអរោហិតុកៈ ទ្វេ
មន្ត ៦ . . . អរោហិតុកៈ ដកបដល់ត្រកអសញ្ញាសត្ត មោហា
វេសប្រកបដោយវិចិត្តិក្ខា ប្រកបដោយឧទ្ធច្ាៈ អាស្រ័យ ទ្វេក្នុងមន្ត
វេសប្រកបដោយវិចិត្តិក្ខា ប្រកបដោយឧទ្ធច្ាៈ ។

[២៨០] បរាមាសវិស្សយុត្តធម៌ អាស្រ័យ ទ្វេបរាមាសសម្ប-
យុត្តធម៌ ទើបកើតឡើង ប្រោសនរោត្តមប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសម្មដ្ឋាន-
ម្ម អាស្រ័យ ទ្វេក្នុងបរាមាសសម្បយុត្តក្នុង ។ បរាមាសវិស្សយុត្ត-
ធម៌ អាស្រ័យ ទ្វេបរាមាសវិស្សយុត្តធម៌ ទើបកើតឡើង ប្រោសនរោ-
ត្តមប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសម្មដ្ឋានម្ម អាស្រ័យ ទ្វេក្នុងបរាមាសវិស្សយុត្ត-
ក្នុង ដកបដល់ត្រកអសញ្ញាសត្ត ។ បរាមាសវិស្សយុត្តធម៌ អាស្រ័យ ទ្វេ
បរាមាសសម្បយុត្តធម៌ ទ្វេបរាមាសវិស្សយុត្តធម៌ ទើបកើតឡើង
ប្រោសនរោត្តមប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសម្មដ្ឋានម្ម អាស្រ័យ ទ្វេក្នុងបរាមា-
សសម្បយុត្តក្នុង ទ្វេក្នុងមហាក្នុង ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។

បរាមាសសម្បយុត្តទុក បទយករា

បរាមាសសម្បយុត្តទុកៈ បទយករា

មជ្ជិកាសេសិសា ។ បរាមាសវិប្បយុត្តំ ធម្មំ បទូយា
 បរាមាសវិប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា
 មរាមាសវិប្បយុត្តំ វិភកំ ទទ្ធិ បទូយា ឥយោ ទទ្ធា
 តិប្បសម្មាជញ្ច រូរិ រុទ្ធ ទរុទ្ធ ... បដិសន្ធិ យាវ
 រដ្ឋេត្តិយា បហាគ្វាត វត្តំ បទូយា មរាមាសវិប្បយុត្តា
 ទទ្ធា ។ មរាមាសវិប្បយុត្តំ ធម្មំ បទូយា មរាមា-
 សសម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា វត្តំ
 បទូយា មរាមាសសម្បយុត្តា ទទ្ធា ។ បរាមាសវិប្ប-
 យុត្តំ ធម្មំ បទូយា មរាមាសសម្បយុត្តោ ធ មរាមា-
 សវិប្បយុត្តោ ធ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា វត្តំ
 បទូយា មរាមាសសម្បយុត្តា ទទ្ធា មហាគ្វាត បទូ-
 យា តិប្បសម្មាជញ្ច រូរិ ។ មរាមាសសម្បយុត្តញ្ច មរា-
 មាសវិប្បយុត្តញ្ច ធម្មំ បទូយា មរាមាសសម្បយុត្តោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា មរាមាសសម្បយុត្តំ
 វិភកំ ទទ្ធិ វត្តញ្ច បទូយា ឥយោ ទទ្ធា រុទ្ធ ទរុទ្ធ
 ... ។ បរាមាសសម្បយុត្តញ្ច មរាមាសវិប្បយុត្តញ្ច
 ធម្មំ បទូយា មរាមាសវិប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ

ជួបគ្នាទីនិបមិច្ចុវិវាទ ។ បរាមាសវិប្បយុត្តធម៌ ភីនិវ្រ្តក ទីនិបកមា-
 សវិប្បយុត្តធម៌ វេចក៏ភាវ្យិន ព្រោះហេតុប្បទូយ ភី ខន្ធ ព ឥន ចិក្ខុ-
 សម្ពដ្ឋានប្រដន ភីនិវ្រ្តក ទីនិបកមាសវិប្បយុត្តក្នុង ១ ទីនិវ្រ្ត ២ ...
 បដិសន្ធិ ពកបដល់ភូមយោគូខានិកនិ ពួកបរាមាសវិប្បយុត្តក្នុង ភីនិ-
 វ្រ្តក ទីនិវត្ត ។ មរាមាសសម្បយុត្តធម៌ ភីនិវ្រ្តក ទីនិបកមាសវិប្បយុត្ត-
 ធម៌ វេចក៏ភាវ្យិន ព្រោះហេតុប្បទូយ ភី ពួកបរាមាសសម្បយុត្តក្នុង
 ភីនិវ្រ្តក ទីនិវត្ត ។ មរាមាសសម្បយុត្តធម៌ភី មរាមាសវិប្បយុត្តធម៌ភី
 ភីនិវ្រ្តក ទីនិបកមាសវិប្បយុត្តធម៌ វេចក៏ភាវ្យិន ព្រោះហេតុប្បទូយ
 ភី ពួកបរាមាសសម្បយុត្តក្នុង ភីនិវ្រ្តក ទីនិវត្ត ចិក្ខុសម្ពដ្ឋានប្រ ភីនិ-
 វ្រ្តក ទីនិពួកមហាគ្វាត ។ មរាមាសសម្បយុត្តធម៌ ភីនិវ្រ្តក ទីនិបក-
 មាសសម្បយុត្តធម៌ផន ទីនិបកមាសវិប្បយុត្តធម៌ផន វេចក៏ភាវ្យិន
 ព្រោះហេតុប្បទូយ ភី ខន្ធ ព ភីនិវ្រ្តក ទីនិបកមាសសម្បយុត្តក្នុង ១
 ផន ទីនិវត្តផន ទីនិវ្រ្ត ២ ... ។ មរាមាសវិប្បយុត្តធម៌ ភីនិវ្រ្តក
 ទីនិបកមាសសម្បយុត្តធម៌ផន ទីនិបកមាសវិប្បយុត្តធម៌ផន វេចក៏ភាវ្យិន

ហេតុប្បដូយា បកមាសសម្បយុត្តោ ខន្ធ ច មហា-
 ក្ខតោ ក បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូមំ ។ បកមាស-
 សម្បយុត្តោ បកមាសវិប្បយុត្តោ ធម្មំ បច្ចយា បកមា-
 សសម្បយុត្តោ ក បកមាសវិប្បយុត្តោ ធម ធម្មា ធម្ម-
 ដូត្តិ ហេតុប្បដូយា បកមាសសម្បយុត្តំ ឯតំ ខន្ធកា-
 វកុញ បច្ចយា តយោ ខន្ធា ខន្ធ ខន្ធា... បកមា-
 សសម្បយុត្តោ ខន្ធ ច មហាក្ខតោ ច បច្ចយា ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូមំ ។ សន្តិគ្គំ ។

(២៨៧) ហេតុយា ធរ អាច្ឆរណ ធម្មាវិ អធិ-
 បតិយា ធរ អនន្ធរ ធម្មាវិ សមនន្តរ ធម្មាវិ
 សហរោតេ ធរ អន្តបរាញ ធម្មាវិ និស្សយ ធរ
 ធម្មនិស្សយ ធម្មាវិ បុរោហិត ធម្មាវិ អាសវរណ
 ធម្មាវិ តម្កេ ធរ វិចារតេ ឯតំ អាហារិ ធរ ។ មេ ។
 អវិគាត ធរ ។

(២៨៦) បកមាសវិប្បយុត្តំ(១) ធម្មំ បច្ចយា បក-
 មាសវិប្បយុត្តោ ធម្មា ធម្មដូត្តិ ហេតុប្បដូយា
 ហេតុតំ បកមាសវិប្បយុត្តំ ឯតំ ខន្ធ បច្ចយា
 តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូមំ មេ ខន្ធ ...

១ អ. បកមាសវិប្បយុត្តំ ។

ព្រោះហេតុប្បដូយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូម គឺវិជ្ជក គឺវិភូតបកមាស-
 សម្បយុត្តក្នុងផង គឺវិភូតបកមាស ។ បកមាសសម្បយុត្តកម្រិត
 បកមាសវិប្បយុត្តកម្រិត គឺវិជ្ជក គឺវិភូតបកមាសសម្បយុត្តកម្រិត គឺ
 បកមាសវិប្បយុត្តកម្រិត ទើបកើតាវិជ្ជ ព្រោះហេតុប្បដូយ គឺ ខន្ធ តា
 គឺវិជ្ជក គឺវិភូតបកមាសសម្បយុត្តក្នុង ខ ផង គឺវិភូតផង គឺវិភូត ២ ...
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូម គឺវិជ្ជក គឺវិភូតបកមាសសម្បយុត្តក្នុងផង គឺវិភូត
 បកមាសផង ។ សេចក្តីជម្រាប ។

- (២៨៨) ក្នុងហេតុប្បដូយ ហេតុវៈ ៧ ក្នុងហេតុប្បដូយ
- ហេតុវៈ ២ ក្នុងអធិបតិប្បដូយ ហេតុវៈ ៧ ក្នុងអនន្តរាប្បដូយ ហេតុ
- វៈ ២ ក្នុងសមនន្តរាប្បដូយ ហេតុវៈ ២ ក្នុងសហរោតាប្បដូយ ហេតុ
- វៈ ៧ ក្នុងអន្តបរាញាប្បដូយ ហេតុវៈ ២ ក្នុងនិស្សយាប្បដូយ ហេតុ
- វៈ ៧ ក្នុងធម្មនិស្សយាប្បដូយ ហេតុវៈ ២ ក្នុងបុរោហិតាប្បដូយ ហេតុ
- វៈ ២ ក្នុងអាសវរោប្បដូយ ហេតុវៈ ២ ក្នុងក្រមុប្បដូយ ហេតុវៈ ៧
- ក្នុងវិចារកាប្បដូយ ហេតុវៈ ១ ក្នុងវិចារាប្បដូយ ហេតុវៈ ៧ ។ មេ ។
- ក្នុងអវិគាតាប្បដូយ ហេតុវៈ ៧ ។

(២៨៦) បកមាសវិប្បយុត្តកម្រិត គឺវិជ្ជក គឺវិភូតបកមាសវិប្បយុត្តកម្រិត
 ទើបកើតាវិជ្ជ ព្រោះហេតុប្បដូយ គឺ ខន្ធ តា ផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូមផង
 គឺវិជ្ជក គឺវិភូតបកមាសវិប្បយុត្តក្នុង ខ ជាហេតុកៈ គឺវិភូត ២ ...

រាហេតុកាប្បដិសន្ធិ យោវ អសញ្ញាសញ្ញា ពត្តាយតធំ
 បច្ចយោ វគុវិញ្ញាណំ កាយាយេតធំ . . . វត្ថុ បច្ចយា
 រាហេតុកា មរាមាសវិប្បយុត្តា ទន្ធា វិចិត្តាសយេ.
 តតេ ទន្ធាសហតេ ទន្ធា វ វត្ថុញ បច្ចយា វិចិ.
 កិញ្ញាសយេតតោ ទន្ធាសហតតោ មោហោ ។

[២៥៧] រាហេតុយា ឯតំ មរាមាសុណោ តិណិ
 មរាជិបតិយោ វ វ មអន្ធាយ តិណិ មសមន្តរេ តិណិ
 មរាតាមតោ តិណិ មមុច្ឆិកាយេ តិណិ មរុរាសិ-
 រេ មត្តាវ មបញ្ញាជិតេ វ មរាសេវិលេ វ មតាម្ម
 មត្តាវ មវិហាកេ វ មអាណារេ ឯតំ មវត្ថុយេ ឯតំ
 មយករេ ឯតំ មបត្តេ ឯតំ មសម្បយុត្តេ តិណិ ម-
 វិប្បយុត្តេ ទ្វេ មោធនិយោ តិណិ មាវិវតេ តិណិ ។

[២៥៨] រាហេតុប្បត្តយោ មអាមាសុណោ តិណិ . . .
 មអជិបតិយោ វ ។

ឯវំ កណោត្ថំ ។

អាហេតុកប្បដិសន្ធិ អរាមរាវត្ថុកសញ្ញាសត្វ បក្ខវិញ្ញាណ ពិវិវត្តក
 ធីវិច្ឆាយកនៈ ធីវិកាយាយកនៈ . . . ក្នុងបរាមាសវិប្បយុត្តកន្ធា ជា
 អាហេតុកៈ ពិវិវត្តក ធីវិវត្ត មោហេ វេលប្រកថៈដោយវិចិត្តា ប្រកថ
 ដោយទុទ្ធាៈ ពិវិវត្តក ធីវិវត្តកន្ធា វេលប្រកថៈដោយវិចិត្តា ប្រកថ
 ដោយទុទ្ធាៈ វត្ថុ វត្ថុ ។

[២៥៧] ក្នុងអាហេតុប្បត្តិយ មានវាៈ ១ ក្នុងអាហេតុប្បត្តិយ
 មានវាៈ ៣ ក្នុងមអជិបតិប្បត្តិយ មានវាៈ ៧ ក្នុងមអន្ធាប្បត្តិយ មាន
 វាៈ ៣ ក្នុងមសមន្តរាប្បត្តិយ មានវាៈ ៣ ក្នុងមអតាមតាប្បត្តិយ មាន
 វាៈ ៣ ក្នុងមមុច្ឆិកាប្បត្តិយ មានវាៈ ៣ ក្នុងមរុរាសិកាប្បត្តិយ
 មានវាៈ ២ ក្នុងមបញ្ញាជិតប្បត្តិយ មានវាៈ ៧ ក្នុងមតាមម្មប្បត្តិយ
 មានវាៈ ៧ ក្នុងមតាមម្មប្បត្តិយ មានវាៈ ២ ក្នុងមវិហាកប្បត្តិយ មានវាៈ
 ៧ ក្នុងមអាណារាប្បត្តិយ មានវាៈ ១ ក្នុងមវត្ថុប្បត្តិយ មានវាៈ ១
 ក្នុងមយករាប្បត្តិយ មានវាៈ ១ ក្នុងមបត្តប្បត្តិយ មានវាៈ ១ ក្នុងម-
 សម្បយុត្តប្បត្តិយ មានវាៈ ៣ ក្នុងមវិប្បយុត្តប្បត្តិយ មានវាៈ ២ ក្នុង
 មោធនិប្បត្តិយ មានវាៈ ៣ ក្នុងមាវិវតប្បត្តិយ មានវាៈ ៣ ។

[២៥៨] ក្នុងអាហេតុប្បត្តិយ មានវាៈ ៣ ក្នុងអាហេតុប្ប-
 ត្តិយ . . . ក្នុងមអជិបតិប្បត្តិយ មានវាៈ ៧ ។

ចន្ទិក គប្បិចចំ យិនិទេច្ឆេ ។

(២៨៧) និហេតុប្បដ្ឋយោ អាម្ពណោ ឯកំ . . .

អវិចារេ ឯកំ ។

និស្សយេវា បច្ឆយោវសនីសា ។

សីលដ្ឋិវិវា

(២៨៨) បរាមាសសម្បយុត្តំ ធម្មំ សំសាធា បរា-

សាសសម្បយុត្តា ធម្មោ ឧប្បន្តិទិ ហេតុប្បដ្ឋយោ ។

(២៨៩) ហេតុយា ទ្វេ អាម្ពណោ ទ្វេ សទ្ធក្ខ

ទ្វេ វិចារេ ឯកំ អវិចារេ ទ្វេ ។

(២៩០) និហេតុយោ ឯកំ នអធិបតិយា ទ្វេ

នបុរេជានេ ទ្វេ នបច្ឆាជានេ ទ្វេ នអាសវនេ ទ្វេ

នកម្មេ ទ្វេ នវិចារេ ទ្វេ នណនេ ឯកំ នមាត្ត

ឯកំ នវិប្បយុត្ត ទ្វេ ។

ឯវំ វតារ ទ្វេ តណាបាមិ

សម្បយុត្តកំរោមិ កាតត្វា ។

(២៨៧) ក្កិអាម្ពណប្បដ្ឋិយ មានវារៈ ១ ក្រោះនេហក្កប្បដ្ឋិយ

. . . ក្កិអវិចារេប្បដ្ឋិយ មានវារៈ ១ ។

និស្សយេវា កិប្រវិចារេត្តានិវិបច្ឆយេវារវេវា ។

សីលដ្ឋិវិវា

(២៨៨) បរាមាសសម្បយុត្តមិ លាយវុំ និវិបច្ឆមាសសម្ប-

យុត្តមិ វិចារេតទ្វេនិ ក្រោះនេហក្កប្បដ្ឋិយ ។

(២៨៩) ក្កិហេតុប្បដ្ឋិយ មានវារៈ ២ ក្កិអាម្ពណប្បដ្ឋិយ

មានវារៈ ២ ក្កិបច្ឆិយពំនិអសំ សុខុំតមានវារៈ ២ ក្កិវិចារេប្បដ្ឋិយ

មានវារៈ ១ ក្កិអវិចារេប្បដ្ឋិយ មានវារៈ ២ ។

(២៩០) ក្កិនេហក្កប្បដ្ឋិយ មានវារៈ ១ ក្កិអធិបតិប្បដ្ឋិយ

មានវារៈ ២ ក្កិនបុរេជានេប្បដ្ឋិយ មានវារៈ ២ ក្កិនបច្ឆាជានេប្បដ្ឋិយ

មានវារៈ ២ ក្កិនអាសវនេប្បដ្ឋិយ មានវារៈ ២ ក្កិនកម្មប្បដ្ឋិយ មាន

វារៈ ២ ក្កិនវិចារេប្បដ្ឋិយ មានវារៈ ២ ក្កិនណនេប្បដ្ឋិយ មានវារៈ ១

ក្កិនមាត្តប្បដ្ឋិយ មានវារៈ ១ ក្កិនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋិយ មានវារៈ ២ ។

ការពប់ពំនិ ២ យ៉ាងក្រោះនេក្កិ សម្បយុត្តវារៈក្កិ

បណ្ឌិត គប្បិធ្វើ យ៉ាងនោះចុះ ។

រាវត្តណាច្បូច្បយេន មច្ចុយោ រវិយា បរាមាសសម្ប-
 យុត្ត មហិទេ តំលេសេ មច្ចុវេក្ខន្តិ វិក្ខុក្កិក
 តំលេសេ មច្ចុវេក្ខន្តិ មុទ្ធ សមុទាធិណ្ណំ តំលេសេ
 វាណន្តំ មរាមាសសម្បយុត្ត ទទ្ធ អង្គតោ ...
 វិស្សនិ វស្សនេតិ អភិធម្មនិ តំ អាត្ត មរាមាស-
 វិញ្ញយុត្តោ រលោ វិចិត្តិញ្ញ ទទ្ធជំ លោមទស្សំ ទម្ប-
 ដ្ឋនំ គោតាវរិយេញ្ញាលោន មរាមាសសម្បយុត្តិក្ក-
 លាមន្តិស្ស ចិត្តិ ជាតានិ មរាមាសសម្បយុត្តោ ទទ្ធា
 គោតាវរិយេញ្ញាលោស្ស មុទ្ធជិវិសាទុស្សនិញ្ញាលោស្ស
 យេន រាវត្តណាច្បូច្បយេន អនាគតំសញ្ញាលោស្ស អា-
 វុដ្ឋនាម អាវត្តណាច្បូច្បយេន មច្ចុយោ ១ មរាមា-
 សវិញ្ញយុត្តោ ធម្មោ មរាមាសវិញ្ញយុត្តស្ស ធម្មស្ស
 អាវត្តណាច្បូច្បយេន មច្ចុយោ មាធំ ... សីលំ ...
 ទុរោសនិកម្មំ កត្តា តំ មច្ចុវេក្ខន្តិ វស្សនេតិ
 អភិធម្មនិ តំ អាត្ត មរាមាសវិញ្ញយុត្តោ រលោ វិចិ-
 ត្តិញ្ញ ទទ្ធជំ លោមទស្សំ ទម្បដ្ឋនំ មុទ្ធ សុច្ឆណ្ណំ
 ... ណាណា ... អវិយា ចន្តា វុដ្ឋនិញ្ញ មន្តិ
 មច្ចុវេក្ខន្តិ ធម៌ ... ជិញ្ជនំ មច្ចុវេក្ខន្តិ ជិញ្ជនំ

ដោយការម្នាលច្បូច្បយេន គឺ ភូតព្រះអរិយៈ វិចារណោ ខ្ញុំភូតមរាមាស-
 សម្បយុត្តិក្កលេស ដែលខ្លួនលេចដំហើយ វិចារណោ ខ្ញុំភូតតំលេស
 ដែលខ្លួនសន្តិសន្តិដំហើយ ជីវិ ខ្ញុំភូតតំលេស ដែលរាមាមាសដោយ
 ក្នុងការមុន វិចារណោយើញ ខ្ញុំភូតមរាមាសសម្បយុត្តក្នុង ជាមិនរៀន
 ... គ្រូកម្ម វិករាយ កតៈ ដែលជាប់ព្រាស្សិយុត្ត វិចិត្តិញ្ញ ទទ្ធជុះ
 មិនរោមទស្ស កើតឡើង គ្រោះគ្រាវុត្ត ខ្ញុំវិញ្ញាណោ ជីវិ ខ្ញុំវិញ្ញ
 រលសម្បុន្តលដែលជាប់ព្រាស្សិយុត្តសម្បិ ដោយចោរកថាយញ្ញាណ
 ភូតមរាមាសសម្បយុត្តក្នុង ជាមន្តិយ វិចិត្តិយាវិចារណោ ខ្ញុំចោរកថា-
 យញ្ញាណ មុទ្ធជិវិសាទុស្សនិញ្ញាលោ យេនកម្មបក្សាណា មិនមនាគតំ-
 សញ្ញាណ ដោយការម្នាលច្បូច្បយេន ១ មរាមាសវិញ្ញយុត្តនិ ជាមន្តិយ
 វិចារណាសវិញ្ញយុត្តនិ ដោយកម្មណាច្បូច្បយេន គឺ ខ្ញុំវាន ... ខ្ញុំ
 សីល ... ក្សិ ខ្ញុំវានុសាសនម្ម ហើយវិចារណោ ខ្ញុំវានុសាសនា
 ជាមើមនោះ គ្រូកម្ម វិករាយ (ជីវិវិចារណោ) កតៈ ដែលជាប់ព្រា-
 ស្សិយុត្ត វិចិត្តិញ្ញ ទទ្ធជុះ មិនរោមទស្ស កើតឡើង គ្រោះគ្រាវុត្ត
 ខ្ញុំវានុសាសនា (ខ្ញុំវានុសាសនា) ដែលខ្លួនសន្តិដំហើយ ក្នុងការមុន ...
 តំវិយាម ... ភូតព្រះអរិយៈ ចេញ អភិមន្ត ហើយវិចា-
 ណោ ខ្ញុំវានុសាសនា ... វិចារណោ ខ្ញុំវានុសាសនា គ្រោះគ្រាវុត្ត

គោត្រកុស្ណ ភិណ្ឌនស្ស មន្តស្ស ផលស្ស អាវុដ្ឋ-
 កាយ ករាជ្ជណប្បន្តយេន ចច្ចយោ អរិយាមក-
 ណសវិប្បយុត្តេ មរិកេន កំលេសេ . . . វិភូម្កិកេ
 កំលេសេ . . . ចុត្វេ . . . មគ្គំ . . . វិគ្គំ . . . មកមា-
 សវិប្បយុត្តេ ទទ្ធលេ អធិច្ចតោ . . . វិមស្សតំ វស្សា-
 លេតំ វរកិណ្ណតំ ភិំ អវិភ័ត្តំ មកមាសវិប្បយុត្តោ កតោ
 វិចិត្តិញ្ញា ទទ្ធគំ គោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ធិត្វេន មគ្គុ-
 បា វូរិ មស្សតិ ធិត្វាយ លោកតាធុយោ សម្ពំ សុ-
 ណាតិ គោតោវរិយញ្ញាលោន មកមាសវិប្បយុត្តចិត្ត-
 សមម្ពិក្សំ ធិត្តំ យោតិ អណាសាធិត្វាយតំ វិញ្ញា-
 យ ច្ចុយេន ធិត្វាយ កតិក្ខត្តាយតំ មេវសញ្ញា ជា-
 សញ្ញាយេន ធិត្វាយ ច្ចុយេន មគ្គវិញ្ញាណស្ស គោ-
 ជ្ជត្វាយតំ កាយវិញ្ញាណស្ស មកមាសវិប្បយុត្តោ
 មគ្គា វិមុត្តិវិញ្ញាណស្ស គោតោវរិយញ្ញាលស្ស ចុត្វេ-
 ធិកសាធុស្សតិញ្ញាណស្ស យោតិកម្មមគ្គញ្ញាណស្ស
 អនាគត់សញ្ញាណស្ស អាវុដ្ឋកាយ អាវុដ្ឋណប្ប-
 ន្តយេន ចច្ចយោ ។ មកមាសវិប្បយុត្តោ ធិត្វោ
 មកមាសវិប្បយុត្តស្ស ធិត្តស្ស ករាជ្ជណប្បន្តយេន
 ចច្ចយោ ធាតំ . . . ភីលិ . . . ឧបាសវកក្កំ . . .

ជាច្រើន ខែកាត្រកុ កេតខៈ មន្ត ផល និងកាវុដ្ឋនៈ ដោយ
 ការម្មណប្បច្ច័យ ពួកព្រះអរិយៈ (ភិណ្ឌណាយិញ) ខ្ញុំក្នុងមកមា-
 សវិប្បយុត្តកិលេស ដែលខ្ញុំនិយមនិយាយ . . . ខ្ញុំក្នុងកិលេស ដែល
 ខ្ញុំនិយមនិយាយ . . . ក្នុងកាលបុន . . . ខ្ញុំចក្ក . . . ខ្ញុំវិក្ក
 . . . ខ្ញុំក្នុងមកមាសវិប្បយុត្តទុក្ខ ជាដំបូង . . . ភិណ្ឌណាយិញ
 ក្រុមអរ វិកាយ បរាមាសវិប្បយុត្តនៈ វិចិត្តិញ្ញា ទទ្ធគៈ និង
 គោមនស្ស គោត្រកុ ព្រោះប្រាជ្ញា ខ្ញុំវាយតម្លៃ យើង ខ្ញុំវិប្ប
 ដោយទិព្វចក្ក ឬ ខ្ញុំសំឡេង ដោយទិព្វសាគរាតុ ស្គាល់ ខ្ញុំចិត្ត
 យស្សប្បន្តល ដែលជាមកមាសវិប្បយុត្តកិលេស ដោយចោលវិ-
 យញ្ញាល អនាសាធិត្វាយនៈ (ជាច្រើន) ខែវិញ្ញាណញ្ញាយនៈ
 កតិក្ខញ្ញាយនៈ (ជាច្រើន) ខែវេសញ្ញាណញ្ញាយនៈ ច្ចុយេ-
 នៈ (ជាច្រើន) ខែមគ្គវិញ្ញាណ គោត្រកុយនៈ (ជាច្រើន) ខែ
 កាយវិញ្ញាណ ពួកមកមាសវិប្បយុត្តទុក្ខ ជាច្រើន ខែកិរិយាភិណ្ឌណ
 ខ្ញុំវិញ្ញាណ ចោលវិញ្ញាណ មុត្តិវិញ្ញាណ យ-
 កម្មបរាមាស និងអនាគតសញ្ញាល ដោយការម្មណប្បច្ច័យ ។
 មកមាសវិប្បយុត្តទុក្ខ ជាច្រើន ខែមកមាសសម្បយុត្តទុក្ខ ដោយការម្ម-
 ណប្បច្ច័យ គឺ ខ្ញុំតាខ . . . ខ្ញុំវិល . . . ខ្ញុំវិធានសម្ប . . .

ម្យុត្តេ . . . នរោត្តម . . . ចក្ខុ . . . វត្ថុ បរាមាសវិប្បយុត្តេ ទទ្ធវេ មស្សន្តរនតិ អភិធម្មតិ តំ វរោត្ត វរោត្ត ឧប្បដ្ឋតិ ។

[២៧៧] បរាមាសសម្បយុត្តេ ធម្មោ បរាមាសសម្បយុត្តស្ស នម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន មច្ចយោ វរោត្តណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ ពតិ តុំ កត្វា មស្សន្តរនតិ អភិធម្មតិ តំ តុំ វរោត្ត វរោត្ត ឧប្បដ្ឋតិ បរាមាសសម្បយុត្តេ ទទ្ធវេ តុំ កត្វា មស្សន្តរនតិ អភិធម្មតិ តំ តុំ កត្វា វរោត្ត ឧប្បដ្ឋតិ ។ សហជាតាធិបតិ បរាមាសសម្បយុត្តាធិបតិ សម្បយុត្តកាធិ ទទ្ធវាធិ អធិបតិប្បច្ចយេន មច្ចយោ ។ បរាមាសសម្បយុត្តេ ធម្មោ បរាមាសវិប្បយុត្តស្ស នម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន មច្ចយោ វរោត្តណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ បរាមាសសម្បយុត្តេ ទទ្ធវេ តុំ កត្វា មស្សន្តរនតិ អភិធម្មតិ តំ តុំ កត្វា បរាមាសវិប្បយុត្តេ វរោត្ត ឧប្បដ្ឋតិ ។ សហជាតាធិបតិ បរាមាសសម្បយុត្តាធិបតិ តិក្ខុសម្មជាតាធិ រូបាធិ អធិបតិប្បច្ចយេន មច្ចយោ ។

ក្នុងកាលមុន . . . ភីតិយាន . . . ខ្យល់កុ . . . ខ្យល់កុ ក្រេតអរ វិកាយ ចំពោះខ្យល់បរាមាសវិប្បយុត្តក្នុង ពនៈ ភីតិខ្យល់ ក្រោមក្រោម ខ្យល់កុនោះ ។

[២៧៨] បរាមាសសម្បយុត្តមិ ជាបច្ច័យ នៃបរាមាសសម្បយុត្តមិ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និធិសហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ក្រេតអរ វិកាយ ក្រោមខ្យល់ ខ្យល់កុ ខ្យល់កុនោះ ពនៈ ភីតិខ្យល់ ក្រោមខ្យល់ ខ្យល់កុនោះ ខ្យល់កុនោះ ក្រេតអរ វិកាយ ក្រោមខ្យល់ ខ្យល់កុនោះ បរាមាសវិប្បយុត្តក្នុង ខ្យល់កុនោះ ពនៈ ភីតិខ្យល់ ក្រោមខ្យល់ ខ្យល់កុនោះ ខ្យល់កុនោះ វរោត្ត ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ បរាមាសសម្បយុត្តាធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃក្នុងសម្បយុត្តក្នុង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ បរាមាសសម្បយុត្តមិ ជាបច្ច័យ នៃបរាមាសវិប្បយុត្តមិ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និធិសហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ក្រេតអរ វិកាយ ក្រោមខ្យល់ ខ្យល់កុនោះ បរាមាសវិប្បយុត្តក្នុង ខ្យល់កុនោះ ពនៈ ភីតិខ្យល់ ក្រោមខ្យល់ ខ្យល់កុនោះ ខ្យល់កុនោះ វរោត្ត ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ បរាមាសសម្បយុត្តាធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃក្នុងសម្បយុត្តក្នុង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

បរាមាសសម្បយុត្តទុក្ខេ ជន្មា បរាមាសសម្បយុត្តស្ស ធម្ម
 បរាមាសវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អនិច្ចតិប្បច្ចយេន
 បច្ចុយោ សហជាតាធិមតិ បរាមាសសម្បយុត្តាធិមតិ
 សម្បយុត្តកាចំ ទទ្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋាបាទញ្ច រូមាចំ
 អនិច្ចតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។ បរាមាសវិប្បយុត្តា
 ធម្មេ បរាមាសវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អនិច្ចតិប្បច្ច-
 យេន បច្ចុយោ អារម្មណាធិមតិ សហជាតាធិមតិ ។
 អារម្មណាធិមតិ ពោធិំ . . . សីលំ . . . ឧបោសថកម្មំ
 កម្មា តំ កុំ កត្វា មច្ចុវត្តាតំ អស្សាទេតិ អភិទទ្ធិតិ
 តំ កុំ កត្វា បរាមាសវិប្បយុត្តា វាគោ ឧប្បន្នតិ
 បុព្វេ . . . ឈាបា . . . អភិយា មត្តា វុដ្ឋិហិត្វា មត្តិ
 កុំ . . . ផលំ . . . ចិត្តាចំ . . . ចិត្តាចំ គោត្រកុស្ស
 រោហានស្ស មត្តស្ស ផលស្ស អនិច្ចតិប្បច្ចយេន បច្ចុ-
 យោ ធម្មំ . . . វត្ថុំ . . . បរាមាសវិប្បយុត្ត ចរុទ្ធ
 កុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិទទ្ធិតិ តំ កុំ កត្វា បរា-
 មាសវិប្បយុត្តា វាគោ ឧប្បន្នតិ ។ សហជាតាធិមតិ
 បរាមាសវិប្បយុត្តាធិមតិ សម្បយុត្តកាចំ ទទ្ធានំ

បរាមាសសម្បយុត្តនមិ ជាបច្ច័យ នៃបរាមាសសម្បយុត្តនមិផង នៃ
 បរាមាសវិប្បយុត្តនមិផង ដោយអនិច្ចតិប្បច្ច័យ បានផលសហជាតាធិមតិ គឺ
 បរាមាសសម្បយុត្តាធិមតិ ជាបច្ច័យ នៃភូតសម្បយុត្តកក្កន្តផង នៃភូត
 ចិត្តសមុដ្ឋាទ្ធិមតិ ដោយអនិច្ចតិប្បច្ច័យ ។ បរាមាសវិប្បយុត្តនមិ
 ជាបច្ច័យ នៃបរាមាសវិប្បយុត្តនមិ ដោយអនិច្ចតិប្បច្ច័យ បានផលសា-
 ម្មណាធិមតិ ខឹងសហជាតាធិមតិ ។ ភារម្មណាធិមតិ គឺ ខ្ញុំវាខ
 . . . ខ្ញុំសីល . . . ធ្វើ ខ្ញុំវាឧបោសថកម្ម ធ្វើ ខ្ញុំវាប្រាមម្មមានពាន
 ជាធម៌នោះ ឲ្យជាទីគោរព ហើយវាបារាណ ក្រែកអរ រីករាយ បរា-
 មាសវិប្បយុត្តកក្កៈ ភើតៈខ្សឹម ក្រោះធ្វើ ដូរវាធីនោះ ឲ្យជាទីគោរព
 ក្នុងកាលមុន . . . អភិយាទ . . . ភូតក្រាអិយៈ ចេញ អំពីមត្ត
 (ហើយធ្វើ) ខ្ញុំមត្ត ឲ្យជាទីគោរព . . . ខ្ញុំផល . . . ខ្ញុំទិក្ខាទ . . .
 ឯក្រះខ័ន្ធក ជាបច្ច័យ នៃគោត្រកុ វាខាខៈ មត្ត ខឹងផល ដោយ
 អនិច្ចតិប្បច្ច័យ ខ្ញុំចក្ក . . . ខ្ញុំវត្ថុ . . . ក្រែកអរ រីករាយ ក្រោះធ្វើ
 ខ្ញុំភូតបរាមាសវិប្បយុត្តកក្ក ឲ្យជាទីគោរព បរាមាសវិប្បយុត្តកក្កៈ ភើត
 ខ្សឹម ក្រោះធ្វើ ខ្ញុំវាខ្លះនោះ ឲ្យជាទីគោរព ។ ឯសហជាតាធិមតិ
 គឺ បរាមាសវិប្បយុត្តាធិមតិ ជាបច្ច័យ នៃភូតសម្បយុត្តកក្កន្តផង

ចិត្តសម្បជ្ជាបានព្រូ រូបាណំ អនិច្ចតិឃ្យត្វាយេន មច្ចុយោ ។
 មណសវិប្បយុត្តោ ធម្មោ មរាមាសសម្បយុត្តស្ស
 ធម្មស្ស អនិច្ចតិឃ្យត្វាយេន មច្ចុយោ អាមុណាណិមតិ
 ណាណំ . . . ភិណ្ឌំ . . . ឧបោសថិកម្មំ កត្វា តំ កុំ
 កាត្វា វស្សានេតិ អភិធម្មតិ តំ កុំ កត្វា មរាមា-
 សសម្បយុត្តោ វាគោ ឧប្បដ្ឋតិ ។ ណាណំ . . .
 កក្កំ . . . វត្ថុំ . . . មរាមាសវិប្បយុត្តោ ឧប្ប កុំ
 កាត្វា វស្សានេតិ អភិធម្មតិ តំ កុំ កត្វា មរាមា-
 សសម្បយុត្តោ វាគោ ឧប្បដ្ឋតិ ។

(២៩២) មរាមាសសម្បយុត្តោ ធម្មោ មរាមាស-
 សម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អនន្តរឃ្យត្វាយេន មច្ចុយោ
 បុរិមា បុរិមា មរាមាសសម្បយុត្តោ ឧប្បា បដ្ឋិណាណំ
 បដ្ឋិណាណំ មរាមាសសម្បយុត្តាណំ ឧប្បាណំ អនន្តរឃ្យ-
 ត្វាយេន មច្ចុយោ ។ មរាមាសសម្បយុត្តោ ធម្មោ
 មរាមាសវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អនន្តរឃ្យត្វាយេន មច្ចុ-
 យោ មរាមាសសម្បយុត្តោ ឧប្បា វដ្ឋិធម្មស្ស អនន្ត-
 រឃ្យត្វាយេន មច្ចុយោ ។ មរាមាសវិប្បយុត្តោ ធម្មោ
 មរាមាសវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អនន្តរឃ្យត្វាយេន មច្ចុ-
 យោ បុរិមា បុរិមា មរាមាសវិប្បយុត្តោ ឧប្បា

ខៃត្តកចិត្តសម្បជ្ជាធម្មស្ស ដោយអនិច្ចតិឃ្យត្វាយេន ។ មរាមាសវិប្បយុត្ត-
 ធម្មិ ជាបច្ច័យ ខៃត្តកមរាមាសសម្បយុត្តធម្មិ ដោយអនិច្ចតិឃ្យត្វាយេន បានដល់
 អាមុណាណិមតិ គឺ ឧប្បាណ . . . ឧប្បាណ . . . ធ្វើ ឧប្បាណាសវកម្ម
 ដោយគ្រួសារ រីករាយ ព្រោះធ្វើ ឧប្បាណម្តាយានោះ ឱ្យជាទីគោរព
 មរាមាសសម្បយុត្តក្នុង កើតឡើង ព្រោះធ្វើ ឧប្បាណនោះ ឱ្យជាទី
 គោរព គុណិយមុន . . . ភិណ្ឌាន . . . ឧប្បាណ . . . ឧប្បាណ . . .
 គ្រួសារ រីករាយ ព្រោះធ្វើ ឧប្បាណមរាមាសវិប្បយុត្តក្នុង ឱ្យជាទីគោរព
 មរាមាសសម្បយុត្តក្នុង កើតឡើង ព្រោះធ្វើ ឧប្បាណនោះ ឱ្យជាទី
 គោរព ។

(២៩៣) មរាមាសសម្បយុត្តធម្មិ ជាបច្ច័យ ខៃត្តកមរាមាសសម្ប-
 យុត្តធម្មិ ដោយអនន្តរឃ្យត្វាយេន គឺ ត្តកមរាមាសសម្បយុត្តក្នុង មុន ។ ជា
 បច្ច័យ ខៃត្តកមរាមាសសម្បយុត្តក្នុង ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរឃ្យត្វាយេន ។
 មរាមាសសម្បយុត្តធម្មិ ជាបច្ច័យ ខៃត្តកមរាមាសវិប្បយុត្តធម្មិ ដោយអនន្ត-
 រឃ្យត្វាយេន គឺ ត្តកមរាមាសសម្បយុត្តក្នុង ជាបច្ច័យ ខៃត្តក្នុង ដោយ
 អនន្តរឃ្យត្វាយេន ។ មរាមាសវិប្បយុត្តធម្មិ ជាបច្ច័យ ខៃត្តកមរាមាសវិប្ប-
 យុត្តធម្មិ ដោយអនន្តរឃ្យត្វាយេន គឺ ត្តកមរាមាសវិប្បយុត្តក្នុង មុន ។

ធម្មិណំ ធម្មិណំ បរាមាសវិប្បយុត្តក្កុះ ចន្ទានំ អនុ-
 រាណំ វេសសាវាចម្ពិយា អនុត្តរធម្មច្នៃយេន ធម្មយោ ។
 បរាមាសវិប្បយុត្តក្កុះ ធម្មោ បរាមាសសម្បយុត្តក្កុះ
 ធម្មស្ស អនុត្តរធម្មច្នៃយេន បច្ចយោ កាវដ្ឋតា បរាមា-
 សសម្បយុត្តក្កុះ ចន្ទានំ អនុត្តរធម្មច្នៃយេន ធម្មយោ ។
 សអនុត្តរធម្មច្នៃយេន ធម្មយោ ។

[២៧៧] បរាមាសសម្បយុត្តក្កុះ ធម្មោ បរាមាស-
 សម្បយុត្តក្កុះ ធម្មស្ស សមាជាតធម្មច្នៃយេន បច្ចយោ
 វេន ។ អនុត្តរធម្មច្នៃយេន ធម្មយោ វេន ។ វិស្ស-
 យធម្មច្នៃយេន ធម្មយោ សត្ត ។

[២៧៨] បរាមាសសម្បយុត្តក្កុះ ធម្មោ បរាមាស-
 សម្បយុត្តក្កុះ ធម្មស្ស ឧបទិស្សយធម្មច្នៃយេន បច្ច-
 យោ កាវដ្ឋតាធម្មច្នៃយេន អនុត្តរធម្មច្នៃយេន បក-
 ត្តធម្មច្នៃយេន ។ វេ ។ បកត្តធម្មច្នៃយេន បរាមា-
 សសម្បយុត្តក្កុះ កតោ ... ខោយោ បត្តតា ...
 បរាមាសសម្បយុត្តក្កុះ ភកស្ស វោណស្ស បត្តតា-
 យេ ឧបទិស្សយធម្មច្នៃយេន ធម្មយោ ។ បរាមាស-
 សម្បយុត្តក្កុះ ធម្មោ បរាមាសវិប្បយុត្តក្កុះ ធម្មស្ស

វាចច្ចិយ ខៃត្តកបរាមាសវិប្បយុត្តក្កុះ ក្រោយ ។ អនុរោមៈ ជាច្ចិយ
 វេសសាវាចម្ពិយ ដោយអនុត្តរធម្មច្នៃយេន ។ បរាមាសវិប្បយុត្តក្កុះ ជាច្ចិយ
 ខៃបរាមាសសម្បយុត្តក្កុះ ដោយអនុត្តរធម្មច្នៃយេន កាវដ្ឋតា ជាច្ចិយ
 ខៃត្តកបរាមាសសម្បយុត្តក្កុះ ដោយអនុត្តរធម្មច្នៃយេន ។ ជាច្ចិយ ដោយ
 សអនុត្តរធម្មច្នៃយេន ។

[២៧៩] បរាមាសសម្បយុត្តក្កុះ ជាច្ចិយ ខៃបរាមាសសម្ប-
 យុត្តក្កុះ ដោយសាវាចម្មច្នៃយេន គឺ ខាណៈ ៧ ។ ជាច្ចិយ ដោយ
 កាវដ្ឋតាម្មច្នៃយេន គឺ ខាណៈ ២ ។ ជាច្ចិយ ដោយវិស្សយម្មច្នៃយេន
 គឺ ខាណៈ ៧ ។

[២៨០] បរាមាសសម្បយុត្តក្កុះ ជាច្ចិយ ខៃបរាមាសសម្ប-
 យុត្តក្កុះ ដោយឧបទិស្សយម្មច្នៃយេន បាណៈ កាវដ្ឋតាធម្មច្នៃយេន អនុ-
 ត្តរធម្មច្នៃយេន វិស្សយម្មច្នៃយេន ។ វេ ។ បកត្តធម្មច្នៃយេន គឺ
 បរាមាសសម្បយុត្តក្កុះ ... ខោយោ វេសត្តិក្រាត្ន ... ជាច្ចិយ
 ខៃបរាមាសសម្បយុត្តក្កុះ ខោយោ វិស្សយម្មច្នៃយេន ដោយឧបទិស្ស-
 យម្មច្នៃយេន ។ បរាមាសសម្បយុត្តក្កុះ ជាច្ចិយ ខៃបរាមាសវិប្បយុត្តក្កុះ

ឧបទិស្សយេធម្មច្ចុយេន បច្ចុយោ ការម្មណ្ឌបទិស្សយោ
 វនន្តរូបទិស្សយោ បកត្តបទិស្សយោ ។ រេ ។ បក-
 ត្តបទិស្សយោ បរាមាសសម្បយុត្តំ រាតំ ឧបទិស្សយ
 ណំ ទេតិ ។ រេ ។ សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ មាធំ
 វេជ្ជេតិ ។ រេ ។ បរាមាសសម្បយុត្តំ មោហំ ... បត្តំ
 ឧបទិស្សយោ ណំ ទេតិ សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ មាធំ
 វេជ្ជេតិ ជាណំ ហេតិ ។ រេ ។ សង្ឃំ ភិទ្ធតិ បក-
 មាសសម្បយុត្តោ រាតា មោហោ បត្តោ សន្ធាយ
 ។ រេ ។ បត្តាយ រាតស្ស គោសស្ស មោហស្ស
 វាទស្ស បត្តោយ កាយិកស្ស សុខស្ស ផលស-
 មាបត្តិយា ឧបទិស្សយេធម្មច្ចុយេន បច្ចុយោ ។ បក-
 មាសវិប្បយុត្តោ ធម្មោ បរាមាសវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស
 ឧបទិស្សយេធម្មច្ចុយេន បច្ចុយោ ការម្មណ្ឌបទិស្ស-
 យោ វនន្តរូបទិស្សយោ បកត្តបទិស្សយោ ។ រេ ។
 បកត្តបទិស្សយោ សង្ឃំ ឧបទិស្សយោ ណំ ទេតិ
 ។ រេ ។ សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ មាធំ វេជ្ជេតិ សីលំ...
 ។ រេ ។ បត្តំ រាតំ មាធំ ... បត្តំ ឧបទិស្សយ
 ណំ ទេតិ ។ រេ ។ សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ ជាណំ
 ហេតិ ។ រេ ។ សង្ឃំ ភិទ្ធតិ កាយិកំ សុខំ ...

ដោយឧបទិស្សយេធម្មច្ចុយេន បច្ចុយោ ការម្មណ្ឌបទិស្សយោ
 វនន្តរូបទិស្សយោ បកត្តបទិស្សយោ ។ រេ ។ បក-
 ត្តបទិស្សយោ បរាមាសសម្បយុត្តំ រាតំ ឧបទិស្សយ
 ណំ ទេតិ ។ រេ ។ សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ មាធំ
 វេជ្ជេតិ ។ រេ ។ បរាមាសសម្បយុត្តំ មោហំ ... បត្តំ
 ឧបទិស្សយោ ណំ ទេតិ សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ មាធំ
 វេជ្ជេតិ ជាណំ ហេតិ ។ រេ ។ សង្ឃំ ភិទ្ធតិ បក-
 មាសសម្បយុត្តោ រាតា មោហោ បត្តោ សន្ធាយ
 ។ រេ ។ បត្តាយ រាតស្ស គោសស្ស មោហស្ស
 វាទស្ស បត្តោយ កាយិកស្ស សុខស្ស ផលស-
 មាបត្តិយា ឧបទិស្សយេធម្មច្ចុយេន បច្ចុយោ ។ បក-
 មាសវិប្បយុត្តោ ធម្មោ បរាមាសវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស
 ឧបទិស្សយេធម្មច្ចុយេន បច្ចុយោ ការម្មណ្ឌបទិស្ស-
 យោ វនន្តរូបទិស្សយោ បកត្តបទិស្សយោ ។ រេ ។
 បកត្តបទិស្សយោ សង្ឃំ ឧបទិស្សយោ ណំ ទេតិ
 ។ រេ ។ សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ មាធំ វេជ្ជេតិ សីលំ...
 ។ រេ ។ បត្តំ រាតំ មាធំ ... បត្តំ ឧបទិស្សយ
 ណំ ទេតិ ។ រេ ។ សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ ជាណំ
 ហេតិ ។ រេ ។ សង្ឃំ ភិទ្ធតិ កាយិកំ សុខំ ...

នៃទ្រព្យ ឥតក្នុង រូប ធរណី ធិត្វាយ រសាតតាតុយា
សង្កេត ក្នុងការតិ រូបាយនិង ធម្មតិក្ខណៈណាស្ម័យ ដោយ
ព្រាហ្មណ៍ កាយវិញ្ញាណស្ម័យ បុរាណាតប្បដ្ឋាយនៃ មន្ទ-
យោ ។ វត្ថុបុរាណាតិ ធម្មតាយនិង ធម្មតិក្ខណៈណាស្ម័យ
កាយអយនិង កាយវិញ្ញាណស្ម័យ វត្ថុ មហាសាសិវ្យា-
យុត្តានិង មន្ទានិ បុរាណាតប្បដ្ឋាយនៃ មន្ទយោ ។ មហា-
សាសិវ្យយុត្តោ ធម្មោ មហាសាសាម្បយុត្តស្ម័យ ធម្មស្ស
បុរាណាតប្បដ្ឋាយនៃ មន្ទយោ អាវុទ្ធលាបុរាណាតិ វត្ថុបុ-
រាណាតិ ។ អាវុទ្ធលាបុរាណាតិ ធម្មតិ . . . វត្ថុ អស្សា-
យេនិ វត្ថុធម្មតិ តំ វត្ថុ មហាសាសាម្បយុត្តោ វត្ថោ
ទម្បដ្ឋតិ ។ វត្ថុបុរាណាតិ វត្ថុ មហាសាសាម្បយុត្តានិង
មន្ទានិ បុរាណាតប្បដ្ឋាយនៃ មន្ទយោ ។

[៣០០] មហាសាសាម្បយុត្តោ ធម្មោ មហាសា-
សិវ្យយុត្តស្ស ធម្មស្ស មន្ទាណាតប្បដ្ឋាយនៃ មន្ទយោ ។
សង្កេត ។ មហាសាសិវ្យយុត្តោ ធម្មោ មហាសាសិវ្យ-
យុត្តស្ស ធម្មស្ស មន្ទាណាតប្បដ្ឋាយនៃ មន្ទយោ ។
សង្កេត ។

លើក្រ ខ្លឹម ដោយវត្ថុចក្ខុ ឬ ខ្លឹមស្រព្វ ដោយវត្ថុសោភណាតុ
ប្បយគនៈ (ជាច្រើន) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ដោយវត្ថុយគនៈ ជាច្រើន នៃ
កាយវិញ្ញាណ ដោយបុរាណាតប្បដ្ឋាយ ។ វត្ថុបុរាណាតិ គឺ ចក្ខុយគនៈ
(ជាច្រើន) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ កាយយគនៈ (ជាច្រើន) នៃកាយ-
វិញ្ញាណ វត្ថុ ជាច្រើន នៃត្រកូលមហាសាសិវ្យយុត្តក្ខន្ធដោយបុរាណាត-
ប្បដ្ឋាយ ។ មហាសាសិវ្យយុត្តមិ ជាច្រើន នៃមហាសាសិវ្យយុត្តមិ
ដោយបុរាណាតប្បដ្ឋាយ បានដល់អាម្មណបុរាណាតិ និងវត្ថុបុរាណាតិ ។
អាម្មណបុរាណាតិ គឺ បុគ្គល និងចក្ខុ . . . ត្រកូល វិភពយ និងវត្ថុ
មហាសាសិវ្យយុត្តក្ខន្ធ តើស្រៀង ត្រកូល ខ្លឹមស្រព្វ ។
វត្ថុបុរាណាតិ គឺ វត្ថុ ជាច្រើន នៃត្រកូលមហាសាសិវ្យយុត្តក្ខន្ធដោយ
បុរាណាតប្បដ្ឋាយ ។

[៣០១] មហាសាសិវ្យយុត្តមិ ជាច្រើន នៃមហាសាសិវ្យ-
យុត្តមិ ដោយបុរាណាតប្បដ្ឋាយ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ មហាសាសិវ្យ-
យុត្តមិ ជាច្រើន នៃមហាសាសិវ្យយុត្តមិ ដោយបុរាណាតប្បដ្ឋាយ ។
សេចក្តីបំប្រែញ ។

[៣១១] បរាមាសសម្បយុត្តោ ធម្មោ បរាមាសសម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ វេ ។

[៣១១] បរាមាសសម្បយុត្តធម៌ ជាបច្ច័យ វៃបរាមាសសម្បយុត្តធម៌ ដោយការសិខេប្បច្ច័យ គឺ មានវិហារ ២ ។

[៣១២] បរាមាសសម្បយុត្តោ ធម្មោ បរាមាសសម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ បរាមាសសម្បយុត្តោ ទេតថា សម្បយុត្តកាណំ ខត្តាណំ កម្មប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។ បរាមាសសម្បយុត្តោ ធម្មោ បរាមាសវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ករហជាតា ជាតាខណិកា ។ សហជាតា បរាមាសសម្បយុត្តោ ទេតថា វិភាគាណំ ខត្តាណំ កម្មប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។ ម្ចាស់ បុត្តិកត្ថំ បរាមាសសម្បយុត្តោ ទេតថា សម្បយុត្តកាណំ ខត្តាណំ កម្មប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។ បរាមាសវិប្បយុត្តោ ធម្មោ បរាមាសវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ សហជាតា ជាតាខណិកា ។ ករហជាតា បរាមាសវិប្បយុត្តោ ទេតថា សម្បយុត្តកាណំ ខត្តាណំ កម្មប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

[៣១២] បរាមាសសម្បយុត្តធម៌ ជាបច្ច័យ វៃបរាមាសសម្បយុត្តធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ បរាមាសសម្បយុត្តចេតនា ជាបច្ច័យ វៃភ្នកចិត្តសម្បដ្ឋាន្ត ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ បរាមាសសម្បយុត្តធម៌ ជាបច្ច័យ វៃបរាមាសវិប្បយុត្តធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បាទដល់សហជាតា ខនិកាតាខណិកា ។ សហជាតា គឺ បរាមាសសម្បយុត្តចេតនា ជាបច្ច័យ វៃភ្នកចិត្តសម្បដ្ឋាន្ត ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ឯតាតាខណិកា គឺ បរាមាសសម្បយុត្តចេតនា ជាបច្ច័យ វៃភ្នកវិបាកក្នុងធម៌ វៃភ្នកកងក្ការបធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ម្យល បណិក ភហ្វិស្តរោធិប្ប បរាមាសសម្បយុត្តចេតនា ជាបច្ច័យ វៃភ្នកសម្បយុត្តក្នុងធម៌ វៃភ្នកចិត្តសម្បដ្ឋាន្ត ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ បរាមាសវិប្បយុត្តធម៌ ជាបច្ច័យ វៃបរាមាសវិប្បយុត្តធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បាទដល់សហជាតាខនិកាតាខណិកា ។ សហជាតា គឺ បរាមាសវិប្បយុត្តចេតនា ជាបច្ច័យ វៃភ្នកសម្បយុត្តក្នុងធម៌ វៃភ្នកចិត្តសម្បដ្ឋាន្ត ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដក អនុសាសនបិដក

កម្មប្បដ្ឋានយេន មច្ចុយោ ។ តាណាទណិកា មរាមា-
សវិប្បយុត្តស្ស ។ ធម្មតា វិចារាណំ ទុច្ចានំ គម្មត្តា ធម្ម-
យោនិ កម្មប្បដ្ឋានយេន មច្ចុយោ ។ វិចារកម្មប្បដ្ឋានយេន
មច្ចុយោ ឯតំ ។ មរាមាមច្ចុយេន មច្ចុយោ ធម្មតា ។
ក្រិយ្យប្បដ្ឋានយេន មច្ចុយោ ធម្មតា ។ លាណប្បដ្ឋានយេន
មច្ចុយោ ធម្មតា ។ មត្តប្បដ្ឋានយេន មច្ចុយោ ធម្មតា ។
សាម្បយុត្តប្បដ្ឋានយេន មច្ចុយោ ។ ធម្ម ។

(៣១៣) មរាមាសម្បយុត្តស្ស ធម្មតា មរាមា-
សវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋានយេន មច្ចុយោ
សរាណាតំ មច្ចុយោ ។ សុត្តិកំ ។ មរាមាសវិប្ប-
យុត្តស្ស ធម្មតា មរាមាសវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស វិប្ប-
យុត្តប្បដ្ឋានយេន មច្ចុយោ សរាណាតំ មុរាណាតំ មច្ចុ-
យោ ។ សុត្តិកំ ។ មរាមាសវិប្បយុត្តស្ស ធម្មតា មរា-
មាសម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋានយេន មច្ចុ-
យោ មុរាណាតំ វិគុ មរាមាសម្បយុត្តស្ស កាណំ ទុច្ចានំ
វិប្បយុត្តប្បដ្ឋានយេន មច្ចុយោ ។

(៣១៤) មរាមាសម្បយុត្តស្ស ធម្មតា មរាមាស-
ម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អត្តិប្បដ្ឋានយេន មច្ចុយោ មរា-
មាសម្បយុត្តស្ស ឯតោ ទុច្ចោ តិណ្ណិកំ ទុច្ចានំ

អភិធម្មបិដក អនុសាសនបិដក

ដោយកម្មប្បដ្ឋាន ។ ឯតាណាទណិកា គឺ មរាមាសវិប្បយុត្តស្ស ធម្មតា ជា
បច្ច័យ ខែត្តកវិបាកក្នុងផ្នែក ខែត្តកសង្កត្តក្នុងផ្នែក ដោយកម្មប្បដ្ឋាន ។
ជាបច្ច័យ ដោយវិបាកប្បដ្ឋាន គឺ មានវិភាគ ១ ។ ជាបច្ច័យ ដោយ
កាហារប្បដ្ឋាន គឺ មានវិភាគ ២ ។ ជាបច្ច័យ ដោយក្រិយ្យប្បដ្ឋាន
គឺ មានវិភាគ ២ ។ ជាបច្ច័យ ដោយលាណប្បដ្ឋាន គឺ មានវិភាគ ២ ។
ជាបច្ច័យ ដោយមត្តប្បដ្ឋាន គឺ មានវិភាគ ២ ។ ជាបច្ច័យ ដោយសម្ប-
យុត្តប្បដ្ឋាន គឺ មានវិភាគ ២ ។

(៣១៥) មរាមាសម្បយុត្តស្ស ជាបច្ច័យ ខែត្តកវិបាក-
ក្នុងផ្នែក ដោយវិបាកប្បដ្ឋាន បានដល់សហគាត មិនបច្ចុប្ប-
សេចក្តីប្រែប្រួល ។ មរាមាសវិប្បយុត្តស្ស ជាបច្ច័យ ខែត្តកវិបាក-
ក្នុងផ្នែក ដោយវិបាកប្បដ្ឋាន បានដល់សហគាត មុរាណាត មិនបច្ចុ-
ប្បសេចក្តីប្រែប្រួល ។ មរាមាសវិប្បយុត្តស្ស ជាបច្ច័យ ខែត្តក-
វិបាក ។ សេចក្តីប្រែប្រួល ។ មរាមាសវិប្បយុត្តស្ស ជាបច្ច័យ ខែត្តក-
វិបាក ដោយវិបាកប្បដ្ឋាន បានដល់សហគាត គឺ គេ
ជាបច្ច័យ ខែត្តកវិបាកក្នុងផ្នែក ដោយវិបាកប្បដ្ឋាន ។

(៣១៦) មរាមាសម្បយុត្តស្ស ជាបច្ច័យ មរាមាសម្បយុត្ត-
ស្ស ដោយកម្មប្បដ្ឋាន គឺ មរាមាសម្បយុត្តស្ស ១ ជាបច្ច័យ ខែត្តក ៣

អត្ថិយ្យត្ថយេន មត្តយោ ទ្វេ ទត្តា . . . ។ បរាមា-
 សសម្បយុត្តោ ធម្មោ បរាមាសវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស
 អត្ថិយ្យត្ថយេន មត្តយោ បរាមាសសម្បយុត្តា ទត្តា
 ត្ថេសវេដ្ឋានាចំ រូតាចំ អត្ថិយ្យត្ថយេន មត្តយោ ។
 ប្បវេ ភាវតំ ។ បរាមាសសម្បយុត្តោ ធម្មោ បរាមា-
 សសម្បយុត្តស្ស ម បរាមាសវិប្បយុត្តស្ស ម ធម្មស្ស
 អត្ថិយ្យត្ថយេន មត្តយោ បរាមាសសម្បយុត្តា វិភោ
 មប្បេ តំណ្ហំ មត្តាចំ ត្ថេសមុដ្ឋានាចេញ រូតាចំ អត្ថិ-
 យ្យត្ថយេន មត្តយោ ។ បរាមាសវិប្បយុត្តោ ធម្មោ
 បរាមាសវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អត្ថិយ្យត្ថយេន មត្តយោ
 សរាជានំ មុបេជានំ មត្តាជានំ អាហារិ វិជ្ជិយំ ។
 សត្ថិវុតំ ។ បរាមាសវិប្បយុត្តោ ធម្មោ បរាមាសសម្ប-
 យុត្តស្ស ធម្មស្ស អត្ថិយ្យត្ថយេន មត្តយោ មុបេជានំ
 ធម្មំ . . . វត្ថុ អស្សារនតិ វតិធន្តតិ តំ អាត្ត វិភោ
 វិជ្ជិ ធម្មត្ថតិ វត្ថុ បរាមាសសម្បយុត្តាចំ ទត្តាចំ អត្ថិ-
 យ្យត្ថយេន មត្តយោ ។ បរាមាសសម្បយុត្តោ ម បរា-
 មាសវិប្បយុត្តោ ម ធម្មោ បរាមាសសម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស

ដោយអត្ថិយ្យត្ថយ ទត្ថេ . . . ។ បរាមាសសម្បយុត្តក្កិ ជាប់ច្បយ
 ខៃបរាមាសវិប្បយុត្តក្កិ ដោយអត្ថិយ្យត្ថយ គី តួកបរាមាសសម្បយុត្តក្កិ
 ជាប់ច្បយ ខៃតួកត្ថេសមុដ្ឋានបេ ដោយអត្ថិយ្យត្ថយ ។ មូល មត្តាត
 កម្មិវិជ្ជិវត្ថុ ។ បរាមាសសម្បយុត្តក្កិ ជាប់ច្បយ ខៃបរាមាស-
 សម្បយុត្តក្កិវត្ថុ ខៃបរាមាសវិប្បយុត្តក្កិវត្ថុ ដោយអត្ថិយ្យត្ថយ គី
 បរាមាសសម្បយុត្តក្កិ ម ជាប់ច្បយ ខៃទត្ត ព វត្ថុ ខៃតួកត្ថេស-
 មុដ្ឋានបេវត្ថុ ដោយអត្ថិយ្យត្ថយ ។ បរាមាសវិប្បយុត្តក្កិ ជាប់ច្បយ
 ខៃបរាមាសវិប្បយុត្តក្កិ ដោយអត្ថិយ្យត្ថយ បុរាជានំ សរាជានំ បុរាជាន
 មត្តាជានំ អាហារិ វិជ្ជិវត្ថុ ។ សេចក្តីច្រើញ ។ បរាមាស-
 វិប្បយុត្តក្កិ ជាប់ច្បយ ខៃបរាមាសសម្បយុត្តក្កិ ដោយអត្ថិយ្យត្ថយ
 បុរាជានំ គី វិជ្ជិវត្ថុ . . . មត្តស វេក្កមា វិភាយ វិជ្ជិវត្ថុ
 វត្ថុ វិជ្ជិវត្ថុ វេក្កិវត្ថុ វេក្កិវត្ថុ វេក្កិវត្ថុ វេក្កិវត្ថុ វេក្កិវត្ថុ ជាប់ច្បយ ខៃ
 តួកបរាមាសសម្បយុត្តក្កិ ដោយអត្ថិយ្យត្ថយ ។ បរាមាសសម្បយុត្ត-
 ក្កិ បរាមាសវិប្បយុត្តក្កិ ជាប់ច្បយ ខៃបរាមាសសម្បយុត្តក្កិ

អត្ថិប្បដ្ឋយេន មទ្ធាយា សហជាតំ បុរាជាតំ ។
 សហជាតោ មកលាសសម្បយុត្តោ ឃិកោ ទន្ធា ម
 វត្ថុ ម និស្សិទ្ធិ ទន្ធានំ អត្ថិប្បដ្ឋយេន មទ្ធាយា
 ទ្វេ មទ្ធា ... ។ មកលាសសម្បយុត្តោ ម
 មកលាសវិប្បយុត្តោ ម ទន្ធា មកលាសវិប្បយុត្តស្ស
 មមុស្ស អត្ថិប្បដ្ឋយេន មទ្ធាយា សហជាតំ មទ្ធាជាតំ
 មកលាវ វគ្គិយំ ។ សហជាតោ មកលាសសម្បយុត្តោ
 មទ្ធា ម មហាក្ខតា ម មន្តសម្ពាណំ ទន្ធានំ អត្ថិប្ប
 ដ្ឋយេន មទ្ធាយោ ។ មទ្ធាជាតោ មកលាសសម្បយុត្តោ
 មទ្ធា មកលាសម្បិទ្ធិនោ មកលាវ ម វគ្គស្ស កាយស្ស
 អត្ថិប្បដ្ឋយេន មទ្ធាយោ មទ្ធាជាតោ មកលាស
 សម្បយុត្តោ មទ្ធា ម ទ្ធាជីវិត្តិយេន កាដត្តាទ្ធានំ
 អត្ថិប្បដ្ឋយេន មទ្ធាយោ ។

[៣០៥] ហេតុយោ មត្តាវិ វាស្សុណោ មត្តាវិ
 អនិមត្តិយា មត្ត មទទ្ធកេ មត្តាវិ សមទទ្ធកេ មត្តាវិ
 សហជាតេ មត្ត អត្តមត្តោ ទ្វេ មិស្សយេ សត្ត
 ធុបមិស្សយេ មត្តាវិ មុបជាតេ ទ្វេ មទ្ធាជាតេ ទ្វេ
 រាសេវិទ ទ្វេ កាយ្ហ មត្តាវិ វិចារេ ឃតំ អាហារេ

ដោយអត្ថិប្បដ្ឋយេន បាមដល់សហជាត មិនបុរាជាត ។ សហជាត គឺ
 មកលាសសម្បយុត្តក្នុង ទត្ថិ វត្ថុ ជាបច្ច័យ ខែទទ្ធកេ ដោយ
 អត្ថិប្បដ្ឋយេន ទទ្ធា ... ។ មកលាសសម្បយុត្តមិក្ខ មកលាសវិប្ប
 យុត្តមិក្ខ ជាបច្ច័យខែមកលាសវិប្បយុត្តមិ ដោយអត្ថិប្បដ្ឋយេន បាម
 ដល់សហជាត មទ្ធាជាត កាលាវ មិនវគ្គិយេ ។ សហជាត គឺ
 ក្នុងមកលាសសម្បយុត្តក្នុង ក្នុងមហាក្ខត ជាបច្ច័យ ខែក្នុងក
 សម្ពាណេ ដោយអត្ថិប្បដ្ឋយេន ។ មទ្ធាជាត គឺ ក្នុងមកលាសសម្ប
 យុត្តក្នុង កាលាវិទិកាលាវ ជាបច្ច័យ ខែកាយនេ ដោយអត្ថិប្បដ្ឋយេន
 មទ្ធាជាត គឺ ក្នុងមកលាសសម្បយុត្តក្នុង ទ្ធាជីវិត្តិយេ ជាបច្ច័យ
 ខែក្នុងកដត្តាវេ ដោយអត្ថិប្បដ្ឋយេន ។

- [៣០៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយេន មានវិវា ៤ ក្នុងវាស្សុណោប្បដ្ឋយេន
- មានវិវា ៤ ក្នុងអនិមត្តិប្បដ្ឋយេន មានវិវា ៥ ក្នុងអទទ្ធកេប្បដ្ឋយេន មាន
- វិវា ៤ ក្នុងសមទទ្ធកេប្បដ្ឋយេន មានវិវា ៤ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយេន មានវិវា ៥
- ក្នុងអត្តមត្តាប្បដ្ឋយេន មានវិវា ៤ ក្នុងមិស្សយេប្បដ្ឋយេន មានវិវា ៧ ក្នុង
- ធុបមិស្សយេប្បដ្ឋយេន មានវិវា ៤ ក្នុងបុរាជាតប្បដ្ឋយេន មានវិវា ៤ ក្នុង
- មទ្ធាជាតប្បដ្ឋយេន មានវិវា ៤ ក្នុងអាសេវិទប្បដ្ឋយេន មានវិវា ៤ ក្នុងកាយ
- ប្បដ្ឋយេន មានវិវា ៤ ក្នុងវិចារេប្បដ្ឋយេន មានវិវា ១ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយេន

ចត្តាវិ វិញ្ញយុត្តស្ស ចត្តាវិ ឈានេ ចត្តាវិ មាត្រ ចត្តាវិ
សម្មយុត្ត ៖ ធួ វិញ្ញយុត្ត តំណិ វាត្តិយា សត្ត
ចត្តិយា ចត្តាវិ វិគាត ចត្តាវិ អវិគាតេ សត្ត ។

[៣០៦] បរាសាស្សយុត្តស្ស ធួ បរាសាស្ស-
សម្មយុត្តស្ស ចត្តស្ស អាម្មណប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
សហជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន
បដ្ឋយោ ។ បរាសាស្សយុត្តស្ស ធួ បរាសាស្ស-
វិញ្ញយុត្តស្ស ចត្តស្ស អាម្មណប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
សហជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន
បដ្ឋយោ បដ្ឋយោ ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន
បដ្ឋយោ ។ បរាសាស្សយុត្តស្ស ធួ បរាសាស្ស-
យុត្តស្ស ៖ បរាសាស្សវិញ្ញយុត្តស្ស ច ចត្តស្ស សហ-
ជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។ បរាសាស្សវិញ្ញយុត្តស្ស ធួ
បរាសាស្សវិញ្ញយុត្តស្ស ចត្តស្ស អាម្មណប្បដ្ឋយេន
បដ្ឋយោ សហជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ឧបនិស្សយ-
ប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ បដ្ឋ-
យោ ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ កម្មប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ក-
ហារប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ វិញ្ញយុត្តស្ស បដ្ឋយោ ។

បរាសាស្ស ៖ ក្នុងវិញ្ញយុត្តស្ស មានវា ៖ ក្នុងឈានប្បដ្ឋយេន មាន
វា ៖ ក្នុងមត្តប្បដ្ឋយេន មានវា ៖ ក្នុងសម្មយុត្តប្បដ្ឋយេន មានវា ៖
ក្នុងវិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋយេន មានវា ៖ ក្នុងវិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋយេន មានវា ៖ ក្នុងវិញ្ញ-
យុត្តស្ស មានវា ៖ ក្នុងវិញ្ញយុត្តស្ស មានវា ៖ ក្នុងវិញ្ញយុត្តស្ស មានវា ៖
មានវា ៖ ។

[៣០៦] បរាសាស្សយុត្តស្ស ធួ ជាបដ្ឋយេន ខែបរាសាស្ស-
យុត្តស្ស ដោយការប្រណិប្បដ្ឋយេន ជាបដ្ឋយេន ដោយសហជាតប្បដ្ឋយេន ជា
បដ្ឋយេន ដោយឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន ។ បរាសាស្សយុត្តស្ស ធួ ជាបដ្ឋយេន
ខែបរាសាស្សវិញ្ញយុត្តស្ស ដោយការប្រណិប្បដ្ឋយេន ជាបដ្ឋយេន ដោយស-
ហជាតប្បដ្ឋយេន ជាបដ្ឋយេន ដោយឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន ជាបដ្ឋយេន ដោយ
បដ្ឋយេន ជាបដ្ឋយេន ដោយកម្មប្បដ្ឋយេន ។ បរាសាស្សយុត្ត-
ស្ស ធួ ជាបដ្ឋយេន ខែបរាសាស្សយុត្តស្ស ខែបរាសាស្សវិញ្ញយុត្តស្ស ធួ
ដោយសហជាតប្បដ្ឋយេន ។ បរាសាស្សវិញ្ញយុត្តស្ស ធួ ជាបដ្ឋយេន ខែបរាសា-
ស្សវិញ្ញយុត្តស្ស ដោយការប្រណិប្បដ្ឋយេន ជាបដ្ឋយេន ដោយសហជាតប្ប-
ដ្ឋយេន ជាបដ្ឋយេន ដោយឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន ជាបដ្ឋយេន ដោយបុរាណប្ប-
ដ្ឋយេន ជាបដ្ឋយេន ដោយបដ្ឋយេន ជាបដ្ឋយេន ដោយកម្មប្បដ្ឋយេន
ជាបដ្ឋយេន ដោយកហារប្បដ្ឋយេន ជាបដ្ឋយេន ដោយវិញ្ញយុត្តស្ស ។

បរាមដ្ឋានេវ វោធនមរាសាសោ ធាត្នា បរាមដ្ឋស្ស
 វោធនមរាសាសស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ច-
 យេន មច្ចយោ ឆានំ . . . សីលំ . . . ឧបោសថកម្មំ
 លាទ្ធា តំ បច្ចុវេស្វាតិ អស្សាទេតិ អភិធម្មតិ តំ អា-
 រាណេ វិចិត្តិញ្ចា ឧទ្ធច្ចំ វោធនមរាសស្សំ ឧប្បដ្ឋតិ បុរា . . .
 ឈាណ . . . អវិយោ វោធនមរាសស្សំ មច្ចុវេស្វាតិ វេទានំ មច្ច-
 វេស្វាតិ មធិវេទ វិសិលសេ . . . វិស្វច្ឆិទេ កិលសេ
 . . . បុរា . . . ធម្មំ . . . វិស្វ . . . បរាមដ្ឋានេវ វោធនម-
 រាសស្ស មច្ចុ អភិធម្មតោ . . . វោធនមរាសស្សំ ឧប្បដ្ឋតិ
 វិចិត្តេ ធម្មតោ រូរំ មស្សតិ យាវ អាវុច្ចាយ សត្វំ
 កាតត្ថំ ។ បរាមដ្ឋានេវ វោធនមរាសាសោ ធាត្នា បរា-
 មរាសស្សវោធនមរាសស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ច-
 យេន មច្ចយោ ឆានំ . . . សីលំ . . . ឧបោសថកម្មំ
 . . . បុរា . . . ឈាណ . . . ធម្មំ . . . វិស្វ . . . បរាមដ្ឋានេវ
 វោធនមរាសាស មច្ចុ មស្សាទេតិ អភិធម្មតិ តំ អា-
 រាណេ វិចិត្តិ . . . ។ បរាមដ្ឋានេវ វោធនមរាសាសោ ធាត្នា
 បរាមរាសស្សវោធនមរាសាសស្ស ធម្មស្ស អារ-
 ម្មណាប្បច្ចយេន មច្ចយោ ឆានំ . . . សីលំ . . . ឧបោ-
 សថកម្មំ . . . បុរា . . . ឈាណ . . . ធម្មំ . . . វិស្វ . . .

បរាមដ្ឋានេវ វោធនមរាសាសោ ធាត្នា បរាមដ្ឋស្ស
 វោធនមរាសាសស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ច-
 យេន មច្ចយោ ឆានំ . . . សីលំ . . . ឧបោសថកម្មំ
 លាទ្ធា តំ បច្ចុវេស្វាតិ អស្សាទេតិ អភិធម្មតិ តំ អា-
 រាណេ វិចិត្តិញ្ចា ឧទ្ធច្ចំ វោធនមរាសស្សំ ឧប្បដ្ឋតិ បុរា . . .
 ឈាណ . . . អវិយោ វោធនមរាសស្សំ មច្ចុវេស្វាតិ វេទានំ មច្ច-
 វេស្វាតិ មធិវេទ វិសិលសេ . . . វិស្វច្ឆិទេ កិលសេ
 . . . បុរា . . . ធម្មំ . . . វិស្វ . . . បរាមដ្ឋានេវ វោធនម-
 រាសស្ស មច្ចុ អភិធម្មតោ . . . វោធនមរាសស្សំ ឧប្បដ្ឋតិ
 វិចិត្តេ ធម្មតោ រូរំ មស្សតិ យាវ អាវុច្ចាយ សត្វំ
 កាតត្ថំ ។ បរាមដ្ឋានេវ វោធនមរាសាសោ ធាត្នា បរា-
 មរាសស្សវោធនមរាសស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ច-
 យេន មច្ចយោ ឆានំ . . . សីលំ . . . ឧបោសថកម្មំ
 . . . បុរា . . . ឈាណ . . . ធម្មំ . . . វិស្វ . . . បរាមដ្ឋានេវ
 វោធនមរាសាស មច្ចុ មស្សាទេតិ អភិធម្មតិ តំ អា-
 រាណេ វិចិត្តិ . . . ។ បរាមដ្ឋានេវ វោធនមរាសាសោ ធាត្នា
 បរាមរាសស្សវោធនមរាសាសស្ស ធម្មស្ស អារ-
 ម្មណាប្បច្ចយេន មច្ចយោ ឆានំ . . . សីលំ . . . ឧបោ-
 សថកម្មំ . . . បុរា . . . ឈាណ . . . ធម្មំ . . . វិស្វ . . .

បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមជ្ឈិទុក្ខំ ចដិច្ចវិពោ

បរាមជ្ឈេវេវោចថកមាសេ ខន្ធ អនិច្ចារោ . . . វិប-
ស្សនំ វស្សនេតិ អភំនន្តតំ តំ អារត្តំ បរាមាសោ
ន សម្បបុត្តោ ច ខន្ធ ឧប្បន្តតំ ។ ឯវំ ឥតវេច តំលិ
វារត្តំ តាតត្វា ។ ឥយំ ធុតំ បរាមាសមុតសធិសិ ។
វេលាត្រត្តំ យន្តំ ន លត្តតិ តម្កិ(១) ន តាតត្វំ ។

បរាមាសវរាមជ្ឈិទុក្ខំ និដ្ឋិតំ ។

បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមជ្ឈិទុក្ខំ

ចដិច្ចវិពោ

[៣១៣] បរាមាសវិប្បយុត្តំ បរាមជ្ឈំ ធម្មំ ចដិច្ច
បរាមាសវិប្បយុត្តោ បរាម(ជ្ឈ) ធម្មោ ឧប្បន្តតំ ហេតុ-
ញ្ញូយា បរាមាសវិប្បយុត្តំ បរាមជ្ឈំ ឯកំ ខន្ធ ចដិច្ច
តយោ ខន្ធ ចិត្តសមុត្តានិ រូបំ ទ្រ ខន្ធ . . . ។
បរាមាសវិប្បយុត្តំ អបរាមជ្ឈំ ធម្មំ ចដិច្ច បរាមាសវិប្ប-
យុត្តោ អបរាម(ជ្ឈ) ធម្មោ ឧប្បន្តតំ ហេតុញ្ញូយា ។
សន្តិវត្តំ ។

យថា ច្បឡង្គវេកេ វេលាភិយធុតំ

ឯវំ តាតត្វំ ចិត្តានិកាសំ ។

បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមជ្ឈិទុក្ខំ និដ្ឋិតំ ។

អនុលោមទុក្ខញ្ញាតំ បរិមេ ។

១ម. យតំ ន លត្តតិ វហំ ។

បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមជ្ឈិទុក្ខំ ចដិច្ចវិពោ

ពិចារណាយមិញ្ញ ក្រេតវេ វិហាយ ចំរោកោកហាមជ្ឈន្តនិវត្តកាមា-
កមាសក្ខន្ធ ចនិទាវ្យាជំ . . . បរាមាសវត្ថុ ត្រកលម្បយុត្តក្ខន្ធគិ
កើតឡើង ព្រោះប្រាញ ខ្លឹមប្បដោ ។ សូម្បីក្នុងវិវាទ បណ្ឌិត
ក៏គប្បីប្រាញវាចាំផ ច ហើយឆ្លើយនិទេវថា ។ ទុកនេះ ប្រហែល
ត្រង់នឹងបរាមាសទុក្ខន៍នេះ ។ លោកុក្ករ ដែលបណ្ឌិត មិនគប្បីបាទ
ក្នុងទុក្ខលោក ក៏មិនគប្បីឆ្លើ ក្នុងទុក្ខនោះ ។

ចប់ បរាមាសវរាមជ្ឈិទុក្ខំ ។

បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមជ្ឈិទុក្ខំ

ចដិច្ចវិពោ

[៣១៣] បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមជ្ឈិទុក្ខំ គាស្រីយ បរាមាស-
វិប្បយុត្តបរាមជ្ឈិទុក្ខំ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុញ្ញូយ គឺ ខន្ធ ច
ផន ចិត្តសមុត្តានិ រូបនិ គាស្រីយ ខ្លឹមបរាមាសវិប្បយុត្តបរាមជ្ឈិទុក្ខំ ន
ខ្លឹមខន្ធ ។ . . ។ បរាមាសវិប្បយុត្តអបរាមជ្ឈិទុក្ខំ គាស្រីយ ខ្លឹមបរាមាស-
វិប្បយុត្តអបរាមជ្ឈិទុក្ខំ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុញ្ញូយ ។ សេចក្តី
ចម្រើញ ។

លោភិយទុក្ខំ ក្នុងច្បង្គន្តទុក្ខំ យ៉ាងណាមិញ បណ្ឌិត

គប្បីឆ្លើ យ៉ាងនោះចុះ មិនមានការព្រួយផ្សេងៗគ្នាឡើយ ។

ចប់ បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមជ្ឈិទុក្ខំ ។

ចប់ អនុលោមទុក្ខញ្ញាតំ ពាលីដីម ។

អភិធម្មបិដក

ប្រៀនសូត្រ ភិក្ខុវិញ្ញាណ ភាគ៤

អនុលោមទុក្ខប្បដ្ឋានី

មាតិកាបញ្ជីខ្លី

លេខរៀង	អង្កេត
សង្ខារវិញ្ញាណទុក្ខំ	១
សង្ខារវិញ្ញាណទុក្ខំ	២២
សង្ខារវិញ្ញាណទុក្ខំ	២៣
សង្ខារវិញ្ញាណទុក្ខំ	២០
សង្ខារវិញ្ញាណទុក្ខំ	២៣
សង្ខារវិញ្ញាណទុក្ខំ	៧៣
សង្ខារវិញ្ញាណទុក្ខំ	៧២
សង្ខារវិញ្ញាណទុក្ខំ	៧៧
សង្ខារវិញ្ញាណទុក្ខំ	១២០
សង្ខារវិញ្ញាណទុក្ខំ	១២២

អភិធម្មបិដក

ប្រៀន សង្ខារវិញ្ញាណ

អនុលោមទុក្ខប្បដ្ឋាន

សង្ខារវិញ្ញាណមាតិកា

មាតិកា	ទំព័រ
សង្ខារវិញ្ញាណទុក្ខំ	១
សង្ខារវិញ្ញាណទុក្ខំ	២២
សង្ខារវិញ្ញាណទុក្ខំ	២៣
សង្ខារវិញ្ញាណទុក្ខំ	២០
សង្ខារវិញ្ញាណទុក្ខំ	២៣
សង្ខារវិញ្ញាណទុក្ខំ	៧៣
សង្ខារវិញ្ញាណទុក្ខំ	៧២
សង្ខារវិញ្ញាណទុក្ខំ	៧៧
សង្ខារវិញ្ញាណទុក្ខំ	១២០
សង្ខារវិញ្ញាណទុក្ខំ	១២២

មាតិកា

គន្ថវិប្បយុក្កគន្ថវិយទុក្ខ	១៧១
ឧបាយាសគោត្តកទុក្ខ	"
និវរណទុក្ខ	១៧២
និវរណិយទុក្ខ	១៧៧
និវរណសម្បយុក្កទុក្ខ	១៨០
និវរណនិវរណិយទុក្ខ	២០១
និវរណនិវរណសម្បយុក្កទុក្ខ	២០៥
និវរណវិប្បយុក្កនិវរណិយទុក្ខ	២១៨
បកោសទុក្ខ	"
បកមជ្ឈទុក្ខ	២៣៧
បកោសសម្បយុក្កទុក្ខ	"
បកោសបកមជ្ឈទុក្ខ	២៦៣
បកោសវិប្បយុក្កបកមជ្ឈទុក្ខ	២៦៧

មាតិកា

គន្ថវិប្បយុក្កគន្ថវិយទុក្ខ	១៧១
ឧបាយាសគោត្តកទុក្ខ	"
និវរណទុក្ខ	១៧២
និវរណិយទុក្ខ	១៧៧
និវរណសម្បយុក្កទុក្ខ	១៨០
និវរណនិវរណិយទុក្ខ	២០១
និវរណនិវរណសម្បយុក្កទុក្ខ	២០៥
និវរណវិប្បយុក្កនិវរណិយទុក្ខ	២១៨
បកោសទុក្ខ	"
បកមជ្ឈទុក្ខ	២៣៧
បកោសសម្បយុក្កទុក្ខ	"
បកោសបកមជ្ឈទុក្ខ	២៦៣
បកោសវិប្បយុក្កបកមជ្ឈទុក្ខ	២៦៧

ទំព័រ

វិទ្យាវិទ្យុបត្តិ

វិទ្យុបាលី	អវិទ្យុបាលី	អង្ក	រង្វង់លេខាយ
ខន្ទា	ខន្ទា	២	១៣
អាម្ពណាធិបតិសញ្ញា	អាម្ពណាធិបតិសញ្ញា	១២	៨
សញ្ញាជនាទៅសញ្ញា	សញ្ញាជនាទៅសញ្ញា	៦៦	១៨
បច្ចាជានី	បច្ចាជានី	៧២	១២
សធិ	សធិ	១២៦	១២
ភិស្តា	ភិស្តា	១២០	១២
ឧត្តមនិយមនំ បដិច្ចវារ	ឧត្តមនិយមនំ បដិច្ចវារ	១២១	១
នោវិណាធិបតិ	នោវិណាធិបតិ	១៦៧	១០
បកមាសម្បយុត្តំ	បកមាសម្បយុត្តំ	២៧៤	៦
បកមាសម្បយុត្តស្ស	បកមាសម្បយុត្តស្ស	២៧៧	១៨
ចកនឡិគ្គិវារ	ច កនឡិគ្គិវារ	២៦០	១១

សន្ធិក្រប្រប់ពាក្យខុសត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
វិចិត្តិញសញ្ញាជនៈជន	វិចិត្តិញសញ្ញាជនៈជន	៤	១៦
ពួកសញ្ញាជនៈ	ពួកនាសញ្ញាជនៈ	១៨	១៤
ភី វត្ត បុគ្គល	ភី បុគ្គល	៧០	១៦
វិនោនាគន្ធមមិ	វិនោនាគន្ធមមិ	៧៣	៦
នូវលាភៈ	នូវលាភៈ	១០០	៤
ពួកគន្ធិសម្បយុត្តក្នុង	ពួកគន្ធិសម្បយុត្តក្នុង	១១៦	៧
នូវបញ្ញា	នូវបញ្ញា	១២៤	១៦
យុត្តកក្នុងផល	យុត្តកក្នុងផល	១២៨	៨
និវរណក្នុង	នោវិណាក្នុង	១៦៧	១៣
នូវ កោន	នូវនិកោន	១៦៦	១៦
សម្បជ្ឈន្តបុជន	សម្បជ្ឈន្តបុជន	១៧២	១៦
កងមគ្គប្បវ័យ	កងមគ្គប្បវ័យ	១៨២	៨
កាយិកុត្ត	កាយិកុត្ត	១៧២	១៧
ឯបកក្ខន្ធិស្សិយ	ឯបកក្ខន្ធិស្សិយ	១៧៣	១២
និវរណសម្បយុត្ត	និវរណសម្បយុត្ត	១៧៨	៣
នប្បិស្ថាជនិច្ចៈ ។	នប្បិស្ថាជនិច្ចៈ	២០៣	៨
មាណវៈ ៧ ។	វារៈ ៧	២១៦	១១

